TARİHÇE-İ HAYAT

BEDİÜZZAMAN SAİD NURSİ

RİSALE-İ NUR KULLİYATINDAN

1.0

وَبِهِ نَسْتَعِينُ [1]

Önsöz

1. Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. Ve ancak Onunla yardım dileriz.

[Bu Önsöz, Medine-i Münevvere'de bulunan mühim bir âlim tarafından yazılmıştır.]

Büyük İkbâl'e aitolan Önsözde demiştim ki: "Büyüklerin tarih-i hayatları okunurken, ulvî menkıbeler söylenip aziz hâtıraları anılırken, insan başka bir âleme girdiğini hissediyor. Gönlünü, ter temiz sevgi hislerinin ulvî ateşi yakıyor ve İlâhî feyzi sarıyor. Tarih öyle büyük insanlar kaydeder ki, birçok büyükler, onlara nisbetle küçük kalır.

Tarihe şerefler veren erler anılırken,
Yükselmede ruh, en geniş âlemlere yerden.
Bin rayihanın feyzi sarar ruhu derinden,
Geçmiş gibi Cennetteki gül bahçelerinden.

Bu derin hakikati, Önsözü yazarken bütün azamet ve ihtişamıyla idrak etmiş bulunuyorum. Zira, aziz ve muhterem okuyucularımıza en derin bir ihlâs ve samimiyetle takdim ettiğimiz bu eser, hemen bir asra yaklaşan uzun ve bereketli ömrünün her safhası binlerle harikaya sahne olan gönüller fâtihi büyük Üstad Bediüzzaman Said Nursî'ye, onun yüz otuz parçadan ibaret olan Risale-i Nur Külliyatına ve ahlâk ve faziletleri, ihlâs ve samimiyetleri, iman ve irfanlarıyla hayatın her safhasında sadece bir ülkeye değil, bütün insanlık âlemine ter temiz örnekler vermekte devam eden Nur talebelerine aittir.

Bir kitabın mukaddemesini, o kitabın hülâsası diye tarif ederler. Halbuki, her mevzuu müstakil bir esere sığmayacak kadar derin ve geniş olan bu muazzam kitabın muhteviyatını böyle birkaç sahifelik mukaddemeye sığdırmak kabil midir?

Bugüne kadar âcizane yazdığım manzum ve mensur yazılarımın hiçbirisinde bu kadar acz ve hayret içerisinde kalmamıştım. Binaenaleyh, bu eseri derin bir zevk, İlâhî bir neş'e ve coşkun bir heyecanla okuyacak olanlar, hayranlıkla

görecekler ki, Bediüzzaman, çocukluğundan beri müstesna bir şekilde yetişen ve bütün ömrü boyunca İlâhî tecellilere mazhar olan bam başka bir âlim ve mümtaz bir şahsiyettir.

Ben, bu büyük zatı, eserlerini ve talebelerini inceden inceye tetkik edip de o nur âleminde hissen, fikren ve ruhen yaşadıktan sonra, büyük ve eski bir Arap şairinin, bir beytiyle çok derin bir hakikatı ifade ettiğini öğrendim: “Bütün âlemi bir şahsiyette toplamak Cenâb-ı Hakka zor gelmez.”

Gayesinin ulviyetinden, dâvâsının ihtişamından ve imanının azametinden feyiz ve ilham alan bu kutbun câzibesine takılanların adedi günden güne çoğalmaktadır.

Akıllara hayret veren bu ulvî hadise, münkirleri kahrettiği gibi, mü’minleri de şâd ve mesrur eylemekte devam edip gidiyor.

İmanlı gönüllerde mânevî bir rabıta halinde yaşayan bu İlâhî hâdiseyi, büyük bir mücahid, kalbleri vecd içinde bırakan bir üslûpla, bakınız, nasıl ifade ediyor:

“Ahlâksızlık çirkefinin bir tufan halinde her istikamete taşıp uzanarak her fazileti boğmaya koyulduğu kara günlerde, onun, yani Bediüzzaman’ın feyzini bir sır gibi kalbden kalbe mukavemeti imkânsız bir hamle halinde intikal eder görmekle tesellî buluyoruz.Gecelerimiz çok karardı; ve çok kararan gecelerin sabahları pek yakınolur.”

Evet, bir sır gibi kalbden kalbe mukavemeti imkânsız bir halde yayılıp dağılan bu nurun, memleketin her köşesinde feyiz ve tesirini görenler, hayret ve dehşetler içinde sormaya başladılar: “Şöhreti memleketimizin her tarafını kaplayan bu zat kimdir? Hayatı,eserleri, meslek ve meşrebi nedir? Tuttuğu yol bir tarikat mı, bir cemiyet mi, yoksa siyasî bir teşekkül müdür?”

Bununla da kalmadı; derhal gerek idarî ve gerek adlî çok mühim takipler ve pek ciddî tetkikler, uzun ve müselsel mahkemeler cereyan etti. Neticede, bu İlâhî tecellînin gönüller ülkesine kurulan bir iman ve irfan müessesesinden başka birşey olmadığı tahakkuk edince, adaletin İlâhî bir surette tecellîsi şu şekilde zuhur etti: Bediüzzaman Said Nursî ve bütün Risale-i Nur eserlerinin beraati kararı resmen ilân edildi. Ve artık, ruhun maddeye, hakkın bâtıla, nurun zulmete, imanın küfre her zaman galebe çalacağı, ezelden ebede değişmeyecek olan İlâhî kanunların başında gelen bir hakikat olduğu güneşler gibi belirdi.

Herhangi bir iklimde zuhur eden bir ıslahatçının mahiyet ve hakikatini,

sadakat ve samimiyetini gösteren en gerçek mi’yar, dâvâsını ilâna başladığı ilk günlerle, muzaffer olduğu son günler arasında ferdî ve içtimaî, uzvî ve ruhî hayatında vücuda gelen değişiklik farklarıdır, derler.

Meselâ, o adam ilk günlerde mütevazi, âlicenap, feragat ve mahviyetkâr, hülâsa, bütün ahlâk ve fazilet bakımından cidden örnek olan gayet temiz ve son derece de mümtaz bir şahsiyetti. Bakalım, cihadında muzaffer olup hislerde, emellerde, gönüllerde yer tuttuktan sonra, yine o eski temiz ve örnek halinde kalabilmiş mi? Yoksa, zafer neş’esiyle, birçok büyük sanılan kimseler gibi yere göğe sığmaz mı olmuş?

İşte, büyük küçük herhangi bir dâvâ ve gaye sahibinin mahiyet ve hakikatini, şahsiyet ve hüviyetini en hakikî çehresiyle aksettirecek olan en berrak âyine budur.

Tarih boyunca, bu müthiş imtihanı kazanmanın şaheser misalini, evvelâ peygamberler ve bilhassa Sultanu’l-Enbiya Sallâllahu Aleyhi ve Sellem Efendimiz, sonra Onun halife ve Sahabeleri ve daha sonra onların nurlu yolunda yürüyen büyük zatlar vermişlerdir.

Peygamber Efendimiz, şu اَلْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْاَنْبِيَاءِ [1] yani, “Âlimler, peygamberlerin varisleridirler” hadis-i şerifleriyle, âlim olmanın pek kolay birşey olmadığını, i’câzkâr belâğatleriyle beyan buyuruyorlar.

1. *Buharî*,İlim: 10; *Ebû Dâvud*, İlim: 1; *İbn-i Mâce*, Mukaddime: 17; *Dârimî*, Mukaddime: 32; *Müsned*, 5:196.

Zira, madem ki bir âlim, peygamberlerin varisidir; o halde, hak ve hakikatin tebliğ ve neşri hususunda, aynen onların tutmuş oldukları yolu takip etmesilâzımdır. Her ne kadar bu yol, bütün dağ, taş, çamur, çakıl, uçurum,daha beteri, takip, tevkif, muhakeme, hapis, zindan, sürgün, tecrid, zehirlenme, idam sehpaları ve daha akıl ve hayale gelmeyen nice bin zulüm ve işkencelerle dolu da olsa...

İşte, Bediüzzaman, yarım asırdan fazla o mukaddes cihadı ile bütün ömrü boyunca bu çetin yolda yürüyen ve karşısına çıkan binlerle engeli bir yıldırım sür’atiyle aşan ve Peygamberlerin vârisi olan bir âlim olduğunu amelî bir surette ispat eden bir zattır.

Kendisinin ilmî, ahlâkî, edebî, birçok fazilet ve meziyetleri arasında, beni en çok meftun eden şey, onun, o dağlardan daha sağlam, denizlerden daha derin, semalardan daha yüksek ve geniş olan imanıdır.

Rabbim, o ne muazzam iman! O ne bitmez ve tükenmez sabır! O ne çelikten irade! Hayal ve hatıralara ürpermeler veren bunca tazyik, tehdit, tâzip ve işkencelere rağmen, o ne eğilmez baş, ne boğulmaz ses ve nasıl kısılmaz nefestir!

Büyük İkbâl'in heyecanlı şiirlerinden aldığım coşkun bir ilham neş'esiyle vaktiyle yazdığım "Mücahid" ünvanını taşıyan bir manzumede, aşağıdaki mısraları okuyanlardan, belki şâirane bir mübalâğada bulunduğumu söyleyenler olmuştur.

Lâkin şu mukaddemesini yazmakla şeref duyduğum şaheseri okuyanlar, vecdle dolu bir hayranlıkla anlayacaklar ki, Allah'ın ne kulları varmış! Eğer bir iman, kemalini bulursa, neler yapar ve ne harikalar doğururmuş!

Bir azm, eğer iman dolu bir kalbe girerse,
İnsan da, o imandaki son sırra ererse,

En azgın ölümler ona zincir vuramazlar;
Volkan gibi coşkun akıyor, durduramazlar...

Rabbimden iner azmine kuvvet veren ilham,
Peygamberi rüyada görür belki her akşam.

Hep nur onun iman dolu kalbindeki mihrap,
Kandil olamaz ufkuna dünyadaki mehtap.

Kar, kış demez, irkilmez, üzülmez, acı duymaz;
Mevsim, bütün ömrünce ılık gölgeli bir yaz.

Cennetteki âlemleri dünyada görür de,
Mahvolsa eğilmez sıra dağlar gibi derde.

En sarp uçurumlar gelip etrafını sarsa,
Ay batsa, güneş sönse, ufuklar da kararsa,

Gökler yıkılıp çökse, yolundan yine dönmez,
Ruhundaki imanla yanan meş'ale sönmez!

Kalbinde yanardağ gibi, iman ne mukaddes!
Vicdanına her an şunu haykırmada bir ses:

Ey yolcu! Şafaklar sökecek, durma, ilerle,
Zulmetlere kan ağlatacak meş'alelerle...

Yıldızlara bas, çık yüce âlemlere, yüksel,
İnsanlığı kurtarmaya Cennetten inen el!

Sanki bu mısralar iman kahramanı, büyük mücahid Bediüzzaman Hazretleri

için yazılmış. Zira bu yüksek sıfatlar, hep onun sıfatlarıdır. Cenâb-ı Hak şu âyet-i kerimede, bakınız, mücahidlere neler vaad ediyor:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ[1]

1. Ankebût Sûresi, 29:69.

Meâl-i şerifi: “Bizim uğrumuzda mücahede edenlere mutlaka yollarımızı göstéririz. Ve hiç şüphe yok ki, Allah muhsinlerle (Allah’ı görür gibi ibadet eden mücahidlerle) beraberdir.”

Demek ki, iman ve Kur’ân uğrunda candan ve cihandan geçen mücahidlere, büyük Allah, hakikat ve hidayet yollarını göstereceğini vaad buyuruyor. Hâşâ, Cenâb-ı Hak vaadinde hulf etmez; yeter ki, bu azim vaad-i İlâhîyi icap ettirecek şartlar tahakkuk etsin.

Bu âyet-i kerime, Üstadın karakter ve şahsiyetini tahlil hususunda bize nurdan bir rehber oluyor ve o nurun billûr ışığı altında artık en ince çizgileri ve en hassas noktaları görüp sezebiliyoruz. Zira, madem ki bir insan Cenâb-ı Hakkın hıfz ve himayesinde bulunmak nimetine mazhar olmuştur; artık onun için korku, endişe, üzüntü, yılma, usanma ve saire gibi şeyler bahis mevzuu olamaz.

Allah’ın nuruyla nurlanan bir gönlün semasını hangi bulutlar kaplayabilir? Her an huzur-u İlâhîde bulunmak bahtiyarlığına eren bir kulun ruhunu, hangi fâni emel ve arzular, hangi zavallı teveccüh ve iltifatlar ve hangi pespâye gaye ve ihtiraslar tatmin, teskin ve tesellî edebilir?

Allah’tır onun yârı, mürebbîsi, velîsi;
Andıkça bütün nur oluyor duygusu, hissi.

Yükselmededir mârifet iklimine her an,
Bambaşka ufuklar açıyor ruhuna Kur’ân...

Kur’ân ona yâd ettiriyor “Bezm-i Elest”i.
Âşık, o tecellînin ezelden beri mesti...

İşte, Bediüzzaman, böyle harikalar harikası bir inayete mazhar olan mübarek bir şahsiyettir. Ve bunun içindir ki, zindanlar ona bir gülistan olmuş; oradan ebediyetlerin nurlu ufuklarını görür. İdam sehpaları, birer va’z ve irşad kürsüsüdür. Oradan insanlığa ulvî bir gaye uğrunda sabır ve sebat, metanet ve celâdet dersleri verir. Hapishaneler birer medrese-i Yusufiyeye inkılâp eder. Oraya girerken, bir profesörün üniversiteye ders vermek için girdiği gibi girer. Zira oradakiler, onun feyiz ve irşadına muhtaç olan talebeleridir. Hergün birkaç vatandaşın imanını kurtarmak ve cânileri melek gibi bir insan haline getirmek,

onun için dünyalara değişilmez bir saadettir.

Böyle bir yüksek iman ve ihlâs şuuruna malik olan insan, hiç şüphesiz ki, zaman ve mekân mefhumlarının fâniler üzerinde bıraktığı yaldızlı tesirleri kesif madde âleminde bırakarak, ruhuyla mâneviyat âleminin pırıl pırıl nurlar saçan ufuklarına yükselmiş bir haldedir.

Büyük mutasavvıfların (r.a.) fena fillâh, bekabillâh diye tarif ve tavsif buyurdukları yüksek mertebe, işte bu kudsî şerefe nail olmaktır.

Evet, her mü'minin kendine mahsus bir huzur, huşû, tefeyyüz, tecerrüd ve istiğrak hali vardır. Ve herkes, iman ve irfanı, salâh ve takvâsı, feyiz ve mâneviyatı nisbetinde bu İlâhî hazdan feyizyâb olabilir. Lâkin bu güzel hal, bu tatlı visal ve bu emsalsiz haz, geçen âyet-i kerimedeki ihsan erbabı olan o büyük mücahidlerde her zaman devam ediyor. Ve işte onlar, bu sebepten dolayıdır ki, Mevlâyı unutmak gafletine düşmüyorlar. Nefisleriyle, arslanlar gibi bütün ömürleri boyunca çarpışıyorlar. Ve hayatlarının her lâhzası, en yüksek terakki ve tekâmül hatıraları kaydediyor. Ve bütün varlıkları, o cemâl, kemâl ve celâl sıfatlarıyla muttasıf olan Rabbü'l-Âlemînin rızasında erimiş bulunuyorlar.

Mevlâ, bizleri de o bahtiyarlar zümresine ilhak eylesin. Âmin.

Yukarıdaki sahifelerde, büyük Üstadın, dostlarını meftun ve hayran ettiği kadar da, düşmanlarını dehşetler içerisinde bırakan azametli imanından bahsettik. Biraz da mümtaz şahsiyeti nurdan bir hâle halinde sarmakta olan üstün meziyetlerinden, ahlâk ve kemalâtından bahsedelim.

Malûm ya, her şahsiyeti, muhtelif ve muayyen meziyetler çerçeveler. Binaenaleyh, Üstadın şahsiyetini tekvin eden başlıca sıfatlar şunlardır:

Feragati:

Bir dâvâ sahibinin ve bilhassa ıslahatçının muvaffakiyet şartlarının en mühimmi feragattir. Zira gözler ve gönüller, bu mühim noktayı en ince bir hassasiyetle tetkik ve takibe meyyaldirler. Üstadın bütün hayatı ise, baştan başa feragatın şaheser misalleriyle dolup taşmaktadır.

Allâme Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi merhumdan, feragate ait şöyle bir söz işitmiştim: "İslâm bugün öyle mücahitler ister ki, dünyasını değil, âhiretini dahi feda etmeye hazır olacak."

Büyük adamdan sâdır olan bu büyük sözü tamamen kavrayamadığım için, mutasavvıfların istiğrak hallerinde söyledikleri esrarlı sözlere benzeterek,

herkese söylememiş ve olur olmaz yerlerde de açmamıştım.

Vaktâ ki aynı sözü Bediüzzaman'ın ateşler saçan heyecanlı ifadelerinde de okuyunca anladım ki, büyüklere göre feragatin ölçüsü de büyüyor... Evet, İslâm için bu kadar acıklı bir feragate katlanmaya razı olan mücahidleri, Erhamürrâhimîn olan Allahü Zü'l-Kerem Tealâ ve Tekaddes Hazretleri bırakır mı? O fedaî kulunu lütuf ve kereminden, inayet ve merhametinden mahrum etmek, şânına—hâşâ—yakışır mı?

İşte, Bediüzzaman, bu müstesna tecellînin en parlak misalidir. Bütün ömrü boyunca mücerred yaşadı. Dünyanın bütün meşru lezzetlerinden tamamen mahrum kaldı. Bir yuva kurmak ve orada mes'ut bir aile hayatı geçirmek sevdasına düşmeye vakit ve fırsat bulamadı. Fakat Cenâb-ı Hak kendisine öyle şeyler ihsan etti ki, fâni kalemlerle tarif olunamayacak kadar muazzam ve muhteşemdir.

Bugün dünyada hangi bir aile reisi, mânen Bediüzzaman Hazretleri kadar mes'uttur? Hangi bir baba milyonlarla evlâda sahip olmuştur? Hem de nasıl evlâtlar!.. Ve hangi bir üstad bu kadar talebe yetiştirebilmiştir?

Bu kudsî ve ruhî rabıta, biiznillâhi teâlâ, dünyalar durdukça duracak ve nurdan bir sel halinde ebediyetlere kadar akıp gidecektir. Çünkü bu İlâhî dâvâ, Kur'ân-ı Kerîmin nur deryasında tebellür eden bir varlık olduğu gibi, Kur'ân'dan doğmuş ve Kur'ân'la beraber yaşayacaktır...

Şefkat ve merhameti:

Büyük üstad, hak ve hakikati tâ çocukluğunda bulmuştu. Kalbinin feryadını ve ruhunun münâcâtını dinlemek için mağaralara kapandığı günlerde bile ibadet ve taatten, tefekkür ve murakabelerden, feyiz ve huzur almanın zevkine ermiş olan bir ârif-i billâh idi.

Lâkin, karanlık gece dalgalarını andıran korkunç küfür ve ilhad kâbusunun Müslüman dünyasını ve dolayısıyla memleketimizi kaplamaküzere olduğu o tehlikeli günlerde, yatağından fırlayan bir arslan gibi,yanardağları andıran bir kükreyişle cihad meydanına atıldı. Bütün rahat ve huzurunu bu mukaddes dâvâya feda etti. Ve işte bu hikmete mebnidir ki, o günden beri her sözü bir dilim lâv, her fikri bir ateş parçası olmuş, düştüğü gönülleri yakıyor; hisleri, fikirleri alevlendiriyor.

Büyük Üstadın tam bir uzlet ve inzivadan sonra tekrar irşad ve cemiyet hayatına atılması, aynen İmam-ı Gazâlî'nin hayatında geçirmiş olduğu o mühim ve tarihî merhaleye benzemektedir.

Demek ki, Cenâb-ı Hak, büyük mürşidleri böyle bir müddet inzivada terbiye, tasfiye ve tezkiye ettikten sonra tenvir ve irşad vazifesiyle mükellef kılıyor. Ve

bu sebepledir ki, bir mâ-i mukattardan daha temiz ve berrak olan yüreklerinden kopup gelen nefesler, kalblere akseder etmez bam başka tesirler icra ediyor.

Arz ettiğim gibi, İmam-ı Gazâlî'nin bundan dokuz yüz sene evvel ahlâk ve fazilet sahasında yapmış olduğu fütuhatı, bu asırda Bediüzzaman, iman ve ihlâs vâdisinde başarmıştır.

Evet, Hazret-i Üstadı bu müthiş cihad meydanlarına sevk eden, hep bu eşsiz şefkat ve merhameti olmuştur. Ve bunu bizzat kendisinden dinleyelim:

"Bana 'Sen şuna buna niçin sataştın?' diyorlar. Farkında değilim. Karşımdamüthiş bir yangın var; alevleri göklere yükseliyor. İçinde evlâdımyanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yangını söndürmeye, imanımıkurtarmaya koşuyorum. Yolda birisi beni kösteklemek istemiş de, ayağımona çarpmış; ne ehemmiyeti var? O müthiş yangın karşısında bu küçük hâdise bir kıymet ifade eder mi? Dar düşünceler, dar görüşler!.."

İstiğnası:

Üstadın, hayatı boyunca cemiyetimizin her tabakasına vermekte olduğu binlerle istiğna örnekleri, dillere destan olmuş bir ulviyeti haizdir.

Mâsivâdan tam mânâsıyla istiğna ederek, uzvî ve ruhî bütün varlığıyla Rabbü'l-Âlemînin bitmez ve tükenmez hazinesine dayanmayı, müddet-i hayatında bir itiyad değil, âdeta bir mezhep, meşrep ve meslek olarak kabul etmiştir. Ve bunda da ne pahasına olursa olsun sebat eylemekte hâlâ devam etmektedir.

İşin orijinal tarafı: Bu meslek, kendi şahsına münhasır kalmamış, talebelerine de kudsî bir mefkûre halinde intikal etmiştir. Nur deryasında yıkanmak şerefine mazhar olan bir Nur talebesinin istiğnasına hayran olmamak kabil değildir.

Bakınız, Üstad, *Mektubat* ünvanını taşıyan şaheserin İkinci Mektubunda, bu mühim noktayı altı vecihle ne kadar asil bir iman ve irfan şuuruyla izah eder:

"Birincisi: Ehl-i dalâlet, ehl-i ilmi, ilmi vasıta-i cer etmekle itham ediyorlar; ilmi ve dini kendilerine medar-ı maişet yapıyorlar deyip insafsızcasına onlara hücum ediyorlar. Binaenaleyh bunları fiilen tekzip lâzımdır.

İkincisi: Neşr-i hak için enbiyaya ittibâ etmekle mükellefiz. Kur'ân-ı Hakîmde hakkı neşredenler اِنْ اَجْرِیَ اِلاَّ عَلَی اللّٰهِ، اِنْ اَجْرِیَ اِلاَّ عَلَی اللّٰهِ [1] diyerek, insanlardan istiğna göstermişler..."

1. "Benim mükâfâtımı vermek ancak Allah'a aittir." Hûd Sûresi, 11:29.

İşte, Risale-i Nur Külliyatının mazhar olduğu İlâhî fütuhat, hep bu enbiya mesleğinde sebat kahramanlığının şaheser misali ve harikulâde neticesidir. Ve bu

sayede Üstad, izzet-i ilmiyesini, cihan-kıymet bir elmas gibi muhafaza eylemiştir.

Artık, herkesin, uğrunda esir olduğu maaş, rütbe, servet ve daha nice bin şahsî ve maddî menfaatlerle asla alâkası olmayan bir insan, nasıl olur da gönüller fatihi olmaz? İmanlı gönüller, nasıl onun feyiz ve nuruyla dolmaz?

İktisatçılığı:

İktisat, bundan evvel bahsettiğimiz "istiğna"nın tefsir ve izahından başka birşey değildir. Zaten iktisat sarayına girebilmek için, evvelâ istiğna denilen kapıdan girmek lâzımdır. Bu sebeple iktisatla istiğna, lâzımla mülzem kabilindendir.

Üstad gibi, istiğna hususunda peygamberleri kendine örnek kabul eden bir mücahidin iktisatçılığı, kendiliğinden husule gelecek kadar tabiî bir haslet halini alır ve artık ona günde bir tas çorba, bir bardak su ve bir parça ekmek kâfi gelebilir. Zira bu büyük insan, büyük ve munsif Fransız şairi Lâ Martin'in dediği gibi: "Yemek için yaşamıyor, belki yaşamak için yiyor."

Üstadın meşrep ve mesleğini tamamen anladıktan sonra, artık onun yüksek iktisatçılığını böyle yemek içmek gibi basit şeylerle mukayese etmeyi çok görüyorum. Zira, bu büyük insanın yüksek iktisatçılığını mânevî sahalarda tatbik etmek ve maddî olmayan ölçülerle ölçmek lâzım gelir.

Meselâ, Üstad, bu yüksek iktisatçılık kudretini sırf yemek, içmek, giymek gibi basit şeylerle değil; bilâkis fikir, zihin, istidat, kabiliyet, vakit, zaman, nefis ve nefes gibi mânevî ve mücerred kıymetlerin israf ve heder edilmemesiyle ölçen bir dâhidir. Ve bütün ömrü boyunca bir karakter halinde takip ettiği bu titiz muhasebe ve murakebe usulünü, bütün talebelerine de telkin etmiştir. Binaenaleyh bir Nur talebesine olur olmaz eseri okutturmak ve her sözü dinlettirmek kolay birşey değildir. Zira, onun gönlünün mihrak noktasında yazılı olan şu "Dikkat!" kelimesi, en hassas bir kontrol vazifesi görmektedir.

İşte Bediüzzaman, kudretli bir ıslahatçı ve harikalar harikası bir pedagog (mürebbî) olduğunu, yetiştirdiği ter temiz nesille fiilen ispat etmiş ve iktisat tarihine nurdan pırıltılarla yazılan bir atlas sahife daha ilâve eden bir nâdire-i fıtrattır.

Tevazuu ve mahviyetkârlığı:

Nur Risalelerinin bu kadar harikulâde bir şekilde cihana yayılmasında, bu iki hasletin çok faidesi olmuş ve pek derin tesirleri görülmüştür.

Çünkü, Üstad, sohbet ve teliflerinde kendine bir "kutbu'l-ârifîn" ve bir "Gavsu'l-vâsılîn" süsü vermediği için, gönüller ona pek çabuk ısınmış, onu ter

temiz bir samimiyetle sevmiş ve derhal ulvî gayesini benimsemiştir.

Mesela, ahlâk ve fazilete, hikmet ve ibrete ait olan birçok sohbet ve telkinlerini, doğrudan doğruya nefsine tevcih eder. Keskin ve âteşîn hitabelerinin ilk ve yegâne muhatabı, öz nefsidir. Oradan, merkezden muhite yayılırcasına, bütün nur ve sürura, saadet ve huzura müştak olan gönüllere yayılır.

Üstad, hususî hayatında gayet halim-selim ve son derece mütevazidir. Bir ferdi değil, hiçbir zerreyi incitmemek için âzamî fedakârlıklar gösterir. Sayısız zahmet ve meşakkatlere, ıztırap ve mahrumiyetlere katlanır; fakat imanına, Kur'ân'ına dokunulmamak şartıyla...

Artık o zaman bakmışsınız ki, o sâkin deniz, dalgaları semâlara yükselen bir tufan, sahillere heybet ve dehşet saçan bir umman kesilmiştir. Çünkü o, Kur'ân-ı Kerîmin sadık hizmetkârı ve iman hudutlarını bekleyen kahraman ve fedai bir neferidir. Kendisi bu hakikati veciz bir cümleyle şu şekilde ifade eder:

"Bir nefer nöbette iken, başkumandan da gelse, silâhını bırakmayacak. Ben de Kur'ân'ın bir hizmetkârı ve bir neferiyim. Vazife başında iken karşıma kim çıkarsa çıksın, 'hak budur' derim, başımı eğmem..."

Vazife başında ve cihad meydanında iken şu mısralar lisan-ı halidir:

Şahlanan bir ata benzer, kırarım kanlı gemi,
Sinsi düşmanlara, hâşâ, satamam benliğimi.

Benliğimden uzak olmaktır esaret bence,
Böyle bir zillete düşmek ne hazin işkence!

Ebedî vuslatın aşkıyla geçer her ânım,
Dest-i kudretle yapılmış kaledir imanım,

Bu mukaddes emelimden ne kadar dilşâdım,
Görmek ister beni Cennette şehid ecdadım.

Ruhum oldukça müebbed, ebedîdir ömrüm,
En büyük vuslata Allah'a çıkan yoldur ölüm.

Kitaba girmezden evvel, Üstadı ilmî, fikrî, tasavvufî ve edebî cepheleriyle de mütalâa etmek isterdim. Fakat çok derin ve pek şümullü olan bu mevzuların birkaç sahife ile hulâsa edilemeyeceğini kat'î bir surette idrak ettikten sonra, artık adı geçen mevzulara birkaç cümleyle temas etmeyi münasip gördüm.

Rabbim imkânlar lûtfederse, bu derin mevzuları, Risale-i Nur Külliyatı ve Nur

talebeleri ile birlikte, büyük ve müstakil bir eserle, tahlilî bir surette tetkik ve mütalâa etmeyi bütün ruhumla arzu ediyorum. Bu hususta, büyük Üstadımızın ve aziz kardeşlerimin kıymetli dualarını niyaz eylerim.

Üstadın ilmî cephesi:

Merhum Ziya Paşa, şu

Âyinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz,
Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde

beytiyle nesilden nesile bir düstur halinde intikal edecek olan çok büyük bir hakikatı ifade etmiştir.

Evet, Müslüman ırkımıza Risale-i Nur Külliyatı gibi muazzam bir iman ve irfan kütüphanesini hediye eden, gönüller üzerinde mukaddes bir nur müessesesi kuran mümtaz ve müstesna zâtın kudret-i ilmiyesi hakkında tafsilâta girişmek, öğle vakti güneşi tarif etmek kadar fuzulî bir iştir.

Yalnız, yanık bir şairimizin,

Hüsn olur kim seyrederken ihtiyar elden gider

dediği gibi, hayatının her lâhzasında İlâhî tecellilere mazhar bulunan bu mübarek zâtın, ilim ve irfanından, ahlâk ve kemalâtından bahsetmek, insana bam başka bir zevk ve İlâhî bir haz veriyor. Bunun için sözü uzatmaktan kendimi alamıyorum.

Üstad, Risale-i Nur Küliyatında dinî, içtimaî, ahlâkî, edebî, hukukî, felsefî ve tasavvufî en mühim mevzulara temas etmiş ve hepsinde de harikulâde bir surette muvaffak olmuştur.

İşin asıl hayret veren noktası, birçok ulemanın tehlikeli yollara saptıkları en çetin mevzuları gayet açık bir şekilde ve en kat'î bir surette hallettiği gibi, en girdaplı derinliklerden, Ehl-i Sünnet ve Cemaatin tuttuğu nurlu yolu takip ederek sâhil-i selâmete çıkmış ve eserlerini okuyanları da öylece çıkarmıştır.

Bu sebeple, Risale-i Nur Külliyatını aziz milletimizin her tabakasına kemal-i emniyet ve samimiyetle takdim etmekle şeref duyuyoruz. Nur Risaleleri, Kur'ân-ı Kerîmin nur deryasıdan alınan berrak katreler ve hidayet güneşinden süzülen billûr huzmelerdir. Binaenaleyh, her Müslümana düşen en mukaddes vazife, imanı kurtaracak olan bu nurlu eserlerin yayılmasına çalışmaktır. Zira, tarihte pek çok defalar görülmüştür ki, bir eser nice fertlerin, ailelerin, cemiyetlerin ve sayısız insan kitlelerinin hidayet ve saadetine sebep olmuştur. Ah, ne bahtiyardır o insan ki, bir mü'min kardeşinin imanının kurtulmasına sebep olur!

Üstadın fikrî cephesi:

Malûm ya, her mütefekkirin kendine mahsus bir tefekkür sistemi, fikrî hayatında takip ettiği bir gayesi ve bütün gönlüyle bağlandığı bir ideali vardır. Ve onun tefekkür sisteminden, gaye ve idealinden bahsetmek için uzun mukaddemeler serd edilir. Fakat Bediüzzaman'ın tefekkür sistemi, gaye ve ideali, uzun mukaddemelerle filân yorulmaksızın, bir cümleyle hülâsa edilebilir:

Bütün semavî kitapların ve bilumum peygamberlerin yegâne dâvâları olan "Hâlık-ı Kâinatın ulûhiyet ve vahdaniyetini ilân" ve bu büyük dâvâyı da ilmî, mantıkî ve felsefî delillerle ispat eylemektir.

O halde Üstadın mantık, felsefe ve müspet ilimlerle de alâkası var.

Evet, mantık ve felsefe, Kur'ân'la barışıp hak ve hakikate hizmet ettikleri müddetçe, Üstad en büyük mantıkçı ve en kudretli bir feylesoftur. Mukaddes ve cihanşümul dâvâsını ispat vâdisinde kullandığı en parlak delilleri ve en kat'î burhanları, Kur'ân-ı Kerîmin Allah kelâmı olduğunu hergün bir kat daha ispat ve ilân eden müsbet ilimdir.

Zaten felsefe, aslında hikmet mânâsına geldikçe, Vacibü'l-Vücud Tealâ ve Tekaddes Hazretlerini, Zât-ı Bâri'sine lâyık sıfatlarla ispata çalışan her eser en büyük hikmet ve o eserin sahibi de en büyük hakîmdir.

İşte Üstad, böyle ilmî bir yolu, yani Kur'ân-ı Kerîmin nurlu yolunu takip ettiğiiçin, binlerle üniversitelinin imanını kurtarmak şerefine mazhar olmuştur. Hazretin bu hususta hâiz olduğu ilmî, edebî ve felsefî daha pek çok meziyetleri vardır. Fakat onları, eserlerinden misaller getirerek inşaallah müstakil bir eserde arz etmek emelindeyim. Ve minallahi't-tevfik.

Tasavvuf cephesi:

Nakşibendî meşâyihinden, her harekâtını Peygamber-i Zîşan Efendimiz Hazretlerinin harekâtına tatbik etmeye çalışan ve büyük bir âlim olan bir zâta sordum:

"Efendi Hazretleri, ulema ile mutasavvife arasındaki gerginliğin sebebi nedir?"

"Ulema, Resul-i Ekrem Efendimizin ilmine, mutasavvıflar da ameline vâris olmuşlar. İşte bu sebepten dolayıdır ki, Fahr-i Cihan Efendimizin hem ilmine ve hem ameline vâris olan bir zâta 'zülcenaheyn,' yani 'iki kanatlı' deniliyor. Binaenaleyh, tarikattan maksat, ruhsatlarla değil, azîmetlerle amel edip ahlâk-ı Peygamberî ile ahlâklanarak bütün mânevî hastalıklardan temizlenip Cenâb-ı Hakkın rızasında fani olmaktır. İşte bu ulvî dereceyi kazanan kimseler, şüphesiz ki ehl-i hakikattirler. Yani, tarikattan maksud ve matlub olan gayeye ermişler demektir. Fakat bu yüksek mertebeyi kazanmak, her adama müyesser olamayacağı için, büyüklerimiz matlub olan hedefe kolaylıkla erebilmek için

muayyen kaideler vaz eylemişlerdir. Hülâsa, tarikat, şeriat dairesinin içinde bir dairedir. Tarikattan düşen şeriata düşer, fakat—maazallah—şeriattan düşen ebedî hüsranda kalır.”

Bu büyük zatın beyanatına göre, Bediüzzaman’ın açtığı nur yolu ile, hakikî ve şâibesiz tasavvuf arasında cevherî hiçbir ihtilâf yoktur. Her ikisi de rıza-yı Bârîye ve binnetice Cennet-i âlâya ve dîdar-ı Mevlâya götüren yollardır.

Binaenaleyh, bu asîl gayeyi istihdaf eden herhangi mutasavvıf bir kardeşimizin, Risale-i Nur Külliyatını seve seve okumasına hiçbir mani kalmadığı gibi, bilâkis Risale-i Nur, tasavvuftaki “murakabe” dairesini Kur’ân-ı Kerim yoluyla genişleterek, ona bir de tefekkür vazifesini en mühim bir vird olarak ilâve etmiştir.

Evet, insanın gözüne gönlüne bam başka ufuklar açan bu tefekkür sebebiyle, sadece kalbinin murakebesiyle meşgul olan bir sâlik, kalbi ve bütün letâifiyle birlikte, zerrelerden kürelere kadar bütün kâinatı azamet ve ihtişamıyla seyir ve temaşa, murakabe ve müşahede ederek, Cenâb-ı Hakkın o âlemlerde bin bir şekilde tecellî etmekte olan Esmâ-i Hüsnâsını, sıfât-ı ulyâsını kemal-i vecd ile görerek, artık sonsuz bir mâbedde olduğunu aynelyakîn, ilmelyakîn ve hakkalyakîn derecesinde hisseder. Çünkü, içine girdiği mabed öyle ulu bir mâbeddir ki, milyarlara sığmayan cemaatin hepsi aşk ve şevk, huşû ve istiğraklar içinde Hâlıkını zikrediyor. Yanık, tatlı ve güzel lisanları, şive, nâğme, ahenk ve besteleriyle bir ağızdan سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ [1] diyorlar.

1. Allah, her türlü noksandan münezzehtir. Ve Allah’a hamdolsun Allah’tan başkaibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Allah yüceler yücesidir.

Risale-i Nur’un açtığı iman ve irfan ve Kur’ân yolunu takip eden, işte böyle muazzam ve muhteşem bir mâbede girer. Ve herkes de iman ve irfanı, feyiz ve ihlâsı nisbetinde feyizyâb olur.

Edebî cephesi:

Eskiden beri, lâfız ve mânâ, üslûp ve muhteva bakımından, edipler ve şairler, mütefekkirler ve âlimler ikiye ayrılmışlardır. Bunlardan bazıları, sadece üslûp ve ifadeye, vezin ve kafiyeye kıymet vererek, mânâyı ifadeye feda etmişlerdir. Ve bu hal de kendini en çok şiirde gösterir.

Diğer zümre ise, en çok mânâ ve muhtevaya ehemmiyet vererek, özü söze kurban etmemişlerdir.

Artık Bediüzzaman gibi büyük bir mütefekkirin edebî cephesi, bu küçük mukaddeme ile kolayca anlaşılır sanırım. Zira Üstad o kıymetli ve bereketli ömrünü, kulaklarda kalacak olan sözlerin tanzim ve tertibiyle değil, bilâkis

kalblerde, ruhlarda, vicdan ve fikirlerde kudsî bir ideal halinde insanlıkla beraber yaşayacak olan din hissinin, iman şuurunun, ahlâk ve fazilet mefhumunun asırlara, nesillere telkiniyle meşgul olan bir dâhidir. Artık bu kadar ulvî bir gayenin tahakkuku için candan ve cihandan geçen bir mücahid, pek tabiîdir ki, fâni şekillerle meşgul olamaz.

Bununla beraber, Üstad, zevk inceliği, gönül hassasiyeti, fikir derinliği ve hayal yüksekliği bakımından harikulâde denecek derecede edebî bir kudret ve melekeyi hâizdir. Ve bu sebeple, üslûp ve ifadesi, mevzua göre değişir. Meselâ, ilmî ve felsefî mevzularda mantıkî ve riyazî delillerle aklı ikna ederken, gayet veciz terkipler kullanır. Fakat gönlü mest edip ruhu yükselteceği anlarda ifade o kadar berraklaşır ki, tarif edilemez. Meselâ, semalardan, güneşlerden, yıldızlardan, mehtaplardan ve bilhassa bahar âleminden ve Cenâb-ı Hakkın o âlemlerde tecellî etmekte olan kudret ve azametini tasvir ederken üslûp o kadar lâtif bir şekil alır ki, artık her teşbih, en tatlı renklerle çerçevelenmiş bir levhayı andırır; ve her tasvir, harikalar harikası bir âlemi canlandırır.

İşte bu hikmete mebnîdir ki, bir Nur talebesi Risale-i Nur Külliyatını mütalâasıyla—üniversitenin herhangi bir fakiltesine mensup da olsa—hissen, fikren, ruhen, vicdanen ve hayalen tam mânâsıyla tatmin edilmiş oluyor.

Nasıl tatmin edilmez ki, Risale-i Nur Külliyatı, Kur’ân-ı Kerîmin cihanşümul bahçesinden derilen bir gül demetidir. Binaenaleyh, onda, o mübarek ve İlâhî bahçenin nuru, havası, ziyası ve kokusu vardır.

Ruhun bu ihtiyacını söyler akan sular,
Kur’ân’a her zaman beşerin ihtiyacı var.

Ali Ulvi Kurucu

Giriş

Evvelâ şunu itiraf edelim ki, bu *Tarihçe-i Hayat* büyük Üstadın hayatını tam mânâsıyla ifade etmekten çok uzaktır. Pek çok noktalar kısa kesilmiştir.

Hem, onun şahsiyetine ait hususları aydınlatacak ve açacak mahiyetteki vak'a ve hâdiselerden bir çoğu zikredilmemiştir. Serd edilen fikir ve kanaatleri teyid eden vak'a ve hâdiseler pek çoktur. Bahsetmeyişimizin yegâne sebebi, kendisinin razı olmamasıdır.

Evvelden beri, hem sohbetlerinde, hem mektuplarında bu zamanın cemaat zamanı olup, şahsî kemalât ve meziyetlerin hizmet-i imaniyede şahs-ı mânevî kadar tesiri olmadığını zikretmesi; hem şahsından ziyade, Kur'ân-ı Hakîmden nebean eden Risale-i Nur'a nazar edilmesini, bütün kıymet ve faziletin Risale-i Nur'da tecellî eden hakikat-i Kur'âniyeye ait olduğunu defalarca ihtar etmesi ve kendisine ait böyle bir tarihçe-i hayat hazırlandığını duyduğu zaman, "Tafsilâta lüzum yok. Yalnız Risale-i Nur hizmetine dair bahisler yazılsın" diye haber göndermesi gibi sebeplere binaen, şahsına ait bahisler gayet kısa kesilmiştir. Üstadın hayatına temas eden ve daha ziyade hizmet-i Nuriyeye ait mektuplar, müdafaalar, muhtelif zamanlara ait o zamandaki ahvalini bir derece ifade eden makale ve hatıralarını olduğu gibi koyduk. Bu suretle, bu eser, istikbaldeki münevver Nur Talebeleri için hakikî bir me'haz teşkil etmektedir. Muhterem edip ve muharrirler, bundan istifade ile inşaallah, daha mükemmel, daha hakikatli ve faideli tarihçe-i hayatlar hazırlayacaklardır.

Şurasını da hatırlatmak isteriz ki, bu eser, muhtelif meslek ve meşreplere mensup bulunan muharrirlerin ayrı ayrı mütalâalarına ve ediplerin yersiz mübalâğalara kaçan kalemlerine havale edilerek safiyeti bozulmamıştır.

Hem yine itiraf edelim ki, Risale-i Nur'un parlak ve nurlu vasfına ve Said Nursî'nin baştan başa iffet-i mücesseme ve şecaat-i harika teşkil eden hayat ve ahlâkına lâyık izah, ifade ve üslûp ile meydana çıkamadık. Bu zatın ifa ettiği binler küllî hizmetten birtek hizmet, yaşadığı müteaddit zamanlardan tek bir zamanda gösterdiği kahramanlık ve harika şecaati, telif ettiği âsârından birtek eseri dahi onun için muazzam bir tarihçe-i hayat hazırlanmasına sebep olabilirken; binler ayrı ayrı seciye, ahlâk-ı âliye, hizmet-i Kur'âniye, şehamet-i imaniye ile dolu ve yüz otuz kadar eserleriyle, değil bir kasaba, bir vilâyet, bir memlekette; belki milletler, devletler muvacehesinde âlem-i İslâm ve insaniyete şamil ve müessir hizmet-i külliye ile mücehhez tarihçesi, elbette bu esere

sığışmaz ve sığışamadı.

Hem Üstadın mesleğini, meşrebini ve hususî ahvâlini, pek çok seciye ve hasletleri şahsında ve hizmetinde toplayan şahsiyetini tarif edemedik. Onun yaşadığı müteaddit hayat safhalarını yakından gören ve içinde bulunan talebe ve hizmetkârlarını birer birer dinlemek ve görüşmek lâzımdır ki, tarihçe-i hayatı bir derece mufassal hazırlanabilsin.

Bu eserin mütalâasıyla görülecek ki, bugün, yalnız Anadoluve âlem-i İslâm için değil, bütün insaniyet için kayda değer büyük bir hakikat meydana çıkmıştır. Bu hakikat, umumun iştirakıyla külliyet kesb ederek, “Risale-i Nur hizmet-i imaniyesi” ve “Bediüzzaman ve Nur talebeleri” diye adlandırılmaktadır. Bu hakikatin ve bu cereyanın neden ibaret bulunduğu, menşei, gaye ve ideali ne olduğu, halk tabakalarındaki tesiri, fert ve cemiyetin hayat-ı maddiye ve mâneviyesine, istikbaldeki milletçe emniyet ve saadetimizin teminine ait tesiri, bu *Tarihçe-i Hayat* ile tebarüz etmektedir.

Netice itibarıyla, zehirlemekten zevk alan akrep misillü ve anarşist ruhlu olmayan herbir fert, bu dâvânın karşısında ancak sevinç duyar.

Belki bize şöyle bir sual sorulabilir: “Acaba bu *Tarihçe-i Hayat* ile Said Nursî beşerin efkârına insan üstü bir varlık olarak gösterilmek mi isteniyor?”

Hayır!

Dünyanın ve hayatın mahiyetini bilen insanlar için, muvakkat âlâyişin, şan ve şöhretin hiçbir kıymeti yoktur. Hakikati müdrik bir insan, fânilerin sahte iltifatlarına kıymet vermez ve arkasına dönüp bakmaz. İşte, Said Nursî bu noktadan da mânevî büyük bir kahramandır. Hayatı, insanı hayrette bırakan çeşitlikahramanlıklarla dolu olmakla beraber; hakta, hak yolunda fâni olup, şahsından feragat etmede de mümtaz bir fedakâr olarak nazara çarpmaktadır. İlâhî bir inayete mazhariyetle, dağ gibi engelleri aşıp, bu asrın yüzlerce menfi cereyanları karşısında kudsî dâvâsını çekinmeyerek ilân edip selâmete çıkarması, kendisinin şahsiyetinden tamamıyla feragat ettiğini, hak yolunda fedâi olduğunu göstermektedir.

Evet, Said Nursî şahsî dehâsıyla ve inayet-i Hakla insanlık âleminde yeni bir çığır açmıştır. Bu zât, bütün istidadını ve benliğini ezelî bir hakikate feda ederek, bütün zamanlarda hükümran olan bu Kur’ânî hakikati dâvâ edinmiştir. Şahsında ve hizmetinde görünen bütün yüksek vasıf ve kemalât, ancak kudsî dâvâsından aksetmektedir. Nasıl ki binler âyine ortasında bulunan bir lâmba, nûranî ışığa

mâlik olduğu için karşısındaki âyineler adedince külliyet kesb eder ve o kadar kıymet alır; zira herbir âyinede bir lâmba, ışığıyla beraber mevcuttur. Aynen öyle de Bediüzzaman, şu kâinatın ve umum zamanların mânevî güneşi olan Kur'ân-ı Hakîme ve din-i mübin-i İslâmın mübelliği Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâma müteveccih olmuştur. Ve onların ziyasına mâkes Risale-i Nur'un zuhuruna, inkişafına vesile olduğu için, eserinden ışık alan, dâvâsından feyiz ve kuvvet alan yüz binler, hattâ milyonlarca insanın âyine-misâl akıl, kalb ve ruhlarında mânen yaşamakta ve örnek bir insan, büyük bir mütefekkir olarak kabul ve yad edilmektedir.

İşte onu mânen yaşatan bu gibi kıymetlerdir. Dalâlet cereyanlarının karşısında ehl-i iman fedakârlarından büyük bir şahs-ı mânevî meydana çıkararak, muhkem bir sedd-i Kur'ânî ve imanî tesis edip mü'minlerin nokta-i istinadı olmasıdır. İnandığı kudsî dâvâya gösterdiği azim ve sebatla, mü'minlerin kalblerini ihtizaza vererek, ruhlarda İslâmî aşk ve heyecanı uyandırmasıdır. Fânilere perestiş eden biçare insanlara bâkî ve lâyemut bir hakikati gösterip nazarları oraya çevirmeye çalışmasıdır. Vazifesinin böyle ulviyetiyle beraber—fakat beşeriyet itibarıyla—ubudiyet vazifesiyle de kendini herkesten ziyade kusurlu, noksan ve âciz gören ve öyle bilen, dergâh-ı rahmette acz ve fakr ile niyaz eden ve insanlığa rahmeti, saadeti talep eden bir abd-i azizdir, bir fakir-i müstağnidir. Evet o, "Bir kimsenin imanını kurtarırsam, o zaman bana Cehennem dahi gül-gülistan olur" demektedir. Nefsindeki enaniyet ve gurur putunu kırmakla kalmamış; âlemdeki tabiatperestlerin putlarını dahi târümar etmek gibi bir vazife gördüğü, dost ve düşman, herkesin malûmu olmuştur.

İşte Bediüzzaman hakkında takdir ve tebriki ifade eden bütün yazılar bu mânâ içindir.

Bazı gazetelerin zaman zaman yaptıkları neşriyattan anlaşılıyor ki: Din ve İslâmiyet düşmanları, ekseriya perde ardından bahaneler icad ederek dine saldırmaktadırlar. Doğrudandoğruya dinin ve İslâmiyetin aleyhinde bulunmuyorlar; dine hizmet eden,bu uğurda türlü fedakârlıklara katlananları nazar-ı âmmede kötülemek, halkın sevgisini çürütmek için hücuma geçiyorlar; ta ki dine hizmet edenleri âtıl vaziyete getirip, dinî inkişafa mâni olsunlar; imansızlığın, ahlâksızlığın revaç bulmasını temin etsinler. Demokrasi devrinde ve din hürriyetine müsaade edildiği bu zamanda böyle olursa, "Din zehirdir" diye millet kürsüsünden ilânat yapıldığı bir devirde dindarlara, hususan İslâmî gelişme ve inkişafa hizmet edenlere nasıl davranıldığı kolayca anlaşılır.

Devr-i sabıkta, Üstad ve Nur talebelerini mahkemeye sevk edenler arasında öyleleri çıkmış ki, kanun perdesi altında menfi ideolojilerine, şahsî kin ve ihtiraslarına göre hareket etmişler; vazifelerinin icabını yapmaları lâzım gelirken,

sanki vatan ve millet hainlerini yakalamışgibi çeşitli hakaret ve iftiralarla Bediüzzaman ve talebelerine hücumetmişler; mahkeme beraat vermişken, kanunu tatbik etmekle mükellef bazıları, Said Nursî için yakında idam edileceği şayiasını etrafa yaymaktan sıkılmamışlardır. Biz, bu yazılarla onlar aleyhinde konuşmak değil, bir hakikati beyan etmek istiyoruz. Belki onlardan birçoğu bu hareketinde mâzurdur, mecburen yapmıştır. Her ne olursa olsun, bu muameleler ispat ediyor ki, Bediüzzaman'ın muhakeme olunduğu, mahkemeye sevk edildiği tarihlerde gizli dinsizler, ifsadkomiteleri faaliyette idiler. Mahkeme eliyle mahkûm edemedikleri vedâvâsına mâni olamadıkları Said Nursî'ye, insafsızca iftiralarda, yalan propagandalarda bulunacaktılar ve bulundular. Bu elîm vaziyeti gören her insaf sahibi, onun müstakim bir din adamı, hakikat adamı olduğunu söylemekten çekinmemiştir. Binaenaleyh, Bediüzzaman ve Risale-i Nur hakkında tekrarla ve ısrarla devam edegelen takdirkâr yazı ve takrizlerin neşredilmesinin bir mühim âmili de bu olsa gerektir ve tenkit edilmemelidir. Nazar-ı dikkatle bu zâtı ve eserlerini temaşa edenler, kemal-i takdirle tebrik ve senâdan kendilerini alamamışlardır.

Bilhassa mahkûm ettirilmek için sevk edildiği mahkemeler ve ehl-i vukuflar, eserlerini ve hayatını tetkikten sonra, eserlerinde görünen kemalât ve güzelliği tasdik etmişlerdir. Şu halde, milletin en zekî ve ferasetli tabakasının, ehl-i akıl ve kalbin yarım asırdan beri devam edegelen ve gittikçe umumiyet kesb eden Said Nursî ve Risale-i Nur hakkındaki kanaat ve ifadeleri, gerçekten büyük bir hakikatin tezahürü olarak kabul edilmek icap eder.

Sual: Madem Allah Alîmdir. Onun bilmesi ve iltifatı kâfidir. Ehl-i kemal büyük zatlar, daima kendilerini setretmişler. Hem bâki bir âlemde hakikatler bütün çıplaklığıyla ortaya dökületeceğine göre, niçin Risale-i Nur'un meziyetleri, İlâhî inayet ve ikramlar çoklukla zikredilmiş; Said Nursî'nin hizmet-i Kur'âniyesi esnasında mazhar olduğu harika muvaffakiyet ve kemalât beyan edilmiş ve bunlar niçin neşredilmiş; hattâ ilmî eserlerinin bir çoğunun arkasında bu nevi takrizler konulmuş?

Cevap: Bu hususta mukni cevaplar bazı mektuplarda vardır. Bir hülâsası şudur:

Bediüzzaman'ın Risale-i Nur'un neşriyle hizmeti, doğrudan doğruya Kur'ân hesabınadır. İman hakikatlerinin neşri, Müslümanların imanlarının takviyesi, kuvvetlenmesi, dolayısıyla İslâm dininin teâli etmesi, din düşmanlarının müfsit

hücumlarının def edilmesi ve İslâm dininin insanlar arasında maddî ve mânevî kemalâtın zübde ve hülâsası olduğunu âleme ilân etmek ve herkese kanaat-i kat'iye vermek için zikredilmiştir. Yukarıda bahsedildiği gibi, aleyhte olanlar öyle insafsızca hücumlarda bulunmuşlardır ki, Said Nursî hadsiz muarızlara çok kuvvetli ve kesretli düşmanlara karşı az, fakir ve zayıf olan Risale-i Nur talebelerine kuvve-i mâneviyye, gaybî imdat, teşci, sebat ve metanet vermek için, Risale-i Nur hakkındaki ikram-ı İlâhî ve hizmetin makbuliyetine ait inayet-i Rabbaniyeyi zikretmiş; insafsız hücum ve asılsız iftiralara karşı mecburiyetle müdafaaya geçilmiştir.

Hem *Tarihçe-i Hayat*'ta geçen bir mektubunda, Bediüzzaman:

"Ben itiraf ediyorum ki, böyle makbul bir eserin mazharı olmaya hiçbir vecihle liyakatim yoktur. Fakat çok ehemmiyetsiz bir çekirdekten koca dağ gibi bir ağacı halk etmek kudret-i İlâhiyenin şe'nindendir ve âdetidir ve azametine delildir. Ben kasemle temin ederim ki, Risale-i Nur'u senâdan maksadım, Kur'ân'ın hakikatlerini ve imanın rükünlerini teyid ve ispat ve neşirdir. Hâlık-ı Rahîmime yüz binler şükür olsun ki, beni kendime beğendirmemiş, nefsimin ayıplarını ve kusurlarını bana göstermiş ve o nefs-i emmâreyi başkalara beğendirmek arzusu kalmamış. Kabir kapısında bekleyen bir adamın arkasındaki fâni dünyaya riyakârane bakması, acınacak bir hamakattir ve dehşet verici bir hasarettir. İşte bu hâlet-i ruhiye ile, yalnız hakaik-i imaniyenin tercümanı olan Risale-i Nur'un, Kur'ân'ın malı olarak meziyetlerini izhar ediyorum. Sözlerdeki hakaik ve kemâlât benim değil, Kur'ân'ındır ve Kur'ân'dan tereşşuh etmiştir. Madem ben faniyim, gideceğim; elbette bâki olacak birşey ve bir eser benimle bağlanmamak gerektir ve bağlanmamalı. Evet, lezzetli üzüm salkımlarının hâsiyetleri kuru çubuğunda aranılmaz. İşte ben de öyle kuru çubuk hükmündeyim."

Evet, Said Nursî, Risale-i Nur'la dinsizliğe ve İslâmiyet aleyhindeki cereyanlara karşı giriştiği Kur'ân ve iman hizmetinde çok yardımcılara, hükûmet ve milletçe teşvik ve müzaherete muhtaç iken, bilâkis çeşitli iftira, tezvir ve ittihamlarla hapse sürülmek, eserlerini imha etmek, halkı kendinden soğutmak için aleyhinde türlü isnatlar yapılmıştır. Elbette hak bildiği mesleğini, Kur'ân'ın şerefine ve Hazret-i Peygamberin nübüvvetinin teâlisine ait hizmetini aleyhteki iftiralardan müberra kılmak için hakikati söyleyecek, müdafaada bulunacak; faraza bazılar tarafından şahsî bir noksanlık telâkki edilse bile, umumun istifade ve saadeti için şahsî zararına da razı olacaktır. Onun için, Risale-i Nur hakkında beyan edilen ve neşredilen senalara bu gibi noktalardan bakmak lâzımdır; yoksa hizmete zarar olur. Dardüşünce ile hareket etmek zamanında değiliz. İmansızlar, kendi muzır mesleklerini, menfi ideolojilerini, sahte kahramanları hattâ İslâm

düşmanlarını—onlar asla lâyık olmadığı halde—çeşitli medh ü senâ ile insanlığın nazarına göstermeye, alkış toplamaya çalışıyorlar. Uzağa gitmeye lüzum yok; dünyayı saran dehşetli dinsizlik cereyanını idare edenler büyük kahramanlar olarak ilân edilirken, neden Müslümanlar hak dinlerini medh ü senâ etmesinler, onun kemalâtını, ulviyetini neşretmesinler; Kur'ân'a âyine olan ve bu zamanın dinsizlik cereyanlarına meydan okuyup, dine en büyük hizmeti ifa eden bir eser külliyatı ve onun muhterem, mütevazi ve hadsiz zulümlere maruz kalmış müellifi, medhedilmesin? Halbuki yazılan yazılar, mücerred mevzular olarak değil, ekseriyetle müdafaa kabilinden, aleyhteki iftiralara cevap olarak neşredilmiş hakikatlerdir.

Üstadın hayatı, küllî hizmeti noktasından topluca iki büyük safha arz etmektedir.

Birincisi: Doğuşundan itibaren tahsil hayatı, Van'daki ikameti, İstanbul'a gelişi, siyasî hayatı, seyahatleri, Harb-i Umumîye iştiraki, Rusya'daki esareti, İstanbul'da Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâlığında bulunuşu, Kuvâ-yı Milliyede İstanbul'daki hizmeti, Ankara'ya gelerek ilk Meclis-i Meb'usandaki faaliyetleri ve kısa bir müddet sonra Van'a çekilip inzivayı ihtiyar etmesi gibi, herbiri ayrı bir hayat sahnesi olan Üstadın hayatının bu birinci safhası, iman ve Kur'ân hizmeti itibarıyla ikinci safha hayatının mukaddemesi hükmündedir. İkinci büyük hizmetine hazırlıktır. Ömrünün ellinci senesine kadardır.

İkincisi: Van'da inzivada iken garba nefyedilip Isparta'nın Barla nahiyesinde ikamete memur edildiği zamandan başlar ki, Risale-i Nur'un zuhuru ve intişarıdır. Âzamî ihlâs, âzamî fedakârlık, âzamî sadakat, metanet ve dikkat ve iktisat içinde Risale-i Nur'la giriştiği hizmet-i imaniye ve mânevî cihad-ı diniyedir.

Hayatının bu ikinci safhası, Harb-i Umumî neticesinde Osmanlı hilâfetinin inkıraz bulmasıyla insanlık âleminde medeniyet-i beşeriyeyi mahveden ve semavî dinlerle mücadeleyi esas ittihaz edinen komünizm rejiminin insaniyetin yarısını istilâ ederek dünyayı dehşete saldığı ve memleketimizi tehdide yeltendiği ve mânevî tahribatının tehlikesine maruz kaldığımız bir devreye rastlar. Bu devre, bin senedir Kur'ân'a bayraktarlık yapmış, İslâmiyete asırlarca hizmet etmiş kahraman bir millet için dikkatle incelenmesi lâzım gelen bir devredir.

Üstad, Risale-i Nur'u telif ederken, Kur'ân'ın i'câzî lem'aları olan bu

eserlerin her taife-i insaniyede inkişaf edeceğini, dinsizliğin memleketimizi istilâsına mani olacağını, memleket ve millet için bir sedd-i Kur'ânî vazifesini göreceğini, Risale-i Nur hizmetinin umumiyet kesb edip, Türk Milletinin yine İslâmiyetin kahraman bir ordusu ve fedakârı olacağını, Risale-i Nur'un neşri ve ileride resmen intişarı milletçe benimsenmesi ve Maarif dairesinin hakikat-ı Kur'âniyeye yapışması neticesi maddeten ve manen milletin terakki edeceğini, İslâmiyetin büyük kuvvet bulacağını zikretmiştir.

Risale-i Nur bir alemdir, ünvandır. Bu zamanda zuhur eden Kur'ânî hakikatler manzumesidir. Necip milletimizin, insaniyet-i kübrâ olan İslâmiyete sarılması, yep yeni bir ruh ve taze bir iman aşkı ve heyecanı içinde uyanmasınınifadesidir. İçinde bulunduğumuz asrın değiştirdiği hayat şartları veyeni bir dünya nizamı ve görüşü karşısında imanın tahkim ve takviyesiyle feveran eden hamiyet-i İslâmiyenin mânâsıdır. Mütenebbih kalbleri iman ve muhabbet-i Nebevî ile coşkun ve cihan-değer şeref-i intisabıyla serefraz fedakârların yetişmesi ve bu milletin mazisine mütenasip kahramanlığı, yüksek iman ve ahlâkı izhar etmesi işaretidir.

Bediüzzaman, Risale-i Nur'u, hiçbir makam ve meşrebin tesiri altında kalmadan, maddî-mânevî hiçbir menfaat ve hissiyat karışmadan, doğrudan doğruya Kur'ân-ı Hakîmin, umumun istifade edebileceği ve umuma hitap eden hakikatlerini tefsir etmiş, bu hakikatlerin tercümanlığını yapmıştır. Telif ettiği âsârından herkes istifade edebilmektedir. Bir taifeye, bir sınıf halka mahsus değildir. Bu *Tarihçe-i Hayat*, okuyucuların nazarını, bu zamanda Kur'ân'ın hikmet nurları olan Risale-i Nur'a çevirip, ondan istifadeyi gösterecektir. Said Nursî ise, Kur'ân'ın hizmetinde fedakârane çalışmış, sünnet-i Peygamberîye ittibâ etmiş, nümune-i imtisal bir zât olarak görünmektedir.

Tarihçe-i Hayat'ta geçen bazı mektuplardan anlaşılacağı üzere, Said Nursî, bir zamanlar felsefe mesleğinde çok ileri gitmiş, sonra, Kur'ân-ı Hakîmin irşadıyla hak ve hakikate erişmiş ve bu zamanda fen ve felsefe ile iştigal edip şek ve şüphelere mâruz kalanları, aklî delillerle şüphelerden kurtaracak eserler telif etmiştir.

Risale-i Nur'un yolu, mesleği, bu zamandaki hayat şartlarına, insanların ahval-i ruhiyelerine göre en selâmetli, en kısa ve umumî bir cadde-i Kur'ân'dır. Serapa ilim ve tefekkür üzerine gitmektedir. İçtimaî hayatta çeşitli hizmetler gören fertlerin istifadesi büyüktür. Risale-i Nur'u okuyan ve ondan ders alarak tefekkür-ü imaniyeyi kazananlar, dünyevî vazife ve mesleklerini âhiret hayatına ve ebedî saadete vesile yaparak büyük bahtiyarlığa erişecektir. İslâm dinindeki bu büyük hakikati derk eden münevverler, elbette, hak dininin hizmetini büyük bir saadetle deruhte edecekler, hakikati arayan, fakat bulamayan insanlığa da

neşre çalışacaklar. Evet, talebe, profesör, meb'us, kim olursa olsun, mes'uliyet dairesi olanlar, muhitini tenvir ile mükelleftir. Bir vilâyet, hattâ bir memleketin, saadet ve selâmeti, tenvir ve irşadıyla mükellef olanlar, elbette çok daha ziyade müteyakkız davranmak mecburiyetindedirler. Said Nursî, Risale-i Nur'la bu millete en büyük hizmeti, iyiliği yapmıştır. Mukabilinde, şahsı için bir teşekkür dahi istemiyor. Gerçi şahsına tevcih edilen yüksek medih ve tavsifatı hâvi mektuplar var. Bunları, okuyucuların Nurlardan istifadelerine bir alâmet olduğu cihetle, Risale-i Nur hesabına kabul etmiş. Hakikatte Said Nursî'nin bu milletten, gençlikten istediği, iman ile, dünyevî ve uhrevî saadeti kazanmalarıdır. Bunun için, Kur'ân'ın bu zamana ait dersi olan Risale-i Nur'u esas tutup her yerde, her dairede neşrini, iman hakikatlerinin öğrenilmesini istemektedir. Kendisi defalarca bu millet ve memleket aleyhindeki cereyanlara karşı yegâne çarenin Risale-i Nur olduğunu ihtar etmekte ve müjdelemektedir.

Üstadın rıza-yı İlâhîye matuf hizmet, hareket ve faaliyetlerini başka maksat ve gayelere yorumlamak isteyenler, ancak basiretsizliklerini ilân ediyorlar.

İnsanın yüksek mahiyet ve ruhunun istediği hakikî saadet, ancak Kur'ân'ın gösterdiği yolda ve rıza-yı İlâhinin parıldadığı ufuktadır. Bediüzzaman, Risale-i Nur'la insanlığa bu yolu ve bu ufku göstermekte, sırat-ı müstakîm ashabının nurlu kafilesine iltihak etmenin insan için elzem olduğunu duyurmakta ve ispat etmektedir.

İşte biz, âcizâne hazırladığımız bu eserle, bu hakikate bir nebze hizmet etmek istedik. İstikbalin münevver bahtiyarlarına bir me'haz olarak bu eseri neşrediyoruz. Daha derin ve geniş bir tarihçe hazırlanması dileğimizdir.

Hazırlayanlar

وَمِنَ اللّٰهِ التَّوْفِيقُ [1]

1. Muvaffakiyet ve başarı Allah'tandır.

Birinci Kısım
İlk hayatı

Bediüzzaman Said Nursî, (Rûmî 1293)[1]tarihinde Bitlis vilâyetine bağlı Hizan kazasının İsparit nahiyesinin Nurs köyünde doğmuştur. Babasının adı Mirza, anasının adı Nuriye'dir. Dokuz yaşına kadar peder ve validesinin yanında kaldı. O esnada bir hâlet-i ruhiye, tahsilde bulunan büyük biraderi Molla Abdullah'ın ilimden ne derece feyizyâb olduğunu tetkike sevk etti. Molla Abdullah'ın gittikçe tekâmül ederek köydeki okumamış arkadaşlarından okumakla tezahür eden meziyetini düşünüp hayran kaldı. Bunun üzerine ciddî bir şevk ile tahsili gözüne aldı ve bu niyetle nahiyeleri İsparit ocağı dahilinde bulunan Tağ köyünde Molla Mehmed Emin Efendinin medresesine gitti. Fakat fazla duramadı. Hâlet-i fıtriyeleri icabı, daima izzetini[HAŞİYE-1] koruması ve hattâ âmirâne söylenen küçük bir söze dahi tahammül edememesi, medreseden ayrılmasına sebep oldu. Tekrar Nurs'a döndü.

1. Üstad Bediüzzaman'ın doğum tarihi: Rumî 1293, Hicrî 1295, Miladî 1878 (bk.bilgiler – Bediüzzaman Said Nursî'nin Doğum Tarihi)

Haşiye-1 Molla Said'de küçük yaşta görülen bu izzet, nefse muhabbetten gelmiyordu. Kader-i İlâhî, istikbalde ilâ-yı kelimetullah vazifesini inayetiyle vereceği bir abdine, o vazifeyi bihakkın ifası için lâzım olacak hasletlerden biri olan izzet-i ilmiyeyi vermişti. Molla Said, henüz o zaman bunun mahiyet ve hikmetini belki bilemiyordu; fakat zaman gösterdi ki, şimdi muhteşem bir ağaç mahiyetini alan Risale-i Nur'un muazzam ve geniş hizmetinin levazımatından olan izzet-i ilmiyeyi, Cenâb-ı Hak, Molla Said'in ruhunda, ta o zaman küçük bir çekirdek olarak derc etmişti.

Nurs'ta ayrıca bir medrese olmadığından dersini büyük biraderinin haftada bir defa sılaya geldiği günlere hasrederdi. Bir müddet sonra Pirmis karyesine, sonra Hizan Şeyhinin yaylasına gitti. Burada da tahakküme tahammülsüzlüğü, dört talebe ile geçinmemesine sebep oldu. Bu dört talebe birleşip kendisini daima tâciz ettiklerinden, birgün Şeyh Seyyid Nur Muhammed Hazretlerinin huzuruna çıkıp, izhar-ı acz ile, arkadaşlarını şikâyet etmeyerek şöyle dedi:

"Şeyh efendi, bunlara söyleyiniz, benimle dövüştükleri vakit dördü birden olmasınlar, ikişer ikişer gelsinler."

Seyyid Nur Muhammed, küçük Said'in bu mertliğinden hoşlanarak,

"Sen benim talebemsin, kimse sana ilişemez" buyurdu.

Bu hâdiseden sonra "Şeyh talebesi" diye yâd edildi. Burada bir müddet kaldıktan sonra, biraderi Molla Abdullah ile beraber Nurşin köyüne geldiler. Yaz olması dolayısıyla, ahali ve talebelerle birlikte Şeyhan Yaylâsına gittiler. Orada, biraderi Molla Abdullah ile birgün dövüşmüş. Tâğî Medresesi Müderrisi Mehmed Emin Efendi, küçük Said'e,

"Niçin kardeşinin emrinden çıkıyorsun?" diye işe karışmış.

Bulundukları medrese, meşhur Şeyh Abdurrahman Hazretlerinin olması dolayısıyla, hocasına şu yolda cevap verir:

“Efendim, şu tekyede bulunmak hasebiyle, siz de benim gibi talebesiniz. Şu halde burada hocalık hakkınız yoktur” diyerek, gündüz vakti bile herkesin güçlükle geçebileceği cesîm bir ormandan geceleyin geçerek Nurşin’e gelir.

Şarkî Anadolu’da medrese teşkilâtındaki hususiyetlerden birisi şudur ki: İcazet almış bir âlim, istediği köyde hasbeten lillâh bir medrese açar. Medrese talebelerinin ihtiyacı, iktidarı olursa medrese sahibi tarafından, iktidarı yoksa halk tarafından temin edilir; hoca meccanen ders verir, talebelerin iaşe ve levazımatını da halk deruhte ederdi. Bunların içinde yalnız Molla Said, hiçbir suretle zekât almıyordu. Zekât ve başkasının eser-i minneti olan bir parayı kat’iyen kabul etmiyordu.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Zekât ve sadaka ve mukabilsiz hiç birşey almadığının sebep ve hikmeti, Risale-i Nur’dan İkinci Mektup ve sair risalelerde beyan edilmiştir. Evet, Molla Said’in istikbalde Risale-i Nur’la göreceği hizmet-i imaniyeyi kemâl-i ihlâsla ifası ve bu hizmetin meydana gelebilmesi için “uhrevî hizmetin mukabilinde hiç bir şey talep etmemek” olan kudsî düsturun icmâlî bir fihristesi, daha küçük yaşında iken rahmet-i İlâhiye tarafından ruhunda yerleştirilmişti.

Nurşin’de bir müddet kaldıktan sonra Hizan’a döndü. Sonra medrese hayatını terk ederek pederinin yanına geldi ve bahara kadar evde kaldı. O sırada şöyle bir rüya görür:

Kıyamet kopmuş, kâinat yeniden dirilmiş. Molla Said, Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâmı nasıl ziyaret edebileceğini düşünür. Nihayet sırat köprüsünün başına gidip durmak hatırına gelir: “Herkes oradan geçer, ben de orada beklerim” der ve sırat köprüsünün başına gider. Bütün Peygamberân-ı İzam Hazerâtını birer birer ziyaret eder. Peygamber Efendimizi de ziyarete mazhar olunca uyanır.

Artık bu rüyadan aldığı feyiz, tahsil-i ilim için[HAŞİYE-1] büyük bir şevk uyandırır. Pederinden izin alarak, tahsil yapmak üzere Arvâs nahiyesine gider. Burada icra-yı tedris eden meşhur Molla Mehmed Emin Efendi, kendisine ders vermeye tenezzül etmeyip, talebelerinden birisine okutmasını tavsiye edince, izzetine ağır gelir. Birgün bu meşhur müderris camide ders okutmakta iken, Molla Said itiraz ederek,

Haşiye-1 Tarihçe-i hayatında yazılmamış, o rüyada mazhar olduğu bir hakikati sonradan şöyle anladık ki: Molla Said, Hazret-i Peygamberden ilim talebinde bulunmasına karşılık Hazret-i Resul-ü Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ümmetinden sual sormamak şartıyla ilm-i Kur’ân’ın tâlim edileceğini tebşir etmişler. Aynen bu hakikat hayatında tezahür etmiş; daha sabavetinde iken bir allâme-i asır olarak tanınmış ve kat’iyen kimseye sual sormamış, fakat sorulan bütün suallere mutlaka cevap vermiştir.

“Efendim, öyle değil!” hitabında bulunur. Okutmasına tenezzül etmediğini hatırlatır.

Orada bir müddet kaldıktan sonra, Mir Hasan Veli Medresesine gitti. Aşağı derecede okuyan yeni talebelere ehemmiyet verilmemek bu medresenin âdeti olduğunu anlayınca, sırayla okunması icap eden yedi ders kitabını terk ederek, sekizinci kitaptan okuduğunu söyledi.

Birkaç gün sonra Vastankasabasına gittiyse de, orada tebdil-i hava için ancak

bir ay kadar kaldı. Bilâhare, Molla Mehmed isminde bir zatın refakatinde Erzurum vilâyetine tâbi Bayezid'e hareket etti. Hakikî tahsiline işte bu tarihte başlar. Bu zamana kadar hep "Sarf" ve "Nahiv" mebâdileriyle meşgul olmuştu ve "İzhar"a kadar okumuştu. Bayezid'de Şeyh Mehmed Celâlî Hazretlerinin nezdinde yaptığı bu hakikî ve ciddî tahsili, üç ay kadar devam etmiştir. Fakat pek gariptir; zira Şarkî Anadolu usul-ü tedrisiyle, Molla Câmiden nihayete kadar ikmal-i nüsah etti. Buna da her kitaptan bir veya iki ders, nihayet on ders tederrüs etmekle muvaffak oldu ve mütebakisini terk eyledi. Hocası Şeyh Mehmed Celâlî Hazretleri niçin böyle yaptığını sual edince, Molla Said cevaben,

"Bu kadar kitabı okuyup anlamaya muktedir değilim. Ancak bu kitaplar bir mücevherat kutusudur, anahtarı sizdedir. Yalnız sizden şu kutuların içinde ne bulunduğunu göstermenizin istirhamındayım. Yani bu kitapların neden bahsettiklerini anlayayım da, bilâhare tab'ıma muvafık olanlara çalışırım" demiştir.

Maksadı ise, esasen kendisinde fıtraten mevcut bulunan icad ve teceddüd fikrini medrese usullerinde göstermek ve bir teceddüd vücuda getirmek[HAŞİYE-1] ve bir sürü hâşiye ve şerhlerle vakit zayi etmemekti. Bu suretle, alelusul yirmi sene tahsili lâzım gelen ulûm ve fünunun zübde ve hülâsasını üç ayda tahsil ve ikmal etmiştir.

Haşiye-1 Yirmi üç senede telifi tamamlanan ve yüz otuz kitaptan müteşekkil "Risale-i Nur" adlı eserleriyle, ilm-i kelâm sahasında bir teceddüd yaptığı görülmüştür. Evet, kendisi, on beş sene tahsili lâzım gelen ilmi üç ayda elde etmesi, gaybî bir işarettir ki, "Bir zaman gelecek, on beş sene değil, bir sene bile ilm-i iman dersini alacak medreseler ele geçmeyecek. İşte o zamanda müştaklara on beş senelik dersi on beş haftada ellere verebilecek Kur'ânî bir tefsir çıkacak ve Said onun hizmetinde bulunacak." Evet, tam zuhur etti ve aynen görüldü.Risale-i Nur, otuz senelik müthiş bir zamanda gizli dinsiz ve ifsad komitelerinin hücumlarına rağmen iman hakikatları derslerini yüz binler nüshalarıyla her tarafta neşrettiler ve binler kalemlerin gayretleriyle matbaalaraihtiyaç bırakmadan Kur'ân'ın bu yeni dersleri yayıldı, milyonlarcainsanın imanlarının takviyesine vesile oldu. Anadolu'daki Risale-i Nur'un faaliyeti, iman hizmeti ve mâkul yüksek dersleri, herkesin nazar-ı dikkatini celb etti; mahkemeler ve tetkikler yoluyla Cenâb-ı Hak, Nurları, ehl-i siyaset ve hükûmete de okutturdu; ve mektepliler arasında yayıldı; genç İslâm ve iman fedakârları çoğaldı; ve bunun büyük bir neticesi olarak, küfr-ü mutlakın ve dalâletin hücumu önlendi, geri çekildi. Yer yer bütün vatanda din lehinde cereyanlar başladı. İzn-i İlâhî ile, âlem-i İslâm ve insaniyete doğmaya başlayan İslâmî saadetin fecr-i sâdıkını gösterdi. Elhamdü lillâhi Rabbi'l-Âlemîn...

Bunun üzerine hocalarının "hangi ilim tab'ına muvafık" olduğu sualine cevaben,

"Bu ilimleri birbirinden tefrik edemiyorum. Ya hepsini biliyorum veyahut hiçbirisini bilmiyorum" der.

Herhangi bir kitabı eline alırsa, anlardı. Yirmi dört saat zarfında *Cemü'l-Cevâmi, Şerhü'l-Mevâkıf, İbnü'l-Hacer* gibi kitapların iki yüz sahifesini, kendi kendine anlamak şartıyla mütalâa ederdi. O derece ilme dalmıştı ki, hayat-ı zahiri ile hiç alâkadar görünmezdi. Hangi ilimden olursa olsun, sorulan suale tereddütsüz derhal cevap verirdi.

O zamanki hayatına kısa bir bakış

Evvelâ: Hükema-yı İşrâkıyyunun mesleklerine sülûk ederek, zühd ve riyazete başladı. Hükema-yı İşrakıyyun, tedric kanunu mucibince vücudlarını riyazete alıştırmışlardı. O ise, tedrice riayet etmeyerek, birden bire riyazete daldı. Gün geçtikçe, vücudu tahammül etmeyerek zaif düşmeye başladı. Üç günde bir parça ekmekle idare ediyordu. Ulema-yı İşrâkıyyunun "riyazetin küşâyiş-i fikre hizmet ettiği" nazariyesi üzerine, onlar gibi yapacağım diye çalışıyordu.

Saniyen: İmam-ı Gazâlî Hazretlerinin *İhyau'l-Ulûm*'unda tasavvuf nokta-i nazarında [1] دَعْ مَا يُرِيبُكَ اِلَى مَالاَ يُرِيبُكَ kaidesine ittibaen, ekmeği bile bir zaman terk edip, ot ile idareye koyuldu.

1. "Sana şüphe veren şeyleri, sana şüphe vermeyinceye kadar terket."*Buharî,* Büyû': 3; *Tirmizî*,Kıyâme: 60; *Müsned*, 3:152; el-Münâvî, *Fezü'l-Kadîr,* 3:528-529, Hadis no: 4211-4214.

Salisen: Nadir konuşuyordu. Kürtlerin edip dâhilerinden Molla Ahmed Hâni Hazretlerinin, gündüzleyin bile havf ile girilen kubbe-i saadetine kapanır, bazan geceleyin de orada kalırdı. Bundan dolayı ahali, Bediüzzaman'a "Ahmed Hâni Hazretlerinin feyzine mazhar olmuştur" diyordu. Bu hali, müşarün ileyhin kerametine hamlederlerdi.

O vakitlerde kendisi on üç, on dört yaşlarında idi. Sonra, ulemadan mümtaz simalarla mülâkat etmeye karar verdi ve Bağdat'a ziyaret kastıyla hocasından izin istedi. Derviş kıyafetine girdi. Yolları takip etmeden dağlarda, ormanlarda gece dolaşarak Bağdat'a gitmek niyetinde iken Bitlis'e geldi. Bitlis'te Şeyh Mehmed Emin Efendi Hazretlerinin yanına giderek, iki gün kadar dersinde bulundu.

Şeyh Mehmet Emin Efendi, kendisine kisve-i ilmiyeye girmesini teklif etti. Molla Said cevaben,

"Ben henüz sinn-i bülûğa vâsıl olmadığımdan, muhterem bir müderris kıyafetini kendime yakıştıramıyorum. Ve ben bir çocuk iken nasıl hoca olabilirim?" diyerek teklifini kabul etmemiştir.

Bundan sonra, Şirvan'daki biraderinin yanına gitti. Orada büyük kardeşiyle ilk görüşmede aralarında şöylece kısa bir muhavere cereyan etti.

Molla Abdullah: "Sizden sonra ben *Şerh-i Şemsî* kitabını bitirdim, siz ne okuyorsunuz?"

Bediüzzaman: "Ben seksen kitap okudum."

Molla Abdullah: "Ne demek?"

Bediüzzaman: “İkmâl-i nüsah ettim ve sıranıza dahil olmayan birçok kitapları da okudum.”

Molla Abdullah: “Öyleyse seni imtihan edeyim.”

Bediüzzaman: “Hazırım, ne sorarsanız sorunuz.”

Molla Abdullah, biraderini imtihan eder. Kifayet-i ilmiyesini takdir ile, sekiz ay evvel talebesi bulunan Molla Said’i kendisine üstad kabul etti ve talebelerinden gizli olarak küçük biraderinden ders almaya başladı. Ve bittabi, daha evvel okuttuğu kardeşini kendisine üstad yaptığını sezdirmiyordu. Nihayet talebeler, Molla Abdullah’ın Molla Said nezdinde ders okuduğunu kapıdan, anahtar deliğinden gizlice görünce taaccüp ederek sormuşlarsa da, Molla Abdullah cevaben,

“Nazar değmemek için, ben ona ders veriyorum” demiş ve talebelerini aldatmıştı.

Molla Abdullah’ın yanında bir müddet kaldıktan sonra Siirt’e gelir. Orada bulunan Molla FethullahEfendinin medresesine gider. Molla Fethullah, Molla Said’e,

“Geçen sene *Süyûtî* okuyordunuz, bu sene *Molla Câmi*’yi mi okuyorsunuz?”

Bediüzzaman: “Evet ‘*Câmi’*yi bitirdim.”

Molla Fethullah hangi kitabı sorduysa, “Bitirdim” cevabını alınca, tahayyürde kaldı. Bu kadar kitabı bitirdiğini, hem de az zamanda bitirdiğini aklınasığıştıramadı, taaccüp etti ve dedi:

“Geçen sene deli idin, bu sene de mi delisin?”

Bediüzzaman,

“İnsan başkasına karşı kesr-i nefis için hakikati ketmedebilir. Fakat babadan daha muhterem olan üstadına karşı hakikat-i mahzdan başka birşey söyleyemez. Emrederseniz, söylediğim kitaplardan beni imtihan ediniz” der.

Molla Fethullahhangi kitaptan sorduysa, cevabını güzelce verir.

Bunun üzerine bu muhavereyi dinleyen ve bir sene evvel Said’in hocasının hocası bulunan Molla Ali-i Suran namındaki zat, kendilerinden ders almaya başladı.

Molla Fethullah, “Pekâla, zekâda harikasınız. Fakat hıfzınız nasıldır? Makamat-ı Harîriyeden birkaç satırını iki defa okumakla hıfzedebilir misiniz?” diyerek kitabı uzatır.

Molla Said alarak, bir yaprağını bir defa okumakla hıfzetti ve okudu.

Molla Fethullah, “Zekâ ile hıfzın ifrat derecede bir kimsede tecemmuu

nâdirdir” diyerek hayrette kaldı.

Bediüzzaman orada iken, *Cem’ü’l-Cevâmi’* kitabını, günde bir-iki saat iştigal etmek üzere bir haftada hıfzetti. Bunun üzerine Molla Fethullah şu kelâmı söyleyerek kitabın üzerine yazdı:

قَدْ جَمَعَ فِي حِفْظِهِ جَمْعَ الْجَوَامِعِ جَمِيعَهُ فِي جُمْعَةٍ [1]

1. *Cem’ü’l-Cevâmi’* kitabının tamamını bir Cuma’da hıfzında cem etmiştir.

Bu hal Siirt’te şüyû bulmuş ve Molla Fethullah, ulemaya, “Bizim medreseye gayet genç bir talebe geldi. Her ne sual ettimse bilâ-tevakkuf cevap verdi. Bu yaşta zekâsına ve ilmine ve fazlına hayran kaldım” diyerek pek çok metheder.

Bunun üzerine ulema bir yerde toplanarak Bediüzzaman’ı davet ederler. Bediüzzaman, intihap ettikleri bütün suallerine bilâ-tereddüd cevap verirken, Molla Fethullah’ın yüzüne bakıyordu. Sanki kitaba bakıyor gibi kendilerinden okuyarak cevap veriyordu. Bunu gören ulema, Bediüzzaman’ın harikulâde bir genç olduğuna hükmedip, faziletini takdir ve sena ettiler.

Bu hal etrafta işitilir. Ahali, kedisine veliyyullah derecesinde ihtiram eder ve o nazarla bakarlar. Bu vaziyet, ikinci derecede bulunan birtakım âlim ve talebelerin rekabetlerini arttırdı. Genç, tecrübesiz talebelerden bir kısmı, ilmen mağlûp edemedikleri Bediüzzaman’ı kavga yoluyla iskât etmek teşebbüsünde bulunmuşlarsa da, meseleden haberdar olan Siirt ahalisi, kendisini kurtarmak için gelmişler. Ahali nazarında büyük mevkii olduğu için, derhal muarızların ellerinden kurtarılmış ve bir odaya bırakılmış ise de, Bediüzzaman, mesleklerine olan fevkalâde muhabbetinden, muarızları bulunan talebe ve ehl-i ilmin câhillere hedef olmamasını temin için, kendisi odadan çıkıp, muarızları tarafından telef edilse bile ehl-i ilmin işine cahillerin karışmamasını müdafaa eder. Bu ihtilâfı kaldırmak maksadıyla herhangi bir talebeye,

“Beni öldürünüz, ilmin haysiyetini muhafaza ediniz!” diyerek yüzünü çevirmişse de, hiçbir talebe kendisine hücum etmemiş ve nihayet ihtilâf bertaraf edilmiştir. Siirt Mutasarrıfı, kendisini muhafaza etmek üzere yanına çağırdığı ve o talebeleri nefyedeceği haberini tebliğ etmeye gönderdiği jandarmaya karşı Bediüzzaman,

“Biz talebeyiz; birbirimizle dövüşürüz, barışırız. Binaenaleyh, mesleğimiz haricinde bulunan birisinin bize karışması muvafık olmadığından, gelemeyeceğim. Ve hatâ da benimdir” cevabında bulunarak jandarmaları reddetmiştir.

Bu esnada on beş, on altı yaşlarında bulunuyordu. Lâkin kuvve-i bedeniyece pek çevik ve metindi. “Saidü’l-Meşhur” lâkabıyla yâd ediliyordu. Siirt’te,

kendisiyle mücadele etmek isteyen bütün arkadaşlarına karşı hazırbulunduğu ve aynı zamanda sorulacak bütün suallere cevap vereceğini,kimseye sual sormayacağını ilân etti. Sonra tekrar Bitlis'e geldi. Bitlis'de bir iki şeyh hanedanının, âlim ve talebelerin arasında geçimsizlik olduğunu işitir. Fesadı netice veren sözlerin, bilhassa gıybetin İslâmiyete yakışmadığını onlara ihtar edince, Molla Said'i Şeyh Emin Efendiye şikâyet ederler. Şeyh Emin ise,

"Henüz çocuk olduğundan, kabil-i hitap değildir" der.

Bu söz Molla Said'e tebliğ edildiği anda, zaten bu gibi sözlere fıtraten tahammülsüz olduğundan, Şeyh Emin Efendinin huzuruna çıkarak elini öper ve;

"Efendim, beni imtihan ediniz. Kabil-i hitap olduğumu ispat etmek isterim" der.

Şeyh EminEfendi, mütenevvi ilimlerden ve en müşkül meselelerden on altı sual tertip ederek sorar. Molla Said, suallerin umumuna cevap verdikten sonra, Kureyş Camiine gider, ahaliye vaaz ve nasihat etmeye başlar. Bunun üzerine Bitlis ahalisinin bir kısmı Molla Said'e, bir kısmı da Şeyh Emin Efendiye yardım etmek isterler. Bundan dolayı Vali, büyük bir vukuata meydan vermemek için Bediüzzaman'ı nefyeder. Bu defa da Şirvan'a gider.

Zaten infirad eden böyle zatların muarızları pek çok bulunur. Bilhassa mücadele-i ilmiyede mağlûp düşenlerden bazı zâhir hocalar, Molla Said'i ahali nazarında küçük düşürmek için var kuvvetleriyle çalışıyorlardı. Her hususatını tecessüs ettirirlerdi. Birgün, nasılsa kazaen sabah namazını geçirmiş. Buna vâkıf olan hasımları, "Molla Said namazı terk etmiştir" diyerek ahali arasında işâada bulundular. Molla Said'den soruldu ki:

"Niçin herkes bunu böyle söylüyor?"

Molla Said,

"Evet, esassız birşey, âlemin içinde çabuk yayılmaz. Hatâ bendedir. Onun için iki cezaya uğradım: birisi Allah'ın itâbı, diğeri nâsın târizi. Bunun esas sebebi ise, geceleyin âdet edindiğim vird-i şerifi terk ettiğimdir. İşte âlemin ruhu bu hakikate temas etmişse de, tamamını kavrayamayarak ismini bilemeyip şu veçhile hatâyı isimlendirmişler" cevabını verir.

Şirvan'da bulunduğu sırada Siirtcivarından birisi gelerek,

"Aman efendim, Siirt'e bir çocuk gelmiş, kendisi on dört, on beş yaşında, umum ulemayı ilzam etti. Şunu ilzam etmek için sizi dâvete geldim" der.

Molla Said de şu dâvete icabet ederek Siirt'e gitmek için hazırlanır. Yola düşerler, iki saat gittikten sonra, o küçük hocanın evsaf ve kıyafetini sorar. O adam:

“Efendim, ismini bilmiyorum; fakat ilk gelişte derviş kıyafetinde olup omuzunda bir posteki vardı. Bilâhare talebe kıyafetine girdi ve umum ulemayı ilzam etti.”

Bunu dinlediğinde, kendisinden bahsettiğini ve bir sene evvelki kendi vukuatının şimdi civar köylerde şüyû bulduğunu anlayarak geriye döner, dâvete icabet etmez.

Bilâhare Siirt’e bağlı Tillo kasabasına gitti. Meşhur bir türbeye kapandı. Orada harika olarak *Kamus-u Okyanus*’u Bâbü’s-Sin’e kadar hıfzetti. Ne fikre binaen “Kamus”u hıfzettiği sorulduğunda,

“Kamus, her kelimenin kaç mânâya geldiğini yazıyor. Ben de bunun aksine olarak, her mânâya kaç kelime kullanıldığını gösterir bir kamusvücuda getirmek merakına düştüm” cevabında bulundu.

Mezkûr türbeye kapandığı vakit küçük biraderi Mehmed yemeğini getiriyordu. Yemek içindeki taneleri, kubbenin etrafında bulunan karıncalara vererek, kendisi ekmeğini yemeğin suyuna batırarak kanaat ediyordu.

“Neden dolayı taneleri karıncalara veriyorsun?” denildiğinde,

“Bunlarda hayat-ı içtimaiyeye malikiyet ve fevkalâde vazifeşinaslık ve çalışma bulunduğunu müşahede ettiğim için, cumhuriyetperverliklerine mükâfaten kendilerine muavenet etmek istiyorum” cevabında bulunmuştur.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 935’de EskişehirAğır Ceza Mahkemesinde “Cumhuriyet hakkında fikrin nedir?” sualine cevaben, “Eskişehir Mahkeme Reisinden başka, daha sizler dünyaya gelmeden benim dindar bir cumhuriyetçi olduğumu elinizdeki tarihçe-i hayatım ispat eder” diyerek yukarıda zikredilen karınca hâdisesini anlatır ve şöyle der: “Hulefa-yı Raşidîn herbiri hem halife, hem reis-i cumhur idi. Sıddık-ı Ekber, Aşere-i Mübeşşereye ve Sahabe-i Kirama elbette reis-i cumhur hükmünde idi. Fakat mânâsız isim ve resim değil, belki hakikat-i adaleti ve hürriyet-i şer’iyeyi taşıyan mânâ-yı dindar cumhuriyetin reisleri idiler.”

Tillo’da iken, bir gece Şeyh Abdülkadir-i Geylânî(k.s.) Hazretlerini rüyasında görür. Geylânî Hazretleri (k.s.) kendisine hitaben, “Molla Said! Mîran aşireti reisi Mustafa Paşaya gidiniz ve kendisini tarik-i hidayete dâvet ediniz. Yaptığı zulümden vazgeçerek namaza ve emr-i mârufa müdavim olmasını tavsiye ediniz. Aksi takdirde öldürünüz.”

Molla Said, bu rüyayı görür görmez, hemen tedarikini yaparak Mîran aşiretine doğru Tillo’dan hareket eder, doğruca Mustafa Paşanın çadırına girer. Paşa orada bulunmadığından, biraz istirahat eder. Sonra Mustafa Paşa içeri girer. Orada hazır olanların hepsi kıyam ettikleri halde MollaSaid yerinden bile kımıldanmaz. Paşanın nazar-ı dikkatini celb edince,aşiret binbaşılarından Fettah Beyden kim olduğunu sorar. Fettah Bey,meşhur Molla Said olduğunu bildirir. Halbuki Paşa, ulemadan hiç hoşlanmazdı. Şüphesiz bunun üzerine daha fazla kızmış ise de, izhar etmemişti. Molla Said’e niçin buraya geldiğini sorunca, Molla Said cevaben,

“Seni hidayete getirmeye geldim. Ya zulmü terk edip namazını kılacaksın veyahut seniöldüreceğim” demesinden, Paşa hiddetlenerek dışarı çıkar.

Birazdolaştıktan sonra yine çadıra girer ve Molla Said'e niçin geldiğinitekrar sorar. Molla Said,

"Sana söyledim ya, onun için geldim" der.

Mustafa Paşaçadırın direğinde asılı bulunan Said'in kılıcına işaret ederek,

"Bu pis kılınçla mı?"

Bediüzzaman,

"Kılıç kesmez, el keser" cevabında bulunur.

Mustafa Paşa, tekrar dışarıya çıkarak biraz gezindikten sonra içeriye girer. Bediüzzaman'a,

"Benim Cezire'de çok âlimlerim var. Eğer hepsini ilzam edebilirsen senin dediğini yaparım. Eğer ilzam edemezsen seni Fırat Nehrine atarım."

Molla Said,

"Bütün ulemayı ilzam etmek benim haddim olmadığı gibi, beni de nehre atmak senin haddin değildir. Fakat ulemaya cevap verince sizden birşey isterim ki, o da mavzer tüfeğidir. Şayet sözünde durmazsan, seni onunla öldüreceğim" der.

Bu muhavereden sonra Paşa ile birlikte atlarla Cezire'ye giderler. Yolda, Paşa kat'iyen Molla Said'le konuşmaz. Bani Hanı dedikleri mevkie gelince, yorgunluğundan Molla Said orada biraz yatar. Uykudan uyanır uyanmaz etrafında bütün Cezîre âlimlerinin, kitapları ellerinde beklediklerini görür. Biraz görüştükten sonra çay ikram edilir. Cezireâlimleri Molla Said'in şöhretini işittikleri için, mebhût ve hayran bir vaziyette çaylarını bile unutarak Molla Said'in sualine intizar etmekte idiler. Molla Said ise kendi çayını içtikten sonra, dalgın dalgın karşısında bulunan bir-iki âlimin çayını da içer, onlar fark edemezler. Mustafa Paşa, hocalara hitaben,

"Ben okumuş değilim; fakat Molla Said ile mücadelenizde mağlûp olacağınızı şimdi anlıyorum. Zira bakıyorum ki, siz düşünmekten çaylarınızı unuttuğunuz halde, Molla Said kendi çayını içtikten başka, iki-üç bardak da sizin çayınızı içti."

Bunun üzerine, biraz lâtife ettikten sonra Molla Said bu âlimlere karşı,

"Efendiler! Bendeniz vaad etmişim, hiç kimseye sual sormam. Binaenaleyh, suallerinize muntazırım" der.

Bu hocalar kırk kadar sual sorarlar. Umumuna cevap verdikten sonra, her nasılsa Molla Said bir sualin cevabını yanlış söylediği halde karşısındakiler doğru telâkki ederek tasdik etmişlerdi. Meclis dağılınca Molla Said hatırlar;

hemen arkalarından koşarak,

“Affedersiniz, bir sualin cevabını yanlış söylediğim halde farkına varmadınız” diyerek cevabını tashih eder.

Hocalar dediler:

“İşte şimdi hakkıyla bizi tam ilzam ettiniz!”

Sonra o hocalardan bir kısmı Molla Said’den ders almaya gelirler.

Bundan sonra Mustafa Paşa, ahdettiği mavzer tüfeğini hediye eder ve namaz kılmaya başlar.

Molla Said, ilimdeki emsalsiz harika istidadı derecesinde vücutça da gayet idmanlı ve kuvvetli idi. Güreş tutmaktan pek hoşlanırdı. Medreselerde bulunan umum talebelerle güreşirdi. Hiçbirisi güreşte bile onu mağlûp edemezdi.

Mustafa Paşaile birgün at yarışına çıkarlar. Fakat kastî olarak Mustafa Paşa gayet serkeş ve talimsiz ve hiç binilmemiş bir at hazırlanmasını emreder. Molla Said’e binmek için verir. (Allahu a’lem, attan düşüp ölmesini istemiş.) On altı yaşında bulunan Molla Said, serkeş atı biraz dolaştırdıktan sonra koşturmayı arzu eder. At, onun verdiği istikametten çıkarak başka bir istikamete doğru koşar. Var kuvvetiyle durdurmak isterse de muvaffak olamaz. Nihayet çocukların bulunduğu yere gider. Cezire ağalarından birisinin oğlu yol üstündeyken hayvan iki ayağını kaldırıpçocuğun omuzları arasına vurunca çocuk yere düşerek hayvanın ayaklarıaltında çırpınmaya başlar. Nihayet etraftan imdada ulaşırlar. Çocuğu hareketsiz, ölü suretinde görünce Molla Said’i öldürmek isterler. Ağanın hizmetçileri hançerlerini çekince, Molla Said hemen rovelverine el atar ve adamlara hitaben:

“Hakikate bakılırsa, çocuğu Allah öldürmüş. Zâhire bakılırsa, at öldürmüş. Sebebe bakılırsa, Kel Mustafa öldürmüş; çünkü bu atı bana o verdi. Durunuz, ben gelip çocuğa bakayım; ölmüşse sonra muharebe edelim” diyerek attan inerek çocuğu kucaklar.Çocukta hareket görmeyince soğuk suyun içine batırıp çıkarır. Çocukgülerek gözünü açar. Bunun üzerine bütün ahali mütehayyir kalırlar. Bu acip vak’a üzerine bir müddet Cezire’de kaldıktan sonra, talebesi Molla Salih ile bedevî Arapların meskeni olan Biro’ya giderler. Orada biraz kalınca tekrar Mustafa Paşanın eskisi gibi zulme başladığını işitir, yanına gider ve ona nasihat eder, tehdit eder. Bir gün bir münakaşa arasında Mustafa Paşaya,

“Yine mi zulme başladın? Seni Hak namına öldüreceğim” tehdidinde bulunur. Paşanın kâtibi ortaya atılır.

O sırada Molla Said, Mustafa Paşayı zulmünden dolayı çok tahkir eder.

Paşa bu tahkire tahammül edemeyerek, öldürmek için üzerine hücum eder;

fakat Mîran ağaları zaptederler. Nihayet Mustafa Paşanın oğlu Abdülkerim, Molla Said'e yaklaşarak:

"Onun akidesi yanlıştır; rica ederim, şimdilik buradan başka yere teşrif ediniz" der.

Abdülkerim'in sözünü kırmaz; yalnız olarak, bedevîlerin meskeni olan Biro Çölüne doğru hareket eder. Yolda bedevî eşkiyalarına tesadüf eder. Bedevîlerin silâhları mızrak ve Molla Said'in silâhı mavzer olduğundan, eşkiyalara doğru kurşun atmaya başlar, eşkiyalar çekilirler. Yoluna devam ederken ikinci çeteye tesadüf eder. Bu defa eşkiyalar çok olduğundan etrafını çevirirler. Kendisini öldürecekleri sırada içlerinden birisi tanıyarak,

"Ben bunu Mîran aşiretinin içinde gördüm. Bu meşhur bir adamdır" deyince, derhal bedevîler çekilerek kusurlarının af buyrulmasını dilerler. Ve korkulu olan yerlerde kendilerine muhafızlık yapmak istemişlerse de, Molla Said reddedip yalnız olarak yoluna devam eder. Birkaç gün sonra Mardin'e gelir. Mardin uleması muarazaya kalkışırlarsa da muvaffak olamazlar; evlâtları yaşında olan genç Said'te harika bir şekildeki ilmî kudreti görünce kendilerine üstad kabul ederler.

Bu esnada, Mardin'e gelen iki talebeye tesadüf etti. Bunlardan birisi, Cemâleddin-i Efganîye mensup olup, diğeri tarikat-i Sünûsiyeden idi. Bunlar vasıtasıyla hem Cemâleddin-i Efganînin mesleğine, hem de tarik-i Sünûsiye âşinâlık peyda etti.

Molla Said çok genç yaşta iken siyasî hayata atılır, vatan ve millete hizmete başlar. İlk hayat-ı siyasiyesi Mardin'de başlamıştır. Bunun üzerine bir mutasarrıfın pençe-i kahrıyla, elleri bağlı, muhafız nezaretinde Bitlis'e nefyedildi. Jandarmalarla yolda giderken namaz vakti gelir. Namazkılmak için, kayıtların açılmasını jandarmalara ihtar eder. Jandarmalarkabul etmeyince, demir kayıtları bir mendil gibi açarak önlerine atar. Jandarmalar bu hali keramet addedip hayretler içinde kalırlar. Teslimiyetle, rica ve istirham ile,

"Biz şimdiye kadar muhafızınız idik; bundan sonra hizmetçiniziz" derler.[1]

1. Birgün Bediüzzaman'a soruldu: "Kaydı nasıl açtın?"
Bitlis'de iken birgün kendilerine Vali ile bir kısım memurların içki içtikleri ihbar olununca, hiddetlenerek,
"Bitlis gibi dindar bir memlekette hükûmeti temsil eden bir zatın irtikâp ettiği bu muameleyi kabul edemem" diyerek içki meclisine gider. Evvelâ içki hakkında bir hadis-i şerif okuduktan sonra pek acı sözler söyler. Valinin vurdurmak için işaret etmesi ihtimaline binaen de bir elini rovelverinin bulunduğu yerde tutar. Fakat Vali fevkalâde mütehammil ve hamiyetli bir zat olduğundan, kat'iyen ses çıkarmaz. Oradan ayrılınca Valinin yaveri, Genç Said'e,
"Ne yaptınız? Söylediklerinizi, idamınızı muciptir" der.
Genç Said, "İdam hayalime gelmedi; hapis ve nefiy zannederdim. Her ne ise, bir münkeri def etmek için ölürsem ne zararı var?" cevabında bulunur.
Dedi: "Ben de bilmem. Fakat, olsa olsa namazın kerametidir.

Oradan avdetinden bir iki saat sonra, iki polis vasıtasıyla Vali kendisini istetir. Valinin odasına girerken, Vali hürmet ve tâzimle genç Said'i karşılayarak elini öpmek ister. İltifatla yer göstererek,

"Herkesin bir üstadı vardır. Sen de benim üstadımsın" der.

Genç Said, fıtraten bir kanun altında yaşamayı ve harekâtının tahdit olunmasını sevmez, her halinde, her hareketinde gayet serbest olmasını arzu eder ve daima “Ben hürriyet ve serbestiyetimi hiçbir keyfî kanunla tahdit ettirmem” derdi. Bunun içindir ki, ilk İstanbul’a teşriflerinde yine her kayıttan uzak kalmakta ısrar etmiş ve hayatının bütün safhalarında bu vaziyet müşahede edilmiştir. Ondaki bu serbestiyet ve hürriyet aşkı, hayatının yarısından sonra Avrupa’dan gelen müthiş bir dalâlet ve zındıka taarruzuna karşı koymayı ve felsefe-i tabiiyeden doğan dehşetli bir istibdad-ı mutlakın hilâf-ı Kur’ân prensiplerine boyun eğmemeyi, onlara itaat etmemeyi ve hakikî hürriyet-i meşrua olan İslâmî hürriyet ve medeniyete çalışmayı netice vermiştir.

Molla Said, Bitlis’te iken on beş on altı yaşlarında idi. Henüz sinn-i bulûğa vâsıl olmuştu. O zamana kadar bütün malûmatı sünuhat kabilinden olduğu için, uzun uzadıya mütalâaya lüzum görmezdi. Fakat o zaman sinn-i bülûğa vâsıl olduğundan mı veyahut siyasete karıştığından mı, her nedense eski sünuhat yavaş yavaş kaybolmaya başladı. Bunun üzerine her türlü fenne ait eserleri tetkike koyuldu. Bilhassa din-i İslâma vârid olan şek ve şüpheleri reddetmek için *Metâli* ve *Mevâkıf* nam eserlerle ulûm-u âliye اٰلِيَه (sarf, nahiv, mantık ve saire) ve âliyeye عَالِيَه (tefsir ve ilm-i kelâma) dair kırk kadar kitabı iki sene zarfında hıfz eyledi. Hattâ, hergün okumak şartıyla, hıfz ettiği kitapların üç ayda bir kere devrine muvaffak oluyordu. Molla Said’in iki mûtezad hali vardı:

Birincisi: Fikrinin münkeşif bulunduğu vakitler ki; her ne eline alırsa, onu anlamaması, mümkün değildi.

İkincisi: Fikrinin münkabız bulunduğu vakitler ki, mütalâa değil, konuşmaktan bile hoşlanmazdı.

Molla Said, günde bir-iki cüz okumak suretiyle Kur’ân’ı hıfza başladı. Her gün iki cüz ezber etmekle, Kur’ân’ın mühim bir kısmını hıfzına aldı, fakat iki sünuhat ile, tekmili müyesser olmadı:

Birincisi: Kur’ân’ın çok sür’atle okunması bir hürmetsizlik olmasın diye,

İkincisi: Kur’ân hakaikinin hıfzının daha ziyade lüzumu var diye kalbine gelmiş. Onun için, Kur’ân hakaikinin anahtarı olacak ve şübehata karşı muhafaza ve mukabele edecek, hikmet ve fünun-u İslâmiyeye dair kırk risaleyi

iki senede hıfzına aldı. Hergün bir parça ezberden okumak suretiyle, hepsini üç ayda ancak devrediyordu.

*Mirkat*ismindeki kitabı, haşiye ve şerh olmaksızın hıfzetmeye başladı. Bilâhare eline geçen mezkûr kitabın ve haşiye ve şerhi ile kendi nokta-i nazarını karşılaştırmış, bütün meseleler muvafık olup ancak üç kelime tevafuk etmemiş; bu tevcihleri de ulemanın tahsinine mazhar olarak kabul edilmiştir.

Birgün Bitlismeşâyihinden Şeyh Mehmed Küfrevî Hazretlerinin kendilerine beddua ettiğini birisi yalandan söyler. Bunun üzerine müşarün ileyhi ziyarete gider. Şeyh Hazretleri, Molla Said'e iltifat eder, teberrüken bir ders verir. İşte Molla Said'in en son aldığı ders bu olmuştur.

Bir gece Molla Said, rüyasında Şeyh Mehmed Küfrevî Hazretlerini görür. Kendisine hitaben,

"Molla Said, gel beni ziyaret et, gideceğim" demesi üzerine hemen gider, ziyareteder. Ve Şeyhin uçup gittiğini görünce uyanır. Saate bakar, saat gecenin yedisidir.[1] Tekrar yatar. Sabahleyin Şeyhin hanesinden matem seslerinin yükseldiğini işitir, oraya gider ve Şeyh Hazretlerinin gece saat yedide vefat ettiğini haber alır. Mahzun olarak geriye döner.

1. Burada belirtilen saat alaturka saate göredir. Şimdi kullanılan saate göre ise Akşam vaktinin girmesinden tam yedi saat sonraya denk gelir.

(اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ) رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْهِ. اٰمِينَ

Molla Said Şark'ın büyük ulema ve meşâyihinden olan Seyyid Nur Mehmed, Şeyh Abdurrahman-ı Tâğî, Şeyh Fehim ve Şeyh Mehmed Küfrevî gibi zevat-ı âliyenin herbirisinden ilim ü irfan hususunda ayrı ayrı derslere nail olduğundan, onları fevkalâde severdi. Ulemadan Şeyh Emin Efendi, Molla Fethullah ve Şeyh Fethullah Efendilere de ziyade muhabbeti vardı.

Van'da mâruf ulema bulunmadığından, Hasan Paşanın daveti üzerine Molla Said Van'a gitti. Van'da on beş sene kalarak, aşâirin irşadı için aralarında seyahatle tedris ve tederrüs vazifesiyle hayat geçirdi. Van'da bulunduğu müddet, vali ve memurîn ile ihtilât ederek, bu asırda, yalnız eski tarzdaki ilm-i kelâmın İslâm hakkındaki şek ve şüphelerin reddine kâfi olmadığına kanaat hasıl etmiş ve fününun tahsiline lüzum görmüştür.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Bediüzzaman'ın çok genç yaşındaki bu vukufiyeti, onun istikbaldeki çok muazzam hizmet-i Kur'âniye ve İslâmiyesi için hazırlanmasını temin etmiştir. Bu kanaatini o zaman izhar ettiğinden, otuz-kırk sene sonra, ilm-i kelâmda bir teceddüd yapan Risale-i Nur Külliyatının telifine Cenâb-ı Hak muvaffak eylemiştir.

Bu kanaati hasıl ettiği o zamanda, ulûm-u müsbete denilen bütün fenleri tetebbua başlayarak pek kısa bir zamanda tarih, coğrafya, riyaziyat, jeoloji, fizik, kimya, astronomi, felsefe gibi ilimlerin esaslarını elde etmiştir. Bu ilimleri birhocadan ders alarak değil, yalnız kendi mütalâası sayesinde hakkıylaanlamıştır. Meselâ, bir coğrafya muallimini, mübahaseye girişmeden

evvel, yirmi dört saat içerisinde eline geçirdiği bir coğrafya kitabını hıfzetmek suretiyle, ertesi gün Van Valisi merhum Tahir Paşanın konağında onu ilzam eder. Ve yine aynı surette bir muaraza neticesinde, beş gün zarfında kimya-yı gayr-ı uzvîyi elde ederek, kimya muallimiyle muarazaya girişir ve onu da ilzam eder. İşte pek genç yaşındaki mezkûr harikulâdeliklere ve bahr-i umman halinde bir ilme mâlikiyetine şahit olan ehl-i ilim, Molla Said'e "Bediüzzaman" lâkabını vermiştir. Bediüzzaman, Van'da bulunduğu müddet zarfında, o zamana kadar edindiği fikir ve mütalâalar ve ilmî ve dinî tedris usullerini görmekle ve zamanın ihtiyac-ı zarurîlerini nazar-ı itibara almakla kendisine mahsus bir usul-ü tedris icad eder. Bu da, hakaik-i diniyeyi asrın fehmine uygun en yeni izah ve beyan tarzlarıyla ispat etmek suretiyle talebelerini tenvir etmektir.

Molla Said, Van'da bulunduğu zamanlarda, bazı hususlarda o havalinin ulemasına muhalif bulunuyordu.[HAŞİYE-1] Bu hususlar şunlardır:

Haşiye-1 Aynı vaziyet, seksen senelik hayatında da devam etmiştir.

1. Kat'iyen hiç kimseden hediye olarak para almamak ve maaş bile kabul etmemek. Evet, hayatta hiçbir maddî mülkiyeti olmayıp, fakir ve kimsesiz ve daimî nefiy ve hapislerle çok sıkıntılı ve dehşetli musibetler içerisinde yaşadığı halde kimseden para ve mukabelesiz hediye almadığı, bilmüşahede görülmüştür.

2. Hiçbir âlimden sual sormamak. Yirmi sene zarfında, daima ancak sorulanlara cevap vermişti. Bu hususta kendileri derlerdi ki: "Ben ulemanın ilmini inkâr etmem; binaenaleyh kendilerinden sual sormak fazladır. Benim ilmimden şüphe edenler varsa sorsunlar, onlara cevap vereyim."

3. Yanında bulunan talebelerini aynı kendisi gibi zekât ve hediye almaktan men etmek. Onları da yalnız rıza-yı İlâhî için çalıştırırdı. Hattâ çok zamanlar talebelerini kendi iaşe derdi.

4. Daima mücerred kalmak ve dünyada hiçbir şeyle alâka peyda etmemek. Bunun içindir ki, "Bütün malımı bir elimle kaldırıp götürebilmeliyim"demiştir. Bu halin sebebi sorulunca, "Bir zaman gelecek, herkes benimhalime gıpta edecektir. Saniyen, mal ve servet bana lezzet vermiyor; dünyaya ancak bir misafirhane nazarıyla bakıyorum" derdi.

Van'da bulunduğu vakit, merhum Vali Tahir Paşa, Avrupa kitaplarını tetebbu ederek kendisine sualler tertip edip sorardı. Bunlarınhiçbirisini görmediği ve Türkçeyi de yeni konuşmaya başladığı halde,cevabında tereddüt etmezdi. Birgün kitapları görür ve Tahir Paşanın bunlardan sual tertip ettiğini anlayarak az bir zamanda kitapların muhtevasını elde eder.

O zamanda en büyük gaye ve düşüncesi, Mısır'daki Câmiü'l-Ezher'e mukabil Bitlis ve Van'da "Medresetü'z-Zehra" isminde bir darülfünun vücuda getirmekti.

Bu teşebbüsünü kuvveden fiile çıkarmak niyetinde olup bunu tasarlıyordu.

Van'da yaz zamanlarını, Bâşitve Beytüşşebab namındaki yaylâlarda geçiriyordu. Birgün Tahir Paşaya, mezkûr dağların başında Temmuz'da bile buz bulunduğunu söyler. Tahir Paşa itiraz eder ve "Temmuz'da kat'iyen oralarda buz bulunmaz" iddiasında bulunur. Yaylâda iken birgün bunu hatırlayarak Tahir Paşaya yazdığı ilk Türkçe mektubunda der:

"Ey Paşa! Bâşitbaşında buz tuttu. Görmediğin şeyi inkâr etme. Herşey senin malûmatında münhasır değildir, vesselâm."

Molla Said, aşiretler arasında olan herhangi bir geçimsizliği işitince hemen müdahale ederek, irşad yoluyla her iki tarafı da derhal barıştırırdı. Hattâ hükûmetin bile barıştırmaktan âciz kaldığı Şeker Ağa ile Mîran Reisi Mustafa Paşayı barıştırdı. Ve Mustafa Paşaya,

"Daha tevbe etmedin mi?" diye sorunca, Mustafa Paşada cevaben,

"Seydâ! Ne söylerseniz, sözünüzden çıkmam" demiştir.

Mustafa Paşa, at ile para teberru etmek ister. Bediüzzaman reddederek,

"Şimdiye kadar kimseden para almadığımı işitmediniz mi? Bahusus sizin gibi zâlimden nasıl para alırım? Ve siz galiba tevbenizi bozdunuz. Şu takdirde Cezire'ye ulaşamazsınız" demiştir.

Ve hakikaten Cezire'ye yetişmeden yolda öldüğünü haber alır.

Bediüzzaman, riyaziyede harikulâde bir sür'at-i intikale malik idi. Herhangi bir müşkil meseleyi, zihnen hemen hallederdi. Hattâ cebir mukabele ilminde bir risale telif etmişti. Tahir Paşa nezdinde hesap meseleleri münakaşa mevzuu olduğunda, hesaba dair hangi mesele bahsedilse, başkaları ve en mâhir kâtipler neticeyi bulamadan, Molla Said zihnen çıkarıyordu. Çok defalar böyle yarışlara girişir ve umumunda daima birinci gelirdi. Bir defasında şöyle bir sual sordular:

"On beş müslim, on beş gayr-ı müslim farz edilerek, birbiri ardına dizilince bunlara yapılacak her kur'ada gayr-ı müslime isabet etmesi matluptur. Nasıl taksim edilir?"

Bu suale cevaben,

"Bunların yüz yirmi dört vaziyet-i muhtemelesi vardır," diyerek yapar.

Hem de der;

"Bundan daha müşkilini de kendim icat ederim. İki bin beş yüz vaziyet-i muhtemeleye göre yaparım."

İki saat zarfında yüz adamdan elli adet gayr-ı müslimi o vaziyette taksim eder ki, daima kur'ayı gayr-ı müslime düşürür. Ve hattâ beş yüz gayr-ı müslim

olmakla iki yüz elli bin vaziyet-i muhtemele üzerine bir mesele çıkarttı ve Tahir Paşaya göstererek bir risale şeklinde yazdı.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Maatteessüf o risale Van'da bir yangında yanmıştır.

Bediüzzaman, Van'da bulunduğu zamanlarda, Vali Tahir Paşaile bazı gazetelerden havadis okurdu. Bilhassa İslâmiyeti alâkadar eden hususlara dikkat ederdi. Van'daki ikameti esnasında, âlem-i İslâmın vaziyetini bir derece öğrenmiş bulunuyordu. Birgün Tahir Paşa bir gazetede şu müthiş haberi ona göstermişti. Haber şu idi:

İngiliz Meclis-i Meb'usanında Müstemlekât Nâzırı, elinde Kur'ân-ı Kerîmi göstererek söylediği bir nutukta, "Bu Kur'ân İslâmların elinde bulundukça biz onlara hâkim olamayız. Ne yapıp yapmalıyız, bu Kur'ân'ı onların elindenkaldırmalıyız; yahut Müslümanları Kur'ân'dan soğutmalıyız" diye hitabede bulunmuş.

İşte bu müthiş haber, onda târifin fevkinde bir tesir uyandırmıştı. İstidadı şimşek gibi alevli, duyguları ve bütün letâifi uyanık ve ilim, irfan, ihlâs, cesaret ve şecaat gibi harika inayet ve seciyelere mazhar olan Bediüzzaman'ın, bu havadis üzerine, "Kur'ân'ın sönmez ve söndürülmez mânevî bir güneş hükmünde olduğunu, ben dünyaya ispat edeceğim ve göstereceğim" diye kuvvetli bir niyet ruhunda uyanır ve bu saikle çalışır.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Said Nursî, altmış beş sene evvel Van'da Vali Tahir Paşanın yanında iken okuduğu bir gazetede, İngiliz Müstemlekât Nazırının İngiliz Meclis-i Meb'usanında elinde Kur'ân'ı göstererek, "Bu Kur'ân Müslümanların elinde kaldıkça biz onlara hakikî hâkim olamayız. Ya Kur'ân'ı ortadan kaldırmalıyız, veya onları Kur'ân'dan soğutmalıyız" sözü üzerine, ruhunda bir feveran ve nihayetsiz bir gayret uyanır. Kur'ân'ın bir mu'cize olduğunu ispat ederek her tarafa neşretmek ve kâfirleri tam susturmak ister, buna kat'î karar verir. Van'da bulunduğu on beş sene müddet içerisinde hıfzına aldığı seksenden ziyade kitabı ezbere devrettiği gibi, âlem-i İslâmın hal-i hazırda durumu hakkında da gerekli her türlü malûmatı elde eder.
Nazirsiz bir allâme olan Bediüzzaman, daha genç yaşında görünen müstesna zekâ ve ilminden de anlaşıldığı gibi, sair emsalleri fevkinde, kendisine ayrıca hikmet-i Kur'âniye talim edilmişti. Kendisi, asr-ı hâzırın ihtiyacını karşılayacak, zamanın ilmî ve edebî seviyesinin fevkinde bütün dünyaya Kur'ân'ın mu'cize olduğunu ispat ve herkesi ikna edebilecek bir kabiliyet, metanet, emel ve fedakârlık taşıyordu.
Bir buğday tanesi kadar çam çekirdeğinden dağ gibi bir ağacın zuhuru, kudret-i İlâhiyeyi açıkça gösterdiği gibi; maddî hiçbir kuvvete sahip olmayan, bilâkis mazlum ve bir nevi elleri, kolları bağlı bir vaziyette Bediüzzaman'ın çekirdek-misal hayatı ve hizmetiyle tarihin en dehşetli bir devrinde hem Anadolu, hem âlem-i İslâm, hem dünyanın ekserîsine de maddeten tesir edecek ve zihniyetlerini değiştirecek mânevî, küllî ve cihanşümûl bir inkişafın zuhuru, aynen bir kudret-i mutlaka ve istihdam-ı İlâhî ve sevk-i Rabbanî ile olduğu akla ve kalbe görünmektedir.
Filhakika, bir eserinde tahdis-i nimet suretinde hizmet-i imaniyeye ait inayet-i İlâhiyeden bahsederken şöyle der: "
Eski Harb-i Umumîde ve daha evvellerinde bir vâkıa-i sâdıkada görüyorum ki: Ararat Dağı denilen meşhur Ağrı Dağının altındayım. Birden o dağ müthiş infilâk etti; dağlar gibi parçalarıdünyanın her tarafına dağıttı. O dehşet içinde baktım ki, merhum validem yanımdadır. Dedim: "Ana, korkma. Cenâb-ı Hakkın emridir. O hem Rahîmdir, hem Hakîmdir.
"Birden, o hâlette iken baktım ki, mühim bir zât bana âmirane diyor ki:
"İ'câz-ı Kur'ân'ı beyan et."
"Uyandım, anladım ki, bir büyük infilâk olacak. O infilâk ve inkılâptan sonra Kur'ân etrafındaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur'ânkendi kendini müdafaa edecek. Ve Kur'ân'a hücum edilecek; i'câzı onun çelik bir zırhı olacak. Ve şu i'câzın bir nev'ini, şu zamanda izharına—haddimin fevkinde olarak—benim gibi bir adam namzet olacak ve namzet olduğumu anladım."

Bediüzzaman, Şarkî Anadolu'da Medresetü'z-Zehrâ namında bir darülfünun açmak, ya Van'da veyahut da Diyarbakır'da darülfünun derecesinde bir medrese tesisine çalışmak için İstanbul'a geldi. İstanbul'a gelişini bir muharrir şöyle tasvir etmişti: "Şarkın yalçın kayalıklarından, bir ateşpâre-i zekâ, İstanbul âfâkında tulû etti."[1]

İstanbul'a gelmeden evvel birgün Tahir Paşa,

"Şark ulemasını ilzam ediyorsun, fakat İstanbul'a gidip o denizdeki büyük balıklara da meydan okuyabilecek misin?" demişti.

İstanbul'a gelir gelmez ulemayı münazaraya davet etti. Bunun üzerine İstanbul'daki meşhur âlimler grup grup ziyarete gelip sualler soruyorlar ve o hepsinin de cevaplarını sahih olarak veriyordu. Bundan maksadı, Şarkî Anadolu'daki ilim ve irfan faaliyetine nazar-ı dikkati celb etmekti. Yoksa Molla

Said, kat’iyen hodfuruşluğu sevmezdi. Her türlü gösteriş ve âlâyişten müberra olarak hareket ederdi. İlim, cesaret, hafıza ve zekâ itibarıyla pek harika idi. Aynı derecede, belki daha ziyade olarak, halis ve muhlis idi. Tasannu ve tekellüften kat’iyen hoşlanmazdı. İstanbul’daki ikametgâhının kapısında şöyle bir levha asılı idi: “Burada her müşkül halledilir, her suale cevap verilir; fakat sual sorulmaz.”[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Burada şunu ilâveten beyan etmek icap eder ki: Said Nursî’nin hayatının son otuz-kırk senesinde, din-i İslâma ve Kur’ân’a hizmet cihetinde fevkalâde bir rahmet ve inayetle Risale-i Nur ihsan edildiğinden ve âlemşümûl bir mânevî cihad-ı diniye ve hizmet-i Kur'âniyede bulunduğundan anlaşılmış ve sonra kendileri de bir mânevî ihtarla kaleme almışlardır ki, onun hayatı bir intizam dairesinde geçiyordu. Yani, ileride mühim bir hizmet-i Kur'âniyede bulunacağı için, Cenâb-ı Hak o hizmet-i Kur'âniyeye zemin hazırlamak hikmetiyle, Said'i fevkalhad şartlar içerisinde ve fevkalâde inayet altında harika bir zekâ ve deha ile mücehhez olarak istihdam ve istimal ediyordu. Onun için, *Tarihçe-i Hayat*'ın başında beyan edildiği vecihle, onun hayat ve ahvâline bu nokta-i nazarla bakmak lâzımdır. Ve hattâ kendisi Hürriyetten evvel birçok talebelerine, dostlarına,"Bir nur görüyorum, istikbale büyük ümitlerle bakıyorum" diye, ehemmiyetli bir Kur'ân hizmetinin vuku bulacağını haber veriyordu. Bir hiss-i kablelvuku ile, Risale-i Nur'un şimdiki mânevî hizmet-i Kur'ânîye ve imaniyesini, o zamanları siyaset âleminde olacak zannedip, bütün kuvvetiyle İstanbul'da siyaseti dine, Kur'ân'a âlet ederek çalışıyordu.

İstanbul’da grup grup gelen ulemanın suallerini cevaplandırıyordu. Genç yaşında böyle bilâ istisna bütün suallere cevap vermesi ve gayet mukni ve beliğ ifade ve harika hal ve tavırlarıyla, ehl-i ilmi hayranlıkla takdire sevk ediyordu. Ve “Bediüzzaman” ünvanına bihakkın lâyık görüyorlar ve bu fevkalâde zâtı, bir “nâdire-i hilkat” olarak tavsif ediyorlardı.[1]

Hattâ bu zamanlarda Mısır Câmiü’l-Ezher Üniversitesi reislerinden meşhur Şeyh Bahît Efendi İstanbul’a bir seyahat için geldiğinde, Kürdistan’ın sarp, yalçın kayaları arasından gelerek İstanbul’da bulunan Bediüzzaman Said Nursî’yi ilzam edemeyen İstanbul uleması, Şeyh Bahît’ten bu genç hocanın ilzam edilmesini isterler. Şeyh Bahîd de bu teklifi kabul ederek bir münazara zemini arar. Ve bir namaz vakti Ayasofya Camiinden çıkıp çayhaneye oturulduğunda bunu fırsat telâkki eden Şeyh Bahît Efendi, yanında ulema hazır bulunduğu halde Bediüzzaman’a hitaben, مَا تَقُولُ فِي حَقِّ الْاَوْرُبَائِيَّةِ وَالْعُثْمَانِيَّةِ yani, “Avrupa ve Osmanlılar hakkında ne diyorsunuz, fikriniz nedir?” der.

Şeyh Bahît Efendinin bu sualden maksadı, Bediüzzaman’ın şek olmayan bir bahr-ı umman gibi ilmini ve ateşpâre-i zekâsını tecrübe etmek değil, belki, zaman-ı istikbale ait şiddet-i ihatasını ve idare-i âlemdeki siyasetini anlamak idi. Buna karşı Bediüzzaman’ın verdiği cevap şu oldu:

اِنَ الْاَوْرُوبَا حَامِلَةٌ بِالْاِسْلَامِيَّةِ فَسَتَلِدُ يَوْماً مَاوَاِنَّ
الْعُثْمَانِيَّةَ حَامِلَةٌ بِالْاَوْرُوبَائِيَّةِ فَسَتَلِدُيَوْمًا مَا

Yani, “Avrupabir İslâm devletine hâmiledir, günün birinde onu doğuracak. Osmanlılar da Avrupa ile hâmiledir; o da onu doğuracak.”

Bu cevaba karşı Şeyh BahîtHazretleri,

“Bu gençle münazara edilmez. Ben de aynı kanaatteyim. Fakat bu kadar veciz

ve beliğâne bir tarzda ifade etmek, ancak Bediüzzaman’a hastır”[1] demiştir.

1. Nitekim Bediüzzaman'ın dediği gibi, ihbaratın iki kutbu da tahakkuk etmiş; bir iki sene sonra Meşrutiyet devrinde şeâir-i İslâmiyeye muhalif çok âdât-ı ecnebiyeyi ahzetmek ve gittikçe Türkiye'de yerleştirmek; ve şimdi Avrupa'da Kur'ân'a ve İslâmiyete karşı gösterilen hüsn-ü alâka ve bilhassa bahtiyar Alman milletinde fevc fevc İslâmiyeti kabul etmek gibi hâdiseler, o ihbarı tamamıyla tasdik etmişlerdir.

Bediüzzaman’ın İstanbul’da hayatı, bir derece siyasîdir. Siyaset yoluyla İslâmiyete hizmetedilecek diye kanaat besliyordu. Siyasî hayata karışması, İslâmiyetehizmet aşkının bir neticesi idi. Daima hürriyet taraftarı idi. Gördüğü haksızlıklardan dolayı Jön Türklere daima muhalefette bulunarak,

“Siz dini incittiniz, gayretullaha dokundunuz, şeriatı tezyif ettiniz; neticesi vahim olacaktır” diye izhar-ı muhalefetten çekinmiyordu.

Hürriyetten sonra mücahid arkadaşlarıyla beraber İttihad-ı Muhammedî (a.s.m.) Cemiyetini kurmuşlar, cemiyet pek kısa bir zamanda inkişafa başlamış, hattâ Bediüzzaman’ın bir makalesiyle Adapazarı ve İzmit havalisinde elli bin kişi cemiyete dahil olmuştu.

Hürriyeti su-i tefsir etmemek ve meşrutiyeti meşrutiyet-i meşrûa olarak kabul etmek lâzım geldiğini ileri sürerek bu hususta dinîgazetelerde makaleler neşrediyor ve hitabelerde bulunuyordu. Bu makaleve hitabeleri, emsalsiz denecek kadar beliğ ve mukni idi. Ehl-i ilim ve ehl-i siyaset, Said Nursî’nin bu yazılarından ve derslerinden çok istifade etmişlerdir. O zamandaki intibah-ı millîyi, Anadolu ve Asya’nın saadet-i dünyeviyesinin fecr-i sâdıkı olarak müjde veriyor, fakat elden kaçmaması için evâmir-i şer’iyeyi çabuk imtisal etmenin zarurî olduğunu ileri sürüyordu. “Eğer meşrutiyeti, hürriyet-i şer’iyeyle kabul etmezsek ve öyle tatbik edilmezse, elimizden kaçacak, müstebid bir idareye yerini terk edecek” diye ihtar ediyordu. O nutuk ve makalelerden nümune olarak cüz’î bir kısmını buraya dercediyoruz:

Bediüzzaman Said Nursî’nin ilân-ı hürriyetin üçüncü gününde irticalen söylediği ve sonra Selânik’te Hürriyet Meydanında tekrar ettiği ve o zamanın gazetelerinin neşrettikleri nutkunun sûretidir.

Hürriyete hitâp

Ey hürriyet-i şer’î! Öyle müthiş ve fakat güzel ve müjdeli bir sadâ ile çağırıyorsun ki, benim gibi bir bedeviyi tabakat-ı gaflet altında yatmışken uyandırıyorsun. Sen olmasaydın, ben ve umum millet, zindan-ı esarette kalacaktık. Seni ömr-ü ebedî ile tebşir ediyorum. Eğer aynü’l hayat şeriatı menba-ı hayat yapsan ve o cennette neşvünema bulsan, bu millet-i mazlumenin de eski zamana nispeten bin derece terakki edeceğini müjde veriyorum. Eğer

hakkıyla seni rehber etse, ağrâz-ı şahsî ve fikr-i intikam ile sizi lekedar etmezse…

Yâ Rab! Ne saâdetli bir kıyamet ve ne güzel bir haşir ki, وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ [1] hakikatinin küçük bir misalini bu zaman bize tasvir ediyor. Şöyle ki:

Asya'nın ve Rumeli'nin köşelerinde medfun olan medeniyet-i kadîme hayata başlamış ve menfaatini mazarrat-ı umumiyede arayan ve istibdadı arzu edenler, [2] يَالَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا demeye başladılar. Yeni hükûmet-i meşrutamız mu'cize gibi doğduğu için, inşaallah bir seneye kadar, [3] نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا sırrına mazhar olacağız. Mütevekkilâne, sabûrâne tuttuğumuz otuz sene Ramazan-ı sükûtun sevabıdır ki, azapsız, cennet-i terakki ve medeniyet kapılarını bize açmıştır. Hâkimiyet-i milliyenin beraat-i istihlâli olan kanun-u şer'î hâzin-i cennet gibi bizi duhule davet ediyor. Ey mazlum ihvan-ı vatan! Gidelim, dahil olalım. Birinci kapısı, şeriat dairesinde ittihad-ı kulub; ikincisi, muhabbet-i milliye; üçüncüsü, maarif; dördüncüsü, sa'y-i insanî; beşincisi, terk-i sefahettir. Ötekilerini sizin zihninize havale ediyorum.

1. Ölümden sonra tekrar diriliş.
2. "Ne olurdu, ben bir toprak olaydım!" Nebe' Sûresi, 78:40.
3. "Beşikte olan bir bebekle konuşuyoruz." Meryem Sûresi, 19:29.

……..

Sakın, ey ihvan-ı vatan, sefahetlerle ve dinde lâübaliliklerle tekrar öldürmeyiniz.

Ve bütün efkâr-ı fâsideye ve ahlâk-ı rezileye ve desais-i şeytaniyeye ve tabasbusata karşı şeriat-ı garrâ üzerine müesses olan kanun-u esasî Azrail hükmüne geçti, onları susturdu. Sakın ey ihvan-ı vatan! İsrafat ve hilâf-ı şeriat ve lezaiz-i nâmeşrua ile tekrar ihya etmeyiniz.

Demek, şimdiye kadar mezarda idik, çürüyorduk. Şimdi bu ittihad-ı millet ve meşrutiyet ile rahm-ı mâdere geçtik, neşvünemâ bulacağız. Yüz bu kadar sene geri kaldığımız mesafe-i terakkiden, inşaallah mu'cize-i Peygamberî (a.s.m.) ile, şimendifer-i kanun-u şer'iye-i esasiyeye amelen ve burak-ı meşveret-i şer'iyeye fikren bineceğiz. Bu vahşet-engiz sahra-yı kebiri kısa zamanda tayyetmekle beraber, milel-i mütemeddine ile omuz omuza müsabaka edeceğiz. Zira onlar kâh öküz arabasına binmişler, yola gitmişler; biz birden bire şimendifer ve balon gibi mebâdiye bineceğiz, geçeceğiz. Belki câmi-i ahlâk-ı hasene olan hakikat-ı İslâmiyenin ve istidad-ı fıtrînin ve feyz-i imanın ve şiddet-i açlığın hazma

verdiği teshil yardımıyla fersah fersah geçeceğiz. Nasıl ki vaktiyle geçmiştik.

Talebeliğin bana verdiği vazife ile ve hürriyetin ferman-ı mezuniyetiyle ihtar ediyorum ki:

Ey ebnâ-yı vatan! Hürriyeti su-i tefsir etmeyiniz; tâ elimizden kaçmasın ve müteaffin olan eski esareti başka kapta bize içirmekle bizi boğmasın.[HAŞİYE-1] Zira hürriyet, mürâât-ı ahkâm ve âdâb-ı şeriat ve ahlâk-ı hasene ile tahakkuk ve neşvünemâ bulur…

Bediüzzaman

Haşiye-1 Evet, daha dehşetli bir istibdat ile, pek acı ve zehirli bir esareti bize içirdiler.

Yaşasın Şeriat-ı Ahmedî (a.s.m.)

Dinî Ceride,no. 77

5 Mart 1325 (18 Mart 1909)

ŞERİAT-I GARRÂ, kelâm-ı ezelîden geldiğinden, ebede gidecektir. Nefs-i emmarenin istibdad-ı rezilesinden selâmetimiz, İslâmiyete istinad iledir. O hablülmetine temessük iledir. Ve haklı hürriyetten hakkıyla istifade etmek, imandan istimdad iledir. Zira, Sâni-i Âleme hakkıyla abd ve hizmetkâr olanın, halka ubudiyete tenezzül etmemesi gerektir. Herkes kendi âleminde bir kumandan olduğundan, âlem-i asgarında cihad-ı ekber ile mükelleftir. Ve ahlâk-ı Ahmediye (aleyhissalâtü vesselâm) ile tahallûk ve sünnet-i Nebeviyeyi ihyâ ile muvazzaftır.

Ey evliya-i umûr! Tevfik isterseniz, kavânin-i âdetullaha tevfik-i hareket ediniz. Yoksa tevfiksizlik ile cevab-ı red alacaksınız. Zira, mâruf umum enbiyanın memâlik-i İslâmiye ve Osmaniyeden zuhuru, kader-i İlâhînin bir işaret ve remzidir ki; bu memleket insanlarının makine-i tekemmülâtının buharı diyanettir. Ve bu Asya ve Afrika tarlasının ve Rumeli bostanının çiçekleri ziya-yı İslâmiyet ile neşvünema bulacaktır.

Dünya için din feda olunmaz. Gebermiş istibdadı muhafaza için, vaktiyle mesâil-i şeriat rüşvet verilirdi. Dinin meseleleri terk ve feda edilmesinden, zarardan başka ne faidesi görüldü?

Milletin kalb hastalığı zaaf-ı diyanettir. Bunu takviye ile sıhhat bulabilir.

Bizim cemaatimizin meşrebi, muhabbete muhabbet ve husumete husumettir. Yani, beyne’l-İslâm muhabbete imdat; ve husumet askerini bozmaktır.

Mesleğimiz ise, ahlâk-ı Ahmediye ile tahallûk ve sünnet-i Peygamberîyi ihyâ etmektir. Ve rehberimiz şeriat-ı garrâ ve kılıcımız da berahin-i kàtıa ve maksadımız i’lâ-yı kelimetullahtır.

Bediüzzaman

Hakikat

Dinî Ceride, no. 70

26 Şubat 1324 (Mart 1909)

BİZ KALÛ BELÂDAN cemiyet-i Muhammedîde (aleyhissalâtü vesselâm) dahiliz. Cihetü'l-vahdet-i ittihadımız tevhittir. Peymân ve yeminimiz imandır. Madem ki muvahhidiz, müttehidiz. Herbir mü'min i'lâ-yı kelimetullah ile mükelleftir. Bu zamanda en büyük sebebi maddeten terakki etmektir. Zira, ecnebîler fünun ve sanayi silâhıyla bizi istibdad-ı mânevîleri altında eziyorlar. Biz de, fen ve san'at silâhıyla i'lâ-yı kelimetullahın en müthiş düşmanı olan cehil ve fakr ve ihtilâf-ı efkâra cihad edeceğiz.

Amma cihad-ı haricîyi şeriat-ı garrânın berahin-i kàtıasının elmas kılınçlarına havale edeceğiz. Zira medenîlere galebe çalmak ikna iledir, söz anlamayan vahşîler gibi icbar ile değildir. Biz muhabbet fedaileriyiz; husumete vaktimiz yoktur.

Meşrutiyet ki, adalet ve meşveret ve kanunda inhisar-ı kuvvetten ibarettir. On üç asır evvel şeriat-ı garrâ teessüs ettiğinden, ahkâmda Avrupa'ya dilencilik etmek, din-i İslâma büyük bir cinayettir. Ve şimale müteveccihen namaz kılmak gibidir. Kuvvet kanunda olmalı. Yoksa, istibdat tevzi olunmuş olur.

[1] اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْقَوِیُّ الْعَزِیزُ hâkim ve âmir-i vicdanî olmalı. O da mârifet-i tam ve medeniyet-i âmm veyahut din-i İslâm namıyla olmalı. Yoksa istibdat daima hükümferma olacaktır.

İttifak hüdâdadır, hevâ ve heveste değil.

İnsanlar hür oldular, ama yine abdullahtırlar. Herşey hür oldu… Başkasının kusuru insanın kusuruna senet ve özür olamaz.

Yeis, mâni-i herkemâldir. "Neme lâzım, başkası düşünsün" istibdadın yadigârıdır…

Bediüzzaman

1. Şüphesiz ki Allah, mutlak kuvvet ve kudret sahibidir.

İstanbul Hahambaşısı Yahudi Karasso ile Bediüzzaman arasında Selânik'te

cereyan eden bir konuşma sırasında, Karasso konuşmayı yarıda bırakarak dışarıya fırlamış ve arkadaşlarına, “Eğeryanında biraz daha kalsaydım, az kalsın beni de Müslüman edecekti”diyerek mağlûbiyetini hayret ve telâşla izhar etmiştir. Karasso ki, Osmanlı İmparatorluğunu parçalamak için sinsi ve tertipli bir şekilde çalışan gizli bir teşkilâta mensup olup, ortada fevkalâde bir rol oynuyordu. Karasso’nun Bediüzzaman’ı ziyaret etmekten maksadı, onu kendi fikrine çevirmek ve meş’um gayesine âlet etmek idi. Fakat heyhat!..

Nihayet menhus 31 Mart hadisesi meydana gelir. Şeriat isteyen ve o hâdisede ismi karışan on beş kadar hoca idam edilir.Bediüzzaman, onlar mahkeme binasının bahçesinde asılı durdukları vekendisi de pencereden onları gördüğü bir halde muhakeme olunur. Mahkeme reisi Hurşid Paşa sorar:

“Sen de şeriat istemişsin?”

Bediüzzaman cevap verir:

“Şeriatın bir hakikatine, bin ruhum olsa feda etmeye hazırım. Zira şeriat, sebeb-i saadet ve adalet-i mahz ve fazilettir. Fakat, ihtilâlcilerin isteyişi gibi değil!”

Bediüzzaman’ın divan-ı harpteki bu kahramanca müdafaası, o zaman iki defa tab edilip neşredilmiştir. O dehşetli mahkemeden idamını beklerken beraat etmiş ve mahkemeye teşekkür etmeyerek, yolda Bayezid’den tâ Sultanahmed’e kadar, arkasında kalabalık bir halk kitlesi mevcut olduğu halde, “Zalimler için yaşasın Cehennem! Zalimler için yaşasın Cehennem!” nidâlarıyla ilerlemiştir.

Divan-ı harpteki müdafaasının bir kısmı bu Tarihçe-i Hayat’ta yazılmıştır. Tâ ki 31 Mart hadisesinin içyüzü ve Bediüzzaman’ın kahramanca müdafaası bir derece anlaşılabilsin.

“İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi” yahut “Divan-ı Harb-i Örfî ve Said-i Nursî” adlı eserden parçalar:

وَاِنْ مِنْ شَیْءٍ اِلاَّ یُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1] [2]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. "Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı hamd ile tesbih etmesin." İsrâ Sûresi, 17:44.

Mukaddime

Vaktâ ki hürriyet divanelikle yâdolunurdu; zayıf istibdat tımarhaneyi bana mektep eyledi. Vaktâ ki itidal, istikamet; irtica ile iltibas olundu; Meşrutiyette şiddetli istibdat, hapishaneyi mektep eyledi.

Ey şu şehadetnamemi temaşa eden zevat! Lütfen ruh ve hayalinizi misafireten, yeni medeniyete karışmış asabî bir bedevî talebenin hal-i ihtilâlde olan ceset ve dimağına gönderiniz. Tâ tahtie ile hatâya düşmeyiniz.

31 Mart Hadisesinde Divan-ı Harb-i Örfîde dedim ki:

Ben talebeyim. Onun için herşeyi mizan-ı şeriatla muvazene ediyorum. Ben milliyetimizi, yalnız İslâmiyet biliyorum. Onun için herşeyi de İslâmiyet nokta-i nazarından muhakeme ediyorum.

Ben hapishane denilen âlem-i berzahın kapısında dururken ve darağacı denilen istasyonda âhirete giden şimendiferi beklerken, cemiyet-i beşeriyenin gaddarane hallerini tenkit ederek, değil yalnız sizlere, belki bu zamandaki nev-i benî beşere irad ettiğim bir nutuktur. Onun için, يَوْمَ تُبْلَى السَّرَآئِرُ [1] sırrınca, kabr-i kalbden hakaik çıplak çıktı; nâmahrem olan kimseler nazar etmesin. Âhirete kemal-i iştiyak ile müheyyayım. Bu asılanlarla beraber gitmeye hazırım. Nasıl ki, bir bedevî garaipperest, İstanbul’un acaip ve mehasinini işitmiş, fakat görmemiş; nasıl kemal-i hâhişle görmeyi arzu eder! Ben de ma’rez-i acaip ve garaip olan âlem-i âhireti, o hâhişle görmek istiyorum. Şimdi de öyleyim. Beni oraya nefyetmek, bana ceza değil! Sizin elinizden gelirse, beni vicdanen tâzib ediniz! Ve illâ başka suretle azap, azap değil, benim için bir şandır!

1. “O gün ki, bütün sırlar ortaya serilir.” Târık Sûresi, 86:9.

Bu hükûmet zaman-ı istibdatta akla husumet ediyordu. Şimdi de hayata adavet ediyor. Eğer hükûmet böyle olursa, yaşasın cünun! Yaşasın mevt! Zalimler için de yaşasın Cehennem! Ben zaten bir zemin istiyordum ki, efkârımı onda beyan edeyim. Şimdi bu Divan-ı Harb-i Örfî iyi bir zemin oldu.

Bidayetlerde herkesten sual olunduğu gibi, Divan-ı Harpte bana da sual ettiler:

“Sen de şeriatı istemişsin.”

Dedim: Şeriatın bir hakikatine bin ruhum olsa feda etmeye hazırım. Zira, şeriat, sebeb-i saadet ve adalet-i mahz ve fazilettir. Fakat ihtilâlcilerin isteyişi gibi değil.

Hem de dediler: “İttihad-ı Muhammedîye (a.s.m.) dahil misin?”

Dedim: Maaliftihar! En küçük efradındanım. Fakat, benim târif ettiğim vecihle... Ve o ittihaddan olmayan, dinsizlerden başka kimdir, bana gösterin.

İşte o nutku şimdi neşrediyorum. Tâ ki, Meşrutiyeti lekeden ve ehl-i şeriatı meyusiyetten ve ehl-i asrı tarih nazarında cehil ve cünundan ve hakikati evham ve şüpheden kurtarayım. İşte başlıyorum:

Dedim: Ey paşalar, zabitler!

Hapsimi iktiza eden cinayetlerin icmali:

اِذًا مَحَاسِنِیَ اللاَّتِی اَدِلُّ بِهَا كَانَتْ ذُنُوبِی فَقُلْ لِی
كَیْفَ اَعْتَذِرُ

Yani, medar-ı iftiharım olan mehasinim, şimdi günah sayılıyor. Artık nasıl itizar edeyim, mütehayyirim.

Mukaddime olarak söylüyorum: Mert olan cinayete tenezzül etmez. Şayet isnadolunsa cezadan korkmaz. Hem de haksız yere idam olunsam, iki şehidsevabını kazanırım. Şayet hapiste kalsam, böyle hürriyeti lâfızdan ibaret bulunan gaddar bir hükûmetin en rahat mevkii hapishane olsa gerektir. Mazlumiyetle ölmek, zâlimiyetle yaşamaktan daha hayırlıdır. Bunu da derim ki:

Siyaseti dinsizliğe âlet yapan bazı adamlar, kabahatini setr için başkasını irtica ile ve dinini siyasete âlet yapmakla ittiham ederler. Şimdiki hafiyeler eskilerden beterdirler. Bunların sadakatine nasıl itimad olunur? Adalet onların sözlerine nasıl bina olunur?

Hem de cerbeze ile, insan adalet yaparken zulme düşüyor. Zirâ insan kusursuz olmaz. Fakat uzun zamanda ve efrad-ı kesîre içinde ve tahallül-ü mehasinle tâdil olunan müteferrik kusurları cerbeze ile cem edip bir zaman-ı vahidde bir şahs-ı vahidden sudurunu tevehhüm ederek şedid cezaya müstehak görür. Halbuki bu tarz, bir zulm-ü şedîddir.

Şimdi gelelim on bir buçuk cinayetlerimin tâdâdına: [HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Müellifin meslek ve meşrebine ait parçalar alınmış olup, tafsilât arzu edenler mezkûr esere müracaat etsinler.

BİRİNCİ CİNAYET: Geçen sene bidayet-i Hürriyette elli-altmış telgraf umum şark aşiretlerine Sadâret vasıtasıyla çektim. Meâli şu idi:

“Meşrutiyetve kanun-u esasî işittiğiniz mesele ise, hakikî adalet ve meşveret-i şer’iyeden ibarettir; hüsn-ü telâkki ediniz. Muhafazasına çalışınız. Zira dünyevî saadetimiz Meşrutiyettedir. Ve istibdattan herkesten ziyade biz zarardîdeyiz.”

Her yerden bu telgrafın cevabı, müspet ve güzel olarak geldi. Demek vilâyat-ı şarkiyeyi tenbih ettim, gafil bırakmadım. Tâ yeni bir istibdat onların gafletinden istifade etmesin. Neme lâzım demediğimden cinayet işledim ki, bu mahkemeye girdim.

İKİNCİ CİNAYET: Ayasofya’da, Bayezid’de, Fatih’te, Süleymaniye’de umum ulema ve talebeye hitaben müteaddit nutuklarla şeriatın ve müsemmâ-yı meşrutiyetin münasebet-i hakikiyesini izah ve teşrih ettim. Ve mütehakkimane istibdadın şeriatla bir münasebeti olmadığını beyan ettim. Şöyle ki:

[1] سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ hadisinin sırrıyla, şeriat âleme gelmiş, tâ istibdadı ve zâlimâne tahakkümü mahvetsin.

1. “Milletin efendisi, onlara hizmet edendir.” el-Mağribî, Câmiu’ş-Şeml, 1:450, hadis no: 1668, el-Aclûnî, Keşfü’l-Hafâ, 2:463.

Herhangi bir nutuk irad ettimse, herbir kelimesine kimsenin bir itirazı varsa, burhan ile ispata hazırım. Ve dedim ki: Asıl şeriatın meslek-i hakikîsi, hakikat-i meşrutiyet-i meşrûadır.

Demek meşrutiyeti, delâil-i şer’iye ile kabul ettim. Başka medeniyetçiler gibi taklîdî ve hilâf-ı şeriat telâkki etmedim. Ve şeriatı rüşvet vermedim. Ve ulema ve şeriatı, Avrupa’nın zünun-u fâsidesinden iktidarıma göre kurtarmaya çalıştığımdan cinayet ettim ki, bu tarz muamelenizi gördüm.

ÜÇÜNCÜ CİNAYET: İstanbul’da yirmi bine yakın hemşehrilerimi, hamal ve gafil ve safdil olduklarından, bazı particiler onları iğfal ile vilâyât-ı şarkiyeyi lekedar etmelerinden korktum. Ve hamalların umum yerlerini ve kahvelerini gezdim. Geçen sene anlayacakları suretle meşrutiyeti onlara telkin ettim. Şu mealde:

İstibdat, zulüm ve tahakkümdür. Meşrutiyet, adalet ve şeriattır. Padişah, Peygamberimizin emrine itaat etse ve yoluna gitse halifedir. Biz de ona itaat edeceğiz. Yoksa, Peygambere tâbi olmayıp zulmedenler, padişah da olsalar haydutturlar. Bizim düşmanımız cehalet, zaruret, ihtilâftır. Bu üç düşmana karşı san’at, marifet, ittifak silâhıyla cihad edeceğiz. Ve bizi bir cihette teyakkuza ve terakkiye sevk eden hakikî kardeşlerimiz Türklerle ve komşularımızla dost olup el ele vereceğiz. Zira husumette fenalık var, husumete vaktimiz yoktur. Hükûmetin işine karışmayacağız. Zirâ, hikmet-i hükûmeti bilmiyoruz.

İşte o hamalların, Avusturya’ya karşı, benim gibi bütün Avrupa’ya karşı[HAŞİYE-1] boykotları ve en müşevveş ve heyecanlı zamanlarda âkılâne hareketlerinde bu

nasihatin tesiri olmuştur. Padişaha karşı irtibatlarını tâdil etmeye ve boykotajlarla Avrupa'ya karşı harb-i iktisadî açmaya sebebiyet verdiğimden, demek cinayet ettim ki, bu belâya düştüm.

Haşiye-1 Bediüzzaman'a zurafâdan biri, birgün, irfanıyla mütenasip bir esvap giymesi lüzumundan bahseder. Müşarün ileyh de: "Siz Avusturya'ya güya boykot yapıyorsunuz; hem onun gönderdiği kalpakları giyiyorsunuz. Ben ise bütün Avrupa'ya boykot yapıyorum. Onun için yalnız memleketimin maddî ve mânevî mamulâtını giyiyorum" buyurmuştur.

DÖRDÜNCÜ CİNAYET: Avrupa, bizdeki cehalet ve taassup müsaadesiyle, şeriatı—hâşâ ve kellâ—istibdada müsait zannettiklerinden, nihayet derecede kalben üzülmüştüm. Onların zannını tekzip etmek için, Meşrutiyeti herkesten ziyade şeriat namına alkışladım. Lâkin yine korktum ki, başka bir istibdat tekrar o zannı tasdik eder diye, ne kadar kuvvetim varsa Ayasofya Camiinde meb'usana hitaben feryad ettim. Ve söyledim ki:

Meşrutiyeti, meşruiyet ünvanı ile telâkki ve telkin ediniz. Tâ yeni ve gizli ve dinsiz bir istibdat, pis eliyle o mübareği ağrazına siper etmekle lekedar etmesin. Hürriyeti, âdâb-ı şeriatla takyid ediniz. Zira câhil efrad ve avâm-ı nas kayıtsız hür olsa, şartsız tam serbest olsa, sefih ve itaatsiz olur. Adalet namazında kıbleniz dört mezhep olsun. Tâ ki namaz sahih ola. Zira, hakaik-i meşrutiyetin sarahaten ve zımnen ve iznen dört mezhepten istihracı mümkün olduğunu dâvâ ettim.

Ben ki, bir âdi talebeyim. Ulemaya farz olan bir vazifeyi omuzuma aldım. Demek cinayet ettim ki bu tokadı yedim.

BEŞİNCİ CİNAYET: Gazeteler iki kıyas-ı fâsid cihetiyle ve haysiyet kırıcı bir neşriyatla ahlâk-ı İslâmiyeyi sarstılar. Ve efkâr-ı umumiyeyi perişan ettiler. Ben de gazetelerle onları reddeden makaleler neşrettim. Dedim ki:

Ey gazeteciler! Edipler edepli olmalı; hem de edeb-i İslâmiye ile müteeddib olmalı. Ve onların sözleri, kalb-i umumî-i müşterek-i milletten bîtarafane çıkmalı. Ve matbuat nizamnamesini, vicdanınızdaki hiss-i diyanet ve niyet-i hâlisa tanzim etmeli. Halbuki, siz iki kıyâs-ı fâsidle, yani taşrayı İstanbul'a ve İstanbul'u Avrupa'ya kıyas ederek efkâr-ı umumiyeyi bataklığa düşürdünüz. Ve şahsî garazları ve fikr-i intikamı uyandırdınız. Zira, elifba okumayan çocuğa felsefe-i tabiiye dersi verilmez. Ve erkeğe tiyatrocu karı libası yakışmaz. Ve Avrupa'nın hissiyatı, İstanbul'da tatbik olunmaz. Akvâmın ihtilâfı, mekânların ve aktârın tehâlüfü, zamanların ve asırların ihtilâfı gibidir. Birisinin libası, ötekinin endamına gelmez. Demek Fransız büyük ihtilâli, bize tamamen hareket düsturu olamaz. Yanlışlık, tatbik-i nazariyat ve muktezâ-yı hali düşünmemekten çıkar.

Ben ki ümmî bir köylüyüm; böyle cerbezeli ve muğalâtalı ve ağrazlı muharrirlere nasihat ettim. Demek cinayet işledim.

ALTINCI CİNAYET: Kaç defa büyük içtimalarda heyecanları hissettim.

Korktum ki, avam-ı nas siyasete karışmakla asayişi ihlâl etsinler. Türkçeyi yeni öğrenen köylü bir talebenin lisanına yakışacak lâfızlarla heyecanı teskin ettim. Ezcümle, Bayezid'de talebenin içtimaında ve Ayasofya mevlidinde ve Ferah Tiyatrosundaki heyecana yetiştim. Bir derece heyecanı teskin ettim. Yoksa bir fırtına daha olacaktı.

Ben ki bedevî bir adamım. Medenîlerin entrikalarını bildiğim halde işlerine karıştım. Demek cinayet ettim.

YEDİNCİ CİNAYET: İşittim: İttihad-ı Muhammedî (a.s.m.) namıyla bir cemiyet teşekkül etmiş. Nihayet derecede korktum ki, bu ism-i mübarekin altında bazılarının bir yanlış hareketi meydana gelsin. Sonra işittim: Bu ism-i mübareki bazı mübarek zevât, (Süheyl Paşa ve Şeyh Sâdık gibi zatlar) daha basit ve sırf ibadete ve Sünnet-i Seniyyeye tebaiyete nakletmişler. Ve o siyasî cemiyetten kat-ı alâka ettiler, siyasete karışmayacaklar. Lâkin tekrar korktum, dedim: Bu isim umumun hakkıdır, tahsis ve tahdit kabul etmez. Ben nasıl ki dindar müteaddit cemiyete bir cihetle mensubum. Zira maksatlarını bir gördüm. Kezâlik, o ism-i mübareke intisap ettim. Lâkin tarif ettiğim ve dahil olduğum ittihad-ı Muhammedînin (a.s.m.) tarifi budur ki:

Şarktan garba, cenuptan şimale uzanan bir silsile-i nuranî ile merbut bir dairedir. Dahil olanlar da bu zamanda üç yüz milyondan ziyadedir. Bu ittihadın cihetülvahdeti ve irtibatı, tevhid-i İlâhîdir. Peyman ve yemini, imandır. Müntesipleri, kàlû belâdan dahil olan umum mü'minlerdir. Defter-i esmâları da Levh-i Mahfuzdur. Bu ittihadın nâşir-i efkârı, umum kütüb-ü İslâmiyedir. Günlük gazeteleri de, i'lâ-i kelimetullahı hedef-i maksat eden umum dinî gazetelerdir. Kulüp ve encümenleri, câmi ve mescidlerdir ve dinî medreseler ve zikirhanelerdir. Merkezi de Haremeyn-i Şerifeyndir. Böyle cemiyetin reisi, Fahr-i Âlemdir (a.s.m.). Ve mesleği, herkes kendi nefsiyle mücahede, yani ahlâk-ı Ahmediye (a.s.m.) ile tahallûk ve sünnet-i Nebeviyeyi ihyâ ve başkalara da muhabbet ve—eğer zarar etmezse—nasihat etmektir. Bu ittihadın nizamnâmesi sünnet-i Nebeviye ve kanunnamesi evamir ve nevâhî-i şer'iyedir. Ve kılıçları da berâhin-i katıadır. Zira, medenîlere galebe çalmak ikna iledir, icbar ile değildir. Taharrî-i hakikat, muhabbet iledir. Husumet ise, vahşet ve taassuba karşı idi. Hedef ve maksatları da, ilâ-yı kelimetullahtır. Şeriat da, yüzde doksan dokuz ahlâk, ibadet, âhiret ve fazilete aittir. Yüzde bir nispetinde siyasete müteallikti r; onu da ulü'l-emirlerimiz düşünsünler.

Şimdiki maksadımız, o silsile-i nurânîyi ihtizaza getirmekle, herkesi bir şevk ve hâhiş-i vicdaniye ile tarik-i terakkîde kâbe-i kemalâta sevk etmektir. Zira, ilâ-yı kelimetullahın bu zamanda bir büyük sebebi, maddeten terakki etmektir.

İşte ben bu ittihadın efradındanım. Ve bu ittihadın tezahürüne teşebbüs edenlerdenim. Yoksa, sebeb-i iftirak olan fırkalardan, partilerden değilim.

Elhasıl: Sultan Selim'e biat etmişim. Onun ittihad-ı İslâmdaki fikrini kabul ettim. Zira, o vilâyat-ı şarkiyeyi ikaz etti. Onlar da ona bîat ettiler. Şimdiki şarklılar, o zamanki şarklılardır. Bu meselede seleflerim, Şeyh Cemaleddîn-i Efganî, allâmelerden Mısır müftüsü merhum Muhammed Abduh, müfrit âlimlerden Ali Suâvi, Hoca Tahsin ve ittihad-ı İslâmı hedef tutan Namık Kemal ve Sultan Selim'dir ki, demiş:

İhtilâf u tefrika endişesi
Kûşe-i kabrimde hattâ bîkarar eyler beni.
İttihadken savlet-i a'dâyı def'e çaremiz,
İttihad etmezse millet, dağ-dar eyler beni.

Yavuz Sultan Selim

Ben zahiren buna teşebbüs ettim, iki maksad-ı azîm için:

Birincisi: O ismi tahdit ve tahsisten halâs etmek ve umum mü'minlere şümulünü ilân etmek. Tâ ki tefrika düşmesin ve evham çıkmasın.

İkincisi: Bu geçen musibet-i azîmeye sebebiyet veren fırkaların iftirakının, tevhid ile önüne set olmaktı. Vâ esefâ ki, zaman fırsat vermedi. Sel geldi, beni de yıktı. Hem derdim: Biryangın olsa, bir parçasını söndüreceğim. Fakat hocalık elbisem de yandı. Ve uhdesinden gelemediğim bir yalancı şöhret de maalmemnuniye ref' oldu.

Ben ki âdi bir adamım. Böyle meclis-i meb'usan ve a'yan ve vükelânın en mühim vazifelerini düşündürecek bir emri uhdeme aldım. Demek cinayet ettim.

SEKİZİNCİ CİNAYET: Ben işittim ki, askerler bazı cemiyetlere intisap ediyorlar. Yeniçerilerin hâdise-i müthişesi hatırıma geldi. Gayet telâş ettim. Bir gazetede yazdım ki:

Şimdi en mukaddes cemiyet, ehl-i iman askerlerinin cemiyetidir. Umum mü'min ve fedakâr askerlerin mesleğine girenler, neferden seraskere kadar dahildir. Zira, ittihad, uhuvvet, itaat, muhabbet ve ilâ-yı kelimetullah, dünyanın en mukaddes cemiyetinin maksadıdır. Umum mü'min askerler tamamıyla bu maksada mazhardırlar. Askerler merkezdir. Millet ve cemiyet onlara intisap etmek lâzımdır. Sair cemiyetler, milleti, asker gibi mazhar-ı muhabbet ve uhuvvet etmek içindir.

Amma ittihad-ı Muhammedî (a.s.m.) ki, umum mü'minlere şâmildir, cemiyet ve fırka değildir. Merkezi ve saff-ı evveli gaziler, şehidler, âlimler, mürşidler teşkil ediyor. Hiçbir mü'min ve fedakâr asker-zâbit olsun, nefer olsun-hariç değil

ki, tâ intisaba lüzum kalsın. Lâkin bazı cemiyet-i hayriye, kendine ittihad-ı Muhammedî diyebilir. Buna karışmam.

Ben ki âdi bir talebeyim. Böyle büyük ulemanın vazifelerini gasp ettim. Demek cinayet ettim.

DOKUZUNCU CİNAYET: Mart'ın otuz birinci günündeki dehşetli hareketi, iki-üç dakika uzaktan temaşa ettim. Müteaddit metalibi işittim. Fakat yedi renk sür'atle çevrilse yalnız beyaz göründüğü gibi, o ayrı ayrı matlaplardaki fesadâtı binden bire indiren ve avâmı anarşilikten kurtaran ve efrad elinde kalan umum siyaseti mu'cize gibi muhafaza eden lâfz-ı şeriat yalnız göründü. Anladım iş fena, itaat muhtell, nasihat tesirsizdir. Yoksa, her vakit gibi yine o ateşin söndürülmesine teşebbüs edecektim. Fakat avâm çok; bizim hemşehriler gafil ve safdil; ben de şöhret-i kâzibe ile görünüyorum. Üç dakikadan sonra çekildim. Bakırköyüne gittim. Tâbeni tanıyanlar karışmasınlar. Rastgelenlere de karışmamak tavsiyeettim. Eğer zerre miktar dahlim olsaydı, zaten elbisem beni ilân ediyor, istemediğim bir şöhretde beni herkese gösteriyordu. Bu işte pek büyük görünecektim. Belki, Ayastafanos'a kadar tek başıma olsun, Hareket Ordusuna mukabele ederek ispat-ı vücut edecektim. Merdane ölecektim. O vakit dahlim bedîhî olurdu, tahkike lüzum kalmazdı.

İkinci günde bir ukde-i hayatımız olan itaat-i askeriyeden sual ettim: Dediler ki: "Askerlerin zabitleri asker kıyafetine girmiş. İtaat çok bozulmamış." Tekrar sual ettim: Kaç zabit vurulmuş? Beni aldattılar, dediler: "Yalnız dört tane. Onlar da müstebit imişler. Hem şeriatın âdap ve hududu icra olunacak."

Bir de gazetelerebaktım; onlar da o kıyamı meşru gibi tasvir ediyorlardı. Ben de bir cihette sevindim. Zira, en mukaddes maksadım, şeriatın ahkâmını tamamen icra ve tatbiktir. Fakat itaat-i askeriyeye halel geldiğinden, nihayet derecede meyus ve müteessir oldum. Ve umum gazetelerle askere hitaben neşrettim ki:

"Ey askerler! Zabitleriniz bir günah ile nefislerine zulmediyorlarsa, siz o itaatsizlikle otuz milyon Osmanlı ve üç yüz milyon nüfus-u İslâmiyenin haklarına bir nevi zulmediyorsunuz. Zira, umum İslâm ve Osmanlıların haysiyet, saadet ve bayrak-ı tevhidi, bu zamanda bir cihette sizin itaatinizle kaimdir.

Hem de şeriat istiyorsunuz; fakat itaatsizlikle şeriata muhalefet ediyorsunuz. "

Ben onların hareketini ve şecaatlarını okşadım. Zira efkâr-ı umumiyenin yalancı tercümanı olan gazeteler, nazarımıza hareketlerini meşru göstermişlerdi. Ben de takdirle beraber nasihatimi bir derece tesir ettirdim. İsyanı bir derece bastırdım. Yoksa böyle âsân olmazdı.

Ben ki, bilfiil tımarhaneyi ziyaret etmiş bir adamım. "Neme lâzım, böye işleri

akıllılar düşünsün” demediğimden cinayet ettim.

ONUNCU CİNAYET: Harbiye Nezaretindeki askerler içine Cuma günü ulema ile beraber gittim. Gayet müessir nutuklarla sekiz tabur askeri itaate getirdim. Nasihatlerim tesirini sonradan gösterdi. İşte nutkun sureti:

“Ey asâkir-i muvahhidîn! Otuz milyon Osmanlı ve üç yüz milyon İslâmın nâmusu ve haysiyeti ve saadeti ve bayrak-ı tevhidi, bir cihette sizin itaatinize vabestedir. Sizin zabitleriniz bir günah ile kendi nefsine zulmetse, siz bu itaatsizlikle üç yüz milyon İslâma zulmediyorsunuz. Zira bu itaatsizlikle uhuvvet-i İslâmiyeyi tehlikeye atıyorsunuz. Biliniz ki, asker ocağı cesîm ve muntazam bir fabrikaya benzer. Bir çark itaatsizlik etse, bütün fabrika hercümerc olur. Asker neferatı siyasete karışmaz. Yeniçeriler şahittir. Siz şeriat dersiniz, halbuki şeriate muhalefet ediyorsunuz. Ve lekedar ediyorsunuz. Şeriat ile, Kur’ân ile, hadîs ile, hikmet ile, tecrübe ile sabittir ki; sağlam, dindar, hakperest ulü’l-emre itaat farzdır. Sizin ulü’l-emriniz, üstadınız, zabitlerinizdir. Nasıl ki, mâhir mühendis, hâzık tabip bir cihette günahkâr olsalar, tıp ve hendeselerine zarar vermez. Kezâlik, münevverü’l-efkâr ve fenn-i harbe âşinâ, mektepli, hamiyetli, mü’min zabitlerinizin bir cüz’î nâmeşru hareketi için itaatinize halel vermekle Osmanlılara İslâmlara zulmetmeyiniz. Zira, itaatsizlik yalnız bir zulüm değil, milyonlarca nüfusun hakkına bir nevi tecavüz demektir. Bilirsiniz ki, bu zamanda bayrak-ı tevhid-i İlâhî sizin yed-i şecaatinizdedir. O yedin kuvveti de itaat ve intizamdır. Zira bin muntazam ve mutî asker, yüz bin başıbozuğa mukabildir. Ne hâcet, yüz sene zarfında otuz milyon nüfusun vücuda getirmediği böyle pek çok kan döktüren inkılâpları siz itaatinizle, kan dökmeden yaptınız.

Bunu da söylüyorum ki: Hamiyetli ve münevverü’l-fikir bir zâbiti zâyi etmek, mânevî kuvvetinizi zâyi etmektir. Zira şimdi hükümfermâ, şecaat-i imaniye ve akliye ve fenniyedir. Bazan bir münevverü’l-fikir, yüze mukabildir. Ecnebîler size bu şecaatle galebeye çalışıyorlar. Yalnız şecaat-i fıtriye kâfi değil...

Elhasıl: Fahr-i Âlemin fermanını size tebliğ ediyorum ki, itaat farzdır. Zabitinize isyan etmeyiniz. Yaşasın askerler! Yaşasın meşrûta-i meşrûa!”

Demek ki ben, bu kadar âlim varken, böyle mühim vazifeleri deruhte ettiğimden cinayet ettim.

ON BİRİNCİ CİNAYET: Ben vilâyât-ı şarkiyede aşiretlerin hal-i perişaniyetini görüyordum. Anladım ki, dünyevî bir saadetimiz, bir cihetle fünun-u cedide-i medeniye ile olacak. O fününun da gayr-ı müteaffin bir mecrâsı ulema ve bir menbaı da medreseler olmak lâzımdır. Tâ ulemâ-i din, fünun ile ünsiyet peyda etsin.

Zira, o vilâyatta yarı-bedevî vatandaşların zimâm-ı ihtiyarı, ulema elindedir.

Ve o saik ile Dersaadete geldim. Saadet tevehhümü ile o vakitte—şimdi münkasim olmuş, şiddetlenmiş olan—istibdatlar, merhum Sultan-ı mahlûa isnad edildiği halde, onun Zaptiye Nâzırı ile bana verdiği maaş ve ihsan-ı şahanesini kabul etmedim, reddettim. Hatâ ettim. Fakat o hatam, medrese ilmi ile dünya malını isteyenlerin yanlışlarını göstermekle hayır oldu. Aklımı feda ettim, hürriyetimi terk etmedim. O şefkatli Sultana boyun eğmedim. Şahsî menfaatimi terk ettim.

Şimdiki sivrisinekler beni cebirle değil, muhabbetle kendilerine müttefik edebilirler. Bir buçuk senedir burada memleketimin neşr-i maarifi için çalışıyorum. İstanbul'un ekserisi bunu bilir.

Ben ki bir hamalın oğluyum. Bu kadar dünya bana müyesser iken kendi nefsimi hamal oğulluğundan ve fakr-ı halden çıkarmadım. Ve dünya ile kökleşemediğim ve en sevdiğim mevki olan vilâyât-ı şarkıyenin yüksek dağlarını terk etmekle millet için tımarhaneye, tevkifhaneye ve Meşrutiyet zamanında işkenceli hapishaneye düşmeme sebebiyet veren öyle umurlara teşebbüs etmekle büyük bir cinayet eyledim ki, bu dehşetli mahkemeye girdim.

YARI CİNAYET: Şöyle ki: Daire-i İslâmın merkezi ve rabıtası olan nokta-i hilâfeti elinden kaçırmamak fikriyle ve sabık Sultan merhum Abdülhamid Han Hazretleri sabık içtimaî kusuratını derk ile nedamet ederek kabul-ü nasihate istidat kesbetmiş zannıyla ve "Aslâh tarik musalâhadır" mülâhazasıyla, şimdiki en çok ağraz ve infiâlâta mebde ve tohum olan bu vukua gelen şiddet suretini daha ahsen surette düşündüğümden, merhum Sultan-ı sâbıka ceride lisanıyla söyledim ki:

"Münhasif Yıldızı darülfünun et, tâ Süreyya kadar âli olsun. Ve oraya seyyahlar, zebânîler yerine ehl-i hakikat melâike-i rahmeti yerleştir, tâ cennet gibi olsun. Ve Yıldız'daki milletin sana hediye ettiği servetini, milletin baş hastalığı olan cehaletini tedavi için büyük dinî darülfünunlara sarf ile millete iade et. Ve milletin mürüvvet ve muhabbetine itimad et. Zira, senin şahane idarene millet mütekeffildir. Bu ömürden sonra sırf âhireti düşünmek lâzım. Dünya seni terk etmeden evvel sen dünyayı terk et. Zekâtü'l-ömrü ömr-ü sâni yolunda sarf eyle!"

Şimdi muvazene edelim: Yıldız eğlence yeri olmalı veya darülfünun olmalı? Ve içinde seyyahlar gezmeli veya ulema tedris etmeli? Ve gasp edilmiş olmalı veyahut hediye edilmiş olmalı? Hangisi daha iyidir? İnsaf sahipleri hükmetsin.

Ben ki bir gedayım, bir büyük padişaha nasihat ettim. Demek yarı cinayet ettim.

Cinayetin öteki yarısını söylemek zamanı gelmedi.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 O yarının zamanı, on beş sene sonra yirmi sekiz senedir müellifin sebeb-i hapsi olan Siracü'n-Nur'un âhirindeki bahse bakınız. Tam o yarı cinayeti bileceksiniz.

Yazık! Eyvahlar olsun! Saadetimiz olan meşrutiyet-i meşrûâ, bir menba-ı hayat-ı içtimaiyemiz ve İslâmiyete uygun olan maarif-i cedideye millet nihayet derecede müştak ve susamış olduğu halde, bu hâdisede ifratperver olanlar Meşrutiyete garazlar karıştırmakla ve fikren münevver olanlar da dinsizce harekât-ı lâübaliyâne ile milletin rağbetine karşı maatteessüf set çektiler. Bu seddi çekenler, ref etmelidirler; vatan namına rica olunur.

Ey paşalar, zabitler!

Bu on bir buçuk cinayetin şahitleri binlerle adamdır. Belki bazılarınaİstanbul'un yarısı şahittir. Bu on bir buçuk cinayetin cezasına rıza ile beraber, on bir buçuk sualime de cevap isterim. İşte bu seyyiatıma bedel bir hasenem de var. Söyleyeceğim:

Herkesin şevkini kıran ve neş'esini kaçıran ve ağrazlar ve taraftarlıklar hissini uyandıran ve sebeb-i tefrika olan ırkçılık cemiyat-ı akvamiye teşkiline sebebiyet veren ve ismi meşrutiyet ve mânâsı istibdat olan ve İttihad ve Terakki ismini de lekedar eden buradaki şube-i müstebidaneye muhalefet ettim.

Herkesin bir fikri var. İşte sulh-u umumî, aff-ı umumî ve ref-i imtiyaz lâzım.

Tâ ki, biri bir imtiyaz ile başkasına haşerat nazarıyla bakmakla nifak çıkmasın. Fahr olmasın, derim: Biz ki hakikî Müslümanız; aldanırız, fakat aldatmayız. Bir hayat için yalana tenezzül etmeyiz. Zira, biliyoruz ki,

[1] اِنَّمَا الْحِيلَةُ فِى تَرْكِ الْحِيَلِ fakat, meşru, hakikî meşrutiyetin müsemmâsına ahd ü peyman ettiğimden, istibdat ne şekilde olursa olsun, meşrutiyet libası giysin ve ismini taksın, rastgelsem sille vuracağım.

1. En büyük hile, hileleri terk etmektir.

Fikrimce meşrutiyetin düşmanı, meşrutiyeti gaddar, çirkin ve hilâf-ı şeriat göstermekle meşveretin de düşmanlarını çok edenlerdir. "Tebeddül-ü esmâ ile hakaik tebeddül etmez." En büyük hatâ, insan kendini hatâsız zannetmek olduğundan, hatâmı itiraf ederim ki, nâsın nasihatini kabul etmeden nâsa nasihati kabul ettirmek istedim. Nefsimi irşad etmeden başkasının irşadına çalıştığımdan, emr-i bilmârufu tesirsiz etmekle tenzil ettim.

Hem de tecrübe ile sabittir ki, ceza bir kusurun neticesidir. Fakat bazan o kusur, işlenmemiş başka kusurun suretinde kendini gösterir, o adammâsum iken cezaya müstehak olur. Allah musibet verir, hapse atar, adalet eder. Fakat hâkim

ona ceza verir, zulmeder.

Ey ulû'l-emir! Bir haysiyetim vardı, onunla İslâmiyet milliyetine hizmet edecektim; kırdınız. Kendi kendine olmuş istemediğim bir şöhret-i kâzibem vardı, onunla avâma nasihatı tesir ettiriyordum; maalmemnuniye mahvettiniz. Şimdi usandığım bir hayat-ı zaifem var; kahrolayım eğer idama esirgersem! Mert olmayayım, eğer ölmeye gülmekle gitmezsem! Sureten mahkûmiyetim, vicdanen mahkûmiyetinizi intaç edecektir. Bu hal bana zarar değil, belki şandır. Fakat millete zarar ettiniz. Zira nasihatımdaki tesiri kırdınız.

Saniyen: Kendinize zarardır. Zira, hasmınızın elinde bir hüccet-i kàtıa olurum. Beni mihenk taşına vurdunuz. Acaba fırka-i hâlisa dediğiniz adamlar böyle mihenge vurulsalar, kaç tanesi sağlam çıkacaktır? Eğer meşrutiyet bir fırkanın istibdadından ibaretse ve hilâf-ı şeriat hareket ise, فَلْيَشْهَدِ الثَّقَلَانِ اَنِّي مُرْتَجِعٌ HAŞİYE-1

Haşiye-1 Yani, bütün dünya, cin ve ins şahit olsun ki ben mürteciim.

Zira yalanlarla ittihad yalandır. Ve ifsadat üzerine müesses olan ism-i meşrutiyet, fâsittir. Müsemmâ-i meşrutiyet hak, sıdk, muhabbet ve imtiyazsızlık üzerine beka bulacaktır…

31 Mart Hâdisesidenilen o sâika ve müthiş fırtına, esbab-ı adîde tahtında öyle bir istidad-ı tabiîyi müheyya etmişti ki, neticesi hercümerc olduğu halde, min indillâh ehl-i kıyamın lisanına daima mu'cizesini gösteren ism-i şeriat geldi. O fırtınayı gayet hafif geçirdiğinden Nisan'ın nısfından sonraki gazeteleri indallah mahkûm ediyor. Zira, o hadiseye sebebiyet veren yedi mesele ve onunla beraber yedi hal nazar-ı mütâlâaya alınsa, hakikat tezahür eder. Onlar da bunlardır:

1. Yüzde doksanı İttihad ve Terakkinin aleyhinde, hem onların tahakkümü ve istibdadı aleyhinde bir hareket idi.

2. Fırkaların meydan-ı münakaşâtı olan vükelâyı tebdil idi.

3. Sultan-ı mazlûmu sukut-u musammemden kurtarmaktı.

4. Hissiyat-ı askeriyenin ve âdâb-ı dindaranelerinin muhalif telkinatının önüne set olmaktı.

5. Pek çok büyütülen Hasan Fehmi Beyin kàtilini meydana çıkarmaktı.

6. Kadro haricine çıkanları ve alay zabitlerini mağdur etmemekti.

7. Hürriyeti, sefahete şumulünü men' ve âdâb-ı şeriatla tahdit ve avâmın siyaset-i şer'î bildikleri yalnız kısas ve kat-ı yed haddini icra idi.

Fakat zemin bataklık ve dam ve plân serilmişti. Mukaddes olan itaat-i askeriye feda edildi. Üssü'l-esas esbab, fırkaların taraftarane ve garazkârane münakaşatı

ve gazetelerin belâğat yerine mübalâğat ve yalan ve ifratperverane keşmekeşleri idi. Bu metâlib-i seb'ada, nasıl ki yedi renk çevrilse yalnız beyaz görünür, bunda da yalnız ziyâ-yı şeriat-ı beyzâ tecellî etti, fesadın önüne set çekti…

Bütün kuvvetimle derim ki: Terakkimiz, ancak milliyetimiz olan İslâmiyetin terakkisiyle ve hakaik-i şeriatın tecellîsiyledir. Yoksa, "Yürüyüşünü terk etti, başkasının da yürüyüşünü öğrenmedi" diye olan darb-ı mesele mâsadak olacağız.

Evet, hem şan ve şeref-i millet-i İslâmiye, hem sevab-ı âhiret, hem hamiyet-i milliye, hem hamiyet-i İslâmiye, hem hubb-u vatan, hem hubb-u din ile mütehassis olmalıyız.

Ey paşalar, zabitler!

Cinayetlerime ceza ve şimdi suallerime de cevap isterim. İslâmiyet ise, insaniyet-i kübrâ; ve şeriat ise, medeniyet-i fuzla (en faziletli) olduğundan, âlem-i İslâmiyet, medine-i fazilet-i Eflâtuniye olmaya sezâdır.

Birinci sual: [HAŞİYE-1]Gazetelerin aldatmalarıyla meşru bilerek buradaki görenek ve âdete binaen cereyan-ı umumîye kapılan safdillerin cezası nedir? Belki, hakikaten onlar yılandırlar, haydutturlar, isdipdattırlar.

Haşiye-1 Bu sualler, kırk-elli masum mahpusun tahliyesine sebep oldu.

İkinci sual: Bir insan yılan suretine girse, yahut bir velî haydut kıyafetine girse, veyahut meşrutiyet, istibdat şekline girse, ona taarruz edenlerin cezası nedir? Belki, hakikaten onlar yılandırlar, haydutturlar ve istibdattırlar!

Üçüncü sual: Acaba müstebit yalnız bir şahıs mı olur? Müteaddit şahıslar müstebit olmaz mı? Bence kuvvet kanunda olmalı, yoksa istibdat münkasım olmuş olur. Ve komitecilikle tam şiddetlenir.

Dördüncü sual: Bir mâsumu idam etmek mi, yoksa on câniyi affetmek mi daha zarardır?

Beşinci sual: Maddî tazyikler, ehl-i meslek ve fikre galebe etmediği gibi daha ziyade nifak ve tefrika vermez mi?

Altıncı sual: Bir mâden-i hayat-ı içtimaiyemiz olan ittihad-ı millet, ref-i imtiyazdan başka ne ile olur?

Yedinci sual: Müsavatı ihlâl ve yalnız bazıları tahsis ve haklarında kanunu tamamıyla tatbik etmek, zahiren adalet iken, bir cihette acaba müsavatsızlıkla zulüm ve garaz olmaz mı? Hem de tebrie ve tahliye ile mâsumiyetleri tebeyyün eden ekser-i mahbusînin, belki yüzde sekseni mâsum iken, acaba ekseriyet nokta-i nazarında bu hal hükümferma olsa, garaz ve fikr-i intikam olmaz mı? Divan-ı harbe diyeceğim yok, ihbar edenler düşünsünler.

Sekizinci sual: Bir fırka kendisine bir imtiyaz taksa, herkesin en hassas nokta-i asabiyesine daima dokundura dokundura zorla herkesi meşrutiyete muhalif gibi gösterse ve herkes de onların kendilerine taktığı ism-i meşrutiyet altında olan muannid istibdada ilişmiş ise, acaba kabahat kimdedir?

Dokuzuncu sual: Acaba bahçıvan bir bahçenin kapısını açsa, herkese ibaha etse, sonra da zâyiat vuku bulsa, kabahat kimdedir?

Onuncu sual: Fikir ve söz hürriyeti verilse, sonra da muaheze olunsa, acaba biçare milleti ateşe atmak için bir plân olmaz mı? Böyle olmasaydı, başka bahaneyle mevki-i tatbike konulacağı hayale gelmez miydi?

On Birinci sual: Herkes meşrutiyete yemin ediyor. Halbuki ya müsemmâ-yı meşrutiyete kendi muhalif veya muhalefet edenlere karşı sükût etse, acaba kefaret-i yemin vermek lâzım gelmez mi? Ve millet yalancı olmaz mı? Ve mâsum olan efkâr-ı umumiye yalancı, bunak ve gayr-ı mümeyyiz addolunmaz mı?

Elhasıl: Şedit bir istibdat ve tahakküm, cehalet cihetiyle şimdi hükümfermadır. Güya istibdat ve hafiyelik tenâsuh etmiş. Ve maksat da Sultan Abdülhamid'den istirdad-ı hürriyet değilmiş. Belki hafif ve az istibdadı, şiddetli ve kesretli yapmakmış!

Yarım sual: Nazik ve zayıf bir vücut ki, sivrisineklerin ve arıların ısırmasına tahammül edemediği için, gayet telâş ve zahmetle onları def'e çalışırken, biri çıksa, dese ki: Maksadı sivisinekleri, arıları def etmek değil, belki büyük arslanı ikaz edip kendine musallat etmek ister. Acaba böyle demekle hangi ahmağı kandıracaktır?

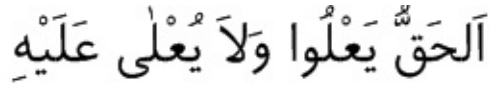
Sualin diğer yarısı çıkmaya izin yoktur.

Ey paşalar, zabitler! Bütün kuvvetimle derim ki:

Gazetelerde neşrettiğim umum makalâtımdaki umum hakaikte nihayet derecede musırrım. Şayet zaman-ı mazi cânibinden, Asr-ı Saadet mahkemesinden adaletnâme-i şeriatla davet olunsam; neşrettiğim hakaiki aynen ibraz edeceğim. Olsa olsa, o zamanın ilcaatının modasına göre bir libas giydireceğim.

Şayet müstakbel tarafından üç yüz sene sonraki tenkidât-ı ukalâ mahkemesinden tarih celpnamesiyle celp olunsam, yine bu hakikatleri, tevessü ve inbisat ile çatlayan bazı yerlerini yamalamakla beraber, taze olarak orada da göstereceğim.

Demek, hakikat tahavvül etmez; hakikat haktır. [1]

Millet uyanmış; mugalâta ve cerbeze ile iğfal olunsa da devam etmeyecektir. Hakikat telâkki olunan hayalin ömrü kısadır. Feveran eden efkâr-ı umumiye ile o aldatmalar ve mugalâtalar dağılacak ve hakikat meydana çıkacaktır, inşaallah.

1. “Hak daima üstün gelir; hakka galebe edilmez.” Bu hadis-i şerifin Buharî, Cenâiz: 79’daki rivayeti şu şekildedir: “El-İslâmu ya’lû velâ yu’lâ”.

Sizin işkenceli hapishanenizin hali, zaman müthiş, mekân muvahhiş, mahbusîn mütevahhiş, gazeteler mürcif, efkâr müşevveş, kalbler hazin, vicdanlar müteessir ve meyus, bidayet-i halde memurlar şemâtetli, nöbetçiler müz’iç olmakla beraber, vicdanım beni tâzip etmediği için, o hal bana eğlence gibiydi. Musibetlerin tenevvüü, musikinin nağmelerinin tenevvüü gibi bana geliyordu.

Hem de geçen sene tımarhanede tahsil ettiğim dersi, şimdi bu mektepte itmam ettim. Musibet zamanının uzunluğundan, uzun dersler gördüm. Dünyanın ruhanî lezzeti olan hüzn-ü mâsumâne ve mazlumâneden, zayıfa şefkat, ve gadre şiddet-i nefret dersini aldım.

Ümidim kavîdir ki: Çok mâsumların kalblerinden hararet-i hüzünle tebahhur eden “ay,” “vay” ve “ah”lar, rahmetli bir bulut teşkil edecektir. Ve âlem-i İslâmdaki yeni yeni İslâm devletlerinin teşekkülleriyle, o rahmetli bulut teşekküle başlamıştır.

Eğer medeniyet böyle haysiyet kırıcı tecavüzlere ve nifak verici iftiralara ve insafsızcasına intikam fikirlerine ve şeytancasına mugalâtalara ve diyanette lâübâlicesine hareketlere müsait bir zemin ise, herkes şahit olsun ki, o saadet-saray-ı medeniyet tesmiye olunan böyle mahall-i ağrâza bedel, vilâyat-ı şarkiyenin, hürriyet-i mutlakanın meydanı olan yüksek dağlarındaki bedeviyet ve vahşet çadırlarını tercih ediyorum. Zira bu *mim*’siz medeniyette görmediğim hürriyet-i fikir ve serbesti-i kelâm ve hüsn-ü niyet ve selâmet-i kalb, şarkî Anadolu’nun dağlarında tam mânâsıyla hükümfermadır.

Bildiğime göre, edipler edepli olurlar. Edepsiz bazı gazeteleri nâşir-i ağrâz görüyorum. Eğer edep böyleyse ve efkâr-ı umumî böyle karma karışık olsa, şahit olunuz ki, böyle edebiyattan vazgeçtim. Bunda da dahil değilim. Vatanımın yüksek dağlarında, yani, Başitbaşındaki ecram ve elvâh-ı âlemi, gazetelere bedel mütalâa edeceğim.

Muarrâdır fezâ-yı feyzimiz şeyn-i temennâdan,
Bize dâd-ı ezeldir zîrden bâlâdan istiğnâ.
Çekildik neşve-i ümitten, tûl-i emellerden,
Öyle mecnunuz ki, ettik vuslat-ı Leylâdan istiğnâ.

Tenbih: Medeniyetten istifam, sizi düşündürecek. Evet, böyle istibdat ve

sefahete ve zilletle memzuç medeniyete, bedeviyeti tercih ediyorum. Bu medeniyet, eşhası fakir ve sefih ve ahlâksız eder. Fakat hakikî medeniyet, nev-i insanın terakki ve tekemmülüne ve mahiyet-i nev'iyesinin kuvveden fiile çıkmasına hizmet ettiğinden, bu nokta-i nazardan medeniyeti istemek, insaniyeti istemektir.

Hem de mânâ-yı meşrutiyete iptilâ ve muhabbetimin sebebi şudur ki: Asya'nın ve âlem-i İslâmın istikbalde terakkisinin birinci kapısı meşrutiyet-i meşrua ve şeriat dairesindeki hürriyettir. Ve tâli' ve taht ve baht-ı İslâmın anahtarı da meşrutiyetteki şûrâdır. Zira, şimdiye kadar üç yüz yetmiş milyon İslâm ecanibin istibdâd-ı mânevîsi altında eziliyordu. Şimdi hakimiyet-i İslâmiye, âlemde, bahusus bundan sonra Asya'da hükümfermâ olduğu halde, herbir ferd-i Müslüman hâkimiyetin bir cüz-ü hakikîsine mâlik olur. Ve hürriyet üç yüz yetmiş milyon İslâmı esaretten halâs etmeye bir çâre-i yegânedir. Farz-ı muhal olarak, burada yirmi milyon nüfus, tesis-i hürriyette çok zarardîde olsalar da, feda olsunlar. Yirmiyi verir, üç yüzü alırız.

Yazık! Eyvahlar olsun! Bizdeki unsurlar, ırklar, hava gibi muhtelittir. Su gibi memzuç olmamışlar. İnşaallah, elektrik-i hakaik-i İslâmiyetle imtizaç ederek, ziya-yı maarif-i İslâmiye hararetiyle kuvvet tevlid ederek bir mizâc-ı mutedile-i adalet vücuda gelecektir.

Yaşasın meşrutiyet-i meşrua! Sağ olsun hakikat-i şeriat terbiyesinden tam ders alan neyyir-i hürriyet!

İstibdadın Garibüzzamanı,

Meşrutiyetin Bediüzzamanı,

Şimdikinin de Bid'atüzzamanı:

Said Nursî

Bundan sonra İstanbul'da fazla kalmaz, Van'a gitmek üzere İstanbul'dan ayrılır, Batumyoluyla Van'a giderken Tiflis'e uğrar. Tiflis'te, Şeyh San'an Tepesine çıkar. Dikkale etrafı temaşa ederken yanına bir Rus polisi gelir ve sorar:

"Niye böyle dikkat ediyorsun?"

Bediüzzaman der: "Medresemin plânını yapıyorum."

O der: "Nerelisin?"

Bediüzzaman: “Bitlisliyim.”

Rus polisi: “Bu Tiflis’dir!”

Bediüzzaman: “Bitlis, Tiflis, birbirinin kardeşidir.”

Rus polisi: “Ne demek?”

Bediüzzaman: “Asya’da, âlem-i İslâmda üç nur, birbiri arkasından inkişafa başlıyor. Sizde birbiri üstünde üç zulmet inkişafa başlayacaktır. Şu perde-i müstebidane yırtılacak, takallüs edecek. Ben de gelip burada medresemi yapacağım.”

Rus polisi: “Heyhat! Şaşarım senin ümidine.”

Bediüzzaman: “Ben de şaşarım senin aklına. Bu kışın devamına ihtimal verebilir misin? Her kışın bir baharı, her gecenin bir neharı vardır.”

Rus polisi: “İslâm parça parça olmuş.”

Bediüzzaman: “Tahsile gitmişler. İşte Hindistan, İslâmın müstaid bir veledidir; İngiliz mekteb-i idadîsinde çalışıyor. Mısır, İslâmın zeki bir mahdumudur; İngiliz mekteb-i mülkiyesinden ders alıyor. Kafkas ve Türkistan, İslâmın iki bahadır oğullarıdır; Rus mekteb-i harbiyesinde talim ediyorlar. İlâ âhir...

Yahu, şu asilzade evlât, şehadetnamelerini aldıktan sonra, herbiri bir kıt’a başına geçecek, muhteşem âdil pederleri olan İslâmiyetin bayrağını âfâk-ı kemâlâtta temevvüc ettirmekle, kader-i ezelînin nazarında, feleğin inadına, nev-i beşerdeki hikmet-i ezeliyenin sırrını ilân edecektir.

Van’a muvasalat ettikten sonra, aşâiri (aşiretleri) dolaşarak içtimaî, medenî, ilmî derslerle onları irşada çalışmıştır. Bu hususta, sual-cevap halinde, Münazarat isimli bir kitap neşretmiştir.

Bediüzzaman’ın bir taraftan ehl-i siyasetle, diğer taraftan halk tabakası ve aşiretlerle muhaveresi, şüphesiz ki gayet merak-âverdir. Bütün bunlarda, bu zatın yegâne azim ve gayesinin İslâmiyet nurunun ve Kur’ân hakikatlerinin dünyaya yayılması olduğu ve kendisinin de bir dellâl-ı Kur’ân vazifesini bütün hayatında ifa ettiği görülmektedir.

Bediüzzaman’ın Şarktaki aşâirle muhavere vemünazaralarından birkaç misâl

Sual - Dine zarar olmasın, ne olursa olsun?

Elcevap - İslâmiyet güneş gibidir, üflemekle sönmez. Gündüz gibidir; gözyummakla gece olmaz. Gözünü kapayan, yalnız kendine gece yapar. Hem de, mağlûp biçare bir reise yahut müdahin memurlara veyahut mantıksız bir kısım zabitlere itimat edilirse ve dinin himayesi onlara bırakılırsa mı daha iyidir; yoksa efkâr-ı âmme-i milletin arkasındaki hissiyat-ı İslâmiyenin mâdeni olan, herkesin kalbindeki şefkat-i imâniye olan envâr-ı İlâhînin lemeâtının içtimalarından ve hamiyet-i İslâmiyenin şerârât-ı neyyirânesinin imtizacından hasıl olan amûd-u nuranînin ve o seyf-i elmasın hamiyetine bırakılırsa mı daha iyidir, siz muhakeme ediniz.

Evet, şu amûd-u nuranî, dinin himayetini, şehametinin başına, murakabenin gözüne, hamiyetinin omuzuna alacaktır. Görüyorsunuz ki, lemeât-ı müteferrika, tele’lüe başlamış. Yavaş yavaş incizab ile imtizaç edecektir. Fenn-i hikmette takarrur etmiştir ki: Hiss-i dinî, lâsiyyema (bâhusus) din-i hakk-ı fıtrînin sözü daha nâfiz, hükmü daha âlî, tesiri daha şedittir…

Evet, evet... Eğer sivrisinek tantanasını kesse, balarısı demdemesini bozsa, sizin şevkiniz hiç bozulmasın, hiç teessüf etmeyiniz. Zira, kâinatı nağamatıyla raksa getiren ve hakaikin esrarını ihtizaza veren musika-i İlâhiye hiç durmuyor; mütemadiyen güm güm eder.

Padişahlar padişahı olan Sultan-ı Ezelî, Kur’ân denilen musika-i İlâhiyesi ile umum âlemi doldurarak kubbe-i âsumanda şiddetli ses getirmekle, sadef-i kefh-misâl olan ulema ve meşâyih ve hutebânın dimağ, kalb ve femlerine vurarak, aks-i sadâsı onların lisanlarından çıkıp seyr ü seyelân ederek, çeşit çeşit sadâlarla dünyayı güm güm ile ihtizaza getiren o sadânın tecessüm ve intibaıyla; umum kütüb-ü İslâmiyeyi bir tanbur ve kanunun bir teli ve bir şeridi hükmüne getiren ve herbir tel, bir nev’iyle onu ilân eden o sadâ-yı semavî ve ruhanîyi kalbin kulağıyla işitmeyen veya dinlemeyen; acaba o sadâya nispeten sivrisinek gibi bir emîrin demdemelerini ve karasinekler gibi bir hükûmetin adamlarının vızvızlarını işitecek midir?...

S - Hürriyeti bize çok fena tefsir etmişler. Hattâ âdetâ hürriyette insan her ne sefahet ve rezalet işlerse, başkasına zarar etmemek şartıyla birşey denilmez, diye bize anlatmışlar. Acaba böyle midir?

C - Öyleler hürriyeti değil, belki sefahet ve rezaletlerini ilân ediyorlar ve çocuk bahanesi gibi hezeyan ediyorlar. Zira, nâzenin hürriyet, âdâb-ı şeriatla müteeddibe ve mütezeyyine olmak lâzımdır. Yoksa, sefahet ve rezaletteki hürriyet, hürriyet değildir. Belki hayvanlıktır, şeytanın istibdadıdır. Nefs-i emmâreye esir olmaktır.

Hürriyet-i umumî, efrâdın zerrât-ı hürriyâtının muhassalıdır. Hürriyetin şe'ni odur ki, ne nefsine, ne gayrıya zararı dokunmasın…

Fakat, ey göçerler, sizde olanı yarı hürriyettir. Diğer yarısı da başkasının hürriyetini bozmamaktır. Hem de kut-u lâyemût ve vahşet ile âlûde olan hürriyet, sizin dağ komşularınız olan hayvanlarda da bulunuyor. Vâkıa, şu biçare vahşî hayvanların bir lezzeti ve tesellîsi varsa, o da hürriyetleridir. Lâkin güneş gibi parlak, ruhun mâşukası ve cevher-i insaniyetin küfvü o hürriyettir ki, saâdet-sarây-ı medeniyette oturmuş ve marifet ve fazilet ve İslâmiyet terbiyesiyle ve hulleleriyle mütezeyyine olan hürriyettir…

S - Nasıl hürriyet imânın hassasıdır?

C - Zirâ, rabıta-i iman ile Sultan-ı Kâinata hizmetkâr olan adam, başkasına tezellül ile tenezzül etmeye ve başkasının tahakküm ve istibdadı altına girmeye o adamın izzet ve şehamet-i imaniyesi bırakmadığı gibi; başkasının hürriyet ve hukukuna tecavüz etmeyi dahi, o adamın şefkat-i imaniyesi bırakmaz.

Evet, bir padişahın doğru bir hizmetkârı, bir çobanın tahakkümüne tezellül etmez. Bir biçareye tahakküme dahi o hizmetkâr tenezzül etmez. Demek iman ne kadar mükemmel olursa, o derece hürriyet parlar. İşte Asr-ı Saâdet...

S - Bir büyük adama ve bir veliye ve bir şeyhe ve bir büyük âlime karşı nasıl hür olacağız? Onlar meziyetleri için bize tahakküm etmek haklarıdır. Biz onların faziletlerinin esiriyiz.

C - Velâyetin, şeyhliğin, büyüklüğün şe'ni tevazu ve mahviyettir, tekebbür ve tahakküm değildir. Demek, tekebbür eden sabiyy-i müteşeyyihtir. Siz de büyük tanımayınız.

S - Heyhât! Bize tesellî veren şu ulvî emeli ye'se inkılâp ettiren ve etrafımızda hayatımızı zehirlendirmek ve devletimizi parça parça etmek için ağızlarını açmış olan o müthiş yılanlara ne diyeceğiz?

C - Korkmayınız. Medeniyet, fazilet ve hürriyet âlem-i insaniyette galebe çalmaya başladığından, bizzarure terazinin öteki yüzü şey'en feşey'en hafifleşecektir. Farz-ı muhal olarak—Allah etmesin—eğer bizi parça parça edip öldürseler, eminolunuz, biz yirmi olarak öleceğiz, üç yüz olarak dirileceğiz. Başımızdan rezâil ve ihtilâfatın gubarını silkip, hakikî münevver ve müttehid olarak kervân-ı benî beşere pîşdârlık edeceğiz. Biz, en şedit, en kavî ve en bâkî

hayatı intaç eden öyle bir ölümden korkmayız. Biz ölsek de İslâmiyet sağ kalır. O millet-i kudsiye sağ olsun.

S - Gayr-ı müslimlerle nasıl müsavi olacağız?

C - Müsavat ise, fazilet ve şerefte değildir, hukuktadır. Hukukta ise şah ve gedâ birdir. Acaba bir şeriat, “karıncaya bilerek ayak basmayınız” dese, tâzibinden men etse, nasıl benî Âdem’in hukukunu ihmâl eder? Kellâ... Biz imtisal etmedik. Evet, İmam-ı Ali’nin (r.a.) âdî bir Yahudi ile muhakemesi ve medâr-ı fahriniz olan Salâhaddin-i Eyyûbî’nin miskin bir Hıristiyan ile mürafaası, sizin şu yanlışınızı tashih eder zannederim.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Eski Said, Nur’un parlak hâsiyetinden gelen kuvvetli bir ümit ve tam teselli ile siyaseti İslâmiyete âlet yaparak hararetle hürriyete çalışırken diğer bir hiss-i kablelvuku ile dehşetli ve lâdini bir istibdad-ı mutlakın geleceğini bir hadis-i şerifin mânâsından anlayıp elli sene evvel haber vermiş. Said’in tesellî haberlerini o istibdad-ı mutlak yirmi beş sene bilfiil tekzib edeceğini hissetmiş ve otuz senedenberi اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ deyip siyaseti bırakmış. Yeni Said olmuştur.

Zira, meşrutiyet, hâkimiyet-i millettir. Hükûmet hizmetkârdır. Meşrutiyet doğru olursa, kaymakam ve vâli, reis değiller, belki ücretli hizmetkârlardır. Gayr-ı müslim reis olamaz, fakat hizmetkâr olur. Farz ediniz ki, memuriyet bir nevi riyaset ve bir ağalıktır. Gayr-ı müslimlerden üç bin adamı ağalığımıza, riyasetimize şerik ettiğimiz vakitte, millet-i İslâmiyeden aktâr-ı âlemde üç yüz bin adamın riyasetine yol açılıyor. Biri zayi edip bini kazanan, zarar etmez.

(31 Mart Hâdisesi Hakkında Bir Cevabı)

Ben 31 Mart hâdisesinde şuna yakın bir hal gördüm. Zira İslâmiyetin meşrutiyetperver ve hamiyetli fedâileri cevher-i hayat makamında bildikleri nimet-i meşrutiyeti şeriata tatbik edip ehl-i hükûmeti adalet namazında kıbleye irşad ve tam mukaddes şeriatı, meşrutiyet kuvvetiyle ila; ve meşrutiyeti, şeriat kuvvetiyle ibka; ve bütün seyyiat-ı sabıkayı muhalefet-i şeriat üzerine ilka etmek için bazı telkinatta ve teferruatın tatbikatında bulundular. Sonra, sağını solundan fark edemeyenler—hâşâ!—şeriatı, istibdada müsait zannederek tûti kuşları taklidi gibi "Şeriat isteriz" demekle, hakikî maksat ortada anlaşılmaz oldu. Zaten plânlar serilmişti. İşte o zaman yalan olarak hamiyet maskesini takınan bazı herifler, o ism-i mukaddese tecavüz ettiler. İşte câ-yı ibret bir nokta-i siyah![HAŞİYE-1]

Hakikaten, bence, bir Müslüman neslinden gelen bir adamın akıl ve fikri İslâmiyetten tecerrüt etse bile, fıtratı ve vicdanı hiçbir vakit İslâmiyetten vazgeçemez. En ebleh ve en sefih bile, sedd-i rasîn-i istinadımız olan İslâmiyete bütün mevcudiyetiyle taraftardır—lâsiyyema siyasetten haberdar olanlar...

Haşiye-1 Gitme, dikkat et. Âlihimmet olanlar, o hâdisede sükût ettiler. Garazkâr cerideler hakikî hürriyetin sadâsını susturdular. Meşrutiyet pek az adamların üstüne münhasır kaldı. Fedakârları da dağıldılar.

Hem zaman-ı saadetten şimdiye kadar hiçbir tarih bize bildirmiyor ki, bir Müslüman muhakeme-i akliyesiyle başka bir dini, İslâmiyete tercih etmiş olsun ve delil ile başka birdine dahil olmuş olsun. Dinden çıkanlar var, o başka mesele... Taklit ise, ehemmiyetsizdir. Halbuki edyân-ı saire müntesipleri mutlaka fevc fevc, muhakeme-i akliye ile ve burhan-ı kat'î ile daire-i İslâmiyete dahil olmuşlar ve olmaktadırlar.

Eğer biz doğru İslâmiyeti ve İslâmiyete lâyık doğruluğu ve istikameti göstersek, bundan sonra onlardan fevc fevc dahil olacaklardır.

Hem de tarih bize bildiriyor ki, ehl-i İslâmın temeddünü, hakikat-i İslâmiyete ittibaları nispetindedir. Başkaların temeddünü ise, dinleriyle mâkûsen mütenasiptir.

Hem de hakikat bize bildiriyor ki, mütenebbih olan beşer, dinsiz olamaz. Lâsiyyema, uyanmış, insaniyeti tatmış, müstakbele ve ebede namzet olmuş adam dinsiz yaşayamaz. Zira uyanmış bir beşer, kâinatın tehacümüne karşı istinad edecek ve gayr-ı mahdud âmâline (amellerine) neşvünemâ verecek ve istimdatgâhı olacak noktayı, yani din-i hak olan dâne-i hakikati elde etmezse yaşamaz. Bu sırdandır ki, herkeste din-i hakkı bulmak için bir meyl-i taharrî uyanmıştır. Demek istikbalde nev-i beşerin din-i fıtrîsi İslâmiyet olacağına beraatü'l-istihlâl vardır.

Ey insafsızlar! Umum âlemi yutacak, birleştirecek, besleyecek, ziyalandıracak bir istidadda olan hakikat-i İslâmiyeti, nasıl dar buldunuz ki, fukaraya ve mutaassıp bir kısım hocalara tahsis edip, İslâmiyetin yarı ehlini dışarıya atmak istiyorsunuz? Hem de, umum kemâlâtı câmi, bütün nev-i beşerin hissiyat-ı âliyesini besleyecek mevaddı muhît olan o kasr-ı nurânî-yi İslâmiyeti, ne cür'etle mâtem tutmuş bir siyah çadır gibi bir kısım fukaraya ve bedevîlere ve mürtecilere has olduğunu tahayyül ediyorsunuz? Evet, herkes âyinesinin müşâhedatına tâbidir. Demek sizin siyah ve yalancı âyineniz size öyle göstermiştir.

S - İfrat ediyorsun, hayali hakikat görüyorsun. Bizi de teçhil ile tahkir ediyorsun. Zaman âhirzamandır, gittikçe daha fenalaşacak.

C - Neden dünya herkese terakki dünyası olsun da, yalnız bizim için tedennî dünyası olsun? Öyle mi? İşte, ben de sizinle konuşmayacağım. Şu tarafa dönüyorum; müstakbeldeki insanlarla konuşacağım:

Ey üç yüz seneden sonraki yüksek asrın arkasında gizlenmiş ve sâkitâne Nurun sözünü dinleyen ve bir nazar-ı hafî-i gaybî ile bizi temâşâ eden Said'ler, Hamza'lar, Ömer'ler, Osman'lar, Tâhir'ler, Yûsuf'lar, Ahmed'ler, ve saireler!

Sizlere hitap ediyorum. Başlarınızı kaldırınız, "Sadakte" deyiniz. Ve böyle demek sizlere borç olsun. Şu muâsırlarım, varsın beni dinlemesinler. Tarih denilen mazi derelerinden sizin yüksek istikbalinize uzanan telsiz telgrafla sizinle konuşuyorum. Ne yapayım, acele ettim, kışta geldim; sizler cennet-âsâ bir baharda geleceksiniz. Şimdi ekilen nur tohumları, zemininizde çiçek açacaktır. Biz, hizmetimizin ücreti olarak sizden şunu bekliyoruz ki: Mazi kıt'asına geçmek için geldiğiniz vakit, mezarımıza uğrayınız; o bahar hediyelerinden birkaç tanesini medresemin[HAŞİYE-1] mezartaşı denilen ve kemiklerimizi misafir eden ve Horhor toprağınınkapıcısı olan kalenin başına takınız. Kapıcıya tenbih edeceğiz; biziçağırınız. Mezarımızdan [1] هَنِيئًا لَكُمْ sadâsını işiteceksiniz.

Şu zamanın memesinden bizimle süt emen ve gözleri arkada maziye bakan ve tasavvuratları kendileri gibi hakikatsiz ve ayrılmış olan bu çocuklar, varsınlar, şu kitabın[HAŞİYE-2] hakaikini hayal tevehhüm etsinler. Zira ben biliyorum ki, şu kitabın mesâili hakikat olarak sizde tahakkuk edecektir.

Haşiye-1 Medresetü'z-Zehrâ'nın Van'daki nümunesi olan ve vefat eden Horhor Medresesinin mezartaşı hükmünde bulunan Van Kalesi demektir.
1. Size âfiyet olsun!
Haşiye-2 İstikbalde telif edilecek Risale-i Nur Külliyatını hiss-i kablelvuku ile haber veriyor.

Ey muhataplarım! Ben çok bağırıyorum. Zira asr-ı sâlis-i aşrın (yani on üçüncü asrın) minaresinin başında durmuşum; sureten medenî ve dinde lâkayt ve fikren mazinin en derin derelerinde olanları camiye dâvet ediyorum.

İşte ey iki hayatın ruhu hükmünde olan İslâmiyeti bırakan iki ayaklı mezar-ı müteharrik bedbahtlar! Gelen neslin kapısında durmayınız. Mezar sizi bekliyor, çekiliniz. Tâ ki, hakikat-i İslâmiyeyi hakkıyla kâinat üzerinde temevvüc-sâz edecek olan nesl-i cedid gelsin!

S - Eskiler bizden âlâ veya bizim gibi. Gelenler bizden daha fena gelecekler.

C - Ey Türkler ve Kürtler! Acaba şimdi bir miting yapsam, sizin bin sene evvelki ecdadınızı ve iki asır sonraki evlâtlarınızı şu gürültü-hâne olan asr-ı hâzır meclisine dâvet etsem; acaba sağ tarafta saf tutan eski ecdadınız demeyecekler mi:

"Hey mirasyedi yaramaz çocuklar! Netice-i hayatımız siz misiniz? Heyhât! Bizi akim bir kıyas ettiniz, bizi kısır bıraktınız."

Hem de sol safında duran ve şehristân-ı istikbâlden gelen evlâtlarınız, sağdaki ecdatlarınızı tasdik ederek demeyecekler mi ki:

"Ey tembel pederler! Siz misiniz hayatımızın suğrâ ve kübrâsı? Siz misiniz şu şanlı ecdadımızla bizi rapt eden rabıtamızın hadd-i evsatı? Heyhât! Ne kadar hakikatsiz ve karıştırıcı ve müşağabeli bir kıyas oldunuz!"[1]

İşte, ey bedevî göçerler ve ey inkılâp softaları![2] Manzara-i hayal[HAŞİYE-1] üstünde gördünüz ki, şu büyük mitingte iki taraf da sizi protesto ettiler.

1. Bu cümlelelirn mânâsı için bakınız Kavramlar Sözlüğü: ḳ-ḍ-y kökü.
2. Sonradan ilâve edilmiştir.
Haşiye-1 Hayal dahi bir simotoğraftır.

(Cevaplardan Bir Kısım)

Öyle ise ben derim: Hakikaten sizin harikulâde şecaate istidadınız vardır. Zira bir menfaat veya cüz'î bir haysiyet veya itibarî bir şeref için veya "Filân yiğittir" sözlerini işitmek gibi küçük emirlere hayatını istihfaf eden veya ağasının namusunu isti'zam için kendini feda eden kimseler, eğer uyansalar, hazinelere değer olan İslâmiyet milliyetine[HAŞİYE-1], yani üç yüz milyon İslâmın uhuvvetlerini ve mânevî yardımlarını kazandıran İslâmiyet milliyetine, binler ruhu da olsa, acaba istihfaf-ı hayat etmezler mi? Elbette hayatını on paraya satan, on liraya binler şevkle satar.

Haşiye-1 Milliyetimiz bir vücuttur. Ruhu İslâmiyet, aklı Kur'ân ve îmandır.

Maatteessüf, güzel şeylerimiz gayr-ı müslimler eline geçtiği gibi, güzel olan ahlâklarımızı da yine gayr-ı müslimler çalmışlar. Güya bizim bir kısım içtimaî ahlâk-ı âliyemiz yanımızda revaç bulmadığından, bize darılıp onlara gitmiş. Ve onların bir kısım rezâili, kendileri içinde çok revaç bulmadığından cehaletimizin pazarına getirilmiş.

Hem, büyük bir taaccüple görmüyor musunuz ki, terakkiyat-ı hâzıranın üssü'l-esası ve belki din-i hakkın muktezâsı olan "Ben ölürsem devletim, milletim ve

ahbaplarım sağdırlar” gibi kelime-i beyza ve haslet-i hamrâyı gayr-ı müslimler çalmışlar? Çünkü onların bir fedâisi der: “Ben ölürsem milletim sağ olsun; içinde bir hayat-ı mâneviyem vardır.” Ve bütün sefaletin ve şahsiyatın esası olan “Ben öldükten sonra dünya ne olursa olsun. İsterse tûfan olsun” veyahut [1] وَاِنْ مِتُّ عَطْشًا فَلاَ نَزَلَ الْقَطْرُ olan kelime-i hamka ve seciye-i avra, himmetimizin elini tutmuş, rehberlik ediyor. İşte, en iyi haslet ki, dinimizin muktezasıdır: Biz ruhumuzla, canımızla, vicdanımızla, fikrimizle ve bütünkuvvetimizle demeliyiz ki: “Biz ölsek, milletimiz olan İslâmiyet haydır, ilelebed bâkîdir. Milletim sağ olsun. Sevâb-ı uhrevî bana kâfidir. Milletin hayatındaki hayat-ı mâneviyem beni yaşattırır; âlem-i ulvîde beni mütelezziz eder.

[2] وَالْمَوْتُ يَوْمُ نَوْرُوزِنَا ” deyip, nurun ve hamiyetin nurlu rehberlerini kendimize rehber etmeliyiz.

1. Ben susuzluktan ölürsem, artık bir tek damla bile yağmasın!
2. Ölüm, Nevruz günümüzdür, baharımızdır.

S - Herşeyden evvel bize lâzım olan nedir?

C - Doğruluk.

S - Daha?

C - Yalan söylememek.

S - Sonra?

C - Sıdk, sadakat, ihlâs, sebat, tesanüd.

S - Neden?

C - Küfrün mahiyeti yalandır. İmanın mahiyeti sıdktır. Şu burhan kâfi değil midir ki, hayatımızın bekàsı imanın ve sıdkın ve tesanüdün devamıyladır?

S - En evvel rüesâmız ıslah olunmalı.

C - Evet, reisleriniz malınızı ceplerine indirip hapsettikleri gibi, akıllarınızı da sizden almışlar veya dimağınızda hapsetmişler. Öyleyse, şimdi onların yanındaki akıllarınızla konuşacağım:

Eyyühe’r-ruûs ve’r-ruesâ! Tekâsülî olan tevekkülden sakınınız. İşi birbirinize havale etmeyiniz. Elinizdeki malımızla ve yanınızdaki aklımızla bize hizmet ediniz. Çünkü, şu mesâkini istihdam etmekle ücretinizi almışsınız.

فَعَلَيْكُمْ بِالتَّدَارُكِ لِمَاضَيَّعْتُمْ فِي الصَّيْفِ [1]

İşte şimdi hizmet vaktidir…

Elhasıl: İslâm uyandı ve uyanıyor.[HAŞİYE-1] Fenalığı fena, iyiliği iyi olarak gördüler. Evet, şu dereler aşâirini tevbekâr eden, işte bu sırdır. Hem de bütün İslâm yavaş yavaş bu istidadı almakta ve kesb etmektedir. Lâkin, sizler bedevî olduğunuzdan ve fıtrat-ı asliyeniz, oldukça bozulmamış olduğundan, İslâmiyetin kudsî milliyetine daha yakınsınız.

1. Vakit geçmiş değil, eskiden kaybettiklerinizi şimdi tedârik edin. (Yazın kaybettiklerinizi şimdi hazırlamaya ve bulmaya bakın.)
Haşiye-1 Evet, kırk beş sene evvel söylenen bu sözü Pakistan, Arabistanaşâiri dahi hâkimiyet ve istiklâliyetlerini kazandıklarından, Eski Said'i bu dersinde tasdik ediyorlar ve daha da edecekler.

Seyahatimde beni tanımayanlar kıyafetime bakıp, beni tâcir zannettiklerinden derlerdi ki:

S - Tâcir misin?

C - Evet, hem tâcirim, hem de kimyagerim.

S - Nasıl?

C - İki madde var, mezc ettiriyorum. Birinden tiryak-ı şâfi, birinden elektrik-i muzî tevellüd eder.

S - Bunlar nerede bulunur?

C - Medeniyet ve fazilet çarşısında, cephesinde insan yazılı ve iki ayak üstünde gezen sandıkiçindeki, üstüne kalb yazılan ya siyah veya pırlanta gibi parlak olanbir kutudadır.

S - İsimleri nedir?

C - İman, muhabbet, sadakat, hamiyet.

Ceride-i Seyyare, Ebu Lâşey, İbnüzzaman, Ehu'l-Acâib, İbn-u Ammil-Garâib

Said Nursî

Sonra Van'dan Şam'a gider. Şamulemasının ilhahı ve ısrarı üzerine, Câmiü'l-Emevîde on bine yakın ve içerisinde yüz ehl-i ilim bulunan azim bir cemaate karşı bir hutbe irad eder. Bu hutbe fevkalâde takdir ve tahsin ile kabule mazhar olur Bilahare, buradaki hutbesi, *Hutbe-i Şâmiye* namıyla tab edilmiştir.

Bu *Hutbe-i Şâmiye*, İslâm âleminin içinde bulunduğu maddî-mânevî hastalıkların nelerden ibaret bulunduğunu, felâket ve esarete hangi sebeplerden dolayı maruz kaldıklarını bildiren ve buna karşı çare-i halâs gösteren ve bundan

sonra, İslâmiyetin zemin yüzünde maddî-mânevî en yüksek terakkiyi göstereceğini, İslâmî medeniyetin kemal-i haşmetle meydana geleceğini ve zemin yüzünü pisliklerden temizleyeceğini delâil-i akliye ile ispat eden, müjde veren çok kıymettar, bütün Müslümanlara, hattâ insanlığa şâmil bir derstir, bir hutbedir.

Hutbe-i Şamiyenin baş taraflarında diyor:

Ben bu zaman ve zeminde, beşerin hayat-ı içtimaiye medresesinde ders aldım ve bildim ki: Ecnebîler, Avrupalılar terakkide istikbale uçmalarıyla beraber; bizi maddî cihette kurun-u vustâda durduran ve tevkif eden, altı tane hastalıktır. O hastalıklar da bunlardır:

1- Ye'sin, (ümitsizliğin) içimizde hayat bulup dirilmesi.

2- Sıdkın hayat-ı içtimaiye-i siyasiyede ölmesi.

3- Adâvete muhabbet.

4- Ehl-i imanı birbirine bağlayan nuranî rabıtaları bilmemek.

5- Çeşit çeşit sarî hastalıklar gibi intişar eden istibdat.

6- Menfaat-i şahsiyesine himmeti hasretmek.

Bu altı dehşetli hastalığın ilâcını da, bir tıp fakültesi hükmünde, hayat-ı içtimaiyemize, eczahane-i Kur'âniye'den ders aldığım "altı kelime" ile beyan ediyorum. Mualecenin esasları onları biliyorum.

BİRİNCİ KELİME: "EL-EMEL." Yani, rahmet-i İlâhiyeden kuvvetli ümit beslemek.

Evet, ben kendi hesabıma aldığım derse binaen, ey İslâm cemaati! Müjde veriyorum ki: Şimdiki âlem-i İslâmın saadet-i dünyeviyesi, bâhusus Osmanlıların saadeti ve bilhassa İslâmın terakkisi onların intibahıyla olan Arabın saadetinin fecr-i sadıkının emâreleri inkişafa başlıyor. Ve saadet güneşinin de çıkması yakınlaşmış. Ye'sin rağmına olarak ben dünyaya işittirecek[HAŞİYE-1] derecede kanaat-i kat'iyemle derim:

Haşiye-1 Eski Said, hiss-i kablelvuku ile 1371'de, başta Arap devletleri, âlem-i İslâm'ın ecnebî esaretinden ve istibdadından kurtulup İslâmî devletler teşkil edeceklerini, kırk beş sene evvel haber vermiş. İki Harb-i Umumî ve 30-40 sene devam eden istibdad-ı mutlakı düşünmemiş. 1327'de olacak gibi müjde vermiş, tehirinin sebebini nazara almamış.

İstikbal, yalnız ve yalnız İslâmiyetin olacak. Ve hâkim, hakaik-i Kur'âniye ve imaniye olacak.

Bu dâvâma çok burhanlardan ders almışım. Şimdi o burhanlardan mukaddematlı bir buçuk burhanı zikredeceğim. O burhanın mukaddematına başlıyoruz:

İslâmiyet hakaiki hem mânen, hem maddeten terakki etmeye kabil ve mükemmel bir istidadı var.

Birinci cihet olan mânen terakki ise: Biliniz, hakikî vukuatı kaydeden tarih, hakikate en doğru şahittir. İşte, tarih bize gösteriyor. Hattâ, Rus'u mağlûp eden Japon Başkumandanının İslâmiyetin hakkaniyetine şehadeti de şudur ki:

"Hakikat-i İslâmiyetin kuvveti nispetinde, Müslümanlar o kuvvete göre hareket etmeleri derecesinde ehl-i İslâm temeddün edip terakki ettiğini tarih gösteriyor. Ve ehl-i İslâmın hakikat-i İslâmiyede zaafiyeti derecesinde tevahhuş ettiklerini, vahşete ve tedennîye düştüklerini ve hercümerc içinde belâlara, mağlûbiyetlere düştüklerini tarih gösteriyor." Sair dinler ise bilâkistir…

Eğer biz ahlâk-ı İslâmiyenin ve hakaik-i imaniyenin kemâlâtını ef'âlimizle izhar etsek, sair dinlerin tâbileri, elbette cemaatlerle İslâmiyete girecekler; belki küre-i arzın bazı kıt'aları ve devletleri de İslâmiyete dehâlet edecekler…

Ey bu Câmi-i Emevîdeki kardeşlerim gibi âlem-i İslâmın cami-i kebirinde olan kardeşlerim! Siz de ibret alınız. Bu kırk beş senedeki bu dehşetli hadisattan ibret alınız. Tam aklınızı başınıza alınız, ey mütefekkir ve akıl sahibi ve kendini münevver telâkki edenler!

Hâsıl-ı kelâm: Biz Kur'ân şakirtleri olan Müslümanlar, burhana tâbi oluyoruz, akıl ve fikir ve kalbimizle hakaik-i imaniyeye giriyoruz. Başka dinlerin bazı efradları gibi ruhbanları taklit için burhanı bırakmıyoruz. Onun için akıl ve ilim ve fennin hükmettiği istikbalde, elbette burhan-ı aklîye istinat eden ve bütün hükümlerini akla tespit ettiren Kur'ân hükmedecek.

Hem de İslâmiyet güneşinin inkişafına ve beşeri tenvir etmesine mümanaat eden perdeler açılmaya başlamışlar. O mümanaat edenler çekilmeye başlıyorlar. Kırk beş sene evvel o fecrin emâreleri göründü. Yetmiş birde fecr-i sâdık başladı veya başlayacak. Eğer bu fecr-i kâzip de olsa, otuz-kırk sene sonra fecr-i sâdık çıkacak.

Evet, hakikat-i İslâmiyetin mazi kıt'asını tamamen istilâsına sekiz dehşetli mâniler mümanaat ettiler.

Birinci, ikinci, üçüncü mâniler: Ecnebîlerin cehli ve o zamanda vahşetleri ve dinlerine taassuplarıdır. Bu üç mâni, mârifet ve medeniyetin mehasini ile kırıldı, dağılmaya başlıyor.

Dördüncü ve beşinci mâniler: Papazların ve ruhanî reislerin riyasetleri ve tahakkümleri ve ecnebîlerin körü körüne onları taklit etmeleridir. Bu iki mâni dahi fikr-i hürriyet ve meyl-i taharrî-i hakikat nev-i beşerde başlamasıyla, zeval bulmaya başlıyor.

Altıncı, yedinci mâniler: Bizdeki istibdat ve şeriatın muhalefetinden gelen sû-i ahlâkımız mümanaat ediyordular. Bir şahıstaki münferid istibdat kuvveti şimdi zeval bulması, cemaat ve komitenin dehşetli istibdadlarının otuz-kırk sene sonra

zeval bulmasına işaret etmekle ve hamiyet-i İslâmiyenin şiddetli feveranı ile sû-i ahlâkın çirkin neticeleri görülmesiyle bu iki mâni de zeval buluyor ve bulmaya başlamış. İnşaallah tam zeval bulacak.

Sekizinci mâni: Fünun-u cedidenin bazı müspet mesâili, hakaik-i İslâmiyenin zahirî mânâlarına muhalif ve muarız tevehhüm edilmesiyle, zaman-ı mazideki istilâsına bir derece set çekmiş. Meselâ, küre-i arza emr-i İlâhî ile nezarete memur "Sevr" ve "Hût" namlarında iki ruhanî melâikeyi dehşetli cismânî bir öküz, bir balık tevehhüm edip, ehl-i fen ve felsefe hakikati bilmediklerinden, İslâmiyete muarız çıkmışlar.

Bu misal gibi yüz misal var ki, hakikati bilindikten sonra, en muannid feylesof da teslim olmaya mecbur oluyor. (Hattâ Risale-i Nur,"Mu'cizat-ı Kur'âniye"de, fennin iliştiği bütün âyetlerin herbirisininaltında Kur'ân'ın bir lem'a-i i'câzını gösterip, ehl-i fennin medar-ı tenkit zannettikleri Kur'ân-ı Kerîmin cümle ve kelimelerinde fennin eli yetişmediği yüksek hakikatleri izhar edip en muannid feylesofu da teslime mecbur ediyor. Meydandadır, isteyen bakabilir. Ve baksın, bu mâni, kırk beş sene evvel söylenen o sözden sonra nasıl kırıldığını görsün.)

Evet, bazı muhakkıkîn-i İslâmiyenin bu yolda telifatları var. Bu sekizinci dehşetli mânianın zîr ü zeber olacağına dair emareler görünüyor.

Evet, şimdi olmasa da, otuz-kırk sene sonra fen ve hakiki mârifet ve medeniyetin mehasini, bu üç kuvveti tam teçhiz edip, cihazatını verip, o sekiz mânileri mağlûp edip dağıtmak için taharrî-i hakikat meyelânını ve insafı ve muhabbet-i insaniyeti, o sekiz düşman taifesinin sekiz cephesine göndermiş. Şimdi onları kaçırmaya başlamış. İnşaallah, yarım asır sonra onları darma dağın edecek.

Evet, meşhurdur ki: "En kat'î fazilet odur ki, düşmanları dahi o faziletin tasdikine şehadet etsin."…

Bediüzzaman; misâl olarak, İslâmiyetin hakkaniyeti hakkında takdirkâr ifadelerde bulunan "Prens Bismark" ile "Mister Carlayl"ın sözlerini naklettikten sonra diyor:

İşte Amerikave Avrupa'nın zekâ tarlaları Mister Carlyle ve Bismarck gibi böyle dâhi muhakkikleri mahsulât vermesine istinaden, ben de bütün kanaatimle derim ki:

Avrupave Amerika İslâmiyetle hamiledir; günün birinde bir İslâmî devlet doğuracak. Nasıl ki Osmanlılar Avrupa ile hamile olup bir Avrupa devleti doğurdu.

Ey Cami-i Emevîdeki kardeşlerim ve yarım asır sonraki âlem-i İslâm camiindeki ihvanlarım! Acaba baştan buraya kadar olan mukaddemeler netice

vermiyor mu ki, istikbalin kıt'alarında hakikî ve mânevî hâkim olacak ve beşeri dünyevî ve uhrevî saadete sevk edecek yalnız İslâmiyettir ve İslâmiyete inkılâp etmiş ve hurafattan ve tahrifattan sıyrılacak İsevîlerin hakikî dinidir ki Kur'ân'a tâbi olur, ittifak ederler.

İkinci cihet: Yani, maddeten İslâmiyetin terakkisinin kuvvetli sebepleri gösteriyor ki, İslâmiyet maddeten dahi istikbale hükmedecek. "Birinci cihet", mâneviyat cihetinde terakkiyatı ispat ettiği gibi; bu "ikinci cihet" dahi maddî terakkiyatını ve istikbaldeki hâkimiyetini kuvvetli gösteriyor. Çünkü âlem-i İslâmın şahs-ı mânevîsinin kalbinde, gayet kuvvetli ve kırılmaz "beş kuvvet" içtima ve imtizaç edip yerleşmiş.

Birincisi: Bütün kemâlâtın üstadı ve üç yüz yetmiş milyon nefisleri birtek nefis hükmüne getirebilen ve hakikî bir medeniyetle ve müspet ve doğru fenlerle teçhiz edilmiş olan ve hiçbir kuvvet onu kıramayacak bir mahiyette bulunan hakikat-i İslâmiyettir.

İkinci kuvvet: Medeniyet ve san'atın hakikî üstadı ve vesilelerin ve mebâdilerin tekemmülüyle cihazlanmış olan şedid bir ihtiyaç ve belimizi kıran tam bir fakr, öyle bir kuvvettir ki, susmaz ve kırılmaz.

Üçüncü kuvvet: Yüksek şeylere müsabaka suretinde beşere yüksek maksatları ders veren ve o yolda çalıştıran ve istibdâdâtı parça parça eden ve ulvî hisleri heyecana getiren ve gıpta ve hased ve kıskançlık ve rekabetle ve tam uyanmakla ve müsabaka şevkiyle ve teceddüd meyliyle ve temeddün meyelânıyla teçhiz edilen üçüncü kuvvet, yalnız hürriyet-i şer'iyedir. Yani, insaniyete lâyık en yüksek kemalâta olan meyil ve arzu ile cihazlanmış olmak.

Dördüncü kuvvet: Şefkatle cihazlanmış şehamet-i imaniyedir. Yani tezellül etmemek, haksızlara, zâlimlere zillet göstermemek, mazlumları da zelil etmemek. Yani, hürriyet-i şer'iyenin esasları olan müstebitlere dalkavukluk etmemek ve biçarelere tahakküm ve tekebbür etmemektir.

Beşinci kuvvet: İzzet-i İslâmiyedir ki, i'lâ-yı kelimetullahı ilân ediyor. Ve bu zamanda i'lâ-yı kelimetullah, maddeten terakkiye mütevakkıf; medeniyet-i hakikiyeye girmekle i'lâ-yı kelimetullah edilebilir. İzzet-i İslâmiyenin iman ile kat'î verdiği emri, elbette âlem-i İslâmın şahs-ı mânevîsi, o kat'î emri istikbalde tam yerine getireceğine şüphe edilmez.

Evet, nasıl ki eski zamanda İslâmiyetin terakkisi, düşmanın taassubunu parçalamak ve inadını kırmak ve tecavüzatını def etmek, silâh ile, kılınç ile olmuş. İstikbalde silâh, kılınç yerine hakikî medeniyet ve maddî terakki ve hak ve hakkaniyetin mânevî kılınçları düşmanları mağlûp edip dağıtacak.

Biliniz ki: Bizim muradımız, medeniyetin mehasini ve beşere menfaati

bulunan iyilikleridir. Yoksa medeniyetin günahları, seyyiatları değil ki, ahmaklar o seyyiatları, o sefahetleri mehasin zannedip, taklit edip malımızı harap ettiler. Ve dini rüşvet veripdünyayı da kazanamadılar. Medeniyetin günahları iyiliklerine galebe edip seyyiatı hasenatına racih gelmekle, beşer iki harb-i umumî ile iki dehşetli tokat yiyip o günahkâr medeniyeti zîr ü zeber edip öyle bir kustu ki, yeryüzünü kanla bulaştırdı. İnşaallah, istikbaldeki İslâmiyetin kuvvetiyle medeniyetin mehasini galebe edecek, zemin yüzünü pisliklerden temizleyecek, sulh-u umumîyi de temin edecek.

Evet, Avrupa'nın medeniyeti fazilet ve hüda üstüne tesis edilmediğinden, belki heves ve hevâ, rekabet ve tahakküm üzerine bina edildiğinden, şimdiye kadar medeniyetin seyyiatı hasenatına galebe edip ihtilâlci komitelerle kurtlaşmış bir ağaç hükmüne girdiği cihetle, Asya medeniyetinin galebesine kuvvetli bir medar, bir delil hükmündedir. Ve az vakitte galebe edecektir.

Acaba istikbale karşı ehl-i iman ve İslâm için böyle maddî ve mânevî terakkiyata vesile ve kuvvetli, sarsılmaz esbab varken ve demiryolu gibi istikbal saadetine yol açıldığı halde, nasıl meyus olup ye'se düşüyorsunuz ve âlem-i İslâmın kuvve-i mâneviyesini kırıyorsunuz? Ve yeis ve ümitsizlikle zannediyorsunuz ki, "Dünya herkese ve ecnebilere terakki dünyasıdır. Fakat, yalnız biçare ehl-i İslâm için tedennî dünyası oldu" diye pek yanlış bir hatâya düşüyorsunuz.

Mâdem meylülistikmal (tekemmül meyli) kâinatta fıtrat-ı beşeriyede fıtraten derc edilmiş. Elbette, beşerin zulüm ve hatasıyla başına çabuk bir kıyamet kopmazsa, istikbalde hak ve hakikat, âlem-i İslâmda nev-i beşerin eski hatîatına kefaret olacak bir saadet-i dünyeviye de gösterecek inşaallah…

Evet, bakınız, zaman hatt-ı müstakim üzerine hareket etmiyor ki, mebde ve müntehâsı birbirinden uzaklaşsın. Belki küre-i arzın hareketi gibi bir daire içinde dönüyor. Bazan terakki içinde yaz ve bahar mevsimi gösterir. Bazan tedennî içinde kış ve fırtına mevsimini gösterir. Her kıştan sonra bir bahar, her geceden sonra bir sabah olduğu gibi, nev-i beşerin dahi bir sabahı, bir baharı olacak inşaallah. Hakikat-i İslâmiyenin güneşiyle, sulh-u umumî dairesinde hakikî medeniyeti görmeyi rahmet-i İlâhiyeden bekleyebilirsiniz…

İKİNCİ KELİME: Müddet-i hayatımda tecrübelerimle fikrimde tevellüd eden şudur:

Ye's en dehşetli bir hastalıktır ki, âlem-i İslâmın kalbine girmiş. İşte o ye'stir ki bizi öldürmüş gibi, garpta bir-iki milyonluk küçük bir devlet, şarkta yirmi milyon Müslümanları kendine hizmetkâr ve vatanlarını müstemleke hükmüne getirmiş. Hem o ye'stir ki, yüksek ahlâkımızı öldürmüş, menfaat-i umumiyeyi

bırakıp menfaat-ı şahsiyeye nazarımızı hasrettirmiş. Hem o ye'stir ki, kuvve-i mâneviyemizi kırmış. Az bir kuvvetle, imandan gelen kuvve-i mâneviye ile şarktan garba kadar istilâ ettiği halde, o kuvve-i mâneviye-i harika me'yusiyetle kırıldığı için, zâlim ecnebîler dört yüz seneden beri üç yüz milyon Müslümanı kendilerine esir etmiş. Hattâ bu ye'sle, başkasının lâkaytlığını ve füturunu kendi tembelliğine özür zannedip neme lâzım der, "Herkes benim gibi berbattır" diye şehamet-i imaniyeyi terk edip hizmet-i İslâmiyeyi yapmıyor.

Madem bu derece bu hastalık bize bu zulmü etmiş, bizi öldürüyor. Biz de o kàtilimizden kısasımızı alıp öldüreceğiz. [1] لاَ تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ kılıncıyla o ye'sin başını parçalayacağız. [2] مَالاَ يُدْرَكُ كُلُّهُ لاَيُتْرَكُ كُلُّهُ hadisinin hakikatiyle belini kıracağız inşaallah.

Ye's, ümmetlerin, milletlerin "seretan" denilen en dehşetli bir hastalığıdır. Ve kemalâta mâni ve [3] اَنَاَ عِنْدَ حُسْنِ ظَنِّ عَبْدِى بِى hakikatine muhaliftir; korkak, aşağı ve âcizlerin şe'nidir, bahaneleridir. Şehamet-i İslâmiyenin şe'ni değildir. Hususan Arap gibi nev-ı beşerde medar-ı iftihar yüksek seciyelerle mümtâz bir kavmin şe'ni olamaz. Âlem-i İslâm milletleri Arabın metanetinden ders almışlar.

1. "Rahmet-i İlâhiyeden ümidinizi kesmeyiniz!" Zümer Sûresi, 39:53.
2. Bir şey bütünüyle elde edilmezse, tamâmen de terk edilmez.
3. "Kulum Beni nasıl tanırsa, onunla öyle muamele ederim." *Buharî*,Tevhid: 15, 35; *Müslim*, Tevbe: 2, 19; *Tirmizî*, Zühd: 51, Da'avât: 131; *İbn-i Mâce*, Edeb: 58; *Dârimî*, Rikak: 22; *Müsned*, 2:251, 315, 391, 412, 445, 482, 516, 517, 524, 534, 539, 3:210, 277, 491, 4:106.

İnşaallah, yine Araplar ye'si bırakıp, İslâmiyetin kahraman ordusu olan Türklerle hakikî bir tesânüd ve ittifak ile el ele verip Kur'ân'ın bayrağını dünyanın her tarafında ilân edeceklerdir.

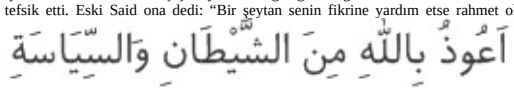
ÜÇÜNCÜ KELİME: Bütün hayatımdaki tahkikatımla ve hayat-ı içtimaiyenin çalkamasıyla, hülâsa ve zübdesi bana kat'î bildirmiş ki: Sıdk, İslâmiyet'in üssü'l-esasıdır ve ulvî seciyelerinin rabıtasıdır ve hissiyat-ı ulviyesinin mizacıdır. Öyleyse, hayat-ı içtimaiyemizin esası olan sıdkı, doğruluğu içimizde ihya edip onunla mânevî hastalıklarımızı tedâvi etmeliyiz.

Evet sıdk ve doğruluk İslâmiyetin hayat-ı içtimaiyesinde ukde-i hayatiyesidir. Riyakârlık, fiilî bir nevi yalancılıktır. Dalkavukluk ve tasannu, alçakça bir yalancılıktır. Nifak ve münafıklık, muzır bir yalancılıktır. Yalancılık ise, Sâni-i Zülcelâlin kudretine iftira etmektir.

Küfür, bütün envâıyla kizbdir, yalancılıktır. İman sıdktır, doğruluktur. Bu sırra binaen, kizb ve sıdkın ortasında hadsiz bir mesafe var; Şark ve Garp kadar birbirinden uzak olmak lâzım geliyor. Nar ve nur gibi birbirine girmemek lâzım.

Halbuki, gaddar siyaset ve zâlim propaganda birbirine karıştırmış, beşerin kemâlâtını da karıştırmış.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Ey kardeşlerim! Kırk beş sene evvel Said'in bu dersinden anlaşılıyor ki, o Said siyasetle, içtimaiyat-ı İslâmiye ile ziyade alâkadardır. Fakat sakın zannetmeyiniz ki, o, dini siyasete âlet veya vesile yapmakmesleğinde gitmiş. Hâşâ, belki o bütün kuvvetiyle siyaseti dine âletediyormuş. Ve derdi ki: "Dinin bir hakikatini bin siyasete tercih ederim." Evet, o zamanda kırk-elli sene evvel hissetmiş ki, bazı münafık zındıkların siyaseti dinsizliğe âlet etmeye teşebbüs niyetlerine ve fikirlerine mukabil, o da bütün kuvvetiyle siyaseti İslâmiyetin hakaikine bir hizmetkâr, bir âlet yapmaya çalışmış. Fakat o zamandan yirmi sene sonra gördü ki: O gizli münafık zındıkların garplılaşmak bahanesiyle siyaseti dinsizliğe âlet yapmalarına mukabil, bir kısım dindar ehl-i siyaset, dini siyaset-i İslâmiyeye âlet etmeye çalışmışlardı. İslâmiyet güneşi yerdeki ışıklara âlet ve tabi olamaz. Ve âlet yapmak, İslâmiyetin kıymetini tenzil etmektir, büyük bir cinayettir. Hattâ, Eski Said o çeşit siyaset tarafgirliğinden gördü ki: Bir sâlih âlim, kendi fikr-i siyasisine muvafık bir münâfıkı hararetle senâ etti ve siyasetine muhalif bir salih hocayı tenkit ve tefsik etti. Eski Said ona dedi: "Bir şeytan senin fikrine yardım etse rahmet okutacaksın. Senin fikr-i siyasiyene muhalif bir melek olsa lânet edeceksin." Bunun için, Eski Said

dedi. Ve otuz beş seneden beri (şimdi kırk beş sene oldu) siyaseti terk etti.[HAŞİYE]

HAŞİYE Üstadımızın yüz otuz parça kitabı ve mektupları, üç mahkeme ve hükûmet memurları tarafından tam tetkik edildiği ve aleyhinde çalışan zâlim mürted ve münafıklara karşı mecbur da olduğu halde, hattâ idamı için gizli emir verildiği halde, dini siyasete âlet ettiğine dair en ufak bir emâre bulamamaları, dini siyasete âlet etmediğini kat'î ispat ediyor. Ve hayatını yakından tanıyan biz Nur şakirtleri ise, bu fevkalâde hale karşı hayranlık duymakta ve Risale-i Nur dairesindeki hakikî ihlâsa bir delil saymaktayız. *Nur şakirtleri*

Ey bu Cami-i Emevideki kardeşlerim! Ve kırk-elli sene sonra âlem-i İslâm mescid-i kebirindeki dört yüz milyon ehl-i iman olan ihvanımız! Necat yalnız sıdkla, doğrulukla olur. Urvetü'l-vuska sıdktır. Yani, en muhkem ve onunla bağlanacak zincir, doğruluktur.

Amma maslahat için kizb ise, zaman onu neshetmiştir…

DÖRDÜNCÜ KELİME: Bütün hayatımda, hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeden kat'î bildiğim ve tahkikatların bana verdiği netice şudur ki:

Muhabbete en lâyık şey muhabbettir; ve husumete en lâyık sıfat husumettir. Yani, hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeyi temin eden ve saadete sevk eden muhabbet ve sevmek sıfatı, en ziyade sevilmeye ve muhabbete lâyıktır. Ve hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeyi zîr ü zeber eden düşmanlık ve adâvet, herşeyden ziyade nefrete ve adâvete ve ondan çekilmeye müstahak ve çirkin ve muzır bir sıfattır…

BEŞİNCİ KELİME: Meşveret-i şer'iyeden aldığım ders budur: Şu zamanda bir adamın bir günahı, bir kalmıyor. Bazan büyür, sirayet eder, yüz olur. Birtek hasene bazan bir kalmıyor. Belki bazan binler dereceye terakki ediyor. Bunun sırr-ı hikmeti şudur:

Hürriyet-i şer'iye ile meşveret-i meşrua, hakikî milliyetimizin hâkimiyetini gösterdi. Hakikî milliyetimizin esası, ruhu ise İslâmiyettir. Ve Hilâfet-i Osmaniye ve Türk Ordusunun o milliyete bayraktarlığı itibarıyla, o İslâmiyet milliyetinin sadefi ve kal'ası hükmündedir. Arap-Türk hakikî iki kardeş, o kal'a-i kudsiyenin nöbettarlarıdır.

İşte, bu kudsî milliyetin rabıtasıyla, umum ehl-i İslâm birtek aşiret hükmüne geçiyor. Aşiretin efradı gibi, İslâm taifeleri de birbirine uhuvvet-i İslâmiye ile murtabıt ve alâkadar olur. Birbirine mânen—lüzum olsa maddeten—yardım eder. Güya bütün İslâm taifeleri bir silsile-i nuraniye ile birbirine bağlıdır.

Nasıl ki bir aşiretin bir ferdi bir cinayet işlese, o aşiretin bütün efradı, o aşiretin düşmanı olan başka aşiretin nazarında müttehem olur. Güya herbir fert o cinayeti işlemiş gibi, o düşman aşiret onlara düşman olur. O tek cinayet, binler cinayet hükmüne geçer. Eğer o aşiretin bir ferdi, o aşiretin mahiyetine temas

eden medar-ı iftihar bir iyilik yapsa, o aşiretin bütün efradı onunla iftihar eder. Güya herbir adam, aşirette o iyiliği yapmış gibi iftihar eder.

İşte bu mezkûr hakikat içindir ki, bu zamanda, hususan kırk-elli sene sonra, seyyie, fenalık işleyenin üstünde kalmaz. Belki milyonlar nüfus-u İslâmiyenin hukukuna tecavüz olur. Kırk-elli sene sonra çok misalleri görülecek.

Ey bu sözlerimi dinleyen bu Cami-i Emevîdeki kardeşler ve kırk-elli sene sonra âlem-i İslâm camiindeki ihvân-ı Müslimîn! "Biz zarar vermiyoruz, fakat menfaat vermeye iktidarımız yok. Onun için mazuruz" diye, özür beyan etmeyiniz. Bu özrünüz makbul değil. Tembelliğiniz ve "neme lâzım" deyip çalışmamanız ve ittihad-ı İslâm ile, milliyet-i hakikiye-i İslâmiye ile gayrete gelmediğiniz, sizler için gayet büyük bir zarar ve bir haksızlıktır.

İşte, seyyie böyle binlere çıktığı gibi, bu zamanda hasene—yani İslâmiyetin kudsiyetine temas eden iyilik—yalnız işleyene münhasır kalmaz. Belki bu hasene, milyonlar ehl-i imana mânen faide verebilir. Hayat-ı mâneviye ve maddîyesinin rabıtasına kuvvet verebilir. Onun için, "neme lâzım" deyip kendini tembellik döşeğine atmak zamanı değil!

Ey bu camideki kardeşlerim ve kırk-elli sene sonraki âlem-i İslâm mescid-i kebirindeki ihvanlarım! Zannetmeyiniz ki, ben bu ders makamına size nasihat etmek için çıktım. Belki buraya çıktım, sizde olan hakkımızı dâvâ ediyorum. Yani, kürd gibi küçük taifelerin menfaati ve saadet-i dünyeviyeleri ve uhreviyeleri, sizin gibi büyük ve muazzam taife olan Arap ve Türk gibi hâkim üstadlarla bağlıdır. Sizin tembelliğiniz ve füturunuzla, biz biçare küçük kardeşleriniz olan İslâm taifeleri zarar görüyoruz. Hususan, ey muazzam ve büyük ve tam intibaha gelmiş veya gelecek olan Araplar, en evvel busözlerle sizinle konuşuyorum. Çünkü, bizim ve bütün İslâm taifelerinin üstadları, imamları ve İslâmiyetin mücahidleri sizlerdiniz. Sonra muazzam Türk milleti o kudsî vazifenize tam yardım ettiler.

Onun için tembellikle günahınız büyüktür. Ve iyiliğiniz ve haseneniz de gayet büyük ve ulvîdir. Hususan kırk-elli sene sonra, Arap taifeleri, Cemahir-i Müttefika-i Amerika gibi en ulvî bir vaziyete girmeye, esarette kalan hâkimiyet-i İslâmiyeyi eski zaman gibi küre-i arzın nısfında, belki ekserisinde tesisine muvaffak olmanızı rahmet-i İlâhiyeden kuvvetle bekliyoruz. Bir kıyamet çabuk kopmazsa, inşaallah nesl-i âti görecek.

Sakın kardeşlerim, tevehhüm, tahayyül etmeyiniz ki, ben bu sözlerimle siyasetle iştigal için himmetinizi tahrik ediyorum. Hâşâ! Hakikat-i İslâmiye bütün siyâsâtın fevkindedir. Bütün siyasetler ona hizmetkâr olabilir. Hiçbir siyasetin haddi değil ki, İslâmiyeti kendine âlet etsin.

Ben kusurlu fehmimle şu zamanda, heyet-i içtimaiye-i İslâmiyeyi, çok çark ve dolapları bulunan bir fabrika suretinde tasavvur ediyorum. O fabrikanın bir çarkı geri kalsa, yahut bir arkadaşı olan başka bir çarka tecavüz etse, makinenin mihanikiyeti bozulur. Onun için, ittihad-ı İslâmın tam zamanı gelmeye başlıyor. Birbirinizin şahsî kusurlarına bakmamak gerektir.

Bunu da teessüf ve teellümle size beyan ediyorum ki: Ecnebîlerin bir kısmı, nasıl kıymettar malımızı ve vatanlarımızı bizden aldılar,onun bedeline çürük bir mal verdiler. Aynen öyle de, yüksek ahlâkımızıve yüksek ahlâkımızdan çıkan ve hayat-ı içtimaiyeye temas eden seciyelerimizin bir kısmını bizden aldılar, terakkilerine medar ettiler. Ve onun fiyatı olarak bize verdikleri, sefihane ahlâk-ı seyyieleridir, sefihane seciyeleridir.

Meselâ, bizden aldıkları seciye-i milliye ile, bir adam onlarda der: “Eğer ben ölsem milletim sağ olsun. Çünkü milletimin içinde bir hayat-ı bakiyem var.” İşte, bu kelimeyi bizden almışlar ve terakkiyatlarında en metin esas budur. Bizden hırsızlamışlar. Bu kelime ise, din-i haktan ve iman hakikatlerinden çıkar. O bizim, ehl-i imanın malıdır. Halbuki, ecnebîlerden içimize giren pis ve fena seciye itibarıyla bir hodgâm adam bizde diyor: “Ben susuzluktan ölsem, hiç yağmur bir daha dünyaya gelmesin. Eğer ben görmezsem bir saadeti, dünya istediği gibi bozulsun.” İşte bu ahmakane kelime dinszlikten çıkıyor, âhireti bilmemekten geliyor. Hariçten içimize girmiş, zehirliyor.

Hem o ecnebîlerin bizden aldıkları fikr-i milliyetle, bir ferdi, bir millet gibi kıymet alıyor. Çünkü, bir adamın kıymeti himmeti nispetindedir. Kimin himmeti milleti ise, o kimse tek başıyla küçük bir millettir. Bazılarımızdaki dikkatsizlikten ve ecnebîlerin zararlı seciyelerini almamızdan, kuvvetli ve kudsî İslâmî milliyetimizle beraber, herkes “Nefsî, nefsî” demekle ve milletin menfaatini düşünmemekle, menfaat-i şahsiyesini düşünmekle, bin adam, bir adam hükmüne sukut eder.

مَنْ كَانَ هِمَّتُهُ نَفْسَهُ فَلَيْسَ مِنَ الْاِنْسَانِ لِاَنَّهُ مَدَنِيٌّ بِالطَّبْعِ

Yani, kimin himmeti yalnız nefsi ise, o insan değil. Çünkü, insanın fıtratı medenîdir. Ebnâ-yı cinsini mülâhazaya mecburdur. Hayat-ı içtimaiye ile hayat-ı şahsiyesi devam edebilir. Meselâ, bir ekmeği yese, kaç ellere muhtaç ve ona mukabil o elleri mânen öptüğünü ve giydiği libasla kaç fabrikayla alâkadar olduğunu kıyas ediniz. Hayvan gibi bir postla yaşamadığından, ebnâ-yı cinsiyle fıtraten alâkadar olmasından ve onlara mânevî bir fiyat vermeye mecbur olduğundan, fıtratıyla medeniyetperverdir. Menfaat-i şahsiyesine hasr-ı nazar

eden, insanlıktan çıkar, mâsum olmayan câni bir hayvan olur. Birşey elinden gelmese, hakikî özrü olsa, o müstesna...

ALTINCI KELİME: Müslümanların hayat-ı içtimaiye-i İslâmiyedeki saadetlerinin anahtarı, meşveret-i şer'iyedir. [1] وَاَمْرُهُمْ شُورٰى بَيْنَهُمْ âyet-i kerimesi, şûrâyı esas olarak emrediyor.

1. "Onların aralarındaki işleri, istişare iledir." Şûrâ Sûresi, 42:38.

Evet, nasıl ki, nev-i beşerdeki telâhuk-u efkâr ünvanı altında asırlar ve zamanların tarih vasıtasıyla birbiriyle meşvereti, bütün beşeriyetin terakkiyatı ve fününun esası olduğu gibi, en büyük kıt'a olan Asya'nın en geri kalmasının bir sebebi, o şûrâ-yı hakikiyeyi yapmamasıdır.

Asyakıt'asının ve istikbalinin keşşafı ve miftahı şûrâdır. Yani, nasıl fertler birbiriyle meşveret eder; taifeler, kıt'alar dahi o şûrâyı yapmaları lâzımdır ki, üç yüz, belki dört yüz milyon İslâmın ayaklarına konulmuş çeşit çeşit istibdatların kayıtlarını, zincirlerini açacak, dağıtacak, meşveret-i şer'iye ile şehamet ve şefkat-i imaniyeden tevellüd eden hürriyet-i şer'iyedir ki, o hürriyet-i şer'iye, âdâb-ı şer'iye ile süslenip garp medeniyet-i sefihanesindeki seyyiatı atmaktır.

İmandan gelen hürriyet-i şer'iye iki esası emreder:

اَنْ لاَيُذَلِّلَ وَلاَيَتَذَلَّلَ

مَنْ كَانَ عَبْدًا لِلّٰهِ لاَ يَكُونُ عَبْدًا لِلْعِبَادِ

لاَ يَجْعَلْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ

نَعَمْ: اَلْحُرِّيَّةُ الشَّرْعِيَّةُ عَطِيَّةُ الرَّحْمٰنِ

Yani,

İman bunu iktiza ediyor ki, tahakküm ve istibdat ile başkasını tezlil etmemek ve zillete düşürmemek, ve zâlimlere tezellül etmemek...

Allah'a hakikî abd olan, başkalara abd olamaz.

Birbirinizi, Allah'tan başka kendinize Rab yapmayınız. Yani, Allah'ı tanımayan, herşeye, herkese nispetine göre bir rububiyet tevehhüm eder, başına musallat eder.

Evet, hürriyet-i şer'iye, Cenâb-ı Hakkın *Rahman, Rahîm* tecellîsiyle bir ihsanıdır ve imanın bir hassasıdır.

فَلْيَحْيَ الصِّدْقُ وَلاَ عَاشَ الْيَأْسُ فَلْتَدُمِ الْمَحَبَّةُ
وَالتَّقْوٰىوَالشُّورٰى وَالْمَلاَمُ عَلٰى مَنِ اتَّبَعَ الْهَوٰى
وَالسَّلاَمُ عَلٰى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدٰى

Yaşasın sıdk! Ölsün ye’s! Muhabbet devam etsin! Şûrâ kuvvet bulsun! Bütün levm ve itâb ve nefret, hevâ hevese tâbi olanlara olsun. Selâm ve selâmet, hüdâya tâbi olanların üstüne olsun. Âmin…

Şam’da fazla kalmadı. Şarkî Anadolu’da Medresetü’z-Zehra namıyla vücuda getirmek istediği dârülfünunun küşadı için çalışmak üzere İstanbul’a geldi. Sultan Reşad’ın Rumeli’ye seyahati münasebetiyle vilâyât-ı Şarkiye namına refakat etti. Yolda, şimendiferde iki mektep muallimi ile aralarında bir bahis açılır. Şimendiferde yaptıkları bu mübahasenin hülâsası, Hutbe-i Şâmiye adlı eserin zeylinde yazılmıştır. Birkaç cümlesini aynen alıyoruz:

Hürriyetin başında Sultan Reşad’ın Rumeli’ye seyahati münasebetiyle, vilâyat-ı şarkiye namına ben de refakat ettim. Şimendiferimizde iki mektepli mütefennin arkadaşla bir mübahase oldu. Benden sual ettiler ki: “Hamiyet-i diniye mi, yoksa hamiyet-i milliye mi daha kuvvetli, daha lâzım?” dedim:

Biz Müslümanlar, indimizde ve yanımızda din ve milliyet bizzat müttehiddir. İtibarî, zahirî, ârızî bir ayrılık var. Belki din, milliyetin hayatı ve ruhudur. İkisine birbirinden ayrı ve farklı bakıldığı zaman, hamiyet-i diniye avâm ve havassa şâmil oluyor. Hamiyet-i milliye, yüzden birisine (yani, menfaat-i şahsiyesini millete feda edene) münhasır kalır. Öyleyse, hukuk-u umumiye içinde hamiyet-i diniye esas olmalı. Hamiyet-i milliye, ona hâdim ve kuvvet ve kal’ası olmalı. Hususan, biz şarklılar, garplılar gibi değiliz. İçimizde kalblerde hâkim hiss-i dinîdir. Kader-i ezelî ekser enbiyayı şarkta göndermesi işaret ediyor ki, yalnız hiss-i dinî şarkı uyandırır, terakkiye sevk eder. Asr-ı Saadet ve Tâbiîn bunun bir burhan-ı kat’îsidir.

Ey bu hamiyet-i diniye ve milliyeden hangisine daha ziyade ehemmiyet vermek lâzım geldiğini soran bu şimendifer denilen medrese-i seyyarede ders arkadaşlarım! Ve şimdi, zamanın şimendiferinde istikbal tarafına bizimle beraber giden bütün mektepliler! Size de derim ki:

“Hamiyet-i diniye ve İslâmiyet milliyeti, Türk ve Arap içinde tamamıyla mezc

olmuş ve kabil-i tefrik olamaz bir hale gelmiş. Hamiyet-i İslâmiye, en kuvvetli ve metin ve Arştan gelmiş bir zincir-i nuranîdir. Kırılmaz ve kopmaz bir urvetü'l-vüskadır. Tahrip edilmez, mağlûp olmaz bir kudsî kal'adır" dediğim vakit, o iki münevver mektep muallimleri bana dediler: "Delilin nedir? Bu büyük dâvâya büyük bir hüccet ve gayet kuvvetli bir delil lâzım. Delil nedir?"

Birden, şimendiferimiz tünelden çıktı. Biz de başımızı çıkardık, pencereden baktık. Altı yaşına girmemiş bir çocuğu şimendiferin tam geçeceği yolun yanında durmuş gördük. O iki muallim arkadaşlarıma dedim:

İşte bu çocuk, lisan-ı haliyle sualimize tam cevap veriyor. Benim bedelime o mâsum çocuk bu seyyar medresemizde üstadımız olsun. İşte, lisan-ı hâli bu gelecek hakikati der:

Bakınız, bu dabbetü'l-arz, dehşetli hücum ve gürültüsü ve bağırmasıyla ve tünel deliğinden çıkıp hücum ettiği dakikada, geçeceği yola bir metre yakınlıkta o çocuk duruyor. O dabbetü'l-arz tehdidiyle ve hücumunun tahakkümüyle bağırarak tehdit ediyor. "Bana rastgelenlerin vay haline!" dediği halde, o mâsum, yolunda duruyor. Mükemmel bir hürriyet ve harika bir cesaret vekahramanlıkla, beş para onun tehdidine ehemmiyet vermiyor. Budabbetü'l-arzın hücumunu istihfaf ediyor ve kahramancıklığıyla diyor: "Ey şimendifer! Sen gök gürültüsü gibi bağırmanla beni korkutamazsın." Sebat ve metanetinin lisan-ı haliyle güya der: "Ey şimendifer, sen bir nizamın esirisin. Senin gem'in, dizginin, seni gezdirenin elindedir. Senin bana tecavüz etmen haddin değil. Beni istibdadın altına alamazsın. Haydi yoluna git, kumandanının izniyle yolundan geç."

İşte ey bu şimendiferdeki arkadaşlarım ve elli sene sonra fenlere çalışan kardeşlerim! Bu mâsum çocuğun yerinde Rüstem-i İrânî veya Herkül-ü Yunanî, o acip kahramanlıklarıyla beraber, tayy-ı zaman ederek o çocuğum yerinde bulunduğunu farz ediniz... Onların zamanında şimendifer olmadığı için, elbette şimendiferin bir intizam ile hareket ettiğine bir itikadları olmayacak. Birden bu tünel deliğinden, başında ateş, nefesi gök gürültüsü gibi, gözlerinde elektrik berkleri olduğu halde, birden çıkan şimendiferin dehşetli tehdit hücumuyla Rüstem ve Herkül tarafına koşmasına karşı, oiki kahraman ne kadar korkacaklar, ne kadar kaçacaklar! O harikacesaretleriyle bin metreden fazla kaçacaklar. Bakınız, nasıl budabbetü'l-arzın tehdidine karşı hürriyetleri, cesaretleri mahvolur.Kaçmaktan başka çare bulamıyorlar. Çünkü onlar, onun kumandanına ve intizamına itikad etmedikleri için, mutî bir merkep zannetmiyorlar. Belki gayet müthiş, parçalayıcı vagon cesametinde yirmi arslanı arkasına takmış bir nevi arslan tevehhüm ederler.

Ey kardeşlerim ve ey elli sene sonra bu sözleri işiten arkadaşlarım! İşte, altı

yaşına girmeyen bu çocuğa o iki kahramandan ziyade cesaret vehürriyet ve çok mertebe onların fevkinde bir emniyet ve korkmamak hâletini veren, o mâsumun kalbinde hakikatin bir çekirdeği olan şimendiferin intizamına ve dizgini bir kumandanın elinde bulunduğuna ve cereyanı bir intizam altında ve birisi onu kendi hesabıyla gezdirmesine olan itikadı ve itminanı ve imanıdır. Ve o iki kahramanı gayet korkutan ve vicdanlarını vehme esir eden, onların, onun kumandanını bilmemek ve intizamına inanmamak olan câhilâne itikatsızlıklarıdır…

O iki temsilde, o iki acip kahramanın pek acip korku ve telâşlarına ve elemlerine sebep, onların adem-i itikadları ve cehaletleri ve dalâletleri olduğu gibi; Risale-i Nur'un yüzer hüccetlerle ispat ettiği bir hakikati ki, bu risalenin mukaddemesinde bir iki misali söylenmiş, mesele şudur ki:

Küfür ve dalâlet, bütün kâinatı ehl-i dalâlete binler müthiş düşman taifeleri ve silsileleri gösteriyor. Kör kuvvet, serseri tesadüf, sağır tabiat elleriyle, manzume-i şemsiyeden tut, ta kalbdeki verem mikroplarına kadar binler taife düşmanlar biçare beşere hücum ettiklerini ve insanın câmi mahiyeti ve küllî istidadatı ve hadsiz ihtiyacatı ve nihayetsiz arzularına karşı mütemadiyen korku, elem, dehşet ve telâş vermesiyle, küfür ve dalâlet bir cehennem zakkumu olduğunu ve bu dünyada da sahibini bir cehennem içine koyduğunu ve din ve imandan hariç binler fen ve terakkiyat-ı beşeriye o Rüstem ve Herkül'ün kahramanlıkları gibi beş para faide vermediğini gösterip; yalnız iptal-i his nev'inden muvakkaten o elîm korkuları hissetmemek için sefahet ve sarhoşlukla şırınga ediyor.

İşte, iman ve küfrün muvazenesi âhirette Cennet ve Cehennem gibi meyveleri ve neticeleri verdiği gibi, dünyada da imân bir mânevî cenneti temin ve ölümü bir terhis tezkeresine çevirmesini, ve küfür dünyada dahi bir mânevî cehennem ve hakikî saadet-i beşeriyeyi mahvetmesi ve ölümü bir idam-ı ebedî mahiyetine getirmesini kat'î bir his ve şuhuda istinad eden Risale-i Nur'un yüzer hüccetlerine havale edip kısa kesiyoruz.

Bu temsilin hakikatini görmek isterseniz, başınızı kaldırınız, bu kâinata bakınız. Ne kadar şimendifer misillü balon, otomobil, tayyare, berriyye ve bahriyye gemiler; karada, denizde havada kudret-i Ezeliyenin nizam ve hikmetle halk ettiği yıldızların kürelerine ve kâinat ecramına ve hâdisatın silsilelerine ve müteselsil vakıatlarına bakınız.

Hem âlem-i şehadette ve cismanî kâinatta bunların vücudu gibi, âlem-i ruhanî ve mâneviyatta kudret-i ezeliyenin daha acip müteselsil nazîreleri var olduğunu, aklı bulunan tasdik eder, gözü bulunan çoğunu görebilir.

İşte, kâinat içinde maddî ve mânevî bütün bu silsileler, imânsız ehl-i dalâlete

hücum ediyor, tehdit ediyor, korkutuyor, kuvve-i mâneviyesini zîr ü zeber ediyor. Ehl-i imana değil tehdit ve korkutmak, belki sevinç, saadet, ünsiyet, ümit ve kuvvet veriyor. Çünkü ehl-i iman, iman ile görüyor ki, o hadsiz silsileleri, maddî ve mânevî şimendiferleri, seyyar kâinatları mükemmel intizam ve hikmet dairesinde birer vazifeye sevk eden bir Sâni-i Hakîm onları çalıştırıyor. Zerre miktar vazifelerinde şaşırmıyorlar, birbirine tecavüz edemiyorlar. Ve kâinattaki kemâlât-ı san'ata ve tecelliyat-ı cemâliyeye mazhar olduklarını görüp kuvve-i mâneviyeyi tamamıyla eline verip, saadet-i ebediyenin bir nümunesini iman gösteriyor.

İşte, ehl-i dalâletin imansızlıktan gelen dehşetli elemlerine ve korkularına karşı hiçbir şey, hiçbir fen, hiçbir terakkiyat-ı beşeriye bir tesellî veremez, kuvve-i mâneviyeyi temin edemez. Cesareti zîr ü zeber olur. Fakat muvakkat gaflet perde çeker, aldatır.

Ehl-i iman, iman cihetiyle değil korkmak ve kuvve-i mâneviyesi kırılmak, belki o temsildeki mâsum çocuk gibi, fevkalâde bir kuvvet-i mâneviye ve bir metanetle ve imandaki hakikatle onlara bakıyor. Bir Sâni-i Hakîmin hikmet dairesinde tedbir ve idaresini müşahede eder, evham ve korkulardan kurtulur. "Sâni-i Hakîmin emri ve izni olmadan bu seyyar kâinatlar hareket edemezler, ilişemezler" deyip anlar. Kemal-i emniyetle, hayat-ı dünyeviyesinde derecesine göre saadete mazhar olur. Kimin kalbinde imandan ve din-i haktan gelen bu hakikat çekirdeği bulunmazsa ve nokta-i istinadı olmazsa, bilbedahe, temsildeki Rüstem ve Herkül'ün cesaretleri ve kahramanlıkları kırıldığı gibi, onun cesareti ve kuvve-i mâneviyesi muzmahil olur ve vicdanı tefessüh eder. Ve kâinatın hadisatına esir olur. Herşeye karşı korkak bir dilenci hükmüne düşer. İmanın bu sırr-ı hakikatini ve dalâletin de bu dehşetli şekavet-i dünyeviyesini Risale-i Nur yüzer kat'î hüccetlerle ispat ettiğine binaen, bu pek uzun hakikati kısa kesiyoruz.

Acaba en ziyade kuvve-i mâneviyeye ve teselliye ve metanete ihtiyacını hissetmiş bu asırdaki beşer, bu zamanda o kuvve-i mâneviyeyi ve tesellîyi ve saadeti temin eden ve İslâmiyet ve imandaki nokta-i istinad olan hakaik-i imaniyeyi bırakıp, garplılaşmak ünvanıyla, İslâmiyet milliyetinden istifade yerine, bütün bütün kuvve-i mâneviyeyi kırıp ve teselliyi mahveden ve metanetini kıran dalâlet ve sefahete ve yalancı politika ve siyasete dayanmak, ne kadar maslahat-ı beşeriyeden ve menfaat-i insaniyeden uzak bir hareket olduğunu, pek yakın bir zamanda intibaha gelmiş—başta İslâm olarak—beşer hissedecek ve dünyanın ömrü kalmışsa Kur'ân'ın hakaikine yapışacak.

O vakit Kosova’da, büyük bir İslâm darülfünununun tesisine teşebbüs edilmişti. Orada hem İttihadcılara, hem Sultan Reşad’a der ki: “Şark, böyle bir dârülfununa daha ziyade muhtaç ve âlem-i İslâmın merkezi hükmündedir.”

Bunun üzerine şarkta bir darülfunun açılacağını vaadederler. Bilâhare Balkan Harbi çıkmasıyla, o medrese yeri, yani Kosova istilâ edilir. Bunun üzerine müracaatla Kosova’daki darülfunun için tahsis edilen on dokuz bin altın liranın şark darülfununu için verilmesini talep eder, bu talebi kabul edilir.

Bediüzzaman tekrar Van’a hareket eder. Van Gölükenarındaki Artemit’te (Edremit) o darülfünunun temeli atılır. Fakat ne çare ki Harb-i Umumînin zuhuruyla, teşebbüs geri kalır. Zaten o kış Molla Said, talebelerine “Hazır olunuz, büyük bir musibet ve felâket bize yaklaşıyor” diye haber vermişti.

Bediüzzaman Said Nursî'nin Gönüllü Alay Kumandanı olarak vatan ve millete fedakârane hizmetleri:

Bediüzzaman Kafkas Cephesinde Enver Paşave fırka kumandanının hayranlıkla takdir ettikleri hizmet-i cihadiyeyi yaptıktan sonra, Rus kuvvetlerinin ilerlemesinden dolayı Van'a çekildi. Van'ın tahliyesi ve Rusların hücumu sırasında, bir kısım talebeleriyle Van Kal'sında şehid oluncaya kadar müdafaaya kat'î karar verdikleri halde, geri çekilen Van Valisi Cevdet Beyin ısrarıyla, Vastan kasabasına çekildi. Vali, kaymakam, ahali ve asker Bitlis tarafına çekilirken, bir alay Kazak süvarisi Vastan üzerine hücum etmişti. Molla Said, Van'dan kaçan ahalinin mal ve çoluk çocuklarının düşman eline geçmemesi için, otuz-kırk kadarkaçamamış asker ve bir kısım talebeleriyle o Kazaklara karşı koymuş vehepsinin kurtulmasını sağlamıştır. Hattâ, hücum eden Kazaklara dehşetvermek için, geceleyin onların üstündeki yüksek bir tepeye hücumtarzında çıkıyor; gûya büyük bir imdat kuvveti gelmiş zannettirerek, Kazakları oyalayıp ilerletmiyordu. Böylelikle, Vastan'ın Rus istilâsından kurtulmasına sebep olmuştur.

O muharebe zamanlarında sipere döndüğü vakit, kıymettar talebesi Molla Habib ile *İşârâtü'l-İ'câz* namındaki tefsirini telif ediyordu. Bazan avcı hattında, bazan at üzerinde, bazan da sipere girdikleri zaman, kendisi söylüyor, Molla Habib de yazıyordu. *İşârâtü'l-İ'câz*'ın büyük bir kısmı bu vaziyette telif edilmiştir.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 TENBİH: Bu *İşârâtü'l-İ'câz* tefsiri, eski Harb-i Umumînin birinci senesinde, cephe-i harpte, me'hazsız olarak, kitap mevcut olmadığı halde telif edilmiştir. Harp zamanının zaruretinden başka, dört sebebe binaen gayet muhtasar ve îcazlı bir tarzda yazılmış; Fatiha ve nısf-ı evvel daha mücmel, daha muhtasar kalmıştır.*Evvelâ:* O zaman, izaha müsaade etmiyordu. Eski Said, îcazlı ve kısa tabiratla ifade-i meram ediyordu.*Saniyen:* Gayet zeki olan kendi talebelerinin derece-i fehimlerini düşünüyordu; başkaların anlamalarını düşünmüyordu.*Salisen:* Eski Said, en dakik ve en ince olan nazm-ı Kur'ân'da, îcazlı olan i'câzı beyan ettiği için, kısa ve ince düşmüştür. Fakat şimdi ise, Yeni Said nazarıyla mütalâa ettim; elhak, Eski Said'in bütün hatîatiyle beraber, şu tefsirdeki tetkikat-ı ilmiyesi, onun bir şaheseridir. Yazıldığı vakit, daima şehid olmaya hazırlandığı için, hâlis bir niyetle ve belâgatın kanunlarına ve ulûm-u Arabiyenin düsturlarına tatbik ederek yazdığı için, hiçbirini cerh edemedim. Belki Cenâb-ı Hak, bu eseri ona bir keffaretüzzünub yapacak bu tefsiri tam anlayacak adamları da yetiştirecek, inşaallah. Eğer Birinci Harb-i Umumî gibi mâniler olmasaydı, tefsirin şu birinci cildi, i'câz vücuhundan olan i'câz-ı nazmîyi beyan ettiği gibi, diğer cüzler ve mektuplar da müteferrik tefsir hakikatlerini içine alsaydı, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-beyâna güzel ve tefsir-i câmi olurdu. Belki, inşaallah, şu cüz-ü tefsir yüz otuz adet *Sözler* ve *Lem'alar* ve *Mektubat* risaleleriyle beraber me'haz olursa, ileride bahtiyar bir heyet öyle bir tefsir-i Kur'ânî yazsın, inşaallah.

Said Nursî

Hem, İstanbul'da Fetva Emini AliRıza Efendi, çok zaman bu tefsiri mütalâa ile, yanına gelen dostlarına müteaddit defalar, "Bu *İşârâtü'l-İ'câz*, bin tefsir kuvvetinde ve kıymetindedir" diye yemin ederek ilân ediyordu.Şark uleması, Şam ve Bağdat'ta büyük âlimler, "*İşârâtü'l-İ'câz* gayet harika ve emsalsiz bir tefsirdir" diye istihsan etmişlerdir.

Bu harika tefsirin başındaki "İfade-i Meram"ı tefsir hakkında bir derece malûmat vermesi itibarıyla aynen dercediyoruz.

İfade-i Meram

Kur’ân-ı Azîmüşşan, bütün zamanlarda gelip geçen nev-i beşerin tabakalarına, milletlerine ve fertlerine hitaben Arş-ı Âlâdan irad edilen İlâhî ve şümullü bir nutuk ve umumî, Rabbanî bir hitabe olduğu gibi; bilinmesi, bir ferdin veya küçük bir cemaatin iktidarından hariç olan, bilhassa bu zamanda, dünya maddiyatına ait pek çok fenleri ve ilimleri camidir. Bu itibarla, zamanca, mekânca, ihtisasca dâire-i ihatası pek dar olan bir ferdin fehminden ve karihasından çıkan bir tefsir, bihakkın Kur’ân-ı Azîmüşşana tefsir olamaz… Çünkü, Kur’ân’ın hitabına muhatap olan milletlerin, insanların ahval-i ruhiyelerine, maddiyatına, cami bulunduğu ince fenlere, ilimlere bir fert, vâkıf ve sahib-i ihtisas olamaz ki, ona göre bir tefsir yapabilsin. Maahaza bir ferdin mesleği ve meşrebi taassuptan hâli olamaz ki, hakaik-i Kur’âniyeyi görsün, bîtarafane beyan etsin. Maahaza bir ferdin fehminden çıkan bir dâvâ, kendisine has olup, başkası o dâvânın kabulüne dâvet edilemez—meğer ki bir nevi icmaın tasdikine mazhar ola.

Binaenaleyh, Kur’ân’ın ince mânâlarının ve tefsirlerde dağınık bir surette bulunan mehasininin ve zamanın tecrübesiyle fennin keşfi sayesinde tecellî eden hakikatlerinin tesbitiyle, herbiri birkaç fende mütehassıs olmak üzere muhakkıkîn-ı ulemadan yüksek bir heyetin tetkikatıyla, tahkikatıyla bir tefsirin yapılması lâzımdır. Nitekim, kanunî hükümlerin tanzim ve ıttıradı, bir ferdin fikrinden değil, yüksek bir heyetin nazar-ı dikkat ve tetkikatından geçmesi lâzımdır ki umumî bir emniyeti ve cumhur-u nâsın itimadını kazanmak üzere millete karşı bir kefalet-i zımniyye husule gelsin ve icma-ı millet, hücceti elde edebilsin.

Evet, Kur’ân-ı Azîmüşşanın müfessiri, yüksek bir deha sahibi ve nâfiz bir içtihada malik ve bir velâyet-i kâmileyi haiz bir zât olmalıdır. Bilhassa bu zamanda, bu şartlar ancak yüksek ve azîm bir heyetin tesanüdüyle telâhuk-u efkârından ve ruhlarının tenasübüyle birbirine yardım etmekten ve hürriyet-i fikirle taassuptan âzâde olmakla tam ihlâslarından doğan dâhi bir şahs-ı mânevîde bulunur ve o şahs-ı mânevî Kur’ân’ı tefsir edebilir.

Çünkü “Cüzde bulunmayan, küllde bulunur” kaidesine binaen, her fertte bulunmayan bu gibi şartlar, heyette bulunur. Böyle bir heyetin zuhurunu çoktan beri bekliyorken, hiss-i kablelvuku kabilinden memleketi yıkıp yakacak büyük bir zelzelenin arefesinde bulunduğumuz zihne geldi.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Evet, Van’da Horhor medresemizin damında esnâ-yı derste büyük bir zelzelenin gelmekte olduğunu söyledi. Hakikaten söylediği gibi, az bir zaman sonra Harb-i Umumî başladı.

(*Hamza, Mehmed Şefik, Mehmed Mihri*).

“Birşey tamamıyla elde edilemediği takdirde tamamıyla terketmek caiz değildir” kaidesine binaen, acz ve kusurumla beraber, Kur’ân’ın bazı hakikatleriyle, nazmındaki i’câzına dair bazı işaretleri tek başıma kaydetmeye başladım. Fakat, Birinci Harb-i Umumînin patlamasıyla Erzurum’un, Pasinler’in dağlarına ve derelerine düştük. O kıyametlerde, o dağ ve tepelerde fırsat buldukça, kalbime gelenleri, birbirine uymayan ibarelerle, o dehşetli ve muhtelif hallerde yazıyordum. O zamanlarda, o gibi yerlerde müracaat edilecek tefsirlerin, kitapların bulunması mümkün olmadığından, yazdıklarım, yalnız sünuhat-ı kalbiyemden ibaret kaldı. Şu sünuhatım eğer tefsirlere muvafık ise, nurun alâ nur; şayet muhalif cihetleri varsa, benim kusurlarıma atfedilebilir.

Evet, tashihe muhtaç yerleri vardır; fakat hatt-ı harpte, büyük bir ihlâs ile, şehidler arasında yazılıp giydirilen o yırtık ibarelerin tebdiline (şehidlerin kan ve elbiselerinin tebdili gibi) cevaz veremedim ve kalbim razı olmadı. Şimdi de razı değildir; çünkü, hakikat-i ihlâs ile baktım tashih yerini bulamadım. Demek, sünuhat-ı Kur’âniye olduğundan i’caz-ı Kur’ânî onu yanlışlardan himaye etmiş.

Maahâzâ, kaleme aldığım şu *İşârâtü’l-İ’câz* adlı eserimi, hakikî bir tefsir niyetiyle yapmadım. Ancak ulema-i İslâmdaki ehl-i tahkikin takdirlerine mazhar olduğu takdirde, uzak bir istikbalde yapılacak yüksek bir tefsire bir örnek ve bir me’haz olmak üzere, o zamanların insanlarına bir yadigâr maksadıyla yaptım.

O muharebede, yirmi talebe kadar kıymettar ve İşârâtü’l-İ’câz tefsirinin kâtibi olan Molla Habib, İran Cephesinde kumandan Halil Paşa ile mühim bir muhabere vazifesini temin ettikten sonra Vastan’da şehid düşer.

O muharebeler esnasında, Ermeni fedaileri bazı yerlerde çoluk çocuğu kesiyorlardı. Buna karşı Ermenilerin çocukları da bazan öldürülüyordu. Bediüzzaman’ın bulunduğu nahiyeye binlerle Ermeni çocuğu toplanmıştı. Molla Said askerlere “Bunlara ilişmeyiniz” diye emretti. Daha sonra bu Ermeni çoluk çocuğunu serbest bıraktı; onlar da, Rusların içerisindeki ailelerinin yanına döndüler. Bu hareket Ermeniler için büyük bir ibret dersi olup, Müslümanların ahlâkına hayrankalmışlardı. Bu hâdise üzerine, Ruslar bizi istilâ ettiklerinde, fedâi komitelerin reisleri Müslüman çoluk çocuğunu kesmek âdetini bırakıp, “Madem Molla Said bizim çoluk çocuklarımızı kesmedi, bize teslim etti; biz de bundansonra Müslümanların çocuklarını kesmeyeceğiz” diye ahdettiler. Molla Said, bu suretle o havalideki binlerle mâsumların felâketten kurtulmasını temin etmiş oldu.

Bir müddet sonra, Ruslar Vanve Muş tarafını istilâ edip, üç fırka ile Bitlis'e hücum ettiği sırada, Bitlis Valisi Memduh Bey ile Kel Ali, Bediüzzaman'a,

"Elimizde bir tabur asker ve iki bin kadar gönüllünüz var; biz geri çekilmeye mecburuz" dediler.

Bediüzzaman onlara,

"Etraftan kaçıp gelen ahalinin ve hem de Bitlis halkının malları, çoluk ve çocukları düşman eline düşecek. Biz mahvoluncaya kadar dört-beş gün mukavemete mecburuz," demesi üzerine, onlar,

"Muş'un sukut etmesi dolayısıyla otuz topumuzu askerler bu tarafa kaçırmaya çalışıyorlar.Eğer sen, o otuz topu gönüllerinle ele geçirebilirsen, birkaç gün otoplarla mukabele ederiz ve ahali de kurtulur" dediler.

Bediüzzaman, "Öyle ise ben, ya ölürüm veya o topları getiririm" diyerek üç yüz gönüllünün başına geçti. Geceleyin, Nurşîntarafına, topların getirildiği cihete gitti. Topları takip eden bir alay Rus Kazağına, kendi muhbirleri "Bitlis'i müdafaa eden gönüllü kumandanı üç bin adamla ve dağdaki meşhur Musa Bey bin kişiyle topları kurtarmaya geliyorlar" diyerek pek ziyade mübalâğa ile ihbar etmeleri üzerine, Kazak kumandanı korkmuş, ilerleyememişti. Bediüzzaman da beraberindeki üç yüz gönüllüyü rastgeldikleri toplara birer ikişer taksim edip Bitlis'e gönderir; kendisi ise ilerleyerek topları birer birer kurtarıp, en sontopu da üç arkadaşıyla birlikte ele geçirir. Bu şekilde, otuz topun Bitlis'e gelmesini temin eder. O toplarla üç-dört gün asker ve gönüllüler düşmana mukabele edip, bütün ahali ve cihazat ve mallar kurtulur.

Bediüzzaman, o harpte gönüllülere cesaret vermek için sipere girmeyerek avcı hattında dolaşırdı. Avcı hattında en ileride atını sağa sola koştururken, birden hatırına gelir ve ruhuna ilişir ki: "Şu anda şehid olsam, bu vaziyetim, yani en ilerde göze çarpan şu halim, sakın mertebe-i şehadetin bir esası olan ihlâsıma zarar vermesin, bir hodfuruşluk mânâsı olmasın" diyerek, birden atını döndürür ve arkadaşlarının yanına gelir.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 İşte, muharebenin şiddetli anında, hayat-memat meselesi vaktinde "Benim zahiren kahramanlık gibi görünen bu vaziyetim hakikî ihlâsa aykırı olmasın?" diye düşünmesi, kemalât-ı insaniyenin bir misalidir, denilebilir. Meydan-ı harpte, düşman karşısında, gülleler içerisinde, talebelerine cesaret vermek için en elzem bir kahramanlığı fiilen göstermek emeliyle avcı hattında atını sağa sola döndürürken, bu suretle cesaret-i imaniye ve şehamet-i İslâmiyeyi en âlâ bir derecede, bir kumandan mânâsıyla ifa ederken, ruhunda ve niyetinde en âli ve safî bir mertebe-i kemâl olan sırr-ı ihlâsı kaçırmamayı ehemmiyetle düşünmesi ve dikkat kesilmesi, onun zahiren takdire şayan hizmet-i diniyesi, fedakârane mücahedesi kadar, belki daha ziyade, ruhunun kemaline de delâlet eder. İşte, Molla Said bütün hayatının şehadetiyle gerçi beyne'l-İslâm "Bediüzzaman," "Sahibüzzaman," "Fahrüddeveran," "Fatinü'l-asır" ünvanlarıyla yâd edilmiş. Fakat bu, hiçbir zaman hakikatsiz ve bir sözden ibaret değildir. Risale-i Nur ile yaptığı muazzam hizmet-i imaniye ve Kur'âniyesi ve teşkil ettiği hamiyet-i diniye ile serfiraz milyonlar fedakâr talebelerin kudsî şahs-ı manevisi, bir şahid-i sadık ve bir delil-i katı'dır.

Avcı hattında dolaşırken, vücuduna dört gülle isabet etmiş, fakat geri çekilmemiş vegönüllülerin cesareti kırılmaması için sipere dahi girmemiştir. Hattâbunu işiten Vali Memduh Bey ve kumandan Kel Ali, "Aman geri çekilsin!" diye haber gönderdikleri zaman, demiş:

"Bu kâfirlerin güllesi beni öldürmeyecek!"

Hakikaten üç gülle, ölecek yerine isabet ettiği halde, biri hançerini, diğeritütün

tabakasını delip geçmiş ve kendisine bir zarar vermemiştir.

Geceleyin vali ve kumandan Kel Alive ahali kurtulduktan, gönüllüler ve askerler çekildikten sonra, bir kısım fedakâr talebeleriyle Bitlis'te bakiye kalan bir kısım biçareler için kendilerini feda etmek fikriyle kaçmazlar. Sabahleyin düşmanın bir taburuyla müsademe ederler; arkadaşlarının çoğu şehid olur. Hattâ yeğeni ve fedakâr bir talebesi olan Ubeyd dahi kendi bedeline şehid düştükten sonra, düşmanın üç sıra askerini yararak geçip, hayatta kalan üç talebesiyle pek acip bir surette, su üzerinde bulunan bir sütreye girer. Hem yaralı, hem ayağı kırık bir halde, otuz üç saat su ve çamur içinde kalır. Tüfek ellerinde, o vaziyet-i müthişe içinde, üst kattaki odada düşman askeri ve zabitleri bulunduğu halde, kemal-i istirahat-i kalble ve ahalinin kurtulmasının sevinciyle sürur içinde, beraberindeki arkadaşlarına tesellî vererek der:

"Karşımıza ne vakit çoklukla düşman askerleri gelirse, o vakit silâhlarımızıkullanacağız. Kendimizi ucuza satmayacağız, bir iki düşmana kurşunatmayacağız."

Lâtif bir inayet-i İlâhiyedir ki, otuz üç saat onlar Rus askerlerini gördükleri ve Ruslar da onları aradıkları halde bulamadılar. Bu esnada Bediüzzaman, talebeleri olan gönüllü fedâilere hitaben,

"Arkadaşlar! Durmayınız. Sizlere hakkımı helâl ettim; beni bırakınız, siz kendinizikurtarmaya çalışınız" demesi üzerine, fedakâr ve kahraman talebeler,

"Sizi bu halde bırakıp gidemeyiz. Şehid olursak, yine hizmetinizde olsun" deyip kalırlar. Sonra Ruslar esir edip, Van, Celfa, Tiflis, Kiloğrif, Kosturma'ya sevk ederler.

Ermeni fedaileri meşhurdur. Hattâ öyle rivayet ederler ki, "Fedailerinyüzleri, kızarmış kömür üstüne tutulup gözleri patlama derecesine gelsedahi yine sır vermezler." İşte Ruslar o zaman diyorlardı ki: "Bediüzzaman'ın gönüllüleri, Ermeni fedailerinin fevkindedir. Bunun içindir ki, bizim Kazaklarımızı imhada fazla muvaffak olmuşlardır."

Bediüzzaman'ı üserâ kampına götürürler. Burada şu şekilde şayan-ı takdir bir hâdise cereyan eder. Şöyle ki:

Bir gün Rus Başkumandanıesirleri teftişe gelir. Teftiş esnasında, Bediüzzaman kumandana selâm vermez ve yerinden kalkmaz.Kumandan kızar, belki tanımamıştır diyerek tekrar önünden geçtiği zamanyine yerinden kalkmayınca, kumandan tercüman vasıtasıyla der:

"Beni herhalde tanımadılar?"

Bediüzzaman:

“Tanıyorum, Nikola Nikolaviç’tir.”

Kumandan:

“Şu hâlde Rus ordusuna, dolayısıyla Rus Çarına hakaret ediyorlar!”

Bediüzzaman:

“Hakaret etmedim. Ben bir Müslüman âlimiyim. İmanlı bir kimse, Cenâb-ı Hakkı tanımayan bir adamdan üstündür. Binaenaleyh, ben sana kıyam etmem” der.

Bunun üzerine Bediüzzaman divan-ı harbe verilir. Birkaç zabit arkadaşı, hemen özür dileyerek vahim neticenin önlenmesine çalışmasını istirham ederler.

Fakat Bediüzzaman:

“Bunların idam kararı, benim ebedî âleme seyahat etmem için bir pasaport hükmündedir” deyip kemal-i izzet ve şecaatle hiç ehemmiyet vermez.

Nihayet idamına karar verilir. Hüküm infaz edileceği vakit, namaz kılmak için müsaade ister; vazife-i diniyesini îfadan sonra, atılacak kurşunlara göğsünü gereceğini beyan eder. Tam buesnada, namazını eda ederken, Rus kumandanı gelerek, Bediüzzaman’danözür dileyip:

“O hareketinizin, mukaddesatınıza olan bağlılıktan ileri geldiğine kanaat getirdim, rica ederim, beni affediniz” diyerek verilen idam hükmünü geri alır.

Bediüzzaman, iki buçuk sene kadar Sibiryataraflarında esarette kalır. Bütün hayatını, fîsebilillâh Kur’ân’a, İslâmiyete, Sünnet-i Seniyenin ihyasına hasr ve vakfeden bu fedakâr-ı İslâm, buralarda da kat’iyen boş durmaz. İçerisinde bulunduğu muhiti tenvir ve irşad için çalışır. Bu müddet içinde kendisiyle beraber esarette bulunan zabitlere dersler veriyordu. Birgün, doksan zabit arkadaşına ders verdiği sırada, bir Rus kumandanı gelir, “Siyasî ders veriyor” diye dersine mâni olursa da, faaliyetinin dinî, ilmî, içtimaî olduğunu öğrenince serbest bıraktırır.

Nihayet esaretten firar ile kurtulup Petersburg ve Varşova’ya gelmeye muvaffak olur. Bilâhare, Viyana tarikiyle 1334 senesinde İstanbul’a teşrif eder.

Harb-i Umumîde gönüllü alay kumandanı olan Bediüzzaman Said Nursî, bu esaret hayatını bir eserinde[HAŞİYE-1] şöyle anlatıyor:

Haşiye-1 Bu esaretten hayli zaman geçtikten sonra, Barla’ya bir esir gibi gönderilen Üstad, eski macera-yı hayatından bir kısmını da “Yirmi Altıncı Lem’a’nın On Üçüncü Ricası” olarak kaleme almıştır. Merak edenler o risaleye müracaat edebilirler.

Yirmi Altıncı Lem’anın dokuzuncu ricasından bir kısım

Harb-i Umumîde, esaretle, Rusya’nın şark-ı şimalîsinde, çok uzak olan Kosturma vilâyetinde bulunuyordum. Orada Tatarların küçük bir camii, meşhur Volga Nehrinin kenarında bulunuyordu. Oradaki arkadaşlarım olan esir zabitler içinde sıkılıyordum. Yalnızlık istedim. Dışarıda izinsiz gezemiyordum. Tatar mahallesi, kefaletle beni Volga Nehrinin kenarındaki küçük camie aldılar.

Ben yalnız olarak camide yatıyordum. Bahara yakın. O şimal kıt’asının pek çok uzun gecelerinde çok uyanık kalıyordum. O karanlık gecelerde ve karanlıklı gurbette, Volga Nehrinin hazîn şırıltıları ve yağmurun rikkatli şıpıltıları ve rüzgârın firkatli esmesi, beni derin gaflet uykusundan muvakkaten uyandırdı. Gerçi daha kendimi ihtiyar bilmiyordum; fakat Harb-i Umumîyi gören ihtiyardır. Güya [1] يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا sırrına mazhar olarak, öyle günlerdir ki, çocukları ihtiyarlandırdığı cihetle, kırk yaşında iken, kendimi seksen yaşında bir vaziyette buldum. O karanlıklı, uzun gece ve hazîn gurbet ve hazîn vaziyet içinde hayattan bir meyusiyet geldi. Aczime, yalnızlığıma baktım, ümidim kesildi.

O hâlette iken, Kur’ân-ı Hakîmden imdat geldi. Dilim [2] حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ dedi. Kalbim de ağlayarak dedi:

1. “Çocukları ihtiyarlatan bir gün...” Müzzemmil Sûresi, 73:17.
2. “Allah bize yeter; O ne güzel vekildir.” Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

Garibem, bîkesem, zaifem, nâtuvanem, el’amân gûyem,
afvü cûyem, meded hâhem zidergâhet İlâhî!

Ruhum dahi vatanımdaki eski dostları düşünüp o gurbette vefatımı tahayyül ederek, Niyazi-i Mısrî gibi dedim:

Dünya gamından geçip,
yokluğa kanat açıp,
Şevk ile her dem uçup,
çağırırım dost, dost!

diye dostları arıyordu.

Her neyse... O hüzünlü, rikkatli, firkatli, uzun gurbet gecesinde, dergâh-ı İlâhîde zaaf ve aczim o kadar büyük bir şefaatçi ve vesile oldu ki, şimdi de hayretteyim. Çünkü birkaç gün sonra, gayet hilâf-ı me’mul bir surette, yayan

gidilse bir senelik mesafede, tek başımla, Rusça bilmediğim halde firar ettim. Zaaf ve aczime binaen gelen inâyet-i İlâhiye ile harika bir surette kurtuldum. Tâ Varşova ve Avusturya'ya uğrayarak İstanbul'a kadar geldim ki, bu surette kolaylıkla kurtulmak pek harika olmuştu. Rusça bilen en cesur ve en kurnaz adamların muvaffak olamadıkları çok teshilât ve çok kolaylıkla, o uzun firarî seyahati bitirdim.

Fakat o Volga Nehrikenarındaki camideki mezkûr gecenin vaziyeti bana bu kararı verdirmiş ki, bakıye-i ömrümü mağaralarda geçireceğim. Bu insanların hayat-ı içtimaiyesine karışmak artık yeter. Madem sonunda kabre yalnız gideceğim; yalnızlığaalışmak için şimdiden yalnızlığı ihtiyar edeceğim, demiştim.

Fakat, maatteessüf, İstanbul'daki ciddî ve çok ahbap ve İstanbul'un şâşaalı hayat-ı dünyeviyesi, hususan haddimden çok fazla bana teveccüh eden şan u şeref gibi neticesiz şeyler, o kararımı muvakkaten bana unutturdular. Güya o gurbet gecesi, hayatımın gözünde nurlu siyahlık idi. Ve İstanbul'un beyaz, şâşaalı gündüzü, o hayat gözümün nursuz beyazıydı ki, ileriyi göremedi, yine yattı. Tâ iki sene sonra Gavs-ı Geylânî, *Fütuhu'l-Gayb* kitabıyla tekrar gözümü açtırdı.

İstanbul'u tekrar şereflendirmesi, ehl-i ilmi ve halkı çok fazla memnun ve mesrur etti. Kendisine haber verilmeden, Meşihat dairesindeki "Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye" azalığına tâyin olundu. Darü'l-Hikmet, o zaman, Mehmed Akif, İzmirli İsmail Hakkı, Elmalılı Hamdi gibi İslâm âlimlerinden mürekkep bir İslâm akademisi mahiyetinde idi.

Çok zeki, kahraman ve gayyur bir âlim olan veled-i mânevîsi ve biraderzadesi Abdurrahman (rahmetullahi aleyh) şöyle anlatıyor:

"1334 senesinde esaretten geldikten sonra, amcam rızası olmadan Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'ye âza tâyin edildi. Fakat esarette çok sarsılmış olduğundan, bir müddet mezunen vazifeye gidemedi. Çok defa istifa etmek teşebbüsünde bulundu, fakat dostları bırakmadılar. Bunun üzerine Darü'l-Hikmete devama başladı. Haline dikkat ediyordum ki, zaruretten fazla kendine masraf yapmıyordu. 'Maişetçe neden bu kadar muktesit yaşıyorsun?' diyenlere cevaben:

"Ben sevâd-ı âzama tâbi olmak isterim. Sevâd-ı âzam ise, bu kadar tedarik edebilir. Ben, ekalliyet-i müsrifeye tâbi olmak istemem' demişlerdir.

"Darü'l-Hikmet'ten aldığı maaştan miktar-ı zarureti ayırdıktan sonra,

mütebakisini bana vererek, ‘Hıfzet!’ derdi. Ben de, bir sene zarfındaki fazla kalmış paraları amcamın bana olan şefkatine; hem malı istihkar etmesine itimaden, haberi olmadan tamamen sarf ettim. Sonra bana dedi ki: ‘Bu para bizehelâl değildi, millet malı idi, niçin sarf ettin? Madem ki öyledir, bende seni vekilharçlıktan azl ile kendimi nasbettim!”

“Bir müddet aradan geçti. Hakaikten on iki telifatını tab’ ettirmek kalbine geldi. Maaştan toplanan paraları, o telifatların tabına verdi. Yalnız bir iki küçüğü müstesna olmak üzere, diğerlerini etrafa meccanen dağıttı. Niçin sattırmadığını sual ettim. Dedi ki:

“Maaştan bana kut-u lâyemut caizdir, fazlası millet malıdır. Bu sûretle millete iade ediyorum.”

Darü’l-Hikmet’teki hizmeti, hep böyle şahsî teşebbüsü ile idi. Çünkü, orada müştereken iş görmek için bazı mâniler görüyordu. Onu tanıyanlar biliyorlar ki, Bediüzzaman kefenini boynunatakmış ve ölümünü göze almıştır. Onun içindir ki,Darü’l-Hikmeti’l-İslâmiye’de demir gibi dayandı. Ecnebi tesiratı, Darü’l-Hikmet’i kendine âlet edemedi. Yanlış fetvalara karşı pervasızca mücadele etti. İslâmiyete muzır bir cereyan ortaya atıldığı vakit, o cereyanı kırmak için eser neşrederdi.

Esaretten avdetinden sonraki İstanbul hayatına dair kaleme aldığı bir parçadır

(Yirmi Altıncı Lem'adan Onuncu Rica)

Bir zaman, esaretten geldikten sonra, İstanbul'da bir iki sene yine gaflet galebe etti. Siyaset havası, nazarımı nefsimden kaldırıp âfâka dağıtmışken, birgün İstanbul'un Eyüp Sultan kabristanının dereye bakan yüksek bir yerinde oturuyordum. İstanbul etrafındaki âfâka baktım. Birden, bakıyorum, benim hususî dünyam vefat ediyor, bazı cihette ruh çekiliyor gibi bir hâlet-i hayaliye bana geldi. Dedim "Acaba bu kabristanın mezar taşlarındaki yazılar mıdır ki, bana böyle hayal veriyor?" diye nazarımı çektim. Uzağa değil, o kabristana baktım. Kalbime ihtar edildi ki:

"Bu senin etrafındaki kabristanın, yüz İstanbul, içinde vardır. Çünkü yüz defa İstanbul buraya boşalmış. Bütün İstanbul halkını buraya boşaltan bir Hâkim-i Kadîrin hükmünden kurtulup müstesna kalamazsın; sen de gideceksin."

Ben kabristandan çıkıp, bu dehşetli hayal ile Sultan Eyüp Camiinin mahfelindeki küçük bir odaya, çok defa girdiğim gibi, bu defa da girdim. Düşündüm ki, ben üç cihette misafirim. Bu menzilcikte misafir olduğum gibi, İstanbul'da da misafirim, dünyada da misafirim. Misafir, yolunu düşünmeli. Nasıl ki bu odadan çıkacağım, birgün de İstanbul'dan çıkacağım, diğer birgün de dünyadan çıkacağım.

İşte bu hâlette, gayet rikkatli ve firkatli, elemli bir hüzün ve gam, kalbime, başıma çöktü. Çünkü ben yalnız bir-iki dostu kaybetmiyorum. İstanbul'da binler sevdiğim dostlarımdan mufarakat gibi, çok sevdiğim İstanbul'dan da ayrılacağım. Dünyada yüz binler dostlarımdan iftirak gibi, çok sevdiğim ve müptelâ olduğum o güzel dünyadan da ayrılacağım diye düşünürken, yine kabristanın o yüksek yerine gittim. Ara sıra sinemaya ibret için gittiğimden, bana, İstanbul içindeki insanlar, o dakikada, sinemada geçmiş zamanın gölgelerini hazır zamana getirmek cihetiyle, ölmüş olanları ayakta gezer suretinde gösterdikleri gibi, aynen ben de, o vakit gördüğüm insanları, ayakta gezen cenazeler vaziyetinde gördüm. Hayalim dedi ki: Madem bu kabristanda olanlardan bir kısmı, sinemada gezer gibi görülüyor; ileride kat'iyen bu kabristana girecekleri, girmiş gibi gör. Onlar da cenazelerdir, geziyorlar.

Birden, Kur'ân-ı Hakîmin nuruyla ve Gavs-ı Âzam Şeyh Geylânî (k.s.) Hazretlerinin irşadıyla, o hazîn hâlet, sürurlu ve neş'eli bir vaziyete inkılâp etti.

Şöyle ki:

O hazîn hale karşı Kur’ân’dan gelen nur böyle ihtar etti ki: Senin, şimal-i şarkîde, Kosturma’daki gurbetinde bir iki esir zabit dostun vardı. Bu dostların herhalde İstanbul’a gideceklerini biliyordun. Sana birisi deseydi, “Sen İstanbul’a mı gideceksin, yoksa burada mı kalacaksın?” Elbette, zerre miktar aklın varsa, İstanbul’a ferah ve sürurla gitmesini kabul edecektin. Çünkü bin birden, dokuz yüz doksan dokuz ahbabın İstanbul’dadırlar. Burada bir iki tane kalmış; onlar da oraya gidecekler. Senin için İstanbul’a gitmek hazîn bir firak, elîm bir iftirak değil. Hem de geldin, memnun olmadın mı? O düşman memleketindeki pekkaranlık, uzun gecelerinden ve pek soğuk fırtınalı kışlarındankurtuldun. Bu güzel, dünya cenneti gibi İstanbul’a geldin.

Aynen öyle de, senin küçüklüğünden bu yaşına kadar, sevdiklerinden yüzde doksan dokuzu, sana dehşet veren kabristana göçmüşler. Bu dünyada kalan bir iki dostun var; onlar da oraya gidecekler. Dünyada vefatın firak değil, visaldir, o ahbaplara kavuşmaktır. Onlar, yani o ervâh-ı bâkiye, eskimiş yuvalarını toprak altında bırakıp, bir kısmı yıldızlarda, bir kısmı âlem-i berzah tabakatında geziyorlar diye ihtar edildi.

Evet, bu hakikati Kur’ân ve iman o derece kat’î bir surette ispat etmiştir ki, bütün bütün kalbsiz, ruhsuz olmazsa veyahut dalâlet kalbini boğmamış ise, görüyor gibi inanmak gerektir. Çünkü bu dünyayı hadsiz envâ-ı lütuf ve ihsanatıyla böyle tezyin edip mükrimâne ve şefîkane rububiyetini gösteren ve tohumlar gibi en ehemmiyetsiz cüz’î şeyleri dahi muhafaza eden bir Sâni-i Kerîm ve Rahîm, masnuatı içinde en mükemmel ve en câmi, en ehemmiyetli ve en çok sevdiği masnuu olan insanı, elbette ve bilbedahe, sureten göründüğü gibi böyle merhametsiz, âkıbetsiz idam etmez, mahvetmez, zayi etmez. Belki bir çiftçinin toprağa serptiği tohumlar gibi, başka bir hayatta sümbül vermek için, Hâlık-ı Rahîm o sevdiği masnuunu, bir rahmet kapısı olan toprak altına muvakkaten atar.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Bu hakikat, iki kere iki dört eder derecesinde, sair risalelerde, hususan Onuncu ve Yirmi Dokuzuncu Sözlerde ispat edilmiştir.

İşte bu ihtar-ı Kur’ânîyi aldıktan sonra, o kabristan, İstanbul’dan ziyade bana ünsiyetli oldu. Halvet ve uzlet, bana sohbet ve muaşeretten daha ziyade hoş geldi. Ben de Boğaz tarafındaki Sarıyer’de, bir halvethane kendime buldum. Gavs-ı Âzam (r.a.) *Fütuhu’l-Gayb*’ıyla bana bir üstad ve tabip ve mürşid olduğu gibi, İmam-ı Rabbânî de (r.a.) *Mektubat*’ıyla bir enîs, bir müşfik, bir hoca hükmüne geçti. O vakit, ihtiyarlığa girdiğimden ve medeniyetin ezvâkından çekildiğimden ve hayat-ı içtimaiyeden sıyrıldığımdan pek çok memnun oldum, Allah’a şükrettim.

ON BİRİNCİ RİCA

Esaretten geldikten sonra, İstanbul'da Çamlıca tepesinde bir köşkte, merhum biraderzadem Abdurrahman (r.aleyh) ile beraber oturuyorduk. Bu hayatım, hayat-ı dünyeviye cihetinde bizim gibilere en mes'ûdâne bir hayat sayılabilirdi. Çünkü esaretten kurtulmuştum; Darü'l-Hikmette, meslek-i ilmiyeme münasip, en âli bir tarzda neşr-i ilme muvaffakiyet vardı. Bana teveccüh eden haysiyet ve şeref, haddimden çok fazla idi. Mevkice İstanbul'un en güzel yeri olan Çamlıca'da oturuyordum. Hem herşeyim mükemmeldi. Merhum biraderzadem Abdurrahman gibi gayet zekî, fedakâr, hem talebe, hem hizmetkâr, hem kâtip, hem evlâd-ı mâneviyem beraberdi. Dünyada herkesten ziyade kendimi mes'ut bilirken, âyineye baktım, saçımda, sakalımda beyaz kılları gördüm.

Birden, esarette, Kosturma'daki camideki intibah-ı ruhî yine başladı. Onun eseri olarak, kalben merbut olduğum ve medar-ı saadet-i dünyeviye zannettiğim hâlâtı, esbabı tetkike başladım. Hangisini tetkik ettimse, baktım ki, çürüktür, alâkaya değmiyor, aldatıyor. O sıralarda, en sadakatli zannettiğim bir arkadaşımda, umulmadık bir sadakatsizlik ve hatıra gelmez bir vefasızlık gördüm. Hayat-ı dünyeviyeden bir ürkmek geldi. Kalbime dedim: "Acaba ben bütün bütün aldanmış mıyım? Görüyorum ki, hakikat noktasında acınacak halimize, pek çok insanlar gıpta ile bakıyorlar. Bütün bu insanlar divane mi olmuşlar? Yoksa şimdi ben divane mi oluyorum ki, bu dünyaperest insanları divane görüyorum?"

Her neyse... Ben, ihtiyarlığın verdiği şiddetli intibah cihetinde, en evvel, alâkadar olduğum fâni şeylerin fâniliğini gördüm. Kendime de baktım, nihayet-i aczde gördüm. O vakit, bekà isteyen ve bekà tevehhümüyle fânilere müptelâ olan ruhum bütün kuvvetiyle dedi ki: "Madem cismen fâniyim; bu fânilerden bana ne hayır gelebilir? Madem ben âcizim; bu âcizlerden ne bekleyebilirim? Benim derdime çare bulacak bir Bâkî-i Sermedî, bir Kadîr-i Ezelî lâzım" diyerek taharrîye başladım.

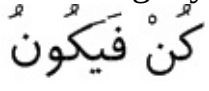
O vakit, herşeyden evvel, eskiden beri tahsil ettiğim ilme müracaat edip, bir teselli, bir rica aramaya başladım. Maatteessüf, o vakte kadar ulûm-u felsefeyi ulûm-u İslâmiye ile beraber havsalama doldurup, o ulûm-u felsefeyi, pek yanlış olarak, maden-i tekemmül ve medar-ı tenevvür zannetmiştim. Halbuki, o felsefî meseleler ruhumu çok fazla kirletmiş ve terakkiyât-ı mâneviyemde engel olmuştu. Birden, Cenâb-ı Hakkın rahmet ve keremiyle, Kur'ân-ı Hakîmdeki hikmet-i kudsiye imdada yetişti. Çok risalelerde beyan edildiği gibi, o felsefî meselelerin kirlerini yıkadı, temizlettirdi.

Ezcümle, fünun-u hikmetten gelen zulümat-ı ruhiye, ruhumu kâinata boğduruyordu. Hangi cihete baktım, nur aradım; o meselelerde nur bulamadım, teneffüs edemedim. Tâ, Kur'ân-ı Hakîmden gelen *Lâ ilâhe illâ Hû* cümlesiyle

ders verilen tevhid, gayet parlak bir nur olarak, bütün o zulümatı dağıttı; rahatla nefes aldım. Fakat nefis ve şeytan, ehl-i dalâlet ve ehl-i felsefeden aldıkları derse istinad ederek akıl ve kalbe hücum ettiler. Bu hücumdaki münâzarât-ı nefsiye, lillâhilhamd, kalbin muzafferiyetiyle neticelendi. Çok risalelerde kısmen o münazaralar yazılmış. Onlara iktifâ edip, burada yalnız binde bir muzafferiyet-i kalbiyeyi göstermek için, binler burhandan birtek burhan beyan edeceğim. Tâ ki, gençliğinde hikmet-i ecnebiye veya fünun-u medeniye namı altındaki kısmen dalâlet, kısmen mâlâyâniyat meseleleriyle ruhunu kirletmiş, kalbini hasta etmiş, nefsini şımartmış bir kısım ihtiyarların ruhunda temizlik yapsın; tevhid hakkında şeytan ve nefsin şerrinden kurtulsun. Şöyle ki:

Ulûm-u felsefiyenin vekâleti namına nefsim dedi ki: “Bu kâinattaki esbabın tabiatıyla bu mevcudata müdahaleleri var. Herşey bir sebebe bakar. Meyveyi ağaçtan, hububatı topraktan istemeli. En cüz’î, en küçük birşeyi de Allah’tan istemek ve Allah’a yalvarmak ne demektir?”

O vakit, nur-u Kur’ân ile, sırr-ı tevhid, şu gelecek surette inkişaf etti. Kalbim, o mütefelsif nefsime dedi:

En cüz’î ve en küçük şey, en büyük şey gibi, doğrudan doğruya bütün kâinat Hâlıkının kudretinden gelir ve hazinesinden çıkar. Başka surette olamaz. Esbab ise bir perdedir. Çünkü en ehemmiyetsiz ve en küçük zannettiğimiz mahlûklar, bazan san’at ve hilkat cihetinde en büyüğünden daha büyük olur. Sinek, tavuktan san’atça ileri geçmezse de, geri de kalmaz. Öyle ise, büyük küçük tefrik edilmeyecek. Ya bütünü esbab-ı maddiyeye taksim edilecek, veyahut bütünü birden birtek zâta verilecektir. Birinci şık muhal olduğu gibi, bu şık vâciptir, zarurîdir. Çünkü birtek zâta, yani, bir Kadîr-i Ezelîye verilse, madem bütün mevcudatın intizamat ve hikmetleriyle vücudu kat’î tahakkuk eden ilmi herşeyi ihata ediyor. Ve madem ilminde herşeyin miktarı taayyün ediyor. Ve madem, bilmüşahede, her vakit hiçten, nihayetsiz suhuletle, nihayetsiz san’atlı masnular vücuda geliyor. Ve madem o Kadîr-i Alîmin, bir kibrit çakar gibi, emr-i [1] ile, hangi şey olursa olsun icad edebildiğini, hadsiz kuvvetli delillerle çok risalelerde beyan ettiğimiz ve hususan Yirminci Mektup ve Yirmi Üçüncü Lem’anın âhirinde ispat edildiği gibi, hadsiz bir kudreti var. Elbette, bilmüşahede görülen harikulâde suhulet ve kolaylık, o ihata-i ilmiyeden ve azamet-i kudretten geliyor.

1. “(Allah birşeyin olmasını murad ettiği zaman, O sadece) ‘Ol’ der, o da oluverir.” Bakara Sûresi, 2:117; Yâsin Sûresi, 36:82.

Meselâ, nasıl ki göze görülmeyen eczalı bir mürekkeple yazılan bir kitaba, o yazıyı göstermeye mahsus bir ecza sürülse, o koca kitap birden herbir göze vücudunu gösterip kendini okutturur. Aynen öyle de, o Kadîr-i Ezelînin ilm-i

muhitinde, herşeyin suret-i mahsusası, bir miktar-ı muayyen ile taayyün ediyor. O Kadîr-i Mutlak, emr-i كُنْ فَيَكُونُ ile, o hadsiz kudretiyle ve nâfiz iradesiyle, o yazıya sürülen ecza gibi, gayet kolay ve suhuletle, kudretin bir cilvesi olan kuvvetini o mahiyet-i ilmiyeye sürer, o şeye vücud-u haricî verir, göze gösterir, nukuş-u hikmetini okutturur.

Eğer bütün eşya birden o Kadîr-i Ezelîye ve Alîm-i Külli Şeye verilmezse, o vakit sinek gibi en küçük birşeyin vücudunu, dünyanın ekser nevilerinden hususî bir mizanla toplamak lâzım gelmekle beraber; o küçücük sineğin vücudunda çalışan zerreler, o sineğin sırr-ı hilkatini ve kemâl-i san'atını bütün dekaikiyle bilmekle olabilir. Çünkü esbab-ı tabiiye ile esbab-ı maddiye, bilbedahe ve umum ehl-i aklın ittifakıyla, hiçten icad edemez. Öyleyse, herhalde, onlar icad etse, elbette toplayacak. Madem toplayacak; hangi zîhayat olursa olsun, ekser anâsır ve envâından nümuneler, içinde vardır. Adeta kâinatın bir hülâsası, bir çekirdeği hükmündedir. Elbette, o halde bir çekirdeği bütün bir ağaçtan, bir zîhayatı bütün rû-yi zeminden ince elekle eleyip ve en hassas bir mizan ile ölçüp toplattırmak lâzım geliyor. Ve madem esbab-ı tabiiye cahildir, câmiddir; bir ilmi yoktur ki bir plân, bir fihriste, bir model, bir program takdir etsin, ona göre mânevî kalıba gelen zerrâtı eritip döksün, tâ dağılmasın, intizamını bozmasın. Halbuki herşeyin şekli, heyeti hadsiz tarzlarda olabildiği için, hadsiz had ve hesaba gelmez eşkâller, miktarlar içinde birtek şekil ve miktarda, sel gibi akan anâsırın zerreleri dağılmayarak, muntazaman, miktarsız, kalıpsız, birbiri üstünde kitle halinde durdurmak ve zîhayata muntazam bir vücut vermek, ne derece imkândan, ihtimalden, akıldan uzak olduğu görünüyor. Elbette kimin kalbinde körlük yoksa görür.

Evet, bu hakikate binaen,

اِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُ

bu âyet-i azîmenin sırrıyla,[HAŞİYE-1] bütün esbab-ı maddiye toplansa, onların ihtiyarları da olsa, birtek sineğin vücudunu ve o vücudun cihazatını mizan-ı mahsusla toplayamazlar. Toplasalar da, o vücudun miktar-ı muayyenesinde durduramazlar. Durdursalar da, daima tazelenmekte olan ve o vücuda gelip çalışan zerrâtı, muntazaman çalıştıramazlar. Öyleyse, bilbedahe, esbab bu eşyaya sahip çıkamazlar. Demek Sahib-i Hakikîleri başkadır.

Haşiye-1 Yani, "Allah'tan başka bütün çağırdığınız ve ibadet ettiğiniz şeylertoplansalar, asla bir sineği halk edemezler." Hac Sûresi, 22:73.

Evet, öyle bir Sahib-i Hakikîleri var ki,

مَا خَلْقُكُمْ وَلاَ بَعْثُكُمْ اِلاَّ كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ [1] âyetinin sırrıyla, bütün zeminin yüzündeki zîhayatı, bir sineğin ihyâsı kadar kolay yapar. Bir baharı, birtek çiçek kolaylığında icad eder. Çünkü toplamaya muhtaç değil. Emr-i كُنْ فَيَكُونُ [2] ’a mâlik olduğundan; ve her baharda hadsiz mevcudat-ı bahariyenin madde-i unsuriyesinden başka hadsiz sıfât ve ahvâl ve eşkâllerini hiçten icad ettiğinden; ve ilminde herşeyin plânı, modeli, fihristesi ve programı taayyün ettiğinden; ve bütün zerrat Onun ilim ve kudreti dairesinde hareket ettiklerinden, kibrit çakar gibi herşeyi nihayet kolaylıkla icad eder. Ve hiçbir şey, zerre miktar hareketini şaşırmaz. Seyyârat mutî bir ordusu olduğu gibi, zerrat dahi muntazam bir ordusu hükmüne geçer. Madem o kudret-i ezeliyeye istinaden hareket ediyorlar ve o ilm-i ezelînin düsturlarıyla çalışıyorlar; elbette o eserler, o kudrete göre vücuda gelir. Yoksa o küçük, ehemmiyetsiz şahsiyetlerine bakmakla o eserler küçülmez. O kudrete intisap kuvvetiyle bir sinek, bir Nemrud’u gebertir. Karınca, Firavunun sarayını harap eder. Zerre gibi küçük çam tohumu, dağ gibi koca bir çam ağacının yükünü omuzunda taşıyor. Bu hakikati çok risalelerde ispat ettiğimiz gibi, nasıl ki bir nefer, askerlik vesikasıyla padişaha intisap noktasında, yüz bin defa kendi kuvvetinden fazla, bir şahı esir etmek gibi eserlere mazhar olur. Öyle de, herşey, o kudret-i ezeliyeye intisabıyla, yüz bin defa esbab-ı tabiiyenin fevkinde mu’cizât-ı san’ata mazhar olabilir.

1. “Sizin yaratılmanız da, diriltilmeniz de, tek bir kişinin yaratılıp diriltilmesi gibidir.” Lokman Sûresi, 31:28.
2. “(Allah birşeyin olmasını murad ettiği zaman, O sadece) ‘Ol’ der, o da oluverir.” Bakara Sûresi, 2:117; Yâsin Sûresi, 36:82.

Elhasıl, herşeyin nihayet derecede hem san’atlı, hem suhuletli vücudu gösteriyor ki, muhit bir ilim sahibi olan bir Kadîr-i Ezelînin eseridir. Yoksa, yüz bin muhal içinde, değil vücuda gelmek, belki imkân dairesinden çıkıp imtinâ dairesine girecek ve mümkün suretinden çıkıp mümteni mahiyetine girecek ve hiçbir şey vücuda gelmeyecek, belki de vücuda gelmesi muhal olacaktır.

İşte bu gayet ince ve gayet kuvvetli ve gayet derin ve gayet zâhir bir burhanla, şeytanın muvakkat bir şakirdi ve ehl-i dalâletin ve ehl-i felsefenin bir vekili olan nefsim sustu. Ve, lillâhilhamd, tam imana geldi. Ve dedi ki:

Evet, bana öyle bir Hâlık ve Rab lâzım ki, en küçük hâtırât-ı kalbimi ve en hafî niyazımı bilecek; ve en gizli ihtiyac-ı ruhumu yerine getirdiği gibi, bana saadet-i ebediyeyi vermek için, koca dünyayı âhirete tebdil edecek ve bu dünyayı kaldırıp âhireti yerine kuracak; hem sineği halk ettiği gibi semâvâtı da icad edecek; hem güneşi semânın yüzüne bir göz olarak çaktığı gibi, bir zerreyi de gözbebeğimde yerleştirecek bir kudrete mâlik olsun. Yoksa, sineği halk edemeyen, hâtırât-ı kalbime müdahale edemez, niyaz-ı ruhumu işitemez. Semâvâtı halk etmeyen, saadet-i ebediyeyi bana veremez. Öyleyse, benim

Rabbim Odur ki, hem hâtırât-ı kalbimi ıslah eder, hem cevv-i havayı bulutlarla bir saatte doldurup boşalttığı gibi dünyayı âhirete tebdil edip, Cenneti yapıp, kapısını bana açar, “Haydi, gir” der.

İşte, ey nefsim gibi bedbahtlık neticesinde bir kısım ömrünü nursuz felsefî ve ecnebî fünununa sarf eden ihtiyar kardeşlerim! Kur’ân’ın lisanındaki mütemadiyen *Lâ ilâhe illâ Hû* ferman-ı kudsiyesinden ne kadar kuvvetli ve ne kadar hakikatli ve hiçbir cihette sarsılmaz ve zedelenmez ve tagayyür etmez bir rükn-ü imanîyi anlayınız ki, nasıl bütün mânevî zulümatı dağıtır ve mânevî yaraları tedavi eder!

İstanbul'da Dârü'l-Hikmet'te bulunduğu zaman, Sünûhat risalesinde yazdığı gayet acip bir vâkıa-i ruhaniye:

Rüyada Bir Hitabe

1335 senesi Eylül'ünde, dehrin hadisatının verdiği yeisle, şiddetle muztarip idim. Şu kesif zulmet içinde bir nur arıyordum. Mânen rüya olan yakazada bulamadım. Hakikaten yakaza olan rüya-yı sâdıkada bir ziya gördüm. Tafsilâtı terk ile, bana söylettirilmiş noktaları kaydedeceğim. Şöyle ki:

Bir Cuma gecesinde nevm ile âlem-i misale girdim. Biri geldi, dedi:

"Mukadderat-ı İslâm için teşekkül eden bir meclis-i muhteşem seni istiyor."

Gittim, gördüm ki, münevver, emsalini dünyada görmediğim, Selef-i Salihînden ve a'sârın meb'uslarından her asrın meb'usları içinde bulunur bir meclis gördüm. Hicap edip kapıda durdum. Onlardan bir zat dedi ki:

"Ey felâket, helâket asrının adamı, senin de reyin var. Fikrini beyan et."

Ayakta durup dedim:

"Sorun, cevap vereyim."

Biri dedi: "Bu mağlûbiyetin neticesi ne olacak; galibiyette ne olurdu?"

Dedim: "Musibet şerr-i mahz olmadığı için, bazan saadette felâket olduğu gibi, felâketten dahi saadet çıkar. Eskiden beri i'lâ-yı kelimetullah ve beka-yı istiklâliyet-i İslâm için, farz-ı kifaye-i cihadı deruhte ile kendini yekvücut olan âlem-i İslâma fedaya vazifedar ve hilâfete bayraktar görmüş olan bu devlet-i İslâmiyenin felâketi, âlem-i İslâmın saadet-i müstakbelesiyle telâfi edilecektir. Zira, şu musibet, maye-i hayatımız ve âb-ı hayatımız olan uhuvvet-i İslâmiyenin inkişaf ve ihtizazını hârikulâde tacil etti. Biz incinirken âlem-i İslâm ağlıyor. Avrupa ziyade incitse, bağıracaktır. Şayet ölsek, yirmiöleceğiz, üç yüz dirileceğiz. Harikalar asrındayız. İki-üç sene mevtten sonra meydanda dirilenler var. Biz mağlûbiyetle bir saadet-i âcile-i عَاجِلَه muvakkate kaybettik. Fakat bir saadeti âcile-i اٰجِلَه müstemirre bizi bekliyor. Pek cüz'î ve mütehavvil ve mahdut olan hâli, geniş istikbal ile mübadele eden kazanır."

Birden meclis tarafından denildi: "İzah et."

Dedim: "Devletler, milletler muharebesi, tabakat-ı beşer muharebesine terk-i mevki ediyor. Zira beşer esir olmak istemediği gibi, ecîr olmak da istemez. Galip

olsaydık, hasmımız ve düşmanımız elindeki cereyan-ı müstebidaneye, belki daha şedîdâne kapılacak idik. Halbuki o cereyan hem zalimâne, hem tabiat-ı âlem-i İslâma münâfi, hem ehl-i imânın ekseriyet-i mutlakasının menfaatine mübayin, hem ömrü kısa, parçalanmaya namzettir. Eğer ona yapışsaydık, âlem-i İslâmı fıtratına, tabiatına muhalif bir yola sürecek idik. Şu medeniyet-i habise ki, biz ondan yalnız zarar gördük. Ve nazar-ı şeriatta merdud ve seyyiatı hasenatına galebe ettiğinden, maslahat-ı beşer fetvasıyla mensuh ve intibah-ı beşerle mahkûm-u inkıraz, sefih, mütemerrid, gaddar, mânen vahşî bir medeniyetin himayesini Asya'da deruhte edecektik."

Meclisten biri dedi: "Neden şeriat şu medeniyeti[HAŞİYE-1] reddeder?"

Haşiye-1 Bizim muradımız, medeniyetin mehasini ve beşere menfaati bulunan iyiliklerdir. Yoksa, medeniyetin günahları, seyyiatları değil ki, ahmaklar o seyyiatları, o sefahetleri mehasin zannedip taklit edip, malımızı harap ettiler. Medeniyetin günahları, iyiliklerine galebe edip, seyyiatı hasenatına racih gelmekle, beşer iki Harb-i Umumi ile iki dehşetli tokat yeyip, o günahkâr medeniyeti zîr ü zeber edip öyle bir kustu ki, yeryüzünü kanla bulaştırdı. İnşaallah, istikbaldeki İslâmiyetin kuvvetiyle, medeniyetin mehasini galebe edecek, zemin yüzünü pisliklerden temizleyecek, sulh-u umumîyi de temin edecek.

Dedim: "Çünkü, beş menfi esas üzerine teessüs etmiştir. Nokta-i istinadı kuvvettir. O ise, şe'ni tecavüzdür. Hedef-i kastı menfaattır. O ise, şe'ni tezahumdur. Hayatta düsturu, cidaldir. O ise, şe'ni tenazudur. Kitleler mabeynindeki rabıtası, âheri yutmakla beslenen unsuriyet ve menfî milliyettir. O ise, şe'ni böyle müthiş tesadümdür. Cazibedar hizmeti, hevâ ve hevesi teşcî ve arzularını tatmin ve metalibini teshildir. O heva ise, şe'ni insaniyeti derece-i melekiyeden, dereke-i kelbiyete indirmektir. İnsanın mesh-i mânevîsine sebep olmaktır. Bu medenîlerden çoğu, eğer içi dışına çevrilse, kurt, ayı, yılan, hınzır, maymun postu görülecek gibi hayale gelir.

"İşte, onun için bu medeniyet-i hazıra, beşerin yüzde seksenini meşakkate, şekavete atmış; onunu mümevveh (hayalî) saadete çıkarmış; diğer on'unu da, beyne beyne bırakmış. Saadet odur ki, külle, ya eksere saadet ola. Bu ise, ekall-i kalilindir ki, nev-i beşere rahmet olan Kur'ân, ancak umumun, lâakal ekseriyetin saadetini tazammun eden bir medeniyeti kabul eder.

"Hem serbest hevânın tahakkümüyle, havâic-i gayr-ı zaruriye havâic-i zaruriye hükmüne geçmişlerdir. Bedavette bir adam dört şeye muhtaç iken, medeniyet yüz şeye muhtaç ve fakir etmiştir. Sa'y, masrafa kâfi gelmediğinden, hileye, harama sevk etmekle, ahlâkın esasını şu noktadan ifsad etmiştir. Cemaate, nev'e verdiği servet, haşmete bedel, ferdi, şahsı fakir ahlâksız etmiştir. Kurun-u ûlânın mecmu vahşetini, bu medeniyet bir defada kustu!

"Âlem-i İslâmın şu medeniyete karşı istinkâfı ve soğuk davranması ve kabulde ıztırabı câ-yı dikkattir. Zira istiğna ve istiklâliyet hassasıyla mümtaz olan şeriattaki İlâhî hidayet, Roma felsefesinin dehâsıyla aşılanmaz, imtizaç etmez, bel' olunmaz, tâbi olmaz.

"Bir asıldan tev'em (ikiz) olarak neşet eden eski Roma ve Yunan iki dehâları, su ve yağ gibi mürur-u a'sâr (asırlar) ve medeniyet ve Hıristiyanlığın temzicine

çalıştığı halde, yine istiklâllerini muhafaza, âdetâ tenasuhla o iki ruh şimdi de başka şekillerde yaşıyorlar. Onlar tev'em ve esbab-ı temzic varken imtizac olunmazsa, şeriatın ruhu olan nur-u hidayet, o muzlim pis medeniyetin esası olan Roma dehâsıyla hiçbir vakit mezc olunmaz, bel' olunmaz."

Dediler: "Şeriat-ı garrâdaki medeniyet nasıldır?"

Dedim: "Şeriat-ı Ahmediyenin (a.s.m.) tazammun ettiği ve emrettiği medeniyet ise ki, medeniyet-i hazıranın inkişâından inkişaf edecektir. Onun menfi esasları yerine, müspet esaslar vaz' eder.

"İşte nokta-i istinad, kuvvete bedel haktır ki, şe'ni adalet ve tevazündür. Hedef de, menfaat yerine fazilettir ki, şe'ni muhabbet ve tecazüptür. Cihetü'l-vahdet de unsuriyet ve milliyet yerine, rabıta-i dinî, vatanî, sınıfîdir ki, şe'ni samimî uhuvvet ve müsalemet ve haricin tecavüzüne karşı yalnız tedâfüdür. Hayatta düsturu, cidal yerine düstur-u teavündür ki, şe'ni ittihad ve tesanüttür. Hevâ yerine hüdâdır ki, şe'ni insaniyeten terakkî ve ruhen tekâmüldür. Hevâyı tahdit eder; nefsin hevesat-ı süfliyesinin teshiline bedel, ruhun hissiyat-ı ulviyesini tatmin eder.

"Demek, biz mağlûbiyetle ikinci cereyana takıldık ki, mazlumların ve cumhurun cereyanıdır. Başkalarından yüzde seksen fakir ve mazlumsa, İslâmdan doksan, belki doksan beştir.

"Âlem-i İslâm şu ikinci cereyana karşı lâkayt veya muarız kalmakla hem istinatsız, hem bütün emeğini heder, hem onun istilâsıyla istihaleye mâruz kalmaktan ise, âkılâne davranıp onu İslâmî bir tarza çevirip, kendine hâdim kılmaktır. Zira düşmanın düşmanı, düşman kaldıkça dosttur. Nasıl ki, düşmanın dostu, dost kaldıkça düşmandır.

"Şu iki cereyan birbirine zıt, hedefleri zıt, menfaatleri zıt olduğundan; birincisi dese "Öl," diğeri diyecek "Diril." Birinin menfaati zarar, ihtilâf, tedennî, zaaf, uyumamızı istilzam ettiği gibi; ötekinin menfaati dahi kuvvetimizi, ittihadımızı bizzarure iktiza eder.

"Şark husumeti, İslâm inkişafını boğuyordu; zâil oldu ve olmalı. Garp husumeti, İslâmın ittihadına, uhuvvetin inkişafına en müessir sebeptir; bâki kalmalı."

Birden o meclisten tasdik emareleri tezahür etti.

Dediler: "Evet, ümitvar olunuz. Şu istikbal inkılâbı içinde, en yüksek gür sada İslâmın sadası olacaktır!"

Tekrar biri sordu: "Musibet, cinayetin neticesi, mükâfatın mukaddemesidir. Hangi fiilinizle kadere fetva verdirdiniz ki, şu musibetle hükmetti? Musibet-i

âmme ekseriyetin hatâsına terettüp eder. Hazırda mükâfatınız nedir?”

Dedim: “Mukaddemesi üç mühim erkân-ı İslâmiyedeki ihmalimizdir: salât, savm, zekât.

“Zira, yirmi dört saatten yalnız bir saati, beş namaz için Hâlık Teâlâ bizden istedi. Tembellik ettik; beş sene yirmi dört saat talim, meşakkat, tahrik ile bir nevi namaz kıldırdı. Hem senede yalnız bir ay oruç için nefsimizden istedi. Nefsimize acıdık; kefâreten beş sene oruç tutturdu. Ondan, kırktan yalnız biri, ihsan ettiği maldan zekât istedi. Buhl ettik, zulmettik, O da bizden müterakim zekâtı aldı. *El cezâu mincinsi’l-amel…*

“Mükâfat-ı hâzıramız ise: Fâsık, günahkâr bir milletten, humsu olan dört milyonu velâyet derecesine çıkardı; gazilik, şehadetlik verdi. Müşterek hatâdan neşet eden müşterek musibet, mâzi günahını sildi.”

Yine biri dedi: “Bir âmir, hata ile felâkete atmış ise?”

Dedim: “Musibetzede mükâfat ister. Ya âmir-i hatâdarın hasenatı verilecektir; o ise hiç hükmünde. Veya hazine-i gayp verecektir. Hazine-i gaybda böyle işlerdeki mükâfatı ise, derece-i şehadet ve gaziliktir.”

Baktım, meclis istihsan etti. Heyecanımdan uyandım. Terli, elpençe yatakta oturmuş, kendimi buldum. O gece böyle geçti.

Bediüzzaman, yanında başka kitaplar bulundurmuyordu.

“Neden başka kitaplara bakmıyorsun?” denildiğinde,” buyururlardı ki:

“Herşeyden zihnimi tecrid ile Kur’ân’dan fehmediyorum.”

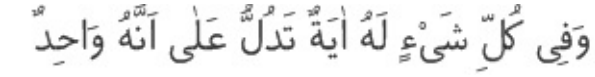
Eserlerden nakletse de, bazı mühim gördüğü mesâili, tağyir etmeden alırdı.

“Niçin aynen böyle tekrar ediyorsun?” diye sorulduğunda,

“Hakikat usandırmaz. Libası değiştirmek istemem” buyururdu.

Yukarıda bir nebze zikredilmişti ki, Bediüzzaman, hakaik-i Kur’âniyeye[1] ait on iki telifatını tab ettirmişti. Bu eserlerden üç-dördü Türkçe olup, mütebakisi Arabîdirler. Bu zamana kadar hiçbir kitapta emsali bulunmayan bir tarz-ı beyan ve ifadeyle hakikatleri ispat ediyorlar.

1. Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin İstanbul’da ve bir kısmını bilâhare Ankara’da tab ile neşrettiği o zamanki eserleri, kırk sene sonra *“Arabî Mesnevî-i Nuriye”* ismiyle birarada bir mecmua halinde neşredildi. İşte bu *Mesnevî-i Nuriye*’nin mukaddemesinde bu eserler hakkında diyor:
“Kırk elli sene evvel, Eski Said, ziyade ulûm-u akliye ve felsefiyede hareket ettiği için, hakikatü’l-hakaike karşı ehl-i tarikat ve ehl-i hakikat gibi bir meslek aradı. Ekser ehl-i tarikat gibi yalnız kalben harekete kanaat edemedi. Çünkü, aklı, fikri hikmet-i felsefiye ile bir derece yaralıydı, tedavi lâzımdı.
Sonra, hem kalben, hem aklen hakikate giden bazı büyük ehl-i hakikatin arkasında gitmek istedi. Baktı, onların herbirinin ayrı, câzibedar bir hassası var. Hangisinin arkasından gideceğine tahayyürde kaldı. İmam-ı Rabbânî de ona gaybî bir tarzda ‘Tevhid-i kıble et’ demiş. Yani, ‘Yalnız bir üstadın arkasından git’ O çok yaralı Eski Said’in kalbine geldi ki:
‘Üstad-ı hakikî Kur’ân’dır. Tevhid-i kıble bu üstadla olur” diye, yalnız o üstad-ı kudsînin irşadıyla hem kalbi, hem ruhu gayet garip bir tarzda sülûke başladılar. Nefs-i emmaresi de şükûk ve şübehatıyla onu mânevî ve ilmî mücahedeye mecbur etti. Gözü kapalı olarak değil; belki İmam-ı Gazâlî Mevlâna Celâleddin ve İmam-ı Rabbânî gibi kalb, ruh, akıl gözleri açık olarak, ehl-i istiğrâkın akıl gözünükapadığı yerlerde, o makamlarda gözü açık olarak gezmiş. Cenâb-ı Hakka hadsiz şükür olsun ki, Kur’ân’ın dersiyle, irşadıyla hakikate bir yol bulmuş. Hattâ

hakikatine mazhar olduğunu, Yeni Said'in Risale-i Nur'uyla göstermiş. Mevlâna Celâleddin (r.a.) ve İmam-ı Rabbânî ve İmam-ı Gazâlî gibi, akıl ve kalb ittifakıyla gittiği için, herşeyden evvel kalb ve ruhun yaralarını tedavi ve nefsinin evhamdan kurtulmasını temine çalışıp, felillâhilhamd, Eski Said Yeni Said'e inkılâp etmiş. Aslı Farisî, sonra Türkçe olan *Mesnevî-i Şerif* gibi o da Arapça bir nevi Mesnevî hükmünde Katre, Hubab, Habbe, Zühre, Zerre, Şemme, Şu'le, Lem'alar, Reşhalar, Lâsiyyemalar ve sair dersleri ve Türkçe de Nokta ve Lemeatı gayet kısa bir surette yazmış; fırsat buldukça da tab' etmiş. Yarım asra yakın o mesleği Risale-i Nur suretinde, fakat dahilî nefs ve şeytanla mücadeleye bedel, hariçte muhtaç mütehayyirlere ve dalâlete giden ehl-i felsefeye karşı, Risale-i Nur, geniş ve küllî Mesnevîler hükmüne geçti.

O fidanlık Mesnevî, turuk-u hafiye gibi enfüsî ve dahilî cihetinde çalışmış, kalb ve ruh içinde yol açmaya muvaffak olmuş. Bahçesi olan Risale-i Nur, hem enfüsî, hem ekseri cihetinde turuk-u cehriye gibi âfâkî ve haric daireye bakıp marifetullaha geniş ve her yerde yol açmış. Adeta Mûsâ Aleyhisselâmın asâsı gibi nereye vurmuş, su çıkarmış...

Hem Risale-i Nur, hükema ve ulemanın mesleğinde gitmeyip, Kur'ân'ın bir i'câz-ı mânevîsiyle, herşeyde bir pencere-i marifet açmış, bir senelik işi bir saatte görür gibi Kur'ân'a mahsus bir sırrı anlamıştır ki, bu dehşetli zamanda hadsiz ehl-i inadın hücumlarına karşı mağlûp olmayıp galebe etmiş."

Dârü'l-Hikmet'te bulunduğu zamanlarda geçirdiği bir inkılâb-ı ruhîyi, bilâhare neşretiği bir eserinde şöyle beyan ediyor:

Eski Said'in gâfil kafasına müthiş tokatlar indi, اَلْمَوْتُ حَقٌّ[1] kaziyesini düşündü. Kendini bataklık çamurunda gördü. Medet istedi, bir yol aradı, bir halâskâr taharri etti. Gördü ki, yollar muhtelif; tereddütte kaldı. Gavs-ı Âzam olan Şeyh-i Geylânî'nin (r.a.) *Fütuhu'l-Gayb* namındaki kitabıyla tefe'ül etti. Tefe'ülde şu çıktı:

اَنْتَ فِى دَارِ الْحِكْمَةِ فَاطْلُبْ طَبِيبًا يُدَاوِى قَلْبَكَ[2]

1. Ölüm hak ve gerçektir.
2. Sen dârü'l-hikmettesin; önce kalbini tedavi edecek bir tabip ara.

Aciptir ki, o vakit ben Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâsı idim. Güya ehl-i İslâmın yaralarını tedaviye çalışan bir hekim idim. Halbuki en ziyade hasta ben idim. Hasta evvelâ kendine bakmalı; sonra hastalara bakabilir.

İşte, Hazret-i Şeyhbana der ki: "Sen kendin hastasın. Kendine bir tabip ara."

Ben dedim: "Sen tabibim ol." Tuttum, kendimi ona muhatap addederek, okitabı bana hitap ediyor gibi okudum. Fakat kitabı çok şiddetliydi.Gururumu dehşetli kırıyordu. Nefsimde şiddetli ameliyat-ı cerrahiye yaptı. Dayanamadım, yarısına kadar kendimi ona muhatap ederek okudum; bitirmeye tahammülüm kalmadı. O kitabı dolaba koydum.

Fakat sonra, ameliyat-ı şifakârâneden gelen acılar gitti, lezzet geldi. O birinci üstadımın kitabını tamam okudum ve çok istifade ettim. Ve onun virdini ve münâcâtını dinledim, çok istifaza ettim.

Sonra İmam-ı Rabbânî'nin*Mektubat* kitabını gördüm, elime aldım. Hâlis bir tefe'ül ederek açtım. Acaiptendir ki, bütün *Mektubat'*ında yalnız iki yerde "Bediüzzaman" lâfzı var.[1] O iki mektup bana birden açıldı. Pederimin ismi Mirza olduğundan, o mektupların başında "Mirza Bediüzzaman'a Mektup"[2] diye yazılı olarak gördüm. "Fesübhânallah," dedim. "Bu bana hitap ediyor." O zaman Eski Said'in bir lâkabı Bediüzzaman idi. Halbuki Hicretin üç yüz senesinde, Bediüzzaman-ı Hemedânî'den başka o lâkapla iştihar etmiş zatları bilmiyordum. Demek İmamınzamanında dahi öyle bir adam vardı ki, ona o iki mektubu yazmış. O zâtın hali benim halime benziyormuş ki, o iki mektubu kendi derdime devâ buldum.

1. İmam-ı Rabbânî, *el-Mektûbât*, 1:86 (74. Mektup); 1:87 (75. Mektup).
2. İmam-ı Rabbânî, *el-Mektubât*, 1:87, (75. Mektup).

Yalnız İmam, o mektuplarında tavsiye ettiği gibi, çok mektuplarında musırrâne şunu tavsiye ediyor: “Tevhid-i kıble et.” Yani, “Birini üstad tut, arkasından git. Başkasıyla meşgul olma.”

Şu en mühim tavsiyesi, benim istidadıma ve ahvâl-i ruhiyeme muvafık gelmedi. Ne kadar düşündüm: Bunun arkasından mı, yoksa ötekinin mi arkasından gideyim? Tahayyürde kaldım. Herbirinde ayrı ayrı cazibedar hâsiyetler var; biriyle iktifâ edemiyordum.

O tahayyürde iken, Cenâb-ı Hakkın rahmetiyle kalbime geldi ki: “Bu muhtelif turukların başı ve şu cetvellerin menbaı ve şu seyyarelerin güneşi Kur’ân-ı Hakîmdir. Hakikî tevhid-i kıble bunda olur. Öyle ise, en âlâ mürşid de ve en mukaddes üstad da odur.” Ona yapıştım.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Yazının sonunda diyor: “Nâkıs ve perişan istidadım elbette lâyıkıyla o mürşid-i hakikînin âb-ı hayat hükmündeki feyzini massedip alamıyor. Fakat ehl-i kalb ve sahib-i halin derecâtına göre, o feyzi, o âb-ı hayatı, yine onun feyziyle gösterebiliriz. Demek, Kur’ân’dan gelen o Sözler ve o nurlar, yalnız aklî mesâil-i ilmiye değil, belki kalbî, ruhî, hâlî mesâil-i imaniyedir. Ve pek yüksek ve kıymettar maarif-i İlâhiye hükmündedirler.”

“Harb-i Umumîde mağlûbiyetimizden dolayı fazla müteessir olduğunuzu görüyoruz” diyenlere cevaben,

“Ben kendi elemlerime tahammül ettim; fakat, ehl-i İslâmın eleminden gelen teellümat beni ezdi. Âlem-i İslâma indirilen darbelerin en evvel kalbime indiğini hissediyorum. Onun için bu kadar ezildim. Fakat bir ışık görüyorum ki, o elemlerimi unutturacak inşaallah” diyerek tebessüm eylerdi.

İstanbul’da en büyük ve en ehemmiyetli ve tesirli hizmet-i vataniye ve milliyesinden birisi de *Hutuvât-ı Sitte* adlı eseriyle gaddar zalimlerin yüzlerine tükürüp, izzet-i diniyeyi ve şeref-i İslâmiyeyi muhafaza etmesidir. İstanbul’un yabancılar tarafından işgali sıralarında, İngiliz Anglikan Kilisesinin, Meşihat-i İslâmiyeden sorduğu altı sualine, altı tükürük mânâsında verdiği mâkul ve sert cevapları, onun derece-i cesaret ve kemalât ve şecaatını fiilen göstermektedir. *Hutuvât-ı Sitte*’yi neşrettiği zaman, Çanakkale’de muharebe oluyordu. İstanbul’un işgalini müteakip İngiliz Başkumandanına bu eser gösterilir ve Bediüzzaman’ın bütün kuvvetiyle aleyhte bulunduğu kendisine ihbar edilir. O cebbar kumandan, idam kararıyla vücudunu ortadan kaldırmak istediyse de, fakat kendisine, Bediüzzaman idam edilirse bütün Şarkî Anadolu İngiliz’e ebediyen adâvet edeceği ve aşiretler her ne pahasına olursa olsun isyan edecekleri söylenmesi üzerine birşey yapamaz.

İstanbul’da, İngilizler desiseleriyle Şeyhülislâmı ve diğer bazı ulemayı lehlerine çevirmeye çalışmalarına mukabil, Bediüzzaman, *Hutuvât-ı Sitte* adlı

eseri ve İstanbul’daki faaliyetiyle İngilizin, âlem-i İslâm ve Türkler aleyhindeki müstemlekecilik siyasetini ve entrikalarını, tarihî düşmanlığını etrafa neşrederek, Anadolu’daki Millî Kurtuluş Hareketini desteklemiş, bu hususta en büyük âmillerden birisi olmuştu.

Bu hizmetine dair kendi ifadesinden bir parça:

“Bir zaman İngiliz devleti, İstanbul Boğazının toplarını tahrip ve İstanbul’u istilâ ettiği hengâmda, o devletin en büyük daire-i diniyesi olan Anglikan Kilisesinin Başpapazı tarafından, Meşihat-ı İslâmiyeden dinî altı sual soruldu. Ben de o zaman, Dârü’l-Hikmeti’l-İslâmiyenin âzâsı idim. Bana dediler: ‘Bir cevap ver. Onlar, altı suallerine altı yüzkelimeyle cevap istiyorlar.’ Ben dedim: ‘Altı yüz kelimeyle değil, altıkelimeyle değil, hattâ bir kelimeyle değil, belki bir tükürükle cevapveriyorum. Çünkü o devlet, işte görüyorsunuz, ayağını boğazımıza bastığı dakikada, onun papazı mağrurane üstümüzde sual sormasına karşı yüzüne tükürmek lâzım geliyor... Tükürün o ehl-i zulmün o merhametsiz yüzüne!’ demiştim.”

İstanbul’daki bu çok ehemmiyetli ve muvaffakiyetli hizmetinden Türk milletine pek ziyade menfaatler husule geldiğini müşahede eden Ankara hükûmeti, Bediüzzaman’ın kıymet ve ehemmiyetini takdir ederek Ankara’ya davet ederler. M. Kemal Paşa, şifreyle davet etmişse de, cevaben,

“Ben, tehlikeli yerde mücahede etmek istiyorum. Siper arkasında mücahede etmek hoşuma gitmiyor. Anadolu’dan ziyade burayı daha tehlikeli görüyorum” demiştir.

Üç defa şifreyle davet ediliyor. Eski Van Valisi, dostu meb’us Tahsin Bey vasıtasıyla davet edildiği için, nihayet karar verir ve Ankara’ya gelir. Ankara’da alkışlarla karşılanır. Fakat ümit ettiği muhiti bulamaz. Kendisi, Hacı Bayram civarında ikamet eder. Meclis-i Meb’usanda dine karşı gördüğü lâkaytlık ve Garplılaşmak bahanesi altında Türk milletinin kudsî mefahir-i tarihiyesi olan şeair-i İslâmiyeden bir soğukluk gördüğü için, meb’usların ibadete, bilhassa namaza müdavim olmalarının lüzum ve ehemmiyetine dair bir beyanname neşreder ve meb’uslara dağıtır. Kâzım Karabekir Paşa da M. Kemal’e okur. O beyanname şudur:

يَا اَيُّهَا الْمَبْعُوثُونَ اِنَّكُمْ لَمَبْعُثُونَ لِيَوْم عَظِيم [1]

1. Ey meclise milletvekili olarak gönderilenler! Siz, büyük bir günde diriltileceksiniz.

Ey mücâhidîn-i İslâm ve ey ehl-i hall ve akd!.. Bu fakirin bir meselede on sözünü, birkaç nasihatini dinlemenizi rica ediyorum.

1– Şu muzafferiyetteki hârikulâde nimet-i İlâhiye bir şükür ister ki devam etsin, ziyade olsun. Yoksa, nimet böyle şükür görmezse gider. Madem ki Kur'ân'ı, Allah'ın tevfikiyle düşmanın hücumundan kurtardınız. Kur'ân'ın en sarih ve en kat'î emri olan "salât" gibi ferâizi imtisal etmeniz lâzımdır; ta onun feyzi, böyle harika suretinde üstünüzde tevâli ve devam etsin.

2–Âlem-i İslâmı mesrur ettiniz, muhabbet ve teveccühünü kazandınız. Lâkin o teveccüh ve muhabbetin idamesi, şeâir-i İslâmiyeyi iltizam ile olur. Zira, Müslümanlar İslâmiyet hasebiyle sizi severler.

3–Bu âlemde evliyaullah hükmünde olan gazi ve şühedalara kumandanlık ettiniz. Kur'ân'ın evâmir-i kat'iyesine imtisal etmekle, öteki âlemde de o nurânî güruha refik olmaya çalışmak, âlî himmetlilerin şe'nidir. Yoksa, burada kumandan iken orada bir neferden istimdad-ı nur etmeye muztar kalacaksınız. Bu dünya-yı deniyye, şan ve şerefiyle öyle bir metâ değil ki, aklı başındaki insanları işbâ etsin, tatmin etsin ve maksud-u bizzat olsun…

4–Bu millet-i İslâmın cemaatleri, her ne kadar bir cemaat namazsız kalsa, hatta fâsık da olsa, yine başlarındakini mütedeyyin görmek ister. Hattâ, umum şarkta, umum memurlara dair en evvel sordukları sual bu imiş: "Acaba namaz kılıyorlar mı?" derler. Namaz kılarsa mutlak emniyet ederler; kılmazsa, ne kadar muktedir olsa nazarlarında müttehemdir. Bir zaman, Beytüşşebab aşâirinde isyan vardı. Ben gittim, sordum: "Sebep nedir?" Dediler ki:

"Kaymakamımız namaz kılmıyordu. Öyle dinsizlere nasıl itaat edeceğiz?" Halbuki busözü söyleyenler de namazsız, hem de eşkıyâ idiler.

5–Enbiyanın ekseri Şarkta ve hükemanın ağlebi Garpta gelmesi kader-i ezelînin bir remzidir ki, Şarkı ayağa kaldıracak din ve kalbdir, akıl ve felsefe değildir. Madem şarkı intibaha getirdiniz; fıtratına muvafık bir cereyan veriniz. Yoksa, sa'yiniz ya hebâen-mensura gider, veya sathî kalır.

6–Hasmınız ve İslâmiyet düşmanı İngiliz, dindeki kayıtsızlığınızdan pek fazlaistifade ettiler ve ediyorlar. Hattâ diyebilirim ki, Yunan kadar İslâmazarar veren, dinde ihmalinizden istifade eden insanlardır. Maslahat-ı İslâmiye ve selâmet-i millet namına, bu ihmali a'mâle tebdil etmeniz gerektir. Görülüyor ki,

İttihatçıların o kadar azîm ve sebat ve fedakârlıklarıyla, hattâ İslâmın şu intibâhına da sebep oldukları halde, bir kısmı dinde lâübâlilik tavrını gösterdikleri için, dahildeki milletten nefret ve tezyif gördüler. Hariçteki İslâmlar dindeki ihmallerini görmedikleri için onlara takdir ve hürmet verdiler ve veriyorlar.

7–Âlem-i küfür, bütün vesaitiyle, medeniyetiyle, felsefesiyle, fünunuyla, misyonerleriyle âlem-i İslâma hücum ve maddeten uzun zamandan beri galebe ettikleri halde, âlem-i İslâma dinen galebe edemedi. Ve dahilî bütün fırak-ı dâlle-i İslâmiye, birer kemmiye-i kalile-i muzırra suretinde mahkûm kaldığı; ve İslâmiyet metanetini ve salâbetini sünnet ve cemaatle muhafaza eylediği bir zamanda, lâübâliyâne, Avrupa medeniyet-i habisesinden süzülen bir cereyan-ı bid'akârâne sinesinde yer tutamaz. Demek, âlem-i İslâm içinde mühim ve inkılâpvâri bir iş görmek, İslâmiyetin desâtirini inkıyad ile olabilir, başka olamaz. Hem olmamış, olmuşsa da çabuk ölüp sönmüş.

8–Zaaf-ı dine sebep olan Avrupa medeniyet-i sefihanesi yırtılmaya yüz tuttuğu bir zamanda ve medeniyet-i Kur'ân'ın zaman-ı zuhuru geldiği bir anda, lâkaydâne ve ihmalkârâne, müsbet bir iş görülmez. Menfîce, tahripkârâne iş ise, bu kadar rahnelere mâruz kalan İslâm zaten muhtaç değildir.

9–Sizin muzafferiyetinizi ve hizmetinizi takdir eden ve sizi seven cumhur-u mü'minîndir. Ve bilhassa tabaka-i avâmdır ki, sağlam Müslümanlardır. Sizi ciddî sever ve tutar ve size minnettardır ve fedakârlığınızı takdir ederler. Ve intibaha gelmiş en cesim ve müthiş bir kuvveti size takdim ederler. Siz dahi, evâmir-i Kur'âniyeyi imtisalle onlara ittisal ve istinad etmeniz, maslahat-ı İslâm namına zarurîdir. Yoksa, İslâmiyetten tecerrüt eden, bedbaht, milliyetsiz, Avrupa meftunu frenk mukallitlerini avâm-ı Müslimîne tercih etmek maslahat-ı İslâma münâfi olduğundan, âlem-i İslâm nazarını başka tarafa çevirecek ve başkasından istimdat edecektir.

10–Bir yolda dokuz ihtimal-i helâket, tek bir ihtimal-i necat varsa, hayatından vazgeçmiş, mecnun bir cesur lâzım ki o yola sülûk etsin. Şimdi, yirmi dört saatten bir saati işgal eden namaz gibi zaruriyat-ı diniyenin imtisalinde yüzde doksan dokuz ihtimal-i necat var. Yalnız, gaflet ve tembellik hasiyetiyle, bir ihtimal zarar-ı dünyevî olabilir. Halbuki ferâizin terkinde, doksan dokuz ihtimal-i zarar var. Yalnız gaflete ve dalâlete istinad, tek bir ihtimal-i necat olabilir. Acaba dine ve dünyaya zarar olan ihmal ve ferâizin terkine ne bahane bulunabilir? Hamiyet nasıl müsaade eder?

Bâhusus, bu mücâhidîn kumandanlar ve Büyük Meclis taklid edilir. Kusurlarınımillet ya taklit veya tenkit edecek; ikisi de zarardır. Demek onlarda

hukukullah, hukuk-u ibâdı da tazammun ediyor. Sırr-ı tevatür ve icmâı tazammun eden hadsiz ihbaratı ve delâili dinlemeyen ve safsata-i nefis ve vesvese-i şeytandan gelen bir vehmi kabul eden adamlarla hakikî ve ciddî iş görülmez.

Şu inkılâb-ı azîmin temel taşları sağlam gerek. Şu meclisin şahsiyet-i mâneviyesi, sahip olduğu kuvvet cihetiyle, mânâ-yı saltanatı deruhte etmiştir. Eğer şeâir-i İslâmiyeyi bizzat imtisal etmek ve ettirmekle mânâ-yı hilâfeti dahi vekâleten deruhte etmezse, hayat için dört şeye muhtaç, fakat an'ane-i müstemirre ile günde lâakal beş defa dine muhtaç olan şu fıtratı bozulmayan ve lehviyat-ı medeniyeyle ihtiyâcât-ı ruhiyesini unutmayan milletin hâcât-ı diniyesini Meclis tatmin etmezse, bilmecburiyye mânâ-yı hilâfeti, tamamen kabul ettiğiniz isme ve resme ve lâfza verecek. O mânâyı idame etmek için kuvveti dahi verecek. Halbuki, Meclis elinde bulunmayan ve Meclis tarikiyle olmayan öyle bir kuvvet, inşikak-ı âsâya sebebiyet verecektir. İnşikak-ı âsâ ise [1] وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيعًا âyetine zıttır. Zaman cemaat zamanıdır. Cemaatın ruhu olan şahs-ı mânevî daha metindir. Ve, tenfiz-i ahkâm-ı şer'iyeye daha ziyade muktedirdir. Halife-i şahsî, ancak ona istinad ile vezâifini deruhte edebilir. Cemaatin ruhu olan şahs-ı mânevî eğer müstakim olsa, ziyade parlak ve kâmil olur. Eğer fena olsa, pek çok fena olur. Ferdin iyiliği de, fenalığı da mahduttur. Cemaatin gayr-ı mahduttur. Harice karşı kazandığınız iyiliği, dahildeki fenâlıkla bozmayınız. Bilirsiniz ki, ebedî düşmanlarınız ve zıtlarınız ve hasımlarınız İslâmın şeâirini tahrip ediyorlar. Öyleyse, zarurî vazifeniz, şeâiri ihyâ ve muhafaza etmektir. Yoksa, şuursuz olarak şuurlu düşmana yardımdır. Şeâirde tehâvün, zaaf-ı milliyeti gösterir. Zaaf ise, düşmanı tevkif etmez, teşci eder.

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ [2]

1. "Allah'ın dinine ve Kur'ân'a hep birlikte sım sıkı sarılın." Âl-i İmran Sûresi, 3:103.
2. "Allah bize yeter; O ne güzel vekildir." Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

Bu meb’usana hitap, namaz kılanlara altmış meb’us daha ilâve eder. Namazgâh olan küçücük odayı, büyük bir odaya tebdil ettirir.

Bu parça, meb’uslara ve umum kumandanlara ve ulemalara okutturulmakla, Reisle şiddetli bir münakaşaya sebebiyet verir. Birgün divan-ı riyasette, elli-altmış meb’us içinde, karşılıklı fikir teatisinde, M. Kemal Paşa,

“Sizin gibi kahraman bir hoca bize lâzımdır. Sizi, yüksek fikirlerinizden istifade etmek için buraya çağırdık. Geldiniz, en evvel namaza dair şeyleri yazdınız, aramıza ihtilâf verdiniz” der.

Bu söz üzerine, Bediüzzaman, birkaç mâkul cevabı verdikten sonra, şiddetle ve hiddetle iki parmağını ileri uzatarak,

“Paşa! Paşa! İslâmiyette, imandan sonra en yüksek hakikat namazdır. Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur” der. Fakat Paşa tarziye verir, ilişemez.

Bediüzzaman, Ankara’da bulunduğu müddetçe, en birinci maksadı olan, Şark Darülfünununun tesisi için uğraşmaktan kat’iyen geri durmadı.

Birgün meb’uslar heyetine der:

“Bütün hayatımda bu darülfünunu takip ediyorum. Sultan Reşad ve İttihadcılar, yirmi bin altın lira verdiler. Siz de o kadar ilâve ediniz.”

O zaman, yüz elli bin banknot vermeye karar verdiler. Bunun üzerine, “Bunu meb’uslar imza etmelidirler” der. Bazı meb’uslar diyorlar ki:

“Yalnız, sen medrese usulüyle, sırf İslâmiyet noktasında gidiyorsun. Halbuki şimdi garplılara benzemek lâzım.”

Bediüzzaman:

“O vilâyât-ı şarkiye, âlem-i İslâmın bir nevi merkezi hükmündedir; fünun-u cedide yanında ulûm-u diniye de lâzım ve elzemdir. Çünkü, ekser enbiyanın şarkta, ekser hükemanın garpta gelmesi gösteriyor ki, şarkın terakkiyatı din ile kaimdir. Başka vilâyetlerde sırf fünun-u cedide okuttursanız da, şarkta herhalde millet, vatan maslahatı namına, ulûm-u diniye esas olmalıdır. Yoksa, Türk olmayan Müslümanlar, Türke hakikî kardeşliğini hissedemeyecek. Şimdi bu kadar düşmanlara karşı teavün ve tesanüde muhtacız. Hattâ bu hususta size bir hakikatli misal vereyim:

“Eskiden, Türk olmayan bir talebem vardı. Eski medresemde, hamiyetli ve gayet zeki o talebem, ulûm-u diniyeden aldığı hamiyet dersiyle her vakit derdi:

‘Salih bir Türk, elbette fâsık kardeşimden ve babamdan bana daha ziyade kardeştir ve akrabadır.’ Sonra, aynı talebe, talihsizliğinden, sırf maddî fünun-u cedide okumuş. Sonra ben, dört sene sonra esaretten gelince onunla konuştum. Hamiyet-i milliye bahsi oldu. O dedi ki:

“ ‘Ben şimdi, râfizî bir kürdü, salih bir Türk hocasına tercih ederim.’ Ben de,

“ ‘Eyvah!’ dedim, ‘Ne kadar bozulmuşsun!’ Bir hafta çalıştım, onu kurtardım, eski hakikatli hamiyete çevirdim.

“İşte, ey meb’uslar, o talebenin evvelki hali, Türk milletine ne kadar lüzumu var! İkinci hali, ne kadar vatan menfaatine uygun olmadığını fikrinize havale ediyorum. Demek—farz-ı muhal olarak—siz başka yerde dünyayı dine tercih edip, siyasetçe dine ehemmiyet vermeseniz de, herhalde şark vilâyetlerinde din tedrisatına azamî ehemmiyet vermeniz lâzım.”

Bu hakikatli maruzat üzerine, muhalifler dışarı çıkıp, yüz altmış üç meb’us o kararı imza ederler.

Bediüzzaman, küçük yaşında iken tasavvur ettiği ve hayatını o yolda feda etmeyeazmettiği ve hayatının bir gayesi ve neticesi olarak kabul ettiği “âlem-i İslâmda büyük bir intibah ve inkişaf” emeliyle Ankara’ya gelmişti. Daha Meşrutiyetin ilânından evvel, İstanbul’a gelmeden, Şarkî Anadolu’da yüzlerce ehl-i ilim ve erbab-ı fazilet kimselerle mübahaseleri ve İstanbul’da birden bire meydana çıkarak ulemayı hayrete sevk etmesi ve ehl-i siyaseti telâşa düşürmesi, ruhunda büyük bir İslâmî inkılâbın müessisi halinin mevcut olduğunu gösteriyordu. Ve kendisi, daha eskiden ruhunda bu vazifenin mes’uliyetini, hem şevk ve sürurunu hissetmişti.

Hürriyetin ilânını müteakip, gazetelerde meşrutiyeti şeriata hâdim yapmakla, Anadolu ve âlem-i İslâm kıt’asında büyük bir saadetin zuhuruna vesile olunacak ümidiyle neşrettiği makaleler ve muhtelif içtimalardaki nutukları, hep bu mezkûr niyet ve tasavvurunun neticesi idi. *El-Hutbetü’ş-Şâmiye, Sünuhat* ve *Lemeat* gibi bazı eserlerinde de görüldüğü gibi, “Şu istikbal zulümatı ve inkılâpları içerisinde en gür ve en muhteşem sadâ, Kur’ân’ın sadâsı olacaktır!” diye beyanatı vardı.

Abbasîleri müteakiben âlem-i İslâm içinde İslâmî idareyi ele alan Türklerin bin senelik muazzam idaresinden ve hilâfet sürmelerinden sonra, bütün dünyayı dehşete veren bir harb-i umumî meydana gelmiş, Osmanlı Devleti inkıraz bulmuş, İslâmın ebedî düşmanları merkez-i hükûmeti istilâ ederek, Müslümanlığın mahvolduğu kanaatine varmışlardı. İşte, Bediüzzaman, İlâhî kudretin tecellîsiyle ve ihsanıyla, böyle en elzem bir vakitte, dine revaç verebilecek bir teşekkülün zuhuru dolayısıyla ve kendisi de beraber çalışmak ümidiyle Ankara’ya gelmişti. Avn-i İlâhî ve mu’cize-i Peygamberî ile düşman taarruzlarını def eden ve milletin idaresinin başına geçen yeni hükûmet-i Cumhuriyede, doğrudan doğruya Kur’ân’a istinad eden ve âlem-i İslâmın vahdetini nokta-i istinad yapacak ve İslâmiyetin hakikatinde mevcut kuvve-i ulviye ile maddî ve mânevî medeniyeti meydana getirecek bir niyet ve gayeyibulundurmak ve aşılamak üzere Mecliste çalışıyordu. Fakat pek kuvvetli maniler karşısına çıktı.

Âlem-i İslâmı alâkadar eden ve bin üç yüz yıllık ümmetin, dehşetli tehlikesinden istiaze ettiği (Allah’a sığındığı) bir zamanın ve fitneyi ateşlendireceklerin kimler olduğunu anlamış bulunuyordu. Birgün riyaset odasında, M. Kemal Paşa ile iki saat kadar konuştular. İslâm ve Türk düşmanlarının arasında nam kazanmak emeliyle şeair-i İslâmiyeyi tahrip etmenin bu millet ve vatan ve âlem-i İslâm hakkında büyük zarar tevlid

edeceğini; eğer bir inkılâp yapmak icap ediyorsa, doğrudan doğruya İslâmiyete müteveccihen Kur’ân’ın kudsî kanun-u esasî noktasından yapmak lâzım geldiği mealinde ihtarlarda bulunur ve şu temsili ders verir. (Mektubat “Altıncı Risale Olan Altıncı Kısım” s: 587.)

Meselâ, Ayasofya Camii, ehl-i fazl ve kemalden mübarek ve muhterem zatlarla dolu olduğu bir zamanda, tek tük, sofada ve kapıda haylâz çocuklar ve serseri ahlâksızlar bulunup camiin pencerelerinin üstünde ve yakınında ecnebîlerin eğlence-perest seyircileri bulunsa, bir adam o camiye girip ve o cemaat içine dahil olsa; eğer güzel bir sadâ ile, şirin bir tarzda, Kur’ân’dan bir aşir okusa, o vakit binler ehl-i hakikatin nazarları ona döner, hüsn-ü teveccühle, mânevî bir dua ile o adama bir sevap kazandırırlar. Yalnız haylâz çocukların ve serseri mülhidlerin ve tek tük ecnebîlerin hoşuna gitmeyecek.

Eğer o mübarek camiye ve o muazzam cemaat içine o adam girdiği vakit, süflî ve edepsizcesine fuhşa ait şarkıları bağırıp çağırsa, raksedip zıplasa, o vakit o haylâz çocukları güldürecek, o serseri ahlâksızları fuhşiyâta teşvik ettiği için hoşlarına gidecek ve İslâmiyetin kusurunu görmekle mütelezziz olan ecnebîlerin istihzâkârâne tebessümlerini celb edecek. Fakat umum o muazzam ve mübarek cemaatin bütün efradından bir nazar-ı nefret ve tahkir celb edecektir. Esfel-i sâfilîne sukut derecesinde nazarlarında alçak görünecektir.

İşte, aynen bu misal gibi, âlem-i İslâm ve Asya, muazzam bir camidir. Ve içinde ehl-i iman ve ehl-i hakikat, o camideki muhterem cemaattir. O haylâz çocuklar ise, çocuk akıllı dalkavuklardır. O serseri ahlâksızlar, frenkmeşrep, milliyetsiz, dinsiz heriflerdir. Ecnebî seyircileri ise, ecnebîlerin naşir-i efkârı olan gazetecilerdir. Herbir Müslüman, hususan ehl-i fazl ve kemal ise, bu camide, derecesine göre bir mevkii olur, görünür, nazar-ı dikkat ona çevrilir.

Eğer İslâmiyetin bir sırr-ı esası olan ihlâs ve rıza-yı İlâhî cihetinde, Kur’ân-ı Hakîmin ders verdiği ahkâm ve hakaik-i kudsiyeye dair harekât ve a’mâl ondan sudur etse, lisan-ı hali mânen âyât-ı Kur’âniyeyi okusa, o vakit mânen âlem-i İslâmın herbir ferdinin vird-i zebânı olan اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ [1] duasında dahil olup hissedar olur ve umumu ile uhuvvetkârâne alâkadar olur. Yalnız, hayvânât-ı muzırra nev’inden bazı ehl-i dalâletin ve sakallı çocuklar hükmündeki bazı ahmakların nazarlarında kıymeti görünmez.

Eğer o adam, medar-ı şeref tanıdığı bütün ecdadını ve medar-ı iftihar bildiği bütün geçmişlerini ve ruhen nokta-i istinad telâkki ettiği Selef-i Sâlihînin cadde-i nuranîlerini terk edip, heveskârâne, hevâperestâne, riyâkârâne, şöhretperverâne,

bid’akârâne işlerde ve harekâtta bulunsa, mânen bütün ehl-i hakikat ve ehl-i imanın nazarında en alçak mevkie düşer.

اِتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَاِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللّٰهِ[2] sırrına göre, ehl-i iman ne kadar âmi ve cahil de olsa, aklı derk etmediği halde, kalbi öyle hodfuruş adamları soğuk görür, mânen nefret eder.

1. Allahım, erkek, kadın bütün mü’minleri mağfiret et!
2. “Mü’minin ferasetinden sakının; çünkü o Allah’ın nuruyla bakar.” *Tirmizî*, Tefsiru Sûre 15:6; Ebû Nuaym, *Hılyetü’l-Evliyâ*,4:94; el-Heysemî, *Mecmeu’z-Zevâid*, 10:268; el-Aclûnî, *Keşfü’l-Hafâ*, 1:42.

İşte, hubb-u caha meftun ve şöhretperestliğe müptelâ adam (ikinci adam), hadsiz bir cemaatin nazarında esfel-i sâfilîne düşer; ehemmiyetsiz ve müstehzî ve hezeyancı bazı serserilerin nazarında muvakkat ve menhus bir mevki kazanır.

اَلْاَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ اِلَّا الْمُتَّقِينَ[1] sırrına göre, dünyada zarar, berzahta azap, âhirette düşman bazı yalancı dostları bulur.

1. “O gün dostlar birbirine düşman kesilir—ancak takvâ sahipleri müstesna.” Zuhruf Sûresi, 43:67.

Birinci suretteki adam, faraza hubb-u cahı kalbinden çıkarmazsa, fakat ihlâsı ve rıza-yı İlâhîyi esas tutmak ve hubb-u cahı hedef ittihaz etmemek şartıyla, bir nevi meşru makam-ı mânevî, hem muhteşem bir makam kazanır ki, o hubb-u cah damarını tamamıyla tatmin eder. Bu adam az, hem pek az ve ehemmiyetsiz birşey kaybeder; ona mukàbil, çok, hem pek çok kıymettar, zararsız şeyleri bulur. Belki birkaç yılanı kendinden kaçırır; ona bedel çok mübarek mahlûkları arkadaş bulur, onlarla ünsiyet eder. Veya ısırıcı yabanî eşek arılarını kaçırıp, mübarek rahmet şerbetçileri olan arıları kendine celb eder, onların ellerinden bal yer gibi, öyle dostlar bulur ki, daima dualarıyla ve âb-ı kevser gibi feyizler, âlem-i İslâmın etrafından onun ruhuna içirilir ve defter-i a’mâline geçirilir.

M. Kemal Paşaitiraz ile içindeki niyet ve hâlet-i ruhiyesini ifadeyle Bediüzzaman’ı kendine çekmek ve nüfuzundan istifade etmek ister. Ve Bediüzzaman’a meb’usluk, hem Darü’l-Hikmetteki eski vazifesini, hem Şarkta Şeyh Sünûsî’nin yerine vaiz-i umumî, hem bir köşk tahsisi gibi teklifler yapar.

Bediüzzaman, rivayetlerde gelen eşhas-ı âhirzamana ait haberlerin mühim bir kısmını ve Hürriyetten evvel İstanbul’da tevilini söylediği hadislerin ihbar ettiği âhirzamanın dehşetli şahıslarının âlem-i İslâm ve insaniyette zuhur ettiğini görür. Ve yine, gelen rivayetlerden, onlara karşı çıkacak ve mukabele edecek olan hizbü’l-Kur’ân hakkında, “O zamana yetiştiğiniz zaman, siyaset canibiyle onlara galebe edilmez; ancak mânevî kılıç hükmünde i’câz-ı Kur’ân’ın nurlarıyla mukabele edilebilir” tavsiyesine müraatla, Ankara’da teşrik-i mesai edemeyeceği için, kendisine tevdi edilmek istenen meb’usluk, Darü’l-Hikmeti’l-İslâmiye gibi Diyanetteki azalığı, hem vilâyât-ı şarkiye vaiz-i umumiliği tekliflerini kabul

etmez. Kendisini fikrinden vazgeçirmek için çalışan ve Ankara’dan ayrılmamasını rica için istasyona kadar gelen bir kısım meb’usların da arzularına uyamayacağını bildirerek Ankara’dan ayrılır, Van’a gider. Ve orada hayat-ı içtimaiyeden uzaklaşarak Erek Dağı eteğinde, Zernabad Suyu başında bir mağaracıkta idame-i hayat etmeye başlar.

Ankara’daki hayatına dair Risale-i Nur’dan bir parça

(Yirmi Üçüncü Lem’a “Tabiat Risalesi”nden)

…Bin üç yüz otuz sekizde Ankara’ya gittim. İslâm Ordusunun Yunan’a galebesinden neş’e alan ehl-i imanın kuvvetli efkârı içinde, gayet müthiş bir zındıka fikri, içine girmek ve bozmak ve zehirlendirmek için dessâsâne çalıştığını gördüm. “Eyvah,” dedim. “Bu ejderha imanın erkânına ilişecek!” O vakit, şu âyet-i kerime bedâhet derecesinde vücud ve vahdâniyeti ifham ettiği cihetle, ondan istimdad edip, o zındıkanın başını dağıtacak derecede Kur’ân-ı Hakîmden alınan kuvvetli bir burhanı, Arabî bir risalede yazdım. Ankara’da, Yeni Gün Matbaasında tab ettirmiştim. Fakat maatteessüf Arabî bilen az ve ehemmiyetle bakanlar da nadir olmakla beraber, gayet muhtasar ve mücmel bir surette o kuvvetli burhan tesirini göstermedi. Maatteessüf, o dinsizlik fikri hem inkişaf etti, hem kuvvet buldu.

İkinci Kısım

Barla hayatı

Risale-i Nur’un zuhuru

Üstad Bediüzzaman Said Nursî’nin Şarkî Anadolu’da dünyaya gelişinden itibaren geçirdiği hayat safhalarını buraya kadar birer birer gördük, temaşa ettik. Şimdi, geçen kırk-ellisenelik hayatının neticesi ve meyvesi hükmünde, tarihin pek enderkaydettiği cihan vüs’atindeki muazzam bir dâvâya giriyoruz. Bütün maddî ve mânevî zulmetleri izale edip âlemi nuruyla ziyalandıracak olan Risale-i Nur meydana çıkıyor; dünya ilim ve irfan sahasına Türkiye’den bir güneş doğuyor!

Bediüzzaman Hazretlerinin vilâyât-ı şarkiyeden Garbî Anadolu’ya nefyedilmesi, Risale-i Nur’un zuhuru, telif ve neşri

Van’da, mezkûr mağarada yaşamakta iken, şarkta ihtilâl ve isyan hareketleri oluyor. “Sizin nüfuzunuz kuvvetlidir” diyerek yardım isteyen bir zatın mektubuna, “Türk milleti asırlardan beri İslâmiyete hizmet etmiş ve çok veliler yetiştirmiştir. Bunlarıntorunlarına kılınç çekilmez. Siz de çekmeyiniz; teşebbüsünüzdenvazgeçiniz. Millet, irşad ve tenvir edilmelidir” diye cevap gönderiyor. Fakat yine, hükûmet, Bediüzzaman’ı Garbî Anadolu’ya nefyediyor.

Van’da mağaradan çıkarılıp Anadolu’ya hareket etmek üzere jandarmalarla sevk edilirken, yollara dökülüp “Aman, efendi hazretleri, bizi bırakıp gitme. Müsaade buyur, sizi göndermeyelim. Arzu ederseniz Arabistan’a götürelim” diye yalvaran silâhlı gruplara, ahaliye ve ileri gelen zatlara, “Ben Anadolu’ya gideceğim, onları istiyorum” diyerek, hepsini teskin ediyor. Evvelâ Burdur vilâyetine askerî muhafızlarla nefyediliyor. Burdur’da zulüm ve tarassutlar altında işkenceli bir esaret hayatı geçiriyor. Fakat asla boş durmuyor; on üç ders olan *Nurun İlk Kapısı* kitabındaki hakikatları bir kısım ehl-i imana ders verip, gizli olarak kitap haline getiriyor. Bu hikmet cevherlerinin kıymetini takdir eden müştak ehl-i iman, el yazılarıyla bu kitabı çoğaltıyorlar. Nihayet, “Burada Said Nursî boş durmuyor, dinî musahabelerde bulunuyor” diye, gizli din düşmanları tarafından rapor tanzim ettiriliyor. Ve burada da, “Ücra bir köşede, mahrumiyetler, kimsesizlik ve gurbet hayatı içinde kendi kendine ölür gider” düşüncesiyle dağlar arasında tenha bir yer olan Isparta vilâyetine bağlı Barla nahiyesine gönderilmeye karar veriliyor.

Bediüzzaman Said Nursî Burdur’da iken, birgün, o zamanın Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi Mareşal Fevzi Çakmak Burdur’a geliyor. Vali, Mareşale, “Said Nursî hükûmete itaat etmiyor; gelenlere dinî dersler veriyor” diye şekvâda bulunuyor. Mareşal Fevzi Çakmak, Bediüzzaman’ın ne kadar dâhi ve ne kadar mânevî büyük ve müstakim bir zat olduğunu bildiği için diyor ki: “Bediüzzaman’dan zarar gelmez. İlişmeyiniz, hürmet ediniz.”

Sürgün edildiği bütün yerlerde, Bediüzzaman aleyhinde cebirle, resmî kimseler vasıtasıyla dehşetli propagandalar yaptırılarak, ehl-i imanın Üstad Bediüzzaman’a yaklaşmamaları ve dinî derslerinden istifade etmemeleri için çok menfî gayretler sarf ediliyor. Fakat Üstadın imanî derslerinin nüfuz ve kıymeti, ahali arasında kalbden kalbe sirayet ediyor ve eserlerine olan aşk ve muhabbet, kalbleri istilâ ediyor.

Barla

Barla, ehl-i imanın mânevî imdadına gönderilen Risale-i Nur Külliyatının telif edilmeye başlandığı ilk merkezdir. Barla, millet-i İslâmiyenin, hususan Anadolu halkının başına gelen dehşetli bir dalâlet ve dinsizlik cereyanına karşı, Kur'ân'dan gelen bir hidayet nurunun, bir saadet güneşinin tulû ettiği beldedir. Barla, rahmet-i İlâhiyenin ve ihsan-ı Rabbanînin ve lûtf-u Yezdânînin bu mübarek Anadolu hakkında, bu kahraman İslâm milletinin evlâtları ve âlem-i İslâm hakkında, hayat ve mematlarının, ebedî saadetlerinin medarı olan eserlerin lemean ettiği bahtiyar yerdir.

Bediüzzaman Said Nursî, Barlanahiyesinde daimî ve çok şiddetli bir istibdat ve zulüm ve tarassut altında bulunduruluyordu. Barla'ya nefiy sebebi ise, kalabalık şehirlerden uzaklaştırıp böyle ücra bir köye atılarak, ruhunda mevcut hamiyet-i İslâmiyenin feveran etmesine mani olmak, onu konuşturmamak, söyletmemek, İslâmî, imanî eserler yazdırmamak, âtıl bir vaziyete düşürüp dinsizlerle mücahededen ve Kur'ân'a hizmetten men etmek idi. Bediüzzaman ise, bu plânın tamamen aksine hareket etmekte muvaffak oldu. Bir an bile boş durmadan, Barla gibi tenha bir yerde Kur'ân ve iman hakikatlerini ders veren Risale-i Nur eserlerini telif ederek perde altında neşrini temin etti. Bu muvaffakiyet ve bu muzafferiyet ise, çok muazzam bir galibiyet idi. Zira o pek dehşetli dinsizlik devrinde, hakikîbirtek dinî eser bile yazdırılmıyordu. Din adamları susturulup yokedilmeye çalışılıyordu. Dinsizler Bediüzzaman'ı yok edememişler, uyuşmuş kalb ve akılları ihtizaza getiren İslâmî ve imanî neşriyatına mâni olamamışlardı. Bediüzzaman'ın yaptığı bu dinî neşriyat, yirmi beş senelik eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak devrinde hiçbir zatın yapamadığı bir iş idi.

Bediüzzaman, Barla'ya 1926-1927 senelerinde nefyedilmiştir.[1]Bu tarihler, Türkiye'de yirmi beş sene devam edecek bir istibdad-ı mutlakın icrâ-yı faaliyetinin ilk seneleri idi. Gizli dinsiz komiteleri, "İslâmî şeairleri birer birer kaldırarak İslâm ruhunu yok etmek, Kur'ân'ı toplatıp imha etmek" plânlarını güdüyorlardı. Buna muvaffak olunamayacağını iblisane düşünerek, "Otuz sene sonra gelecek neslin kendi eliyle Kur'ân'ı imha etmesini intaç edecek bir plân yapalım" demişler ve bu plânı tatbike koyulmuşlardı. İslâmiyeti yok etmek için, tarihte görülmemiş bir tahribat ve tecavüzat hüküm sürmüştür.

1. Barla'ya nefyedilen Üstad Bediüzzaman, Barla'ya 01.03.1927 (27 Şaban 1345) tarihinde gitmiştir.

Evet, altı yüz sene, belki Abbasîlerzamanından beri, yani bin seneden beri Kur'ân-ı Hakîmin bir bayraktarı olarak bütün cihana karşı meydan okuyan Türk milletini, bu vatan evlâtlarını, İslâmiyetten uzaklaştırmak ve mahrum bırakmak için, Müslümanlığa ait her türlü bağların koparılmasına çalışılıyor ve bilfiil de

muvaffak olunuyordu. Bu vâkıa cüz'î değil, küllî ve umumî idi. Milyonlarca insanın, hususan gençlerin ve milyonlar mâsumların, talebelerin iman ve itikadlarına, dünyevî ve uhrevî felâketlerine taallûk eden çok geniş ve şümullü bir hadise idi. Ve kıyamete kadar gelip geçecek Anadolu halkının ebedî hayatlarıyla alâkadardı. O zaman ve o senelerde, bin yıllık parlak mâzinin delâlet ve şehadetiyle, Kur'ân'ın bayraktarı olarak en yüksek bir mevki-i muallâyı ihraz etmiş bulunan kahraman bir milletin hayatında, İslâmiyet ve Kur'ân aleyhinde dehşetli tahavvüller ve tahripler yapılıyor ve cihanın en namdar ordusunun bin senelik cihad-ı diniye ile geçen parlak mâzisi ve o mâzide medfun muhterem ecdadı, yeni nesillere ve mektepli talebelere unutturulmaya çalışılıyor ve mâzi ile irtibatları kesilerek birtakım maskeli ve sûretâ parlak kelâmlarla iğfalâtta bulunularak, komünizm rejimine zemin hazırlanıyordu. İslâmiyetin hakikatinde mevcut maddî-mânevî en yüksek terakkî ve medeniyet umdeleri yerine, dinsiz felsefenin bataklığındaki nursuz prensipler, edepsiz edip ve feylesofların fikir ve ideolojileri, gizli komünistler, farmasonlar, dinsizler tarafından telkin ediliyor ve çok geniş bir çapta tedris ve talime çalışılıyordu. Bilhassa İngiliz, Fransız gibi İslâm düşmanlarının İslâm âlemini maddeten ve mânen yıpratmak, sömürmek emellerinin başında, kahraman Türk milletinin dinî bağlardan uzaklaştırılması, örf-âdet, an'ane ve ahlâk bakımından tamamen İslâmiyete zıt bir duruma getirilmek plânları vardı ve bu plânlar maalesef tatbik sahasına konmuştu.

İşte, Bediüzzaman Said Nursî'nin, Risale-i Nur'la Anadolu'daki hizmet-i imaniye ve Kur'âniyesine cansiperane çalışan bir fedai-yi İslâm olarak başladığı seneler ki, zemin yüzünün görmediği pek dehşetli bir dinsizlik devrinin başlangıcı ve teessüs zamanı idi. Bunun için, Bediüzzaman'ın Risale-i Nur'la hizmetine nazar edildiği vakit, böyle dehşetli bir zamanı göz önünde bulundurmak icap eder. Zira, tarihte emsali görülmemiş bu kadar ağır şerait tahtında yapılan zerre kadar hizmet, dağ gibi bir kıymet kazanabilir; ufacık bir hizmet, büyük bir değeri ve neticeyi haiz olabilir.

İşte Risale-i Nur, böyle dehşetli ve ehemmiyetli bir zamanın mahsulü ve neticesidir. Risale-i Nur'un müellifi, yirmi beş senelik din yıkıcılığının hükmettiği dehşetli bir devrin cihad-ı diniye meydanının en büyük kahramanı ve tâ kıyamete kadar ümmet-ı Muhammediyeyi (a.s.m.) dârüsselâma davet eden ve beşeriyete yol gösteren rehber-i ekmelidir. Ve hem Risale-i Nur, Kur'ân'ın elmas bir kılıncıdır ki, zaman ve zemin ve fiiliyat bunu kat'iyetle ispat etmiş ve gözlere göstermiştir. İşte öyle elîm ve fecî ve dehşetli bir devri ihdas eden dinsizlerin icraatı olan pek ağır şartlar dahilinde Bediüzzaman'ın inayet-i Hakla telife muvaffak olduğu Risale-i Nur eserleri, dinsizliğin istilâsına karşı, yıkılması gayr-ı kabil olan muazzam ve muhteşem bir sed teşkil etmiştir. Risale-i Nur,

maddiyunluk, tabiiyunluk gibi dine muarız felsefenin muhal, bâtıl ve mümtenî olduğunu, cerh edilmez burhanlarla, aklî, mantıkî delillerle ispat ederek en dinsiz feylesofları dahi ilzam etmiştir. Küfr-ü mutlakı mağlûbiyete duçar etmiş, dinsizliğin istilâsını durdurmuştur.

Evet, Bediüzzaman'a yapılan o tarihî zulüm ve işkence ve ihanetler altında feveran edip parlayan Risale-i Nur, bu zamanda ve istikbalde bir seyfü'l-İslâmdır. Risale-i Nur, ruhların sevgilisi, kalblerin mahbubu, âşıkların mâşuku, canların cânânı olmuş; icabında bu cânan için canlar feda edilmiştir. Risale-i Nur, beşerin sertacı ve halaskârı mevki-i muallâsında hizmet yapmış ve yapmaktadır. Risale-i Nur, Kur'ân'ın son asırlarda beklenen bir mu'cize-i mânevîsi olarak tulû etmiş ve başta müellifi Bediüzzaman Said Nursî olarak milyonlarla talebeleri ve kardeşleri, bu hakikat-i Kur'âniye etrafında pervaneler gibi dönerek onun nuruyla nurlanmışlar, ondaki Kur'ân ve iman hakikatlerini massetmişler (emmişler), imanlarını kuvvetlendirmişler ve bu hakikat-i kübrâyı bütün dünyaya ilân etmek ve ölünceye kadar onu okumak ve ona hizmet etmek gayesini azmetmişlerdir.

Evet, Türk milletini ve bu vatan ahalisini ve âlem-i İslâmı ebede kadar şerefle yaşatacak ve mâzide olduğu gibi istikbalde de tarihin altın sahifelerine, Kur'ân ve İslâmiyet hizmetinde âlem-i İslamın pişdarı ve namdar kumandanı olarak kaydettirecek medar-ı iftiharı Risale-i Nur'dur. Büyük bir vüs'at ve külliyeti taşıyan ve Anadolu'da ve İslâm âleminde zuhur edip her tarafta hüsn-ü kabule ve tesire mazhariyetle gittikçe inkişaf ve intişar eden bu eser, Kur'ân'ın malıdır, âlem-i İslâmın ve ehl-i imanın malıdır ve bu vatan ahalisinin İslâmî bir medar-ı iftiharıdır. Bu memlekette hükmeden bir hükûmetin nokta-i istinadı, hem aynı zamanda bütün dünyaya duyuracağı muazzam hakikatler manzumesidir ki, inşaallah bir zaman gelip radyoyla bütün âlemlere ders verilecek ve ilân edilecektir.

Evet, dünya ilim ve irfan sahasına Türkiye'den bir güneş doğmuştur. Bu yeni doğan güneş, bin üç yüz yıl evvel âlem-i beşeriyete doğmuş olan güneşin bir in'ikâsıdır ve o mânevî güneşin her asırda parlayan lem'alarından birisidir ve beklenilen son mu'cize-i mânevîsidir. Yalnız mâneviyat sahasında değil, zahiren ve maddeten dahi tesirini göstermiştir.

Evet, Risale-i Nur, bütün dünya milletlerinin hayatlarını muhafaza ve müdafaa için sarıldıkları ve güvendikleri atom ve emsâli bomba ve silâhlarının fevkinde muazzam bir tesire sahiptir. Bunun böyle olduğunu, bir parça ilim ve basiret nazarıyla Nur Risalelerine bakanlar ve Risale-i Nur Müellifi Bediüzzaman Said Nursî'nin otuz seneden beri Anadolu'daki hizmet-i imaniyelerine dikkat edenler görür, anlar ve tasdik ederler. Hakikate nüfuz eden zatlar için, Risale-i Nur'un

tulûundan bugüne kadar geçen zaman içerisindeki yapılan hizmetin neticeleri nihayet derecede muhteşem ve muazzamdır, milyarlar takdir ve tebrike lâyıktır.

Evet, Risale-i Nur, iman-ı tahkikîyi bu vatanda neşretmekle imanı kuvvetlendirip, bu memleketteki dinsizlik ve imansızlık, dalâlet ve sefahete karşı mukabele ve müspet bir tarzda mücadele ederek bunları mağlûp etmiştir. Büyük ve küllî ve umumî mücahede-i diniyesinde muzaffer olmuştur. Taife-i mücahidîn olan Nur talebeleri, âzamî sadakat ve ittihaddan neşet eden azîm, mânevî, makbul bir sırla rahmet-i İlâhiyenin celbine ve teveccühüne vesile olmuştur. Bu ihlâslı taife-i mücahidîn, küçük bir çekirdek gibi dar bir dairede iken, o çekirdekte âlemi istilâ edecek bir şecere-i tubanın mahiyeti bulunduğu misillü, on dördüncü asr-ı Muhammedîde (aleyhissalâtü vesselâm) Kur'ân'dan çıkan Risale-i Nur'un Anadolu'da tulû ve intişar etmesiyle, neticede neşvünema ederek âlem-i İslâm ve insaniyete kadar genişlemiş ve daha da genişleyecektir.

İşte, Risale-i Nur, hem fevkalâde ihlâsı ve hem yalnız tevhid ve iman akidelerinin hizmetini esas-ı meslek ittihaz ederek bir kudsiyet kazanması ve mahiyetinde bütün hakaik-i Kur'âniye ve İslâmiye mevcut bulunarak her tarafı kaplayacak bir nur-u hakikat olması dolayısıyla, rahmet-i İlâhiye cânibinde, bu millet-i İslâmiyeyi, maddî-mânevî felâket ve helâket tehlikelerinden, bir sedd-i Kur'ânî ve nûr-u imanî olarak muhafazaya vesile olmuştur.

Risale-i Nur, iman ve Kur'ân muhaliflerine karşı mücadelesinde cebir ve münazaa yolunu değil, ikna ve ispat yolunu ihtiyar etmiştir.

Risale-i Nur, yüz otuz risalelerinde, doğrudan doğruya hakikatin berrak veçhesini bütün vuzuh ve çıplaklığıyla göstermiştir. Din-i hak olan İslâmiyeti ve âlem-i insaniyetin hidayet güneşi olan Kur'ân'ın mu'cizeliğini bütün dünya efkârı muvacehesinde ve bütün fikir ve felsefe sahasında cerh edilmez kat'î delillerle göstermiştir. Ve mantıkî hüccetlerle ispat etmiştir ki, yeryüzündeki bilumum kemalât ve medeniyet ve terakki umdeleri, semavî dinler ve peygamberler eliyle gelmiş ve bilhassa İslâmiyetin zuhuruyla âlem-i insaniyet, İslâm âleminin taht-ı riyasetinde cehalet gayyâsından kurtulmuş ve kurtulacaktır. Felsefe ve hikmetin içerisinde görünen fazilet, menfaat-i umumiye ve saire gibi insanî esaslar ise, güneşin doğmasıyla ondan yayılan ve aydınlanan gece âleminin nurları gibi, Nübüvvet güneşinin tulûu, beşeriyetin fikir ve kalblerinde akisler ve lem'alar husule getirmiş olmasındandır. Hakikatli felsefe ve hikmetin, fen ve san'atın üzerinde görünen bu ışıklar, Kur'ân güneşinin ve Nübüvvet kandilinin âlem-i beşeriyete akislerinden ve cilvelerinden mütevellittir.

Ey âlem-i İslâm! Uyan, Kur'ân'a sarıl, İslâmiyete maddî ve mânevî bütün varlığınla müteveccih ol!

Ve Ey Kur’ân’a bin yıllık tarihinin şehadetiyle hâdim olan ve İslâmiyet nurunun zemin yüzünde nâşiri bulunan yüksek ecdadın evlâdı! Kur’ân’a yönel ve onu anlamaya, okumaya ve onu anlatacak, onun bu zamanda bir mu’cize-i mânevîsi olan Nur Risalelerini mütalâa etmeye çalış. Lisanın, Kur’ân’ın âyetlerini âleme duyururken, hal ve etvar ve ahlâkın da onun mânâsını neşretsin; lisan-ı hâlinle de Kur’ân’ı oku. O zaman sen, dünyanın efendisi, âlemin reisi ve insaniyetin vasıta-i saadeti olursun.

Ey asırlardan beri Kur’ân’ın bayraktarlığı vazifesiyle cihanda en mukaddes ve muhterem bir mevki-i muallâyı ihraz etmiş olan ecdadın evlât ve torunları! Uyanınız! Âlem-i İslâmın fecr-i sâdıkında gaflette bulunmak, kat’iyen akıl kârı değil! Yine âlem-i İslâmın intibahında rehber olmak, arkadaş, kardeş olmak için Kur’ân’ın ve imanın nuruyla münevver olarak İslâmiyetin terbiyesiyle tekemmül edip hakikî medeniyet-i insaniye ve terakki olan medeniyet-i İslâmiyeye sarılmak ve onu, hal ve harekâtında kendine rehber eylemek lâzımdır.

Avrupave Amerika’dan getirilen ve hakikatte yine İslâmın malı olan fen ve san’atı, nur-u tevhid içinde yoğurarak, Kur’ân’ın bahşettiği tefekkür ve mânâ-yı harfî nazarıyla, yani onun san’atkârı ve ustası namıyla onlara bakmalı ve “Saadet-i ebediye ve sermediyeyi gösteren hakaik-i imaniye ve Kur’âniye mecmuası olan Nurlara doğru ileri, arş!” demeli ve dedirmeliyiz.

Ey eski çağların cihangir Asya ordularının kahraman askerlerinin torunları olan muhterem din kardeşlerim!

Beş yüz senedir yattığınız yeter! Artık Kur’ân’ın sabahında uyanınız. Yoksa, Kur’ân-ı Kerîmin güneşinden gözlerinizi kapatarak gaflet sahrasında yatmakla vahşet ve gaflet sizi yağma edip perişan edecektir.

Kur’ân’ın mecrâsından ayrılarak birleşmeyen su damlaları gibi toprağa düşmeyiniz. Yoksa, toprak gibi sefahet ve şehvet-i medeniye sizi emerek yutacaktır. Birleşen su damlaları gibi, Kur’ân-ı Kerîmin saadet ve selâmet mecrasında ittihad ederek, sefahet ve rezalet-i medeniyeyi süpürüp, bu vatana âb-ı hayat olan, hakikat-i İslâmiye sularını akıtınız.

O hakikat-i İslâmiye sularıyla bu topraklarda iman ziyası altında hakikî medeniyetin fen ve san’at çiçekleri açacak, bu vatan maddî ve mânevî saadetler içinde gül ve gülistana dönecektir, inşaallah.

Sadede dönüyoruz. Evet, Bediüzzaman Said Nursî, Barla’da ikamete memur edilip Risale-i Nur’u telif ettiği seneler, yukarıda bir nebze zikrettiğimiz gibi, zerreyi dağ gibi kıymetlendiren ehemmiyetli seneler idi. Nasıl ki kışın dondurucu soğuğunda ve ağır şerait altında bir saatlik nöbet, bir sene ibadetten hayırlıdır. Aynen öyle de, o zaman-ı müthişede, değil yüz otuz risaleyi, belki

iman ve İslâmiyete dair hakikî birtek risale yazabilmek dahi, binler risale kıymet ve ehemmiyetinde idi.

Evet, dinsizliğin hükümferma olduğu o dehşetli devirde, ehl-i din, terzil edilmeye çalışılıyordu. Hattâ Kur'ân'ı dahi tamamen kaldırmak ve Rusya'daki gibi dinî akideleri tamamen imha etmek düşünülmüş; fakat millet-i İslâmiyece bir aksülâmeli netice verebilmesi ihtimali ileri sürülünce bundan vazgeçilmiş, yalnız şu karar alınmıştı: "Mekteplerde yaptıracağımız yeni öğretim usulleriyle yetişecek gençlik, Kur'ân'ı ortadan kaldıracak ve bu suretle milletin İslâmiyetle olan alâkası kesilecek" Bütün bu dehşet-engiz plânları çeviren o müthiş fitnenin menbaları, şimdiki dinî inkişafın muarızı ve düşmanları olan haricî dinsiz cereyanların reisleri ve adamları idi. Evet, Türk milleti içerisinde meydana getirilen o dehşetli hadisatın içyüzünü, tafsilâtını, istikbalin hakikatperest tarihçilerine ve bunları, şimdi Demokrat idaredeki serbestiyetle bir derece neşretmekte olan İslâm-Türk muharrirlerine havale ediyoruz. Bizim vazifemiz, yalnız ve yalnız hakaik-i imaniye ve Kur'âniye ile meşgul olmaktır. Biz yalnız ve yalnız iman ve İslâmiyet cereyanındayız.

Evet, o dalâlet ve zındıkanın en azgın devirlerinde Bediüzzaman Said Nursî, daimî nezaret ve tarassut altında ve böyle müthiş ve pek çok ağır şerait içerisinde idi. Nemrutların, Firavunların, Şeddadların ve Yezidlerin yapamadığı zulümlerin envâı Bediüzzaman'a yapılıyordu. Ve yirmi beş sene böyle devam etti. O zaman âlem-i İslâm, maddeten fakirdi ve müstevlilerin esaretinde bulunuyordu. Bütün gizli fesat ve dinsizlik komiteleri, hem Türkiye'de, hem âlem-i İslâmda müthiş faaliyetler yapıyor ve taraftarları onları destekliyor ve hepsi de İslâmiyet aleyhinde ittifak ediyorlardı.

İşte, Risale-i Nur, Asr-ı Saadette, İslâmın cihanı fetih anahtarları hükmünde olan Bedir, Uhud muharebelerinin ehemmiyeti nev'inden bir kıymeti ihtiva eden bir zamanın mahsulüdür ki, vesile olduğu hizmet-i imaniye ve ifasında bulunduğu mânevî cihad-ı diniye, tarihte Asr-ı Saadetten maada hiçbir zamanda görülmemiş bir azamettedir. Eli kolu bağlı hükmünde olan Bediüzzaman Said Nursî, öyle dehşetli bir esarette, nefiy ve inzivada telif ve neşrettiği yüz otuz parça Risale-i Nur eserleriyle, beliğ bir hatip olarak Anadolu mescidinde ve âlem-i İslâm câmiinde konuşuyor, ehl-i İslâma Kur'ân'dan aldığı dersini tekrar ediyor. Güya Bediüzzaman Said Nursî, on dördüncü asr-ı Muhammedînin ve yirminci asr-ı Milâdînin minaresinin tepesinde durup, muasırları olan ehl-i İslâm ve insaniyete bağırıyor ve bu asrın arkasında dizilmiş ve müstakbel sıralarında saf tutmuş olan nesl-i âti[HAŞİYE-1] ile bir mürşid-i âzam, bir müceddid-i ekber olarak konuşuyor.

Haşiye-1 Risale-i Nur'a herkesten ziyade iştiyak gösteren, mâsum gençler ve çocuklardır. Binler nümunesinden bir nümunesi şudur: Bir zaman, Bolvadin kazasından geçerken, Üstadın geldiğini gören ilk ve orta mektep talebeleri, bilâ-istisna hepsi mektebin bahçesinden çıkarak arabanın etrafını alıp selâm veriyorlardı ve lisan-ı halleriyle "Hoşgeldiniz" diyerek tebriklerini

ve minnettarlıklarını takdim ediyorlardı. Bunun hikmetini, bir müddet evvel Emirdağında, bindiği faytonun geçtiğini görüp tâ uzaklardan dikenlere basarak “Bediüzzaman dede, Bediüzzaman dede!” diye Emirdağ köylerinin yollarında koşuşan mâsum çocuklar münasebetiyle, Üstadımızdan sormuştuk. O zaman, “Bu mâsumların akılları derk etmiyor;fakat ruhları bir hiss-i kablel-vuku ile hissediyor ki, Risale-i Nur’labunlar hem imanlarını kurtaracak; hem vatanlarını, hem kendilerini, hem istikballerini dehşetli tehlikelerden muhafaza edecekleri için bu hakikati kalbleri hissetmiş. Ve benim Risale-i Nur’un tercümanı olmam hasebiyle, Risale-i Nur’a ait muhabbet, teşekkürat ve minnettarlığı bana gösteriyorlar” dedi ve onlara dua ettiğinisöyledi. Üstad Bediüzzaman, çocukları pek sever, böyle etrafındatoplandıklarında, “Mâsum olduğunuz için dualarınız makbuldür, bana duaediniz” diye onlara iltifat ederdi. İşte, anneleri hep Nur talebeleriolan Bolvadin mâsumlarının samimî alâkalarının sebebi bu idi.

Risale-i Nur’un telifi ve neşri

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri öyle müşkül ve ağır vaziyetler altında Risale-i Nur Külliyatını telif ediyor ki, tarihte hiçbir ilim adamının karşılaşmadığı zorluklara mâruz kalıyor. Fakat, sönmeyen bir azim, irade ve hizmet aşkına malik olduğu için, yılmadan, yıpranmadan, usanıp bıkmadan, bütün kuvvetini sarf ederek emsalsiz bir sabır ve tahammül ve feragat-ı nefis ile, bu millet ve memleketi komünizm ejderinden, mason âfâtından, dinsizlikten muhafaza edecek—eden ve etmekte olan—ve âlem-i İslâmı ve beşeriyeti tenvir ve irşadda büyük bir rehber olan bu harikulâde Risale-i Nur eserlerini meydana getiriyor.

Yüz otuz parça olan Risale-i Nur Külliyatının telifi, yirmi üç senede hitama eriyor. Nur Risaleleri, şiddetli ihtiyaç zamanında telif edildiğinden, her yazılan risale, gayet şifalı bir tiryak ve ilâç hükmünü taşıyor ve öyle de tesir edip pek çok kimselerin mânevî hastalıklarını tedavi ediyor. Risale-i Nur’u okuyan herbir kimse, güya o risale kendisi için yazılmış gibi bir hâlet-i ruhiye içinde kalarak, büyük bir iştiyak ve şiddetli bir ihtiyaç hissederek mütalâa ediyor. Nihayet öyle eserler vücuda geliyor ki, bu asır ve gelecek asırların bütün insanlarının imanî, İslâmî, fikrî, ruhî, kalbî, aklî ihtiyaçlarına tam cevap verecek ve kâfi gelecek Kur’ânî hakikatler ihsan ediliyor.

Risale-i Nur, Kur’ân-ı Hakîmin hakikî bir tefsiridir. Âyetler, sırasıyla değil; devrin ihtiyacına cevap veren imanî hakikatleri mübeyyin âyetler tefsir edilmiştir.

Tefsir iki kısımdır. Biri, âyetin ibaresini ve lâfzını tefsir eder; biri de, âyetin mânâ ve hakikatlerini izah ile ispat eder. Risale-i Nur, bu ikinci kısım tefsirlerin en kuvvetlisi ve en kıymettarı ve en parlağı ve en mükemmeli olduğu, ehl-i tahkik ve tetkikten binlercesinin şehadetiyle ve tasdikiyle sabittir.

Risale-i Nur’un telifi ve neşriyatı, şimdiye kadar misli görülmemiş bir tarzdadır. Bediüzzaman Said Nursî, kendi eliyle risaleleri yazıp teksir edecek derecede bir yazıya malik değildir, yarım ümmîdir. Bunun için kâtiplere sür’atle söyler ve sür’atle yazılır. Günde bir-iki saat telifatla meşgul olarak on, on iki ve bir-iki saatte yazılan harika eserler vardır.

Üstad Bediüzzaman’ın telif ettiği risaleleri, talebeler, elden ele ulaştırmak suretiyle müteaddit nüshalar yazarlar, yazılan nüshaları müellifine getirirler. Müellif, müstensihlerin yanlışlarını düzeltir. Bu tashihatı yaparken, eserin aslı ile karşılaştırmadan kontrol eder. Şimdi de yirmi beş otuz sene evvel telif ettiği bir

eseri tashih ederken aslına bakmaz.

Yazılan risaleleri, etraf köylerden ve kazalardan gelenler, büyük bir merak ve iştiyakla alıp gidiyorlar ve el yazısıyla neşrediyorlardı.

Üstad Bediüzzaman, Kur'ân'dan başka hiçbir kitaba müracaat etmeden ve telifat zamanında yanında hiçbir kitap bulunmadan Nur Risalelerini telif etmiştir.

Merhum Mehmed Âkif'in,

Doğrudan doğruya Kur'ân'dan alıp ilhamı,
Asrın idrakine söyletmeliyiz İslâmı

beytiyle ifade ettiği idealini tahakkuk ettirmek, Bediüzzaman'a müyesser olmuştur.

Risale-i Nur'un neşir keyfiyeti de tarihte hiçbir eserde görülmemiştir. Şöyle ki:

Kur'ân hattını muhafaza etmek hizmetiyle de muvazzaf olan Risale-i Nur'un, muhakkak Kur'ân yazısıyla neşredilmesi lâzımdı. Eski yazı yasak edilmiş vematbaaları kaldırılmıştı. Bediüzzaman'ın parası, serveti yoktu; fakirdi, dünya metâıyla alâkası yoktu. Risaleleri elle yazarak çoğaltanlar da, ancak zarurî ihtiyaçlarını temin ediyorlardı. Risale-i Nur'u yazanlar karakollara götürülüyor, işkence ve eziyetler yapılıyor, hapislere atılıyordu. Bediüzzaman aleyhinde hükûmet eliyle yaptırılanpropaganda ve tazyiklerle her tarafa dehşetler saçılıyor; ahali, Hazret-i Üstada yaklaşmaya, ondan din, iman dersi almaya cesareti kalmayacak derecede evhamlandırılıyordu. Vaktiyle de, din adamlarının, hakikatperestlerin, sırf dindar oldukları için darağaçlarında can vermeleri, bir korku veyılgınlık havası meydana getirmişti. Hüküm sürmekte olan eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak içinde, ehl-i diyanet sükût-u mutlaka mahkûm edilmişti. Ne dinin hakikatlerinden bahseden hakikî bir risale neşrettiriliyor ve ne de o hakikatler millete ders verdiriliyordu. Bu suretle İslâmiyet, ruhsuz bir ceset haline getirilmeye çalışılıyor; din-i İslâmın mahiyeti ve esaslarını ders vermek, kat'iyen men ediliyordu.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Bütün o dinsizlik icraatını bugünkü dinî inkişafı hazmedemeyen gizli dinsizler yapıyordu.

İşte başlangıçta pek azgın olan bu dinsizlik devri, Risale-i Nur'un umumiyet kesb eden neşriyatıyla yıkılmış; ehl-i imanın mânevî ve maddî (bilhassa mânevî) hayatına tatbik edilen istibdat zincirleri parçalanmıştır. Risale-i Nur, dinsizliğin belini kırmış ve temel taşlarını târümar etmiştir.

Evet, o zamanlar ki, dinsizliğin mukabil cephesinde Risale-i Nur şimşekler gibi parlamış ve Kur'ân-ı Hakîmin bu nuru bütün satvet ve şevketiyle zuhur ederek perde altında neşrolunmuştur.

Risale-i Nur'dan tahkikî iman dersi alan ve gittikçe ziyadeleşen Nur

talebelerinin imanları inkişaf etmiş, imanî bir şehamet ve İslâmî bir cesarete sahip olmuşlardır. Nasıl ki, cesur bir kumandan yüzlerce askere lisan-ı haliyle cesaret verir ve nokta-i istinad olursa, aynen öyle de, Risale-i Nur şahs-ı mânevîsinin mümessili olan Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri başta olarak, tahkikî iman dersleriyle imanları kuvvetlenen yüz binlerce, şimdi milyonlarca Nur talebeleri, ehl-i imana bir nokta-i istinad ve bir hüsn-ü misal olmuşlardır. Nur talebelerinin bu iman kuvvetleri ve dinsizliğe karşıkahramanca mücadeleleri, halkın üzerinde çok tesir yapmış ve bir intibah (uyanıklık) husule getirmiştir. Böylelikle, milletin içindeki korku ve evhamları da Risale-i Nur'la izale etmişler, vatan ve millete umumî bir cesaret, ümit ve ferahlık husule getirip Müslümanları yeisten kurtarmışlardır.

Risale-i Nur'u gaye-i hayat edinen bir Nur talebesi, yüz adam kuvvetinde olduğu ve yüz nâsih kadar iman ve İslâmiyete hizmet ettiği, ehl-i hakikatçe müsellem ve musaddaktır. Nur talebeleri, dinsizliğin şâşaalı taarruzlarına, tantanalı yaygaralarına, zulümlerine, hapislerine, Üstadları gibi, kıymet vermeden, korkmadan, lüzumunda canlarını, mallarını, evlât ve iyâllerini dahi çekinmeden Risale-i Nur'la iman ve İslâmiyete hizmet uğrunda fedaetmişlerdir. Nur talebeleri, tek birşeyi gaye edinmiştir: "İmanlarınıkurtarmak niyetiyle Risale-i Nur'u okumak ve rızâ-yı İlâhî için iman ve İslâmiyete Risale-i Nur'la hizmet etmek." Bu gayelerinde muvaffak olmak için, herşeylerini bu hizmete hizmetkâr yapmışlardır.

Evet, Nur Talebeleri, Ümmet-i Muhammediyeyi sahil-i selâmete çıkaran bir sefine-i Rabbaniyenin hademeleri olduklarına inanmışlardır. Hayatta en büyük gayeleri, Kur'ân ve imana hizmet ederek, ümmet-i Muhammedin refah ve saadet içinde yaşamasına vesile olmaktır. Risale-i Nur'un el yazısıyla neşri senelerinde, evlerinden yedi-sekiz sene çıkmadan Risale-i Nur'u yazıp neşredenler olmuştur. O zamanlar, Isparta havâlisinde, erkek, kadın, genç ve ihtiyarlardan binlerce Nur talebesi, hattâ Nur dershanesi olan Sav Köyü bin kalemle, senelerce Nur Risalelerini yazıp çoğaltıyorlardı. Risale-i Nur, telifinden yirmi sene sonra, teksir makinesiyle neşredilmiş ve otuz beş sene sonra da matbaalarda basılmaya başlanmıştır. İnşaallah, bir zaman gelecek, Risale-i Nur Külliyatı altınla yazılacak ve radyo diliyle muhtelif lisanlarda okunacak ve zemin yüzünü geniş bir dershane-i Nuriyeye çevirecektir.

Risale-i Nur'un neşrinde, mübarek hanımlar da ehemmiyetli fedakârlıklara mazhar olmuşlardır. Hattâ, Hazret-i Üstada gelip, "Üstadım! Ben, efendimin göreceği dünyevî işleri de yapmayaçalışacağım; o senindir, Risale-i Nur'undur" diyen ve erkeklerininRisale-i Nur hizmetinde çalışmalarına daha fazla imkânlar veren kahraman hanımlar görülmüştür. Risale-i Nur'u yazan efendilerine

geceleri lâmbatutarak, onların din, iman hizmetlerine canla başla iştirak etmişlerdir. Risale-i Nur'u, hanımlar, kızlar elleriyle yazmışlar, göz nurları dökmüşler, mübarek kâtibeler olarak imana hizmet etmişlerdir. Hattâ öyle Nur talebesi hanımlar vardır ki, kendilerini son nefeste iman nuruyla hüsn-ü hâtimeye nail edecek Nur Risalelerini hararetle okumuşlar ve diğer dinkardeşleri olan hanımlara da okuyup tanıtmışlar; Nurları hanımlar içinde neşrederek, çok hanımların Kur'ân ve iman nurlarıyla nurlanmalarına vesile olupkahramanca hizmette bulunmuşlardır. Risale-i Nur'u okuyup okutmakla iman mertebelerinde terakki edip âdetâ birer mürşid mertebesine yükselmişlerdir. Hanımlar, sırf Allah rızasını tahsil için, safvet ve ihlâsla, Risale-i Nur'daki parlak ve çok feyizli Kur'ân nurlarına bağlanmış ve kalblerinde sönmez bir muhabbet ve sevgi besleyerek dünya ve âhirette bahtiyar olacak bir vaziyete kavuşmuşlardır. Risale-i Nur'un kıymet ve büyüklüğü, temiz kalblerine o kadar yerleşmiş ki, onu beraberce okuyup dinledikçe, içleri nurlarla, feyizlerle dolup taşmış, nuranî gözyaşları dökerek cûş u hurûşa gelmişlerdir. Ne bahtiyardır o hanımlar ki, Risale-i Nur'un bu mukaddes imanî hizmetinde çalıştıkları için, onlar daima hayırla yâd edilecek, âhiretlerine nurlar gönderilecek, kabirleri Cennet-misâl pürnur olacak ve âhirette de en yüksek mertebelere ulaşacaklardır, inşaallah. En başta Bediüzzaman Hazretlerinin dualarına dahil olmakla beraber, Nur talebeleri mabeynindeki şirket-i mâneviye sırrıyla defter-i hasenatlarına hayırlar kaydedilmektedir. Risale-i Nur'a samimî alâkaları, o fedakâr hanımları, milyonlarca Nur talebelerinin dualarına nail etmektedir. Risale-i Nur'ları okuyup okutmakla büyük mânevî kazançlara, yüksek derecelere erişmektedirler. İnşaallah, ekserî hanımların böyle olmasını, rahmet-i İlâhîden kuvvetle itikad ve ümit ve niyaz ediyoruz.

Basiretli Nur nâşirleri, otuz beş sene evvel Risale-i Nur'daki yüksek hakikatleri görmüş, o kudsî dersleri almış ve o zamandan beri ihlâs ve sadakatla gizli din düşmanlarına göğüs germiştir. Nur kahramanlarının haneleri müteaddit defalar arandığı ve kendileri defalarca hapislere atılarak oradaşiddetli azaplar ve sıkıntılar çektirildiği halde, elmas kalemleriyle Risale-i Nur'un bu kadar senedir nâşirliğini yapmışlardır. İstedikleri takdirde dünya nimetleri kendilerine yâr olduğu halde, her türlü şahsî, dünyevî rütbelerden, varlıklardan feragatle, ömürlerini Risale-i Nur'un hizmetine vakfetmişlerdir.

"Acaba, Risale-i Nur şakirtlerindeki bu cehd ve kuvvetin, bu feragat ve fedakârlığın ve bu derece sebat ve sadakatın sebebi nedir?" diye bir sual sorulursa, bu sualin cevabı muhakkak ki şu olacaktır: Risale-i Nur'daki cerh edilmez yüksek hakikatler, iman hizmetinin yalnız ve yalnız rızâ-yı İlâhî için yapılması ve Bediüzzaman Hazretlerinin âzamî ihlâsıdır.

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, Barla'da sekiz sene kadar kalmıştır. Ekserî zamanlarını kırlarda, bağ ve bahçelerde geçiriyordu. İki-üç saat kadar uzaklıktaki tenha dağlara veya bağlara çekilir, Nur Risalelerini telif eder; bir taraftan da telif ettiği risaleler Isparta ve havâlisinde el yazısıyla istinsah edilip kendisine gönderildiğinde bunları tashih ederdi. Birgün içinde hem tashihat yapar, hem gidip gelme dört-beş saat süren yerlere yaya olarak gider, hem aynı günün üç-dört saatini telifata hasreder ve hem de çok zaman yemeğini kendisi hazırlardı. O zamanlarda kırk yerde, risaleler, Risale-i Nur'a müştak ilk talebeler tarafından el yazısıyla çoğaltılıyordu. Üstad bu kitapları sırtına yüklenir; dağ, bağ veya kırlara kadar gider, orada tashihini yapar, evine gelirdi. Nefye mahkûm edilerek, zamanın en dehşetli zulmüne mâruz bırakılmış ve kimseyle görüşmesine müsaade edilmemişti. Fakat o, bu yokluk içinde tükenmez bir varlığa kavuşmuştu. Çünkü o, âlem-i İslâm ve insaniyeti tenvir ve irşad edecek Kur'ân'dan gelen iman hakikatlerini telif ediyor ve aynı zamanda neşrediyordu. Bütün meşgalesini, telif etmekte olduğu eserlere hasretmişti. Birgün gelecek bu eserler Anadolu'ya yayılacak, âlem-i İslâm merkezlerine gidecek, ehl-i siyasetin nazar-ı dikkatini celb edecek ve o zaman, âlem-i İslâmın asırlardır bayraktarlığını yapmış bir millet içerisinde yerleştirilmek istenendinsizlik, imansızlık ideolojilerini parçalayacak; son asırların dalâlet tâğutlarının şahs-ı mânevîsinden ibaret olan ehl-i küfür, ehl-i sefahet ve ehl-i dalâlet cereyanlarının bu vatanı istilâsına sed çekecek, istikbal nesillerinin ebedî kurtuluş ve saadetini temine medar olacaktır.

İşte o, tarihin en muazzam bir hâdisesinin mebdeini izn-i İlâhî ve tasarruf-u Rabbanî ile hazırladığı için, böyle çok mukaddes bir mânâyı havi dâvânın hâmili bulunduğu itibarıyla, dünyanın en mes'udu, zamanın en bahtiyarı idi. Giyinişinde, gayesinde, idealinde zerre kadar değişiklik ve tezelzül olmamıştı. Bilâkis, hâl-i âlemin itikadlarını düzeltecek, zulmeti izale edecek bir meş'ale-i hidayeti hâmil idi. Vazifesi ve hizmeti, bütün insanların iki cihana ait saadet ve refahını tazammun ettiği için, bir cehd ve azm içinde bulunuyordu.

Üstadın Barla'daki ikametgâhı, iki odadan ibaret bir evdir. Esasen müstakil bir evi ve yeryüzünde taht-ı tasarruf ve temellükünde bir karış yeri dahi yoktur. Barla'da sekiz sene müddetle ikamet ettiği ev, üç yüz elli milyon ehl-i İslâmın merkezi hükmünde ilk dershane-i Nuriyesidir. Bu dershane-i Nuriyenin altında, daimî akan bir çeşme vardır. Ve önünde, dershane-i Nuriyeye bitişik çok kalın ve üç sütun halinde semaya yükselen gayet muhteşem bir çınar ağacı vardır. Çınar ağacının dallarıarasında bir kulübecik yapılmıştır. Burası, Hazret-i Üstadın bahar veyaz mevsimlerindeki istirahati ve vazife-i tefekküriye ve ubudiyeti için en münasip bir menzildir. Üstadın sıddık hizmetkârları, talebeleri ve Barla ahalisi diyorlar ki:

"Üstadı, geceleri, dershane-i Nuriyenin önündeki bir şecere-i mübareke olan çınar ağacının dalları arasında bulunan kulübecikte, sabahlara kadar tesbihatla, ezkârla terennüm eder görürdük. Hele bahar ve yaz mevsimlerinde bu muhteşem ağacın binlerce dalları arasında şevk ve cezbe içinde uçuşan kuşlar arasında Üstadın böyle sabahlara kadar çalışmasını görürdük de, ne zaman uyur, ne zaman kalkar, bilemezdik."

Üstad çok hasta olur, çok vakitleri de hastalık ve sıkıntıyla geçerdi. Pek az yer, o da bir parça çorba gibi mahdut birşeydi. Geceleri, Kur'ân-ı Kerimden vird edindiği sûreleri ve Resul-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselâmın münacât-ı meşhûresi olan Cevşenü'l-Kebir namındaki münacâtını ve Şâh-ı Geylânî ve Şâh-ı Nakşibend gibi eâzım-ı evliyanın münacat ve hizblerini ve salâvat-ı Nuriyeleri ve bilhassa Risale-i Nur'un menbaı olan *Hizbü'n-Nuriye'*yi ve âyat-ı Kur'âniyenin lemeatı olan ve bir silsile-i tefekkür bulunan ve Yirmi Dokuzuncu Lem'ada cem edilen hizb ve münacâtları okur, bunları tamam edince de yine Risale-i Nur'la meşgul olurdu. Gündüzleri ise, daima Risale-i Nur'un mütalâası ve tashihiyle meşgul olur; Risale-i Nur hizmetini herşeye tercih eder, Risale-i Nur'a ait,yetişecek acele bir iş zamanında diğer meşguliyetlerini bırakır, evvelâ o işi tamamlardı.

Said Nursî, bahar mevsiminde menzilinin önündeki muhteşem çınar ağacının dalları arasındaki kulübeciğe çıkar, vazifesini orada ifa eder; Risale-i Nur'un hakikatlerini, menba ve mâden-i hakikîsi olan mele-i âlâda tefeyyüz ve temaşa ve tefekkür ederdi. Üstadın, gerek [1] شَجَرَةٌ مُبَارَكَةٌ sırrına mazhar olan bu çınar ağacı ve gerekse Çam Dağlarındaki o çok ünsiyet ettiği ağaçların ve dağların başındaki tefekkür ve hissiyatını ifade edebilmek acaba mümkün

müdür? Asla mümkün değildir. Cenâb-ı Hak, kemâl-i rahmetiyle bu ferd-i ferîdi, kemalât-ı insaniyenin bütün envaını câmi bir istidatta yaratmış ve bu istidatların da azamî şekilde inkişafını irade etmiş ki, bu müstesna zatı, İslâmiyet ağacının son asırlara uzanan ve binler dal budak salan Risale-i Nur şahs-ı mânevîsi itibarıyla bütün hakaikte "üstad-ı küll" hükmüne getirmiş ve topyekûn İslâmiyet hakikatlerinin bir aks-i nurunu ve tecellîsini Risale-i Nur şahs-ı mânevîsinde derc ederek, ehl-i hakikat ve kemali hayretle baktırmış ve böylece, risalet-i Ahmediye ve hakikat-i Muhammediyenin câmi bir âyinesi olan Risale-i Nur ile Said Nursî, bir Said olarak çürümüş, erimiş, fakat mânen bütün âlem-i İslâm olarak tevellüd etmiş, beka bulmuştur. Ve tâ kıyamete kadar Risale-i Nur bâki kalacak ve daima tekemmül edecektir. Hiç mümkün müdür ki, sinek kanadının icadından lâkayt kalmayan ve o kanadın zerrelerinde pek çok hikmet ve maslahatları takip eden Sâni-i Zülcelâl, Risale-i Nur ile, onun telif edildiği menzillerle ve Nur Müellifinin kudsî vazifelerini gördüğü yerlerle alâkadar olmasın ve öyle kudsî hizmetlere hâdim (hizmet eden) olan mekânlar ve dershane-i Nuriyeler, ve şecere-i mübarek, rahmetin kasd-ı tahsisinden hariç kalsın? Kat'iyen mümkün değildir.

1. "Mübârek (verimli, bereketli) ağaç." Nur Sûresi, 24:35.

Said Nursî Hazretleri Barla'da iken, yaz aylarında bazan Çam Dağına çıkar, bir müddet yalnız olarak orada kalırdı. Bulundukları dağ hayli yüksekti. Barla dershane-i Nuriyesinin önündeki çınar ağacının tepesindeki kulübeciği gibi, Çam Dağının en yüksek tepesinde olan iki büyük ağaç üzerinde dershane-i Nuriye mânâsında birer menzili vardı. Bu çam ve katran ağaçlarının tepelerinde Risale-i Nur'la meşgul oluyordu. Hem ekser zamanlar, Barla'dan bu ormanlık havaliye gelip giderdi. Ve derdi ki: "Ben bu menzilleri, Yıldız Sarayına değişmem."

Şimdi sözü burada keserek, Üstadın Risale-i Nur'u telif ettiği mezkûr Çam Dağında ve Barla nahiyesindeki hayatına ve Risale-i Nur'un mahiyetine ait risale ve mektuplardan bir kaçını aşağıya derc ediyoruz..

وَاِنْ مِنْ شَیْءٍ اِلَّا یُسَبِّحُ بِحَمْدِهٖ [1] بِاسْمِهٖ سُبْحَانَهٗ [2]
سَلَامُ اللّٰهِ وَرَحْمَتُهٗ وَبَرَكَاتُهٗ عَلَيْكُمْ وَعَلٰى اِخْوَانِكُمْ
لَاسِيَّمَا... اِلٰى اٰخِرِهٖ [3]

Aziz kardeşlerim,

Ben şimdi Çam Dağında, yüksek bir tepede, büyük bir çam ağacının tepesinde, bir menzilde bulunuyorum. İnsten tevahhuş ve vuhuşa ünsiyet ettim. İnsanlarla sohbet arzu ettiğim vakit, hayalen sizleri yanımda bulur, bir hasbihal ederim, sizinle müteselli olurum. Bir mâni olmazsa, bir iki ay burada yalnız kalmak arzusundayım. Barla'ya dönsem, arzunuz vechile sizden ziyade müştak olduğum şifahî bir musahabe çaresini arayacağız. Şimdi bu çam ağacında hatıra gelen iki üç hatırayı yazıyorum.

Birincisi: Bir parça mahrem bir sırdır. Fakat senden sır saklanmaz. Şöyle ki:

Ehl-i hakikatin bir kısmı nasıl ki ism-i Vedûd'a mazhardırlar ve âzamî bir mertebede o ismin cilveleriyle, mevcudatın pencereleriyle Vâcibü'l-Vücuda bakıyorlar. Öyle de, şu hiç ender hiç olan kardeşinize, yalnız hizmet-i Kur'ân'a istihdamı hengâmında ve o hazine-i bînihayenin dellâlı olduğu bir vakitte, ism-i Rahîm ve ism-i Hakîm mazhariyetine medar bir vaziyet verilmiş. Bütün Sözler, o mazhariyetin cilveleridir. İnşaallah, o Sözler وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ اُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا [4] sırrına mazhardırlar.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. "Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı hamd ile tesbih etmesin." İsrâ Sûresi, 17:44.
3. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi sizin ve arkadaşlarınızın, hususan ... ilâ âhir, üzerine olsun.
4. "Kime hikmet verilmişse, işte ona pek çok hayır verilmiştir." Bakara Sûresi, 2:269.

İkincisi: Tarik-i Nakşî hakkında denilen *"Der tarik-i Nakşibendî lâzım âmed çâr terk / Terk-i dünya, terk-i ukbâ, terk-i hestî, terk-i terk"* olan fıkra-i rânâ birden hatıra geldi. O hatıra ile beraber, birden şu fıkra tulû etti:

"Der tarik-i aczmendî lâzım âmed çâr çiz / Fakr-ı mutlak, acz-i mutlak, şükr-ü mutlak, şevk-i mutlak ey aziz."

Sonra, senin yazdığın, "Bak kitab-ı kâinatın safha-i rengînine, ilâahir." olan rengin ve zengin şiir hatırıma geldi. O şiirle semânın yüzündeki yıldızlara baktım. "Keşke şair olsaydım, bunu tekmil etseydim" dedim. Halbuki şiir ve nazma istidadım yokken yine başladım. Fakat nazım ve şiir yapamadım. Nasıl hutur ettiyse öyle yazdım. Benim vârisim olan sen, istersen nazma çevir, tanzim

et. İşte, birden hatıra gelen şu:

Dinle de yıldızları, şu hutbe-i şirinine,
Nâme-i nurîyn-i hikmet bak ne takrir eylemiş.

Hep beraber nutka gelmiş, hak lisanıyla derler:
Bir Kadîr-i Zülcelâlin haşmet-i sultanına,
Birer burhan-ı nurefşânız biz, vücud-u Sânia,
Hem vahdete, hem kudrete şahitleriz biz.

Şu zeminin yüzünü yaldızlayan
Nazenin mu'cizâtı çün melek seyranına,
Şu semânın arza bakan, Cennete dikkat eden
Binler müdakkik gözleriz biz.[HAŞİYE-1]

Tûbâ-yı hilkatten semâvât şıkkına
Hep kehkeşan ağsânına,
Bir Cemîl-i Zülcelâlin dest-i hikmetle takılmış
Pek güzel meyveleriz biz.

Şu semâvât ehline birer mescid-i seyyar
Birer hane-i devvar, birer ulvî âşiyâne,
Birer misbah-ı nevvar, birer gemi-i cebbar
Birer tayyareleriz biz.

Bir Kadîr-i Zülkemâlin, bir Hakîm-i Zülcelâlin
Birer mu'cize-i kudret, birer harika-i san'at-ı Hâlıkane,
Birer nadire-i hikmet, birer dâhiye-i hilkat
Birer nur âlemiyiz biz.

Böyle yüz bin dil ile yüz bin burhan gösteririz
İşittiririz insan olan insana.
Kör olası dinsiz gözü, görmez oldu yüzümüzü,
Hem işitmez sözümüzü. Hak söyleyen âyetleriz biz.

Sikkemiz bir, turramız bir, Rabbimize musahharız, müsebbihiz, âbidâne zikrederiz
Kehkeşanın halka-i kübrâsına mensup birer meczuplarız biz.

اَلْبَاقِی هُوَ الْبَاقِی[1]

Said Nursî

Haşiye-1 Yani, Cennet çiçeklerinin fidanlık ve mezraacığı olan zeminin yüzünde hadsiz mu'cizât-ı kudret teşhir edildiğinden, semâvât âlemindeki melâikeler, o mu'cizâtı, o harikaları temâşâ ettikleri gibi, ecrâm-ı semâviyenin gözleri hükmünde olan yıldızlar dahi, güya melâikeler gibi, zemin yüzündeki nazenin masnuatı gördükçe, Cennet âlemine bakıyorlar ve o muvakkat harikaları bâki bir surette Cennette dahi temâşâ ediyorlar gibi, bir zemine, bir Cennete bakıyorlar; yani o iki âleme nezaretleri var demektir.

1. Bâkî olan sadece Odur.

Altıncı Mektup

وَاِنْ مِنْ شَیْءٍ اِلاَّ یُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ [1] بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [2]
سَلاَمُ اللّٰهِ وَرَحْمَتُهُ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمَا وَعَلٰى
اِخْوَانِكُمَامَادَامَ الْمَلَوَانِ وَتَعَاقَبَ الْعَصْرَانِ وَمَادَامَ
الْقَمَرَانِوَاسْتَقْبَلَ الْفَرْقَدَانِ [3]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. "Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı hamd ile tesbih etmesin." İsrâ Sûresi, 17:44.
3. Gece ve gündüz devam ettikçe, devirler birbirini takip ettikçe, ay ve güneşdurdukça iki kutup yıldızı karşılıklı bulundukça Allah'ın selâmı,rahmeti ve bereketi de siz ikinizin ve kardeşlerinizin üzerine olsun.

Gayretli kardeşlerim, hamiyetli arkadaşlarım ve dünya denilen diyar-ı gurbette medar-ı tesellilerim,

Madem Cenâb-ı Hak sizleri, fikrime ihsan ettiği mânâlara hissedar etmiştir; elbette hissiyatıma da hissedar olmak hakkınızdır. Sizleri ziyade müteessir etmemek için, gurbetimdeki firkatimin ziyade elîm kısmını tayyedip bir kısmını sizlere hikâye edeceğim. Şöyle ki:

Şu iki-üç aydır pek yalnız kaldım. Bazan on beş-yirmi günde bir defa misafir yanımda bulunur. Sair vakitlerde yalnızım. Hem yirmi güne yakındır dağcılar yakınımda yok dağıldılar.

İşte gece vakti, şu garibâne dağlarda, sessiz, sadasız, yalnız, ağaçların hazinâne hemhemeleri içinde, kendimi birbiri içinde beş muhtelif renkli gurbetlerde gördüm.

Birincisi: İhtiyarlık sırrıyla, hemen ekseriyet-i mutlaka ile, akran ve ahbabım ve akaribimden yalnız ve garip kaldım. Onlar beni bırakıp âlem-i berzaha gittiklerinden neş'et eden hazin bir gurbeti hissettim.

İşte, şu gurbet içinde ayrı diğer bir daire-i gurbet açıldı. O da, geçen bahar gibi alâkadar olduğum ekser mevcudat beni bırakıp gittiklerinden hâsıl olan firkatli bir gurbeti hissettim.

Ve şu gurbet içinde bir daire-i gurbet daha açıldı ki, vatanımdan ve akaribimden ayrı düşüp yalnız kaldığımdan tevellüt eden firkatli bir gurbeti hissettim.

Ve şu gurbet içinde, gecenin ve dağların garibâne vaziyeti bana rikkatli bir gurbeti daha hissettirdi.

Ve şu gurbetten dahi, şu fâni misafirhaneden ebedü'l-âbâd tarafına harekete âmâde olan ruhumu fevkalâde bir gurbette gördüm. Birden, fesübhânallah dedim, bu gurbetlere ve karanlıklara nasıl dayanılır düşündüm. Kalbim feryat ile dedi:

Yâ Rab, garibem, bîkesem, zaîfem, nâtüvânem, alîlem, âcizem, ihtiyarem,
Bî-ihtiyarem, el-aman-gûyem, afv-cûyem, meded-hâhem, zidergâhet İlâhî!

Birden, nur-u iman, feyz-i Kur'ân, lütf-u Rahmân imdadıma yetiştiler. O beş karanlıklı gurbetleri, beş nuranî ünsiyet dairelerine çevirdiler.

Lisanım حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ [1] söyledi. Kalbim

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيم [2]

âyetini okudu.

1. "Allah bize yeter; O ne güzel vekildir." Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.
2. "Eğer senden yüz çevirecek olurlarsa de ki: Allah bana yeter. Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben Ona tevekkül ettim. Yüce Arşın Rabbi de Odur." Tevbe Sûresi, 9:129.

Aklım dahi, ıztırabından ve dehşetinden feryat eden nefsime hitaben dedi:

Bırak bîçare feryadı, belâdan kıl tevekkül.
Zira feryat, belâ-ender hata-ender belâdır bil.

Belâ vereni buldunsa eğer;
Safâ-ender vefâ-ender atâ-ender belâdır bil.

Madem öyle, bırak şekvâyı, şükret;
Çün belâbil, demâ keyfinden güler hep gül mül.

Ger bulmazsan, bütün dünya;
Cefâ-ender fenâ-ender hebâ-ender belâdır bil.

Cihan dolu belâ başında varken,
Ne bağırırsın küçücük bir belâdan, gel tevekkül kıl.

Tevekkül ile belâ yüzünde gül, tâ o da gülsün.
O güldükçe küçülür, eder tebeddül.

Hem üstadlarımdan Mevlânâ Celâleddin'in nefsine dediği gibi dedim:

اُو گُفْت : أَلَسْتُ وَتُو گُفْتِی : بَلٰی شُكْرِ بَلٰی
چِیسْتْ؟ كَشِیدَنْ بَلاَ

سِرِّ بَلاَ چِیسْتْ کِه یَعْنِی مَنَمْ حَلْقَه زَنِ دَرْگَهِ فَقْرُ وفَنَا [1]

O vakit nefsim dahi “Evet, evet. Acz ve tevekkül ile, fakr ve iltica ile nur kapısı açılır, zulmetler dağılır. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى نُورِ الْاِيمَانِ وَالْاِسْلاَمِ [2] dedi. Meşhur Hikem-i Atâiyenin şu fıkrası, مَاذاَ وَجَدَ مَنْ فَقَدَهُ وَمَاذَا فَقَدَ مَنْ وَجَدَهُ [3] yani, “Cenâb-ı Hakkı bulan neyi kaybeder? Ve Onu kaybeden neyi kazanır?”; yani, “Onu bulanherşeyi bulur. Onu bulmayan hiçbir şey bulmaz, bulsa da başına belâbulur” ne derece âli bir hakikat olduğunu gördüm ve طُوبٰى لِلْغُرَبَاءِ [4] hadîsinin sırrını anladım, şükrettim.

1. O, “ben Senin Rabbin değil miyim?” dedi. Sen “Evet” dedin. “Evet” demeninşükrü nedir, bilir misin? Çok bela çekmektir. Bilir misin bela çekmeninsırrı nedir? Yani fakr u fena dergahındaki halkaya katılmaktır. *Dîvân-ı Kebîr*, s. 157, *Gazel* 251.
2. İmân ve İslâmiyet nuru için Allah’a hamd olsun.
3. İbn-i Atâillah el-İskenderî, *Şerhü’l-Hikemi’l-Atâiye*,s. 208
4. “(İslâmiyet garip olarak başladı; ileride garipliğe dönecek ve ilk günlerdeki gibitekrar garip olarak gelişmeye başlayacaktır.) Ne mutlu gariplere!” *Müslim*,Îman: 232; *Tirmizî*, Îman: 13; *İbni Mâce*, Fiten: 15; *Dârimî*, Rikâk: 42; *Müsned*, 1:184, 398, 2:177, 222, 389, 4:73.

İşte, kardeşlerim, karanlıklı bu gurbetler, çendan nur-u imanla nurlandılar; fakat yine bende bir derece hükümlerini icra ettiler ve şöyle bir düşünceyi verdiler: “Madem ben garibim ve gurbetteyim ve gurbete gideceğim. Acaba şu misafirhanedeki vazifem bitmiş midir? Tâ ki sizleri ve Sözleri tevkil etsem ve bütün bütün alâkamı kessem” fikri hatırıma geldi. Onun için sizden sormuştum ki, “Acaba yazılan Sözler kâfi midir, noksanı var mı? Yani vazifem bitmiş midir? Tâ ki rahat-ı kalble kendimi nurlu, zevkli, hakikî bir gurbete atıp, dünyayı unutup, Mevlânâ Celâleddin’in dediği gibi

دَانِی سَمَاع چِه بُودْ؟ بِی خُودْ شُدَنْ زِ هَسْتِی
أَنْدَرْ فَنَایْ مُطْلَقْ ذَوْقِ بَقَا چَشِیدَنْ [1]

deyip, ulvî bir gurbeti arayabilir miyim?” diye sizi o suallerle tasdî etmiştim.

اَلْبَاقِی هُوَ الْبَاقِی [2]

Said Nursî

1. Semâ’ın ne olduğunu bilir misin? O, şahsî varlıktan vazgeçip; mutlak yokluk içinde bekâyı zevk etmektir.
2. Bâkî olan sadece Odur.

On Üçüncü Mektup

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1] وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ [2]

وَالْمَلاَمُ عَلٰى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدٰى [4] اَلسَّلاَمُ عَلٰى مَنِ اتَّبَعَ الْهَوٰى [3]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. "Hiçbir şey yoktur ki, Allah'ı hamd ile tesbih etmesin." İsrâ Sûresi, 17:44.
3. "Selâm, doğru yola tâbi olanlara olsun." Tâhâ Sûresi, 20:47.
4. Kınama ve azarlama ise nefsin heves ve arzularına tâbi olanlara olsun.

Aziz kardeşlerim,

Hal ve istirahatimi ve vesika için adem-i müracaatımı ve hal-i âlem siyasetine karşı lâkaytlığımı pek çok soruyorsunuz. Şu sualleriniz çok tekerrür ettiğinden, hem mânen de benden sorulduğundan, şu üç suale Yeni Said değil, belki Eski Said lisanıyla cevap vermeye mecbur oldum.

BİRİNCİ SUALİNİZ: İstirahatin nasıl? Halin nedir?

Elcevap: Cenâb-ı Erhamürrâhimîne yüz bin şükrediyorum ki, ehl-i dünyanın bana ettiği envâ-ı zulmü, envâ-ı rahmete çevirdi. Şöyle ki:

Siyaseti terk ve dünyadan tecerrüt ederek bir dağın mağarasında âhireti düşünmekte iken, ehl-i dünya zulmen beni oradan çıkarıp nefyettiler. Hâlık-ı Rahîm ve Hakîm, o nefyi bana bir rahmete çevirdi. Emniyetsiz ve ihlâsı bozacak esbaba maruz o dağdaki inzivayı emniyetli, ihlâslı, Barla dağlarındaki halvete çevirdi. Rusya'da esarette iken niyet ettim ve niyaz ettim ki, âhir ömrümde bir mağaraya çekileyim... Erhamürrâhimîn, bana Barla'yı o mağara yaptı, mağara faidesini verdi. Fakat sıkıntılı mağara zahmetini zayıf vücuduma yüklemedi.

Yalnız, Barla'da, iki üç adamda bir vehhamlık vardı. O vehhamlık sebebiyle bana eziyet verildi. Hattâ o dostlarım, güya istirahatimi düşünüyorlar. Halbuki, o vehhamlık sebebiyle, hem kalbime, hem Kur'ân'ın hizmetine zarar verdiler. Hem ehl-i dünya bütün menfilere vesika verdiği ve cânileri hapisten çıkarıp affettikleri halde, bana zulüm olarak vermediler. Benim Rabb-i Rahîmim, beni Kur'ân'ın hizmetinde ziyade istihdam etmek ve Sözler namıyla envâr-ı Kur'âniyeyi bana fazla yazdırmak için, dağdağasız bir surette beni şu gurbette bırakıp, bir büyük merhamete çevirdi.

Hem ehl-i dünya, dünyalarına karışabilecek bütün nüfuzlu ve kuvvetli rüesaları ve şeyhleri kasabalarda ve şehirlerde bırakıp akrabalarıyla beraber herkesle görüşmeye izin verdikleri halde, beni zulmen tecrit etti, bir köye gönderdi. Hiç akraba ve hemşehrilerimi, bir iki tanesi müstesna olmak üzere,

yanıma gelmeye izin vermedi. Benim Hâlık-ı Rahîmim, o tecridi benim hakkımda bir azîm rahmete çevirdi. Zihnimi sâfi bırakıp, gıll ü gıştan âzâde olarak, Kur'ân-ı Hakîmin feyzini, olduğu gibi almaya vesile etti.

Hem ehl-i dünya, bidayette, iki sene zarfında iki âdi mektup yazdığımı çok gördü. Hattâ şimdi bile, on veya yirmi günde veya bir ayda bir iki misafirin sırf âhiret için yanıma gelmesini hoş görmediler, bana zulmettiler. Benim Rabb-i Rahîmim ve Hâlık-ı Hakîmim, o zulmü bana merhamete çevirdi ki, doksan sene mânevî bir ömrü kazandıracak şu şuhûr-u selâsede, beni bir halvet-i mergubeye ve bir uzlet-i makbuleye koymaya çevirdi. *"Elhamdü lillâhi alâ külli hal"*; işte hal ve istirahatim böyle...

İKİNCİ SUALİNİZ: Neden vesika almak için müracaat etmiyorsun?

Elcevap: Şu meselede ben kaderin mahkûmuyum, ehl-i dünyanın mahkûmu değilim. Kadere müracaat ediyorum. Ne vakit izin verirse, rızkımı buradan ne vakit keserse, o vakit giderim. Şu mânânın hakikati şudur ki:

Başa gelen her işte iki sebep var: biri zâhirî, diğeri hakikî. Ehl-i dünya zâhirî bir sebep oldu, beni buraya getirdi. Kader-i İlâhî ise, sebeb-i hakikîdir; beni bu inzivâya mahkûm etti. Sebeb-i zâhîrî zulmetti, sebeb-i hakikî ise adalet etti. Zâhirîsi şöyle düşündü: "Şu adam ziyadesiyle ilme ve dine hizmet eder; belki dünyamıza karışır" ihtimaliyle beni nefyedip üç cihetle katmerli bir zulüm etti. Kader-i İlâhî ise, benim için gördü ki, hakkıyla ve ihlâsla ilme ve dine hizmet edemiyorum; beni bu nefye mahkûm etti. Onların bu katmerli zulmünü muzaaf bir rahmete çevirdi.

Madem ki nefyimde kader hâkimdir ve o kader âdildir; ona müracaat ederim. Zâhîrî sebep ise, zaten bahane nev'inden birşeyleri var. Demek onlara müracaat mânâsızdır. Eğer onların elinde bir hak veya kuvvetli bir esbab bulunsaydı, o vakit onlara karşı da müracaat olunurdu.

Başlarını yesin, dünyalarını tamamen bıraktığım ve ayaklarına dolaşsın,siyasetlerini büs bütün terk ettiğim halde, düşündükleri bahaneler, evhamlar elbette asılsız olduğundan, onlara müracaatla o evhamlara bir hakikat vermek istemiyorum. Eğer uçları ecnebî elinde olan dünya siyasetine karışmak için bir iştiham olsaydı, değil sekiz sene, belki sekiz saat kalmayacak, tereşşuh edecekti, kendini gösterecekti. Halbuki sekiz senedir birtek gazete okumak arzum olmadı ve okumadım. Dört senedir burada taht-ı nezarette bulunuyorum; hiçbir tereşşuh görülmedi. Demek, Kur'ân-ı Hakîmin hizmetinin bütün siyasetlerin fevkinde bir ulviyeti var ki, çoğu yalancılıktan ibaret olan dünya siyasetine tenezzüle meydan vermiyor.

Adem-i müracaatımın ikinci sebebi şudur ki: Haksızlığı hak zanneden

adamlara karşı hak dâvâ etmek, bir nevi haksızlıktır. Bu nevi haksızlığı irtikâp etmek istemem.

ÜÇÜNCÜ SUALİNİZ: Dünyanın siyasetine karşı niçin bu kadar lâkaytsın? Bu kadar safahât-ı âleme karşı tavrını hiç bozmuyorsun. Bu safahâtı hoş mu görüyorsun? Veyahut korkuyor musun ki sükût ediyorsun?

Elcevap: Kur’ân-ı Hakîmin hizmeti, beni şiddetli bir surette siyaset âleminden men etti. Hattâ düşünmesini de bana unutturdu. Yoksa, bütün sergüzeşt-i hayatım şahittir ki, hak gördüğüm meslekte gitmeye karşı korku elimi tutup men edememiş ve edemiyor.

Hem neden korkum olacak? Dünya ile, ecelimden başka bir alâkam yok. Çolukçocuğumu düşüneceğim yok. Malımı düşüneceğim yok. Hanedanımın şerefinidüşüneceğim yok. Riyâkâr bir şöhret-i kâzibeden ibaret olan şan ve şeref-i dünyeviyenin muhafazasına değil, kırılmasına yardım edene rahmet! Kaldı ecelim. O, Hâlık-ı Zülcelâlin elindedir. Kimin haddi var ki, vakti gelmeden ona ilişsin? Zaten izzetle mevti, zilletle hayata tercih edenlerdeniz. Eski Said gibi birisi[1] şöyle demiş:

وَنَحْنُ أُنَاسٌ لاَ تَوَسُّطَ بَيْنَنَا لَنَا الصَّدْرُ دُونَ الْعَالَمِينَ اَوِ الْقَبْرُ [2]

1. Ebû Firâs el-Hamedânî.
2. Biz öyle insanlarız ki, bize ortada durmak yoktur. Ya başta oluruz, ya da kabirde…

Belki hizmet-i Kur’ân, beni hayat-ı içtimaiye-i siyasiye-i beşeriyeyi düşünmekten men ediyor. Şöyle ki:

Hayat-ı beşeriye bir yolculuktur. Şu zamanda, Kur’ân’ın nuruyla gördüm ki, o yol bir bataklığa girdi. Mülevves ve ufûnetli bir çamur içinde, kàfile-i beşer düşe kalka gidiyor. Bir kısmı selâmetli bir yolda gider. Bir kısmı mümkün olduğu kadar çamurdan, bataklıktan kurtulmak için bazı vasıtaları bulmuş. Bir kısm-ı ekseri, o ufûnetli, pis, çamurlu bataklık içinde, karanlıkta gidiyor. Yüzde yirmisi, sarhoşluk sebebiyle, o pis çamuru misk ü amber zannederek yüzüne gözüne bulaştırıyor; düşerek, kalkarak gider, tâ boğulur. Yüzde sekseni ise, bataklığı anlar, ufûnetli, pis olduğunu hisseder; fakat mütehayyirdirler, selâmetli yolu göremiyorlar. İşte bunlara karşı iki çare var:

Birisi, topuz ile o sarhoş yirmisini ayıltmaktır.

İkincisi, bir nur göstermekle mütehayyirlere selâmet yolunu irâe etmektir.

Ben bakıyorum ki, yirmiye karşı seksen adam, elinde topuz tutuyor. Halbuki, o biçare ve mütehayyir olan seksene karşı hakkıyla nur gösterilmiyor. Gösterilse de, bir elinde hem sopa, hem nur olduğu için, emniyetsiz oluyor. Mütehayyir

adam, “Acaba nurla beni celb edip topuzla dövmek mi istiyor?” diye telâş eder. Hem de bazan arızalarla topuz kırıldığı vakit, nur dahi uçar veya söner.

İşte, o bataklık ise, gafletkârâne ve dalâlet-pîşe olan sefîhâne hayat-ı içtimaiye-i beşeriyedir. O sarhoşlar, dalâletle telezzüz eden mütemerridlerdir. O mütehayyir olanlar, dalâletten nefret edenlerdir, fakat çıkamıyorlar; kurtulmak istiyorlar, yol bulamıyorlar, mütehayyir insanlardır. O topuzlar ise siyaset cereyanlarıdır. O nurlar ise hakaik-i Kur’âniyedir. Nura karşı kavga edilmez, ona karşı adâvet edilmez. Sırf şeytan-ı racîmden başka ondan nefret eden olmaz.

İşte, ben de, nur-u Kur’ân’ı elde tutmak için, اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ[1] deyip, siyaset topuzunu atarak, iki elimle nura sarıldım. Gördüm ki, siyaset cereyanlarında, hem muvafıkta, hem muhalifte o nurların âşıkları var. Bütün siyaset cereyanlarının ve tarafgirliklerin çok fevkinde ve onların garazkârâne telâkkiyatlarından müberrâ ve sâfi olan bir makamda verilen ders-i Kur’ân ve gösterilen envâr-ı Kur’âniyeden hiçbir taraf ve hiçbir kısım çekinmemek ve ittiham etmemek gerektir—meğer dinsizliği ve zındıkayı siyaset zannedip ona tarafgirlik eden insan suretinde şeytanlar ola veya beşer kıyafetinde hayvanlar ola!…

Elhamdü lillâh, siyasetten tecerrüd sebebiyle, Kur’ân’ın elmas gibi hakikatlerini propaganda-i siyaset ittihamı altında cam parçalarının kıymetine indirmedim. Belki, gittikçe o elmaslar kıymetlerini her taifenin nazarında parlak bir tarzda ziyadeleştiriyor.

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى هَدٰينَا لِهٰذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِىَ
لَوْ لاَ اَنْ هَدٰينَا اللّٰهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ[2]

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى[3]

Said Nursî

1. Şeytanın ve siyasetin şerrinden Allah’a sığınırım.
2. “Dediler: Bizi buna eriştiren Allah’a hamd olsun; yoksa Allah hidayet etmeseydi,biz kendiliğimizden buna erişemezdik. Gerçekten Rabbimizin peygamberleri bize hakkı getirdiler.” A’râf Sûresi, 7:43.
3. Bâkî olan sadece Odur.

Yirmi İkinci Lem’a

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Isparta’nın âdil valisine ve adliyesine ve zabıtasına, en mahrem ve en has ve hâlis kardeşlerime mahsus olarak yirmi iki sene evvel Isparta’nın Barla nahiyesinde iken yazdığım gayet mahrem bu risaleceğimi, Isparta milletiyle ve hükûmetiyle alâkadarlığını gösterdiği için takdim ediyorum. Eğer münasip görülse, ya yeni veya eski harfle daktilo ile birkaç nüsha yazılsın ki, yirmi beş otuz senedir esrarımı arayanlar ve tarassut edenler de anlasınlar ki, gizli hiçbir sırrımız yok. Ve en gizli bir sırrımız işte bu risaledir, bilsinler.

Said Nursî

İşârât-ı Selâse

On Yedinci Lem’anın On Yedinci Notasının Üçüncü Meselesi iken, suallerinin şiddet ve şümulüne ve cevaplarının kuvvet ve parlaklığına binaen, Otuz Birinci Mektubun Yirmi İkinci Lem’ası olarak Lemeâta karıştı. Lem’alar bu Lem’aya yer vermelidirler. Mahremdir, en has ve hâlis ve sadık kardeşlerimize mahsustur.

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ اِنَّ اللّٰهَ بَالِغُ اَمْرِهِ
قَدْ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا [2]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.
2. “Allah’a tevekkül edene Allah kâfidir. Allah emrini mutlaka gerçekleştirir.Allah herşeye bir ölçü takdir etmiştir.” Talâk Sûresi, 65:3.

Bu mesele Üç İşarettir.

BİRİNCİ İŞARET

Şahsıma ve Risale-i Nur’a ait mühim bir sual: Çoklar tarafından deniliyor ki, “Sen ehl-i dünyanın dünyasına karışmadığın halde, nedendir ki, her fırsatta onlar senin âhiretine karışıyorlar? Halbuki hiçbir hükûmetin kanunu, târikü’d-dünya ve münzevîlere karışmıyor.”

Elcevap: Yeni Said’in bu suale karşı cevabı sükûttur. Yeni Said, “Benim cevabımı kader-i İlâhî versin” der. Bununla beraber, mecburiyetle, emâneten istiâre ettiği Eski Said’in kafası diyor ki:

Bu suale cevap verecek, Ispartavilâyetinin hükûmetidir ve şu vilâyetin milletidir. Çünkü bu hükûmet ve şu millet, benden çok ziyade bu sualin altındaki mânâ ile alâkadardırlar. Madem binler efradı bulunan bir hükûmet ve yüz binler efradı bulunan bir millet benim bedelime düşünmeye ve müdafaa etmeye

mecburdur; ben neden lüzumsuz olarak müddeîlerle konuşup müdafaa edeyim?

Çünkü dokuz senedir ben bu vilâyetteyim; gittikçe daha ziyade dünyalarına arkamı çeviriyorum. Hiçbir halim de mestur kalmamış. En gizli, en mahrem risalelerim dahi hükûmetin ve bazı meb'usların ellerine geçmiş. Eğer ehl-i dünyayı telâşa ve endişeye düşürecek dünyevî bir karışmak halim ve karıştırmak teşebbüsüm ve fikrim olsaydı, bu vilâyet ve kazalardaki hükûmet, dokuz sene dikkat ve tecessüs ettikleri halde ve ben de çekinmeyerek yanıma gelenlere esrarımı beyan ettiğim halde, hükûmet bana karşı sükût edip ilişmediler. Eğer milletin ve vatanın saadetine ve istikbaline zarar verecek bir kabahatim varsa, dokuz seneden beri valisinden tut,köy karakol kumandanına kadar kendilerini mes'ul eder. Onlar kendilerini mes'uliyetten kurtarmak için, hakkımda habbeyi kubbe yapanlara karşıkubbeyi habbe yapıp beni müdafaa etmeye mecburdurlar. Öyleyse bu sualin cevabını onlara havale ediyorum.

Amma şu vilâyetin milleti, umumiyetle benden ziyade beni müdafaa etmek mecburiyetleri şundandır ki, bu dokuz senedir hem kardeş, hem dost, hem mübarek olan bu milletin hayat-ı ebediyesine ve kuvvet-i imaniyesine ve saadet-i hayatiyesine bilfiil ve maddeten tesirini gösteren yüzer risalelerle çalıştığımızı ve hiçbir dağdağa ve zarar, hiç kimseye o risaleler yüzünden gelmediği ve hiçbir garazkârâne tereşşuhât-ı siyasiye ve dünyeviye görülmediği ve lillâhilhamd şu Isparta vilâyeti, eski zamanın Şam-ı Şerifinin mübarekiyetini ve âlem-i İslâmın medrese-i umumîsi olan Mısır'ın Câmiü'l-Ezher'i mübarekiyeti nev'inden, kuvve-i imaniye ve salâbet-i diniye cihetinde bir mübarekiyet makamını Risale-i Nur vasıtasıyla kazanarak bu vilâyette, imanın kuvveti lâkaytlığa ve ibadetin iştiyakı sefahete hâkim olmasını ve umum vilâyetlerin fevkinde bir meziyet-i dindarâneyi Risale-i Nur bu vilâyete kazandırdığından, elbette bu vilâyetteki umum insanlar, hattâ faraza dinsizi de olsa, beni ve Risale-i Nur'u müdafaaya mecburdur. Onların çok ehemmiyetli müdafaa hakları içinde, benim gibi vazifesini bitirmiş ve lillâhilhamd binlerle şakirtler benim gibi bir âcizin yerinde çalışmış ve çalıştığı hengâmda, ehemmiyetsiz cüz'î hakkım beni müdafaaya sevk etmiyor. Bu kadar binlerle dâvâ vekilleri bulunan bir adam, kendi dâvâsını kendi müdafaa etmez.

İKİNCİ İŞARET

Tenkitkârâne bir suale cevaptır.

Ehl-i dünya tarafından deniliyor ki: "Sen neden bizden küstün? Bir defa olsun hiç müracaat etmeyip sükût ettin. Bizden şiddetli şekvâ edip 'Bana zulmediyorsunuz' diyorsun. Halbuki bizim bir prensibimiz var, bu asrın muktezası olarak hususî düsturlarımız var. Bunların tatbikini sen kendine kabul

etmiyorsun. Kanunu tatbik eden zalim olmaz. Kabul etmeyen isyan eder. Ezcümle, bu asr-ı hürriyette ve bu yeni başladığımız cumhuriyetler devrinde, müsavat esası üzerine tahakküm ve tagallübü kaldırmak düsturu bizim bir kanun-u esasîmiz hükmüne geçtiği halde, sen kâh hocalık, kâh zâhidlik suretinde teveccüh-ü âmmeyi kazanarak nazar-ı dikkati kendine celb ederek, hükûmetin nüfuzu haricinde bir kuvvet, bir makam-ı içtimaî elde etmeye çalıştığın, zâhir halin ve eski zamandaki macera-yı hayatının delâletiyle anlaşılıyor. Bu hal ise, şimdiki tabirle, burjuvaların müstebidâne tahakkümleri içinde hoş görünebilir. Fakat bizim tabaka-i avâmın intibahıyla ve galebesiyle tezahür eden tam sosyalizm ve bolşevizm düsturları bizim daha ziyade işimize yaradığı için o sosyalizm düsturlarını kabul ettiğimiz halde, senin vaziyetin bize ağır geliyor, prensiplerimize muhalif düşüyor. Onun için sana verdiğimiz sıkıntıdan şekvâya ve küsmeye hakkın yoktur?...”

Elcevap: Hayat-ı içtimaiye-i beşeriyede bir çığır açan, eğer kâinattaki kanun-u fıtrata muvafık hareket etmezse, hayırlı işlerde ve terakkîde muvaffak olamaz. Bütün hareketi şer ve tahrip hesabına geçer. Madem kanun-u fıtrata tatbik-i harekete mecburiyet var; elbette fıtrat-ı beşeriyeyi değiştirmek ve nev-i beşerin hilkatindeki hikmet-i esasiyeyi kaldırmakla, “mutlak müsavat” kanunu tatbik edilebilir.

Evet, ben neseben ve hayatça avam tabakasındanım. Ve meşreben ve fikren, müsavat-ı hukuk mesleğini kabul edenlerdenim. Ve şefkaten ve İslâmiyetten gelen sırr-ı adaletle, burjuva denilen tabaka-i havassın istibdat ve tahakkümlerine karşı eskiden beri muhalefetle çalışanlardanım. Onun için, bütün kuvvetimle adalet-i tâmme lehinde, zulüm ve tagallüb ve tahakküm ve istibdadın aleyhindeyim.

Fakat nev-i beşerin fıtratı ve sırr-ı hikmeti, müsavat-ı mutlaka kanununa zıttır. Çünkü Fâtır-ı Hakîm, kemâl-i kudret ve hikmetini göstermek için, az birşeyden çok mahsulât aldırır ve bir sahifede çok kitapları yazdırır ve birşeyle çok vazifeleri yaptırdığı gibi, beşer nev’i ile de binler nev’in vazifelerini gördürür. İşte o sırr-ı azîmdendir ki, Cenâb-ı Hak, insan nev’ini, binler nevileri sümbül verecek ve hayvânâtın sair binler nevileri kadar tabakat gösterecek bir fıtratta yaratmıştır. Sair hayvânat gibi kuvâlarına, lâtifelerine, duygularına had konulmamış; serbest bırakıp hadsiz makamatta gezecek istidat verdiğinden, bir nevi iken binler nevi hükmüne geçtiği içindir ki, arzın halifesi ve kâinatın neticesi ve zîhayatın sultanı hükmüne geçmiştir.

İşte, nev-i insanın tenevvüünün en mühim mayesi ve zembereği, müsabaka ile, hakikî imanlı fazilettir. Fazileti kaldırmak, mahiyet-i beşeriyenin tebdiliyle, aklın söndürülmesiyle, kalbin öldürülmesiyle, ruhun mahvedilmesiyleolabilir.

Evet, şu hürriyet perdesi altında müthiş bir istibdadı taşıyan şu asrın gaddar yüzüne çarpılmaya lâyık iken ve halbuki o tokada müstehak olmayan gayet mühim bir zâtın yanlış olarak yüzüne savrulan kâmilâne şu sözün,

Ne mümkün zulm ile, bîdâd ile imhâ-yı hürriyet?[1]
Çalış, idrâki kaldır, muktedirsen âdemiyetten!
sözünün yerine, bu asrın yüzüne çarpmak için ben de derim:
Ne mümkün zulm ile, bîdâd ile imhâ-yı hakikat?
Çalış, kalbi kaldır, muktedirsen âdemiyetten!

Veyahut,

Ne mümkün zulm ile, bîdâd ile imhâ-yı fazilet?
Çalış, vicdanı kaldır, muktedirsen âdemiyetten!

1. Nâmık Kemal'in Hürriyet Kasidesi'nden.

Evet, imanlı fazilet, medar-ı tahakküm olmadığı gibi, sebeb-i istibdat da olamaz. Tahakküm ve tagallüb etmek faziletsizliktir. Ve bilhassa ehl-i faziletin en mühim meşrebi, acz ve fakr ve tevazu ile hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeye karışmak tarzındadır. Lillâhilhamd, bu meşrep üstünde hayatımız gitmiş ve gidiyor.

Ben kendimde fazilet var diye fahir suretinde dâvâ etmiyorum. Fakat nimet-i İlâhiyeyi tahdis suretinde şükretmek niyetiyle diyorum ki:

Cenâb-ı Hak, fazl ve keremiyle, ulûm-u imaniye ve Kur'âniyeye çalışmak ve fehmetmek faziletini ihsan etmiştir. Bu ihsan-ı İlâhîyi bütün hayatımda, lillâhilhamd, tevfik-i İlâhî ile şu millet-i İslâmiyenin menfaatine, saadetine sarf ederek, hiçbir vakit vasıta-i tahakküm ve tagallüb olmadığı gibi, ekser ehl-i gafletçe matlup olan teveccüh-ü nâs ve hüsn-ü kabul-ü halk dahi, mühim bir sırra binaen benim menfûrumdur, onlardan kaçıyorum. Yirmi sene eski hayatımı zayi ettiği için onları kendime muzır görüyorum. Fakat Risale-i Nur'u beğenmelerine bir emâre biliyorum, onları küstürmüyorum.

İşte, ey ehl-i dünya! Dünyanıza hiç karışmadığım ve prensiplerinizle hiçbir cihet-i temasım bulunmadığı ve dokuz sene esaretteki bu hayatımın şehadetiyle yeniden dünyaya karışmaya hiçbir niyet ve arzum yokken, bana eski bir mütegallip ve daima fırsatı bekleyen ve fikr-i istibdat ve tahakkümü taşıyan bir adam gibi yapılan bunca tarassut ve tazyikiniz hangi kanun iledir? Dünyada hiçbir hükûmet böyle fevkalkanun ve hiçbir ferdin tasvibine mazhar olmayan bir muameleye müsaade etmediği halde, bana karşı yapılan bu kadar bed muamelelere, yalnız değil benim küsmem, belki eğer bilse nev-i beşer küser, belki kâinat küsüyor.

ÜÇÜNCÜ İŞARET

Mağlâtalı, divanecesine bir sual:

Bir kısım ehl-i hüküm diyorlar ki: “Madem sen bu memlekette duruyorsun. Şu memleketin cumhurî kanunlarına inkıyad etmek lâzım gelirken, sen neden inzivâ perdesi altında kendini o kanunlardan kurtarıyorsun? Ezcümle, şimdiki hükûmetin kanununda, vazife haricinde bir meziyeti, bir fazileti kendine takıp, onunla bir kısım millete tahakküm edip nüfuzunu icra etmek, müsavat esasına istinad eden cumhuriyetin bir düsturuna münâfidir. Sen neden vazifesiz olduğun halde elini öptürüyorsun? Halk beni dinlesin diye hodfuruşâne bir vaziyet takınıyorsun?”

Elcevap: Kanunu tatbik edenler, evvelâ kendilerine tatbik ettikten sonra başkasına tatbik edebilirler. Siz kendinize tatbik etmediğiniz bir düsturu başkasına tatbik etmekle, herkesten evvel siz düsturunuzu, kanununuzu kırıyorsunuz ve karşı geliyorsunuz. Çünkü bu müsavat-ı mutlaka kanununun bana tatbikini istiyorsunuz. Ben de derim:

Ne vakit bir nefer, bir müşirin makam-ı içtimaîsine çıkarsa ve milletin o müşire karşı gösterdikleri hürmet ve teveccühe iştirak ederse ve onun gibi o teveccüh ve hürmete mazhar olursa veyahut o müşir, o nefer gibi âdileşirse ve o neferin sönük vaziyetini alırsa ve o müşirin vazife haricinde hiçbir ehemmiyeti kalmazsa; hem eğer en zeki ve bir ordunun muzafferiyetine sebebiyet veren bir erkân-ı harp reisi, en aptal bir neferle teveccüh-ü âmmede ve hürmet ve muhabbette müsavata girerse, o vakit sizin bu müsavat kanununuz hükmünce bana şöyle diyebilirsiniz: “Kendine hoca deme. Hürmeti kabul etme. Faziletini inkâr et. Hizmetçine hizmet et, dilencilere arkadaş ol!”

Eğer deseniz: “Bu hürmet ve makam ve teveccüh, vazife başında olduğu vakte mahsustur ve vazifedarlara hastır. Sen vazifesiz bir adamsın; vazifedarlar gibi milletin hürmetini kabul edemezsin.”

Elcevap: Eğer insan yalnız bir cesetten ibaret olsa ve insan dünyada lâyemûtâne daimî kalsa ve kabir kapısı kapansa ve ölüm öldürülse, o vakit vazife yalnız askerlik ve idare memurlarına mahsus kalırsa, sözünüzde dahi bir mânâ olurdu.

Fakat madem insan yalnız cesetten ibaret değil; cesedi beslemek için kalb, dil, akıl, dimağ koparılıp o cesede yedirilmez. Onlar imhâ edilmez; onlar da idare ister. Ve madem kabir kapısı kapanmıyor. Ve madem kabrin öbür tarafındaki endişe-i istikbal her ferdin en mühim meselesidir. Elbette milletin itaat ve hürmetine istinad eden vazifeler, yalnız milletin hayat-ı dünyeviyesine ait içtimaî ve siyasî ve askerî vazifelere münhasır değildir.

Evet, yolculara seyahat için vesika vermek bir vazife olduğu gibi, ebed

tarafına giden yolculara da hem vesika, hem o zulümatlı yolda nur vermek öyle bir vazifedir ki, hiçbir vazife o vazife kadar ehemmiyetli değildir. Böyle bir vazifenin inkârı, ölümün inkârıyla ve hergün اَلْمَوْتُ حَقٌّ[1] dâvâsını, cenazelerinin mührüyle imza edip tasdik eden otuz bin şahidin şehadetini tekzip ve inkâr etmekle olur.

1. Ölüm haktır.

Madem mânevî hâcât-ı zaruriyeye istinad eden mânevî vazifeler var. Ve o vazifelerin en mühimmi, ebed yolunda seyahat için pasaport varakası ve berzah zulümatında kalbin cep feneri ve saadet-i ebediyenin anahtarı olan imandır ve imanın ders ve takviyesidir. Elbette, o vazifeyi gören ehl-i marifet, herhalde, küfran-ı nimet suretinde, kendine edilen nimet-i İlâhiyeyi ve fazilet-i imaniyeyi hiçe sayıp, sefihler ve fâsıkların makamına sukut etmeyecektir. Kendini, aşağıların bid'alarıyla, sefahetleriyle bulaştırmayacaktır. İşte, beğenmediğiniz ve müsavatsızlık zannettiğiniz inzivâ bunun içindir.

İşte bu hakikatle beraber, beni işkenceyle tâciz eden sizin gibi enâniyette ve bu kanun-u müsavatı kırmakta firavunluk derecesinde ileri giden mütekebbirlere karşı demiyorum. Çünkü mütekebbirlere karşı tevazu, tezellül zannedildiğinden, tevazu etmemek gerektir. Belki ehl-i insaf ve mütevazi ve âdil kısmına derim ki:

Ben, felillâhilhamd, kendi kusurumu, aczimi biliyorum. Değil Müslümanlar üstünde mütekebbirâne bir makam-ı ihtiram istemek, belki her vakit nihayetsiz kusurlarımı, hiçliğimi görüp, istiğfar ile teselli bulup, halklardan ihtiram değil, dua istiyorum. Hem zannederim, benim bu mesleğimi, benim bütün arkadaşlarım biliyorlar.

Yalnız bu kadarı var ki, Kur'ân-ı Hakîmin hizmeti esnasında ve hakaik-i imaniyenin dersi vaktinde, o hakaik hesabına ve Kur'ân şerefine, o makamın iktiza ettiği izzet ve vakar-ı ilmiyeyi ders vaktinde muhafaza edip, başımı ehl-i dalâlete eğmemek için, o izzetli vaziyeti muvakkaten takınıyorum. Zannederim, ehl-i dünyanın kanunlarının haddi yoktur ki, bu noktalara karşı çıkabilsin.

Câ-yı hayret bir tarz-ı muamele: Malûmdur ki, her yerde ehl-i maarif, marifet ve ilim noktasında muhakeme eder. Nerede ve kimde marifet ve ilmi görse, meslek itibarıyla ona karşı bir dostluk ve bir hürmet besler. Hattâ düşman bir hükûmetin bir profesörü bu memlekete gelse, ehl-i maarif, onun ilim ve marifetine hürmeten onu ziyaret ederler ve ona hürmet ederler.

Halbuki İngilizin en yüksek meclis-i ilmiyesinin, Meşihat-ı İslâmiyeden sorduğu altı sualin cevabını altı yüz kelime ile Meşihat-ı İslâmiyeden istedikleri zaman, bura maarifinin hürmetsizliğine uğrayan bir ehl-i marifet, o altı suale altı kelime ile, mazhar-ı takdir olmuş bir cevap veren ve ecnebîlerin en mühim ve

hukemaların en esaslı düsturlarına hakikî ilim ve marifetle muaraza edip galebe çalan ve Kur’ân’dan aldığı kuvvet-i marifet ve ilme istinaden Avrupa feylesoflarına meydan okuyan ve Hürriyetten altı ay evvel İstanbul’da hem ulemayı ve hem de mekteplileri münazaraya davet edip kendisi hiç sual sormadan suallerine noksansız olarak doğru cevap veren[HAŞİYE-1] ve bütün hayatını bu milletin saadetine hasreden ve yüzer risale, o milletin Türkçe olan lisanıyla neşredip o milleti tenvir eden; hem vatandaş, hem dindaş, hem dost, hem kardeş bir ehl-i marifete karşı en ziyade sıkıntı veren ve hakkında adâvet besleyen ve belki hürmetsizlik eden, bir kısım maarif dairesine mensup olanlarla az bir kısım resmî hocalardır.

Haşiye-1 Yeni Said diyor ki: Şu makamda Eski Said’in iftiharkârâne söylediği şu sözlere ben iştirak etmiyorum. Bu risalede sözü ona verdiğim için susturamıyorum. Enâniyetilere karşı bir parça enâniyetini göstersin diye sükût ediyorum.

İşte, gel, bu hale ne diyeceksin? Medeniyet midir? Maarifperverlik midir? Vatanperverlik midir? Milliyetperverlik midir? Cumhuriyetperverlik midir? Hâşâ, hâşâ! Hiç, hiçbir şey değil. Belki bir kader-i İlâhîdir ki, o kader-i İlâhî, o ehl-i marifet adamın dostluk ümit ettiği yerden adâvet gösterdi ki, hürmet yüzünden ilmi riyâya girmesin ve ihlâsı kazansın.

Hâtime

Kendimce câ-yı hayret ve medar-ı şükran bir taarruz:

Bu fevkalâde enâniyetli ehl-i dünyanın enâniyet işinde o kadar hassasiyet var ki, eğer şuuren olsaydı, keramet derecesinde veyahut büyük bir dehâ derecesinde bir muamele olurdu. O muamele de şudur:

Kendi nefsim ve aklım bende hissetmedikleri bir parça riyâkârâne enâniyet vaziyetini, onlar enâniyetlerinin hassasiyet mizanıyla hissediyorlar gibi, şiddetli bir surette, ben hissetmediğim enâniyetimin karşısına çıkıyorlar. Bu sekiz dokuz senede, sekiz dokuz defa tecrübem var ki, onların zalimâne bana karşı muamelelerinin vukuundan sonra, kader-i İlâhîyi düşünüp, “Niçin bunları bana musallat etti?” diye nefsimin desiselerini arıyordum. Her defada, ya nefsim şuursuz olarak enâniyete fıtrî meyletmiş veyahut bilerek beni aldatmış, anlıyorum. O vakit, “kader-i İlâhî, o zalimlerin zulmü içerisinde, hakkımda adalet etmiş” derdim.

Ezcümle, bu yazın arkadaşlarım güzel bir ata beni bindirdiler. Bir seyrangâha gittim. Şuursuz olarak, nefsimde hodfuruşâne bir keyif arzusu uyanmakla, ehl-i dünya öyle şiddetli o arzumun karşısına çıktılar ki, yalnız o gizli arzuyu değil, belki çok iştihâlarımı kestiler. Hattâ, ezcümle, bu defa Ramazan’dan sonra, eski zamanda gayet büyük, kudsî bir imamın bize karşı gaybî kerametiyle iltifatından sonra kardeşlerimin takvâ ve ihlâsları ve ziyaretçilerin hürmet ve hüsn-ü zanları içinde,—ben bilmeyerek,—nefsim müftehirâne, güya müteşekkirâne perdesi

altında riyâkârâne bir enâniyet vaziyetini almak istedi. Birden bu ehl-i dünyanın hadsiz hassasiyetle ve hattâ riyâkârlığın zerrelerini de hissedebilir bir tarzda, birden bana iliştiler. Ben Cenâb-ı Hakka şükrediyorum ki, bunların zulmü bana bir vasıta-i ihlâs oldu.

رَبِّ اَعوُذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَاَعُوذُ بِكَ رَبِّ اَنْ يَحْضُرُونِ [1]

اَللّٰهُمَّ يَا حَافِظُ يَاحَفِيظُ يَا خَيْرَ الْحَافِظِينَ، اِحْفَظْنِى وَاحْفَظْنَاشِرَ هٰذِهِ الرَّسَائِلِ وَرُفَقَائَهُ مِنْ شَرِّ النَّفْسِوَالشَّيْطَانِ وَمِنْ شَرِّ الْجِنِّ وَالْاِنْسَانِ وَمِنْ شَرِّ اَهْلِالضَّلَالَةِ وَاَهْلِ الطُّغْيَانِ اٰمِينَ اٰمِينَ اٰمِينَ [2]

سُبْحَانَكَ لاَعِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَاعَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ [3]

1. “Ey Rabbim, şeytanların vesveselerinden Sana sığınırım. Onların yanımdabulunmalarından da, yâ Rabbi, Sana sığınırım.” Mü’minûn Sûresi,23:97-98.
2. Ey muhafaza edici olan ve koruyucuların en hayırlısı olan Allahım! Beni,bu risaleleri neşredeni ve arkadaşlarını nefsin ve şeytanın şerrinden,insanların ve cinlerin şerrinden, ehl-i dalâlet ve tuğyanın şerrindenmuhafaza et. Âmin, âmin, âmin.
3. “Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başkabilgimiz yoktur. Muhakkak ki Sen, ilmi ve hikmeti herşeyi kuşatan Alîm-i Hakîmsin.” Bakara Sûresi, 2:32.

Yirmi Altıncı Lem’anın Altıncı Ricası

Bir zaman, elîm bir esaretimde, insanlardan tevahhuş edip Barla Yaylasında, Çam dağının tepesinde yalnız kaldım. Yalnızlıkta bir nur arıyordum. Bir gece, o yüksek tepenin başındakiyüksek bir çam ağacının üstündeki üstü açık odacıkta idim. Üç dört gurbeti birbiri içinde ihtiyarlık bana ihtar etti. Altıncı Mektupta izahedildiği gibi, o gece, ıssız, sessiz, yalnız, ağaçların hışırtılarındanve hemhemelerinden gelen hazîn bir sadâ, bir ses, rikkatime, ihtiyarlığıma, gurbetime ziyade dokundu. İhtiyarlık bana ihtar etti ki: Gündüz nasıl şu siyah bir kabre tebeddül etti, dünya siyah kefenini giydi; öyle de, senin ömrününgündüzü de geceye ve dünya gündüzü de berzah gecesine ve hayatın yazı dahi ölümün kış gecesine inkılâp edeceğini kalbimin kulağına söyledi. Nefsim bilmecburiye dedi:

Evet, ben vatanımdan garip olduğum gibi, bu elli sene zarfındaki ömrümde zeval bulan sevdiklerimden ayrı düştüğümden ve arkalarında onlara ağlayarak kaldığımdan, bu vatan gurbetinden daha ziyade hazîn ve elîm bir gurbettir. Ve bu gece ve dağın garibâne vaziyetindeki hazîn gurbetten daha ziyade hazîn ve elîm bir gurbete yakınlaşıyorum ki, bütün dünyadan birden mufarakat zamanı yakınlaştığını ihtiyarlık bana haber veriyor. Bu gurbet gurbet içinde ve bu hüzün hüzün içindeki vaziyetten bir rica, bir nur aradım. Birden, iman-ı billâh imdada yetişti. Öyle bir ünsiyet verdi ki, bulunduğum muzaaf vahşet bin defa tezâuf etseydi, yine o teselli kâfi gelirdi.

Evet, ey ihtiyar ve ihtiyareler! Madem Rahîm bir Hâlıkımız var; bizim için gurbet olamaz. Madem O var; bizim için herşey var. Madem O var; melâikeleri de var. Öyleyse bu dünya boş değil; hâli dağlar, boş sahrâlar Cenâb-ı Hakkın ibâdıyla doludur. Zîşuur ibâdından başka, Onun nuruyla, Onun hesabıyla taşı da, ağacı da birer mûnis arkadaş hükmüne geçer, lisan-ı halle bizimle konuşabilirler ve eğlendirirler.

Evet, bu kâinatın mevcudatı adedince ve bu büyük kitab-ı âlemin harfleri sayısınca, vücuduna şehadet eden; ve zîruhların medar-ı şefkat ve rahmet ve inâyet olabilen cihazatı ve mat’ûmâtı ve nimetleri adedince rahmetini gösteren deliller, şahitler, bize Rahîm, Kerîm, Enîs, Vedûd olan Hâlıkımızın, Sâniimizin, Hâmîmizin dergâhını gösteriyorlar. O dergâhta en makbul bir şefaatçi, acz ve zaaftır. Ve acz ve zaafın tam zamanı da ihtiyarlıktır. Böyle bir dergâha makbul bir şefaatçi olan ihtiyarlıktan küsmek değil, sevmek lâzımdır…

Bediüzzaman Said Nursî'nin birkaç mektubu ve Nur risalelerinin telifi zamanlarında Risale-i Nur'u el yazılarıyla neşredenlerden bazılarının fıkralarıdır:

Yirmi Sekizinci Mektubun Üçüncü Meselesinin tetimmesi olabilir küçük ve hususî bir mektuptur.

Âhiret kardeşlerim ve çalışkan talebelerim Hüsrev Efendive Refet Bey,

Sözler namındaki envâr-ı Kur'âniyede üç keramet-i Kur'âniyeyi hissediyorduk. Sizler dahi gayret ve şevkinizle bir dördüncüsünü ilâve ettirdiniz. Bildiğimiz üç ise:

Birincisi: Telifinde fevkalâde suhulet ve sür'attir. Hattâ beş parça olan On Dokuzuncu Mektup, iki üç günde ve her günde üç dört saat zarfında—mecmuu on iki saat eder—kitapsız, dağda, bağda telif edildi. Otuzuncu Söz,hastalıklı bir zamanda, beş altı saatte telif edildi. Yirmi SekizinciSöz olan Cennet bahsi, bir veya iki saatte, Süleyman'ın dere bahçesinde telif edildi. Ben ve Tevfik ile Süleyman bu sür'ate hayrette kaldık. Ve hâkezâ... Telifinde bu keramet-i Kur'âniye olduğu gibi...

İkincisi: Yazmasında dahi fevkalâde bir suhulet, bir iştiyak ve usanmamak var. Şu zamanda ruhlara, akıllara usanç veren çok esbab içinde, bu Sözlerden biri çıkar; birden çok yerlerde kemâl-i iştiyakla yazılmaya başlanıyor. Mühim meşgaleler içinde onlar herşeye tercih ediliyor. Ve hâkezâ...

Üçüncü keramet-i Kur'âniye: Bunların okunması dahi usanç vermiyor. Hususan ihtiyaç hissedilse, okundukça zevk alınıyor, usanılmıyor.

İşte, siz dahi dördüncü bir keramet-i Kur'âniyeyi ispat ettiniz. Hüsrev gibi, kendine tembel diyen ve beş senedir Sözleri işittiği halde yazmaya cidden tembellik edip başlamayan bir kardeşimiz, bir ayda on dört kitabı güzel ve dikkatli yazması, şüphesiz dördüncübir keramet-i esrar-ı Kur'âniyedir. Hususan Otuz Üçüncü Mektup olan Otuz Üç Pencerelerin kıymeti tamamen takdir edilmiş ki, gayet dikkatle ve güzel yazılmış. Evet, o risale, marifetullah ve iman-ı billâh için en kuvvetli ve en parlak bir risaledir. Yalnız, baştaki pencereler gayet icmal ve ihtisar ile gidilmiştir. Fakat gittikçe inkişaf eder, daha ziyade parlar. Zaten sair telifata muhalif olarak, ekser Sözlerin başları mücmel başlar, gittikçe genişlenir, tenevvür eder.

Yirmi Sekizinci Mektubun Yedinci Meselesi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ بِفَضْلِ اللّٰهِ وَبِرَحْمَتِهٖ فَبِذٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ [1]

1. “Onlara söyle ki: Allah’ın lütfuyla ve rahmetiyle—ancak ferahlansınlar. Bu,onların dünyada toplayıp durduklarından daha hayırlıdır.” Yûnus Sûresi,10:58.

Şu Mesele, Yedi İşarettir.

Evvelâ, tahdis-i nimet suretinde birkaç sırr-ı inâyeti izhar eden Yedi Sebebi beyan ederiz.

BİRİNCİ SEBEP: Eski Harb-i Umumîden evvel ve evâilinde, bir vakıa-i sadıkada görüyorum ki, Ararat Dağı denilen meşhur Ağrı Dağının altındayım. Birden o dağ müthiş infilâk etti. Dağlar gibi parçalarıdünyanın her tarafına dağıttı. O dehşet içinde baktım ki, merhum validem yanımdadır. Dedim: “Ana, korkma. Cenâb-ı Hakkın emridir; O Rahîmdir ve Hakîmdir.”

Birden, o halette iken, baktım ki, mühim bir zât bana âmirâne diyor ki: “İ’câz-ı Kur’ân’ı beyan et.”

Uyandım, anladım ki, bir büyük infilâk olacak. O infilâk ve inkılâptan sonra, Kur’ân etrafındaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur’ânkendi kendini müdafaa edecek. Ve Kur’ân’a hücum edilecek; i’câzı onun çelik bir zırhı olacak. Ve şu i’câzın bir nev’ini şu zamanda izharına, haddimin fevkinde olarak, benim gibi bir adam namzet olacak. Ve namzet olduğumu anladım.

Madem i’câz-ı Kur’ân’ı bir derece beyan, Sözlerle oldu. Elbette, o i’câzın hesabına geçen ve onun reşehâtı ve berekâtı nev’inden olan hizmetimizdeki inâyâtı izhar etmek, i’câza yardımdır ve izhar etmek gerektir.

İKİNCİ SEBEP: Madem Kur’ân-ı Hakîm mürşidimizdir, üstadımızdır, imamımızdır, her bir âdabda rehberimizdir. O kendi kendini methediyor. Biz de onun dersine ittibâen, onun tefsirini methedeceğiz.

Hem madem yazılan Sözler onun bir nevi tefsiridir. Ve o risalelerdeki, hakaik-i Kur’âniyenin malıdır ve hakikatleridir. Ve madem Kur’ân-ı Hakîm ekser

sûrelerde, hususan الر’larda, حٰمٓ’lerde kendi kendini kemâl-i haşmetle gösteriyor, kemâlâtını söylüyor, lâyık olduğu methi kendi kendine ediyor. Elbette, Sözlerde in’ikas etmiş Kur’ân-ı Hakîmin lemeât-ı i’câziyesinden ve o hizmetin makbuliyetine alâmet olan inâyât-ı Rabbâniyenin izharına mükellefiz. Çünkü o üstadımız öyle eder ve öyle ders verir.

ÜÇÜNCÜ SEBEP: Sözler hakkında, tevazu suretinde demiyorum; belki bir hakikati beyan etmek için derim ki:

Sözlerdeki hakaik ve kemâlât benim değil, Kur’ân’ındır ve Kur’ân’dan tereşşuh etmiştir. Hattâ Onuncu Söz, yüzer âyât-ı Kur’âniyeden süzülmüş bazı katarattır. Sair risaleler dahi umumen öyledir.

Madem ben öyle biliyorum. Ve madem ben fâniyim, gideceğim. Elbette bâki olacak birşey ve bir eser, benimle bağlanmamak gerektir ve bağlanmamalı. Ve madem ehl-i dalâlet ve tuğyan, işlerine gelmeyen bir eseri, eser sahibini çürütmekle eseri çürütmek âdetleridir. Elbette, semâ-yı Kur’ân’ın yıldızlarıyla bağlanan risaleler, benim gibi çok itirazâta ve tenkidâta medar olabilen ve sukut edebilen çürük bir direkle bağlanmamalı.

Hem madem örf-ü nâsta, bir eserdeki mezâyâ, o eserin masdarı ve menbaı zannettikleri müellifin etvârında aranılıyor. Ve bu örfe göre, o hakaik-i âliyeyi ve o cevâhir-i gàliyeyi kendim gibi bir müflise ve onların binde birini kendinde gösteremeyen şahsiyetime mal etmek, hakikate karşı büyük bir haksızlık olduğu için, risaleler kendi malım değil, Kur’ân’ın malı olarak, Kur’ân’ın reşehât-ı meziyâtına mazhar olduklarını izhar etmeye mecburum.

Evet, lezzetli üzüm salkımlarının hâsiyetleri, kuru çubuğunda aranılmaz. İşte ben de öyle bir kuru çubuk hükmündeyim.

DÖRDÜNCÜ SEBEP: Bazan tevazu, küfrân-ı nimeti istilzam ediyor; belki küfrân-ı nimet olur. Bazan da tahdis-i nimet, iftihar olur. İkisi de zarardır. Bunun çare-i yegânesi—ki ne küfrân-ı nimet çıksın, ne de iftihar olsun—meziyet ve kemâlâtları ikrar edip, fakat temellük etmeyerek, Mün’im-i Hakikînin eser-i in’âmı olarak göstermektir.

Meselâ, nasıl ki murassâ ve müzeyyen bir elbise-i fâhireyi biri sana giydirse ve onunla çok güzelleşsen, halk sana dese, “Maşaallah, çok güzelsin, çok güzelleştin.” Eğer sen tevazukârâne desen, “Hâşâ, ben neyim? Hiç! Bu nedir, nerede güzellik?” O vakit küfrân-ı nimet olur ve hulleyi sana giydiren mahir san’atkâra karşı hürmetsizlik olur.

Eğer müftehirâne desen, “Evet, ben çok güzelim. Benim gibi güzel nerede var? Benim gibi birini gösteriniz.” O vakit, mağrurâne bir fahirdir.

İşte, fahirden, küfrandan kurtulmak için demeli ki: “Evet, ben güzelleştim. Fakat güzellik libasındır ve dolayısıyla libası bana giydirenindir; benim değildir.”

İşte, bunun gibi, ben de, sesim yetişse bütün küre-i arza bağırarak derim ki:

Sözler güzeldirler, hakikattirler. Fakat benim değildirler; Kur’ân-ı Kerîmin hakaikinden telemmu’ etmiş şualardır.

وَمَامَدَحْتُ مُحَمَّدًا بِمَقَالَتِي وَلٰكِنْ مَدَحْتُ مَقَالَتِي بِمُحَمَّدٍ [1]

düsturuyla derim ki:

1. “Ben sözlerimle Muhammed’i (a.s.m.) övmüş olmadım; aslında sözlerimiMuhammed Aleyhissalâtü Vesselâmla övmüş ve güzelleştirmiş oldum.”

وَمَامَدَحْتُ الْقُرْاٰنَ بِكَلِمَاتِي وَلٰكِنْ مَدَحْتُ كَلِمَاتِي بِالْقُرْاٰنِ

Yani, “Kur’ân’ın hakaik-i i’câzını ben güzelleştiremedim, güzel gösteremedim. Belki Kur’ân’ın güzel hakikatleri benim tabiratlarımı da güzelleştirdi, ulvîleştirdi.”

Madem böyledir; hakaik-i Kur’ân’ın güzelliği namına, Sözler namındaki âyinelerinin güzelliklerini ve o âyinedarlığa terettüp eden inâyât-ı İlâhiyeyi izhar etmek, makbul bir tahdis-i nimettir.

BEŞİNCİ SEBEP: Çok zaman evvel bir ehl-i velâyetten işittim ki: O zât, eski velîlerin gaybî işaretlerinden istihraç etmiş ve kanaati gelmiş ki, “Şark tarafından bir nur zuhur edecek, bid’alar zulümâtını dağıtacak.” Ben böyle bir nurun zuhuruna çok intizar ettim ve ediyorum. Fakat çiçekler baharda gelir. Öyle kudsî çiçeklere zemin hazır etmek lâzım gelir. Ve anladık ki, bu hizmetimizle o nuranî zâtlara zemin ihzar ediyoruz.

Madem kendimize ait değil; elbette, Sözler namındaki nurlara ait olan inâyât-ı İlâhiyeyi beyan etmekte medar-ı fahir ve gurur olamaz; belki medar-ı hamd ve şükür ve tahdis-i nimet olur.

ALTINCI SEBEP: Sözlerin telifi vasıtasıyla Kur’ân’a hizmetimize bir mükâfât-ı âcile ve bir vasıta-i teşvik olan inâyât-ı Rabbâniye, bir muvaffakiyettir. Muvaffakiyet ise izhar edilir.

Muvaffakiyetten geçse, olsa olsa bir ikram-ı İlâhî olur. İkram-ı İlâhî ise, izharı bir şükr-ü mânevîdir.

Ondan dahi geçse, olsa olsa, hiç ihtiyarımız karışmadan bir keramet-i

Kur’âniye olur. Biz mazhar olmuşuz. Bu nevi ihtiyarsız ve habersiz gelen bir kerametin izharı zararsızdır.

Eğer âdi kerâmâtın fevkine çıksa, o vakit, olsa olsa Kur’ân’ın i’câz-ı mânevîsinin şûleleri olur. Madem i’câz izhar edilir; elbette i’câza yardım edenin dahi izharı, i’câz hesabına geçer. Hiç medar-ı fahr ve gurur olamaz; belki medar-ı hamd ve şükrandır.

YEDİNCİ SEBEP: Nev-i insanın yüzde sekseni ehl-i tahkik değildir ki, hakikate nüfuz etsin ve hakikati hakikat tanıyıp kabul etsin. Belki, surete, hüsn-ü zanna binaen, makbul ve mutemed insanlardan işittikleri mesâili takliden kabul ederler. Hattâ, kuvvetli bir hakikati zayıf bir adamın elinde zayıf görür; ve kıymetsiz bir meseleyi kıymettar bir adamın elinde görse, kıymettar telâkki eder.

İşte, ona binaen, benim gibi zayıf ve kıymetsiz bir biçarenin elindeki hakaik-i imaniye ve Kur’âniyenin kıymetini, ekser nâsın nokta-i nazarında düşürmemek için, bilmecburiye ilân ediyorum ki, ihtiyarımız ve haberimiz olmadan, birisi bizi istihdam ediyor; biz bilmeyerek bizi mühim işlerde çalıştırıyor. Delilimiz de şudur ki: Şuurumuz ve ihtiyarımızdan hariç bir kısım inâyâta ve teshilâta mazhar oluyoruz. Öyle ise, o inâyetleri bağırarak ilân etmeye mecburuz.

İşte, geçmiş yedi esbaba binaen, küllî birkaç inâyet-i Rabbâniyeye işaret edeceğiz.

BİRİNCİ İŞARET

Yirmi Sekizinci Mektubun Sekizinci Meselesinin Birinci Nüktesinde beyan edilmiştir ki, tevafukattır.

Ezcümle, Mu’cizât-ı Ahmediye Mektubatında, Üçüncü İşaretinden tâ On Sekizinci İşaretine kadar altmış sahife, habersiz, bilmeyerek, bir müstensihin nüshasında, iki sahife müstesna olmak üzere mütebâki bütün sahifelerde, kemâl-i muvazenetle, iki yüzden ziyade *Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm* kelimeleri birbirine bakıyorlar. Kim insaf ile iki sahifeye dikkat etse, tesadüf olmadığını tasdik edecek. Halbuki, tesadüf, olsa olsa bir sahifede kesretli emsal kelimeleri bulunsa, yarı yarıya tevafuk olur, ancak bir iki sahifede tamamen tevafuk edebilir. O halde böyle umum sahifelerde *Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm* kelimesi, iki olsun, üç olsun, dört olsun veya daha ziyade olsun, kemâl-i mizanla birbirinin yüzüne baksa, elbette tesadüf olması mümkün değildir. Hem sekiz ayrı ayrı müstensihin bozamadığı bir tevafukun, kuvvetli bir işaret-i gaybiye, içinde olduğunu gösterir.

Nasıl ki, ehl-i belâğatin kitaplarında belâğatin derecâtı bulunduğu halde, Kur’ân-ı Hakîmdeki belâğat, derece-i i’câza çıkmış; kimsenin haddi değil ki ona yetişsin. Öyle de, mu’cizât-ı Ahmediyenin bir âyinesi olan On Dokuzuncu

Mektup ve mu’cizât-ı Kur’âniyenin bir tercümanı olan Yirmi Beşinci Söz ve Kur’ân’ın bir nevi tefsiri olan Risale-i Nur eczalarında tevafukat, umum kitapların fevkinde bir derece-i garabet gösteriyor. Ve ondan anlaşılıyor ki, mu’cizât-ı Kur’âniye ve mu’cizât-ı Ahmediyenin bir nevi kerametidir ki, o âyinelerde tecellî ve temessül ediyor.

İKİNCİ İŞARET

Hizmet-i Kur’âniyeye ait inâyât-ı Rabbâniyenin ikincisi şudur ki:

Cenâb-ı Hak, benim gibi kalemsiz, yarım ümmî, diyar-ı gurbette kimsesiz, ihtilâttan men edilmiş bir tarzda; kuvvetli, ciddî, samimî, gayyur, fedakâr ve kalemleri birer elmas kılıç olan kardeşleri bana muavin ihsan etti. Zayıf ve âciz omuzuma çok ağır gelen vazife-i Kur’âniyeyi, o kuvvetli omuzlara bindirdi, kemâl-i kereminden yükümü hafifleştirdi.

O mübarek cemaat ise, “Hulûsi’nin tabiriyle” “telsiz telgrafın âhizeleri” hükmünde ve “Sabri’nin tabiriyle” “Nur fabrikasının elektriklerini yetiştiren makineler” hükmünde ayrı ayrı meziyetleri ve kıymettar muhtelif hâsiyetleriyle beraber, yine Sabri’nin tabiriyle “bir tevafukat-ı gaybiye” nev’inden olarak, şevk ve sa’y ü gayret ve ciddiyette birbirine benzer bir surette, esrar-ı Kur’âniyeyi ve envâr-ı imaniyeyi etrafa neşretmeleri ve her yere eriştirmeleri ve şu zamanda (yani hurufat değişmiş, matbaa yok, herkes envâr-ı imaniyeye muhtaç olduğu bir zamanda) ve fütur verecek ve şevki kıracak çok esbab varken, bunların fütursuz, kemâl-i şevk ve gayretle bu hizmetleri, doğrudan doğruya bir keramet-i Kur’âniye ve zâhir bir inâyet-i İlâhiyedir.

Evet, velâyetin kerameti olduğu gibi, niyet-i hâlisanın dahi kerameti vardır. Samimiyetin dahi kerameti vardır. Bahusus, lillâh için olan bir uhuvvet dairesindeki kardeşlerin içinde, ciddî, samimî tesanüdün çok kerametleri olabilir. Hattâ şöyle bir cemaatin şahs-ı mânevîsi bir veliyy-i kâmil hükmüne geçebilir, inâyâta mazhar olur.

İşte, ey kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur’ân’da arkadaşlarım! Bir kal’ayı fetheden bir bölüğün çavuşuna bütün şerefi ve bütün ganimeti vermek nasıl zulümdür, bir hatadır. Öyle de, şahs-ı mânevînizin kuvvetiyle ve kalemlerinizle hâsıl olan fütuhattaki inâyâtı benim gibi bir biçareye veremezsiniz. Elbette, böyle mübarek bir cemaatte, tevafukat-ı gaybiyeden daha ziyade kuvvetli bir işaret-i gaybiye var ve ben görüyorum, fakat herkese ve umuma gösteremiyorum.

ÜÇÜNCÜ İŞARET

Risale-i Nur eczaları, bütün mühim hakaik-i imaniye ve Kur’âniyeyi, hattâ en muannide karşı dahi parlak bir surette ispatı, çok kuvvetli bir işaret-i gaybiye ve

bir inâyet-i İlâhiyedir. Çünkü hakaik-i imaniye ve Kur’âniye içinde öyleleri var ki, en büyük bir dâhi telâkki edilen İbni Sina, fehminde aczini itiraf etmiş, “Akıl buna yol bulamaz” demiş. Onuncu Söz risalesi, o zâtın dehâsıyla yetişemediği hakaiki, avâmlara da, çocuklara da bildiriyor.

Hem meselâ, sırr-ı kader ve cüz-i ihtiyarînin halli için, koca Sa’d-ı Taftazanî gibi bir allâme, kırk elli sahifede, meşhur *Mukaddemât-ı İsnâ Aşer* namıyla “Telvih” nam kitabında ancak hallettiği ve ancak havassa bildirdiği aynı mesâili, kadere dair olan Yirmi Altıncı Sözde, İkinci Mebhasın iki sahifesinde tamamıyla, hem herkese bildirecek bir tarzda beyanı, eser-i inâyet olmazsa nedir?

Hem bütün ukulü hayrette bırakan ve hiçbir felsefenin eliyle keşfedilemeyen ve sırr-ı hilkat-i âlem ve tılsım-ı kâinat denilen ve Kur’ân-ı Azîmüşşânın i’câzıyla keşfedilen o tılsım-ı müşkülküşâ ve o muammâ-yı hayretnümâ, Yirmi Dördüncü Mektup ve Yirmi Dokuzuncu Sözün âhirindeki remizli nüktede ve Otuzuncu Sözün, tahavvülât-ı zerrâtın altı adet hikmetinde keşfedilmiştir. Kâinattaki faaliyet-i hayretnümânın tılsımını ve hilkat-i kâinatın ve âkıbetinin muammâsını ve tahavvülât-ı zerrattaki harekâtın sırr-ı hikmetini keşif ve beyan etmişlerdir; meydandadır, bakılabilir.

Hem sırr-ı ehadiyet ile şeriksiz vahdet-i rububiyeti, hem nihayetsiz kurbiyet-i İlâhiye ile nihayetsiz bu’diyetimiz olan hayret-engiz hakikatleri, kemâl-i vuzuhile On Altıncı Söz ve Otuz İkinci Söz beyan ettikleri gibi, kudret-i İlâhiyeye nisbeten zerrat ve seyyarat müsavi olduğunu ve haşr-i âzamda umum zîruhun ihyâsı, bir nefsin ihyâsı kadar o kudrete kolay olduğunu ve şirkin hilkat-i kâinatta müdahalesi imtinâ derecesinde akıldan uzak olduğunu kemâl-i vuzuh ile gösteren Yirminci Mektuptaki وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ[1] kelimesi beyanında ve üç temsili hâvi onun zeyli, şu azîm sırr-ı vahdeti keşfetmiştir.

1. "O herşeye kâdirdir." Hûd Sûresi, 11:4; Rûm Sûresi, 30:50; Şûrâ Sûresi, 42:9; Mülk Sûresi, 67:1.

Hem hakaik-i imaniye ve Kur’âniyede öyle bir genişlik var ki, en büyük zekâ-yı beşerî ihata edemediği halde, benim gibi zihni müşevveş, vaziyeti perişan, müracaat edilecek kitap yokken, sıkıntılı ve sür’atle yazan bir adamda, o hakaikin ekseriyet-i mutlakası dekaikiyle zuhuru, doğrudan doğruya Kur’ân-ı Hakîmin i’câz-ı mânevîsinin eseri ve inâyet-i Rabbâniyenin bir cilvesi ve kuvvetli bir işaret-i gaybiyedir.

DÖRDÜNCÜ İŞARET

Elli altmış risaleler[HAŞİYE-1*] öyle bir tarzda ihsan edilmiş ki, değil benim gibi az düşünen ve zuhurata tebaiyet eden ve tetkike vakit bulamayan bir insanın, belki büyük zekâlardan mürekkep bir ehl-i tetkikin sa’y ve gayretiyle yapılmayan bir

tarzda telifleri, doğrudan doğruya bir eser-i inâyet olduklarını gösteriyor. Çünkü bütün bu risalelerde bütün derin hakaik, temsilât vasıtasıyla, en âmi ve ümmî olanlara kadar ders veriliyor. Halbuki o hakaikin çoğunu, büyük âlimler "Tefhim edilmez" deyip, değil avâma, belki havassa da bildiremiyorlar.

Haşiye-1[*] Bu bahis yazıldığında bu kadardı. *Neşredenler*

İşte, en uzak hakikatleri en yakın bir tarzda, en âmi bir adama ders verecek derecede, benim gibi Türkçesi az, sözleri muğlâk, çoğu anlaşılmaz ve "Zâhir hakikatleri dahi müşkülleştiriyor" diye eskiden beri iştihar bulmuş ve eski eserleri o sû-i iştiharı tasdik etmiş bir şahsın elinde bu harika teshilât ve suhulet-i beyan, elbette, bilâşüphe, bir eser-i inâyettir ve onun hüneri olamaz ve Kur'ân-ı Kerîmin i'câz-ı mânevîsinin bir cilvesidir ve temsilât-ı Kur'âniyenin bir temessülüdür ve in'ikâsıdır.

BEŞİNCİ İŞARET

Risaleler umumiyetle pek çok intişar ettiği halde, en büyük âlimden tut, tâ en âmi adama kadar ve ehl-i kalb büyük bir velîden tut, tâ en muannid dinsiz bir feylesofa kadar olan tabakat-ı nâs ve taifeler o risaleleri gördükleri ve okudukları ve bir kısmı tokatlarını yedikleri halde tenkit edilmemesi ve her taife derecesine göre istifade etmesi, doğrudan doğruya bir eser-i inâyet-i Rabbâniye ve bir keramet-i Kur'âniye olduğu gibi, çok tetkikat ve taharriyâtın neticesiyle ancak husul bulan o çeşit risaleler, fevkalâde bir sür'atle, hem idrakimi ve fikrimi müşevveş eden sıkıntılı inkıbaz vakitlerinde yazılması dahi, bir eser-i inâyet ve bir ikram-ı Rabbânîdir.

Evet, ekser kardeşlerim ve yanımdaki umum arkadaşlarım ve müstensihler biliyorlar ki, On Dokuzuncu Mektubun beş parçası, birkaç gün zarfında, hergün iki üç saatte ve mecmuu on iki saatte, hiçbir kitaba müracaat edilmeden yazılması, hattâ en mühim bir parça ve o parçada lâfz-ı *Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm* kelimesinde zâhir bir hâtem-i nübüvveti gösteren dördüncü cüz, üç dört saatte, dağda, yağmur altında, ezber yazılmış. Ve Otuzuncu Söz gibi mühim ve dakik bir risale, altı saat içinde bir bağda yazılmış. Ve Yirmi Sekizinci Söz, Süleyman'ın bahçesinde bir, nihayet iki saat içinde yazılması gibi, ekser risaleler böyle olması; ve eskiden beri sıkıntılı ve münkabız olduğum zaman en zâhir hakikatleri dahi beyan edemediğimi, belki bilemediğimi yakın dostlarım biliyorlar. Hususan o sıkıntıya hastalık da ilâve edilse, daha ziyade beni dersten, teliften men etmekle beraber, en mühim Sözler ve risaleler, en sıkıntılı ve hastalıklı zamanımda, en sür'atli bir tarzda yazılması, doğrudan doğruya bir inâyet-i İlâhiye ve bir ikram-ı Rabbânî ve bir keramet-i Kur'âniye olmazsa nedir?

Hem hangi kitap olursa olsun, böyle hakaik-i İlâhiyeden ve imaniyeden

bahsetmişse, alâküllihal bir kısım mesâili, bir kısım insanlara zarar verir. Ve zarar verdikleri için, her mesele herkese neşredilmemiş. Halbuki şu risaleler ise, şimdiye kadar hiç kimsede—çoklardan sorduğum halde—sû-i tesir ve aksülâmel ve tahdiş-i ezhan gibi bir zarar vermedikleri, doğrudan doğruya bir işaret-i gaybiye ve bir inâyet-i Rabbâniye olduğu bizce muhakkaktır.

ALTINCI İŞARET

Şimdi bence kat'iyet peydâ etmiştir ki, ekser hayatım, ihtiyar ve iktidarımın, şuur ve tedbirimin haricinde, öyle bir tarzda geçmiş ve öyle garip bir surette ona cereyan verilmiş, tâ Kur'ân-ı Hakîme hizmet edecek olan bu nevi risaleleri netice versin. Adeta bütün hayat-ı ilmiyem, mukaddemât-ı ihzariye hükmüne geçmiş ve Sözlerle i'câz-ı Kur'ân'ın izharı, onun neticesi olacak bir surette olmuştur. Hattâ, şu yedi sene nefyimde ve gurbetimde ve sebepsiz ve arzumun hilâfında tecerrüdüm ve meşrebime muhalif, yalnız bir köyde imrar-ı hayat etmekliğim; ve eskiden beri ülfet ettiğim hayat-ı içtimaiyenin çok rabıtalarından ve kaidelerinden nefret edip terk etmekliğim, doğrudan doğruya bu hizmet-i Kur'âniyeyi hâlis, sâfi bir surette yaptırmak için bu vaziyet verildiğine şüphem kalmamıştır.Hattâ çok defa bana verilen sıkıntı ve zulmen bana karşı olan tazyikat perdesi altında bir dest-i inâyet tarafından merhametkârâne, Kur'ân'ın esrarına hasr-ı fikir ettirmek ve nazarı dağıtmamak için yapılmıştır kanaatindeyim. Hattâ, eskiden mütalâaya çok müştak olduğum halde, bütün bütün sair kitapların mütalâasından bir men, bir mücanebet ruhuma verilmişti. Böyle gurbette medar-ı teselli ve ünsiyet olan mütalâayı bana terk ettiren, anladım ki, doğrudan doğruya âyât-ı Kur'âniyenin üstad-ı mutlak olmaları içindir.

Hem yazılan eserler, risaleler, ekseriyet-i mutlakası, hariçten hiçbir sebep gelmeyerek, ruhumdan tevellüt eden bir hâcete binaen, âni ve def'î olarak ihsan edilmiş. Sonra bazı dostlarıma gösterdiğim vakit,demişler: "Şu zamanın yaralarına devadır." İntişar ettikten sonra ekser kardeşlerimden anladım ki, tam şu zamandaki ihtiyaca muvafık ve derde lâyık bir ilâç hükmüne geçiyor.

İşte, ihtiyar ve şuurumun dairesi haricinde, mezkûr hâletler ve sergüzeşt-i hayatım ve ulûmların envâlarındaki hilâf-ı âdet, ihtiyarsız tetebbuâtım, böyle bir netice-i kudsiyeye müncer olmak için kuvvetli bir inâyet-i İlâhiye ve bir ikram-ı Rabbânî olduğuna bende şüphe bırakmamıştır.

YEDİNCİ İŞARET

Bu hizmetimiz zamanında, beş altı sene zarfında, bilâmübalâğa yüz eser-i ikram-ı İlâhî ve inâyet-i Rabbâniye ve keramet-i Kur'âniyeyi gözümüzle gördük. Bir kısmını On Altıncı Mektupta işâret ettik. Bir kısmını Yirmi Altıncı

Mektubun Dördüncü Mebhasının mesâil-i müteferrikasında, bir kısmını Yirmi Sekizinci Mektubun Üçüncü Meselesinde beyan ettik.Benim yakın arkadaşlarım bunu biliyorlar. Daimî arkadaşım Süleyman Efendi çoklarını biliyor. Hususan Sözlerin ve risalelerin neşrinde ve tashihatında ve yerlerine yerleştirmekte ve tesvid ve tebyizinde, fevkalme'mul, kerametkârâne bir teshilâta mazhar oluyoruz; keramet-i Kur'âniyye olduğuna şüphemiz kalmıyor. Bunun misalleri yüzlerdir.

Hem maişet hususunda o kadar şefkatle besleniyoruz ki, en küçük bir arzu-yu kalbimizi, bizi istihdam eden Sahib-i İnâyet tatmin etmek için, fevkalme'mul bir surette ihsan ediyor, ve hâkezâ... İşte bu hal gayet kuvvetli bir işaret-i gaybiyedir ki, biz istihdam olunuyoruz. Hem rıza dairesinde, hem inâyet altında bize hizmet-i Kur'âniye yaptırılıyor.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى

سُبْحَانَكَ لاَعِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَاعَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ [1]

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلٰوةً تَكُونُ لَكَ رِضَاءً وَلِحَقِّهِ اَدَاءً وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا كَثِيرًا اٰمِينَ [2]

1. "Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başkabilgimiz yoktur. Muhakkak ki Sen, ilmi ve hikmeti herşeyi kuşatan Alîm-i Hakîmsin." Bakara Sûresi, 2:32.
2. Allah'ım! Efendimiz Muhammed'e ve âl ve ashabına Senin razı olacağın ve onunlâyık ve müstehak olduğu bir rahmetle ve pek kesretli bir selâmetlesalât ve selâm et. Âmin.

Mahrem bir suale cevaptır

Şu sırr-ı inâyet, eskiden mahremce yazılmış, On Dördüncü Sözün âhirine ilhak edilmişti. Her nasılsa ekser müstensihler unutup yazmamışlardı. Demek münasip ve lâyık mevkii burasıymış ki, gizli kalmış.

Benden sual ediyorsun: “Neden senin Kur’ân’dan yazdığın Sözlerde bir kuvvet, bir tesir var ki, müfessirlerin ve âriflerin sözlerinde nadiren bulunur? Bazan bir satırda bir sahife kadar kuvvet var; bir sahifede bir kitap kadar tesir bulunuyor?.”

Elcevap: Şeref, i’câz-ı Kur’ân’a ait olduğundan ve bana ait olmadığından, bilâpervâ derim:

Ekseriyet itibarıyla öyledir. Çünkü, yazılan Sözler tasavvur değil, tasdiktir. Teslim değil, imandır. Marifet değil, şehadettir, şuhuddur. Taklit değil, tahkiktir. İltizam değil, iz’andır. Tasavvuf değil, hakikattir. Dâvâ değil, dâvâ içinde burhandır. Şu sırrın hikmeti budur ki:

Eski zamanda, esâsât-ı imaniye mahfuzdu, teslim kavî idi. Teferruatta, âriflerin marifetleri delilsiz de olsa, beyanatları makbul idi, kâfi idi. Fakat şu zamanda, dalâlet-i fenniye elini esâsâta ve erkâna uzatmış olduğundan, her derde lâyık devâyı ihsan eden Hakîm-i Rahîm olan Zât-ı Zülcelâl, Kur’ân-ı Kerîmin en parlak mazhar-ı i’câzından olan temsilâtından bir şulesini, acz ve zaafıma, fakr ve ihtiyacıma merhameten, hizmet-i Kur’ân’a ait yazılarıma ihsan etti.

Felillâhilhamd, sırr-ı temsil dürbünüyle, en uzak hakikatler gayet yakın gösterildi. Hem sırr-ı temsil cihetü’l-vahdetiyle, en dağınık meseleler toplattırıldı.

Hem sırr-ı temsil merdiveniyle, en yüksek hakaike kolaylıkla yetiştirildi. Hem sırr-ı temsil penceresiyle, hakaik-i gaybiyeye, esâsât-ı İslâmiyeye, şuhuda yakın bir yakîn-i imaniye hâsıl oldu. Akıl ile beraber vehim ve hayal, hattâ nefis ve hevâ teslime mecbur olduğu gibi, şeytan dahi teslim-i silâha mecbur oldu.

Elhasıl, yazılarımda ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak temsilât-ı Kur’âniyenin lemeâtındandır. Benim hissem, yalnız şiddet-i ihtiyacımla taleptir ve gayet aczimle tazarruumdur. Dert benimdir, devâ Kur’ân’ındır.

(Yirmi Sekizinci Mektuptan)

Yedinci Meselenin Hâtimesidir

Sekiz inâyet-i İlâhiye suretinde gelen işârât-ı gaybiyeye dair gelen veya gelmek ihtimali olan evhâmı izale etmek ve bir sırr-ı azîm-i inâyeti beyan etmeye dairdir. Şu Hâtime Dört Nüktedir.

BİRİNCİ NÜKTE

Yirmi Sekizinci Mektubun Yedinci Meselesinde yedi-sekiz küllî ve mânevî inâyât-ı İlâhiyeden hissettiğimiz bir işaret-i gaybiyeyi, "Sekizinci İnâyet" namıyla, "tevafukat" tabiri altındaki nakışta o işârâtın cilvesini gördüğümüzü iddia etmiştik. Ve iddia ediyoruz ki, bu yedi-sekiz küllî inâyatlar o derece kuvvetli ve kat'îdirler ki, herbirisi tek başıyla o işârât-ı gaybiyeyi ispat eder. Farz-ı muhal olarak, bir kısmı zaif görülse, hattâ inkâr edilse, o işârât-ı gaybiyenin kat'iyetine halel vermez. O sekiz inâyâtı inkâr edemeyen, o işârâtı inkâr edemez. Fakat tabakat-ı nâs muhtelif olduğu, hem kesretli tabaka olan tabaka-i avâm, gözüne daha ziyade itimad ettiği için, o sekiz inâyâtın içinde en kuvvetlisi değil, belki en zâhirîsi tevafukat olduğundan—çendan ötekiler daha kuvvetli, fakat bu daha umumî olduğu için—ona gelen evhâmı def etmek maksadıyla, bir muvazene nev'inden, bir hakikati beyan etmeye mecbur kaldım. Şöyle ki:

O zâhirî inâyet hakkında demiştik: Yazdığımız risalelerde, *Kur'ân* kelimesi ve *Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm* kelimesinde öyle bir derece tevafukat görünüyor; hiçbir şüphe bırakmıyor ki, bir kast ile tanzim edilip muvazi bir vaziyet verilir. Kast ve irade ise bizlerin olmadığına delilimiz, üç dört sene sonra muttali olduğumuzdur. Öyle ise, bu kast ve irade, bir inâyet eseri olarak gaybîdir. Sırf i'câz-ı Kur'ân ve i'câz-ı Ahmediyeyi te'yid suretinde ve iki kelimede tevafuk suretinde o garib vaziyet verilmiştir. Bu iki kelimenin mübarekiyeti, mu'cizât-ı Kur'ân ve i'câz-ı Ahmediyeye bir hâtem-i tasdik olmakla beraber, sair misil kelimeleri dahi, ekseriyet-i azîme ile tevafuka mazhar etmişler. Fakat onlar birer sahifeye mahsus; şu iki kelime, bir iki risalenin umumunda ve ekser risalelerde görünüyor. Fakat mükerrer demişiz: Bu tevafukun aslı, sair kitaplarda da çok bulunabilir; amma kast ve irade-i âliyeyi gösterecek bu derece garâbette değildir.

Şimdi, bu dâvâmızı çürütmek kàbil olmadığı halde, zâhir nazarlarda çürümüş gibi görmekte bir iki cihet olabilir:

Birisi: “Sizler düşünüp böyle bir tevafuku rast getirmişsiniz,” diyebilirler. “Böyle birşey yapmak kast ile olsa, rahat ve kolay birşeydir.”

Buna karşı deriz ki: Bir dâvâda iki şahid-i sadık kâfidir. Bu dâvâmızdaki kast ve irademiz taallûk etmeyerek, üç dört sene sonra muttali olduğumuza yüz şahid-i sadık bulunabilir.

Bu münasebetle bir nokta söyleyeceğim: Bu keramet-i i’câziye, Kur’ân-ı Hakîm belâğat cihetinde derece-i i’câzda olduğu nev’inden değildir. Çünkü, i’câz-ı Kur’ân’da, kudret-i beşer o yolda giderek o dereceye yetişemiyor. Şu keramet-i i’câziye ise, kudret-i beşerle olamıyor; kudret o işe karışamıyor.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 On Dokuzuncu Mektubun On Sekizinci İşaretinde, bir nüshada, bir sahifede dokuz *Kur’ân*tevafuk suretinde bulunduğu halde, birbirine hat çektik; mecmuunda *Muhammed* lâfzı çıktı. O sahifenin mukàbilindeki sahifede sekiz *Kur’ân* tevafukla beraber, mecmuunda lâfzullah çıktı. Tevafukatta böyle bedî şeyler çok var. Bu haşiyenin meâlini gözümüzle gördük.
Bekir, Tevfik, Süleyman,Galip, Said

ÜÇÜNCÜ NÜKTE

İşaret-i hâssa, işaret-i âmme münasebetiyle bir sırr-ı dakik-i Rububiyet ve Rahmâniyete işaret edeceğiz. Bir kardeşimin güzel bir sözü var. O sözü bu meseleye mevzu edeceğim. Sözü de şudur ki:

Birgün güzel bir tevafukatı ona gösterdim. Dedi:

“Güzel! Zaten her hakikat güzeldir. Fakat bu Sözlerdeki tevafukat ve muvaffakiyet daha güzeldir.”

Ben de dedim: “Evet, herşey ya hakikaten güzeldir, ya bizzat güzeldir, veya neticeleri itibarıyla güzeldir. Ve bu güzellik, rububiyet-i âmmeye ve şümul-ü rahmete ve tecellî-i âmmeye bakar. Dediğin gibi, bu muvaffakiyetteki işaret-i gaybiye daha güzeldir. Çünkü bu rahmet-i hâssaya ve rububiyet-i hâssaya ve tecellî-i hâssaya bakar bir surettedir.”

Bunu bir temsille fehme takrib edeceğiz. Şöyle ki:

Bir padişahın umumî saltanatı ve kanunuyla, merhamet-i şahanesi umum efrad-ı millete teşmil edilebilir. Her fert, doğrudan doğruya o padişahın lûtfuna, saltanatına mazhardır. O suret-i umumiyede, efradın çok münasebât-ı hususiyesi vardır.

İkinci cihet, padişahın ihsânât-ı hususiyesidir ve evâmir-i hassasıdır ki, umumî kanunun fevkinde, bir ferde ihsan eder, iltifat eder, emir verir.

İşte bu temsil gibi, Zât-ı Vâcibü’l-Vücud ve Hâlık-ı Hakîm ve Rahîmin umumî rububiyet ve şümul-ü rahmeti noktasında herşey hissedardır. Herşeyin hissesine isabet eden cihette, hususî onunla münasebettardır. Hem kudret ve irade ve ilm-i muhîtiyle herşeye tasarrufatı, herşeyin en cüz’î işlerine müdahalesi, rububiyeti vardır. Herşey, her şe’ninde Ona muhtaçtır; Onun ilim ve hikmetiyle işleri görülür, tanzim edilir. Ne tabiatın haddi var ki, o daire-i tasarruf-u rububiyetinde saklansın ve tesir sahibi olup müdahale etsin; ve ne de

tesadüfün hakkı var ki, o hassas mizan-ı hikmet dairesindeki işlerine karışsın. Risalelerde, yirmi yerde kat'î hüccetlerle tesadüfü ve tabiatı nefyetmişiz ve Kur'ân kılıncıyla idam etmişiz, müdahalelerini muhal göstermişiz. Fakat, rububiyet-i âmmedeki daire-i esbab-ı zâhiriyede, ehl-i gafletin nazarında hikmeti ve sebebi bilinmeyen işlerde, tesadüf namını vermişler. Ve hikmetleri ihata edilmeyen bazı ef'âl-i İlâhiyenin kanunlarını, tabiat perdesi altında gizlenmiş, görememişler, tabiata müracaat etmişler.

İkincisi, hususî rububiyetidir ve has iltifat ve imdad-ı Rahmânîsidir ki, umumî kanunların tazyikatı altında tahammül edemeyen fertlerin imdadına, Rahmânü'r-Rahîm isimleri imdada yetişirler, hususî bir surette muavenet ederler, o tazyikattan kurtarırlar. Onun için, her zîhayat, hususan insan, her anda Ondan istimdat eder ve medet alabilir. İşte bu hususî rububiyetindeki ihsânâtı, ehl-i gaflete karşı da tesadüf altına gizlenmez ve tabiata havale edilmez.

İşte bu sırra binaendir ki, "i'câz-ı Kur'ân" ve "i'câz-ı Ahmediye"deki işârât-ı gaybiyeyi, hususî bir işaret telâkki ve itikad etmişiz. Ve bir imdad-ı hususî ve muannidlere karşı kendini gösterecek bir inâyet-i hâssa olduğunu yakîn ettik ve sırf lillâh için ilân ettik. Kusur etmişsek Allah affetsin. Âmin.

رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَآ اِنْ نَسِينَآ اَوْ اَخْطَاْنَا [1]

1. "Ey Rabbimiz, unutur veya hataya düşer de bir kusur işlersek; bizi onunla hesaba çekme!" Bakara Sûresi, 2:286.

Kardeşlerim,

Size Üstad ve talebeler ve ders arkadaşları içinde faide verecek bir fikrimi beyan edeceğim. Şöyle ki:

Sizler—haddimin fevkinde—bir cihette talebemsiniz ve bir cihette ders arkadaşlarımsınız ve bir cihette muîn ve müşavirlerimsiniz.

Aziz kardeşlerim, Üstâdınız lâyuhtî değil... Onu hatâsız zannetmek hatâdır. Bir bahçede çürük bir elmabulunmakla bahçeye zarar vermez. Bir hazinede silik para bulunmakla,hazineyi kıymetten düşürtmez. Hasenenin on sayılmasıyla, seyyienin bir sayılmak sırrıyla, insaf odur ki: Bir seyyie, bir hatâ görünse de, sair hasenata karşı kalbi bulandırıp itiraz etmemektir. Hakaike dair mesâilde külliyatları ve bazan da tafsilâtları sünuhat-ı ilhâmiye nev'inden olduğundan, hemen umumiyetle şüphesizdir, kat'îdir.

Biliniz, kardeşlerim ve ders arkadaşlarım, benim hatâmı gördüğünüz vakit serbestçe bana söyleseniz mesrur olacağım. Hattâ başıma vursanız, Allah razı olsun diyeceğim. Hakkın hatırını muhafaza için başka hatırlara bakılmaz. Nefs-i emmârenin enâniyeti hesabına Hakkın hatırı olan bilmediğimiz bir hakikati müdafaa değil, *ale'r-re'si ve'l-ayn* kabul ederim.

Bilirsiniz ki, şu zamanda şu vazife-i imaniye çok mühimdir. Benim gibi zaif, fikri çok cihetlerle inkısam etmiş bir biçareye yükletmemeli, elden geldiği kadar yardım etmeli…

Cenâb-ı Hak, kemâl-i rahmetinden, iki senedir ciddî hakaike nisbeten yemişler, fâkiheler nev'inden tevafukat-ı latîfe ile ezhânımızı taltif etti, zihnimizi neş'elendirdi. Kemâl-i merhametinden o tevafukat-ı lâtîfe meyveleriyle, ciddî bir hakikat-i Kur'âniyeye zihnimizi sevk etti ve ruhumuza, o meyveleri gıda ve kuvvet yaptı. Hurma gibi, hem fâkihe, hem kuvvet oldu. Hem hakikat, hem ziynet ve meziyet birleşti…

Kardeşlerim, bu zamanda dalâlet ve gaflete karşı pek çok mânevî kuvvete muhtacız. Maatteessüf, ben şahsım itibarıyla çok zaif ve müflisim. Harika kerâmâtım yok ki, bu hakâiki onunla ispat edeyim. Ve kudsî bir himmetim yok ki, onunla kulûbu celb edeyim. Ulvî bir deham yok ki, onunla ukulü teshir edeyim. Belki, Kur'ân-ı Hakîm'in dergâhında, bir dilenci hâdim hükmündeyim. Bu muannid ehl-i dalâletin inadını kırmak ve insafa getirmek için, Kur'ân-ı Hakîmin esrarından bazan istimdad ederim. Kerâmât-ı Kur'âniye olarak, tevafukatta bir ikram-ı İlâhî hissettim, iki elimle sarıldım.

Evet, Kur’ân’dan tereşşuh eden *İşârâtü’l-İ’câz*ve Risale-i Haşir’de kat’î bir işaret hissettim. Emsalleri bulunsun bulunmasın, bence bir keramet-i Kur’âniyedir.

Aziz, sıddık, çalışkan kardeşim,

Senin gördüğün vazife-i Kur’âniyenin hepsi mübarektir. Cenâb-ı Hak sizi muvaffak etsin, fütur vermesin, şevkinizi artırsın.

Uhuvvet için bir düsturu beyan edeceğim, o düsturu cidden nazara almalısınız:

Hayat, vahdet ve ittihadın neticesidir. İmtizaçkârâne ittihad gittiği vakit, mânevî hayat da gider.

[1] وَلاَ تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ işâret ettiği gibi, tesanüd bozulsa cemaatin tadı kaçar. Bilirsiniz ki, üç elif ayrı ayrı yazılsa kıymeti üçtür. Tesanüd-ü adedî ile yazılsa, yüz on bir kıymetinde olduğu gibi, sizin gibi üç-dört hâdim-i Hak, ayrı ayrı ve taksimü’l-a’mâl olmamak cihetiyle hareket etseler, kuvvetleri üç-dört adam kadardır. Eğer hakikî bir uhuvvetle, birbirinin faziletleriyle iftihar edecek bir tesanüdle, birbirinin aynı olmak derecede bir tefâni sırrıyla hareket etseler, o dört adam, dört yüz adam kuvvetinin kıymetindedirler.

Sizler koca Ispartadeğil, belki büyük bir memleketi tenvir edecek elektriklerin makinistleri hükmündesiniz. Makinanın çarkları birbirine muavenete mecburdur. Hem birbirini kıskanmak değil, belki bilâkis birbirinin fazla kuvvetinden memnun olurlar. Şuurlu farz ettiğimiz birçark, daha kuvvetli bir çarkı görse memnun olur. Çünkü vazifesini tahfif ediyor. Hak ve hakikatin, Kur’ân ve imanın hizmeti olan büyük bir hazine-i âliyeyi omuzlarında taşıyan zâtlar, kuvvetli omuzlar altına girdikçe iftihar eder, minnettar olur, şükreder.

Sakın birbirinize tenkit kapısını açmayınız. Tenkit edilecek, kardeşlerinizden hariç dairelerde çok var. Ben nasıl sizin meziyetinizle iftihar ediyorum, o meziyetlerden ben mahrum kaldıkça, sizde bulunduğundan memnun oluyorum, kendimindir telâkkî ediyorum. Siz de Üstadınızın nazarıyla birbirinize bakmalısınız. Adeta, herbiriniz ötekinin faziletlerine naşir olunuz.

Bediüzzaman

1. “İhtilâfa düşmeyin; sonra cesaretiniz kırılır, dağılırsınız, kuvvetiniz de elden gider.” Enfâl Sûresi, 8:46.

Sevgili ve muhterem Üstadım,

“Sözler”inizin yani risalelerinizin herbiri birer deva-yı azîmdir. “Sözler”inizden pek çok feyz alıyorum. O kadar ki, okudukça tekrar etmeyi istiyorum. Ve tekrarında duyduğum İlâhî bir zevki tarif edemeyeceğim. Bugün “Sözler”inizden değil hepsini, bir tanesini alan insafla okursa, hakkı teslime ve münkir ise gittiği yolu terke, fâsık ise tevbeye mecbur olacağına kat’iyen ümitvârım.

Hüsrev

Nur Risalelerine çok müştak ve onların mütalâasından intibaha gelen bir doktora yazılan mektuptur.

Merhaba ey kendi hastalığını teşhis edebilen bahtiyar doktor, samimî ve aziz dostum,

Senin hararetli mektubunun gösterdiği intibah-ı ruhî şâyân-ı tebriktir. Biliniz ki, mevcudat içinde en kıymettar, hayattır. Ve vazifeler içinde en kıymettar, hayata hizmettir. Ve hidemat-ı hayatiye içinde en kıymettar, hayat-ı fâniyenin hayat-ı bâkiyeye inkılâp etmesi için sa'y etmektir. Şu hayatın bütün kıymeti ve ehemmiyeti ise, hayat-ı bâkiyeye çekirdek ve mebde ve menşe cihetindedir. Yoksa, hayat-ı ebediyeyi zehirleyecek ve bozacak bir tarzda şu hayat-ı fâniyeye hasr-ı nazar etmek, ânî bir şimşeği sermedî bir güneşe tercih etmek gibi bir divaneliktir.

Hakikat nazarında herkesten ziyade hasta olan, maddî ve gâfil doktorlardır. Eğer eczahane-i kudsiye-i Kur'âniyeden tiryâk-misâl imanî ilâçları alabilseler, hem kendi hastalıklarını, hem beşeriyetin yaralarını tedavi ederler, inşaallah. Senin şu intibahın senin yarana bir merhem olacağı gibi, seni dahi doktorların marazına bir ilâç yapar.

Hem bilirsin, meyus ve ümitsiz bir hastaya manevî bir tesellî, bazan bin ilâçtan daha ziyade nâfidir. Halbuki, tabiat bataklığında boğulmuş bir tabip, o biçare marîzin elîm ye'sine bir zulmet daha katar. İnşaallah bu intibahın seni öyle biçarelere medar-ı tesellî ve nurlu bir tabip yapar. Bilirsin ki, ömür kısadır, lüzumlu işler pek çoktur. Acaba benim gibi sen dahi kafanı teftiş etsen, malûmatın içinde ne kadar lüzumsuz, faidesiz, ehemmiyetsiz, odun yığınları gibi câmid şeyleri bulursun. Çünkü ben teftiş ettim, çok lüzumsuz şeyleri buldum. İşte o fennî malûmatı, o felsefî maarifi faideli, nurlu, ruhlu yapmak çaresini aramak lâzımdır. Sen dahi Cenâb-ı Haktan bir intibah iste ki, senin fikrini Hakîm-i Zülcelâlin hesabına çevirsin, o odunlara bir ateş verip nurlandırsın. Lüzumsuz maarif-i fenniyen, kıymettar maarif-i İlâhiye hükmüne geçsin.

Zeki dostum, kalb çok arzu ederdi, ehl-i fenden envâr-ı imaniyeye ve esrar-ı Kur'âniyeye iştiyak derecesinde ihtiyacını hissetmek cihetinde Hulûsi Beye benzeyecek adamlar ileri atılsın. Hem madem *Sözler* senin vicdanınla konuşabilirler. Herbir Sözü, şahsımdan değil, belki Kur'ân'ın dellâlından sana bir mektuptur ve eczahane-i kudsiye-i Kur'âniye'den birer reçetedir farz et. Gaybûbet içinde hâzırâne bir musâhabe dairesini onlarla aç.

Hem arzu ettiğin vakit bana mektup yaz. Ben cevap vermezsem de

gücenme.Çünkü eskiden beri mektupları pek az yazarım. Hattâ üç senedirkardeşimin çok mektuplarına karşı bir tek cevap yazdım.

Said Nursî

Risale-i Nur'un tesvidinde çok hizmeti sebkat eden temiz kalbli, ihlâslı, bir hafız, müdakkik bir hoca olan Hafız Halid'in bir fıkrasıdır.

Risale-i Nur'un müellifi Bediüzzaman, nâdire-i cihan, hâdim-i Kur'ân Said Nursî (r.a.) hakkında hissiyatımdan binden birini beyan ediyorum:

Üstadım, kendisi Nur ism-i celîline mazhardır. Bu ism-i şerif, kendileri hakkında bir ism-i âzamdır. Kendi karyesinin adı Nurs, validesinin ismi Nuriye, Kadirî üstadının ismi Nureddin, Nakşî üstadının ismi Seyyid Nur Mehmed, Kur'ân üstadlarından Hafız Nuri, hizmet-i Kur'âniyede hususî imamı Zinnûreyn; fikrini, kalbini tenvir eden âyet-i Nur olması ve müşkil mesâilini izaha vasıta olan nur temsilâtı gayet kıymettardır. Resâilin mecmuuna Risale-i Nur tesmiyesi, Nur ismi onun hakkında ism-i âzam olduğunu teyid etmektedir.

Risale-i Nur adlı harika telifatının bir kısmı Arabî olmakla beraber, Risale-i Nur eczaları şimdiye kadar yüz on dokuza bâliğ olmuştur.[HAŞİYE-1*] Herbir risale, kendi mevzuunda harikadır. Gayet yüksek olmakla beraber, Onuncu Söz ismiyle iştihar eden haşre ait olan risalesi pek harikadır, câmidir. Ulemaca sırf naklî olan haşri ve neşri, gâyet kuvvetli ve kat'î delâil-i akliyeyle ispat etmiştir. Onunla çokları imanını kurtarmış.

هُوَ الَّذِى جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا [1] âyetinin sırrıyla diyebilirim ki, Risale-i Nur bir kamer-i marifettir ki, şems-i hakikat olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyândan nurunu istifâza eylemiş ki, نُورُ الْقَمَرِ مُسْتَفَادٌ مِنَ الشَّمْسِ [2] olan meşhur kaziye-i felekiyeye mâsadak olmuştur. Hem diyebilirim ki, Üstadım Kur'ân hakkında bir kamer hükmünde olup, semâ-i risaletin şemsi olan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan nuru istifade edip Risale-i Nur şeklinde tezâhür etmiş.

Haşiye-1 *Şimdi yüz otuza bâliğ olmuştur.
1. "Güneşi bir ışık, ayı bir nur yapan Odur." Yûnus Sûresi, 10:5.
2. Ayın ışığı güneşten gelir.

Üstadım, başkalarında nadiren bulunan mümtaz hasletlerin, zahirî tavrının pek fevkinde bir vaziyet gösteriyor. Zahir hale bakılsa, ilmihali bilmiyor gibi görünür; birden, bakarsın, bir derya kesiliyor. Mezun olduğu miktarı ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan istifade derecesi nisbetinde söyler. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan istifadesi olmadığı vakitlerde, yeni ay gibi mahviyet gösterir. "Bende nur yok, kıymet yok" der. Bir hasleti de tam

tevazudur ve [1] مَنْ تَوَاضَعَ رَفَعَهُ اللّٰهُ hadîsiyle tam âmil olmasıdır.

1. "Tevâzu göstereni Allah yüceltir." el-Münâvî, *Feyzü'l-Kadîr*, 6:108, hadis no: 8605; Aynı manayı ifade eden diğer rivayetler için bk. *İbn-i Mâce*, Zühd: 16; *Müsned*, 3:76.

İşte bu haslet icabatındandır ki, bizim gibi talebelerinden bazı mesâil-i ilmiyede muhalefet bulunsa, onların sözlerini, içinde arar, hak bulduğu vakit, kemâl-i tevazu ile ve lezzetle kabul ederek teslim eder. "Mâşâallah siz benden daha iyi bildiniz. Allah razı olsun" der. Hak ve hakikati, nefsin gurur ve enâniyetine daima tercih eder. Hattâ ben bazı meselelerde muhalefet ediyordum. Bana karşı gayet mültefit, memnunâne bir tavır alır; eğer yanlış yapsam, güzelce, damarıma dokunmayarak beni ikaz eder. Eğer güzel birşey söylemişsem, çok memnun olur.

Üstadım bilhassa hikmet-i hakikiye fenninde, yani hikmet-i şeriat ve İslâmiyet noktasında pek harikadır ve hikmet-i beşeriyede dahi çok ileridir. Hattâ o ilimde, Eflâtun ve İbn-i Sina'yı geçmiş diyebilirim…

Bundan on üç sene evvel, "Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye" âzâsından iken, küçükten beri şimdiye kadar izn-i İlâhîyle onun bir muîni ve nâsırı ve muhafızı olan kutb-u Rabbânî ve kandil-i nurânî Abdülkadir-i Geylânî (r.a.) Hazretlerinin *Fütûhu'l-Gayb* risalesini tefe'ülen açtığı esnada,

اَنْتَ فِي دَارِ الْحِكْمَةِ فَاطْلُبْ طَبِيبًا يُدَاوِي قَلْبَكَ [1]

ibâresi çıktı. O ibare,[2] onun hakkında pek mânidar olarak, Eski Said'i Yeni Said'e çevirmesine sebebiyet vermiştir.

1. Sen dârü'l-hikmettesin; önce, kalbini tedavi edecek bir tabip ara.
2. "Sen kendin hastasın; kendine bir tabip ara."

Eski Said olduğu zamanlarda, İngilizlerin dinî suallerine gayet lâtif ve müskit bir cevap vermiştir. Ve ilm-i mantıkta, İbn-i Sina'nın telifatını geçecek *Tâlikat* namında harika bir risalesi var. İşkâl-i mantıkıyeyi kıyâs-ı istikrâî cihetiyle on bine kadar iblâğ edip, hiçbir âlimin yetişemediği bir derece-i ihata göstermiş... *Sünuhat* isminde bir risalesinde gördüm ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, âlem-i mânâda, bir medresede ona ders verdiğini görmüş. O ders-i mâneviyeye binaen *İşârâtü'l-İ'câz* namındaki harika tefsiri yazmış. Bana birgün dedi ki:

"Harb-i Umumî hâdisat ve netâicleri mâni olmasaydı, *İşârâtü'l-İ'câz*'ı Allah'ın izniyle altmış cilt yazacaktım. İnşaallah, Risale-i Nur, âhiren o mutasavver harika tefsirin yerini tutacak."

Üstadımla yedi-sekiz sene musahabetim esnâsında mühim meşhudatım çoktur. Fakat [1] اَلْقَطْرَةُ تَدُلُّ عَلَى الْبَحْرِ mucibince, deryaya delâlet maksadıyla bu

fıkra kâfi görüldü. Çünkü Üstadımdan iftirak zamanı idi; acele yazdım. Üstadım, [2] وَالصَّاحِبُ بِالْجَنْبِ âyetinin sırrıyla çok defa yanlarında beni musahip bulmak hakkını ve teveccüh duasıyla yerine getireceklerine eminim…

Hafız Halid

1. Bir damla su denize delâlet eder.
2. “Yanınızdaki arkadaşa...” Nisâ Sûresi, 4:36.

Üçüncü Kısım
Eskişehir hayatı

Risale-i Nur'un gittikçe inkişaf ettiğini, iman ve İslâmiyetin kuvvetlenmeye başladığını anlayan gizli din düşmanları, "Bediüzzaman, gizli cemiyet kuruyor, rejim aleyhindedir, rejimin temel nizamlarını yıkıyor" gibi uydurma ve hükûmeti aldatıcı tertip ve ithamlarla, 1935 senesinde, Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesinde, idam kastıyla ve muhakkak surette mahkûm edilmesi direktifiyle hakkında dâvâ açtırılıyor. Bunun üzerine, Dahiliye Vekili ve Jandarma Umum Kumandanı, teçhiz edilmiş askerî bir kıt'a ile birlikte Isparta'ya geliyorlar. Isparta-Afyon yolu boyunca süvari askerleri yerleştiriliyor. Isparta vilâyeti ve civarı askerî birliklerle kontrol altında bulunduruluyor. Bir sabah vakti, mâsum ve mazlum Bediüzzaman inzivagâhından çıkarılarak, talebeleriyle beraber, elleri kelepçeli olarak kamyonlarla Eskişehir'e sevk ediliyor. Yolda, Bediüzzaman ve talebelerine yakın bir alâka duyan müfreze kumandanı Ruhi Bey kelepçeleri çözdürüyor. Bu suretle namazlar kazaya bırakılmadan yola devam ediliyor. Hakikati ve Bediüzzaman'ın mâsumiyetini idrak eden müfreze kumandanı, Bediüzzaman ve talebelerinin bir dostu olmuştur.

Yüz yirmi talebesiyle Eskişehir Hapishanesine getirilen Said Nursî, tam bir tecrid-i mutlak içerisine alınarak, kendisine ve talebelerine dehşetli işkenceler tatbikine başlanıyor. Bediüzzaman Said Nursî, kendisine yapılan bu işkence ve azaplara rağmen, Otuzuncu Lem'a ve Birinci ve İkinci Şuaları telif ediyor. Hapisteki birçok kimseler, Üstad Bediüzzaman hapse girdikten sonra ıslah-ı nefis ederek mütedeyyin bir hale geliyorlar.

Gizli dinsizler, Ispartahavalisinde, "Bediüzzaman ve talebeleri idam edilecek" diye propagandalar yaptırarak, korku ve dehşet saçıyorlar.[HAŞİYE-1] Diğer taraftan Bediüzzaman'ın hapse konulmasından mütevellit muhtemel bir isyan hareketinin vukuundan korkan istibdat ve ceberut devrinin hükûmet reisi, şark vilâyetlerine seyahate çıkıyor.

Haşiye-1 Evet, zulmün sonu, zalimin mahvına olarak öyle tecellî eder ve etmiştir ki, o plânları yapanlar, şimdi ölümün idam-ı ebedîsine mahkûm bir vaziyette Cehennemin esfel-i safilînine yuvarlanmakta, tam mağlûbiyet ve Cehennem azabından daha şedid azaplar içerisinde, şevketi sönmüş olarak, zelilâne bir ömür geçirmektedirler. Bediüzzaman ise, iman ve İslâmiyetin bahadır ve kahraman bir hâdimi olarak, İslâmî bir izzet ve imanî bir şehametle hâlâ yaşamakta, Kur'ân ve iman hizmetini devam ettirmekte ve İslâmî zaferleriyle Müslüman Türk milletine ve âlem-i İslâma mânevî bayramlar idrak ettirmektedir.

Halbuki Bediüzzaman, ömrü boyunca müspet hareket etmeyi düstur edinmiş, "Birkaç adamın hatâsıyla yüzer adamların zarar görmesine sebep olunamaz" demiştir. Bunun içindir ki, yapılan o kadar gaddarane zulümler esnasında birtek

hadise meydana gelmemiş ve Bediüzzaman SaidNursî, talebelerine daima sabır ve tahammül ve yalnız iman ve İslâmiyete çalışmayı tavsiye etmiştir. Ve bu gibi evhamların, dinsizlik hesabına, maksad-ı mahsusla husule getirildiğini herkes anlamıştır.

Bediüzzaman yüz yirmi talebesiyle beraber 1935'te Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesine sevk ediliyor. Âni yapılan araştırmalarla elde edilen bütün risale ve mektuplar meydanda olduğu halde, mahkûmiyetlerini intaç edecek bir delile rastgelinememiş ve neticede kanaat-i vicdaniye ile, keyfî bir surette Said Nursî'ye on bir ay ve on beş arkadaşına da altışar ay ceza vererek, mütebaki kalan yüz beş kişiyi beraat ettirmiştir. Halbuki isnad edilen suç sabit olsaydı, Bediüzzaman SaidNursî'nin idamına ve arkadaşlarının da hiç olmazsa ağır hapsinehükmedilecekti. Nitekim bu yersiz karara Bediüzzaman itiraz etmiş ve bucezanın bir beygir hırsızına veya bir kız kaçırıcısına lâyık olduğunubelirterek, kendisinin ya beraatine veya idamına veyahut yüz bir sene hapse mahkûmiyetine hükmedilmesini ısrarla istemiştir.

Burada, harika bir hadiseyi nakletmeden geçemeyeceğiz. Şöyle ki:

Bediüzzaman hapiste iken, birgün, o zamanın Eskişehir Müddeiumumisi Üstadı çarşıda görür. Hayret ve taaccüple ve vazifesine son vereceği ihtarıyla, hapishane müdürüne,

"Niçin Bediüzzaman'ı çarşıya çıkardınız? Şimdi çarşıda gördüm." der.

Müdür de, "Hayır efendim. Bediüzzaman hapishanede, hattâ tecrittedir. Bakınız" diye cevap verir.

Bakarlar ki, Üstad yerindedir. Bu harika vakıa adliyede şayi olur. Hakimler "Bu hale akıl erdiremiyoruz" diye birbirlerine naklederler.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Aynen bunun gibi bir vakıa da, Bediüzzaman Denizli hapsinde iken olmuştur. Üstadı, halk, iki-üç defa muhtelif camilerde sabah namazında görür. Savcı işitir. Hapishane müdürüne pürhiddet: "Bediüzzamanı sabah namazında dışarıya, camiye çıkarmışsınız" der. Tahkikat yapar ki, Üstad hapishaneden dışarıya kat'iyen çıkarılmamış. Eskişehir hapishanesinde iken de, bir Cuma günü, hapishane müdürü, kâtip ile otururken bir ses duyuyor: "Müdür bey! Müdür bey!" Müdür bakıyor. Bediüzzaman yüksek bir sesle: "Benim mutlaka bugün Ak Camide bulunmam lâzım. Müdür: "Peki Efendi Hazretleri," diye cevap veriyor. Kendi kendine: "Herhalde, Hoca Efendi kendisinin hapiste olduğunu ve dışarıyaçıkamayacağını bilemiyor" diye söylenir ve odasına çekilir. Öğle vakti,Bediüzzamanın gönlünü alayım, Ak Camiye gidemeyeceğini izah edeyimdüşüncesiyle Üstadın koğuşuna gider. Koğuş penceresinden bakar ki,Bediüzzaman içeride yok! Hemen jandarmaya sorar, "İçeride idi, hem kapıkilitli" cevabını alır. Derhal camiye koşar.Bediüzzamanın ileride, birinci safda, sağ tarafta namaz kıldığını görür. Namazın sonlarında Bediüzzamanı yerinde göremeyip, hemen hapishaneyedöner; Hazret-i Üstadın "Allahü ekber" diyerek secdeye kapandığını hayretler içerisinde görür. (Bu hâdiseyi bizzat o zamanki hapishane müdürü anlatmıştır.)

BEDİÜZZAMAN SAİD NURSÎ'NİN ESKİŞEHİR MAHKEMESİMÜDAFAATINDAN BİR KISMI

1935

Eskişehir mahkemesinde, Said Nursî'nin siyasî şeylerle meşgul olmadığı tahakkuk etmiş, sadece bir âyet-i kerimeyi tefsir eden bir risalesinden dolayı ceza verilmiştir ki, âyet-i Kerime tefsirinden dolayı bir müfessiri cezalandırmak, dünyanın hiçbir mahkemesinde görülmemiştir, elbette ve elbette büyük bir adlî hatâdır.

O Müdafaadan Bir Parça

Ey heyet-i hâkime! Beni dört-beş madde ile ittiham edip tevkif ettiler.

Birinci madde: İrtica fikriyle dini âlet edip, emniyet-i umumiyeyi ihlâl edebilecek bir teşebbüs niyeti olduğu ihbar edilmiş.

Elcevap: Evvelâ, imkânat başkadır, vukuat başkadır. Herbir fert, çok adamları öldürebilmesi mümkündür. Bu imkân-ı katil cihetiyle mahkemeye verilir mi? Herbir kibrit bir haneyi yakması mümkündür. Bu yangın imkânıyla kibritler imha edilir mi?

Saniyen: Yüz bin defa hâşâ! İştigal ettiğimiz ulûm-u imaniye, rızâ-yı İlâhîden başka hiçbir şeye âlet olamaz. Evet, güneş kamere peyk ve tâbi olmadığı gibi, saadet-i ebediyenin nuranî ve kudsî anahtarı ve hayat-ı uhreviyenin bir güneşi olan iman dahi, hayat-i içtimaiyenin âleti olamaz. Evet, bu kâinatın en muazzam meselesi ve şu hilkat-ı âlemin en büyük muammâsı olan sırr-ı imandan daha ehemmiyetli bir mesele-i kâinat yoktur ki, bu mesele-i sırr-ı iman ona âlet olsun.

Ey heyet-i hâkime! Eğer bu işkenceli tevkifim yalnız hayat-ı dünyeviyeme ve şahsıma ait olsaydı; emin olunuz ki, on seneden beri sükût ettiğim gibi yine sükût edecektim. Fakat tevkifim, çokların hayat-ı ebediyelerine ve muazzam tılsım-ı kâinatın keşfini tefsir eden Risale-i Nur'a ait olduğundan, yüz başım olsa ve hergün biri kesilse, bu sırr-ı azîmden vaz geçmeyeceğim. Ve sizin elinizden kurtulsam, elbette ecel pençesinden kurtulamayacağım. Ben ihtiyarım, kabir kapısındayım. İşte o müthiş tılsım-ı kâinat keşşafı olan Kur'ân-ı Hakîmin o muazzam keşfini göze gösterir bir surette tefsir eden Risale-i Nur'un, o tılsıma ait yüzer meselelerinden, bu herkesin başına gelecek olan ecele ve kabre ait yalnız bu sırr-ı imana bakınız ki:

Acaba, bu dünyanın bütün muazzam mesâil-i siyasiyesi, ölüme, ecele inanan bir adama daha büyük olabilir mi ki, bunu ona âlet etsin. Çünkü, vakit muayyen

olmadığından, her vakit baş kesebilen ecel, ya idam-ı ebedîdir veyahut daha güzel bir âleme gitmeye terhis tezkeresidir. Hiçbir vakit kapanmayan kabir, ya hiçlik ve zulümat-ı ebediye kuyusunun kapısıdır veyahut daha daimî ve daha nuranî, bâki bir dünyanın kapısıdır.

İşte, Risale-i Nur, keşfiyat-ı kudsiye-i Kur'âniyenin feyziyle, iki kere iki dört eder derecesinde kat'iyetle gösterir ki, eceli idam-ı ebedîden terhis vesikasına ve kabri dipsiz, hiçlik kuyusundan müzeyyen bir bahçe kapısına çevirmeleri, şüphesiz, kat'î bir çaresi var. İşte bu çareyi bulmak için, bütün dünya saltanatı benim olsa bilâ-tereddüt feda ederim. Evet, hakikî aklı başında olan, feda eder.

İşte, efendiler, bu mesele gibi yüzer mesail-i imaniyeyi keşif ve izah eden Risale-i Nur'a, evrak-ı muzırra gibi—hâşâ, yüz bin defa hâşâ!—siyaset cereyanlarına âlet edilmiş garazkâr kitaplar nazarıyla bakmak, hangi insaf müsaade eder, hangi akıl kabul eder, hangi kanun iktiza eder? Acaba istikbal nesl-i âtisi ve hakikî istikbal olan âhiretin ehli ve Hâkim-i Zülcelâli, bu suali, müsebbiplerinden sormayacaklar mı? Hem, bu mübarek vatanda bu fıtraten dindar millete hükmedenler, elbette dindarlığa taraftar olması ve teşvik etmesi, vazife-i hâkimiyet cihetiyle lâzımdır. Hem madem, lâik cumhuriyet prensibiyle bîtarafane kalır ve o prensibiyle dinsizlere ilişmez; elbette dindarlara dahi bahanelerle ilişmemek gerektir.

Salisen: Bundan on iki sene evvel Ankara reisleri, İngilizlere karşı *Hutuvat-ı Sitte* namındaki mücahedatımı takdir edip, beni oraya istediler. Gittim. Gidişatları, benim ihtiyarlık hissiyatıma uygun gelmedi.

"Bizimle çalış" dediler.

Dedim: "Yeni Said öteki dünyaya çalışmak istiyor. Sizinle çalışamaz, fakat size de ilişmez."

Evet, ilişmedim ve ilişenlere iştirak etmedim. Çünkü, an'anât-ı milliye-i İslâmiye lehinde istimal edilebilir bir dehâ-yı askerîyi, an'ane aleyhine çevirmeye maatteessüf bir vesile oldu. Evet, ben, Ankara reislerinde, hususan Reisicumhurda bir dehâ hissettim ve dedim:

"Bu dehayı, kuşkulandırmakla an'anât aleyhine çevirmek caiz değildir. Onun için, ne kadar elimden gelmişse, dünyalarından çekindim, karışmadım. On üç seneden beri siyasetten çekildim. Hattâ bu yirmibayramdır, bir-ikisinden başka umumlarında, bu gurbette, kendi odamda yalnız mahpus gibi geçirdim—tâ ki siyasete bulaşmam tevehhüm edilmesin. Hükûmetin işlerine ilişmediğime ve karışmak istemediğime delâlet eden,

Birinci delil: On üç senedir siyaset lisanı olan gazeteleri bu müddet zarfında hiç okumadığım dokuz sene oturduğum Barla köyünde ve dokuz ay ikamet

ettiğim Isparta'da dostlarım biliyorlar. Yalnız, Isparta tevkifhanesinde, gayet insafsız bir gazetecinin dinsizcesine, Risale-i Nur'un talebelerine hücumunun bir fıkrası, istemediğim halde kulağıma girdi.

İkinci delil: On senedir Ispartavilâyetinde bulunuyordum. Dünyanın çok tahavvülâtı içinde siyasete karışmak teşebbüsüne dair hiçbir emare, hiçbir tereşşuhat görülmediğidir.

Üçüncü delil: Hiçbir hatıra gelmeyen, âni olarak benim ikametgâhım bastırıldı, tam taharrî edildi. On seneden beri en mahrem evrakımı ve kitaplarımı aldılar. Hem vali dairesi, hem polis dairesi, bu kitaplarımda siyaset-i hükûmete ilişecek hiçbir maddeyi bulamadıklarını itiraf etmeleridir. Acaba, on sene değil, belki on ay benim gibi sebepsiz nefyedilen ve merhametsizce zulüm gören ve işkenceli tazyik ve tarassut edilen bir adamın en mahrem evrakı meydana çıksa, zalimlerin yüzlerine savrulacak on madde çıkmaz mı?

Eğer denilse: "Yirmiden ziyade mektupların yakalandı." Ben de derim:

O mektuplar, birkaç sene zarfında yazılmışlar. Acaba, on sene zarfında on dosta, on ve yirmi ve yüz mektup çok mu? Madem muhabere serbesttir ve dünyanıza ilişmezler; bin olsa da bir suç teşkil etmezler.

Dördüncü delil: Müsadere edilen bütün kitaplarımı görüyorsunuz ki, siyasete arkalarını çevirip, bütün kuvvetleriyle imana ve Kur'ân'a, âhirete müteveccih olmalarıdır. Yalnız iki-üç risalelerde Eski Said sükûtu terk ederek, bazı gaddar memurların işkencelerine karşı hiddet etmiş; hükûmete değil, belki vazifesini su-i istimal eden o memurlara itiraz eylemiş, mazlumane şekvasını yazmış. Fakat, yine o iki-üç risaleyi mahrem deyip neşrine izin vermedim. Has bir kısım dostlarıma münhasır kalmışlardır. Hükûmet ele bakar ve zahire dikkat eder. Kalbe bakmak, gizli ve hususî işlere bakmak hakkı yoktur ki, herkes kalbinde ve hanesinde istediğini yapabilir ve padişahları zemmeder, beğenmez.

Ezcümle: Yedi sene evvel, "daha yeni ezan çıkmadan", bir kısım memurlar sarığıma, hem hususî Şafiîce ibadetime müdahale etmek istemelerine mukabil, bir kısa risale yazıldı. Bir zaman sonra yeni ezan çıktı; ben o risaleyi mahrem dedim, intişarını men ettim. Hem, ezcümle, Darü'l-Hikmeti'l- İslâmiyede bulunduğum zaman, tesettür âyeti aleyhinde Avrupa'dan gelen itiraza karşı bir cevap yazmıştım. Bundan bir sene evvel, eski matbu risalelerimden alınan ve On Yedinci Lem'a namındaki risalenin bir meselesi olarak kaydedilmiş ve sonra Yirmi Dördüncü Lem'a ismini alan kısacık *Tesettür Risalesi,* ilerideki kanunlara temas etmemek için, o *Tesettür Risalesi*'ni setrettim. Her nasılsa, yanlışlıkla bir yere gönderilmiş. Hem o risale, medeniyetin, Kur'ân'ın âyetine ettiği itiraza karşı, müskit ve ilmî bir cevaptır. Bu hürriyet-i ilmiye, Cumhuriyet zamanında

elbette kayıt altına alınamaz.

Beşinci delil: Dokuz senedir, bir köyde inzivayı ihtiyar ettiğim; ve hayat-ı içtimaiyeden ve siyasetten sıyrılmak istediğim; ve bu defa gibi, müteaddit başıma gelen bütün işkencelere tahammül edip, dünya siyasetine karışmamak için bu on senede hiç müracaat etmediğimdir. Eğer müracaat etseydim, Barla yerine İstanbul'da oturabilirdim. Ve belki, bu defadaki gaddarane tevkifimin sebebi, müracaatsızlıktan küsen ve gururlarına dokunan Isparta Valisinin ve hükûmetin bazı memurlarının, garazlarından veya iktidarsızlıklarından habbeyi kubbe yapıp, Dahiliye Vekâletini evhamlandırmasıdır.

Elhasıl: Benimle temas eden bütün dostlarım bilirler ki, siyasete değil karışmak, değil teşebbüs, belki düşünmesi dahi esas maksadıma ve ahvâl-i ruhiyeme ve hizmet-i kudsiye-i imaniyeme muhaliftir ve olamıyor. Bana nur verilmiş, siyaset topuzu verilmemiş. Bu halin bir hikmeti şudur ki: Hakaik-i imaniyeye müştak ve memuriyet mesleğine giren birçok zatları, bu hakaike endişeli ve tenkitkârane baktırmamak, onlardan mahrum etmemek için, Cenâb-ı Hak kalbime siyasete karşı şiddetli bir kaçınmak ve bir nefret vermiştir kanaatindeyim…

Binbaşı Merhum Asım Bey isticvab edildi. Eğer doğru dese, Üstadına zarar gelir ve eğer yalan dese, kırk senelik namuskârane ve müstakimane askerliğinin haysiyetine çok ağır gelir diye düşünüp, "Ya Rab, canımı al" diyerek on dakikada teslim-i ruh eyledi, istikamet şehidi oldu. Ve dünyada hiçbir kanunun hatâ diyemeyeceği bir muavenet-i hayriyeye ve bir tasdike hatâ tevehhüm edenlerin çirkin hatâlarına kurban oldu.

Evet, Risale-i Nur'dan tam ders alan, bir su içer gibi, kolayca terhis tezkeresi telâkki ettiği ecel şerbetini içer. Eğer benden sonra dünyada kalan kardeşlerimin teellümlerini düşünmeseydim, ben de, âlicenap kardeşim Asım Bey gibi "Yâ Rab! Canımı da al" diyecektim. Her neyse...

Benim sebeb-i ittihamımdan olan,

Üçüncü madde: Risale-i Nur'un müsaade-i hükûmet alınmadan intişarı ve hissiyat-ı imaniyeyi kuvvetleştirmesiyle, ileride belki hükûmetin serbestane prensiplerine sed çeker ve emniyet-i umumiyeyi ihlâl eder.

Elcevap: Risale-i Nur, nurdur. Nurdan zarar gelmez. Siyaset topuzunu on üç seneden berielinden atmıştır ve bu vatanın ve bu milletin hayatlarının temel taşları olan hakikat-i kudsiyeyi tespit eder ve bu mübarek milletin yüzde doksan dokuzuna zararsız menfaati olduğuna, eczalarını okuyan bütün zatları işhad edebilirim. Haydi, biri çıksın, desin: "Bunda bir zarar gördüm."

Saniyen: Benim matbaam yok ve müteaddit kâtiplerim yok. Birisini zorla

bulabilirim. Ve hüsn-ü hattım yok. Yarım ümmîyim, bir saatte ancak bir sahifeyi çok noksan yazımla yazabilirim. Merhum Asım Bey gibi bazı zatlar, benim için bir yadigâr olarak, güzel yazılarıyla yardım ettiler. Benim çok hazin gurbetimdeki hatıratımı yazdılar. Sonra, o envar-ı imaniyeyi derdine tam derman bulan bir kısım zatlar, onları okumak istediler ve okudular; hayat-ı ebediyelerine tam bir tiryak olduğunu hakkalyakîn gördüler, kendileri ne istinsah ettiler. Elinize geçen ve nazar-ı teftişinizde bulunan "Fihriste Risalesi" gösteriyor ki, Risale-i Nur'un herbir cüz'ü, bir âyet-i Kur'âniyenin hakikatini tefsir eder ve hususan erkân-ı imaniyeye dair âyetleri öyle bir vuzuhla tefsir eder ki, Avrupa feylesoflarının bin seneden beri Kur'ân aleyhinde hazırladıkları hücum plânlarını ve esaslarını bozuyor.

Şimdilik elinizde "İhtiyar Risalesi"nin On Birinci Ricasında binler imanî ve tevhidî burhanlardan bir tek burhan var. Nümune için ona bakınız, dikkat ediniz; dâvâm doğru mudur, yanlış mıdır, anlarsınız. Hem bu vatana ve bu millete ne kadar menfaatli olduğuna nümune için, Risale-i Nur'un eczalarından olan İktisat Risalesi ve hastalara, imandan gelen yirmi beş devalı risale ve ihtiyarlara, imandan gelen on üç rica ve tesellî risaleleri, bu mübarek milletin yarısından ziyade bir yekûn teşkil eden fakirler, hastalar, ihtiyarlar taifelerine gayet kıymettar bir hazine-i servet ve tiryak ve ziya olduğunu insafla bakan herkes kabul eder kanaatindeyim.

Hem vazife-i tahkikatınıza yardım için derim: Fihriste Risalesi, yirmi senelik risalelerin bir kısmının fihristesidir. İçindeki risalelerin bir kısmının asılları Darü'l-Hikmetten başlar. Fihriste'deki numaralar, telif tertibiyle değildirler. Mesela, Yirmi İkinci Söz, Birinci Sözden dahaevvel te'lif edilmiş ve Yirmi İkinci Mektup, Birinci Mektuptan dahaevvel yazılmış. Bunlar gibi çok var...

Salisen: İman ilminden ibaret olan Risale-i Nur eczaları, emniyet ve âsâyişi temin ve tesis ederler. Evet, güzel seciyelerin ve iyi hasletlerin menşe ve menbaı olan iman, elbette emniyeti bozmaz, temin eder. İmansızlıktır ki, seciyesizliğiyle emniyeti ihlâl eder.

Hem bunu biliniz ki, yirmi-otuz sene evvel bir gazete gördüm ki, İngilizlerin bir Müstemlekât Nâzırı demiş: "Bu Kur'ân Müslümanların elinde varken biz onlara hakikî hâkim olamayız… Bunun kaldırılmasına ve çürütülmesine çalışmalıyız." İşte, bu kâfir muannidin bu sözü, otuz senedir nazarımı Avrupa feylesoflarına çevirmiş olduğundan, nefsimden sonra onlarla uğraşıyorum. Dahiliyeye pek bakamıyorum ve dahildeki kusuru, Avrupa'nın hatâsı, ifsadıdır derim. Avrupa feylesoflarına hiddet ediyorum, onları vuruyorum. Felillâhilhamd, Risale-i Nur o muannid kâfirin hülyasını kırdığı gibi, maddiyun, tabiiyun feylesoflarını tam susturur bir vaziyete girmiştir. Dünyada, hangi şekilde olursa

olsun, hiçbir hükûmet yoktur ki, kendi memleketinin böyle mübarek mahsulünü ve sarsılmaz bir mâden-i kuvve-i mâneviyesini yasak etsin ve nâşirini mahkûm eylesin! Avrupa'da rahiplerin serbestiyeti gösteriyor ki, hiçbir kanun, târik-i dünya olanlara ve âhirete ve imana kendi kendine çalışanlara ilişmez.

Elhasıl: On sene kadar sebepsiz bir nefye mahkûm; ihtilâttan, muhabereden memnu, gurbetzede bir ihtiyar adamın, saadet-i ebediyenin anahtarı olan imanına dair hâtırat-ı ilmiyesini yazmasını, dünyada hiçbir kanun ona yasak diyemez ve demezkanaatindeyim. Ve şimdiye kadar hiçbir âlim tarafından tenkitedilmemesi, elbette o hatırat, ayn-ı hak ve mahz-ı hakikat olduğunu ispat eder.

Benim ittihamım ve tevkifime sebep gösterilen,

Dördüncü madde: Devletçe yasak edilen tarikat dersini vermekle ihbar edilmiş olmaklığımdır.

Elcevap: Evvelâ, elinizdeki bütün kitaplarım şahittirler ki, ben hakaik-i imaniyeyle meşgulüm. Hem müteaddit risalelerde yazmışım ki: "Tarikat zamanı değil, belki imanı kurtarmak zamanıdır. Tarikatsız Cennete giden pek çok; fakat imansız Cennete girecek yok. Onun için imana çalışmak zamanıdır" diye beyan etmişim.

Saniyen: On senedir Isparta vilâyetinde bulunuyorum. Biri çıksın, "Bana, tarikat dersi vermiş" desin! Evet, bazı has âhiret kardeşlerime ulûm-u imaniye ve hakaik-i âliye dersini hocalık itibarıyla vermişim. Bu, tarikat talimi değil, belki hakikat tedrisidir. Yalnız bu kadar var: Ben Şafiîyim; namazdan sonraki tesbihatım Hanefî tesbihatından biraz farklıdır. Hem, akşam namazından yatsı namazına kadar ve fecirden evvel, hiç kimseyi kabul etmemek şartıyla, kendi kendime günahlarımdan istiğfar ve âyetler okumak gibi şeylerle meşguliyetim var. Zannederim, dünyada hiçbir kanun bu hale yasak diyemez.

Bu mesele-i tarikat münasebetiyle hükûmet ve mahkeme memurları tarafından benden soruluyor: "Ne ile yaşıyorsun?"

Elcevap: Dokuz sene ikamet ettiğim Barla halkının müşahedesiyle, şiddet-i iktisat berekâtıyla ve tam kanaat hazinesiyle ve ekser günlerde herbir gün yüz para ile, bazı daha az bir masrafla yaşadığımı benimle temas eden dostlarım bilirler. Hattâ yedi sene zarfında elbise, pabuç gibi şeylere yedi banknot ile idare ettim.

Hem, elinizde bulunan tarihçe-i hayatımın şehadetiyle, bütün hayatımda halkların hediye ve sadakalarından istinkâf edip, en sadık dostlarımın hatırlarını rencide ederek hediyesini reddetmişim. Eğer mecburiyetle hediye almışsam, mukabilini vermek şartıyla aldığımı, bana hizmet eden dostlarım bilirler. Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiyede aldığım maaştan çoğunu, o zaman yazdığım kitapların

tab’ına sarf ettim; az bir kısmını, hacca gitmek için sakladım. İşte o cüz’î para, iktisat ve kanaat berekâtıyla on sene bana kâfi geldi ve yüz suyumu döktürmedi. Daha o mübarek paradan biraz var.

Ey heyet-i hakime,

Bu uzun ifâdâtımı dinlemekten usanmamak gerektir. Çünkü, yirmi-otuz kitap, benim tevkifnamemin evrakı içine girmişler. Bu kadar itham evrakıma karşı, elbette bu uzun ifade kısa kalır. Ben, on üç senedir dünyasiyasetine karışmadığımdan, kanunları bilmiyorum. Hem, kendimi müdafaa için aldatmaya tenezzül etmediğime tarihçe-i hayatım şahittir. Ben, hakikat-i hali olduğu gibi beyan ettim. Sizin vicdanınız var ve kanunların gadirsiz veçh-i tatbiklerini bilirsiniz, hakkımda hükmünüzü verirsiniz. Bunu da biliniz ki:

Bazı iktidarsız memurların iktidarsızlıklarından veya evhamlarından veya keçi, kurt bahanesi nev’inden veya kendilerine pâye vermek veya hükûmete yaranmak fikriyle, yeni serbestî kanunlarının tatbiklerine zemin hazırlamak entrikalarından, hakkımda dürbün ile bakarak habbeyi kubbe gösterdiler. Sizlerden ümidimiz şudur ki: İktidarınızdan, onların evhamlarının kubbesinin habbe olduğunu göstermektir. Yani onların dürbünlerini aksine çevirip bakarsınız...

Hem bir ricam var: Müsadere edilen kitaplarımın, bin liradan ziyade bence kıymetleri var; bana iade ediniz. Onların mühim bir kısmı on ikisene evvel Ankara Kütüphanesine iftihar ve teşekkürle kabul edildiğini,kütüphane nazırı gazeteyle ilân etmiştir. Şimdilik hayatıma hükümleri geçen heyetinizin reyi ile bu ifademin bir suretini müdde-i umumîye verip beni bu zarara sokanlar aleyhinde ikame-i dâvâ etmek ve bir suretini Dahiliye Vekâletine ve bir suretini de Meclis-i Meb’usana vermek istiyorum.

Yukarıdaki müdafaatımın birinci tetimmesi

Beni istintak eden zatın ve heyet-i hakimenin nazar-ı dikkatlerine,

Evvelki ifademe üç maddeyi ilâve ediyorum.

Birinci madde:

Bizi hayrette bırakan ve gayet şaşırtan ve bir garazı ihsas eden ve bil'iltizam hiçten bir sebeb-i itham icat etmek nev'inden, musırrane, bir cemiyet ve teşkilât varmış gibi soruyorlar "Bu teşkilâtı yapmak için nereden para alıyorsunuz?" diyorlar.

Elcevap: Evvelâ, ben dahi soranlardan soruyorum: Böyle bir cemiyet-i siyasiyenin, bizim tarafımızdan vücuduna dair hangi vesika, hangi emareler var ve parayla teşkilât yaptığımıza hangi delil ve hangi hüccet bulmuşlar ki, bu kadar musırrane soruyorlar? Ben, on senedir Isparta vilâyetinde şiddetli tarassut altında bulunmuşum. Bir-iki hizmetkâr ve on günde bir-iki yolcudan başka adamları görmeyen garip, kimsesiz,dünyadan usanmış, siyasetten gayet şiddetle nefret etmiş ve kuvvetlisiyasî muhalif cemiyetlerin ne kadar aksülâmeller ile zararlı ve akîm kaldığını mükerrer müşahedatla görmüş ve kendi kavim ve binler dostları içinde, en mühim fırsatta, siyasî cemiyet ve cereyanları reddetmiş ve karışmamış ve iman-ı tahkikînin gayet kudsî ve hiçbir şeyle zedelenmesi caiz olmayan hizmeti bozmak ve ağraz-ı siyasî ile çürütmeyi en büyük bir cinayet telâkki ederek şeytandan kaçar gibi siyasetten kaçan ve on seneden beri [1] kendine düstur eden; ve hileyi hilesizlikte bulan, asabî ve bilâ-perva esrarını fâşeden; on sene koca Isparta vilâyetinin hassas ve cessas memurlarına böyle teşkilât sezdirmeyen bu adamdan, "Böyle bir teşkilât var ve siyasî bir dolabı çeviriyorsunuz" diyenlere karşı, yalnız ben değil, belki Isparta vilâyeti ve bütün beni tanıyanlar, belki bütün ehl-i akıl ve vicdan, onların iftiralarını nefretle karşılar ve "Garazkâr plânlanlar ile onu itham ediyorsunuz" diyecekler.

1. Şeytanın ve siyasetin şerrinden Allah'a sığınırım.

Saniyen: Meselemiz imandır. İman uhuvvetiyle bu memlekette ve Isparta'nın yüzde doksan dokuz adamlarıyla uhuvvetimiz var. Halbuki cemiyet ise, ekser içinde ekalliyetin ittifakıdır. Bir adama karşı, doksan dokuz adam cemiyet olmaz. Meğer, gayet insafsız bir dinsiz, herkesi–hâşâ–kendi gibi tevehhüm edip, bu mübarek ve dindar milleti tahkir etmek niyetiyle böyle işaa eder...

Salisen: Benim gibi pek ciddî bir muhabbetle Türk milletini seven; ve Kur’ân’ın senâsına mazhariyetleri cihetiyle Türk milletini pek çok takdir eden; ve altı yüz seneden beri bütündünyaya karşı koyan ve Kur’ân’ın bayraktarı olan bu millete karşı gayetşiddetli taraftar bulunan; ve bin Türkün şehadetiyle, bin milliyetçi Türkçüler kadar Türk milletine bilfiil hizmet eden; ve kıymettar otuz-kırk Türk gençleri, namazsız otuz bin hemşehrilerine tercih etmekle bu gurbeti ihtiyar eden; ve hocalık haysiyetiyle izzet-i ilmiyeyi muhafaza eden ve hakaik-i imaniyeyi pek vâzıh bir surette ders veren bir insanın, on sene ve belki yirmi-otuz sene zarfında, yirmi-otuz değil, belki yüz ve binler talebesi, sırf iman ve hakikat ve âhiret noktasında onunla fedakârane bağlansa ve âhiret kardeşi olsalar çok mudur ve zararı mı var? Hiç ehl-i vicdan ve insaf bunları tenkide cevaz verir mi? Ve bunlara cemiyet-i siyasiye nazarıyla bakabilir mi?

Rabian: On sene zarfında yüz banknot ile idare eden ve günde, bazan kırk para ile geçinen ve yetmiş yamalı bir abayı yedi sene giyen bir adam hakkında; “Nereden para alıp yaşıyorsun ve teşkilât yapıyorsun?” diyenler, ne kadar insaftan uzak düştüklerini ehl-i insaf anlar.

İkinci madde:

Menemen hadisesinin bir yalancı taklidini yapıp, millete dehşet verip, serbestî kanunları kolayca tatbik etmek desisesiyle hükûmeti iğfal ederek, güya “Hükûmetin serbestî kanunlarını kabul ettirmesine yardım ediyoruz” entrikasıyla, beni Barla’dan Isparta’ya cebren celb ettiler. Baktılar, ben öyle fitnelere âlet olamıyorum ve öyle her cihetçe vatana, millete, dine zararlı olan akîm teşebbüslere hiçbir meylim yoktur, anladılar ki o vakit plânlarını değiştirdiler. Benim beğenmediğim bir şöhret-i kâzibemden istifade edip, hiç hatır ve hayalimize gelmeyen entrikalarla başımıza Menemen hadise-i vak’asının bir mevhum taklidini geçirdiler. Hem millete, hem hükûmete, hem mâsum, mevkuf birçok efrad-ı millete büyük zarar verdiler. Şimdi yalanları meydana çıktıkça, kurdun keçiye bahane bulması nev’inden bahaneler bulup, memurîn-i adliyeyi şaşırtmak istiyorlar. Adliye memurlarının bu meselede çok dikkate ve ihtiyata muhtaç olduklarını müdafaa-i milliye hukukum noktasında hatırlatıyorum. Asıl itham edilecek onlardır ki, hükûmetin bazı erkânına dalkavukluk edip ve sahtekârlıkla, bir yalancı cemiyet maskesi altında, bazı safdil mâsumları, biçareleri tehyiç ederek küçük bir hâdise çıkarır; sonra şeytan gibi habbeyi kubbe gösterip hükûmeti şaşırtır, çok mâsumları ezdirir, memlekete büyük zarar verir, kabahati başkalara yükler. İşte bu meselemiz aynen böyledir.

Üçüncü madde:

Hükûmetin daireleri içinde en ziyade hürriyetini muhafaza etmeye ve tesirat-ı

hariciyeden en ziyade bîtarafane, hissiyatsız bakmakla mükellef olan, elbette mahkemedir. Ben mahkemenin hürriyet-i tâmmesine istinaden, hürriyetle, hukuk-u hürriyetimi bu suretle müdafaa etmeye hakkım vardır.

Evet, her yerde adliyedemal ve can meseleleri var. Eğer hâkim şahsî hiddet edip bir katili katletse, o hâkim katil olur. Demek adliye memurları, hissiyattan ve tesirat-ı hariciyeden bütün bütün âzade ve serbest olmazsa, sureten adalet içinde müthiş günahlara girmek ihtimali var.

Hem cânilerin ve kimsesizlerin ve muhaliflerin dahi bir hakkı var. Ve hakkını aramak için, gayet bîtarafane bir merci isterler.

Adalet noktasından tarafgirlik fikrini verip, adaletin mahiyetini zulme çeviren, hakkımda sarf edilen bir tâbirdir ki, Isparta'da ve burada bazı isticvablarda ismim Said Nursî iken, her tekrarında Said Kürdî ve bu Kürt diye beni öyle yâd ediyorlar. Bununla, hem âhiret kardeşlerimin hamiyet-i milliyelerine ilişip bir his uyandırmak, hem mahkeme ve adaletinin mahiyetine bütün bütün zıt ve muhalif bir cereyan vermektir. Evet, hâkim ve mahkeme tarafgirlik şâibesinden müberrâ ve gayet bîtarafane bakması birinci şart-ı adalet olduğuna dair binler vukuat-ı tarihiyeden, Hazret-i Ali Radıyallahu Anhın hilâfeti zamanında bir Yahudi ile mahkemede beraber oturmaları ve çok padişahların, âdi adamlar ile mahkeme-i adalette görülmesi gibi çok hadisat-ı tarihiye varken, benim hakkımda bir yabanilik hissini veren ve nazar-ı adaleti şaşırtmak isteyen adamlara derim:

Ey efendiler,

Ben herşeyden evvel Müslümanım ve Kürdistan'da dünyaya geldim. Fakat Türklere hizmet ettim ve yüzde doksan dokuz menfaatli hizmetim Türklere olmuş ve en çok hayatım Türkler içinde geçmiş ve en sadık ve en halis kardeşlerim Türklerden çıkmış ve İslâmiyet ordularının en kahramanı Türkler olduğundan, meslek-i Kur'âniyem cihetiyle, her milletten ziyade Türkleri sevmek ve taraftar olmak kudsî hizmetimin muktezası olduğundan, bana Kürt diyen ve kendini milliyetperver gösteren adamların bini kadar Türk milletine hizmet ettiğimi, hakikî ve civanmert bin Türk gençlerini işhad edebilirim.

Hem heyet-i hakimenin ellerinde bulunan otuz-kırk kitabımı, hususan İktisat, İhtiyarlar ve Hastalar risalelerini işhad ediyorum ki, Türk milletinin beşten dört kısmını teşkil eden musibetzede, fakirler ve hastalar ve dindar müttakîler taifelerine bin Türkçü kadar hizmet eden o kitaplar, Kürtlerin ellerinde değil, belki Türk gençlerinin ellerindedirler. Heyet-i hakimenin müsaadesiyle, bizi bu belâya sokan ve hükûmetin mühim bazı erkânını iğfal eden ve milliyetperverlik perdesi altında entrikaları çeviren mülhid zalimlere derim:

Ey efendiler! Benim hakkımda tespit edilmeyen ve tespit edilse dahi bir suç

teşkil etmeyen ve suç olsa bile yalnız beni mes'ul eden bir madde yüzünden, kırktan fazla Türkün en kıymettar gençlerini ve en muhterem ihtiyarlarını, büyük bir cinayet işlemişler gibi bu belâya atmak, milliyetperverlik midir? Evet sebepsiz böyle işkenceli tevkife düşenler içinde Türk gençlerinin medar-ı iftiharı olacak bir kısım zatlar var ki,[HAŞİYE-1] uzaktan kıymetini hissedip, ona yalnız bir selâm veya imanî bir risale göndermemle, onu bir câni gibi çoluk ve çocukları içinden alıp bu belâya atmak milliyetçilik midir? Ben ki, sizin nazarınızda yabanî millettenim diyorum. Bu mevkuf olan civanmert ve muhterem Türk gençleri ve ihtiyarları içinde öyleleri var ki,onların bir tanesini, kendi milletimden yüz adama değiştirmem. İçindeöyleleri var ki, on sene bana zulmeden memurlara, beş seneden berionların hatırları için, o zâlimlere bedduayı bıraktım. Ve onların içinde öyleleri var ki, âli seciyelerin en halis nümunelerini o âlicenap Türk arkadaşlarda kemal-i hayret ve takdirle gördüm. Ve Türk milletinin sırr-ı tefevvukunu onlarla anladım. Ben vicdanımla mevcud ve çok emarelerle temin ederim ki, eğer bu mâsum mevkuflar adedince vücutlarım bulunsaydı veyahut onların umumuna gelen her nevi meşakkatlerini alabilseydim, kasem ederim ki, müftehirane, o kıymettar zatlara bedel çekmek isterdim. Benim bunlara karşı bu hissim, onların kıymet-i zatiyeleri içindir, yoksa şahsıma karşı faidesi dokunması değildir. Çünkü birkısmını yeni görüyorum. Bir kısmı, belki o benden faide görmüş; benondan zarar görmüşüm. Fakat binler zarar görsem, yine onların kıymeti nazarımda tenzil etmez.

Haşiye-1 O zatlar, men-i mahkeme ile iki aylık sıkıntılı tevkiften sonra tahliye edilmişlerdir.

İşte, ey Türkçülük dâvâ eden mülhid zâlimler! Türk milletinin medar-ı iftiharları olabilecek bu kadar zatları gayet âdi ve ehemmiyetsiz bahanelerle—sizin tâbirinizle—benim gibi bir Kürt yüzünden perişan etmek, tezlil etmek milliyetçilik midir? Türkçülük müdür? Vatanperverlik midir? Haydi, o insafsız vicdanınıza havale ediyorum!

İşte mahkeme-i âdile, onların mâsumiyetini anlamakla çoklarını tahliye etti. Eğer ortada bir suç varsa, o suç benimdir. Onlar, ulüvv-ü cenaplarından, benim gibi garip bir ihtiyar hocaya soba yakmak, su getirmek, yemek pişirmek ve kendime mahsus bir risalemi tebyiz etmek gibi cüz'î işlerimi sırf lillâh için yapmışlar ve benim hatırım için hatıra defterim hükmünde olan o iki risalemin âhirlerinde, bir hatıra olmak üzere imzalarını atmışlar. Acaba dünyada, böyleleri, böyle bahanelerle muahaze edecek bir kanun, bir usul ve bir maslahat var mı?

Müdafaatımın ikinci tetimmesi

Ey heyet-i hâkime,

Gelecek beyanatımda, belki vazifenizce lüzumsuz şeyler bulunacak. Fakat bu meselelerle umum memleket, belki dünya alâkadardır. Yalnız siz değil, onlar

dahi mânen dinliyorlar. Hem beyanatımda intizamsızlık göreceksiniz. Sebebi ise, mühim bir hakkım bana verilmedi. Benim hüsn-ü hattım yok. Çok rica ettim ki, bu hayat-memat meselesidir, bir yazıcı bana veriniz; tâ hakkımı müdafaa için bir istida yazdırayım. Vermediler. Belki beni iki ay, gayet insafsızcasına bütün bütün konuşmaktan menettiler. Onun için, gayet noksan ve müşevveş yazımla intizamlı yazamadım. İşte âhir beyanatım budur:

Eğer farz-ı muhal olarak, müfsitlerin, muhbirlerin ihbar ettikleri gibi, “Risale-i Nur, hükûmetin birtakım siyasetiyle ve bazı kanunlarıyla tevfik edilmiyor, muaraza ediyor; belki başka siyasî kanaatlardır ve ayrı ayrı fikirlerdir. Ve umum risaleler, imandan değil, belki siyasetten bahseder” diye, gayet zâhir bir iftira farz ve kabul edilse, cevaben derim:

Madem hürriyetin en geniş şekli cumhuriyettir. Ve madem hükûmet ise, cumhuriyetin en serbest suretini kabul etmiştir. Elbette, hakikî ve kat’î ve reddedilmez kanaat-i ilmiyeyi ve efkâr-ı saibeyi âsâyişe dokunmamak şartıyla, cumhuriyetin hürriyeti, o hürriyet-i ilmiyeyi istibdat altına alamaz ve onu bir suç tanımaz. Evet, dünyada hiçbir hükûmet var mıdır ki, bütün milleti bir tek kanaat-i siyasiyede bulunsun? Haydi—farz-ı muhal olarak—ben, perde altında kendi kendime kanaat-i siyasiyemi yazmışım ve bir kısım has dostlarıma göstermişim; bunda suç var diyen kanunları işitmemişim. Halbuki Risale-i Nur, iman nurundan bahseder; siyaset zulmetine sukut etmemiş ve tenezzül etmez.

Eğer faraza, lâik cumhuriyetin mahiyetini bilmeyen bir dinsiz dese: “Senin risalelerin, kuvvetli bir dinî cereyan veriyor, lâdinî cumhuriyetin prensiplerine muaraza ediyor.”

Elcevap: Hükûmetin lâik cumhuriyeti, dini dünyadan ayırmak demek olduğunu biliyoruz. Yoksa, hiçbir hatıragelmeyen dini reddetmek ve bütün bütün dinsiz olmak demek olduğunu,gayet ahmak bir dinsiz kabul eder. Evet, dünyada hiçbir millet dinsizolarak yaşamadığı gibi, Türk milleti misillü bütün asırlarda mümtaz olarak, bütün aktar-ı cihanda ve nerede Türk varsa Müslümandır.

Sair anâsır-ı İslâmiyenin, küçük de olsa yine bir kısmı, İslâmiyet haricindedir. Böyle pek ciddî ve hakikî dindar ve bin sene kadar hak dininin kahraman ordusu olarak zemin yüzünde, mefâhir-i milliyesini milyonlar menâbi-i diniye ile çakan ve kılınçlarının uçlarıyla yazan bu mübarek milleti, “dini reddeder veya dinsiz olur” diye itham eden yalancı dinsizler ve milliyetsizler, öyle bir cinayet işliyorlar ki, Cehennemin esfel-i sâfilîn tabakasında ceza görmeye müstehak olurlar. Halbuki Risale-i Nur, hayat-ı içtimaiyenin kanunlarını da ihata eden dinin geniş dairesinden bahsetmez. Belki asıl mevzuu ve hedefi, dinin en has ve en yüksek kısmı olan imanın erkân-ı azîmesinden bahseder.

Hem ekseriyetle muhatabım, evvel kendi nefsim, sonra Avrupa feylesoflarıdır. Böyle mesail-i kudsiyeden, doğru olmak şartıyla, zarar tevehhüm eden, yalnız şeytanlar olabilir tasavvurundayım. Yalnız üç-dört risale, tenkitkârane şekvâ suretinde bir kısım memurlara bakmış. Fakat o risaleler, hükûmetle mübareze ve tenkit için değil, belki bana zulmeden ve memuriyetini su-i istimal eden bir kısım memurlara karşıdır. Hem sonra da, su-i tefehhüme medar olmamak için, o üç-dört risalelere "mahremdir" deyip neşrini men etmişiz. Sair risalelerin ekseriyet-i mutlakası, dört beş sene evvel ve bir kısmı sekiz on sene evvel, bir kısmı on üç sene evvel telif edilmişlerdir. Yalnız İktisat ve İhtiyarlar ve Hastalar risaleleri geçen sene telif edilmişler. Ve bununla beraber, risaleler, hükûmetin kanunlarına mugayir olmadığı ve âsâyişi ihlâl ve halkı idlâl mahiyetinde bulunmadığını ve bilakis hükûmetçe takdirlerle karşılanması lâzım geleceğini, zerre miktar aklı bulunan risaleleri bîtarafane tetkik eden, tasdik eder. Ve eğer, farz-ı muhal olarak, hükûmetin nokta-i nazarına çok noktaları muhalif olsa bile, 28 Temmuz 1933 tarihinden, evvelki cürümlerin bu kısımlarını affetmekte olan ve âhiren neşredilen Af Kanunu mucibince o risaleleri takibe mahal kalmadığını iddia edip, bize edilen haksızlığın bir an evvel def edilmesi ve risalelerin iade olunmasını talep ederim.

Eğer insaniyetin mahiyetini, hayvaniyetin en bedbaht ve en aşağı derecesinde telâkki ve dünyayı daimî ve lâyezal tevehhüm ve insanı bâkî ve lâyemût tahayyül eden bir sarhoş vicdansız tarafından denilse: "Senin bütün risalelerin, imanı pek kuvvetli ders veriyor. Dünyadan soğutuyor; nazarı âhirete çeviriyor. Biz ise, bütün kuvvet ve dikkat ve zihnimizle dünya hayatına müteveccih olmamızla bu zamanda yaşayabiliriz. Çünkü şimdi yaşamak ve düşmanlardan sakınmak çok müşkülleşmiştir."

Elcevap: İman-ı tahkikînin dersleri, gerçi nazarı âhirete baktırıyor; fakat dünyayı, o âhiretin mezraa ve çarşısı ve bir fabrikası göstermekle, daha ziyade dünya hayatına çalıştırır. Hem, imansızlıktaki müthiş bir surette kırılan kuvve-i mâneviyeyi, gayet kuvvetli bir tarzda kazandırır. Ve meyusiyet içinde atâlet ve lâkaytlığa düşenleri şevk ve gayrete, sa'ye sevk eder, çalıştırır. Acaba, bu dünyada yaşamak isteyenler, böyle, hayat-ı dünyeviyenin lezzetini, hem çalışmaya şevki, hem hadsiz musibetlerine karşı dayanmaya medar kuvve-i mâneviyesini temin eden ve itiraz kabul etmeyen delillerle ispat edilen iman-ı tahkikînin derslerine yasak denecek bir kanunun vücudunu kabul ederler mi ve öyle bir kanun olabilir mi?

Eğer idare-i millet ve âsâyiş-i memleketin hakikî esaslarını bilmeyen bir cahil hamiyet-füruş dese: "Senin risalelerin, asayişi bozanlara ve idareyi karıştıranlara bir medar olabilir cihetiyle ve sen dahi ihtiyatsızlık edip idare-i hâzıraya itiraz

etsen, risalelerin kuvvetiyle bir gaile açmak ihtimaliyle sana ilişiyoruz.”

Elcevap: Risale-i Nur’dan ders alan, elbette, çok mâsumların kanını ve hukukunu zâyi eden fitnelere girmez ve bilhassa tecrübeleriyle, mükerreren akîm ve zararlı kalan fitnelere hiçbir cihetle yanaşmaz. Ve bu on senedeki on fitnelere, Risale-i Nur’un şakirtlerinin ondan birisi, belki asla hiçbirisi karışmadığı gösterir ki, risaleler bu fitnelere zıt ve âsâyişi temine medardırlar. Acaba idarece ve âsâyişi muhafazaca, bin imanlı adam mı, yoksa on dinsiz serseri mi daha kolaydır? Evet, iman, güzel seciyeler vermekle hem merhamet hissini, hem zarar vermekten sakınmak meylini verir. Amma benim ihtiyatsızlığım ise, bu on üç senedir imkân dairesinde ne kadar elimden gelmişse, hükûmetin nazar-ı dikkatini celb etmemek ve onunla uğraşmamak ve işlerine karışmamak için Isparta vilâyetine malûm olan harika bir surette münzeviyane ve merdum-girîzâne ve müşfikkârâne ve siyasetten müçtenibane yaşadığımı bu memleket bilir.

Ey beni bu belâya sevk eden insafsızlar! Anlaşılıyor ki, âsâyiş aleyhinde hareket etmediğimden benden kızdınız, hiddet ettiniz. Âsâyişe düşmanlık damarıyla beni tevkif ettirdiniz. Evet, âsâyişi bozmak ve idareyi karıştırmak isteyenler, benim hakkımda hükûmeti iğfal ederek adliyeyi lüzumsuz işgal edip beni tevkif ettirenlerdir. Onların hakkında değil yalnız biz, belki memleket namına, başta müdde-i umumî olarak heyet-i hâkimeye dâvâ etmelidir.

Eğer denilse: “Sen vazifesizsin, milletin hürmetini kabul edip vazifedarlar gibi dinî ders veremezsin. Hem, dinî ders verecek resmî bir daire var; onun müsaadesi lâzımdır.”

Elcevap: Evvelâ, benim matbaam ve kâtiplerim yoktur ki vazife-i neşri yapsın. Bizimki hususîdir. Hususî işlere, hususan imanî ve vicdanî olsa, hürriyet-i vicdan düsturu, onun serbestiyetini temin eder.

Saniyen: Hükûmet-i ittihadiye ittifaklarıyla, Darü’l-Hikmeti’l-İslâmiyede Avrupa’ya karşı hakaik-i İslâmiyeyi ispat edecek ve millete ders verecek bir vazifeyle tavzif etmeleri ve Diyanet Riyasetinin Van’da beni vaiz tâyin etmesi ve şimdiye kadar yüz risaleden ziyade eserlerim ulema ellerinde gezmesi ve tenkit edilmemesi ispat eder ki, millete ders vermeye hakkım var.

Salisen: Eğer, kabir kapısı kapansaydı ve insan dünyada lâyemût kalsaydı, o vakit vazifeler yalnız askerî ve idarî ve resmî olurdu. Madem hergün lâakal otuz bin şahit, cenazeleriyle *el-mevtü hakkun* dâvâsını imza ediyorlar; elbette dünyaya ait vazifelerden daha ehemmiyetli imanî vazifeler var. İşte Risale-i Nur o vazifeleri Kur’ân’ın emriyle ifa ediyor. Madem Risale-i Nur âmirinin, hâkiminin kumandanı olan Kur’ân, üç yüz elli milyona hükmedip talimat yaptırıyor ve hergün lâakal beş defa, beşten dördünün ellerini dergâh-ı İlâhiyeye açtırıyor ve

bütün camilerde, cemaatlerde, namazlarda, kudsî ve semavî fermanlarını hürmetle okutturuyor; elbette onun hakikî tefsiri ve o güneşin bir nuru ve onun bir memuru olan Risale-i Nur, o vazife-i imaniyesini, biiznillâh, sadmelere uğratmayarak görecektir. Öyleyse, ehl-i dünya ve ehl-i siyaset, onunla mübareze değil, belki ondan istifade etmeye pek çok muhtaçtırlar.

Evet, şu tılsım-ı kâinatın muğlâkını keşfeden ve mevcudatın nereden nereye ve ne olacaklarının tılsımını açan Risale-i Nur'un eczalarından *Yirmi Dokuzuncu Söz* ve tahavvülât-ı zerratın muammâsını keşfeden *Otuzuncu Söz* ve kâinatta mütemadiyen fena ve zeval içindeki faaliyet ve hallâkıyet-i umumîye tılsım-ı acîbini hal ve keşfeden *Yirmi Dördüncü Mektup* ve tevhidin en derin ve en mühim muammasını keşf ve hal ve izah eden ve haşr-i beşerî bir sinek ihyası kadar kolay olduğunu ispat eden *Yirminci Mektup* ve tabiatperestlerin fikr-i küfrîlerini esasıyla bozan ve tahrip eden *Tabiat Risalesi* namındaki *Yirmi Üçüncü Lem'a* gibi Risale-i Nur'un çok cüzleri var. Bunların yalnız birisindeki muammâyı keşfeden bir âlim, bir edip, bir profesör, hangi hükûmette olsa, takdirle mükâfat ve ikramiye verileceğini, bu risaleleri dikkatle mütalâa eden tasdik eyler.

Bu beyanatıma, sadetten hariç tafsilât nazarıyla bakmamak gerektir. Çünkü, Risale-i Nur'un yüzden ziyade risaleleri benim evrak-ı tevkifiyem hükmüne geçmiş olduğundan, hem heyet-i hakime tetkikle mükelleftir; hem ben, izah ve cevap vermeye, Kur'ân'a ve âlem-i İslâma ve istikbale alâkadarlığı cihetiyle mecburum. Madem bir meselenin tam tenevvürü, herhalde uzak ve yakın bütün ihtimalleri beyan etmekle olur; meselemize ait uzak bir ihtimali beyan etmeye ihtiyaç var. Şöyle ki:

Eğer dinsizliği ve küfrü kendine meslek ittihaz eden bedbaht bir kısım adamlar, bir maksad-ı siyasînin perdesi altında hükûmetin bazı erkânına hulûl edip iğfal etseler veya memuriyet mesleğine girseler ve Risale-i Nur'u desiselerle imha ve beni tehditleriyle susturmak için deseler: "Taassup zamanı geçti. Mâziyi unutmak ve istikbale bütün kuvvetimizle müteveccih olmak lâzım gelirken, senin irticakârane bir surette dinî ve imanî kuvvetli ders vermen işimize gelmez."

Elcevap: Evvela o mâzi zannedilen zaman ise istikbale inkılâp etmiş. Ve hakikî istikbal odur. Ve oraya gideceğiz.

Saniyen: Risale-i Nur, tefsir olduğu haysiyetiyle, Kur'ân-ı Hakîm ile bağlanmış. Kur'ân ise, küre-i arzı Arşa bağlayan cazibe-i umumiye gibi bir hakikat-i cazibedardır. Asya'da hükmedenler, Kur'ân'ın Risale-i Nur gibi tefsirleriyle mübareze edemezler. Belki musalâha ederler, ondan istifade ederler

ve himaye ederler.

Amma benim susmam ise, madem âdi bir keşif yolunda ve ehemmiyetsiz bir fikr-i siyasî peşinde ve dünyevî bir haysiyet yüzünden çok ehl-i izzetin başları feda edilse; elbette koca Cennetin fiyatı olacak bir servet ve hayat-ı ebediyeyi kazandıracak bir âb-ı hayat ve bütün feylesofları hayrette bırakacak bir keşfiyat yolunda, vücudum zerreleri adedince başlarım bulunsa ve feda edilmesi lâzım gelse, bilâtereddüt feda edilir. Hem, beni tehdit veya imha suretiyle susturmak, bir dil yerine bin dil konuşturacak. Yirmi seneden beriruhlara yerleşen Risale-i Nur, susmuş bir dilime bedel, binler dillerisöylettirmesini Rahîm-i Zülcelâlden ümitvarım.

Ehemmiyetsiz, fakat ehemmiyetli bir suç olarakbana sorulan bir mesele

Diyorlar ki: “Sen şapkayı başına koymuyorsun; mahkeme gibi çok resmî yerlerdebaşını açmıyorsun. Demek o kanunları reddediyorsun. O kanunlarıreddetmenin cezası şiddetlidir.”

Elcevap: Bir kanunu reddetmek başkadır ve o kanunla amel etmemek bütün bütün başkadır. Evvelkinin cezası idam ise, bunun cezası ya bir gün hapis ve bir lira ceza-yı nakdî, veya bir tekdir veya bir ihtardır: Ben o kanunlarla amel etmiyorum; hem amel etmekle dahi mükellef olamıyorum. Çünkü münzevî yaşıyorum. Bu kanunlar hususî menzillere girmez.

Bir ihtar: Bu iki aydır gayet dikkatle ve ince elekle elemek suretiyle, hem Isparta, hem Eskişehir mahkemeleri, hem Dahiliye Vekâleti on seneden beri teraküm eden mahrem kitaplarımı ve hususî mektuplarımı müsadere edip teftiş ettikleri halde gizli bir komite ve cemiyet gibi medar-ı itham hiçbir maddeyi tespit etmediklerini itirafla beraber, daha tetkike devam ediyorlar. Ben de derim:

Ey efendiler! Beyhude yorulmayınız. Eğer aradığınız varsa, hiçbir ucunu bu kadar zaman bulamadığınızdan, biliniz ki, onu idare eden öyle acîp bir dehâ vardır ki, mağlûp edilmez ve mukabele edilmez. Çare-i yegâne, onunla musalâhadır. Yoksa, bu kadar mâsumlara zarar vermek ve ezmek yeter! Belki gayretullaha dokunur, galâ (kıtlık) ve veba gibi belâlara vesile olur. Halbuki benim gibi asabî ve en gizli olan sırrını yabanî adamlara çekinmeyerek söyleyen ve Divan-ı Harb-i Örfîde meşhur ve pek merdane ve fedakârane müdafaatı yapan ve ihtiyarlık zamanında en ziyade âkıbeti tehlikeli ve meçhul sergüzeştlerden sakınmaya mecbur olan bir adama, böyle hiç keşfedilmeyecek komiteciliği isnat etmek, belahat derecesinde bir safdilliktir, veyahut bir entrikadır.

Heyet-i hakimeden bir hakkımı isterim. Benden müsadere edilen kitaplarımın bence bin liradan ziyade kıymetleri var. Ve onların mühim bir kısmı, on iki sene evvel Ankara Kütüphanesinde iftihar ve teşekkürlerle kabul edilmiş. Hususan, sırf uhrevî ve imanî olan On Dokuzuncu Mektup ile Yirmi Dokuzuncu Sözün benim için çok ehemmiyetleri var; benim mânevî servetim ve netice-i hayatımdırlar ve i’caz-ı Kur’ânînin on kısmından bir kısmının cilvesini göze gösterdikleri için fevkalâde bence kıymetleri var. Hem onları, kendime mahsus olarak yazdırıp yaldızlatmışım. Hem, ihtiyarlığımın gayet hazin hatıratına dair olan İhtiyarlar Risalesinin üç-dört nüshalarından bir tanesini kendime mahsus yazdırmıştım. Madem muaheze edilecek hiçbir dünyevî madde içlerinde yoktur;

onları ve Arabî risalelerimi bana iade etmenizi bütün ruhumla istiyorum. Hapiste ve kabirde dahiolsam, o kitaplarım, bu garip dünyanın bana yüklediği beş elîm ve hazin gurbetlerde enislerim ve arkadaşlarımdırlar. Onları benden ayırmakla, tahammülsüz bir altıncı gurbete düşeceğim ve bu çok ağır gurbetin tazyikinden çıkan âhlardan sakınmalısınız.

Mahkemenin Reis ve Âzâlarındanehemmiyetli bir hakkımı talep ederim.

Şöyle ki:

Bu meselede yalnız şahsım medar-ı bahis değil ki, siz beni tebrie etmekle ve hakikat-i hale muttali olmanızla mesele hallolsun. Çünkü, ehl-i ilim ve ehl-i takvânın şahs-ı mânevîsi, bu meselede, nazar-ı millette itham altına girdiği ve hükûmete dahi ehl-i takvâ ve ilme karşı bir emniyetsizlik geldiği ve ehl-i takvâ ve ilim, tehlikeli ve zararlı teşebbüslerden nasıl sakınacağını bilmesi lâzım olduğu için, benim müdafaatımı kendim kaleme aldığım bu son kısmını, herhalde yeni hurufla, matbaa vasıtasıyla intişarını isterim. Tâ ki ehl-i takvâ ve ehl-i ilim, entrikalara kapılmayıp zararlı, tehlikeli teşebbüslere yanaşmasınlar ve hükûmetin şahs-ı mânevisi nazar-ı millette ithamdan kurtulsun. Ve hükûmet dahi, ehl-i ilim hakkında emniyet etsin ve bu anlaşmamazlık ortadan kalksın. Ve hükûmete ve millete ve vatana çok zararlı düşen bu gibi hâdiseler ve anlaşmamazlık daha tekerrür etmesin…

Elhak, bundan dokuz sene evvel Onuncu Söz, sekiz yüz nüsha yayılmasıyla, ehl-i dalâletin kalblerindeki inkâr-ı haşri kalblerinde sıkıştırıp lisanına getirmeye meydan vermedi, ağızlarını tıkadı ve harika burhanlarını gözlerine soktu. Evet, Onuncu Söz, haşir gibi bir rükn-ü azîm, imanın etrafında çelikten zırh oldu, ehl-i dalâleti susturdu. Elbette hükûmet-i Cumhuriye bundan memnun oldu ki, meb’usanın ve valilerin ve büyük memurların ellerinde kemal-i serbestiyetle Onuncu Sözün nüshaları gezdi.

Dört aydan beri, bu hayat-memat meselesinde, hiçbir yerden benim acınacak halim bir mektupla dahi sordurulmadığı ve benim hakkımda halkı tenfir edecek bir surette teşhir etmekle nefret-i âmmeyi aleyhime celb edip bütün bütün teshilât ve muavenetten mahrum kalmış, garip ve kimsesiz halimi tasvir eden, itiraznamemde izah ettiğim bir hikâye:

Bir zaman, bir padişahın müptelâ olduğu bir hastalığın ilâcı, bir çocuğun kanı imiş. O çocuğun pederi, çocuğu, hâkimin fetvasıyla bir para mukabilinde padişaha vermiş. Çocuk, mecliste ağlamak ve şekvâ yerine gülmüş. Sormuşlar:

“Neden istimdad etmiyorsun, şikâyet etmiyorsun, gülüyorsun?”

Demiş ki:

“İnsan, musibete giriftar olduğu vakit, evvel pederine, sonra hâkime, sonra padişaha şekva eder. Benim pederim, beni kesilmek için satıyor. İşte, hâkim de

ölmekliğime karar veriyor. İşte, padişah benim kanımı istiyor. Bu antika ve pek garip ve şekli çok çirkin ve hiç görülmemiş bu hale karşı, ancak gülmekle mukabele edilir.”

İşte, ey Şükrü KayaBey! Biz de o çocuk hükmüne geçtik. Derdimizi, evvel mahallî hükûmetteki valiye, sonra mahkeme adaletine, sonra Dahiliye Vekâletine müracaat edip mazlumiyetimizi beyan ederek zalimlerden bizi kurtarmak için arzıhal etmek mukteza-yı hal iken, gördük ki: En son şekvâmızı dinleyecek Dahiliye Vekilinin hakkımızda kapıldığı asılsız evhamına bir hakikat rengi vermek ve hatâsını örtmek fikriyle hatâsında ısrar etmesi daha büyük bir hatâ olduğunu düşünmediğinden, dûçar olduğu gurur hastalığına, kanımızı isteyerek, bizi asılsız bahanelerle perişan etmek istiyor. Biz de Şükrü Kaya’nın şahsını, Dahiliye Vekili olan Şükrü Kaya Beye şekvâ ediyoruz.[HAŞİYE-1] Eğer serbestiyeti tam muhafaza etmek isteyen ve hiçbir tesir karşısında mağlûp olmayan ve vicdanlarındaki hiss-i adaletle hükmeden bu mahkeme, bizi Şükrü Kaya Beyin şahsı hakkında dinleyeceklerini bilseydim, en evvel biz, Şükrü Kaya’nın şahsı aleyhine ikame-i dâvâ edecektik. Çünkü, bir seneden beri, hergün veya her hafta hakkımızda rapor isteye isteye aleyhimize casusların, zabıtaların nazar-ı dikkatini celb ettirip, kurban koyunu gibi kesmek için bizi beslettiriyordu. Mahkemeise, adaletten başka hiçbir şey düşünmemek lâzım gelirken ve hakikaten mahkeme içindeki zatlar da adalete tam bağlı oldukları halde, yüksek makamdaki Şükrü Kaya gibi şahsın tesiratına karşı dayanamadıkları için, bizi tahliye edemeyip süründürüyorlar. Mahallî hükûmet olan Isparta Valisi ve zabıtası ise, herkesten ziyade bizi ve Ispartalı biçare, mâsum mevkufları himaye etmek ve bir an evvel kurtulmasına sa’y etmeleri vazife-i vicdaniyeleri iken, bilâkis çok mânâsız ve asılsız bahanelerle Isparta mevkuflarının, hususan muhtaç ve fakirlerin tayınlarını verdirmeyip, açlıkla sefalete düşmeleri için onları ezdirmeye çalışıyorlar. İşte bu hale şekva değil, belki ağlamanın nihayet derecesini gösteren bu acı hale, o çocuk gibi gülmekle mukabele ediyoruz ve tevekkül edip, işimizi Azîz-i Cebbâra havale ediyoruz.

Haşiye-1 Şükrü Kaya’nın ne derece asılsız evhama kapılıp garaz ettiğine delil şudur ki: Benim gibi kimsesiz ve üç-dört biçare arkadaşlarımı mahkemeye vermek için, kendisi, Ankara’dan yüz jandarma ve on beş-yirmi polis beraber alıp, güya Isparta’daki jandarma kuvveti ve bir fırka asker kâfi gelmiyormuş gibi, ortalığa bir dehşet vermesidir. Acaba birtek polisinve birtek jandarmanın eliyle yapılacak bir vazifeyi, millete iki-üç binlira zarar verdirip, sonra tahliye edilen biçare masumları Isparta’dan tâ Eskişehir’e beş yüz lira nakliyata sarf ettirmek ve o biçareleri binlerce zararlara uğratmaktan başka, hayat-ı içtimaiye arasındaki mevkilerini sarsıntılara duçar etmek gibi mühim hadiseleri icad etmekle, ne derece Dahiliye Vekâletinin tedvirine ve âsâyişi temine ve bu biçare milletin istirahatle çalışmalarına zarar verdiğini gösteriyor. Demek bil’iltizam, hiçten büyük bir hadiseyi icad etmek garazıyla o vaziyeti göstermiş. Habbeyi yüz kubbe yaparak, dahiliyenin en ziyade sükûnete muhtaç olduğu bir zamanda böyle her tarafı sarsacak bir vaziyeti icad etmek ve kanunsuz kanun namına amel etmek, kanunca mühim bir cürüm yaptığını iddia edip, Şükrü Kaya’nın şahsını, Dahiliye Vekili olan Şükrü Kaya Beye şekvâ ediyoruz.

Mâsum kardeşlerimin mazlumiyetinden gelen feryatlarının işitilmediği ve benim de onlarla konuşturulmadığım bir zamanda, onların meyusiyetlerine bir tesellî vermek için yazdığım bir fıkradır

(Bu makam münasebetiyle ilâve edilmiştir)

Hafîz-i Zülcelâlin hıfz ve himayetine bakınız ki, meselemiz münasebetiyle Risale-i Nur'un risaleleri adedine muvafık olarak, yüz yirmi kusür adamın mahrem evraklarıyla istintakta oldukları halde ve ecnebîlerin entrikalarıyla ve muhalif komitecilerin dolaplarıyla mevcut ve münteşir müteaddit cemiyetlerin hiçbirisiyle Risale-i Nur'un hiçbir şakirdinin münasebettarlığını gösterecek hiçbir madde bulunmaması, gayet zahir ve parlak bir himaye-i Rabbaniyedir. Muhafaza-i İlâhiyeye ve İmam-ı Ali (r.a.) ve Gavs-ı Âzam (k.s.), Risale-i Nur'a ait keramet-i gaybiyelerini cidden teyid eden bir inayet-i Rahmâniyedir. Kırk ikilik bir top güllesini, kırk iki mâsum ve mazlum kardeşlerimizin dergâh-ı İlâhiyeye açılan elleriyle doldurup, geri çevirip, atanların başlarında mânen patlattırdı. Bizlere, yalnız ehemmiyetsiz, sevaplı, hafif birkaç yarabereden başka olmadı. Böyle bir seneden beri doldurulan bir toptan,böyle pek az zararla kurtulmak harikadır. Böyle pek büyük bir nimetekarşı, şükür ve sürur ve sevinçle mukabele etmek gerektir. Bundan sonraki hayatımız bize ait olamaz; çünkü müfsidlerin plânlarına göre, yüzde yüz mahv idi. Demek bundan sonraki hayatı kendimize değil, belki hak ve hakikate vakf etmeliyiz. Şekvâ değil, şükrettirecek rahmetin izini, yüzünü, özünü görmeye çalışmalıyız.

Garip ve bana pek çok ağır gelen ve üç günde bir bardak ayran ve bir bardaksütten başka birşey yedirmeyen grip hastalığının üçüncü gününde, füc'eten hatırıma ihtar edildi. Ben de o hatırayı teberrük için, mahkemedeki müdafaatımın bir mukaddemesi olarak yazdım. Şiddet ve kusur varsa, hastalığıma aittir. Evet, yüz adamın müdafaa edeceği bir hakikatı yalnız başıma müdafaaya mecbur olduğumdan, taab-ı dimağî ve perişaniyete ve daha çok müz'iç ahval içinde, hakikati doğru olarak, olduğu gibi, bu kadar beyan edebildim.

Son müdafaata sonradan bir hikmete binaen ilhak edilmiş bir mukaddemedir

Müdafaatımın bütün safahatında gizli ve müthiş bir komiteye karşı mübareze vaziyetini gösteren tarz-ı ifademdeki maksadım şudur:

Nasıl ki hükûmet-i Cumhuriye “dini dünyadan tefrik edip bîtarafane kalmak” prensibini kabul etmiş; dinsizlere, dinsizlikleri içinilişmediği gibi, dindarlara da, dindarlıkları için ilişmemesi oprensibin icabatındandır. Öyle de, ben dahi bîtaraf ve hürriyetperver olması lâzım gelen hükûmet-i Cumhuriyeyi, dinsizliğe taraftar ve entrikaları çeviren ve hükûmetin memurlarını iğfal eden gizli menfi komitelerden tefrik edilip hükûmetin onlardan uzak olmasını istiyorum. O entrikacılarla mübareze ediyorum. O komitelerden, tesadüfle hükûmetin memuriyetine girenler, ciddî dindarlara takmak için iki kulp elinde tutmuş, garaz ettikleri dindarlara takıyorlar ve hükûmeti iğfale çalışıyorlar. O iki kulpun birisi, o mülhidlerin dinsizliğine temayül göstermemek mânâsıyla “irtica” kulpunu takıyor. Diğeri—hâşâ ve hâşâ—dinsizliği, bu hükûmet-i İslâmiyenin ayn-ı siyaseti telâkki etmediğimiz mânâsında, “dini siyasete alet etmek” kulpu ile lekelemek istiyorlar.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Yani, “Hükûmet bir siyaset takip etmiyor—hâşâ sümme hâşâ!—hükûmetin siyaseti dinsizliktir” diye tevehhüm eden o mülhidlerin nazarında benim, Kur’ân-ı Hakîmin nusûs-u kat’iyesinden tereşşuh eden Risale-i Nur ile takip ettiğim hakaik-i imaniyeye hizmetimi muhalif bir siyaset demekle, dünyada en şenî bir iftirayı eder.

Evet, hükûmet-i Cumhuriye, o gizli müfsidlerin vatana ve millete muzır efkârlarını elbette terviç etmez ve taraftar olamaz. Men’ etmek, Cumhuriyet kanunlarının muktezasıdır. Ve öyle müfsidlere taraftarlık ile, Cumhuriyetin esaslı prensiplerine zıddı zıddına gidemez. Hükûmet-i Cumhuriye, bizimle o müfsitlerin mabeyninde hakem hükmünü alsın. Hangimiz zâlim ise ve tecavüz ediyorsa, o vakit hakem, hükmünü versin ve hâkimlik noktasında hükmünü icra etsin.

Evet, inkâr edilmez ki, kâinatta, dinsizlikle dindarlık, Âdem zamanından beri cereyan edip geliyor ve kıyamete kadar gidecektir. Bu meselemizin künhüne vakıf olan herkes, bize olan bu hücumun, doğrudan doğruya dinsizlik hesabınadindarlığa bir taarruz olduğunu anlar. Ekser-i hükemanın Garpta ve Avrupa’da zuhuru ve ağleb-i enbiyanın Şarkta ve Asya’da tulûları kader-i ezelînin bir işaret ve remzidir ki, Asya’da hâkim, galip, din cereyanıdır. Elbette, Asya’nın ileri kumandanı olan bu hükûmet-i Cumhuriye, Asya’nın bu fıtrî hâsiyetinden ve mâdeninden istifade edecek. Ve bîtarafane prensibini, değil dinsizlik tarafına, belki dindarlık tarafına temayül ettirecektir.

İkinci madde: Risale-i Nur’un eczalarında mevadd-ı kanuniyeye muarız

meseleler bulunması ortaya konulabilir. Bu cihet mahkemeye aittir. Fakat Risale-i Nur, kendi başıyla yüz mânevî keşfiyatı hâvi bir eserdir. Bu keşfiyatın birtekini bile, keşşafın hakk-ı keşfini sıyanet etmekle, ziyaa uğratmamak lâzım gelir. Keşfiyatın ehemmiyeti, ehl-i hakikat ve ehl-i ilim ve edipler ortasında gayet büyüktür ve ehemmiyeti var. Bir kimse diğerinin keşfiyatını temellük edemez. Eğer etse, onun aleyhine ikame-i dâvâ etmek, bütün memleketlerde câri olan bir kanundur. İleride hükûmetin müsaadesini istihsal suretiyle neşretmek istediğim ve yirmi-otuz seneden beri keşif ve telifine çalıştığım ve elli seneden beri devam eden tetkikat ve mücahedat-ı fikriye ve muhtelif menbalardaki taharriyat ve mesaimin neticesi ve semeresi olarak yazdığım ve mânevî yüz keşfiyatı gösteren ve binlerce hakikati hâvi yüzden ziyade risaleden ibaret olan Risale-i Nur'un telifinden sonra neşredilen—bazı kanunlara uygun gelmeyen—on beş noktasını ortaya atarak müttehem bir vaziyete koymak, bu hakikatlerin ve benim onlara taallûk eden hukuklarımın zıyaını mucip olmakla beraber, diğerin intihal ve sirkatine ve temellük ve kendine mâl etmesine zemin ihzar ettiğinden; bu babda, evvelemirde ve herşeyden ziyade hakikat namına ve hukuk hesabına hakkımın muhafazası, âdil mahkemenizin nazara alacağı ilk cihettir. Ve bir cürüm âleti olmak tevehhümüyle müsadere edilen risalelerimin tazammun ettiği hakaik, ehl-i fen ve felsefeye ve akademi muhakkiklerine karşı ispatıma medar olmak üzere elimde bulunması lâzım geleceğinden; bu keşfiyat ve münazarat-ı ilmiye üzerinde hazırlığımı tespit etmek için tarafıma iadesini isterim. Beni mahkûm etseniz de onlar mahkûm olamaz ve hapiste dahi benim arkadaşım olmalıdırlar.

Mahkemelerin ihkak-ı hak cihetindeki haysiyetine, şerefine mühim bir nakîse, belki zıt olan garazkârların telkinatına tebaiyete, elbette mahkeme-i adalet tenezzül etmeyecek ve garazkârların entrikalarını akîm bırakacaktır. Ve adaletten ve ihkak-ı haktan daha büyük bir makam vazife cihetinde tanımayan mahkemenin, her türlü tesirattan âzâde olarak vazifesini yapacağı esas adaletin muktezası olduğuna istinaden, şahsım namına değil, belki çok hakikatlerin ve birçok mâsum hukukların kendine bağlı olduğu bir hakikat-i âliye namına, hakkındaki asılsız evhamlarını bir an evvel Risale-i Nur'un hürriyetini ilân etmekle ref etmektir.

Üçüncü madde: Bize isnad edilen mevhum suç ise, umumî bir tabirle ve kuyûd-u ihtiraziye nazara alınmayarak, ceza kanununun yüz altmış üçüncü maddesi, yalnız zahirine ve umumiyetine temas ettirip, mahkûmiyetim istilzam edilmek istenildiği anlaşılıyor. Bize isnad edilen birkaç maddenin kat'î ve hakikî cevapları zaptınıza geçen müdafaatımda bulunmakla beraber, on veya on beş nokta yüzünden, mânevî yüz keşfiyatı hâvi, yüzler hakikat-i mühimmeyi câmi yüzden ziyade cüzden ibaret olan Risale-i Nur, mükâfat ve takdir yerine mücazat

ve tenkitle karşılanmıştır. Mahkemenizden bu hakkımı ve Risale-i Nur'un hürriyet hakkını istemek, büyük bir hakkımdır. Bu cihetin halli ve faslı lâbüd ve zarurîdir.

Dördüncü madde: Şimdiye kadar bana hücum eden ve hükûmeti aleyhimize çeviren kimselerin garazkâr oldukları ve sırf garaz ile iliştikleri bununla anlaşılıyor ki, bizi vurmak için her kapıya başvurdular. Evvelâ "tarikatçılık" (birşey bulamadılar), sonra "cemiyetçilik," sonra "siyasetçilik ve inkılâba muhalif hareket ve muhalif komitecilik ve izinsiz neşriyatçılık" gibi çok cihetlerle itham etmek ve bizi vurmak için çalıştıkları halde, bunların hiçbirinde tutunacak bir emare bulamadıklarından, en nihayet bir madde-i kanuniyenin, kuyud-u ihtiraziyeyi nazara almayarak, zahirî umumiyetinden istifade edip, hiçbir zîakıl kabul etmeyecek ve onlara hak vermeyecek bir nokta ile bizi itham ve mahkûm etmek istiyorlar. Evet, bahsedeceğimiz noktayı, dünyada hiçbir zîakıl, hakikat olarak kabul etmez ve zerre miktarı insafı olan, "iftiradır" diyecek. O nokta şudur:

"Said-i Kürdî dini siyasete alet ediyor" tabiridir. Bu tabirdeki ithamı çürütecek on beş-yirmi delilden ziyade ve beş-on kadarı müdafaatımda zaptınıza geçirilenlerden birisi şudur ki:

Yüzler şahidin şehadetiyle ispat etmeye hazır olduğum, şu beyan edeceğim halim, o ithamı esasıyla çürütüyor. Şöyle ki:

Dokuz sene oturduğum Barlaköyü halkının müşahedesiyle ve dokuz ay ikamet ettiğim Isparta'daki dostlarımın şehadetleriyle ve beni yakından tanıyan dostlarımın işhadıyla, on üç senedir ki, siyaset lisanı olan hiçbir gazeteyi ne okudum ve ne de istedim. Hattâ birkaç hâdisede, şahsımla alâkadar zannedilen ve herkesi meraka sevk eden vâkıalardan bahseden gazeteleri okumak arzusu bulunmadı ve okumadım. Ve okutmam.

On beş maddeden başka bütün mesaili, âhiretime ve imanıma ve hakikate müteveccih olduğu hükûmetin tetkikat-ı amîkasıyla tezahür eden Risale-i Nur ile Said, dini siyasete âlet ediyor; yani kâinatta yüksek ve mukaddes tanıdığı bir hakikat-i kudsiye olan din-i hakkı ve iman-ı tahkikîyi, siyasete, yani ihtilâlkârâne, en tehlikeli ve en günahlı ve çok hukukun ziyaına sebebiyet veren akîm, süflî bir maksada âlet etmiş" denilir mi? Böyle diyenler, ne kadar daire-i akıl ve insaf ve vicdandan uzak düştükleri ve uzak hükmettikleri anlaşılmaz mı? Elbette, mahkeme-i adalet, böyle asılsız bu evham ve isnadatları def edip, hakkımızda ihkak-ı hak edecektir. Gerçi, kanunları bilmemek eksere göre bir mâzeret teşkil etmez. Fakat haksız olarak, ücra bir köyde, tarassut altında, yabancı bir yerde şiddetle dünyadan küstürüp, nefiyle ikamet ettirip,

mütemadiyen tarassut ile tâciz edilen bir adamın kanunları bilmemesi, elbette ehl-i insafın nazarında bir özür teşkil eder.

İşte, ben o adamım. Ve beni yanlış bir vehim ile muahaze ettikleri mevadd-ı kanuniyenin hiçbirini bilmezdim. Hattâ yeni hurufla imzamı atamazdım. Bazan hizmetçimden başka, on günde bir adamla görüşmedim. Herkes bana muavenetten kaçar. Avukat tutmaya iktidarım yok. Bütün hayatımda "en menfaatli ve en iyi hile, hilesizlik olduğu" düstur olduğundan, bütün müdafaatımda hak ve hakikat ve sıdk ve doğruluk esasını takip ettim. Bu hakikate binaen, müdafaatımda veyahut bazan nadiren bir-iki risalelerimde, zaman-ı hâzırın kanunlarına ve resmî merasimlerine tevafuk etmeyen ifâdâtıma nazar-ı müsamaha ile bakmak adaletin mukteziyat ve icabatındandır. Benim müdafaatımda mücmel kalan noktalar, iddianameye karşı yazdığım itiraznamemde vardır ve itiraznamemde mücmel kalan noktaların, müdafaatımda izahatı vardır; birbirini tekmil eder. Yüz altmış üçüncü madde-i kanuniyenin tazammun ettiği mânen kuyud-u ihtiraziye ile beraber, vâzı-ı kanunun irade ettiği maksat, âsâyişin ihlâline medar olmamak olduğuna binaen, ihlâl-i âsâyişe işaret ve delâlet edecek hiçbir emare ve tereşşuhat, benim ve risalelerim yüzünde görülmediği ve zaptınıza geçen müdafaatımda yirmi defa kat'î bir surette bu kanunun meselemizle alâkası olmadığını ve kat'iyen cezayı müstelzim bir cihet bulunmadığını ispat ettiğim halde, her nasılsa, bidayetteki evhamın tesiratıyla, o madde-i kanuniye ile bizi muahaze etmek için mezkûr maddeyi ileri sürmek, hiçbir vecihle şân-ı adalete yakışmayacağından, beraatimi talep eyleyerek, en son sözüm:

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ [1]

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيم [2]

1. "Allah bize yeter; O ne güzel vekildir." Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.
2. "Ey Peygamber, eğer insanlar senden yüz çevirirse, sen de ki: 'Allah banayeter. Ondan başka ibadete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ben Ona tevekkülettim. Yüce Arşın Rabbi de Odur," Tevbe Sûresi, 9:129.

İddianameye karşı itiraznâmem

Ey heyet-i hakime ve ey müddeiumumi! Bu iddianamede sebeb-i ithamım herbir maddeye karşı, istintak dairesinde zaptınıza geçen müdafaatımda cevapları vardır. Hususan, “Son Müdafaatım” namındaki otuz beş sahifelik bir müdafaanameyi, itiraz yerine size takdim ediyorum. Bu noktaya nazar-ı adalet ve insafı çevirmek için derim ki:

On seneden beri Ispartavilâyetinde, mazlum bir surette, tazyik altında, âsâyiş-i dahiliye ve emniyet-i umûmiyeye zarar verecek hiçbir emare, hiçbir tereşşuhat olmadığı halde, emniyet-i dahiliyeyi ihlâl etmek teşebbüsüyle itham edilmekliğime hangi insaf, hangi vicdan müsaade eder? Eğer yüz altmış üçüncü madde-i kanuniye mânâsı bizim hakkımızda da vech-i tatbiki gibi mânâ verilse, o vakit başta Diyanet Riyaseti, bütün imamlar, hatipler ve vaizlere teşmil etmek lâzım gelir. Çünkü, hayat-ı diniyeyi telkin etmekte onlarla beraberiz. Eğer telkinat-ı diniye, emniyet-i dahiliyeyi mutlaka ihlâl etmek gibi mânâsız bir fikir ileri sürülse, umuma şâmil olur. Evet, benim, onların fevkinde bir cihet var ki, o da, kat’iyetle, şüphesiz, şeksiz hakaik-i imaniyeyi izah etmektir. Bu ise, farz-ı muhal olarak, umum ehl-i dine bir itiraz gelse, bu hal bizi itirazdan kurtarmaya vesile olur. Benim hakkımda bu kadar tahkikatla beraber daha tespit edilmeyen; ve tespit etse de adalet-i hakikiye noktasında bir suç teşkil etmeyen; ve bir suç teşkil edilse de yalnız beni mes’ul eden bir madde yüzünden, yirmi kadar mâsum ve bîgünah kimseleri çoluk çocuğundan, işinden alıkoyup hapiste perişan etmek, elbette adliyenin nazar-ı adaletine uygun gelmez. Benim ile ednâ bir teması bulunan çok bîçâre masumlar, tevkif ile mühim zararlara dûçar oldular.

Şark hâdisesi münasebetiyle nefyedilmem, iddianamede iştiraki ihsas ettiği cihetle cevap veriyorum ki: Hükûmetin dosyalarında, benim künyem altında hiçbir meşruhat yoktur. Sırf ihtiyat yüzünden nefyedildiğim, hükûmetçe sabit olmuştur. Ben, o zaman da, şimdiki gibi münzevî yaşıyordum. Bir dağın mağarasında, bir hizmetçiyle yalnız otururken, beni tutup, on sene bilâsebep, müracaat etmediğim için, dokuz sene bir köyde, bir sene de Isparta’da ikamete mahkûm edip, ahirinde bu musibete giriftar ettiler.

Üçüncü İddiânâme

“Barla’da iken tesis-i münasebet edildiği, uzağında ve yakınında bulunan bu eşhasın maddî ve mânevî yardımlarını temin ederek faaliyete giriştiği ve heyet-i umumiyesine Risale-i Nur adını verdiği ve kısım kısım yazdırdığı bu eserlerini muhtelif vasıtalarla gizli gizli çoğalttırarak Antalya, Aydın, Milâs, Eğirdir, Dinar

ve Van gibi mıntıkalarda, adamlarının delâletiyle neşir ve tâmim ettirdiği, bu eserlerden devletin emniyet-i dahiliyesini ihlâl edebilecek olanlarına mahrem ve yarım mahrem diyerek işaretler koyduğu ve bu suretle istihdaf ettiği gayeyi kendisinin de kabul ve izhar etmiş bulunduğu" hakkındaki fıkraya karşı, şu kat'î ve izahlı cevabın, sizin evvelce zaptınıza geçen "Son Müdafaa" namındaki otuz beş sahifelik müdafaatımı itirazname olarak takdimle beraber derim ki:

Yüz bin defa hâşâ! İman ilmini rıza-yı İlâhiden başka birşeye âlet etmemişim ve edemiyorum ve kimsenin de hakkı yoktur ki edebilsin. Ve Risale-i Nur namı altındaki yüz yirmi beş risale, yirmi sene zarfında telif edilmiş.

Mahrem dediğimiz risaleler ise, üç tanesi bize gurur ve riyaya medar olmamak için mahrem demişim. Şimdi ise, o setr-i mahremin bir köşesini fâş etmeye mecbur olarak derim ki: O mahremlerden birisi keramet-i Gavsiye, ikinci keramet-i Aleviye, üçüncü, sırr-ı ihlâsa ait risalelerdir ki, o iki keramet, benim haddimden yüz derece fazla ve hizmet-i Kur'âniyemi takdir suretinde, Hazret-i Ali ile Hazret-i Gavsın işaretleridir. Ve riyadan, gururdan, enaniyetten kurtaracak sırr-ı ihlâsa dair risaleye, en has kardeşlerime mahsus olarak, mahrem denmiştir. Âsâyiş-i dahiliye ile bunların ne münasebeti var ki onlar medar-ı itham oluyorlar? İkinci kısım mahremler ise, "Darü'l-Hikmet"te ve dokuz sene evvel Avrupa itirazatına ve Doktor Abdullah Cevdet'in dinsizce hücumlarına karşı yazdığım bir-iki risale ve bazı memurların bana insafsızcasına ve gaddarane tecavüzlerine karşı şekvâ suretinde yazdığım iki küçük risaledir ki, son müdafaatımda bahsetmişim. Bu dört risalenin telifinden bir zaman sonra, serbestî kanunlarına ve hükûmetin işine hiçbir cihette temas etmemek için, onların neşrini men' edip, "mahremdir" demişim, en has bir-iki kardeşime mahsus kalmıştır. Delilim de şudur ki: Bu kadar taharriyatınızda, o mahrem denilen risalelerin hiçbir yerde bulunmamasıdır. Yalnız umumun fihristesi elinize geçmiş, o fihristeye göre bu noktalardan istizaha lüzum görülmüş, ben de cevap vermişim, o cevap da zaptınıza geçmiştir.

İddianamede, müteaddit mıntıkalar ve Risale-i Nur'un neşir ve tâmimine adamlar vasıtasıyla çalıştığım beyan ediliyor. Cevaben derim ki:

Ben bir köyde, gurbette, kimsesiz, hüsn-ü hattım yokken, tarassut altında, herkes benim muavenetimden çekinirken, yalnız gayet mahdut dört-beş ahbabıma bir yadigâr olarak hatırat-ı imaniyemi gönderdiğime "Neşir ve tamime çalışıyor" demek, ne kadar hilâf-ı hakikat olduğunu elbette takdir edersiniz. Benim gibi haddinden çok fazla teveccüh-ü âmmeye mazhar bir insanın, on beş sene Van'da tedris ile meşgul olduğum halde, birtek dostuma bir-iki imanî risalelerimi göndermekle buna nasıl neşriyat denilir? Benim matbaam yok, kâtiplerim yok, hüsn-ü hattım yok; elbette neşriyat yapamadım. Demek Risale-i

Nur câzibedardır kendi kendine intişar ediyor. Yalnız bu kadar var ki: “Onuncu Söz” namında haşre dair olan risaleyi, daha yeni harfler çıkmadan evvel tab’ ettirdik. Hükûmetin büyük memurlarının ve meb’uslarının ve valilerinin ellerine geçti; kimse itiraz etmedi. Ondan, sekiz yüz nüsha intişar etti. Onun intişarı münasebetiyle, onun gibi sırf uhrevî ve imanî bir kısım risaleler, kendi kendine, bir kısım insanların eline geçti. Elbette ihtiyarsız, kendi kendine bu intişar, benim hoşuma gitmiş. Ben de bazı hususî mektuplarımda, bu takdirimi teşvik tarzında yazmışım. Bu üç aydır, bu kadar taharriyat-ı amîka neticesinde, koca bir memlekette, on beş-yirmi adamın ellerinde kitaplarımı bulmuşlar. Benim gibi otuz sene telifat ve tedrisatla ömrü geçen bir adamın, yirmi hususî dostunda bazı hususi risaleleri bulunması ne suretle neşriyat olur? O neşriyatla “nasıl bir hedefi takip edebilir?” denilir.

Efendiler! Eğer ben dünyevî veyahut siyasî bir maksadı takip etseydim, bu on sene zarfında, on beş-yirmi değil, yüz bin adamlar ile alâkadarlığım tezahür edecekti. Her neyse, bu noktaya dair son müdafaatımda daha fazla izahat ve tafsilât vardır…

فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ [1] فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْاُنْثَيَيْنِ [2] âyetlerinin, eskiden beri medeniyetin itirazına karşı bütün tefsirlerde bulunan bir hakikat gayet kat’î ve şüphesiz bir cevab-ı ilmî, iddianamede benim aleyhimde nasıl istimal edilebilir?

1. “Erkeğe iki kız hissesi vardır.” Nisâ Sûresi, 4:176.
2. “Annenin hakkı yine altıda birdir.” Nisâ Sûresi, 4:11.

İddianamede, yine Fihristeden naklen, “huruf-u Kur’âniye ve zikriyenin tercümeleri yerlerini tutmadıkları” medar-ı tenkit beyan ediliyor. Bu mesele, sekiz sene mukaddem olmuş bir meseledir ve hiçbir itiraz kabul etmez bir hakikat-i ilmiyedir. Ondan hayli zaman sonra, bu zamanın bazı mukteziyatına göre tercüme edilmesinin hükûmetçe kabulü, ne suretle o hakikat-ı ilmiyeyi aleyhime çevirir?

Mescidimizin kapanması münasebetiyle, dört noktadan ibaret, bana vahşiyane zulmeden nahiye müdürüyle birkaç arkadaşı ve kaza kaymakamının, şahıslarına ve memuriyetlerinin su-i istimallerine karşı bir şekvânamedir ki, o risaleyi kimseye vermedim. Çünkü hiç kimsede bulunmamıştır…

“Onuncu Sözün tevafukatındandır ki, Onuncu Sözün satırları hem telif tarihine, hem dini dünyadan tefrik eden lâdinî cumhuriyetin ilânına tevafuk ediyor ki, haşrin inkârına bir emaredir.” Yani o fıkranın meali budur: “Madem cumhuriyet dine, dinsizliğe ilişmiyor prensibiyle bîtarafane kalıyor; ehl-i dalâlet ve ilhad, cumhuriyetin bu bîtaraflığından istifade etmekle, haşrin inkârını izhar etmeleri muhtemeldir” demektir. Yoksa hükûmete bir taarruz değildir; belki

hükûmetin bîtarafane vaziyetine işarettir. Elhak, bundan dokuz sene evvel, Onuncu Söz, sekiz yüz nüsha yayılmasıyla, ehl-i dalâletin kalblerindeki inkâr-ı haşri sıkıştırdı, lisanlarına getirmelerine meydan vermedi, ağızlarını tıkadı. Onuncu Sözün harika burhanlarını gözlerine soktu.

Evet, Onuncu Söz, haşir gibi bir rükn-ü azîm, imanın etrafında çelikten bir sur oldu ve ehl-i dalâleti susturdu. Elbette hükûmet-i Cumhuriye bundan memnun oldu ki, Meclisteki meb'usanın ve valilerin ve büyük memurların ellerinde kemal-i serbestî ile gezdi…

Avrupamedeniyet ve felsefesi namına ve belki İngilizlerin ifsad-ı siyaseti hesabına tesettür âyetine ettikleri itiraza karşı, gayet kuvvetli ve müskit bir cevab-ı ilmîdir. Böyle bir cevab-ı ilmî, değil bundan on beş sene evvel, her zaman takdirle karşılanır. Bu hürriyet-i ilmiyeyi, elbette hürriyetperver bir hükûmet-i Cumhuriye tahdit etmez…

Ey heyet-i hâkime! Risale-i Nur'un hedefi dünya olsaydı veya bir maksad-ı dünyevî, içinde niyet edilseydi yüz yirmi risale içinde, nazarınızda on binler medar-ı tenkit noktalar bulunacaktı. Böyle yüz yirmi bin tatlı meyveler içinde, sizce sulfato gibi acı gelmiş yalnız on beş meyveler bulunmasıyla o mübarek bahçeyi yasak etmek ve bahçe sahibini mes'ul etmek caiz olabilir mi? Adaletperver olan vicdanınıza havale ediyorum. Ben son müdafaatımda beyan etmişim ki otuz senedir, Avrupafeylesoflarına ve Avrupa feylesofları hesabına dahilde, ecnebî dolapları hesabına çalışan mülhidlere karşı muaraza ederek cevap vermişim ve veriyorum. Muhatabım, ekseriya nefsimden sonra onlar olduğunu, risalelerimi takip eden anlar. Şimdi ben sizlerden soruyorum: Böyle Avrupa feylesoflarının başına ve ecnebî entrikaları hesabına çalışan dinsiz herbir mülhidin yüzüne indirdiğim kuvvetli ilmî bir tokat, hangi suretle hükûmet hesabına geçiyor? Böylelere ait olan tokadı hükûmet hesabına almak bizim havsalamız almıyor ve ihtimal de vermiyoruz. Hükûmet namına ve kanun hesabına bu haklı ilmî tokatları medar-ı mes'ul tutmak değil; belki hükûmet-i Cumhuriyenin hürriyetperverliği, bu tokatları alkışlar.

İtizar

(Üç gün müddetle tebliğ edilen iddianameye karşı itirazname yazmak.)

Birinci gün geç geldiği için, akşama kadar ancak okundu. İkinci gün, kısm-ı âzamı tercüme edildi. Ancak beş altı saat fırsat bulup, acele bu uzun itiraznameyi yazdım. Evvelki müdafaatımda dediğim gibi, kanunları, hususan şimdiki resmî

işleri bilmediğimden; çoktan beri ihtilâtdan memnu olduğumdan ve dört-beş saatte yazılan uzun itirazname, elbette çok müşevveş ve noksan olacaktır. Nazar-ı müsamaha ile bakmanızı temenni ederim.

Ceza Hâkimine Son Müdafaa

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Altmış küsur sahifeden ibaret olan ithamkârane kararnamedeki—on iki sahifelik—şahsıma ait kısmına karşı müdafaamdır:

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Kararnamede aleyhimizde zikredilen maddelere karşı, mahkemenin zaptına geçen müdafaatımda kat'î cevapları vardır. Bu kararname namındaki asılsız ve vehimli ithamnameye karşı, on dokuz sahifeden ibaret itiraznamemi ve yirmi dokuz sahifeden ibaret son müdafaatımı ibraz ediyorum. Bu iki müdafaa, sorgu hakimlerinin kararnamelerinin bütün muaheze noktalarını ve esas ithamlarını kat'î bir surette red ile çürütüyor, asılsız olduğunu gösteriyor. Yalnız burada, bu kararnamenin istinad ettiği ve itham edenlerin nereden aldandıklarını, bu asılsız muahezeyi nereden iktibas ettiklerini gösterir "Beş Umde" olarak söyleyeceğim.

Birincisi: Risale-i Nur'un, yüz yirmi parçasından iki, üç, dört parçasında on beş fıkrayı bahane tutup, beni ve Risale-i Nur'u hükûmetin prensiplerine muhalif ve rejimine karşı muarız ve emniyet-i dahiliyeyi ihlâle teşebbüs ithamıyla gayet asılsız bir dâvâya elcevap:

Ben de derim: Acaba umum Avrupa'nın mal-ı müştereki olan medeniyet ve yalnız bu zamanı ilcaatına binaen hükûmet-i Cumhuriyenin o medeniyetin bir kısım kanunlarını kabul etmesiyle, o medeniyetinmenfaatli değil, belki kusurlu kısmına, hakaik-i Kur'âniye hesabına olan müdafaat-ı ilmiyeme hangi suretle "hükûmetin prensibine ve hükûmetin rejimine muhalif" ve "hükûmetin inkılâbı aleyhine hareket" namı veriliyor? Acaba bu hükûmet-i Cumhuriye, Avrupa medeniyetinin kusurlu kısmının dâvâ vekilliğine tenezzül eder mi? O kusurlu medeniyetin İslâmiyete muhalif kanunları, eski zamandan beri hükûmetin hedefi midir? Hükûmete muarız vaziyet almak nerede, bu bir kısım kusurlu medeniyet kanunlarına karşı hakaik-i Kur'âniyeyi ilmî bir surette müdafaa etmek nerede?

Kur'ân-ı Hakîmin âyât-ı kat'iyesiyle, bin üç yüz seneden beri, milyonlar tefsirlerinde ve halen kütüphanelerde dolu olan tefsirlerde,

لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْاُنْثَيَيْنِ [1] فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ [2]

فَانْكِحُوا مَاطَابَ لَكُمْ [3] يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِاَزْوَاجِكَ [4]

ilââhir gibi âyetlerin hakaik-i kudsiyelerini Avrupafeylesoflarının itiraz ve tecavüzatına karşı otuz seneden beri yazdığım müdafaat-ı ilmiyemi “Hükûmetin inkılâbına, prensibine ve rejimine muhalif kastı var” diye beni itham etmek, öyle bir zahir garaz ve öyle bir esassız vehimdir ki, buradaki mahkeme-i âdileye taallûk etmeseydi, müdafaa ve cevap vermeyi lâyık görmezdim.

1. “Erkeğe iki kız hissesi vardır.” Nisâ Sûresi, 4:176.
2. “Annenin hakkı yine altıda birdir.” Nisâ Sûresi, 4:11.
3. “Ey Peygamber, hanımlarına de ki: ... “ Ahzâb Sûresi, 33:28.
4. “O zaman hoşunuza gideni... nikâh edebilirsiniz.” Nisâ Sûresi, 4:3.

Hem acaba, eskiden beri bu vatan ve millete zarar niyetiyle, Avrupa’nın dinsiz komiteleri hesabına ve Rum, Ermeniler cemiyeti vasıtasıyla dinsizlik ve ihtilâf ve fesat tohumlarını saçan mülhidlere karşı müdafaat-ı ilmiyem, hangi suretle hükûmet aleyhine alınıyor? Ve hangi sebeple hükûmete bir taarrruz mânâsı veriliyor? Hangi insafla böyle dinsizliği hükûmete maledip ittiham ediliyor? Hükûmet-i Cumhuriyenin kuvvetli esasları böyle dinsizlerin aleyhinde olduğu halde, dinsizliği hükûmetin bazı prensiplerine mal edip, benim, vatan ve millet ve hükûmet hesabına öyle müfsidlere karşı yirmi seneden beri galibane müdafaat-ı ilmiyeme “dini siyasete âlet ve hükûmet aleyhine teşvik” mânâsını vermek, hangi insaf kabul eder ve hangi vicdan razı olur?

Evet, değil bu mahkemeye, belki bütün dünyaya ilân ediyorum: Ben, hakaik-i kudsiye-i imaniyeyi, Avrupa feylesoflarına ve bilhassa dinsiz feylesoflara ve bilhassa siyaseti dinsizliğe âlet edenlere ve âsâyişi mânen ihlâl edenlere karşı müdafaa etmişim ve ediyorum.

Ben, hükûmet-i Cumhuriyeyi, ilcaat-ı zamana göre bir kısım kanun-u medenîyi kabul etmiş ve vatan ve millete zarar veren dinsizlik cereyanlarına meydan vermeyen bir hükûmet-i İslâmiye biliyorum. Kararname namındaki ithamnamede, vazifesini yapan müstantiklere değil, belki müstantiklerin istinat ettiği mülhid zalimlerin evham ve entrikalarına karşı derim:

Siz beni, “dini siyasete âlet etmek”le itham ediyorsunuz. Ve o itham, zahir bir iftira olduğunu ve esassız, çürük bulunduğunu yüz delil-i kat’î ile ispat etmekle beraber, bu ağır iftiranıza mukabil, ben de sizi, siyaseti dinsizliğe âlet etmek istiyorsunuz diye itham ediyorum!

Bir zaman, cerbezeli bir padişah, adalet niyetiyle çok zulmediyormuş. Bir muhakkik âlim ona demiş: “Ey hakim! Sen, raiyetine adalet namıyla zulüm ediyorsun. Çünkü tenkitkârane cerbezeli nazarın, zamanen müteferrik kusuratı birden toplar, bir zamanda tasavvur edip, sahibini şiddetli bir cezaya çarpıyorsun. Hem, bir kavmin müteferrik efradından vücuda gelen kusuratı, o tenkitkâr cerbezeli nazarında topluyorsun. Sonra o perde ile, o taifenin herbir ferdine karşı bir nefret, bir hiddet size gelir; haksız olarak onlara vurursun. Evet, senin bir sene zarfında attığın tükürük, bir günde senden çıkmış bulunsa, içinde

boğulacaksın. Müteferrik zamanda istimal ettiğin sulfato gibi acı ilâçları bir günde birkaç kişi istimal etse, hepsini de öldürebilir. İşte, aynı bunun gibi, mehasinin ortalarında bulunmasıyla, ara sıra kusuratı setretmek lâzım gelirken, sen, raiyetine karşı kusuratı izale eden mehasini düşünmeden, cerbezeli nazarınla müteferrik kusuratı toplayıp, ağır ceza veriyorsun.” İşte o padişah, o muhakkik âlimin ikazatıyla, adalet namına yaptığı zulümden kurtuldu…

Gizli bir kuvvet, bil’iltizam beni mahkûm etmek istiyor. Ve her bahaneyi bulup, bin dereden su getirmek gibi herbir çareye müracaat edip, kurdun keçiye bahanesinden daha garip bahanelerle beni itham altına almak ve mahkûm ettirilmek istenildiğimi hissediyorum. Meselâ,üç aydır bu kelimeyi tekrar ediyorlar: “Said-i Kürdî, dini siyasete âlet ediyor.” Ben de bütün mukaddesata yemin ediyorum ki:

Bin siyasetim olsa, hakaik-i imaniyeye feda ediyorum. Ben, nasıl hakaik-i imaniyeyi dünya siyasetine âlet edebilirim? Ben yüz yerde bu ithamı çürüttüğüm halde, yine mânâsız nakarat gibi tekrar edip ileri sürüyorlar. Demek, bil’iltizam ve herhalde beni mes’ul etmek arzusunda bulunuyorlar. Ben de, aleyhimizdeki mülhid zâlimleri, siyaseti dinsizliğe âlet etmeleriyle itham ediyorum. Ve onların medar-ı ithamı olan bu müthiş mânâyı bildirmemek için bana isnat ettikleri, “Said, dini siyasete alet ediyor” cümlesiyle setreçalışıyorlar. Madem öyledir, herhalde beni mahkûm etmek istiyorlar. Bende ehl-i dünyaya derim: Bu ihtiyarlıktaki bir-iki senelik ömür için lüzumsuz tezellüle tenezzül etmem.

Beşinci umde: Dört Noktadır.

Birinci nokta: Kararnamede, kelimeler üzerinde oynanılıyor. Bir kelimenin, kasdî olmadığı halde, bir mânâsında târiz çıkarıyorlar. Halbuki, Risale-i Nur’da hedef bütün bütün ayrı olduğundan, kelimatındaki kasta makrun olmayan târizler değil, belki tasrihler de bulunsa şayan-ı af ve müsamahadır. Bu noktayı izah eden bu misal, mikyastır. Meselâ:

Ben bir maksadımı hedef ederek yoluma koşup gidiyorum. İhtiyarsız, yolumda koşarken büyük bir adama çarpıp, o adam yere düşse, desem“Efendim, affet. Ben, maksadıma gidiyordum. Bilmeyerek çarpıldım”;elbette affeder ve gücenmez. Eğer kastî olarak bir parmağı o adama tâciz suretinde kulağına iliştirsem, hakaret telâkki edecek ve benden gücenecek…

Risale-i Nur’un hedefi iman ve âhiret olduğundan, harekât-ı ilmiye ve fikriyesinde ehl-i dünyanın siyasetine çarpsa ve şiddetli kelimat bulunsa, şayan-ı af ve müsamahadır. Maksadımız size ilişmek değildir. Hedefimize yürüyoruz…

Dünyada hiçbir misli görülmemiş bir haksızlığa maruz kaldım. Şöyle ki:

Son müdafaatım ve üç itiraznamem ile yirmi cihetle kat’î delillerle yüz altmış

üçüncü maddenin bana temas etmediğini ve yirmi senede yazılan yüz yirmi risalemin içinde, kendilerince medar-ı tenkit yirmi kelimeden aşağı mahdut birkaç nokta bulunmasıyla, ayrı ayrı zamanda yazılmış kıymettar ve menfaatli ve uhrevî ve Avrupa feylesoflarının dinsiz ve mülhid şakirtlerine karşı—Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiyenin azalığı münasebetiyle—hakikî ve ilmî müdafaatım, çok zaman sonra ilcaat-ı zamana göre kabul edilen Kanun-u Medenînin bazı maddelerine, yüz bin kelimat içinde on-on beş kelimenin muvafık gelmemesi sebebiyle hem benim mahkûmiyetim talep edilmiş; hem mühim keşfiyat-ı mâneviyeyi havi yüz yirmi kitap olan Risale-i Nur'un elde bulunan nüshaları müsadere edilmiş ve inde'l-muhakeme bütün ilmi ve mantıkî ve kanunî iddia ve müdafaatım, esbab-ı mucibe gösterilmeksizin, sebepsiz ve kanunsuz reddedilmiştir.

Yüz altmış üçüncü madde-i kanuniye, "asayişi ihlâl edebilecek hissiyat-ı diniyeyi tahrik edenler" mealinde bulunan şu kanunun, elbette bu hadsiz genişlik içinde bir tefsiri var. Elbette kuyud-u ihtiraziyesi bulunacak. Yoksa, bu madde, bu geniş mânâ ile beni mahkûm ettiği gibi, bütün ehl-i diyanete ve başta Diyanet Riyaseti olarak, bütün vaizlere ve bütün imamlara, bana teşmil edildiği gibi teşmil edilebilir. Çünkü, yüz sahifeden fazla müdafaat-ı kat'iye ve hakikiyem ile beraber, bana temas ettirilebilecek bir mânâ veriliyor ki, o mânâ her nasihat eden kimseye ve hattâ bir dostunu iyiliğe sevk etmek için irşad eden herkesi daire-i hükmü altına alabilir. Bu madde-i kanuniyenin mânâsı şu olmak gerektir ki, taassup perdesi altında muhalif bir siyaseti takip eden ve terakkiyat-ı medeniyeye sed çekenlere sed çekmek içindir. Bu maddenin, bu mânâda, çok kat'î delillerle ispat etmişiz ki, bize bir cihet-i temâsı yoktur.

Evet, bu madde, bu mânâda tefsirsiz ve kuyud-u ihtiraziyesiz ve garazkâr, istediği adamları onunla çarpmasına müsait, hudutsuz bir mânâda olamaz. Evet, ben on sene nezaret ve dikkat altında ve yirmi senede telif ettiğim yüz yirmi risaleyle bu kadar hakkımdaki tetkikat-ı amîka neticesinde cüz'î bir derece âsâyişi ihlâl etmiş bir emare, ne bende ve ne de o risaleleri okuyanlarda bulunmadığı halde ve yirmi veçhile ispat ettiğim ve beni yakından tanıyan zatların şehadetiyle, on üç seneden beri şeytandan kaçar gibi siyasetten kaçtığımı ve hükûmetin işine karışmadığımı ve tahammül-ü beşer fevkinde işkencelere tahammül edip dünyaya karışmadığım ve iman hizmetini bu dünyada en büyük maksat telâkki ettiğim halde, "Said dini siyasete âlet edip, âsâyişi ihlâle teşebbüse niyet ediyor" diye, beni yüz altmış üçüncü maddeye temas ettirmek, mahkûm etmek, bütün rû-yi zemindeki adliye ve mahkemelerin haysiyetine ilişecek ve nazar-ı dikkati celb edecek hiç görülmemiş bir hadise-i adliyedir kanaatindeyim.

İşte, cihangir hükümdarların ve kahraman kumandanların küçük mahkemelerde diz çöküp kemal-i inkıyad ile mutavaat göstermeleri, mahkemenin hiçbir cihetle zedelenmeyecek bir haysiyet ve şerefinin mevcudiyetini ispat eder. İşte, mahkemelerin bu yüksek ve mânevî haysiyetine dayanıp, hukukumu, hürriyetle müdafaa ediyorum. Bir makale içindeki zararlı görülen dört-beş kelime sansür edildikten sonra mütebakisinin neşrine izin verilirken, yüz yirmi kitabın, birbirinden ayrı ve ayrı ayrı zamanlarda telif edildiği halde, yalnız bir-iki risalede şimdiki nazarlara zararlı tevehhüm edilen on beş kelime yüzünden, yüz on beş mâsum ve menfaattar ve mühim bir kısmı Ankara Kütüphanesinde mevcut olup iftiharla kabul edilen kitapların ele geçenlerinin müsadere ile mahkûm edilmesi, rû-yi zemindeki adliyenin şerefine elbette ilişecek mahiyettedir. Elbette Mahkeme-i Temyiz bu haysiyet ve şerefi sıyanet eder.

En ziyade tenkit edilen ve umum kitaplarımı muahazeye sebebiyet veren beş-on mesele içinde en mühimi, gelecek bu iki meseledir:

فَلِأُمِّهِ السُّدُسُ [1] فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنْثَيَيْنِ [2] âyetleridir. İşte, benim ve kitaplarımın mahkûmiyeti beş-altı meseleden, en birinci bu iki meseledir. Ben hakikî, menfaatli medeniyete karşı değil, belki kusurlu ve zararlı “mimsiz” tâbir ettiğim medeniyete karşı otuz-kırk seneden beri i’câz-ı Kur’ân’ı esas tutup, o medeniyetin muhalif noktalarını aşağı düşürüp, medeniyetin aczi ile i’câz-ı Kur’ân’ı ispat etmek esası üzerine, matbu ve gayr-ı matbu, Arapça ve Türkçe çok kitaplar yazdım. İrsiyet hakkındaki kanun-u medenînin, Kur’ân’ın bu iki âyetine muhalif maddelerini vaktiyle muvazene etmişim. Onların muannid feylesoflarını da ilzam edecek deliller göstermişim. Hükûmet-i Cumhuriyenin ilcaat-ı zamanına göre kabul ettiği bir kısım kanun-u medeniyenin bir kısım maddelerini kabulden evvel, bu meseleleri, medeniyete ve feylesoflara karşı yazmışım ve müdafaa etmişim. Kurun-u ulâ ve vustâdaki zayi olan kadınlık hukukunu, Kur’ân-ı Hakîm gayet ehemmiyetle muhafaza ettiğini beyan etmişim. Şimdi, bu iki meseledeki beyanatım, hükûmet-i Cumhuriyenin kanununa muhaliftir diye, yüz altmış üçüncü madde ile muahaze edildim. Ben de adliyenin en yüksek mahkemesine derim ki:

1. “... Erkeğe iki kız hissesi vardır.” Nisâ Sûresi, 4:176.
2. “…Annenin hakkı altıda birdir.” Nisâ Sûresi, 4:11.

Bin üç yüz elli senede ve her asırda, üç yüz elli milyon insanların hayat-ı içtimaiyesinde en kudsî ve hakiki ve hakikatli bir düstur-u İlâhînin üç yüz elli bin tefsirlerin tasdikine ve aynen hükümlerine istinaden, ve bütün ecdadımızın ruhlarına hürmeten, i’câz-ı Kur’ân’ı Avrupa mülhidlerine karşı göstermek için, iki nass-ı âyeti, on beş sene evvel ve on sene evvel ve dokuz sene evvel üç

kitabımda zikretmekliğim, beni şimdiki şerait dahilinde ve ahvâl-ı sıhhiyem noktasında yaşayamayacağım bir mahpusiyete mahkûm edip ve dolayısıyla, bir cihette âdeta idamıma hükmeden ve yüz on beş risalemi bunun gibi bir-iki mesele yüzünden mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rû-yi zeminde adalet varsa, bu kararı red ve bu hükmü nakzedecektir.

En ziyade bizi gayet hayretle, nihayet bir meyusiyete düşüren şudur ki: Isparta'da habbeyi kubbe yapıp, hiçbir hakikate istinad etmeyen evham ve ihbarata binaen hakkımda verdikleri karara karşı mezhebimizde yalana hiçbir cihetle cevaz verilmediğinden, aleyhimde de olsa, hak ve doğru söylemekmecburiyetiyle, yüz yirmi sahife kuvvetli ve mantıkî delillerle kendimi müdafaa ettiğim ve bu kanunla hiçbir cihetle temasım olmadığını ispat ettiğim halde, bu müdafaatımı ve ispatımı hiç nazara almayarak, telif tarihiyle istinsah tarihlerini, hattâ bir şahsa irsal eylediğim tarihleri dahi birbirine mağlâta ile karıştırıp ve yirmi senelik işi, bir sene zarfında olmuş gibi görerek, nakarat gibi, Isparta'daki evhamlı kararı, hem sorgu hakimlerinin kararnamesinde, hem makam-ı iddianın iddianamesinde, hem bizi mahkûm eden mahkemenin son kararında aynen, haklı müdafaatımız nazara alınmadan tekrar edilmiş ve bizi mahkûm etmişlerdir. Ehl-i hak ve hakikati titreten bu haksızlığın bir an evvel ref'i ve Risale-i Nur'un mâsumiyetinin ilânını, şiddetle adliyenin en yüksek makamı olan mahkemeden beklerim. Eğer pek haklı ve kuvvetli bu feryadımı–farz-ı muhal olarak–adliyenin yüksek makamı işitip dinlemezse, şiddet-i meyusiyetimden diyeceğim:

Ey beni bu belâya sevk edip bu hâdiseyi icad eden mülhid zalimler! Madem ve herhalde, mânen ve maddeten beni idam etmeye niyet etmiştiniz. Neden umum mazlumların ve biçarelerin hukuklarını muhafaza eden adliyenin çok ehemmiyetli haysiyetini rahnedar edecek entrikalarla, dolaplarla, adliyenin eliyle yürüdünüz? Doğrudan doğruya karşımda merdane çıkıp, "Senin vücudunu bu dünyada istemiyoruz" demeliydiniz!

Sorgu hakimlerinin dört aya yakın bir zamanda, yüz on yedi adamın isticvabı ve tahkikatıyla meşgul olduğu bir meseleyi bir buçuk günde Ağır Ceza Mahkemesi gayet sathî bir nazarla bakıp, onların içindeki noksan ve hatâları görmeyerek ve bilhassa akademi heyeti muvacehesinde izah ve ispat edeceğimi iddia ettiğim Risale-i Nur'daki mühim keşfiyat-ı mâneviyeye ait ilmî müdafaatım, esbab-ı mucibe ile red ve cerh edilmeksizin, sathî bir nazarla hükümde istical ettiklerinden, hakperest ve adaletperver olmalarına, bu sathî nazar sebebiyle, pek yanlış olan bu kararın isabet-i kanuniyesi olmadığından, mucib-i tetkik ve nakzdır.

NETİCE: Bu babda duruşma evrakının ve bilhassa müsadere edilen matbu ve

gayr-ı matbu risalelerimin tetkik ve mütalâasından anlaşılacağı üzere, ilmî ve mantıkî ve kanunî bütün itirazat ve müdafaatım nazar-ı teemmüle alınmamış; gerek sorgu hakimliğince ve gerek mahkemece esbab-ı mucibe gösterilmeksizin, delilsiz ve kanunsuz, indî mütalâalarla açıktan reddedilmiş ve bu sebeple, otuz senedir Avrupa feylesoflarına ve medeniyetin sefih kısmına karşı Türk-İslâm hukukunu müdafaa eden ve tılsım-ı kâinatın muammâsını açan ve mânevî keşfiyatı hâvi risalelerim müsadere olunduktan başka, ahvâl-i sıhhiyem noktasında tahammül edemeyeceğim cismânî ceza ile mahkûm edilmiş olduğumdan, gerek yukarıda serd edilen sebepler ve gerekse iddianameye karşı verdiğim itiraznamem ve son celse-i muhakemede esasa dair beş umdeyi hâvi tahriri takdim ettiğim ikinci itiraznamem ve son müdafaatımda tafsilen izahata ve ilmî ve kanunî sebeplere ve indettetkik tesadüf buyurulacak nevakıs-ı kanuniyeye binaen, pek açık ve sarih bir surette mâzuriyetimi istilzam eden bu hükmünüzün nakzıyla adaletin izharını heyetinizden beklerim.

[1] وَاُفَوِّضُ اَمْرِی اِلَی اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ بَصِیرٌ بِالْعِبَادِ der ve tevekkülle Cenâb-ı Hakka iltica eylerim.

Sâbık yüz küsur sahifeden ibaret yedi safha müdafaatım müteaddit defa mahkemede okunmakla beraber, müteaddit mahkemenin defterlerinde zapta geçmiş bu gelecek tashih lâyihası ise, daha Temyiz evrakımız gelmediğinden okunmamış ve zapta geçmemiştir. Elbette yakında o da zapta geçer.

1. “Ben işimi Allah’a havale ediyorum. Şüphesiz ki Allah kullarını hakkıyla görür.” Mü’min Sûresi, 40:44.

Mahkeme-i Temyizin dâvâmızı nakzetmeyip tasdiki takdirinde, tashih-i dâvâ için Heyet-i Vekileye yazılmış bir arzuhaldir.

Orada zahiren görülecek şekvâ ise, hükûmete şekvâ etmektir. Ve tenkitler, hükûmeti iğfale çalışan entrikacıları tenkit etmektir.

Ey ehl-i hall ve akd! Dünyada emsali nadir bulunan bir haksızlığa giriftar edildim. Bu haksızlığa karşı sükût etmek hakka karşı bir hürmetsizlik olduğundan, bilmecburiye gayet ehemmiyetli bir hakikati fâş etmeye mecburum. Diyorum ki:

Ya benim idamımı ve yüz bir sene cezayı istilzam edecek kusurumu kanun dairesinde gösteriniz; veyahut bütün bütün divane olduğumu ispat ediniz; veyahut benim ve risalelerimin ve dostlarımın tam serbestiyetimizi verip, zarar ve ziyanımızı müsebbiplerinden alınız.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Mahkeme-i Temyizden dâvâmızı nakz yerine tasdik geldiği takdirde, Heyet-i Vekileye ve hem Meclis-i Meb'usana, hem Dâhiliye Vekâletine ve hem Adliye Nezaretine vermek üzere, dâvâmızı tashih münasebetiyle yazılmış bir lâyihadır. Eğer bu haklı derdimi ve ehemmiyetli hakkımı bu mercilere dinlettiremezsem, bu hayata veda etmek bana vâcip olur. Çünkü, sükûtumla şahsî bir hakkımla beraber, binler muhterem hukuk zâyi olur.

Evet, herbir hükûmetin bir kanunu, bir usulü var; o kanuna göre ceza verilir. Hükûmet-i Cumhuriyenin kanunlarıyla beni ve dostlarımı en ağır bir cezaya müstehak edecek esbab bulunmazsa, elbette takdir ve mükâfat ve tarziye ile beraber, tam hürriyetimizi vermek lâzım gelir. Çünkü meydandaki gayet ehemmiyetli hizmet-i Kur'âniyem eğer hükûmetin aleyhinde olsa, böyle bir senelik bana ceza, birkaç dostuma altışar ay mahkûmiyetle olamaz. Belki yüz bir sene ve idam gibi bana ceza ve en ağır cezaları da benim ile ciddî hizmetime irtibat edenlere vermek lâzım gelir. Eğer hizmetimiz hükûmetin aleyhinde olmazsa, o vakit değil ceza, hapis, ittiham; belki takdir, mükâfatla karşılanmak lâzım gelir. Çünkü, bir hizmet ki, yüz yirmi risale o hizmetin tercümanları olmuş. Ve o hizmetle koca Avrupa feylesoflarına meydan okuyup, esasları zîr ü zeber edilmiş.

Elbette o tesirli hizmet ya dahilde gayet müthiş bir netice verir, veyahut gayet nâfi ve yüksek ve ilmî bir semere verecek. Onun için, göz boyamak nev'inde ve efkâr-ı âmmeyi aldatmak tarzında ve hakkımızda zalimlerin entrikalarını, yalanlarını setretmek suretinde, çocuk oyuncağı gibi bana bir sene ceza verilmez. Benim emsalim ya idam olur, darağacına müftehirane çıkarlar; veyahut lâyık olduğu makamda serbest kalırlar.

Evet, binler lira kıymetinde elmasları çalabilen mâhir bir hırsız, on kuruşluk bir cam parçasına hırsızlık etmekle, elmas çalmış gibi aynı cezaya kendini mahkûm etmek, dünyada hiçbir hırsızın, belki hiçbir zîşuurun kârı değildir.

Böyle bir hırsız kurnaz olur. Böyle nihayet derecede eblehâne hareket etmez.

Ey efendiler! Haydi, vehminiz gibi, ben o hırsız gibi oldum. Ben Isparta nahiyelerinde perişan, bir köyde dokuz sene inzivada bulunan ve şimdi benimle beraber gayet hafif bir cezaya mahkûm olan safdil beş-on biçarelerin fikirlerini hükûmet aleyhine çevirmekle, kendini ve gaye-i hayatı olan risalelerini tehlikeye atmaktansa, eski zamanda olduğu gibi, Ankara'da veya İstanbul'da büyük bir memuriyette oturup, binler adamı takip ettiğim maksada çevirebilirdim. O vakit, böyle zelilâne mahkûmiyet değil, belki mesleğime ve hizmetime münasip bir izzetle dünyaya karışabilirdim. Evet, fahr ve temeddüh niyetiyle değil, belki mecburiyet ve mahcubiyetle, hodfuruşane eski bir kısım riyakârlığımı hatırlatmakla, beni ehemmiyetsiz, vücudundan istifade edilmez, âdi mertebeye sukut ettirmek isteyenlerin yanlışlarını göstermek için derim:

*İki Mekteb-i Musibet Şehadetnamesi*namındaki matbu eski müdafaatımı görenlerin tasdikiyle, Otuz Bir Mart Hadisesinde bir nutuk ile, isyan etmiş sekiz taburu itaate getiren ve bir zaman gazetelerin yazdıkları gibi, İstiklâl Harbinde *Hutuvat-ı Sitte* namında bir makale ile, İstanbul'daki efkâr-ı ulemayı İngiliz aleyhine çevirip, harekât-ı milliye lehinde ehemmiyetli hizmet eden ve Ayasofya'da binler adama nutkunu dinlettiren ve Ankara'daki Meclis-i meb'usanın şiddetli alkışlamasıyla karşılanan ve yüz elli bin banknot, yüz altmış üç meb'usun imzası ile medrese ve darülfünuna tahsisatı kabul ettiren ve Reisicumhurun hiddetine karşı, divan-ı riyasette[HAŞİYE-1] kemal-i metanetle fütur getirmeyerek mukabele edip namaza davet eden, ve Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiyede, hükûmet-i ittihadiyenin ittifakıyla hikmet-i İslâmiyeyi Avrupa hükemasına tesirli bir surette kabul ettirmek vazifesine lâyık görünen ve cephe-i harpte yazdığı ve şimdi müsadere edilen *İşârâtü'l-İ'câz* o zamanın baş kumandanı olan Enver Paşaya o derece kıymettar görünmüş ki, kimseye yapmadığı bir hürmetle, istikbaline koştuğu o yadigâr-ı harbin hayrına şerefine hissedar olmak fikriyle, *İşârâtü'l-İ'câz*'ın tab'ı için kâğıdını vererek, müellifinin harpteki mücâhedâtı takdirkârâne yâd edilen bir adam, böyle âdi bir beygir hırsızı veyahut kız kaçırıcı ve bir yankesici gibi en aşağı bir cinayetle kendini bulaştırıp, izzet-i ilmiyesini ve kudsiyet-i hizmetini ve kıymettar binler dostlarını rezil edip sukut edemez ki, siz onu bir senelik ceza ile mahkûm edip, âdi bir keçi, koyun hırsızı gibi muamele edesiniz... Ve sebepsiz, on sene sıkıntılı bir tarassutla tâzip ettikten sonra, şimdi de bir sene hapis ile beraber, bir sene de nezaret altında tutmak suretiyle, padişahın tahakkümünü kaldıramadığı halde garazkâr bir hafiyenin veya âdi bir polisin tahakkümü altında azap vermektense, idam edilmesini daha evlâ görür. Eğer böyle bir adam dünyaya karışsaydı ve karışmaya arzusu olsaydı ve hizmet-i kudsiyesi müsaade etseydi, Menemen

hadisesinin ve Şeyh Said vâkıasının onar misli olacak bir tarzda karışırdı. Dünyaya işittirecek bir top sadası, bir sinek sadasına inmeyecekti.

Haşiye-1 Eski Said söz istiyor, diyor ki: "On üç senedir beni konuşturmadınız. Şimdi madem beni nazara alıp sizi itham altına alıyorlar ve sizden korkuyorlar. Elbette benim onlarla konuşmam lâzım geliyor. Gerçi benlik, enaniyet çirkindir; fakat mağrur ve muannid enaniyetlilere karşı, haklı bir surette ve sırf kendisini müdafaa ve muhafaza etmek için benlik göstermek lâzım geliyor. Onun için, Yeni Said gibi, mahviyetle, mülâyimane konuşamayacağım." Ben de ona söz verdim. Fakat enaniyetlerine, temeddühlerine iştirak etmiyorum.

Evet, hükûmet-i Cumhuriyenin nazar-ı dikkatine arz ediyorum ki, beni bu belâya sevk eden gizli komitenin yaptığı tedabir ve ettiği propaganda ve entrikalar bu hali gösteriyor. Çünkü, hiçbir hadisede görülmemiş bir tarzda umumî bir propaganda, bir entrika ve bir dehşet aleyhimize döndüğüne delil şudur ki: Altı aydır, yüz bindostum varken, hiçbiri bana bir mektup yazamadı, bir selâm gönderemedi,hükûmeti iğfale çalışan entrikacıların ihbaratıyla vilâyât-ı şarkiyeden, ta vilâyât-ı garbiyeye kadar her yerde istintaklar, taharriyatlar devam ettiğidir. İşte, entrikacıların çevirdikleri plân, benim gibi binler adamı en ağır cezaya çarpacak bir hadiseye göre tertip edilmiş. Halbuki, en âdi bir adamın en âdi bir hırsızlığı gibi bir hâdiseyi andıracak bir ceza vaziyetini neticeverdi! Yüz on beş adamdan, on beş mâsumlara beş-altı ay ceza verildi.

Acaba dünyada hiçbir zîakıl, elinde gayet keskin elmas kılınç bulunsa, müthiş bir arslanın veya ejderhanın kuyruğuna hafifçe iliştirip kendine musallat eder mi? Eğer maksadı tahaffuz veya dövüşmek ise, kılıncı başka yere havale eder. İşte, sizin nazarınızda ve vehminizde beni o adam gibi telâkki etmişsiniz ki, beni bu tarzda cezaya, mahkûmiyete çarptınız. Eğer bu derece hilâf-ı şuur ve muhalif-i akıl hareket ediyorsam, koca memlekete dehşet verip propaganda ile efkâr-ı âmmeyi aleyhime çevirmek değil, belki âdi bir divane gibi tımarhaneye gönderilmem lâzım gelir. Eğer verdiğiniz ehemmiyete mukabil bir adam isem, elbette arslanı kendine saldırtmak ve ejderhayı kendine hücum ettirmek için, o keskin kılıncı onların kuyruklarına uzatmaz; belki mümkün olduğu kadar kendini muhafaza edecek... Nasıl ki on sene itiyarî bir inzivayı ihtiyar edip, tâkat-i beşerin fevkinde sıkıntılara tahammül ederek, hükûmetin işine hiçbir cihetle karışmadım ve karışmak arzu etmedim. Çünkü hizmet-i kudsiyem beni men' ediyor.

Ey ehl-i hall ve akd! Acaba hiç mümkün müdür ki, yirmi sene evvel gazetelerin yazdığı gibi,bir makale ile otuz bin adamı kendi fikrine çeviren, ve koca Hareket Ordusunun nazar-ı dikkatini kendine çeviren ve İngiliz Başpapazının, altı yüz kelimeyle istediği suallerine altı kelimeyle cevap veren ve bidayet-i Hürriyette en meşhur bir diplomat gibi nutuk söyleyen bir adamın yüz yirmi risalesinde dünyaya, siyasete bakacak yalnız on beş kelime mi bulunur? Hiçbir akıl kabuleder mi ki, bu adam siyaseti takip ediyor ve maksadı dünyadır ve hükûmete ilişmektir? Eğer fikri, siyaset ve hükûmete ilişmek olsaydı, böyle bir adam, birtek risalesinde sarihan, işareten yüz yerde maksadını ihsas edecekti! Acaba o adamın maksadı siyasetçe tenkit olsaydı, yalnız tesettür ve irsiyete dair

eski zamandan beri carî bir-iki düsturdan başka medar-ı tenkit bulamaz mıydı? Evet, koca bir inkılâbı yapan bir hükûmetin rejimine muhalif bir fikr-i siyaseti takip eden bir adam, bir-iki malûm maddeler değil, yüz binler madde-i tenkit bulabilirdi. Güya hükûmet-i Cumhuriyenin yalnız inkılâbı, bir-iki küçük meseledir! Ben de, onu hiçbir tenkitmaksadım olmadığı halde, eski yazdığım bir-iki kitabımda zikrettiğimbir-iki kelime varmış diye, hükûmetin rejimine ve inkılâbına hücum ediyor denilmiş. İşte, ben de soruyorum: Böyle en ednâ bir cezaya medar olamayan ilmî bir maddeye, koca bir memleketi meşgul edip endişe verecek bir şekil verilir mi?

İşte, beni ve beş-on dostlarımı bu âdi, ehemmiyetsiz cezaya çarpmak, umum memlekette aleyhimize bir şiddetli propaganda ve milleti korkutup bizden nefret ettirmek ve Dahiliye Nâzırını, mühim bir kuvvetle, Isparta'da bir tek neferin göreceği işi görmek için Isparta'ya celb edilmesi ve Heyet-i Vekile Reisi İsmet, vilâyât-ı Şarkiyeye o münasebetle gitmesi ve iki ay benim hapiste bütün bütün konuşmaktan men' edilmem ve bu gurbette, kimsesizlikte, hiç kimse halimi sormak ve selâm göndermeye meydan verilmemek gösteriyor ki, dağ gibi bir ağaçta, nohutgibi bir tek meyve bulundurup, mânâsız, hikmetsiz, kanunsuz bir vaziyettir ki, değil hükûmet-i Cumhuriye gibi en ziyade kanunperest ve kanunî bir hükûmet, belki hikmetle iş görmek mânâsıyla hükûmet namı verilen dünyada hiçbir hükûmetin işi olamaz. Ben hukukumu, kanun dairesinde istiyorum. Kanun namına kanunsuzluk edenleri, cinayetle ittiham ediyorum. Böyle cânilerin keyiflerini, elbette hükûmet-i Cumhuriyenin kanunları reddeder ve hukukumu iade eder ümidindeyim.

Eskişehir hapsinde tecrid-i mutlakta

Said Nursî

On Altıncı Mektup

[1]

Şu Mektup [2] فَقُولاَ لَهُ قَوْلاً لَيِّنًا *sırrına mazhar olmuş, şiddetli yazılmamış.*

1. "Onlar öyle kimselerdir ki, insanlar onlara 'Düşman size karşı büyük birkuvvet topladı; onlardan korkun' dedikleri zaman onların imanıziyadeleşti ve 'Allah bize yeter; O ne güzel vekildir' dediler." Âl-iİmrân Sûresi, 3:173.
2. "Ona yumuşak bir dille söz söyleyin." Tâhâ Sûresi, 20:44.

Çoklar tarafından sarihan ve mânen gelen bir suale cevaptır. Şu cevabı vermek benim için hoş değil; arzu etmiyorum. Herşeyimi Cenâb-ı Hakkın tevekkülüne bağlamıştım. Fakat ben kendi halimde ve âlemimde rahat bırakılmadığım ve yüzümü dünyaya çevirdikleri için, Yeni Said değil, bilmecburiye Eski Said lisanıyla, şahsım için değil, belki dostlarımı ve Sözlerimi ehl-i dünyanın evham ve eziyetinden kurtarmak için, hakikat-i hali hem dostlarıma, hem ehl-i dünyaya ve ehl-i hükme beyan etmek için, Beş Noktayı beyan ediyorum.

BİRİNCİ NOKTA

Denilmiş: "Niçin siyasetten çekildin, hiç yanaşmıyorsun?"

Elcevap: Dokuz on sene evveldeki Eski Said, bir miktar siyasete girdi. Belki siyaset vasıtasıyla dine ve ilme hizmet edeceğim diye beyhude yoruldu. Ve gördü ki, o yol meşkûk ve müşkülâtlı ve bana nisbeten fuzuliyâne, hem en lüzumlu hizmete mâni ve hatarlı bir yoldur. Çoğu yalancılık; ve bilmeyerek ecnebî parmağına âlet olmak ihtimali var.

Hem siyasete giren, ya muvafık olur veya muhalif olur. Eğer muvafık olsa, madem memur ve meb'us değilim; o halde siyasetçilik bana fuzulî ve mâlâyâni birşeydir. Bana ihtiyaç yok ki beyhude karışayım. Eğer muhalif siyasete girsem, ya fikirle veya kuvvetle karışacağım. Eğer fikirle olsa, bana ihtiyaç yok. Çünkü mesâil tavazzuh etmiş; herkes benim gibi bilir. Beyhude çene çalmak mânâsızdır. Eğer kuvvetle ve hâdise çıkarmakla muhalefet etsem, husulü meşkûk bir maksat

için binler günaha girmek ihtimali var; birinin yüzünden çoklar belâya düşer. Hem on ihtimalden bir iki ihtimale binaen günahlara girmek, masumları günaha atmak vicdanım kabul etmiyor diye, Eski Said, sigara ile beraber gazeteleri ve siyaseti ve sohbet-i dünyeviye-i siyasiyeyi terk etti. Buna kat'î şahit, o vakitten beri, sekiz senedir birtek gazete ne okudum ve nedinledim. Okuduğumu ve dinlediğimi, biri çıksın, söylesin. Halbuki,sekiz sene evvel, günde belki sekiz gazete Eski Said okuyordu. Hem beş senedir bütün dikkatle benim halime nezaret ediliyor. Siyasetvâri bir tereşşuh gören söylesin. Halbuki, benim gibi asabî ve اِنَّمَا الْحِيلَةُ فِي تَرْكِ الْحِيَلِ[1] düsturuyla, en büyük hileyi hilesizlikte bulan pervâsız, alâkasız bir insanın, değil sekiz sene, sekiz gün bir fikri gizli kalmaz. Siyasete iştihası ve arzusu olsaydı, tetkikata, taharriyâta lüzum bırakmayarak, top güllesi gibi sadâ verecekti.

1. Gerçek hile, hilesizliktir.

İKİNCİ NOKTA

Yeni Said niçin bu kadar şiddetle siyasetten tecennüb ediyor?

Elcevap: Milyarlar seneden ziyade olan hayat-ı ebediyeye çalışmasını ve kazanmasını, meşkûk bir iki sene hayat-ı dünyeviyeye lüzumsuz, fuzulî bir surette karışmayla feda etmemek için; hem en mühim, en lüzumlu, en saf ve en hakikatli olan hizmet-i iman ve Kur'ân için şiddetle siyasetten kaçıyor. Çünkü, diyor:

Ben ihtiyar oluyorum; bundan sonra kaç sene yaşayacağımı bilmiyorum. Öyle ise bana en mühim iş, hayat-ı ebediyeye çalışmak lâzım geliyor. Hayat-ı ebediyeyi kazanmakta en birinci vasıta ve saadet-i ebediyenin anahtarı imandır; ona çalışmak lâzım geliyor.

Fakat ilim itibarıyla insanlara dahi bir menfaat dokundurmak için şer'an hizmete mükellef olduğumdan, hizmet etmek isterim. Lâkin o hizmet, ya hayat-ı içtimaiye ve dünyeviyeye ait olacak. O ise elimden gelmez. Hem fırtınalı bir zamanda sağlam hizmet edilmez. Onun için, o ciheti bırakıp, en mühim, en lüzumlu, en selâmetli olan, imana hizmet cihetini tercih ettim. Kendi nefsime kazandığım hakaik-i imaniyeyi ve nefsimde tecrübe ettiğim mânevî ilâçları, sair insanların eline geçmek için, o kapıyı açık bırakıyorum. Belki Cenâb-ı Hak bu hizmeti kabul eder ve eski günahıma kefaret yapar. Bu hizmete karşı şeytan-ı racîmden başka hiç kimsenin—mü'min olsun, kâfir olsun, sıddık olsun, zındık olsun—karşı gelmeye hakkı yoktur. Çünkü imansızlık başka şeylere benzemiyor. Zulümde, fıskta, kebâirde birer menhus lezzet-i şeytaniye bulunabilir. Fakat imansızlıkta hiçbir cihet-i lezzet yok. Elem içinde elemdir, zulmet içinde zulmettir, azap içinde azaptır.

İşte, böyle hadsiz bir hayat-ı ebediyeye çalışmayı ve iman gibi kudsî bir nura hizmeti bırakmak, ihtiyarlık zamanında lüzumsuz, tehlikelisiyaset oyuncaklarına atılmak, benim gibi alâkasız ve yalnız ve eskigünahlarına kefaret aramaya mecbur bir adamda ne kadar hilâf-ı akıldır, ne kadar hilâf-ı hikmettir, ne derece bir divaneliktir; divaneler de anlayabilirler.

Amma “Kur’ân ve imanın hizmeti niçin beni men’ ediyor?” dersen, ben de derim ki:

Hakaik-i imaniye ve Kur’âniye birer elmas hükmünde olduğu halde, siyasetle âlûde olsaydım, elimdeki o elmaslar, iğfal olunabilen avam tarafından, “Acaba taraftar kazanmak için bir propaganda-i siyaset değil mi?” diye düşünürler. O elmaslara âdi şişeler nazarıyla bakabilirler. O halde, ben o siyasete temas etmekle, o elmaslara zulmederim ve kıymetlerini tenzil etmek hükmüne geçer. İşte, ey ehl-i dünya! Neden benimle uğraşıyorsunuz, beni kendi halimde bırakmıyorsunuz?

Eğer derseniz, “Şeyhler bazan işimize karışıyorlar. Sana da bazan şeyh derler”; ben de derim:

Hey efendiler, ben şeyh değilim. Ben hocayım. Buna delil: Dört senedir buradayım. Birtek adama tarîkat verseydim, şüpheye hakkınız olurdu. Belki yanıma gelen herkese demişim: “İman lâzım, İslâmiyet lâzım. Tarîkat zamanı değil.”

Eğer derseniz, “Sana Said-i Kürdî derler. Belki sende unsuriyetperverlik fikri var, o işimize gelmiyor”; ben de derim:

Hey efendiler! Eski Said ve Yeni Said’in yazdıkları meydanda. Şahit gösteriyorum ki, ben [1] اَلْاِسْلَامِيَّةُ جَبَّتِ الْعَصَبِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ ferman-ı kat’îsiyle, eski zamandan beri menfi milliyet ve unsuriyetperverliğe, Avrupa’nın bir nevi frenk illeti olduğundan, bir zehr-i katil nazarıyla bakmışım. Ve Avrupa, o frenk illetini İslâm içine atmış, tâ tefrika versin, parçalasın, yutmasına hazır olsun diye düşünür. O frenkilletine karşı eskiden beri tedaviye çalıştığımı, talebelerim ve banatemas edenler biliyorlar.

1. “İslâm, Câhiliyetten kalma ırkçılık ve kabileciliği ortadan kaldırmıştır.Müslüman olduktan sonra, Habeşli bir köle ile Kureyşli bir efendiarasında hiçbir fark yoktur”. Bu ibare, İslâmiyet öncesi câhiliyeâdetlerine dönmekten men’ eden hadislerden iktibas edilmiştir. Bumevzuda bir çok hadis-i şerif rivayet edilmiştir. Bunlardan birisişöyledir: اَلْاِسْلَامُ يَجُبُّ مَاقَبْلَهُ .. “İslâm dini, kendinden önceki bâtıl olan fiil, hareket, âdet ve inanışları keser, kaldırır.” *Buharî*, Ahkâm: 4, İmâra: 36, 37; *Ebû Dâvud*, Sünnet: 5; *Tirmizî*, Cihâd: 28, İlim: 16, *Nesâî*, Bey’a: 26; *İbni Mâce*, Cihad: 39; *Müsned*, 4:69, 70, 199, 204, 205, 5:381, 6:402, 403.

Madem böyledir. Hey efendiler, herbir hâdiseyi bahane tutup bana sıkıntı vermeye sebep nedir acaba? Şarkta bir nefer hata etse, garpta bir nefere askerlik münasebetiyle zahmet ve ceza vermek; veya İstanbul’da bir esnafın cinayetiyle Bağdat’ta bir dükkâncıyı esnaflık münasebetiyle mahkûm etmek nev’inden, her

hâdise-i dünyeviyede bana sıkıntı vermek hangi usul iledir, hangi vicdan hükmeder, hangi maslahat iktiza eder?

ÜÇÜNCÜ NOKTA

Halimi, istirahatimi düşünen ve her musibete karşı sabır ile sükûtumu istiğrap eden dostlarımın şöyle bir sualleri var ki: “Sana gelen zahmetlere, sıkıntılara nasıl tahammül ediyorsun? Halbuki eskiden çok hiddetli ve izzetli idin; ednâ bir tahkire tahammül edemezdin.”

Elcevap: İki küçük hâdiseyi ve hikâyeyi dinleyiniz, cevabını alınız.

Birinci hikâye: İki sene evvel benim hakkımda bir müdür sebepsiz, gıyabımda tezyifkârâne, hakaretli sözler söylemişti. Sonra bana söylediler. Bir saat kadar Eski Said damarıyla müteessir oldum. Sonra, Cenâb-ı Hakkın rahmetiyle şöyle bir hakikat kalbe geldi, sıkıntıyı izale edip o adamı da bana helâl ettirdi. O hakikat şudur:

Nefsime dedim: Eğer onun tahkiri ve beyan ettiği kusurlar şahsıma ve nefsime ait ise, Allah ondan razı olsun ki,benim nefsimin ayıplarını söyler. Eğer doğru söylemişse, beni nefsiminterbiyesine sevk eder ve gururdan beni kurtarmaya yardımdır. Eğer yalansöylemişse, beni riyadan ve riyanın esası olan şöhret-i kâzibeden kurtarmaya yardımdır. Evet, ben nefsimle musalâha etmemişim. Çünküterbiye etmemişim. Benim boynumda veya koynumda bir akrep bulunduğunubiri söylese veya gösterse, ondan darılmak değil, belki memnun olmaklâzım gelir.

Eğer o adamın tahkiratı, benim imana ve Kur’ân’a hizmetkârlığım sıfatıma ait ise, o bana ait değil. O adamı, beni istihdam eden Sahib-i Kur’ân‘a havale ediyorum. O Azîzdir, Hakîmdir.

Eğer sırf beni sövmek, tahkir etmek, çürütmek nev’inden ise, o da bana ait değil. Ben menfi ve esir ve garip ve elim bağlı olduğundan, haysiyetimi kendi elimle düzeltmeye çalışmak bana düşmez. Belki misafir olduğum ve bana nezaret eden şu köye, sonra kazaya, sonra vilâyete hükmedenlere aittir. Bir insanın elindeki esirini tahkir etmek, sahibine aittir; o müdafaa eder.

Madem hakikat budur. Kalbim istirahat etti,

وَاُفَوِّضُ اَمْرِی اِلَی اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ بَصِیرٌ بِالْعِبَادِ [1] dedim. O vakıayı olmamış gibi saydım, unuttum. Fakat maatteessüf sonra anlaşıldı ki, Kur’ân onu helâl etmemiş.

1. “Ben işimi Allah’a havale ediyorum. Muhakkak ki Allah kullarını hakkıyla görür.” Mü’min Sûresi, 40:44.

İkinci hikâye: Şu senede işittim ki, bir hâdise olmuş. O hâdisenin vukuundan sonra, yalnız icmâlen vukuunu işittiğim halde, o vakıa ile ciddî alâkadarmışım

gibi bir muamele gördüm. Zaten muhabere etmiyordum; etsem de, pek nadir olarak bir mesele-i imaniyeyi bir dostuma yazardım. Hattâ dört senede kardeşime bir tek mektup yazdım. Ve ihtilâttan hem ben kendimi men' ediyordum, hem de ehl-i dünya beni men' ediyordu. Yalnız bir iki ahbap ile haftada bir defa görüşebiliyordum. Köye gelen misafirler ise, ayda bir ikisi, bazı bir iki dakika, bir mesele-i âhirete dair benimle görüşüyordu. Bu gurbet halimde, garip, yalnız, kimsesiz, nafaka için çalışmaya benim gibilere muvafık olmayan bir köyde, herşeyden, herkesten men' edildim. Hattâ, dört seneevvel, harap olmuş bir camii tamir ettirdim. Memleketimde imamlık vevaizlik vesikam elimde olduğundan, o camide dört senedir—Allah kabul etsin—imamlık ettiğim halde, şu mübarek geçen Ramazan'da mescide gidemedim. Bazan yalnız namazımı kıldım, cemaatle kılınan namazın yirmi beş sevabından ve hayrından mahrum kaldım.

İşte, başıma gelen bu iki hâdiseye karşı, aynen iki sene evvel o memurun bana karşı muamelesine gösterdiğim sabır ve tahammülü gösterdim. İnşaallah devam da ettireceğim. Şöyle de düşünüyorum ve diyorum ki:

Eğer ehl-i dünya tarafından başıma gelen şu eziyet, şu sıkıntı, şu tazyik, ayıplı ve kusurlu nefsim için ise, helâl ediyorum. Benim nefsim belki bununla ıslah-ı hal eder; hem ona keffâretüzzünub olur. Dünya misafirhanesinin safâsını çok gördüm. Azıcık cefâsını görsem, yine şükrederim.

Eğer imana ve Kur'ân'a hizmetkârlığım cihetiyle ehl-i dünya beni tazyik ediyorsa, onun müdafaası bana ait değil. Onu, Azîz-i Cebbâra havale ediyorum.

Eğer asılsız ve riyaya sebep ve ihlâsı kıracak bir şöhret-i kâzibeyi kırmak için teveccüh-ü âmmeyi hakkımda bozmak murad ise, onlara rahmet! Çünkü teveccüh-ü âmmeye mazhar olmak ve halkların nazarında şöhret kazanmak, benim gibi adamlara zarardır zannederim. Benimle temas edenler beni bilirler ki, şahsıma karşı hürmet istemiyorum, belkinefret ediyorum. Hattâ kıymettar mühim bir dostumu, fazla hürmeti için belki elli defa tekdir etmişim.

Eğer beni çürütmek ve efkâr-ı âmmeden düşürtmek, iskat ettirmekten muradları, tercümanlık ettiğim hakaik-i imaniye ve Kur'âniyeye ait ise, beyhudedir. Zira Kur'ân yıldızlarına perde çekilmez. Gözünü kapayan, yalnız kendi görmez; başkasına gece yapamaz.

DÖRDÜNCÜ NOKTA

Evhamlı birkaç sualin cevabıdır.

BİRİNCİSİ: Ehl-i dünya bana der: "Ne ile yaşıyorsun? Çalışmadan nasıl geçiniyorsun? Memleketimizde tembelce oturanları ve başkasının sa'yi ile geçinenleri istemiyoruz."

Elcevap: Ben iktisat ve bereketle yaşıyorum. Rezzâkımdan başka kimsenin minnetini almıyorum ve almamaya da karar vermişim. Evet, günde yüz para, belki kırk para ile yaşayan bir adam, başkasının minnetini almaz.

Şu meselenin izahını hiç arzu etmiyordum. Belki bir gururu ve bir enaniyeti ihsas eder fikriyle, beyan etmek bana pek nâhoştur. Fakat, madem ehl-i dünya evhamlı bir surette soruyorlar. Ben de derim ki:

Küçüklüğümden beri halkların malını kabul etmemek (velev zekât dahi olsa), hem maaşı kabul etmemek (yalnız bir iki sene Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiyede dostlarımın icbarıyla kabul etmeye mecbur oldum). Hem maişet-i dünyeviye için minnet altına girmemek, bütün ömrümde bir düstur-u hayatımdır. Ehl-i memleketim ve başka yerlerde beni tanıyanlar bunu biliyorlar. Bu beş seneki nefyimde, çok dostlar bana hediyelerini kabul ettirmek için çok çalıştılar; kabul etmedim. "Öyle ise nasıl idare edersin?" denilse, derim:

Bereket ve ikram-ı İlâhî ile yaşıyorum. Nefsim çendan her hakarete, her ihanete müstehak ise de, fakat Kur'ân hizmetinin kerameti olarak, erzak hususunda, ikram-ı İlâhî olan berekete mazhar oluyorum. [1] وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ sırrıyla, Cenâb-ı Hakkın bana ettiği ihsânâtı yad edip, bir şükr-ü mânevî nev'inde birkaç nümunesini söyleyeceğim. Bir şükr-ü mânevî olmakla beraber, korkuyorum ki, bir riya ve gururu ihsas ederek o mübarek bereket kesilsin. Çünkü müftehirâne gizli bereketi izhar etmek, kesilmesine sebep olur. Fakat, ne çare, söylemeye mecbur oldum.

İşte birisi: Şu altı aydır otuz altı ekmekten ibaret bir kile buğday bana kâfi geldi. Daha var, bitmemiş. Ne miktar kifayet edecek, bilmiyorum.[HAŞİYE-1]

1. "Rabbinin nimetini yâd et." Duhâ Sûresi, 93:11.
Haşiye-1 Bir sene devam etti.

İkincisi: Şu mübarek Ramazan'da, yalnız iki haneden bana yemek geldi; ikisi de beni hasta etti. Anladım ki, başkasının yemeğini yemekten memnûum. Mütebâkisi, bütün Ramazan'da benim idareme bakan mübarek bir hanenin ve sadık bir arkadaşım olan o hane sahibi Abdullah Çavuş'un ihbarı ve şehadetiyle, üç ekmek, bir kıyye pirinç bana kâfi gelmiştir. Hattâ o pirinç, on beş gün Ramazan'dan sonra bitmiştir.

Üçüncüsü: Dağda, üç ay, bana ve misafirlerime bir kıyye tereyağı, hergün ekmekle beraber yemek şartıyla, kâfi geldi. Hattâ, Süleyman isminde mübarek bir misafirim vardı. Benim ekmeğim de ve onun ekmeği de bitiyordu.Çarşamba günüydü, dedim ona: "Git, ekmek getir." İki saat, hertarafımızda kimse yok ki oradan ekmek alınsın. "Cuma gecesi seninyanında bu dağda beraber dua etmek

arzu ediyorum” dedi. Ben de dedim: “ تَوَكَّلْنَا عَلَى اللّٰهِ [1] ; kal.”

1. Allah’a tevekkül ettik.

Sonra, hiç münasebeti olmadığı halde ve bir bahane yokken, ikimiz yürüye yürüye bir dağın tepesine çıktık. İbrikte bir parça su vardı. Bir parça şeker ile çayımız vardı. Dedim: “Kardeşim, bir parça çay yap.”

O ona başladı. Ben de derin bir dereye bakar bir katran ağacıaltında oturdum. Müteessifâne şöyle düşündüm ki: Küflenmiş bir parça ekmeğimiz var; bu akşam ancak ikimize yeter. İki gün nasıl yapacağız ve bu sâfi-kalb adama ne diyeceğim diye düşünmedeyken, birden bire başım çevrilir gibi başımı çevirdim. Gördüm ki, koca bir ekmek, katran ağacının üstünde, dalları içinde bize bakıyor. Dedim: “Süleyman, müjde! Cenâb-ı Hak bize rızık verdi.”

O ekmeği aldık; bakıyoruz ki, kuşlar ve hayvânât-ı vahşiye, hiçbiri ilişmemiş. Yirmi otuz gündür hiçbir insan o tepeye çıkmamıştı. O ekmek ikimize iki gün kâfi geldi. Biz yerken, bitmek üzereyken, dört sene sadık bir sıddîkım olan müstakim Süleyman, ekmekle aşağıdan çıkageldi.

Dördüncüsü: Şu üstümdeki sakoyu, yedi sene evvel eski olarak almıştım. Beş senedir elbise, çamaşır, pabuç, çorap için dört buçuk lira ile idare ettim. Bereket, iktisat ve rahmet-i İlâhiye bana kâfi geldi.

İşte, şu nümuneler gibi çok şeyler var ve bereket-i İlâhiyenin çok cihetleri var. Bu köy halkı çoğunu bilirler. Fakat sakın bunları fahr için zikrediyorum zannetmeyiniz. Belki mecbur oldum. Hem benim için iyiliğe bir medar olduğunu düşünmeyiniz. Bu bereketler, ya yanıma gelen hâlis dostlarıma ihsandır; veya hizmet-i Kur’âniyeye bir ikramdır; veya iktisadın bereketli bir menfaatidir; veyahut “Yâ Rahîm, yâ Rahîm” ile zikreden ve yanımda bulunan dört kedinin rızıklarıdır ki, bereket suretinde gelir, ben de ondan istifade ederim. Evet, hazin mırmırlarını dikkatle dinlesen, “Yâ Rahîm, yâ Rahîm” çektiklerini anlarsın.

Kedi bahsi geldi, tavuğu hatıra getirdi. Bir tavuğum var. Şu kışta yumurta makinesi gibi, pek az fasıla ile hergün rahmet hazinesinden bana bir yumurta getiriyordu. Hem birgün iki yumurta getirdi, ben dehayrette kaldım. Dostlarımdan sordum, “Böyle olur mu?” dedim. Dediler: “Belki bir ihsan-ı İlâhîdir.” Hem şu tavuğun yazın çıkardığı küçük bir yavrusu vardı. Ramazan-ı Şerifin başında yumurtaya başladı, tâ kırk gün devam etti. Hem küçük, hem kışta, hem Ramazan’da bu mübarek hali bir ikram-ı Rabbânî olduğuna, ne benim ve ne de bana hizmet edenlerin şüphemiz kalmadı. Hem ne vakit annesi kesti, hemen o başladı, beni yumurtasız bırakmadı.

İKİNCİ VEHİMLİ SUAL: Ehl-i dünya diyorlar ki: “Sana nasıl emniyet

edeceğiz ki, sen dünyamıza karışmayacaksın? Seni serbest bıraksak belki dünyamıza karışırsın. Hem nasıl bileceğiz ki, sen kurnazlıkyapmıyorsun? Kendini târik-i dünya gösterip, halkın malını zâhiren almaz, gizli alır bir kurnazlık olmadığını nasıl bileceğiz?”

Elcevap: Yirmi sene evvelki Divan-ı Harb-i Örfîde ve hürriyetten daha evvel zamanda çoklara malûm hal ve vaziyetim ve *İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnâmesi* namında o zaman Divan-ı Harpteki müdafaatım kat’î gösterir ki, değil kurnazlık, belki ednâ bir hileye tenezzül etmez bir tarzda hayat geçirmişim. Eğer hile olsaydı, bu beş sene zarfında sizlere temellukkârâne bir müracaat edilecekti. Hileli adam kendini sevdirir, kendini çekmez. İğfal ve aldatmaya daima çalışır. Halbuki bana karşı en mühim hücumlara ve tenkitlere mukàbil, tezellüle tenezzül etmedim. “Tevekkeltü alâllah” deyip ehl-i dünyaya arkamı çevirdim.

Hem de âhireti bilen ve dünyanın hakikatini keşfeden, aklı varsa pişman olmaz, yeniden dünyaya dönüp uğraşmaz. Elli seneden sonra, alâkasız, tek başıyla bir adam, hayat-ı ebediyesini dünyanın bir iki sene gevezeliğine, şarlatanlığına feda etmez. Feda etse kurnaz olmaz, belki ebleh bir divane olur. Ebleh bir divanenin elinden ne gelir ki onunla uğraşılsın?

Amma zâhiren târik-i dünya, bâtınen tâlib-i dünya şüphesi ise:

وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ [1] sırrınca, ben nefsimi tebrie etmiyorum. Nefsim her fenalığı ister. Fakat şu fâni dünyada, şu muvakkat misafirhanede, ihtiyarlık zamanında, kısa bir ömürde, az bir lezzet için, ebedî, daimî hayatını ve saadet-i ebediyesini berbat etmek, ehl-i aklın kârı değil. Ehl-i aklın ve zîşuurun kârı olmadığından, nefs-i emmârem ister istemez akla tâbi olmuştur.

1. “Ben nefsimi temize çıkarmam. Çünkü nefis daima kötülüğe sevk eder.” Yusuf Sûresi, 12:53.

ÜÇÜNCÜ VEHİMLİ SUAL: Ehl-i dünya diyorlar ki: “Sen bizi sever misin? Beğeniyor musun? Eğer seversen, neden bize küsüp karışmıyorsun? Eğer beğenmiyorsan bize muarızsın. Biz muarızlarımızı ezeriz.”

Elcevap: Ben değil sizi, belki dünyanızı sevseydim, dünyadan çekilmezdim. Ne sizi ve ne de dünyanızı beğenmiyorum. Fakat karışmıyorum. Çünkü ben başkamaksattayım; başka noktalar benim kalbimi doldurmuş, başka şeyleridüşünmeye kalbimde yer bırakmamış. Sizin vazifeniz ele bakmaktır, kalbebakmak değil. Çünkü idarenizi, âsâyişinizi istiyorsunuz. El karışmadığı vakit, ne hakkınız var ki, hiç lâyık olmadığınız halde “Kalb de bizi sevsin” demeye?

Kalbe karışsanız: Evet, ben nasıl bu kış içinde baharı temenni ediyorum ve arzu ediyorum; fakat irade edemiyorum, getirmeye teşebbüs edemiyorum. Öyle de, hal-i âlemin salâhını temenni ediyorum, dua ediyorum ve ehl-i dünyanın ıslahını arzu ediyorum. Fakat irade edemiyorum; çünkü elimden gelmiyor. Bilfiil teşebbüs edemiyorum; çünkü ne vazifemdir, ne de iktidarım var.

DÖRDÜNCÜ ŞÜPHELİ SUAL: Ehl-i dünya diyorlar ki: “O kadar belâlar gördük ki, kimseye emniyetimiz kalmadı. Sana nasıl emin olabiliriz ki, fırsat senin eline geçse, arzu ettiğin gibi karışmazsın?”

Elcevap: Evvelki noktalar size emniyet vermekle beraber, memleketimde, talebe ve akrabam içinde, beni dinleyenlerin ortasında, heyecanlı hâdiseler içinde dünyanıza karışmadığım halde, diyar-ı gurbette ve yalnız, tek başıyla, garip, zayıf, âciz, bütün kuvvetiyle âhirete müteveccih, ihtilâttan, muhabereden kesilmiş, iman ve âhiret münasebetiyle uzaktan uzağa yalnız bazı ehl-i âhireti dost bulan ve başka herkese yabanî ve herkes de ona yabanî nazarıyla bakan bir insan, semeresiz, tehlikeli dünyanıza karışsa, muzaaf bir divane olmak gerektir.

BEŞİNCİ NOKTA

Beş küçük meseleye dairdir.

BİRİNCİSİ: Ehl-i dünya bana diyorlar ki: “Bizim usul-ü medeniyetimizi, tarz-ı hayatımızı ve suret-i telebbüsümüzü niçin sen kendine tatbik etmiyorsun? Demek bize muarızsın.”

Ben de derim: Hey efendiler! Ne hakla bana usul-ü medeniyetinizi teklif ediyorsunuz? Halbuki siz, beni hukuk-u medeniyetten iskat etmiş gibi, haksız olarak beş sene bir köyde muhabereden ve ihtilâttan memnu’ bir tarzda ikamet ettirdiniz. Her menfiyi şehirlerde dost ve akrabasıyla beraber bıraktınız ve sonra vesika verdiğiniz halde, sebepsiz beni tecrid edip, bir iki tane müstesna, hiçbir hemşehriyle görüştürmediniz. Demek beni efrad-ı milletten ve raiyetten saymıyorsunuz. Nasıl kanun-u medeniyetinizin bana tatbikini teklif ediyorsunuz? Dünyayı bana zindan ettiniz. Zindanda olan biradama böyle şeyler teklif edilmez. Siz bana dünya kapısını kapadınız.Ben de âhiret kapısını çaldım; rahmet-i İlâhiye açtı. Âhiret kapısında bulunan bir adama, dünyanın karma karışık usul ve âdâtı ona nasıl teklif edilir? Ne vakit beni serbest bırakıp, memleketime iade edip hukukumu verdiniz; o vakit usulünüzün tatbikini isteyebilirsiniz.

İKİNCİ MESELE: Ehl-i dünya diyorlar ki: “Bize ahkâm-ı diniyeyi ve hakaik-i İslâmiyeyi talim edecek resmî bir dairemiz var. Sen ne salâhiyetle neşriyat-ı diniye yapıyorsun? Sen madem nefye mahkûmsun; bu işlere karışmaya hakkın yok.”

Elcevap: Hak ve hakikat inhisar altına alınmaz. İman ve Kur’ân nasıl inhisar altına alınabilir? Siz dünyanızın usulünü, kanununu inhisar altına alabilirsiniz. Fakat hakaik-i imaniye ve esâsât-ı Kur’âniye, resmî bir şekilde ve ücret mukàbilinde, dünya muamelâtı suretine sokulmaz. Belki, bir mevhibe-i İlâhiye olan o esrar, hâlis bir niyetle ve dünyadan ve huzûzât-ı nefsaniyeden tecerrüd etmek vesilesiyle o feyizler gelebilir.

Hem de sizin o resmî daireniz dahi, memleketteyken beni vaiz kabul etti, tayin etti. Ben o vaizliği kabul ettim, fakat maaşını terk ettim. Elimde vesikam var. Vaizlik, imamlık vesikasıyla her yerde amel edebilirim. Çünkü benim nefyim haksız olmuştur. Hem menfiler madem iade edildi; eski vesikalarımın hükmü bâkidir.

Saniyen: Yazdığım hakaik-i imaniyeyi doğrudan doğruya nefsime hitap etmişim. Herkesi davet etmiyorum. Belki ruhları muhtaç ve kalbleri yaralı olanlar, o edviye-i Kur’âniyeyi arayıp buluyorlar. Yalnız, medar-ı maişetim için, yeni huruf çıkmadan evvel, haşre dair bir risalemi tab ettirdim. Bunu da, bana karşı insafsız eski vali, o risaleyi tetkik edip, tenkit edecek bir cihet bulamadığı için ilişemedi.

ÜÇÜNCÜ MESELE: Benim bazı dostlarım, ehl-i dünya bana şüpheli baktıkları için, ehl-i dünyaya hoş görünmek için benden zâhiren teberri ediyorlar, belki tenkit ediyorlar. Halbuki, kurnaz ehl-i dünya, bunların teberrisini ve bana karşı içtinaplarını, o ehl-i dünyaya sadakate değil, belki bir nevi riyaya, vicdansızlığa hamledip o dostlarıma karşı fena nazarla bakıyorlar.

Ben de derim: Ey âhiret dostlarım! Benim Kur’ân’a hizmetkârlığımdan teberri edip kaçmayınız. Çünkü, inşaallah benden size zarar gelmez. Eğer faraza musibet gelse veya bana zulmedilse, siz benden teberri ile kurtulamazsınız. O hal ile, musibete ve tokada daha ziyade istihkak kesb edersiniz. Hem ne var ki evhama düşüyorsunuz?

DÖRDÜNCÜ MESELE: Şu nefiy zamanında görüyorum ki, hodfuruş ve siyaset bataklığına düşmüş bazı insanlar, bana tarafgirâne, rakibâne bir nazarla bakıyorlar. Güya ben de onlar gibi dünya cereyanlarıyla alâkadarım!

Hey efendiler! Ben imanın cereyanındayım. Karşımda imansızlık cereyanı var. Başka cereyanlarla alâkam yok. O adamlardan ücret mukàbilinde iş görenler, belki kendini bir derece mazur görüyor. Fakat ücretsiz, hamiyet namına bana karşı tarafgirâne, rakibâne vaziyet almak ve ilişmek ve eziyet etmek, gayet fena bir hatadır. Çünkü, sabıkan ispat edildiği gibi, siyaset-i dünya ile hiç alâkadar değilim. Yalnız, bütün vaktimi ve hayatımı hakaik-i imaniye ve Kur’âniyeye hasr ve vakfetmişim. Madem böyledir; bana eziyet verip rakibâne ilişen adam

düşünsün ki, o muamelesi zındıka ve imansızlık namına imana ilişmek hükmüne geçer.

BEŞİNCİ MESELE: Dünya madem fânidir. Hem madem ömür kısadır. Hem madem gayet lüzumlu vazifeler çoktur. Hem madem hayat-ı ebediye burada kazanılacaktır. Hem madem dünya sahipsiz değil. Hem madem şu misafirhane-i dünyanın gayet Hakîm ve Kerîm bir müdebbiri var. Hem madem ne iyilik ve ne fenalık cezasız kalmayacaktır. Hem madem [1] لاَ يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلاَّ وُسْعَهَا sırrınca teklif-i mâlâyutak yoktur. Hem madem zararsız yol, zararlı yola müreccahtır. Hem madem dünyevî dostlar ve rütbeler kabir kapısına kadardır.

Elbette, en bahtiyar odur ki, dünya için âhireti unutmasın, âhiretini dünyaya feda etmesin, hayat-ı ebediyesini hayat-ı dünyeviye için bozmasın, mâlâyâni şeylerle ömrünü telef etmesin, kendini misafir telâkki edip misafirhane sahibinin emirlerine göre hareket etsin, selâmetle kabir kapısını açıp saadet-i ebediyeye girsin.[HAŞİYE-1]

1. “Allah kimseye gücünden fazlasını yüklemez.” Bakara Sûresi, 2:286.
Haşiye-1 Bu *madem*’ler içindir ki, şahsıma karşı olan zulümlere, sıkıntılara aldırmıyorum ve ehemmiyet vermiyorum. “Meraka değmiyor” diyorum ve dünyaya karışmıyorum.

On Altıncı Mektubun Zeyli

بِاسْمِهِ وَاِنْ مِنْ شَىْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ [1]

1. Onun adıyla. “Hiçbir şey yoktur ki Onu hamd ile tesbih etmesin.” İsrâ Sûresi, 17:44.

Ehl-i dünya, sebepsiz, benim gibi âciz, garip bir adamdan tevehhüm edip, binler adam kuvvetinde tahayyül ederek beni çok kayıtlar altına almışlar. Barla’nın bir mahallesi olan Bedre’de ve Barla’nın bir dağında bir iki gece kalmaklığıma müsaade etmemişler. İşittim ki, diyorlar: “Said elli bin nefer kuvvetindedir; onun için serbest bırakmıyoruz.”

Ben de derim ki: Ey bedbaht ehl-i dünya! Bütün kuvvetinizle dünyaya çalıştığınız halde, neden dünyanın işini dahi bilmiyorsunuz, divane gibi hükmediyorsunuz? Eğer korkunuz şahsımdan ise, elli bin nefer değil, belki bir nefer elli defa benden ziyade işler görebilir. Yani, odamın kapısında durup bana “Çıkmayacaksın” diyebilir.

Eğer korkunuz mesleğimden ve Kur’ân’a ait dellâllığımdan ve kuvve-i mâneviye-i imaniyeden ise, elli bin nefer değil, yanlışsınız, meslek itibarıyla elli milyon kuvvetindeyim, haberiniz olsun! Çünkü, Kur’ân-ı Hakîmin kuvvetiyle, sizin dinsizleriniz dahil olduğu halde bütün Avrupa’ya meydan okuyorum. Bütün neşrettiğim envâr-ı imaniye ile, onların fünun-u müsbete ve tabiat dedikleri muhkem kal’alarını zirüzeber etmişim. Onların en büyük dinsiz feylesoflarını hayvandan aşağı düşürmüşüm. Dinsizleriniz dahi içinde bulunan bütün Avrupa toplansa, Allah’ın tevfikiyle, beni o mesleğimin bir meselesinden geri çeviremezler, inşaallah mağlûp edemezler.

Madem böyledir; ben sizin dünyanıza karışmıyorum, siz de benim âhiretime karışmayınız. Karışsanız da beyhudedir!

Takdir-i Hüdâ kuvve-i bâzû ile dönmez,
Bir şem’a ki Mevlâ yaka, üflemekle sönmez!

Benim hakkımda, müstesna bir surette, ehl-i dünya pek ziyade tevehhüm edip âdetâ korkuyorlar. Bende bulunmayan ve bulunsa dahi siyasî bir kusur teşkil etmeyen ve ittihama medar olmayan şeyhlik, büyüklük, hanedan, aşiret sahibi, nüfuzlu, etbâı çok, hemşehrileriyle görüşmek, dünya ahvâliyle alâkadar olmak, hattâ siyasete girmek, hattâ muhalif olmak gibi, bende bulunmayan emirleri tahayyül ederek evhâma düşmüşler. Hattâ hapiste ve hariçteki, yani kendilerince kàbil-i af olmayanların dahi aflarını müzakere ettikleri sırada, beni âdetâ herşeyden men ettiler.

Fena ve fâni bir adamın, güzel ve bâki şöyle bir sözü var:

Zulmün topu var, güllesi var, kal'ası varsa,
Hakkın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır.

Ben de derim:

Ehl-i dünyanın hükmü var, şevketi var, kuvveti varsa,
Kur'ân'ın feyziyle, hâdiminde de
Şaşırmaz ilmi, susmaz sözü vardır,
Yanılmaz kalbi, sönmez nuru vardır.

Çok dostlarla beraber, bana nezaret eden bir kumandan, mükerreren sual ettiler: "Neden vesika için müracaat etmiyorsun, istida vermiyorsun?"

Elcevap: Beş altı sebep için müracaat etmiyorum ve edemiyorum:

Birincisi: Ben ehl-i dünyanın dünyasına karışmadım ki, onların mahkûmu olayım, onlara müracaat edeyim. Ben kader-i İlâhînin mahkûmuyum ve ona karşı kusurum var; ona müracaat ediyorum.

İkincisi: Bu dünya çabuk tebeddül eder bir misafirhane olduğunu yakinen iman edip bildim. Onun için, hakikî vatan değil, her yer birdir. Madem vatanımda bâki kalmayacağım; beyhude ona karşı çabalamak, oraya gitmek bir şeye yaramıyor. Madem her yer misafirhanedir; eğer misafirhane sahibinin rahmeti yar ise, herkes yardır, her yer yarar. Eğer yar değilse, her yer kalbe bardır ve herkes düşmandır.

Üçüncüsü: Müracaat kanun dairesinde olur. Halbuki bu altı senedir bana karşı muamele keyfî ve fevkalkanundur. Menfiler kanunuyla bana muamele edilmedi. Hukuk-u medeniyetten ve belki hukuk-u dünyeviyeden iskat edilmiş bir tarzda bana baktılar. Bu fevkalkanun muamele edenlere kanun namına müracaat mânâsız olur.

Dördüncüsü: Bu sene, buranın müdürü, benim namıma, Barla'nın bir mahallesi hükmünde olan Bedre karyesinde tebdil-i hava için birkaç gün kalmaya dair müracaat etti; müsaade etmediler. Böyle ehemmiyetsiz bir ihtiyacıma cevab-ı red verenlere nasıl müracaat edilir? Müracaat edilse, zillet içinde faidesiz bir tezellül olur.

Beşincisi: Haksızlığı hak iddia edenlere karşı hak dâvâ etmek ve onlara müracaat etmek bir haksızlıktır, hakka karşı bir hürmetsizliktir. Ben bu haksızlığı ve hakka karşı hürmetsizliği irtikâp etmek istemem vesselâm.

Altıncı sebep: Bana karşı ehl-i dünyanın verdikleri sıkıntı, siyaset için değil. Çünkü onlar da bilirler kisiyasete karışmıyorum, siyasetten kaçıyorum. Belki, bilerek veyabilmeyerek, zındıka hesabına, benim dine merbutiyetimden beni

tâzip ediyorlar. Öyle ise, onlara müracaat etmek, dinden pişmanlık göstermek ve meslek-i zındıkayı okşamak demektir.

Hem ben onlara müracaat ve dehalet ettikçe; âdil olan kader-i İlâhî, beni onların zalim eliyle tâzip edecektir. Çünkü onlar diyanete merbutiyetimden beni sıkıyorlar; kader ise, benim diyanette ve ihlâsta noksaniyetim var, ara sıra ehl-i dünyaya riyakârlıklarımdan dolayı beni sıkıyor. Öyle ise, şimdilik şu sıkıntıdan kurtuluşum yok. Eğer ehl-i dünyaya müracaat etsem, kader der: "Ey riyakâr, bu müracaatın cezasını çek." Eğer müracaat etmezsem, ehl-i dünya der: "Bizi tanımıyorsun, sıkıntıda kal."

Yedinci sebep: Malûmdur ki, bir memurun vazifesi, heyet-i içtimaiyeye muzır eşhâsa meydan vermemek ve nâfilere yardım etmektir. Halbuki, beni nezaret altına alan memur, kabir kapısına gelen, misafir bir ihtiyar adama, لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ[1] daki, imanın lâtîf bir zevkini izah ettiğim vakit, bir cürm-ü meşhut halinde beni yakalamak gibi, çok zaman yanıma gelmediği halde, o vakit güya bir kabahat işliyorum gibi yanıma geldi. İhlâs ile dinleyen o biçareyi de mahrum bıraktı, beni de hiddete getirdi. Halbuki, burada bazı adamlar vardı; o onlara ehemmiyet vermiyordu. Sonra, edepsizliklerde ve köydeki hayat-ı içtimaiyeye zehir verecek surette bulundukları vakit, onlara iltifat etmeye ve takdir etmeye başladı.

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur.

Hem malûmdur ki, zindanda yüz cinayeti bulunan bir adam, nezarete memur zabit olsun, nefer olsun, her zaman onlarla görüşebilir. Halbuki bir senedir, hem âmir, hem nezarete memur hükûmet-i milliyece iki mühim zât, kaç defa odamın yanından geçtikleri halde, kat'â ve asla ne benimle görüştüler ve ne de halimi sordular. Ben evvel zannettim ki, adâvetlerinden yanaşmıyorlar. Sonra tahakkuk etti ki, evhamlarından, güya ben onları yutacağım gibi kaçıyorlar!

İşte şu adamlar gibi eczası ve memurları bulunan bir hükûmeti hükûmet diyerek merci tanıyıp müracaat etmek kâr-ı akıl değil, beyhude bir zillettir. Eski Said olsaydı, Antere gibi diyecekti:

مَاءُ الْحَيَاةِ بِذِلَّةٍ كَجَهَنَّمَ وَجَهَنَّمُ بِالْعِزِّ فَخْرُ مَنْزِلِي[1]

1. Zilletle ele geçen âb-ı hayat, tıpkı Cehennem gibidir. İzzetle Cehennem ise, medar-ı iftihar bir menzilim olur. *Dîvânü Antera*, (Takdim ve şerh: Mecîd Tarrâd), 135.

Eski Said yok. Yeni Said ise, ehl-i dünya ile konuşmayı mânâsız görüyor. "Dünyaları başlarını yesin! Ne yaparlarsa yapsınlar; mahkeme-i kübrâda onlarla muhakeme olacağız" der, sükût eder.

Adem-i müracaatımın sebeplerinden sekizincisi: "Gayr-ı meşru bir muhabbetin neticesi, merhametsiz bir adâvet olduğu" kaidesince, âdil olan

kader-i İlâhî, lâyık olmadıkları halde meylettiğim şu ehl-i dünyanın zalim eliyle beni tâzip ediyor. Ben de bu azâba müstehakım deyip sükût ediyordum. Çünkü, Harb-i Umumîde gönüllü alay kumandanı olarak iki sene çalıştım, çarpıştım. Ordu Kumandanı ve Enver Paşa takdiratı altında, kıymettar talebelerimi, dostlarımı feda ettim. Yaralanıp esir düştüm. Esaretten geldikten sonra, *Hutuvât-ı Sitte* gibi eserlerimle kendimi tehlikeye atıp, İngilizlerin İstanbul'a tasallutu altında, İngilizlerin başlarına vurdum. Şu beni işkenceli ve sebepsiz esaret altına alanlara yardım ettim.

İşte, onlar da bana o yardım cezasını böyle veriyorlar. Üç sene Rusya'da, esaretimde çektiğim zahmet ve sıkıntıyı, burada bu dostlarım bana üç ayda çektirdiler. Halbuki, Ruslar beni Kürt gönüllü kumandanı suretinde, Kazakları ve esirleri kesen gaddar adam nazarıyla bana baktıkları halde, beni dersten men etmediler. Arkadaşım olan doksan esir zabitlerin kısm-ı ekserisine ders veriyordum. Bir defa Rus kumandanı geldi, dinledi. Türkçebilmediği için, siyasî ders zannetti, bir defa beni men etti; sonra yine izin verdi. Hem aynı kışlada bir odayı cami yaptık. Ben imamlıkyapıyordum. Hiç müdahale etmediler, ihtilâttan men etmediler, beni muhabereden kesmediler.

Halbuki, bu dostlarım, güya vatandaşlarım ve dindaşlarım ve onların menfaat-iimaniyelerine uğraştığım adamlar, hiçbir sebep yokken, siyasetten vedünyadan alâkamı kestiğimi bilirlerken, üç sene değil, belki beni altısene sıkıntılı bir esaret altına aldılar, ihtilâttan men' ettiler. Vesikam olduğu halde, dersten, hattâ odamda hususî dersimi de men' ettiler, muhabereye sed çektiler. Hattâ, vesikam olduğu halde, kendim tamir ettiğim ve dört sene imamlık ettiğimmescidimden beni men ettiler. Şimdi dahi cemaat sevabından beni mahrum etmek için—daimî cemaatim ve âhiret kardeşlerim—mahsus üç adama dahi imamet etmemi kabul etmiyorlar. Hem, istemediğim halde birisi bana iyi dese, bana nezaret eden memur kıskanarak kızıyor, "nüfuzunu kırayım" diye vicdansızcasına tedbirler yapıyor, âmirlerinden iltifat görmek için beni tâciz ediyor.

İşte, böyle vaziyette bir adam, Cenâb-ı Haktan başka kime müracaat eder? Hâkim, kendi müddei olsa, elbette ona şekvâ edilmez. Gel, sen söyle, bu hale ne diyeceğiz? Sen ne dersen de, ben derim ki: Bu dostlarım içinde çok münafıklar var. Münafık kâfirden eşeddir. Onun için, kâfir Rus'un bana çektirmediğini çektiriyorlar.

Hey bedbahtlar! Ben size ne yaptım ve ne yapıyorum? İmanınızın kurtulmasına ve saadet-i ebediyenize hizmet ediyorum. Demek hizmetim hâlis, lillâh için olmamış ki, aksülâmel oluyor; siz, ona mukàbil her fırsatta beni incitiyorsunuz. Elbette mahkeme-i kübrâda sizinle görüşeceğiz.

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ[1]

نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيرُ[2]derim.

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى[3]

Said Nursî

1. "Allah bize yeter; O ne güzel vekildir." Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.
2. "O ne güzel dost ve ne güzel yardımcıdır!" Enfâl Sûresi, 8:40; Hac Sûresi, 22:78.
3. Bâkî olan sadece Odur.

Dördüncü Kısım

Kastamonu hayatı

Bediüzzaman Said Nursî, Eskişehir hapsinden çıktıktan sonra, Kastamonuvilâyetine nefyediliyor. Uzun bir müddet polis karakolunda ikamete mecbur edildikten sonra, karakolun tam karşısında, daimî bir tarassut altında olan bir eve yerleştiriliyor.

Orada, sekiz sene ağır bir istibdat ve göz hapsi altında bir sürgün hayatı geçirtiliyor. Fakat o, kat'iyen boş durmuyor, neşr-i envar-ı Kur'âniyeye gizli olarak devam ediyor. Bilhassa İnebolu'da çok fedakâr ve faal talebeleri yetişiyor. Aynen Isparta talebeleri gibi, şevkle Risale-i Nur'u yazmaya ve etrafa perde altında neşretmeye başlıyorlar. Karadeniz havalisinde de Risale-i Nur eserleri böylece büyük bir rağbet görmeye başlıyor.

Hazret-i Üstad Kastamonu'da iken, Isparta'daki talebeleriyle daima alâkadar idi. O, izn-i İlâhî ile biliyordu ki, Risale-i Nur'u dünyaya ilân ve neşredecek fedakârlardan ve nâşirlerden kısm-ı âzamı Isparta'dan çıkacak veya Isparta merkezindeki hizmetle bu büyük vazife ifa edilecek.

Risale-i Nur şakirtleri, sevgili Üstadlarının hal ve istirahatiyle çok alâkadardırlar. Müşfik Üstadlarından ve Nurcu kardeşlerinin Risale-i Nur hizmetlerinden sık sık haber almayı arzu ederler.

Bediüzzaman Said Nursî, yirmi yedi sene zarfında, Nur talebelerine hitaben ilmî, imanî, İslâmî mevzularda ve hizmet-i imaniyeye dair bazı mektuplar yazmıştır. Nur talebeleri de, çok müştak oldukları bu mektupları elyazılarıyla çoğaltarak neşretmişlerdir. Dindüşmanlarının, postahanelerden Nur Risalelerini ve mektuplarınıgöndermeyi yasak edecek dereceye varan şiddetli tazyikatları zamanında bu mektupları ve Nur Risalelerini, Nur talebeleri köyden köye, kasabadan kasabaya, vilâyetten vilâyete götürmüşlerdir. Hattâ kendi aralarında "Nur postacıları" meydanagetirmişlerdir. Bütün ruh u canlarıyla gönüllü olan bu Nur postacıları,bu hizmetin en kudsî bir vazife olduğuna inanmışlardır. Gayet ehemmiyetli ve hakikatli olduğu kadar, gayet güzel olan ve Risale-i Nur'un Lâhika Mektupları ismini alan bu mektuplar, Nur talebelerinin ruhî birçok ihtiyaçlarını tatmin etmiştir. Hem Risale-i Nur talebelerine, Kur'ân ve iman hizmetindebirer rehber hükmüne geçmiş, hem İslâmiyet düşmanlarının bütün bütünyalan ve uydurma propagandalarına aldanmamak ve intibah vermek

hususunda uyandırıcı bir tesir husule getirmiştir. Ve bu suretle de, dinsizliğin o muvakkat şâşaalı saltanatı devrinde—çok kimselerin ümitsizliğe ve atalete düşürüldüğü o karanlık günlerde—kalblere inşirah ve sürur vermiş ve iman hizmeti için faaliyet aşkını yerleştirmiştir. Ve böylece mü'minleri yeisten kurtarıp, İslâmiyetin, Risale-i Nur'la istikbaldeki parlak zaferlerine işaretler edip müjdeler vermiştir.

Evet, o nûranî Lâhika mektupları ki, ruhları, kalbleri, cezb ve fetheden, akılları teshir eden hakikatlerle doludur. Bu Lâhika mektuplarından bazıları ileride yeri geldikçe derc edilecektir. Hazret-i Üstadın Kastamonu'daki hayatına dair malûmatı, Kastamonu'dan yazdığı mektupları bir kısmından bazı parçalar almakla ve oradaki halis ve sadık Nur talebelerinin mektuplarından birkaç mektubunu bu tarihçeye idhal etmek suretiyle takdim ediyoruz. Aşağıda yazılan mektuplar, beş yüz sahifeden ziyade olan *Kastamonu Lâhikası*'ndan, Üstadın, Kastamonu'dan Isparta'daki talebelerine gönderdiği mektuplarından beş-on mektuptur. Bu mektuplarda Hazret-i Üstad, talebelerine, el yazısıyla risaleleri yazmalarının, neşretmelerinin ehemmiyetini, Risale-i Nur talebelerinin şimdilik cüz'î gibi görünen hizmetlerinin, hakikatte, kâinatta en muazzam mesele olduğunu ve birgün bu memlekette Risale-i Nur'un nuruyla geniş çapta fütuhat olacağını müjdelemekte, Risale-i Nur'un dairesinin ve neşriyatının temellerini, esaslarını vaz' ve tahkim etmektedir.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Risale-i Nur'un hizmetindeki ekser şakirtleri, birer nevi keramet ve ikram-ı İlâhî hissettikleri gibi; bu âcizkardeşiniz, çok muhtaç olduğu için çok nevilerini ve çeşitlerinihissediyor. Ve bu sıralarda, bu havalideki şakirdler, yeminle itirafediyorlar ki: "Biz Nur'un hizmetinde çalıştıkça, hem maîşetçe, hemistirahat-ı kalbce bir genişlik, bir ferah, zâhir bir surette hissediyoruz." Ben kendimce o kadar hissediyorum ki, nefis ve şeytanım, o bedahete karşı hayret ederek sustular.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Âhiret kardeşlerime mühim bir ihtar:

İki maddedir.

Birincisi: Risale-i Nur'a intisap eden kimsenin en ehemmiyetli vazifesi, onu yazmak ve yazdırmaktır ve intişarına yardım etmektir. Onu yazan veya yazdıran ve okuyan, "Risale-i Nur talebesi" ünvanını alır. Ve o ünvan altında, her yirmi dört saattebenim lisanımla belki yüz defa, bazan daha ziyade hayırlı dualarımda vemânevî kazançlarımda hissedar olmakla beraber, benim gibi dua eden kıymettar binler kardeşlerin ve Risale-i Nur talebelerinin dualarına ve kazançlarına dahi hissedar olur.

Hem, dört vecihle dört nevi ibadet-i makbule hükmünde bulunan kitabetinde, hem imanını kuvvetlendirmek, hem başkalarının imanlarını tehlikeden kurtarmaya çalışmak, hem hadisin hükmüyle, bir saat tefekkür bazan bir sene kadar bir ibadet hükmüne geçen tefekkür-ü imanîyi elde etmek ve ettirmek, hüsn-ü hattı olmayan ve vaziyeti çok ağır bulunan Üstadına yardım etmekle hasenatına iştirak etmek gibi çok fâideleri elde edebilir. Ben kasemle temin ederim ki, bir küçük risaleyi kendine bilerek yazan adam, bana büyük bir hediye vermiş hükmüne geçer; belki herbir sahifesi bir okka şeker kadar beni memnun eder.

Maatteessüf, Risale-i Nur'un, imansız ve emansız cinnî ve insî düşmanları onun çelik gibi metin kal'alarına ve elmas kılınç gibi kuvvetli hüccetlerine mukabele edemediklerinden çok gizli desiseler ve hafî vasıtalarla, haberleri olmadan yazanların şevklerini kırmak ve fütur vermek ve yazıdan vazgeçirmek cihetinde şeytancasına hücum edip darbevuruyorlar. Hususan burada ihtiyaç pek çok ve yazıcılar pek az vedüşmanlar çok dikkatli, kısmen talebeler mukavemetsiz olduğundan, bu memleketi o Nurlardan bir derece mahrum ediyorlar...*İkinci madde:*

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Benimle hakikat meşrebinde sohbet etmek ve görüşmek isteyen adam hangi risaleyi açsa, benimle değil, hâdim-i Kur’ân olan Üstadıyla görüşür ve hakaik-i imaniyeden zevkle bir ders alabilir.

Sabri’nin mektubu yolda iken ve gelmeden evvel o mektubun mânevî tesiriyle bu âyeti, أَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا[1] âyetiyle beraber düşünürken birden hatırıma geldi. Risale-i Nur’un bu derece kuvvetli işaret-i Kur’âniyeye ve şakirtlerinin bu kadar kıymetli beşaret-i Kur’âniyeye ve aktâbların iltifatına mazhariyetin sırrı ve hikmeti, musibetin azameti ve dehşetidir ki, hiçbir eserin mazhar olmadığı bir kudsî takdir ve tahsin almış. Demek ehemmiyet onun fevkalâde büyüklüğünde değil, belki musibetin fevkalâde dehşetine ve tahribatına karşı mücahedesi ve az olduğu halde gayet büyük bir ehemmiyet kesb etmiş ki, bu iki âyette işaret ve beşaret-i Kur’âniyede ifade eder ki, “Risale-i Nur dairesine girenler tehlikede olan imanlarını kurtarıyorlar veimanla kabre giriyorlar ve Cennete gidecekler” diye müjde veriyor. Evet, bazı vakit olur ki, bir nefer gördüğü hizmet için bir müşirin fevkine çıkar, binler derece kıymet alır.

1. “O kişi, ölü iken...” En’âm Sûresi, 6:122.

On Dokuzuncu Sözün âhirinde beyan edilen Kur’ân’daki tekrarın ekser hikmetleri, Risale-i Nur’da dahi cereyan ediyor. Bilhassa ikinci hikmeti tam tamına vardır. O hikmet şudur ki: Herkes Kur’ân’a muhtaçtır. Fakat herkes her vakit Kur’ân’ı okumaya muktedir olamaz. Fakat bir sûreye galiben muktedir olur. Onun için, en mühim makàsıd-ı Kur’âniye ekser uzun sûrelerde derc edilerek, herbir sûre bir küçük Kur’ân hükmüne geçmiş. Demek, hiç kimseyi mahrum etmemek için, haşir ve tevhid ve kıssa-i Mûsâ gibi bazı maksatlar tekrar edilmiş.

Aynı ehemmiyetli hikmet içindir ki, bazı defa haberim olmadan, ihtiyarım ve rızam olmadığı halde, bazı ince hakaik-i imaniye ve kuvvetli hüccetleri müteaddit risalelerde tekrar edilmiş. Ben çok hayret ederdim. “Neden onlar banaunutturulmuş?” Sonra kat’î bir surette bildim ki: Herkes bu zamanda Risale-i Nur’a muhtaçtır. Fakat umumunu elde edemez. Elde etse de tamam okuyamaz. Fakat küçük bir Risale-i Nur hükmüne geçmiş bir risale-i câmiayı elde edebilir. Ve ekser vakitlerde muhtaç olduğu meselelerin onda okuyabilir ve gıda gibi her

zaman ihtiyaç tekerrür ettiği gibi, o da mütalâasını tekrar eder.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Şefkat-i insaniye, merhamet-i Rabbaniyenin bir cilvesi olduğundan, elbette rahmetin derecesinden aşmamak ve Rahmetenli'l-Âlemîn zâtın mertebe-i şefkatinden taşmamak gerektir. Eğer aşsa ve taşsa, o şefkat, elbette merhamet ve şefkat değildir; belki dalâlete ve ilhada sirayet eden bir maraz-ı ruhî ve bir sakam-ı kalbîdir.

Meselâ, kâfir ve münafıkların Cehennemde yanmalarını ve azap ve cihad gibi hâdiseleri kendi şefkatine sığıştırmamak ve tevile sapmak, Kur'ân'ın ve edyân-ı semâviyenin bir kısm-ı azîmini inkâr ve tekzip olduğu gibi, bir zulm-ü azîm ve gayet derecede bir merhametsizliktir.

Çünkü mâsum hayvanları parçalayan canavarlara himayetkârâne şefkat etmek, o biçare hayvanlara şedit bir gadr ve vahşi bir vicdansızlıktır. Ve binler Müslümanların hayat-ı ebediyelerini mahveden ve yüzer ehl-i imanın su-i âkıbete ve müthiş günahlara sevk eden adamlara şefkatkârâne taraftar olmak ve merhametkârâne cezadan kurtulmalarına dua etmek, elbette o dua o mazlum ehl-i imana dehşetli bir merhametsizliktir ve şenî bir gadirdir.

Risale-i Nur'da kat'iyetle ispat edilmiş ki, küfür ve dalâlet, kâinata büyük bir tahkir ve mevcudata bir zulm-ü azîmdir ve rahmetin ref'ine ve âfâtın nüzulüne vesiledir. Hattâ, deniz dibinde balıklar, cânilerden şekva ederler ki, "İstirahatimizin selbine sebep oldular" diye rivâyet-i sahiha vardır.

O halde kâfirin ve münafığın azap çekmesine acıyıp şefkat eden adamlar, şefkate lâyık hadsiz mâsumlara acımıyorlar.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Risale-i Nur hakaik-i İslâmiyeye dair ihtiyaçlara kâfi geliyor, başka eserlere ihtiyaç bırakmıyor. Kat'î ve çok tecrübelerle anlaşılmış ki, imanı kurtarmak ve kuvvetlendirmekve tahkikî yapmanın en kısa ve en kolayı Risale-i Nur'dadır. Evet, on beş sene yerine on beş haftada Risale-i Nur o yolu kestirir, iman-ı tahkikiye isal eder.

Bu fakir kardeşiniz yirmi sene evvel kesret-i mütalâa ile bazan bir günde bir cilt kitabı anlayarak mütalâa ederken, yirmiseneye yakındır ki Kur'ân ve Kur'ân'dan gelen Risale-i Nur bana kâfigeliyordu. Birtek kitaba muhtaç olmadım, başka kitapları da yanımdabulundurmadım. Risale-i Nur çok mütenevvi hakaike dair olduğu halde, telifi zamanında, yirmi seneden beri ben muhtaç olmadım. Elbette siz, yirmi derece daha ziyade muhtaç olmamak lâzım gelir.

Hem madem ben sizlere kanaat ettim ve ediyorum, başkalara bakmıyorum, meşgul olmuyorum; siz dahi Risale-i Nur'a kanaat etmeniz lâzımdır, belki bu zamanda elzemdir.

Birinci esas: Ehl-i imanın meyusiyetine karşı, "İstikbalde bir nur var" diye müjde verdiğidir. Bir hiss-i kablelvuku ile Risale-i Nur'un istikbalde, dehşetli bir zamanda çok ehl-i imanın imanlarını takviye edip kurtarmasını hissedip o adese ile Hürriyet inkılâbındaki siyaset dairelerine bakmış. Tâbirsiz, tevilsiz tatbike çalışmış; siyaset ve kuvvet ve kemmiyet noktasında zannetmiş. Doğru hissetmiş, fakat tam doğru diyememiş.

İkinci esas: Eski Said, bazı siyasî insanlar ve harika ediplerin hissettikleri gibi, çok dehşetli bir istibdadı hissedip ona (istibdada) karşı cephe almışlardı. O hiss-i kablelvuku tâbir ve tevile muhtaç iken, bilmeyerek resmî, zaif ve ismî bir istibdat görüp o siyasî ve dâhî edipler ona karşı hücum gösteriyorlardı. Halbuki onlara dehşetveren, bir zaman sonra gelecek olan istibdatların zaif bir gölgesiniasıl zannederek öyle davranmışlar, öyle beyan etmişler. Maksat doğru, fakat hedef hatâ...

İşte Eski Said de, eski zamanda böyle acip bir istibdadı hissetmiş. Bazı âsârında, ona hücumla beyanatı var. O müthiş istibdâdât-ı acîbeye karşı meşruta-i meşruayı bir vasıta-i necat görüyordu. Ve "hürriyet-i şer'iye, Kur'ân'ın ahkâmı

dairesindeki meşveretle o müthiş musibeti def eder” diye düşünüp öyle çalışmış…

Hem *Münazarat* risalesinin ruhu ve esası hükmünde olan hâtimesindeki Medresetü’z-Zehrâ’nın hakikatı ise, istikbalde çıkacak olan Risale-i Nur medresesine bir zemin izhar etmek idi ki, bilmediği halde ihtiyarsız olarak ona sevk olunuyordu. Bir hiss-i kablelvuku ile o nuranî hakikati maddî suretinde arıyordu. Sonra o hakikatin maddî ciheti dahi vücuda gelmeye başladı.

Sultan Reşad(merhum), 19 bin altun lirayı Van’da temeli atılan o Medresetü’z-Zehrâya verdi, temel atıldı. Fakat sabık Harb-i Umumî çıktı, geri kaldı.

Beş altı sene sonra Ankara’ya gittim, yine o hakikate çalıştım. İki yüz meb’ustan 163 meb’usun imzalarıyla, o medresemize 150 bin banknot iblâğ ederek o tahsisat kabul edildi. Fakat binler teessüf, medreseler kapandı, o hakikat geri kaldı. Fakat Cenâb-ı Hakka hadsiz şükür olsun ki, o medresenin mânevî hüviyetini Isparta vilâyetinde tesis edildi. Risale-i Nur’u tecessüm ettirdi. İnşaallah istikbalde Risale-i Nur şakirtleri o âli hakikatin maddî suretini de tesis etmeye muvaffak olacaklar.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Risale-i Nur’un yüksek, kıymettar hizmet-i imaniyesi onlara kâfî olarak kanaat veriyordu. O şakirtlerin gayet keskin kalb basireti şöyle bir hakikati anlamış ki: Risale-i Nur ile hizmet ise, imanı kurtarıyor; tarikat ve şeyhlik ise, velâyet mertebeleri kazandırıyor. Bir adamın imanını kurtarmak ise, on mü’mini velâyet derecesine çıkarmaktan daha mühim ve daha sevaplıdır. Çünkü iman, saadet-i ebediyeyi kazandırdığı için bir mü’mine, küre-i arz kadar bir saltanat-ı bakiyeyi temin eder. Velâyet ise, mü’minin Cennetini genişletir, parlattırır. Bir adamı sultan yapmak, on adamı vali yapmaktan daha sevaplı bir hizmettir.

İşte bu dakik sırrı, senin Ispartalı kardeşlerin bir kısmının akılları görmese de umumunun keskin kalbleri görmüş ki, benim gibi bir biçare günahkâr bir adamın arkadaşlığını evliyalara–eğer bulunsaydı–müctehidlere dahi tercih ettiler.

Bu hakikata binaen, bu şehre bir kutup, bir gavs-ı âzam gelse, “Seni on günde velâyet derecesine çıkaracağım” dese, sen Risale-i Nur’u bırakıp onun yanına gitsen, Isparta kahramanlarına arkadaş olamazsın.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Risale-i Nur talebelerinden bir kısım kardeşlerimin, benim haddimin çok fevkinde hüsn-ü zanlarını tâdil etmek için ihtar edilen bir muhaveredir.

Bundan kırk sene evvel, büyük kardeşim Molla Abdullah (rahmetullahi aleyh) ile bir muhaveremi hikâye ediyorum.

O merhum kardeşim, evliya-i azimeden Hazret-i Ziyaeddin'nin (k.s.) has müridi idi. Ehl-i tarikatça, mürşidinin hakkında müfritane muhabbet ve hüsn-ü zan etse de makbul gördükleri için, o merhum kardeşim dedi ki:

"Hazret-i Ziyaeddinbütün ulûmu biliyor. Kâinatta, kutb-u âzam gibi herşeye ıttılâı var." Beni onunla raptetmek için harika makamlarını beyan etti.

Ben de o kardeşime dedim ki: "Sen mübalâğa ediyorsun. Ben onu görsem, çokmeselelerde onu ilzam edebilirim. Hem sen benim kadar onu hakikî sevmiyorsun. Çünkü kâinattaki ulûmları bilir bir kutb-u âzam suretinde tahayyül ettiğin bir Ziyaeddin seversin. Yani o unvan ile bağlısın, muhabbet edersin. Eğer perde-i gayb açılsa, hakikati görünse, senin muhabbetin ya zâil olur veyahut dörtte birisine iner. Fakat ben, o zât-ı mübâreki senin gibi pek ciddî severim, takdir ederim. Çünkü, Sünnet-i Seniye dairesinde, hakikat mesleğinde, ehl-i imana hâlis ve tesirli ve ehemmiyetli bir rehberdir. Şahsî makamı görülse, değil geri çekilmek, vazgeçmek, muhabbette noksan olmak, bilâkis daha ziyade hürmet ve takdir ile bağlanacağım. Demek ben hakikî bir Ziyaeddin'i, sen de hayalî bir Ziyaeddin'i seversin."

Benim o kardeşim insaflı ve müdakkik bir âlim olduğu için, benim nokta-i nazarımı kabul edip takdir etti.

Ey Risale-i Nur'un kıymettar talebeleri ve benden daha bahtiyar ve fedakâr kardeşlerim,

Şahsiyetim itibarıyla sizin ziyade hüsn-ü zannınız belki size zarar vermez; fakat sizin gibi hakikatbîn zâtlar vazifeye, hizmete bakıp, o noktada bakmalısınız. Perde açılsa, benim baştan aşağıya kadar kusuratla âlûde mahiyetim görünse, bana acıyacaksınız. Sizi kardeşliğimden kaçırmamak için kusuratımı gizliyorum.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Bir hafta evvelki mektubunuza karşı hüsn-ü zannınızı bir derece cerh eden benim cevabımın hikmeti şudur ki:

Bu zamanda öyle fevkalâde hâkim cereyanlar var ki, herşeyi kendi hesabına aldığı için, faraza hakikî beklenilen ve bir asır sonra gelecek o zât dahi bu zamanda gelse idi, harekâtını o cereyanlara kaptırmamak için siyaset âlemindeki vaziyetten feragat edecek ve hedefini değiştirecek diye tahmin ediyorum.

Hem üç mesele var: biri hayat, biri şeriat, biri iman. Hakikat noktasında ve en mühimmi ve en âzamı, iman meselesidir.

Fakat, şimdiki umumun nazarında ve hal-i âlem ilcaatında en mühim mesele hayat ve şeriat göründüğünden, o zât şimdi olsa da, üç meselenin birden umum rû-yi zeminde vaziyetlerini değiştirmek, nev-i beşerdeki câri olan âdetullaha muvafık gelmediğinden, herhalde en âzam meseleyi esas yapıp, öteki meseleleri esas yapmayacak; tâ ki iman hizmeti safvetini umumun nazarında bozmasın ve avamın çabuk iğfal olunabilen akıllarında, o hizmet başka maksatlara âlet olmadığı tahakkuk etsin.

Hem, yirmi senedenberi tahribkârâne eşedd-i zulüm altında o derece ahlâk bozulmuş ve metanet ve sadakat kaybolmuş ki, ondan, belki de yirmiden birisine itimat edilmez. Bu acip hâlâta karşı fevkalâde sebat ve metanet ve sadakat ve hamiyet-i İslâmiye lâzımdır; yoksa akîm kalır, zarar verir.

Demek en hâlis ve en selâmetli ve en mühim ve en muvaffakiyetli hizmet Risale-i Nur şakirtlerinin daireleri içindeki kudsî hizmettir.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Bu seneki Ramazan-ı Şerif hem âlem-i İslâm için, hem Risale-i Nur şakirtleri için gayet ehemmiyetli ve pek çok kıymetlidir.

Risale-i Nur şakirtlerinin iştirâk-i a'mâl-i uhreviye düstur-u esasiyeleri sırrınca, herbirisinin kazandığı miktar, kardeşlerine aynı miktar defter-i a'mâline geçmesi, o düsturun ve rahmet-i İlâhiyenin muktezası olmak haysiyetiyle, Risale-i Nur 'un dairesine sıdk ve ihlâs ile girenlerin kazançları pek azîm ve küllîdir. Herbiri, binler hisse alır. İnşaallah, emval-i dünyeviyenin iştirâki gibi inkısam ve tecezzî etmeden, herbirisinin defter-i ameline aynı geçmesi, bir adamın getirdiği bir lâmba, binler âyinelerin herbirisine aynı lâmba inkısam etmeden girmesi gibidir.

Demek, Risale-i Nur'un sadık şakirtlerinden birisi leyle-i Kadrin hakikatini ve Ramazan'ın yüksek mertebesini kazansa, umum hakikî sadık şakirtler sahip ve hissedar olmak, vüs'at-i rahmet-i İlâhiyeden çok kuvvetli ümitvârız.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Birinci Mesele: Kardeşlerimizden birisinin namaz tesbihatında tekâsül göstermesine binaen dedim:

Namazdan sonraki tesbihatlar tarikat-ı Muhammediyedir (a.s.m.) ve Velâyet-i Ahmediyenin (a.s.m.) bir evradıdır. O noktadan ehemmiyeti büyüktür. Sonra, bu kelimenin hakikati böyle inkişaf etti:

Nasıl ki, risalete inkılâp eden velâyet-i Ahmediye (a.s.m.) bütün velâyetlerin fevkindedir. Öyle de, o velâyetin tarikatı ve o velâyet-i kübranın evrad-ı mahsusası olan namazın akabindeki tesbihat, o derece sair tarikatların ve evradların fevkindedir. Bu sır dahi şöyle inkişaf etti:

Nasıl zikirdairesinde bir mecliste veyahut hatme-i Nakşiyede bir mescidde birbiriyle alâkadar heyet-i mecmuada nuranî bir vaziyet hissediliyor. Kalbi hüşyar bir zât namazdan sonra سُبْحَانَ اللّٰهِ، سُبْحَانَ اللّٰهِ [2] deyip tesbihi çekerken, o daire-i zikrin reisi olan zât-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâmın müvacehesinde yüz milyon tesbih edenler, tesbih elinde tesbih çektiklerini mânen hisseder. O azamet ve ulviyetle سُبْحَانَ اللّٰهِ، سُبْحَانَ اللّٰهِ، سُبْحَانَ اللّٰهِ der. Sonra o serzâkirin emr-i mânevîsiyle, اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ [3] dediği vakit, o halka-i zikrin ve o çok geniş bulunan hatme-i Ahmediyenin (aleyhissalâtü vesselâm) dairesinde

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. Allah bütün kusurlardan, noksan sıfatlardan, aczden ve şerikten münezzehtir.
3. Bütün hamd, minnet ve şükürler Allah'a aittir.

yüz milyon müridlerin اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ [1] 'larından tezahür eden azametli bir hamdi düşünüp içinde اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ile iştirak eder, ve hâkezâ اَللّٰهُ اَكْبَرُ، اَللّٰهُ اَكْبَرُ [2] ve duadan sonra

لَااِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ، لَااِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ، لَااِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ [3]

otuz üç defa tarikat-ı Ahmediyenin Aleyhissalâtü Vesselâm halka-i zikrinde ve

hatme-i kübrasında sabık mânâyla o ihvan-ı tarikatı nazara alıp o halkanın serzâkiri olan zât-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâma müteveccih olup

اَلْفُ اَلْفِ صَلَاةٍ وَاَلْفُ اَلْفِ سَلَامٍ عَلَيْكَ يَارَسُولَ اللّٰهِ [4]

der, diye anladım ve hissettim ve hayalen gördüm. Demek tesbihat-ı salâtiyenin çok ehemmiyeti var.

İkinci mesele: Otuz birinci âyetin işaretinin beyanında, [5] يَسْتَحِبُّونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا bahsinde denilmiş ki: Bu asrın bir hassası şudur ki, hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı bakiyeye bilerek tercih ettiriyor. Yani, kırılacak bir cam parçasını baki elmaslara bildiği halde tercih etmek bir düstur hükmüne geçmiş.

1. Bütün hamd, minnet ve şükürler Allah'a aittir.
2. Allah en büyüktür (Akla gelebilecek her şeyden daha büyüktür).
3. Allah'tan başka ilâh yoktur.
4. Milyon kere salât ile milyon kere selâm Senin üzerine olsun ey Allah'ın Resûlü.
5. "Onlar dünya hayatını seve seve âhirete tercih ederler..." İbrahim Sûresi, 14:3.

Ben bundan çok hayret ediyordum. Bugünlerde ihtar edildi ki, nasıl bir uzv-u insanî hastalansa, yaralansa, sair âzâ vazifelerini kısmen bırakıp onun imdadına koşar. Öyle de, hırs-ı hayat ve hıfzı ve zevk-i hayat ve aşkı taşıyan ve fıtrat-ı insaniyede derc edilen bir cihaz-ı insaniye, çok esbapla yaralanmış, sair letâifi kendiyle meşgul edip sukut ettirmeye başlamış; vazife-i hakikiyelerini onlara unutturmaya çalışıyor.

Hem nasıl ki bir cazibedar sefihane ve sarhoşane şâşaalı bir eğlence bulunsa, çocuklar ve serseriler gibi, büyük makamlarda bulunan insanlar ve mesture hanımlar dahi o cazibeye kapılıp hakikî vazifelerini tatil ederek iştirak ediyorlar. Öyle de, bu asrın hayat-ı insaniye, hususan hayat-ı içtimaiyesi öyle dehşetli, fakat cazibeli ve elîm, fakat meraklı bir vaziyet almış ki, insanın ulvî latifelerini, kalb ve aklını nefs-i emmarenin arkasına düşürüp pervane gibi o fitne ateşlerine düşürttürüyor.

Evet, hayat-ı dünyeviyenin muhafazası için, zaruret derecesinde olmak şartıyla, bazı umur-u uhreviyeye muvakkaten tercih edilmesine ruhsat-ı şer'iye var. Fakat, yalnız bir ihtiyaca binaen helâkete sebebiyet vermeyen bir zarara göre tercih edilmez, ruhsat yoktur. Halbuki bu asır, o damar-ı insanîyi o derece şırınga etmiş ki, küçük bir ihtiyaç ve âdi bir zarar-ı dünyevî yüzünden elmas gibi umur-u diniyeyi terk eder.

Evet, insaniyetin yaşamak damarı ve hıfz-ı hayat cihazı, bu asırda israfat ile ve iktisatsızlık ve kanaatsizlik ve hırs yüzünden bereketin kalkmasıyla ve fakr u zaruret ve maişet ziyadeleşmesiyle o derece o damar yaralanmış ve zedelenmiş ve mütemadiyen ehl-i dalâlet nazar-ı dikkati şu fâni hayata celb ede ede o derece

nazar-ı dikkati kendine celb etmiş ki, ednâ bir hâcât-ı hayatiyeyi büyük bir mesele-i diniyeye tercih ettiriyor.

Bu acip asrın bu acip hastalığına ve dehşetli marazına karşı Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânın tiryak misâl ilâçlarının nâşiri olan Risale-i Nur dayanabilir; ve onun metîn, sarsılmaz, sebatkâr, hâlis, sadık, fedakâr şakirtleri mukavemet edebilir. Öyleyse, herşeyden evvel onun dairesine girmeli, sadakatle, tam metanetle ve ciddî ihlâs ve tam itimad ile ona yapışmak lâzım ki, o acip hastalığın tesirinden kurtulsun.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Hâfız Ali'nin kendi üstadı hakkında, benim haddimden pek çok ziyade isnat ettiği meziyet ve mâsumiyeti, onun mâsum lisanıyla hakkımda medih olarak değil, bir nevi dua olarak tasavvur ediyoruz.

Hem Hâfız Ali'nin, Savgibi yerler, karyeler ve Isparta bir medrese-i Nuriye hükmüne geçmesi ve Risale-i Nur'un sadık şakirtleri harikulâde olarak günden güne yükselmeleri ve tenevvür etmeleri, bizleri, belki Anadolu'yu, belki âlem-i İslâmı mesrur ve müferrah eden bir hakikatli haber telâkki ediyoruz.

Âhirdeki Muhbir-i Sâdıkın haber verdiği gibi "Mânevî fütuhat yapmak ve zulümatı dağıtmak zaman ve zemini hemen hemen gelmektedir" diye fıkrasına, bütün ruh u canımızla rahmet-i İlâhiyeden dua ile niyaz ediyoruz, temenni ediyoruz. Fakat biz Risale-i Nur şakirtleri ise, vazifemiz hizmettir; vazife-i İlâhiyeye karışmamak ve hizmetimizi onun vazifesine bina etmekle bir nevi tecrübe yapmamakla beraber, kemiyete değil, keyfiyete bakmak, hem çoktan beri sukut-u ahlâka ve hayat-ı dünyeviyeyi her cihetle hayat-ı uhreviyeye tercih ettirmeye sevk eden dehşetli esbap altında Risale-i Nur'un şimdiye kadar fütuhatı ve zındıkanın ve dalâletin savletlerini kırması ve yüz binler biçarelerin imanlarını kurtarması ve biri yüze ve bazı bine mukabil yüzer ve binler hakikî mü'min talebeleri yetiştirmesi, Muhbir-i Sâdıkın ihbarını aynen tasdik etmiş ve vukuatla ispat etmiş ve ediyor ve inşaallah hiçbir kuvvet Anadolu sinesinden onu çıkaramaz. Tâ âhir zamanda, hayatın geniş dairesinin, asıl sahipleri, yani Mehdî ve şakirtleri Cenâb-ı Hakkın izniyle gelir, o daireyi genişlettirir ve o tohumlar sümbüllenir. Bizler de kabrimizde seyredip Allah'a şükrederiz.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Aziz Sıddık Kardeşlerim;

Evvelce, hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı uhreviyeye tercih etmeye dair yazılan iki parçaya tetimmedir.

Bu acip asrın hayat-ı dünyeviyeyi ağırlaştırması ve yaşamak şeraitini ağırlaştırıp çoğaltması ve hâcât-ı gayr-ı zaruriyeyi görenekle, tiryaki ve müptelâ etmekle hâcât-ı zaruriye derecesine getirmesiyle hayatı ve yaşamayı,herkesin her vakitte en büyük maksat ve gayesi yapmıştır. Onunla hayat-ı diniye ve ebediye ve uhreviyeye karşı ya set çeker, veya ikinci, üçüncü derecede bırakır. Bu hatânıncezası olarak öyle dehşetli tokat yedi ki, dünyayı başına cehennemeyledi.

İşte bu dehşetli musibette, ehl-i diyanet dahi büyük bir vartaya düşüyorlar ve kısmen anlamıyorlar. Ezcümle:

Gördüm ki, ehl-i diyanet, ehl-i takvâ bir kısım zâtlar bizimle gayet ciddî alakadarlık peyda ettiler. O bir iki zâtta gördüm ki, diyaneti ister ve yapmasını sever, tâ ki hayat-ı dünyeviyesinde muvaffak olabilsin, işi rastgelsin. Hattâ tarikatı, keşf ve keramet için ister. Demek âhiret arzusunu ve dinî vezâifin uhrevî meyvelerini dünya hayatına bir dirsek, bir basamak gibi yapıyor. Bilmiyor ki, saadet-i uhreviye gibi saadet-i dünyeviyeye dahi medar olan hakaik-i diniyenin fevâid-i dünyeviyesi, yalnız tercih edici ve teşvik edici derecesinde olabilir. Eğer illet derecesine çıksa ve o amel-i hayrın yapılmasındaki maksat o fâide olsa, o ameli iptal eder; lâakal ihlâsı kırılır, sevabı kaçar.

Bu hasta ve gaddar ve bedbaht asrın belâ ve vebasından ve zulüm ve zulümatından en mücerreb bir kurtarıcı, Risale-i Nur'un mizanları ve muvazeneleriyle, neşrettiği nur olduğuna kırk bin şahit vardır. Demek Risale-i Nur'undâiresine yakın bulunanlar içine girmezse, tehlike ihtimali kavîdir.

وَكَأَنَّمَا لَطَمَ الصَّبَاحُ جَبِينَهُ فَاقْتَصَّ مِنْهُ وَخَاضَ فِي اَحْشَائِهِ

Evet [1] işaretiyle, bu asır hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı uhreviyeye, ehl-i İslâma da bilerek tercih ettirdi.

Hem bin üç yüz otuz dört tarihinden başlayıp, öyle bir rejim ehl-i iman içine

de sokuldu. Evet عَلَى الْاٰخِرَةِ [2] cifir ve ebced hesabıyla bin üç yüz otuz üç veya dört ederek, aynı vakitte, eski Harb-i Umumîde İslâmiyet düşmanları galebe çalmakla, muahede şartını, dünyayı dine tercih rejiminin mebdeine tevafuk ediyor. İki üç sene sonra bilfiil neticeleri görüldü.

Said Nursî

1. "Onlar dünya hayatını seve seve âhirete tercih ederler." İbrahim Sûresi, 14:3.
2. "…Âhirete…" İbrahim Sûresi, 14:3.

Üstad Bediüzzaman’ın İkinci Dünya Harbi Esnasında Yazdığı Mühim Bir Mektup

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.

Şiddet-i şefkat ve rikkatten, bu kışın şiddetli soğuğuyla beraber mânevî ve şiddetli bir soğuk ve musibet-i beşeriyeden biçarelere gelen felâketler, sefaletler, açlıklar şiddetle rikkatime dokundu. Birden ihtar edildi ki:

Böyle musibetlerde kâfir de olsa hakkında bir nevi merhamet ve mükâfat vardır ki, o musibet ona nispeten çok ucuz düşer. Böyle musibet-i semaviye mâsumlar hakkında bir nevi şehadet hükmüne geçiyor.

Üç dört aydır ki, dünyanın vaziyetinden ve harbinden hiç haberim yokken, Avrupave Rusya’daki çoluk çocuğa acıyarak tahattur ettim. O mânevî ihtarın beyan ettiği taksimat bu elîm şefkate bir merhem oldu. Şöyle ki:

O musibet-i semavîden, zâlim kısmının cinayetinin neticesi olarak gelen felâketten vefat eden ve perişan olanlar, eğer on beş yaşına kadar olanlar ise, ne dinde olursa olsun şehit hükmündedir. Müslümanlar gibi büyük mükâfat-ı mâneviyeleri, o musibeti hiçe indirir.

On beşten yukarı olanlar, eğer mâsum ve mazlum ise, mükâfatı büyüktür, belki onu Cehennemden kurtarır. Çünkü âhirzamanda madem fetret derecesinde din ve din-i Muhammedî Aleyhissâlatü Vesselâma bir lâkaytlık perdesi gelmiş. Ve madem âhirzamanda Hazret-i İsâ’nın (a.s.) din-i hakikîsi hükmedecek, İslâmiyetle omuz omuza gelecek. Elbette şimdi, fetret gibi karanlıkta kalan Hazret-i İsa’ya (a.s.) mensup Hıristiyanların mazlumlarının, çektikleri felâket onlar hakkında bir nevi şehadettir denebilir. Hususan ihtiyarlar ve musibetzedeler, fakir ve zaifler, müstebit büyük zâlimlerin cebir ve şiddetleri altında musibet çekiyorlar.

Elbette o musibet onlar hakkında medeniyetin sefahetinden ve küfranından ve felsefenin dalâletinden ve küfründen gelen günahlara keffaret olmakla beraber, yüz derece onlara kârdır diye hakikatten haber aldım, Cenab-ı Erhamürrâhîmine hadsiz şükrettim. Ve o elîm elemden ve şefkatten tesellî buldum.

Eğer o felâketi gören zâlimler ise ve beşerin perişaniyetini ihzar eden gaddarlar ve kendi menfaati için insan âlemine ateş veren hodgâm, alçak insî şeytanlar ise, tam müstehak ve tam adalet-i Rabbaniyedir.

Eğer o felâketi çekenler mazlumların imdadına koşanlar ve istirahat-i beşeriye için ve esasat-ı diniyeyi ve mukaddesat-ı semaviyeyi ve hukuk-u insaniyeyi muhafaza için mücadele edenler ise, elbette o fedakârlığın mânevî ve uhrevî neticesi o kadar büyüktür, o musibeti onlar hakkında medâr-ı şeref yapar, sevdirir.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.

Aziz, sıddık, mübarek kardeşlerim,

Üç gün evvel, aynen nurlu hediyeniz Kastamonu’ya geleceği anda rüyada görüyordum ki, terfi-i makam ve rütbe için bizlere ferman-ı şâhâne mânevî bir cânipten geliyor, kemâl-i hürmetle ellerinde tutup bize getiriyorlar. Biz baktık ki, o ferman-ı âli Kur’ân-ı Azîmüşşân olarak çıktı. O halde bu mânâ kalbe geldi: Demek Kur’ân yüzünden Risale-i Nur’un şahs-ı mânevîsi ve biz şakirtleri, bir terfi ve terakki fermanını âlem-i gayptan alacağız.

Şimdi tâbiri ise, o fermanı temsil eden mâsumların kalemiyle mânevî tefsir-i Kur’ân’ı aldığımızdır. Bu rüyanın şimdiki tâbiri çıkmadan bir iki saat evvel Feyzi ile Emin’in gösterdikleri tâbir dahi haktır ve ehemmiyetlidir.

Hem bu medâr-ı sürur ve ferah olan hediye-i nuraniyeyi bir hiss-i kablelvuku ile benim ruhum tam hissetmiş, akla haber vermemişti ki, o gelmeden iki gün evvel, Feyzi ve Emin’in fıkrasında beyan edilen, rüyayı gördüğüm gecenin gününde, sabahtan akşama kadar veikinci günü de kısmen hiç görmediğim bir tarzda bir sevinç, bir sürur hissedip mütemadiyen bir bahaneyle ferahımı izhar edip, otuz kırk defa tebessümle güldüm.

Ben ve hem Feyzi, çok taaccüp ve hayret ettik. Otuz günde bir defa gülmeyenin, bir günde otuz defa gülmesi bizleri hayrette bıraktı. Şimdi anlaşıldı ki, o sürur ve o sevinç mezkûr mânevî fermanı temsil eden mâsumlar ve ümmîlerin kalemlerinin yazıları, nesl-i âtînin sahaif-i hayatlarına, âlem-i İslâmın sahife-i mukadderatına ve ehl-i iman istikbalinin defterlerine neşr-i envar edecek olan ve o mâsumların hâlis ve sâfi amelleri ve hizmetleriyle sahife-i a’mâlimize hasenatları yazılıp kaydedilmesinin ve Risale-i Nur şakirtlerinin mukadderatının mes’udâne idamesinin haberini veren, o daha gelmeyen hediyeden geliyordu. Benim, o azîm yekûndan hisseme düşen binden bir cüz’ü ruhen hissedilmiş, beni mesrurâne heyecana getirmiş idi.

Evet, böyle yüzer mâsumların makbul amelleri ve reddedilmez duaları sair kardeşlerimin defterlerine geçmesi misillü, benim gibi bir günahkârınsahife-i a’mâline dahi girmesi, binler sürur ve sevinç verir. Böylekaranlık bir zamanda, bu ağır şerait altında böyle mâsumâne ve kahramanâne çalışmak için, biz, hem mâsumları ve o ümmîleri ve muallimlerini tebrik, hem peder ve validelerini tebrik, hem köylerini tebrik, hem memleketlerini, hem milletlerini, hem

Anadolu’yu tebrik ederiz.

Mübarek mâsumların ve ümmîlerin herbirine birer hususî teşekkürnâme ve tebriknâme yazmak elimden gelseydi yazacaktım. Öyleyse bu arzumu bilfiil yazılmış gibi kabul etsinler. Ben onların isimlerini bir daire suretinde yazacağım, dua vaktinde bakacağım. Hem onları Risale-i Nur’un has şakirtleri dairesine dahil edip, bütün mânevî kazançlarıma hissedar edeceğim.

Benim tarafımdan onların peder ve validelerine veya akrabalarına ve üstadlarına selâmlarımızı tebliğ ediniz. Cenâb-ı Hak, onları ve evlâtlarını dünyada ve âhirette mesut eylesin, âmin, âmin, âmin.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz kardeşlerim,

Hakaik-i imaniye, herşeyden evvel bu zamanda en birinci maksat olmak ve sair şeyler ikinci, üçüncü, dördüncü derecede kalmak ve Risale-i Nur'a hizmet etmek en birinci vazife ve medâr ve merak ve maksud-u bizzat olmak lâzım iken, şimdiki hâl-i âlem hayat-ı dünyeviyeyi, hususan hayat-ı içtimaiyeyi ve bilhassa hayat-ı siyasiyeyi ve bilhassa medeniyetin sefahet ve dalâletine ceza olarak gelen gadab-ı ilâhinin bir cilvesi olan Harb-i Umumînin tarafgirâne, damarları ve âsabları tehyîç edip bâtın-ı kalbe kadar, hattâ hakaik-i imaniyenin elmasları derecesine o zararlı, fâni arzuları yerleştirecek derecede bu meş'um asır öyle şırınga etmiş ve ediyor ve öyle aşılamış ve aşılıyor ki,Risale-i Nur dairesi haricinde bulunan bir kısım sathî, belki de birkısım zaif velîler o siyasî ve içtimaî hayatın rabıtaları sebebiyle, hakaik-i imaniyenin hükmünü ikinci, üçüncü derecede bırakıp, o cerayanların hükmüne tâbi olarak, hemfikir olan münafıkları sever. Kendine muhalif olan ehl-i hakikati, belki ehl-i velâyeti tenkit ve adâvet eder, hattâ hissiyat-ı diniyeyi o cereyanlara tâbi yaparlar.

İşte bu asrın bu acip tehlikesine karşı, Risale-i Nur'un hizmet ve meşgalesi, şimdiki siyaseti ve cerayanlarını o derece nazarımdan ıskat etmiş ki, bu Harb-i Umumîyi dört aydır merak etmedim, sormadım.

Hem Risale-i Nur'un has talebeleri, bâki elmaslar hükmünde olan hakaik-i imaniyenin vazifesi içinde iken zâlimlerin satranç oyunlarına bakmakla vazife-i kudsiyelerine fütur vermemek ve fikirlerini bulaştırmamak gerektir.

Cenâb-ı Hak, bize, nur ve nuranî vazife vermiş, onlara da zulümlü ve zulümatlı oyunları vermiş. Onlar bizden istiğna edip yardım etmedikleri ve elimizdeki kudsî nurlara müşteri olmadıkları halde, onların karanlıklı oyunlarına vazifemizin zararına bakmaya tenezzül etmek hatâdır. Bize ve merakımıza, dairemiz içindeki ezvak-ı mâneviye ve envar-ı imaniye kâfi ve vâfidir.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Bugünlerde, Risale-i Nur’a suikast edenlerin ve sizlere sıkıntı verenlerin haklarında, bana verdiği bir hiddet neticesinde bedduaya teşebbüs ettim. Birden Isparta’ya kıyamadım. Beddua yerine “Yâ Rab, Isparta, Risale-i Nur’un bir Medresetü’z-Zehrâsıdır, oradaki fena memurları dahi ıslah eyle ve hüsn-ü âkıbet ver” diye dua eyledim ve ediyorum.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık, fedakâr kardeşlerim,

Nurlar, bilâkis Isparta tevakkufuna karşı, buralarda inkişafat ile tezahür etti.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى [2]

En ziyade bize nezaretle, bizimle ve siyasetle alâkadar mühim bir zât geldi. Ona dedim ki:

Bu on sekiz senedir sizlere müracaat etmedim ve hiç gazete okumadım; bu sekiz aydır, bir defa cihanda ne oluyor, diye sormadım; üç senedir burada işitilen radyoyu dinlemedim—tâ ki kudsî hizmetimize mânevî zarar gelmesin. Bunun sebebi şudur ki:

İman hizmeti, iman hakaiki, bu kâinatta herşeyin fevkindedir, hiçbir şeye tâbi ve âlet olamaz. Fakat, bu zamanda, ehl-i gaflet ve dalâlet ve dinini dünyaya satan ve bâki elmasları şişeye tebdil eden gafil insanlar nazarında o hizmet-i imaniyeyi hariçteki kuvvetli cereyanlara tâbi ve âlet telâkki etmek ve yüksek kıymetlerini umumun nazarında tenzil etmek endişesiyle, Kur’ân-ı Hakîmin hizmeti, bize kat’î bir surette siyaseti yasak etmiş.

Sizler, ey ehl-i siyaset ve hükûmet, evham edip bizlerle uğraşmayınız. Bilâkis teshilât göstermeniz lâzım. Çünkü hizmetimiz, emniyet ve hürmet ve merhameti tesis ile hem âsâyişi, hem inzibatı, hem hayat-ı içtimaiyeyi anarşilikten kurtarmaya çalışıp, sizin hakikî vazifenizin temel taşlarını tesbit ediyor, takviye ve teyid ediyor.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.
2. Allah’a hamd olsun. Bu Rabbimin ihsânıdır.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Şimdi, bundan on dakika evvel, cesurca, fakat kalemsiz iki adam, Risale-i Nurdairesine biri birisini getirdi. Onlara dedim ki: “Bu dairenin verdiğibüyük neticelere mukabil, sarsılmaz bir sadakat ve kırılmaz bir metanet ister. Isparta kahramanlarının gösterdiği harikalar ve cihan-pesendâne hidemât-ı Nuriyenin esası, harika sadakatleri ve fevkalâde metanetleridir. Bu metanetin birinci sebebi, kuvvet-i imaniye ve ihlâs hasletidir. İkinci sebebi, cesaret-i fıtriyedir.”

Onlara: “Siz cesaretle ve efelikle tanınmışsınız ve dünyaya ait ehemmiyetsizşeyler için fedakârlık gösterseniz; elbette Risale-i Nur’un kudsî hizmetinde ve cihana değer uhrevî neticelerine mukabil, merdâne ve fedakârâne cesaret gösterip sadakatinizi muhafaza edersiniz” dedim. Onlar da tam kabul ettiler.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Âlem-i insaniyette ve İslâmiyette üç muazzam mesele olan, iman ve şeriat ve hayattır. İçlerinde en muazzamı iman hakikatleri olduğundan, bu hakaik-i imaniye-i Kur'âniye başka cereyanlara, başka kuvvetlere tâbi ve âlet edilmemek ve elmas gibi o Kur'ân'ın hakikatlerini, dini dünyaya satan veya âlet eden adamların nazarında cam parçalarına indirmemek ve en kudsî ve en büyük vazife olan imanı kurtarmak hizmetini tam yerine getirmek için, Risale-i Nur'un has ve sadık talebeleri, gayet şiddet ve nefretle siyasetten kaçıyorlar.

Hattâ sizin bu kardeşiniz—siz de bilirsiniz—bu on sekiz senedir, o kadar muhtaç olduğum halde siyasete, hayat-ı içtimaiyeye temas etmemek için hükûmete karşı birtek müracaatım olmadığı gibi bu sekiz dokuz aydır, küre-i arzın bu herc ü mercini birtek defa ne sual ve ne de merak ettim.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Ey kardeşlerim,

Sizler biliyorsunuz ki, bizim mesleğimizde benlik, enaniyet, şan ve şeref perdesi altında makam sahibi olmaktan, öldürücü zehir gibi ondan kaçıyoruz. Onu ihsas eden hâlâttan şiddetle ictinap ediyoruz. Elbette, burada, altı yedi sene gözünüzle ve yirmi seneden beri tahkikatınızla anlamışsınız ki, ben şahsıma karşı hürmet ve makam vermek istemiyorum. Sizleri o noktada şiddetle tekdir etmişim. “Bana haddimden fazla mevki vermeyiniz” diye size darılıyorum. Yalnız, Kur’ân-ı Hakîmin bu zamanda bir mu’cize-i maneviyesi olan Risale-i Nur hesabına ve ben de onun bir şakirdi olmak haysiyetiyle, ona karşı tasdikkârâne teslimi ve irtibatı, şâkirâne kabul ediyorum. İşte bu derece enaniyetten ve benlikten ve şan ve şeref namı altındaki riyakârlıktan kaçmayı düstur-u hareket ittihaz eden adamlara karşı ehl-i hükûmetin, ehl-i idare ve zabıtanın evhama düşmeleri ne kadar mânâsız ve lüzumsuz olduğunu divaneler de anlar.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugünlerde, Kur'ân-ı Hakîmin nazarında, imandan sonra en ziyade esas tutulan takvâ ve amel-i salih esaslarını düşündüm. Takvâ, menhiyattan ve günahlardan içtinab etmek; ve amel-i salih, emir dairesinde hareket ve hayrat kazanmaktır. Her zaman def-i şer, celb-i nef'a râcih olmakla beraber, bu tahribat ve sefahet ve câzibedar hevesat zamanında bu takvâ olan def-i mefasid ve terk-i kebair üssü'l-esas olup büyük bir rüçhaniyet kesb etmiş. Bu zamanda tahribat ve menfî cereyan dehşetlendiği için, takvâ bu tahribata karşı en büyük esastır. Farzlarını yapan, kebireleri işlemeyen, kurtulur. Böyle kebair-i azîme içinde amel-i salihin ihlâsla muvaffakiyeti pek azdır.

Hem, az bir amel-i salih, bu ağır şerait içinde çok hükmündedir.

Hem, takva içinde bir nevi amel-i salih var. Çünkü, bir haramın terki vaciptir. Bir vacibi işlemek, çok sünnetlere mukabil sevabı var. Böyle zamanlarda, binler günahın tehâcümünde bir tek içtinab, az bir amel ile, yüzer günahın terkiyle, yüzer vacip işlenmiş olur. Bu ehemmiyetli nokta, niyet ile, takvâ namıyla ve günahtan kaçınmak kastıyla menfî ibadetten gelen ehemmiyetli a'mâl-i salihadır.

Risale-i Nur şakirtlerinin, bu zamanda en mühim vazifeleri, tahribata ve günahlara karşı takvâyı esas tutup davranmak gerektir. Madem her dakikada, şimdiki tarz-ıhayat-ı içtiamiyede yüzer günah insana karşı geliyor; elbette takva ile ve niyet-i içtinab ile yüzer amel-i sâlih işlenmiş hükmündedir. Malûmdur ki, bir adamın bir günde harap ettiği bir sarayı, yirmi adam, yirmi günde yapamaz ve bir adamın tahribatına karşı yirmi adam çalışmak lâzım gelirken; şimdi, binler tahribatçıya mukabil, Risale-i Nur gibi bir tamircinin bu derece mukavemeti ve tesiratı pek harikadır. Eğer bu iki mütekabil kuvvetler bir seviyede olsaydı, onun tamirinde mu'cizevâri muvaffakiyet ve fütuhat görülecekti.

Ezcümle: Hayat-ı içtimaiyeyi idâre eden en mühim esas olan hürmet ve merhamet gayet sarsılmış. Bazı yerlerde, gayet elîm ve biçare ihtiyarlar, peder ve valideler hakkında dehşetli neticeler veriyor.

Cenâb-ı Hakka şükür ki, Risale-i Nur, bu müthiş tahribata karşı girdiği yerlerde mukavemet ediyor, tamir ediyor. Sedd-i Zülkarneynin tahribiyle Ye'cüc ve Me'cüclerin dünyayı fesada vermesi gibi, şeriat-ı Muhammediye (a.s.m.) olan sedd-i Kur'ân'ın tezelzülüyle Ye'cüc ve Me'cücden daha müthiş olan ahlâkta ve

hayatta zulmetli bir anarşilik ve zulümlü bir dinsizlik fesada ve ifsada başlıyor.

Risale-i Nur şakirtlerinin, böyle bir hâdisede mânevî mücahedeleri, inşaallah zaman-ı Sahâbedeki gibi, az amel ile, pek büyük sevap ve a'mâl-i sâlihaya medar olur.

Aziz kardeşlerim, işte böyle bir zamanda, bu dehşetli hâdisâta karşı, ihlâs kuvvetinden sonra bizim en büyük kuvvetimiz, iştirâk-i a'mâl-i uhreviye düsturuyla kalemlerle, her biri diğerinin a'mâl-i saliha defterine hasenat yazdırdıkları gibi; lisanlarıyla, herbirinin takvâ kal'asına ve siperine kuvvet ve imdat göndermektir. Ve bilhassa fırtınalı tehacüme hedef olan bu âciz kardeşinize, bu mübarek şuhur-u selâsede ve eyyâm-ı meşhurede yardımına koşmak, sizin gibi kahraman ve vefadar ve şefkatkârların şe'nidir. Bütün ruhumla bu imdad-ı manevîyi sizden rica ediyorum. Ve ben dahi, iman ve sadakat şartıyla, Risale-i Nur talebelerini bütün dualarıma ve manevî kazançlarıma, yirmi dört saatte, iştirak-i a'mâl-i uhreviye düsturuyla, bazan yüz defadan ziyade "Risale-i Nur talebeleri" ünvanıyla hissedar ediyorum.

"Gül" ve "Nur" ve "Mübarekler" ve "Medrese-i Nuriye" hey'etleri ve ümmî ihtiyarlar ve mâsumlar başta olarak umum kardeşlerimize ve hemşirelerimize selâm ve selâmet vesaadetlerine dua ediyoruz.

Said Nursî

Cenâb-ı Hakka yüz binler şükür olsun ki, Risale-i Nur kendi kendine tevessü ediyor. Her tarafta fütuhatı var. Ehl-i dalâletin hileleri onu durdurmuyor; bilâkis çok dinsizler teslim-i silâh ediyorlar. Hâfız Ali'nin dediği gibi, korkuları pek ziyadedir. Şimdi, dinsizlik taassubuyla değil, korku cihetiyle ilişiyorlar. O korku, Risale-i Nur lehine dönecek inşaallah.

Said Nursî

[1]

Hem o eski dost zâta, hem ehl-i dikkate ve sizlere beyan ediyorum ki: Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânın feyziyle, Yeni Said, hakaik-i imaniyeye dair o derece mantıkî ve hakikatli burhanlar zikrediyor ki, değil Müslüman uleması, belki en muannid Avrupa feylesoflarını da teslime mecbur ediyor ve etmektedir.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Amma, Risale-i Nur'un kıymet ve ehemmiyetine işarî ve remzî bir tarzda, Hazret-i Ali (r.a.) ve Gavs-ı Âzamın (k.s.) ihbârâtı nev'inden, Kur'ân-ı

Mu’cizü’l-Beyânın dahi bu zamanda bir mu’cize-i mânevîsi olan Risale-i Nur’a nazar-ı dikkati celb etmesi mânâ-yı işârî tabakasından remiz ve imaları, i’câzının şe’nindendir ve o lisan-ı gaybînin, belâgat-ı mu’cizekârânesinin muktezasıdır.

Evet, Eskişehir Hapishanesinde, dehşetli bir zamanda ve kudsî bir tesellîye pek çok muhtaç olduğumuz hengâmda, mânevî bir ihtarla, “Risale-i Nur’un makbuliyetine dâir eski evliyalardan şahit gösteriyorsun. Halbuki وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ اِلَّا فِى كِتَابٍ مُبِينٍ sırrıyla en ziyade bu meselede söz sahibi Kur’ândır. Acaba, Risale-i Nur’u, Kur’ân kabul eder mi? Ona ne nazarla bakıyor?” denildi. O acip sual karşısında bulundum.

Ben de Kur’ân’dan istimdat eyledim. Birden, otuz üç âyetin mânâ-yı sarîhinin teferruatı nev’indeki tabakatından, mânâ-yı işârî tabakasında ve o mânâ-yı işârî külliyetinde dahil bir ferdi Risale-i Nur olduğunu ve duhulüne ve medâr-ı imtiyazına bir kuvvetli karine bulunduğunu, bir saat zarfında hissettim; ve bir kısmını, bir derece izahlı ve bir kısmını mücmelen gördüm. Kanaatime hiçbir şek ve şüphe ve vehim ve vesvese kalmadı. Ben de, ehl-i imanın imanını, Risale-i Nur’la muhafaza niyetiyle o kat’î kanaatimi yazdım ve has kardeşlerime mahrem tutulmak şartıyla verdim. Ve o risalede, biz demiyoruz ki, “âyetin mânâ-yı sarîhi budur;” tâ hocalar “Fihi nazarun” desin.

Hem dememişiz ki, “Mânâ-yı işârînin külliyeti budur.” Belki diyoruz ki, mânâ-yı sarîhinin tahtında müteaddit tabakalar var; bir tabakası da, mânâ-yı işârî ve remzîdir. Ve o mânâ-yı işârî de, bir küllîdir; her asırda cüz’iyatları var. Risale-i Nur dahi bu asırda o mânâ-yı işârî tabakasının külliyetinde bir ferdidir. Ve o ferdin kasten bir medar-ı nazar olduğuna ve ehemmiyetli bir vazife göreceğine, eskiden beri ulema mabeyninde câri bir düstur-u cifrî ve riyazi ile karineler, belki hüccetler gösterilmişken, Kur’ân’ın âyetini veya sarahatini değil incitmek, belki i’câz ve belâğatine hizmet ediyor. Bu nevi işârât-ı gaybiyeye itiraz edilmez. Ehl-i hakikatın, nihayetsiz işârât-ı Kur’âniyeden had ve hesaba gelmeyen istihracatlarını inkâr edemeyen, bunu da inkâr etmemeli ve edemez.

Amma, benim gibi ehemmiyetsiz bir adamın elinde böyle ehemmiyetli bir eserin zuhur etmesini istiğrab ve istib’ad edip itiraz eden zât, eğer buğday tanesi kadar bir çam çekirdeğinden dağ gibi çam ağacını halk eylemek azamet ve kudret-i İlâhiyeye delil olduğunu düşünse, elbette bizim gibi acz-i mutlak ve fakr-ı mutlakta ihtiyac-ı şedit zamanında böyle bir eserin zuhuru, “vüs’at-i rahmet-i İlâhiyeye delildir” demeye mecbur olur.

Ben, sizi ve muterizleri Risale-i Nur’un şerefi ve haysiyetiyle temin ediyorum ki, bu işaretler ve evliyanın imalı haberleri, remizleri beni daima şükre ve hamde

ve kusurlarımdan istiğfara sevk etmiş. Hiçbir dakika, nefs-i emmareye medar-ı fahr ve gurur olacak bir enaniyet ve benlik vermediğini, size bu yirmi senelik hayatımın göz önünde tereşşuhatıyla ispat ediyorum.

Evet, bu hakikatle beraber, insan kusurlardan, nisyandan, sehivden hâli değil. Benim bilmediğim çok kusurlarım var. Belki de fikrim karışmış, risalede hatalar da olmuş.

Bu zamanda, gayet kuvvetli ve hakikatli milyonlar fedakârları bulunan meşrepler, meslekler bu dehşetli dalâlet hücumuna karşı zâhiren mağlûbiyete düştükleri halde, benim gibi yarım ümmî ve kimsesiz, mütemadiyen tarassut altında, karakol karşısında ve müthiş, müteaddit cihetlerle aleyhimde propagandalar ve herkesi tenfir etmek vaziyetinde bulunan bir bîçare o mesleklerden daha ileri, kuvvetli dayanan Risale-i Nur'a sahip değildir. O eser, onun hüneri olamaz ve onunla iftihar edemez. Belki, doğrudan doğruya Kur'ân-ı Hakîmin bu zamanda bir mu'cize-i maneviyesidirler ve rahmet-i ilâhiye tarafından ihsan edilmiştir. O adam, binler arkadaşıyla beraber o hediye-i Kur'âniyeye el atmış. Her nasılsa birinci tercümanlık vazifesi ona düşmüş. Onun fikri ve ilmi ve zekâsının eseri olmadığına delil, Risale-i Nur'un öyle parçaları var ki, bazı altı saatte, bazı iki saatte, bazı bir saatte ve bazı da on dakikada yazılan risaleler var. Ben yeminle temin ediyorum ki, Eski Said'in kuvve-i hafızası beraber olmak şartıyla, o on dakikalık işi, on saatte fikrimle yapamıyorum. O bir saatlik risaleyi, iki gün istidadımla, zihnimle yapamıyorum. Ve o altı saatlik risale olan Otuzuncu Sözü, ne ben, ne de en müdakkik dindar feylesoflar, altı günde o tahkikatı yapamaz. Ve hâkezâ...

Demek, biz müflis olduğumuz halde, zengin bir mücevherat dükkânının dellâlı ve birer hizmetçisi olmuşuz.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugünlerde sabah namazı tesbihatında İstanbul'daki ihtiyarın garazkârane ve şahsıma karşı galiz gıybeti üzerine, Eski Said damarıyla nefs-i emmarem heyecana geldi. "Mazlumum, bu nevi zulüm çekilmez!" dedi, intikamını almak istedi. Birden kalbime geldi:

"Belki Risale-i Nur'un İstanbul'da neşrine bir vesile olur. Sen madem hayat-ı dünyeviyeni ve hayat-ı uhreviyeni dahi Risale-i Nur'a feda ediyorsun; bu izzet-i nefis damarını dahi feda et. Hem sebeb-i hilkat-i kâinat Fahr-i Âlem Aleyhissalâtü Vesselâma 'mecnun' tabiri istimal eden insanlar bulunduğu gibi, senin, o güneşe nispeten zerrecik bir izzet-i nefsinin kırılmasına ehemmiyet verme" diye ihtar edildi, benim de kalbim rahat etti.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

İstanbul ulemasının en büyüğü ve en müdakkiki ve çok zaman müftiü'l-enam olan eski fetvâ emini, meşhur Ali Rıza Efendi, Birinci Şuadaki, İşârât-ı Kur'âniyeyi ve *Âyetü'l-Kübrâ* gibi risaleleri gördükten sonra, Risale-i Nur'un mühim bir talebesi olan Hâfız Emin'e demiş ki:

"Bediüzzaman, şu zamanda, din-i İslâma en büyük bir hizmet eylediğini ve eserlerinin tam doğru olduğunu ve böyle bir zamanda, mahrumiyet içinde, tam bir feragat-ı nefs ettiğini, ve onun Risale-i Nur'u, müceddid-i din olduğunu kat'iyyen tasdik ederim. Cenâb-ı Hak, onu muvaffak eylesin, âmin" demiş. Hem bazıların sakal bırakmamaklığına itirazları münasebetiyle, Mevlânâ Celâleddin-i Rumî'nin pederleri olan Sultanü'l-Ulema'nın bir kıssasıyla onu müdafaa edip:

"Bediüzzaman'ın elbette bir içtihadı vardır. İtiraz edenler haksızdır" demiş. Ve Hoca Mustafa'ya (merhum) emretmiş, söylediğimi yaz: "Bediüzzaman'a kemal-i hürmetle selâm ederim. Telifatınızın ikmaline hırz-ı can ile dua etmekteyim. Bazı ulemâüssû'un tenkidine uğradığına müteessir olma. Zira 'Yemişli ağaç taşlanır' kaziyesi meşhurdur. Mücahedatınıza devam buyurun. Cenâb-ı Hak ve Feyyâz-ı Mutlak âcilen murad ve matlubunuza muvaffaku'n-bilhayr eylesin, âmin. Bâki Hakkın birliğine emanet olunuz."

Eski Fetva Emini

Ali Rıza

İşte böyle müdakkik ve ilim ve şeriat ve Kur'ân cihetinde bu zamanda söz sahibi en büyük âlim böyle hükmetmiş.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Aziz, sıddık, müdakkik, müstakim kardeşlerim,

Gayet ciddî bir ihtar ile bir hakikati beyan etmeye lüzum var. Şöyle ki:

[1] لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ sırrıyla, ehl-i velâyet, gaybî olan şeyleri, bildirilmezse bilmezler. En büyük bir velî dahi, hasmının hakikî halini bilmedikleri için, haksız olarak mübareze etmesini Aşere-i Mübeşşerenin mabeynindeki muharebe gösteriyor. Demek, iki veli, iki ehl-i hakikat birbirini inkâr etmekle makamlarından sukut etmezler. Meğer, bütün bütün zâhir-i şeriate muhalif ve hatâsı zahir bir içtihad ile hareket edilmiş ola.

Bu sırra binaen [2] وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ deki ulüvv-ü cenab düsturuna ittibaen ve avâm-ı mü'minînin şeyhlerine karşı hüsn-ü zanlarını kırmamakla, imanlarını sarsılmadan muhafaza etmek ve Risale-i Nur'un erkânlarının haksız itirazlara karşı haklı, fakat zararlı hiddetlerden kurtarmak lüzumuna binaen; ve ehl-i ilhadın iki taife-i ehl-i hakkın mabeynindeki husumetten istifade ederek, birinin silâhıyla, itirazıyla ötekini cerh edip ve ötekinin delilleriyle berikini çürütüp ikisini yere vurmak ve çürütmekten içtinaben, Risale-i Nur şakirtleri, bu mezkûr dört esasa binaen, muarızları hiddet ve tehevvürle ve mukabele-i bilmisille karşılamamalı. Yalnız kendilerini müdafaa için musalahakârâne, medâr-ı itiraz noktaları izah etmek ve cevap vermek gerektir.

1. Gaybı Allah'tan başkası bilemez.
2. "Öfkelerini yutanlar ve insanların kusurlarını affedenler..." Âl-i İmrân Sûresi, 3:134.

Çünkü bu zamanda enaniyet çok ileri gitmiş. Herkes, kameti miktarında bir buz parçası olan enaniyetini eritmeyip bozmuyor, kendini mazur biliyor; ondan nizâ çıkıyor. Ehl-i hak zarar eder; ehl-i dalâlet istifade ediyor.

Malûm itiraz hâdisesi ima ediyor ki, ileride, meşrebini çok beğenen bazı zâtlar ve hodgâm bazı sofi-meşrepler ve nefs-i emmaresini tam öldürmeyen ve hubb-u cah vartasından kurtulmayan bazı ehl-i irşad ve ehl-i hak, Risale-i Nur'a ve şakirtlerine karşı kendi meşreplerini ve mesleklerinin revacını ve etbâlarının hüsn-ü teveccühlerini muhafaza niyetiyle itiraz edecekler; belki dehşetli mukabele etmek ihtimali var. Böyle hadiselerin vukuunda, bizlere, itidâl-i dem ve sarsılmamak ve adavete girmemek ve o muarız taifenin de rüesalarını çürütmemek gerektir.

Fâş etmek hatırıma gelmeyen bir sırrı, fâş etmeye mecbur oldum. Şöyle ki:

Risale-i Nur’un şahs-ı mânevîsi ve o şahs-ı mânevîyi temsil eden has şakirtlerinin şahs-ı mânevîsi “Ferid” makamına mazhar oldukları için, değil hususî bir memleketin kutbu, belki ekseriyetle Hicaz’da bulunan kutb-u âzamın tasarrufundan hariç olduğu gibi onun hükmü altına girmeye de mecbur değil. Her zamanda bulunan iki imam gibi, onu tanımaya mecbur olmuyor. Ben, eskiden, Risale-i Nur’un şahs-ı mânevîsini, o imamlardan birisini zannediyordum. Şimdi anlıyorum ki, Gavs-ı Âzam’da, kutbiyet ve gavsiyetle beraber, “Ferdiyet” dahi bulunduğundan, âhirzamanda, şakirtlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o Ferdiyet makamının mazharıdır. Bu gizlenmeye lâyık olan bu sırr-ı azime binaen Mekke-i Mükerremede dahi—farz-ı muhal olarak—Risale-i Nur aleyhinde bir itiraz kutb-u âzamdan dahi gelse, Risale-i Nur şakirtleri sarsılmayıp, o mübarek kutb-u âzamın itirazını iltifat ve selâm suretinde telâkki edip, teveccühünü de kazanmak için, medâr-ı itiraz noktaları o büyük üstadlarına karşı izah etmek, ellerini öpmektir.

Ey kardeşlerim; bu zamanda öyle dehşetli cereyanlar ve hayatı ve cihanı sarsacak hâdiseler içinde hadsiz bir metanet ve itidal-i dem ve nihayetsiz bir fedakârlık taşımak gerektir. Evet, [1]

وَكَأَنَّمَا لَطَمَ الصَّبَاحُ جَبِينَهُ فَاقْتَصَّ مِنْهُ وَخَاضَ فِي اَحْشَائِهِ

âyetinin mânâ-yı işarîsiyle, âhireti bildikleri ve iman ettikleri halde dünyayı âhirete severek tercih etmek ve kırılacak şişeyi bâki bir elmasa bilerek rıza ve sevinçle tercih etmek ve âkıbeti görmeyen kör hissiyatın hükmüyle, hazır bir dirhem zehirli lezzeti, ileride bir batman sâfi lezzete tercih etmek, bu zamanın dehşetli bir marazı ve musibetidir. O musibet sırrıyla, hakikî mü’minler dahi bazan ehl-i dalâlete taraftar olmak gibi dehşetli hatâda bulunuyorlar. Cenâb-ı Hak, ehl-i imanı ve Risale-i Nur şakirtlerini bu musibetlerin şerrinden muhafaza eylesin. Âmin.

Said Nursî

1. “Onlar dünya hayatını seve seve âhirete tercih ederler.” İbrahim Sûresi, 14:3.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Ey kardeşlerim,

Bu zamanda, hususan bu sıralarda Risale-i Nur şakirtleri tam bir metanet ve tesanüd ve dikkat etmeye mecburdurlar. Lillâhilhamd, Isparta ve havalisi kahramanları demir gibi metanet göstermesiyle, başka yerlere de hüsn-ü misal oldu.

Ey Hüsrev! Tesirli ve güzel mektubunu aldım. Vazifenin başına geçmen bizi fevkalâde mesrur etti. Binler safalarla geldin. Sen, bu bir buçuk sene maddî kalemin işlemediğinden merak etme. Senin yerine o kerametli kaleminin yâdigârı olan Mu’cizat-ı Ahmediyenin biri vilâyât-ı şarkiyede faalâne geziyor. Diğer son yazdığın nüsha da, İstanbul’da, senin yerinde çalışıp, inşaallah fütuhat yapar. Senin yazdığın mu’cizeli iki Kur’ân-ı Azîmüşşânın bu havalide, hususan Ramazan-ı Şerifte sana kazandırdıkları sevapları ve tahsin ve tebriklerini, inşaallah yakında tab’a girmesiyle âlem-i İslâmdan senin ruhuna yağacak rahmet dualarını düşün, Allah’a şükret.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben, pek kat’î bir surette ve bine yakın tecrübelerim neticesinde kat’î kanaatim gelmiş ve ekser günlerde hissediyorum ki, Risale-i Nur’un hizmetinde bulunduğum günde, hizmetin derecesine göre kalbimde, bedenimde, dimağımda, maişetimde bir inkişaf, inbisat, ferahlık, bereket görüyorum. Ve çokları itiraf ediyor, “Biz dehissediyoruz” derler. Hatta, size geçen sene yazdığım gibi, benim pek az gıda ile yaşadığımın sırrı, o bereket imiş.

Hem madem, İmam-ı Şâfiî’den (r.a.) rivayet var ki: “Hâlis talebe-i ulûmun rızkına ben kefalet edebilirim” demiş. “Çünkü rızıklarında vüs’at ve bereket olur.”

Madem hakikat budur ve madem hâlis talebe-i ulûm ünvanına Risale-i Nur şakirtleri bu zamanda tam liyakat göstermişler. Elbette, şimdi yeni açlık, ve kahta mukabil Risale-i Nur hizmetini bırakmak ve zaruret-i maişet özrüyle maişet peşine koşmak yerine en iyi çare, şükür ve kanaat ve Risale-i Nur talebeliğine tam sarılmaktır.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

…Risale-i Nur ve ondan tam ders alan şakirtleri, değil dünya siyasetlerine, belki bütün dünyaya karşı da Risale-i Nur'u âlet edemez ve şimdiye kadar da etmemiş. Biz ehl-i dünyanın dünyalarına karışmıyoruz. Bizden zarar tevehhüm etmek divaneliktir.

Evvelâ: Kur'ân bizi siyasetten men etmiş, tâ ki elmas gibi hakikatleri, ehl-i dünyanın nazarında cam parçalarına inmesin.

Saniyen: Şefkat, vicdan, hakikat bizi siyasetten men ediyor. Çünkü tokada müstehak dinsiz münafıklar onda iki ise, onlarla müteallik yedi sekiz mâsum biçare, çoluk-çocuk, zaif, hasta ve ihtiyarlar var. Belâ, musibet gelse, o mâsumlar o belâya düşecekler. Belki o iki münafık dinsiz, daha az zarar görecek. Onun için, siyaset yoluyla, idare ve âsâyişi ihlâl tarzında, neticenin husulü de meşkûk olduğu halde girmekten, Risale-i Nur'un mahiyetindeki şefkat, merhamet, hak ve hakikat şakirtlerini men ediyor.

Salisen: Bu vatan, bu millet ve bu vatandaki ehl-i hükûmet, ne şekilde olursa olsun, Risale-i Nur'a eşedd-i ihtiyaçla muhtaçtırlar. Değil korkmak veyahut adâvet etmek, en dinsizleri de, onun dindârâne, hakperestâne düsturlarına taraftar olmak gerektir. Meğer ki, bütün bütün millete, vatana, hâkimiyet-i İslâmiyeye hıyanet ola.

Çünkü bu milletin ve vatanın, hayat-ı içtimaiyesini anarşilikten kurtarmak ve büyük tehlikelerden halâs etmek için, beş esas lâzımdır ve zarurîdir.

Birincisi: merhamet.

İkincisi: hürmet.

Üçüncüsü: emniyet.

Dördüncüsü: haram-helâlı bilip haramdan çekilmek.

Beşincisi: serseriliği bırakıp itaat etmektir.

İşte Risale-i Nur, hayat-ı içtimaiyeye baktığı vakit bu beş esası temin edip, âsâyişin temel taşını tesbit ve temin eder. Risale-i Nur'a ilişenler kat'iyen bilsinler ki, onların ilişmesi, anarşilik hesabına, vatan ve millet ve asâyişe düşmanlıktır. İşte bunun bir hülâsasını o casusa söyledim. Dedim ki:

"Seni gönderenlere söyle. Hem de ki: On sekiz senedir bir defa kendi istirahati için hükûmete müracaat etmeyen ve yirmi bir aydır dünyayı hercümerc eden

harplerden hiçbir haber almayan ve çok mühim makamlarda çok mühim adamların dostâne temaslarını istiğna edip kabul etmeyen bir adama, ondan korkup, tevehhüm edip, dünyanıza karışmak ihtimaliyle evhama düşüp tarassutlarla sıkıntı vermekte hangi mânâ var? Hangi maslahat var? Hangi kanun var? Divaneler de bilirler ki ona ilişmek divaneliktir.” O casus da kalktı gitti.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz kardeşlerim,

Bu defa yazılarınızda İhlâs Risalelerini gördüğüm için, sizi o gibi risalelerin dersine havale edip, ziyade bir derse ihtiyaç görmedim. Yalnız bunu ihtar ediyorum ki, mesleğimiz, sırr-ı ihlâsa dayanıp, hakaik-i imaniye olduğu için, hayat-ı dünyaya, hayat-ı içtimaiyeye mecbur olmadan karışmamak ve rekabete ve tarafgirliğe ve mübarezeye sevk eden hâlâttan tecerrüt etmeye mesleğimiz itibarıyla mecburuz. Binler teessüf ki, şimdiki müthiş yılanların hücumuna mâruz biçare ehl-i ilim ve ehl-i diyanet, sineklerin ısırması gibi cüz'î kusuratı bahane ederek, birbirini tenkitle, yılanların ve zındık münafıkların tahribatlarına ve kendilerini onların eliyle öldürmesine yardım ediyorlar.

Gayet muhlis bir kardeşimizin mektubunda, bir ihtiyar âlim ve vaizin, Risale-i Nur'a zarar verecek vaziyette bulunması: Benim gibi binler kusurları bulunan bir biçarenin, ehemmiyetli mazerete binaen bir sünneti terk ettiğim bahanesiyle şahsımı çürütüp, Risale-i Nur'a ilişmek istemiş.

Evvelâ: Hem o zât, hem sizler biliniz ki: Ben, Risale-i Nur'un hizmetkârıyım ve o dükkânın bir dellâlıyım. Risale-i Nur ise Arş-ı Âzama bağlı olan Kur'ân-ı Azîmüşşan ile bağlanmış bir hakikî tefsirdir. Benim şahsımdaki kusurat, ona sirayet etmez…

Saniyen: O vâiz ve âlim zâta benim tarafımdan selâm söyleyiniz. Benim şahsıma olan tenkidini,itirazını, başım üstüne kabul ediyorum. Sizler de, o zâtı ve onungibileri münakaşaya ve münazaraya sevk etmeyiniz. Hattâ tecavüz edilse de bedduayla da mukabele etmeyiniz. Kim olursa olsun, madem imanı var, o noktada kardeşimizdir. Bize düşmanlık da etse, mesleğimizce mukabele edemeyiz. Çünkü, daha şiddetli düşmanlar ve yılanlar var.

Elimizde nur var, topuz yok. Nur incitmez, ışığıyla okşar. Ve bilhassa ehl-i ilim olsa, ilimden gelen enaniyeti de varsa, enaniyetlerini tahrik etmeyiniz. Mümkün olduğu kadar, وَاِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا [2] düsturunu rehber edininiz.

Hem, o zât, madem evvelce Risale-i Nur'a girmiş ve yazıyla da iştirak etmiş, o daire içindedir. Onun fikren bir yanlışı varsa da affediniz. Değil onlar gibi ehl-i diyanet ve tarikata mensup Müslümanlar, şimdi bu acip zamanda, imanı bulunan

ve fırka-i dâlleden bile olsa onlarla uğraşmamak; ve Allah’ı tanıyan ve âhireti tasdik eden Hıristiyan bile olsa, onlarla medâr-ı nizâ noktaları medâr-ı münakaşa etmemeyi, hem bu acip zaman, hem mesleğimiz, hem kudsî hizmetimiz iktiza ediyor.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.
2. “Boş sözlerle, çirkin davranışlarla karşılaştıkları zaman, izzet veşereflerini muhâfaza ederek oradan geçip giderler.” Furkan Sûresi,25:72.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Risale-i Nur’un mesleği ise, vazifesini yapar, Cenâb-ı Hakkın vazifesine karışmaz. Vazifesi tebliğdir; kabul ettirmek, Cenâb-ı Hakkın vazifesidir.

Hem, kemiyete ehemmiyet verilmez. Sen o havalide bir tek Âtıf’ı bulsan, yüzü bulmuş gibidir. Merak etme. Hem, mümkün olduğu kadar hariçten gelen böyle ilişmelere ehemmiyet verme. Fakat ihtiyat ile, bu atâlet mevsimi ve gaflet zamanı ve derd-i maişet iptilâsı zamanında cüz’î bir iştigal de ehemmiyetlidir. Tevakkuf değil, muvaffakiyetsizlik mağlûbiyet yok! Risale-i Nur’un her tarafta galibâne fütuhatı var.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Risale-i Nur dünya işlerine âlet olamaz, dünya işlerinde siper edilmez. Çünkü, ehemmiyetli bir ibadet-i tefekküriye olduğu cihetle, dünyevî maksatlar kasten ondan istenilmez. İstenilse, ihlâs kırılır, o ehemmiyetli ibadet şekli değişir. Bazı çocuklar gibi, döğüştükleri vakit Kur'ân'ısiper eder. Başına gelen darbe Kur'ân'a geldiği gibi, Risale-i Nur,böyle muannid hasımlara karşı siper istimal edilmemeli.

Evet, Risale-i Nur'a ilişenler tokat yer; yüzer vukuat şahittir. Fakat Risale-i Nur, tokatlarda istimal edilmez ve niyet ve kasd ile tokatlar gelmez. Çünkü sırr-ı ihlâs ve sırr-ı ubudiyete münafidir. Bizler, bizlere zulmedenleri, bizi himaye eden ve Risale-i Nur'da istihdam eden Rabbimize havale ediyoruz…

Evet, dünyaya ait harika neticeler, bazı evrad-ı mühimme gibi, Risale-i Nur'da çokça terettüp ediyor. Fakat onlar istenilmez, belki verilir; illet olamaz, bir fâide olabilir. Eğer istemekle olsa, illet olur, ihlâsı kırar, o ibadeti kısmen iptal eder.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Evet, Risale-i Nur’un o kadar dehşetli muannidlere karşı galibâne mukavemeti, sırr-ı ihlâstan hiçbir şeye âlet edilmemesinden ve doğrudan doğruya saadet-i ebediyeye bakmasından ve hizmet-i imaniyeden başka bir maksat takip etmemesinden ve bazı ehl-i tarikatın ehemmiyet verdikleri keşf ve kerâmât-ı şahsiyeye ehemmiyet vermemesindendir ve velâyet-i kübrâ sahipleri olan Sahabîler gibi, veraset-i Nübüvvet sırrıyla, yalnız iman nurlarını neşretmek ve ehl-i imanın imanlarını kurtarmaktır.

Evet, Risale-i Nur’un bu dehşetli zamanda kazandırdığı iki netice-i muhakkakası herşeyin fevkindedir; başka şeylere ve makamlara ihtiyaç bırakmıyor.

Birinci neticesi: Sadakat ve kanaatle Risale-i Nur dairesine girenler, imanla kabre gireceğine gayet kuvvetli emareler var.

İkinci neticesi: Risale-i Nur dairesinde, ihtiyarımız olmadan takarrur ve tahakkuk eden şirket-i maneviye-i uhreviye cihetiyle, herbir hakikî sadık şakird binler dillerle, kalblerle dua etmek, istiğfar etmek, ibadet etmek ve bazı melâike gibi kırk bin lisanla tesbih etmektir. Ve Ramazan-ı Şerifteki hakikat-i leyle-i Kadir gibi, kudsî ve ulvî hakikatleri, yüz bin el ile aramaktır.

İşte, bu gibi netice içindir ki, Risale-i Nur şakirtleri, hizmet-i Nuriyeyi velâyet makamına tercih eder; keşf ve kerâmâtı aramaz ve âhiret meyvelerini dünyada koparmaya çalışmaz ve vazife-i İlâhiye olan muvaffakiyet ve halka kabul ettirmek ve revaç vermek ve galebe ettirmek ve müstahak oldukları şan ü şeref ve ezvak ve inâyetlere mazhar etmek gibi, kendi vazifelerinin haricinde bulunan şeylere karışmazlar ve harekâtını onlara bina etmezler. Hâlisen, muhlisen çalışırlar, “Vazifemiz hizmettir, o yeter” derler.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Seksen küsur sene kıymetinde bulunan ve Ramazan-ı Şerifin mecmuunda gizlenen leyle-i Kadri kazanmak için, Risale-i Nur şakirtlerinin şirket-i mâneviye-i uhreviyeleri muktezasınca, herbiri, mütekellim-i maalgayr sîgasınca

اَجِرْنَا، اِرْحَمْنَا، وَاغْفِرْ لَنَا [2] gibi tâbiratta, çok dikkat ile, Risale-i Nur'un şakirtlerini niyet etmek gerektir. Tâ herbir şakirt umumun namına münacat edip çalışsın. Bu biçare ve az çalışabilen ve haddinden çok fazla hizmet ondan beklenen bu kardeşinize, o hüsn-ü zanları yanlış çıkarmamak için, geçmiş Ramazan gibi yardımınızı rica ediyorum.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. Bizi koru, bize merhamet et, bizi bağışla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

İki üç gün evvel, Yirmi İkinci Söz tashih edilirken dinledim. Gördüm ki, içinde hem küllî zikir, hem geniş fikir, hem kesretli tehlil, hem kuvvetli imanî ders, hem gafletsiz huzur, hem kudsî hikmet, hem yüksek bir ibadet-i tefekküriye gibi nurlar var. Bir kısım şakirtlerin ibadet niyetiyle risaleleri, ya yazmak veya okumak veya dinlemekliğin hikmetini bildim. Bârekâllah dedim, hak verdim.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Karadağ’ın bir meyvesi

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu defa mektup yerinde bu meyveyi gönderiyoruz.

Bir âyetin mânâ-yı işârîsinin külliyetinden bir ferdi, Hürriyetten bu ana kadardır, Teşrin-i Sâni otuzuncu gün, bin üç yüz elli sekizde, Karadağ başına çıkıyordum. “İnsanların, hususan Müslümanların bu teselsül eden helâketleri ve hasaretleri ne vakitten başladı ve ne vakte kadardır?” hatıra geldi. Birden, her müşkülümü halleden Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyan Sûre-i Ve’l-Asri’yi karşıma çıkardı. “Bak” dedi, baktım. Her asra hitap ettiği gibi, bu asrımıza da daha ziyade bakan وَالْعَصْرِ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ[1] âyetindeki اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ makam-ı cifrîsi bin üç yüz yirmi dört edip, Hürriyet inkılâbıyla başlayan tebeddül-ü saltanat ve Balkan ve İtalyan harpleri ve Birinci Harb-i Umumî mağlûbiyetleri ve muahedeleri ve şeair-i İslâmiyenin sarsılmaları ve bu memleketin zelzeleleri ve yangınları ve İkinci Harb-i Umumînin zemin yüzünde fırtınaları gibi, semavî ve arzî musibetlerle hasâret-i insaniyeyle[2] اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ âyetinin bu asırda dahi bir hakikati, maddeten aynı tarihiyle gösterip, bir lem’a-i i’câzını gösteriyor.

1. “Yemin olsun Asra. İnsan muhakkak hüsrandadır.” Asr Sûresi, 103:1-2.
2. “Yemin olsun Asra! İnsan muhakkak hüsrandadır.” Asr Sûresi, 103:2.

[2] اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ âhirdeki (ت ه) beş sayılır–şedde sayılır ise–makam-ı cifrîsi bin üç yüz elli sekiz ve dokuz olan bu senenin ve gelecek senenin aynı tarihini göstermekle o hasâretlerden, bâhusus mânevî hasâretlerden kurtulmanın çare-i yegânesi iman ve a’mâl-i saliha olduğu gibi ve mefhum-u muhalifiyle, o hasâretin de sebeb-i yegânesi küfür ve küfran, şükürsüzlük, yani imansızlık ve fısk ve sefahet olduğunu gösterdi. Sûre-i Ve’l-Asri’nin azamet ve kudsiyetini ve kısalığıyla beraber gayet geniş ve uzun hakaikin hazinesi olduğunu tasdik ederek Cenâb-ı Hakka şükrettik.

Evet, âlem-i İslâmın, bu asrın hasâreti olan bu dehşetli İkinci Harb-i Umumîden kurtulmasının sebebi, Kur’ân’dan gelen iman ve a’mâl-i saliha

olduğu gibi; fakirlere gelen acı, açlık ve kahtın sebebi, orucun tatlı açlığını çekmedikleri ve zenginlere gelen hasâret ve zayiatın sebebi de, zekât yerinde ihtikâr etmeleridir. Ve Anadolu'nun bir meydan-ı harp olmamasının sebebi, اِلاَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا[3] kelime-i kudsiyesinin hakikatini fevkalâde bir surette yüz bin insanların kalblerine tahkikî bir tarzda ders veren Risale-i Nur olduğunu, pek çok emarelerle ve şakirtlerinden binler ehl-i hakikat ve dikkatin kanaatleri ispat eder.

2. "Ancak îmân eden ve güzel işler yapanlar müstesnâ." Asr Sûresi, 103:3.
3. "İman edenler müstesna." Asr Sûresi, 103:3.

Risale-i Nur’un Küçük ve Mâsum Şakirtleri

Aziz, Sıddık Kardeşlerim;

Risale-i Nur’un küçük ve mâsum şakirtlerinden elli altmış talebenin yazdıkları nüshalar bize de gönderilmiş. Biz de o parçaları üç cilt içinde cem ettik.

Hem o mâsum şâkirtlerin bazılarını, isimleriyle kaydettik. Meselâ;

İsimleri: Yaşları: Ömer: 15, Hâfız Nebi: 14, Ahmed Zeki: 13, Bekir: 9, Mustafa: 14, Ali: 12, Hüseyin: 11, Mustafa: 13, Hafız Ahmet: 12

Bu yaşta daha çok çocuklar var, uzun olmasın diye yazılmadı. İşte bu mâsum çocukların, Risale-i Nur’dan aldıkları derslerinin ve yazdıklarının bir kısmını bize göndermişler. Biz de onların isimlerini bir cetvelde dercettik. Bunların bu zamanda bu ciddî çalışmaları gösteriyor ki, Risale-iNur’da öyle bir mânevî zevk ve câzibedar bir nur var ki, mekteplerdeki çocukları okumaya şevkle sevk etmek için icad ettikleri her nevi eğlence ve teşviklere galebe edecek bir lezzet, bir sürur, bir şevk, Risale-i Nur veriyor ki, çocuklar böyle hareket ediyorlar.Hem bu hal gösteriyor ki, Risale-i Nur kökleşiyor. İnşaallah, dahahiçbir şey onu koparamayacak; ensâl-i âtiyede devam edecek.

Aynen bu mâsum küçük şakirtler gibi, Risale-i Nur’un câzibedar dairesine giren ümmî ihtiyarların dahi kırk-elli yaşından sonra Risale-i Nur’un hatırı için yazıya başlayıp yazdıkları kırk elli parçayı, iki üç mecmua içinde derc ettik. Bu ümmî ihtiyarların ve kısmen çoban ve efelerin, bu zamanda, bu acip şerait içinde, herşeye tercihan Risale-i Nur’a bu surette çalışmaları gösteriyor ki, bu zamanda Risale-i Nur’a ekmekten ziyadeihtiyaç var ki, harmancılar, çiftçiler, çobanlar, yörük efeleri, hâcât-ı zaruriyeden ziyade Risale-i Nur’a çalışmaları, Risale-i Nur’un hakkaniyetini gösteriyorlar.

Bu ciltte az sâir altı cild-i âhirde mâsumların ve ihtiyar ümmîlerin yazılarının tashihinde çok zahmet çektim. Vakit müsaade etmiyordu. Hatırıma geldi ve mânendenildi ki: Sıkılma! Bunların yazıları çabuk okunmadığından, acelecileri yavaş yavaş okumaya mecbur ettiğinden, Risale-i Nur’un gıda ve taam hükmündeki hakikatlerinden hem akıl, hem kalb, hem ruh, hem nefis, hem his, hisselerini alabilirler. Yoksa, yalnız akıl cüz’î bir hisse alır, ötekiler gıdasız kalabilirler.

Risale-i Nur, sair ilimler ve kitaplar gibi okunmamalı. Çünkü ondaki iman-ı tahkikî ilimleri, başka ilimlere ve maarifetlere benzemez. Akıldan başka çok letâif-i insaniyenin de kuvvet ve nurlarıdır.

Elhasıl: Mâsumların ve ümmî ihtiyarların noksan yazılarında iki fâide var:

Birincisi: Teennî ve dikkatle okumaya mecbur etmektir.

İkincisi: O mâsumâne ve hâlisâne ve samimî ve tatlı dillerinden, derslerinden Risale-i Nur'un şirin vederin meselelerini lezzetli bir hayretle dinlemek ve ders almaktır.

Said Nursî

Isparta’ya Gönderilen Bir Mektup

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Namaz tesbihatının sırrına göre, nasıl ki namazdan sonra tesbih ve zikir ve tehlil ile hatme-i muazzama-i Muhammediye (a.s.m.) ve zikir ve tesbih eden ve rû-yi zemin kadar geniş bir halka-i tahmidat-ı Ahmediye (a.s.m.) dairesine tasavvuran ve niyeten girmek medâr-ı füyuzat olduğu gibi, biz dahi, Risale-i Nur’un geniş daire-i dersinde ve halka-i envarında ders alan ve çalışan binler mâsum lisanların ve mübarek ihtiyarların dualarına ve a’mâl-i salihalarına hissedar olmak ve dualarına âmin demek hükmünde olarak, onlarla tayy-ı mekân ederek, gıyaben omuz omuza, diz dize bulunmak hayaliyle ve niyetiyle ve tasavvuruyla kendimizi fevkalhad bahtiyar biliyoruz. Hususan âhir ömrümde böyle kıymettar, mânevî evlatları ve yüzer Abdurrahman’ları bulmak, benim için dünyada cennet hayatı hükmüne geçiyor.

Geçen Ramazan-ı Şerifte, hastalık münasebetiyle, herbir kardeşim benim hesabıma bir saat çalışmasının büyük bir neticesini aynelyakîn ve hakkalyakîn gördüğümden, böyle duaları reddedilmez mâsumların ve mübarek ihtiyarların ve üstadlarının, benim hesabıma olan duaları ve çalışmaları, benim Risale-i Nur’a hizmetimin uhrevî bir netice-i bâkiyesini dünyada dahi bana gösterdi.

اَلْبَاقِی هُوَ الْبَاقِی [1]

Kardeşiniz

Said Nursî

1. Bâkî olan sadece Odur.

Isparta’ya Gönderilen Bir Fıkradır

Risale-i Nur, kendi sadık ve sebatkâr şakirtlerine kazandırdığı çok büyük kâr ve kazanç ve pek çok kıymettar neticeye mukabil fiyat olarak, o şakirtlerden tam ve hâlis bir sadakat ve dâimî ve sarsılmaz bir sebat ister. Evet, Risale-i Nur on beş senede medresede kazanılan kuvvetli iman-ı tahkikîyi on beş haftada ve bazılara on beş günde kazandırdığına, yirmi bin zât tecrübeleriyle şehadet ederler.

Hem, “iştirak-i a’mâl-i uhreviye” düsturuyla, herbir şakirdinin, herbir günde binler hâlis lisanlariyle edilen makbul duaları ve binler ehl-i salâhatin işledikleri a’mâl-i salihanın misil sevaplarını kazandırıp, herbir hakikî sadık ve sebatkâr şakirdlerini amelce binler adam hükmüne getirdiğini... kerametkârâne ve takdirkârâne İmam-ı Ali’nin üç ihbarı ve keramet-i gaybiye-i Gavs-ı Âzamdaki tahsinkârâne ve teşvikkârâne beşareti ve Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyânın kuvvetli işaretleri o hâlis şakirtlerin, ehl-i saadet ve ehl-i Cennet olacaklarını pek kat’î ispat ederler. Elbette böyle bir kazanç, öyle fiyat ister.

Madem hakikat budur, Risale-i Nur dairesinin yakınında bulunan ehl-i ilim ve ehl-i tarikat ve sofî-meşrep zâtlar onun cereyanına girmek ve ilim ve tarikattan gelen sermayeleriyle ona kuvvet vermek ve genişlemesine çalışmak ve şakirtlerini teşvik etmek ve bir buz parçası olan enaniyetini, tam bir havuz kazanmak için o dairedeki âb-ı hayat havuzuna atıp eritmek gerektir. Yoksa, başka bir çığır açmakla hem o zarar eder, hem bu müstakim ve metin cadde-i Kur’âniyeye bilmeyerek zarar verir, belki zındıkaya bilmeyerek bir nevi yardım hesabına geçer.

Said Nursî

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ اَبَداً دَائِمًا [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sakın dünya cereyanları, hususan siyaset cereyanları ve bilhassa harice bakan cereyanlar sizi tefrikaya atmasın. Karşınızda ittihad etmiş dalâlet fırkalarına karşı sizi perişan etmesin اَلْحُبُّ فِي اللّٰهِ، وَالْبُغْضُ فِي اللّٰهِ [2] düstur-u Rahmânî yerine اَلْحُبُّ فِي السِّيَاسَةِ، وَالْبُغْضُ لِلسِّيَاسَةِ [3] düstur-u şeytanî hükmederek, melek gibi bir hakikat kardeşine adâvet ve elhannâs gibi bir siyaset arkadaşına muhabbet ve taraftarlıkla zulmüne rıza gösterip cinayetine mânen şerik eylemesin.

1. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi ebediyen, dâima üzerinize olsun.
2. "Allah için sevmek, Allah için buğz etmek." *Buharî*,İmân: 1.
3. Siyaset için sevmek, siyaset için buğz etmek.

Evet, bu zamandaki siyaset, kalbleri ifsad edip, asabî ruhları azap içinde bırakır. Selâmet-i kalb ve istirahat-i ruh isteyen adam, siyaseti bırakmalı.

Evet, şimdi küre-i arzda herkes ya kalben, ya ruhen, ya aklen, ya bedenen gelen musibetten hissedarlıktan, azap çekiyor, perişandır. Bilhassa ehl-i dalâlet ve ehl-i gaflet, merhamet-i umumiye-i İlâhiyeden ve hikmet-i tamme-i Sübhâniyeden habersiz olduğundan, rikkat-i cinsiye sebebiyle nev-i beşerle alâkadar olduğundan, kendi eleminden başka nev-i beşerin şimdiki elîm ve dehşetli elemleriyle dahi müteellim olup azap çekiyor. Çünkü, lüzumsuz ve mâlâyâni bir surette vazife-i hakikiyelerini ve elzem işlerini bırakıp âfâkî ve siyasî boğuşmalara ve kâinatın hâdiselerini merakla dinleyerek, karışarak ruhlarını sersem ve akıllarını geveze etmişler. "Zarara razı olana merhamet edilmez" mânâsında اَلرَّاضِي بِالضَّرَرِ لاَيُنْظَرُلَهُ kaide-i esasiyesiyle şefkat hakkını ve merhamet liyakatını kendilerinden selb etmiştir. Onlara acınmaz ve şefkat edilmez. Ve lüzumsuz başlarına belâ getiririyorlar.

Ben tahmin ediyorum ki, bütün küre-i arzın bu yangınında ve fırtınalarında selâmet-i kalbini ve istirahat-ı ruhunu muhafaza eden ve kurtaran yalnız hakikî ehl-i iman ve ehl-i tevekkül ve rızadır. Bunun içinde en ziyade kendini kurtaranlar, Risale-i Nur dairesine sadakatle girenlerdir.

Çünkü onlar, Risale-i Nur'dan aldıkları iman-ı tahkikî derslerinin nuruyla ve gözüyle, herşeyde rahmet-i İlâhiyenin izini, yüzünü görüp herşeyde kemâl-i

hikmetini, cemâl-i adaletini müşahede ettiklerinden, kemâl-i teslimiyet ve rıza ile rububiyet-i İlâhiyenin icraatından olan musibetleri teslimiyetle ve gülerek karşılıyorlar, rıza gösteriyorlar. Ve merhamet-i İlâhiyeden daha ileri şefkatlerini sürmüyorlar ki, elem ve azap çeksinler.

İşte bu hakikate binaen, değil yalnız hayat-ı uhreviyenin, belki dünyadaki hayatın dahi saadet ve lezzetini isteyenler, hadsiz tecrübeleriyle, Risale-i Nur'un imanî ve Kur'ânî derslerinde bulabilir ve buluyorlar.

Said Nursî

Kastamonu’da Üstad Bediüzzaman’a sekiz sene hizmet eden Mehmet Feyzi ve Çaycı Emin Efendinin, Kastamonu’daki hayatına dair Emirdağı’nda iken Hz. Üstada yazdıkları kıymettar bir mektuplarıdır

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ بِعَدَدِ رَسَائِلِ النُّورِ الْمَقْرُوءَةِ وَالْمَكْتُوبَةِ [1]

1. Risale-i Nur’un yazılan ve okunan harfleri adedince Allah’ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Çok sevgili, çok kıymettar, çok müşfik Üstadımız efendimiz hazretleri,

Evvela: Leyle-i Miracınızı tebrik eder, ellerinizden öper, kusurumuzun affını rica ederiz.

Üstadımızın tercüme-i halini merak edenlere deriz ki:

Kur’ân-ı Hakim, otuz üç âyâtının i’cazkâr işaretiyle, İmam-ı Ali. Radıyallahu Anh *Celcelûtiye* ve *Ercûze*’sinde kerametkâr delâlâtiyle, Gavs-ı Âzam (kuddise sırruhu), beşaretkâr beyanatiyle, Üstadımızın hakiki tercüme-i halini ve Risale-i Nur’un hakiki mahiyetini beyan etmişler.

Üstadımızın şahs-ı mânevisini bilmek isteyenler, Risale-i Nur’un İşârât-ı Kur’âniye ve Kerâmât-ı Aleviye ve Kerâmât-ı Gavsiye Risalelerini ve Risale-i Nur’un sair eczalarını dikkatle tetebbu etmeleri lâzımdır. Yalnız bizim, Üstadımız hakkındaki kanaat-ı kat’iyemiz şudur ki: İsm-i Nur ve İsm-i Hakime mazhariyetle, Kur’ân-ı Hakim’in hazinesinden nail olduğu hakaik ve maârifi, tahdis-i nimet maksadıyla beşere ilân eden bu allâme-i zîfünun Bediüzzaman Hazretleri, ahlâk-ı Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâm ile tahallûk etmiş, nefis ve heva berzahlarından geçmiş, mekârim-i ahlâkın en mümtaz ve müstesna bir timsâl-i mücessemi olarak bu asırda bulunmuş. Şimdiye kadar bütün hayatında şayan-ı hayret bir ulûvv-i himmet ve sekinet ve iffet ve mahviyet içinde yaşamış. Gına-yı kalbi, tevekkül ve kanaatı harikulâde, maişet ve kıyafeti, pek sade ve mekârim-i ahlâkı, pek fevkalâde, dünyaya zerre kadar meyil ve muhabbet etmez…

Hem öyle bir tarzda izzet-i ilmiyeyi hayatta muhafaza etmiş ki; asla kimseye arz-ı iftikar etmemek, hayatının en mühim bir düsturu olmuştur. Dünya kendilerine teveccüh etmişse de, ondan yüz çevirmiş olan Üstadımız, emr-i maaşta Cenâb-ı Hakkın inayetiyle, iffet ve nezahetini daima muhafaza eder;

sadaka, zekât ve hediyeleri almaz. Yakinen biliyoruz ki, Kastamonu'da bulundukları zaman, oturdukları evin îcarını vermek için yorganını sattılar da, yine hiçbir suretle hediye kabul etmediler.

Hem Üstadımız, tekellüf ve taazzumdan asla hoşlanmaz ve talebelerinin dahi tekellüf kaydından âzade olmalarını emreder. Ve buyururlar ki: "Tekellüf, şer'an ve hikmeten fenadır, çünkü tekellüf sevdası, insanı, hadd-i mârufu tecavüze sevk eder. Mütekellif olanlar, bazan hodbinane bir tezahür ve tefâhur tavrı ve muvakkat soğuk bir riyakâr vaziyeti takınmaktan kurtulmaz. Halbuki bunların ikisi de ihlâsı zedeler."

Hem Üstadımız, gayet mütevazidir. Tefevvuk ve temeyyüz dâiyelerinden, şöhret sevdalarından ziyadesiyle sakınırlar. Kendilerine mahsus sâfi meşrebi, o gibi can sıkacak şeylerden âlîdir. Herkese, hele ihtiyarlara ve çocuklara ve fukaralara, rıfk ve mülâyemetle uhuvvetkârane bir muamele-i hâlisanede bulunurlar. Mübarek yüzlerinde, mehâbet ve beşâşetle karışık bir nur-u vakar lemean eder. Heybetle beraber âsar-ı üns ve ülfet dahi görünür. Daima mütebessim bulunurlar. Fakat bazan tecelliyatın muktezası olarak mehâbet ve celâl nazarı o derece tezahür eder ki, artık o zaman yanında bulunup da söz söylemek isteyen adamın, âdeta dili tutulur, ne söylemek istediği anlaşılmaz. Bu âcizler, çok defa bu hali müşahede ettik.

Üstadımızın, az söylemek âdetidir. Fakat, söylediğini veciz söyler, herhalde düstur-u hikmet olarak pek mânidar ve pek şümullü birer câmiü'l-kelimdirler.

Üstadımız, ne kimseyi zemmeder ve ne de yanında kimseyi gıybet ettirir. Bunlardan asla hoşlanmaz. Kusur ve hatâları setrederler. Hem o kadar hüsn-ü zanna mâlikdir ki, hattâ kendisi hakkında bir nâseza söz tebliğ edene, "Hâşâ! bu yalandır. Bu sözü söyledi dediğin zat, böyle söylemez" buyururlar.

Üstadımızın nefisle mücahededе bir rüsuh ve ihtisası vardır ki, asla huzûzat-ı nefsaniyelerine hizmet etmezler. Bir insana kâfi gelmeyecek kadar az yerler ve az uyurlar. Gecelerde, sabaha kadar câlib-i dikkat bir hal-i hâşiâne ile ubudiyette bulunurlar. Yaz ve kış bu âdetleri tahallüf etmez. Teheccüd ve münâcat ve evradlarını asla terk etmezler. Hattâ bir Ramazan-ı Şerifte pek şiddetli hastalıkta, altı gün birşey yemeden savm-ı visal içinde ubudiyetteki mücahedelerini terk etmediler. Komşuları her zaman derler ki: "Biz, sizin Üstadınızınsekiz sene yaz ve kış geceleri, aynı vakitlerde sabaha kadar hazin ve muhrik sadasiyle münâcat seslerini dinler ve böyle fasılasız devamlı mücahedesine hayretler içinde kalırdık."

Hem Üstadımız, taharet ve nezafet-i şer'iyeye son derece riayet eder, her zaman abdestli olarak bulunur, asla mübarek vaktini boş geçirmez. Ya Risale-i

Nur telifiyle veya tashihiyle meşgul veya Münâcât-ı Cevşeniyeyi kıraat ve secdegâh-ı ubudiyete kaim veya tefekkür-ü âlâ-i İlâhî bahrine müstağrak bulunurdu. Ekseriyetle, yaz zamanı şehre uzak ormanlık dağ vardı. Üstadımızla oraya giderdik. Yolda, hem Risale-i Nur tashih ederler, hem bu âciz talebelerinin okudukları risaleye dikkat ederler ve tashih için hatâlarını söylerler veyahut eski müellefatından birisinden ders verirler, bu suretle yolda bile mübarek vaktini vazife ile geçirirlerdi. Evet biz itiraf ediyoruz ki, Üstadımızın nutkundaki letâfet ve ülfetindeki halâvet o derece feyiz bahşederdi ki; insan, sabahtan akşama kadar o vaziyette ders alsa, yol yürüse, asla sıkılmak ihtimali yoktu.

Hem Üstadımız, Risale-i Nur hizmetini herşeye tercih ederler ve buyururlardı ki: “Yirmi senedir Kur’ân-ı Hakim’den ve Risale-i Nur’dan başka bir kitabı ne mütalaa etmişim ve ne de yanımda bulundurmuşum; Risale-i Nur kâfi geliyor.” Evet, Feyyaz-ı Mutlak tarafından bütün hakaik-i Kur’âniye kalb-i münevverine ilham ve ilka-ı küllî ile ifaza olunur da Kur’ân-ı Mucizi’l-Beyândan başka neye muhtaç olur? Bundan şüphesi olanlar, Risale-i Nur’a dikkat etsinler. Cenâb-ı Hak, Üstadımıza, Risale-i Nur’un telifinde öyle bir iktidar-ı bedi ihsan etmiştir ki, bu herkese nasip olacak hasletlerden değildir. O harika Nur Risaleleri, herbiri, gurbette, hastalık içinde, dağda, bağda, kâtipsiz, tahammülü müşkül gayet ağır şerait dahilinde, zahiri nice müşkilâtlarla meydana gelmiş ve mü’minlerin imdadına yetişmiştir. Fakat, Cenâb-ı Hakka şükrolsun ki, inayet-i İlâhiye, harika bir tarzda Üstadımıza fevkalâde muvaffakıyet ihsan etmiştir. İşte bu sırdandır ki Cenâb-ı Hak, ona kâinatı bir kitab-ı semavî ve arzı bir sahife gibi keşf ve şuhudla bihakkılyakin okuyacak bir iktidar vermiş; mahz-ı inayetle böyle kudsî bir esere sahip kılmıştır.

Evet, âyât-ı teşriiyeyi hâvi Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyan’ın hakaik ve maarifini ve âyât-ı kevniyeyi şâmil kitab-ı kebir-i kâinatın vezâif ve meânisini beyan edip, mârifetullahın en yüksek derecatına, urûca nev-i beşeri teşvik eden ve bugünkü günde, ölmeye yüz tutan kalbleri bile izn-i ilâhî ile ihtizaza getirecek kadar harika bir eser-i bedîa, bir sereyan-ı serîa olan Risale-i Nur ile neşr-i hakaik eden bu vücud-u mes’ud ile beşeriyet iftihar etmek lâzım gelirken; çok gariptir ki, ehl-i şekavet tarafından zehir verilmeye cesaret ve taş attırılmaya bile cür’et ediliyor.

Evet [1] اَشَدَّ الْبَلاَءِ عَلَى الْاَنْبِيَاءِ ثُمَّ الْاَوْلِيَاءِ sırrıyla, enbiyanın vârisi olanların türlü türlü belâlara uğramaları, hikmet-i İlâhiye iktizasından olmasıyla, o zümre-i mübareke gibi, Üstadımız dahi nice belâlara hedef olmuştur. Hattâ Kastamonu’ya ilk teşrif ettikleri zaman çocuklar, bir bedbaht şaki tarafından teşvik edilip, abdest almak için çeşmeye çıktıkları vakittaş atmışlar. Fakat Üstadımız daima gördüğü eza ve cefalara ulü’l-azmane sabır ve tahammül eder.

Hem safâ-i sadre ve selâmet-i kalbe mâlik olduklarından, o çocuklara dahi hiddet etmeyip buyururlardı ki: “Bunlar, Sûre-i Yâsin’den mühim bir âyetin nüktesini keşfime sebep oldular” diye onlara dua ederlerdi. Sonra bu çocuklar, Üstadımızın duaları bereketiyle şâyân-ı hayret bir hal kesbettiler ki; Üstadımızı uzak-yakın nerede görürlerse,koşarak yanına gelirler, mübarek elini öperler, duasını alırlardı.

1. “Belâların en şiddetlisi insanların en iyisi, en kâmilleri olan peygamberlerin,sonra derecelerine göre Allah’ın velî kullarının üzerine gelir.” *Buharî*, Merdâ: 3: *Tirmizî*,Zühd: 57; *İbni Mâce*, Fiten: 23; *Dârimî*, Rikâk: 67; *Müsned*, 1:172, 174, 180, 185, 6:369; el-Münâvî, *Feyzü’l-Kadîr*, 1:519, hadis no: 1056; el-Hâkim, el-*Müstedrek*, 3:343.

Hem Üstadımızın harika hâlâtı ve şâyân-ı hayret garaib-i ahvali, başta Risale-i Nur olarak pek çoktur. Evet, biz itiraf ediyoruz ki, Üstadımız bizim hâtırat-ı kalbimizi bizden ziyade okur, çok defa haberimiz olmadığı bir meseleden bizleri şiddetli telâşla ikaz ederler, bizi hayrette bırakırlar. Fakat günler geçtikten sonra aynen Üstadımızın ikaz ettiği şeyle karşılaşır, aklımız başımıza gelirdi.

Üstadımızla dağa gittiğimiz zaman, daha şehre dönme zamanı gelmeden, birden Üstadımız kalkarlar, bize de emrederlerdi. Hikmetini sormak istediğimizde: “Acele gidelim, Risale-i Nur hizmeti için bizi bekliyorlar.” Hakikaten, şehre avdetimizde, mutlaka mühim bir Risale-i Nur şakirdi bizi bekliyor bulur veya birkaç defa gelip gittiğini komşular haber verirlerdi.

Yine birgün, Mevlânâ Hâlid (k.s.) Hazretlerinin Küçük Âşık namında bir talebesinin neslinden mübarek bir hanım,[HAŞİYE-1] yanında çok senelerden beri muhafaza ettiği Mevlânâ Hazretlerinin cübbesini, Ramazan-ı Şerifte teberrüken Üstadımızın yanında kalsın diye Feyzi ile gönderir. Üstadımız hemen Emin kardeşimize yıkamak için emrederek Cenâb-ı Hakka şükretmeye başlar. Feyzi’nin hatırına: “Bu hanım, benim ile yirmi gün için gönderdi, Üstadım nedensahip çıkıyor?” diye hayretler içinde kalır. Sonra o hanımı görür, ohanım Feyzi’ye der ki: “Üstad hediyeleri kabul etmediğinden, bu suretle belki kabuleder diye öyle söylemiştim. Fakat emanet onundur, canımız dahi fedaolsun” der, o kardeşimizi hayretten kurtarır. Evet, mübarek Üstadımızın o cübbeyi kabulü, Mevlânâ Halid’den sonra vazife-i teceddüd-ü dinin kendilerine intikaline bir alâmet telâkki etmesindendir, derler. Hem de öyle olmak lâzım. Çünkü Hadis-i sahihte:

إِنَّ اللّٰهَ لَيَبْعَثُ لِهٰذِهِ الْأُمَّةِ عَلَى رَأْسِ كُلِّ مِائَةِ سَنَةٍ
مَنْ يُجَدِّدُ لَهَا دِينَهَا [1]

buyurulmuş. Mevlânâ Hazretlerinin velâdeti 1193, Üstadımız Hazretlerinin ise 1293’tür. Bu hadisin tam izahı Risale-i Gavsiye’de vardır.

Haşiye-1 O hanım “Asiye”dir.
1. “Allah Teâla bu ümmet için her yüz senenin başında dinlerini tecdid eden bir müceddid gönderir.” el-Hakim, *el-Müstedrek*,4:522; el-Münâvî, *Feyzü’l-Kadîr*, 2:281, hadis no: 1845.

Üstadımız, arasıra bizlere hususan Feyzi’ye, lâtife tarzında buyururlardı ki:

“Cezanız var, tokat yiyeceksiniz, hapse gireceksiniz...” diye Denizli hapsimizi bize remzen haber verip, hem bizi ikaz, hem kablelvuku bir mühim hadiseyi keşfen beyan ediyorlardı. Hakikaten çok geçmedi, Üstadımızın dediği çıktı.

Yine Denizli hapsi hâdisesinden evvel buyurdular ki: “Kardeşlerim, çoktandır sekiz seneden fazla bir yerde kalmamışım. Şimdi buraya geleli sekiz sene oluyor. Busene, herhalde ya vefat edeceğim veya başka yere nakledeceğim” diye Kastamonu’dan teşrifini haber veriyorlardı.

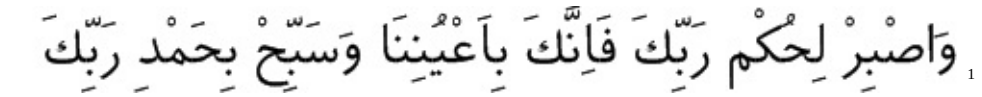
Hem Denizlihapsi musibetinden evvel Üstadımız buyururlardı ki: “Kardeşlerim, Risale-i Nur’a birkaç cihette hücum hissediyorum, ziyade ihtiyat ediniz.” Hakikaten çok geçmedi, İstanbul’da bir ihtiyar hoca, bilmeyerek, bir Risalenin bir meselesine itiraz ediyor. Sonra eski fetva emini merhum Ali Rıza Efendi Hazretleri, o hocanın itirazını red ve Risale-i Nur’un hakkaniyetini tam tasdik ediyor…

Bir müddet sonra, bir hayvan ürküp, Üstadımızın bacağını incitiyor. Aylarca, ıztıraplar içinde, vazife-i ubudiyetini ve Risale-i Nur’un hizmet-i kudsiyesini çok müşkülâtla ifa edebildi. Sonra dağda müthiş bir zehirlenmeden mütevellid gayet ağır surette hasta iken, Denizli hapsi tevkifi meydana çıktı. Fakat o ferd-i ferîd, tahammülü pek müşkül bu dehşetli halde, hem hizmet-i imaniye ve Kur’âniyedeki azm-i metînini, hem ubudiyetteki vezâifi ifaya son derece gayret edip asla fütur getirmeden ulü’l-azmâne bir sabır ile sebat ediyordu.

Yine, Üstadımız tevkifimizden evvel mükerreren buyururlardı ki: “Ehl-i dünya, Risale-i Nur’a ilişmesinler, ilişirlerse, âfetlerin hücumuna sebep olurlar.” Hakikaten herkesçe malûmdur ki, Risale-i Nur şakirtleri tevkif edilir edilmez her tarafta âfetler, zelzeleler, hastalıklar başlardı; tâ Risale-i Nur’un hakkaniyeti tasdik olunup vatana faideli olduğu itiraf edilinceye kadar çok yerlerde, ezcümle Kastamonu’da zelzele devam etti. Hattâ Kastamonu’nun tarihî yüksek ka’lası—ki bazı risalelerin medresesi hükmüne geçti—Risale-i Nur’a ve müellifi olan Üstadımıza iştiyak ve hasretinden matem tutup, en sağlam köklü taşlarını aşağı atarak, Üstadımızın ihbar-ı gaybîsini maddeten tasdik etmiştir.

Üstadımız tevkifimizden mukaddem buyururlardı ki: “Risale-i Nur’a müthiş bir hücum plânı var, fakat merak etmeyiniz. Müjde, inâyet-i İlâhiye imdadımıza yetişecek. Şöyle ki:

“Bugün, okumak için Hizb-i Âzam-ı Nuri’yi açmıştım, birden karşıma:

[1]

âyeti çıktı. Mânen, ‘Bana bak!’ dedi. Ben de baktım, gördüm ki; mânâsının çok tabakalarından hususan mânâ-yı işarîsiyle ve cifrîsiyle hem hapis

musibetine, hem necatımıza işaret ve bize beşaret ediyor” buyurdular. İşte Denizli mahkemesi, beraat kararı vermezden dokuz ay evvel, bilâ-tereddüt bu âyetin definesinden aldığı cevheri izhar edip, hem bu âyet-i kerimenin mühim nükte-i i’cazını keşf, hem de bu kuvve-i mâneviyeye muhtaç zayıf talebelerini tebşir etmekle bizleri mesrur eylemişlerdir. Bu âyetin tam izahı, Denizli müdafaasında ve lâhikasındadır.”

1. “Rabbinin hükmü gelinceye kadar sabret. Muhakkak Sen bizim himâyemiz altındasın.” Tûr Sûresi, 52:48.

Nüsha-i nâdire-i zaman olan Üstadımız, gayet şecî ve metin ve ulü’l-azmâne bir cesaret-i fevkalâdeye mâlik bir lisanü’l-haktır ki, hak yolunda söz söylemekten çekinmez ve levm-i lâimden korkmazlar. Birgün, “Bismillâh” yazılı kabir taşlarını lâğımlar üzerine konurken görürler. Orada,dünyaca mühim zatlar hazır oldukları halde, kimsenin söyleyemediği gayet acı sözlerle o haksız işe ve daha başka haksız işlere de sedd-i sedid olmuşlardır.

Hem memleketimizde herkim Üstadımızı rencide etmeye cesaret etmişse, Risale-i Nur’a zarar getirmişse, mutlaka sû-i âkıbete uğramışlardır. Bazıları dehalet edip akılları başlarına gelmiş ise de, bazıları da cezalarını çekmişlerdir. Bu vak’aların bazıları Lâhikada yazılmıştır.

Elhasıl: Mübarek Üstadımızın evsaf-ı kemalini ve mehâsin-i ahvalini bizim gibi âcizlerin bihakkın tasvir ve tarif edebilmesine imkân yoktur. Hâlık-ı Zülcelâl ve’l-cemal Hazretleri, Üstadımızı, bir vücud-u müstesna olarak yaratmış ve tevfik-ı İlâhîsine mazhar kılmıştır. Ne saadet ona ki onun bizzat iştigal ettiği ve ehemmiyetle teşvik ve tavsiye ettiği Risale-i Nur ile hizmet-i Kur’âniye ve imaniyede buluna ve Risale-i Nur’dan dersini almış ola...

Üstadımız, memlekette bulundukça, fâsılasız neşr-i hakaik eylemiş ve bizim saadetimiz için feyiz bahşeden mübarek nefesini sarf etmiştir. Cenab-ı Erhamürrâhimin’den bütün ruh u canımızla niyaz ederiz ki: Mahşer gününde dahi bizleri: [1] اَلسَّعِيدُ سَعِيدٌ فِي بَطْنِ أُمِّهِ hadis-i şerifine mazhar olan Üstadımız define-i ulûm ve fünûn, bedîü’l-beyan allâme-i Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri ile birlikte haşretsin. Tâ ki, o korkulu günde nurlu, müşfik, mübarek eliyle elimizi tutsun, huzur-u Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma bizi götürsün, inşaallah!..

Risale-i Nur şakirtlerinden

Feyzi, Emin

1. “Said (mutlu) olan annesinin karnında saîddir (mutludur).” el-Aclûnî, *Keşfü’l-Hafâ*,452, hadis no: 1475; Süyûtî, *el-Fethü’l-Kebîr*, 2:171.

Âyetü’l-Kübra hakkında birkaç söz

Bediüzzaman Hazretleri Kastamonu’da iken, *Âyetü’l-Kübra* namıyla, Cenâb-ı Hakkın varlığını, birliğini, kâinattaki mevcudatın lisanlarıyla ispat eden muazzam bir risale yazmıştır.

Bu risale için Üstadımız, “Şimdiki dehşetli tahribata karşı bir hakikat-ı Kur’âniye ve bir sedd-i âzamdır” demiştir.

Kalbe geldiği gibi acele olarak yazdırılmış, birinci müsvedde ile iktifa edilmiştir. Üstad, “Yazdığım vakit irade ve ihtiyarım ile olmadığını hissettiğimden, kendi fikrimle tanzim veya ıslah etmeyi muvafık görmedim” buyurmuştur.

Bu risale, ilk defa gizli olarak tab edilmesinden dolayı, Üstad ve talebelerinin hapsine sebep olmuşsa da bilâhare Denizli ve Ankara Ağır Ceza Mahkemeleri, iki senelik tetkikatlarından sonra beraatlerine ve risalenin iadesine ittifakla karar vermişlerdir.

İmam-ı Ali(r.a.) gayb-âşina nazarıyla bu risaleyi görmüş, “Kaside-i Celcelutiye”sinde bu risalenin ehemmiyetine ve makbuliyetine işaret edip وَبِالْاٰيَةِ الْكُبْرٰى اَمِنِّى مِنَ الْفَجَتْ [1] fıkrasıyla onu şefaatçi yaparak dua etmiştir.

Bu *Âyetü’l-Kübra*’nın tetkiki neticesinde Üstad ve talebelerinin beraatle hapisten kurtulmaları, İmam-ı Ali’nin (r.a.) bu duasının kabulünü ispat etmiştir.

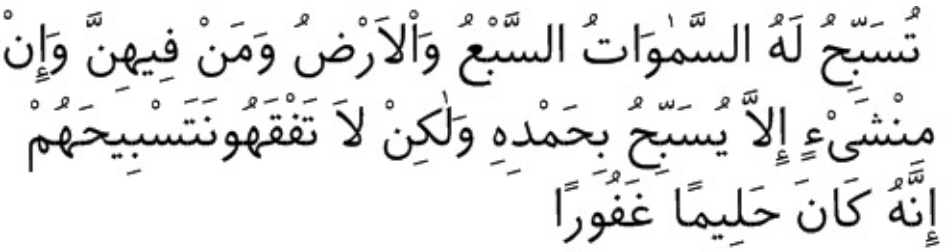
Bu asırdaki dalalet cereyanları, Müslümanların imanlarında şiddetli bir tahribat yapmak teşebbüsüne karşı, bu hakikat-ı Kur’âniyenin, bir sedd-i âzam olarak makam münasebetiyle buraya dercedilmesini Hz. Üstadımız muvafık gördüler...

1. Ey Mevlâm! *Âyetü’l-Kübrâ* hürmetine, beni bütün sıkıntılardan kurtar.

Âyetü'l-Kübrâ

(Kâinattan Hâlıkını soran bir seyyahın müşahedatıdır.)

[1]

1. "Yedi gökle yer ve onların içindekileri Onu tesbih eder. Hiçbir şey yoktur ki Onu övüp Onu tesbih etmesin; ne var ki siz, onların tesbihinianlamazsınız. Şüphesiz ki O Halîmdir, cezâ vermekte acele etmez;Gafûrdur, günahları çokça bağışlar." İsrâ Sûresi, 17:44.

Bu İkinci Makam, bu âyet-i muazzamayı tefsir etmekle beraber, tayyedilen Arabî Birinci Makamın burhanlarını ve hüccetlerini ve tercümesini ve kısa bir meâlini beyan eder. Şöyle ki:

Bu âyet-i muazzama gibi pek çok âyât-ı Kur'âniye, bu kâinat Hâlıkını bildirmek cihetinde, her vakit ve herkesin en çok hayretle bakıp zevkle mütalâa ettiği en parlak bir sahife-i tevhid olan semâvâtı en başta zikretmelerinden, en başta ona başlamak muvafıktır.

Evet, bu dünya memleketine ve misafirhanesine gelen herbir misafir, gözünü açıp baktıkça görür ki: Gayet keremkârâne bir ziyafetgâh ve gayet san'atkârane bir teşhirgâh ve gayet haşmetkârâne bir ordugâh ve talimgâh ve gayet hayretkârâne ve şevk-engizâne bir seyrangâh ve temâşâgâh ve gayet mânidarâne ve hikmetperverâne bir mütalâagâh olan bu güzel misafirhanenin sahibini ve bu kitab-ı kebîrin müellifini ve bu muhteşem memleketin sultanını tanımak ve bilmek için şiddetle merak ederken, en başta göklerin nur yaldızıyla yazılan güzel yüzü görünür. "Bana bak, aradığını sana bildireceğim" der. O da bakar, görür ki:

Bir kısmı arzımızdan bin defa büyük ve o büyüklerden bir kısmı top güllesinden yetmiş derece sür'atli yüz binler ecram-ı semâviyeyi direksiz, düşürmeden durduran ve birbirine çarpmadan fevkalhad çabuk ve beraber gezdiren; yağsız, söndürmeden mütemadiyen o hadsiz lâmbaları yandıran ve hiçbir gürültü ve ihtilâl çıkartmadan o nihayetsiz büyük kütleleri idare eden ve güneş ve kamerin vazifeleri gibi, hiç isyan ettirmeden o pek büyük mahlûkları

vazifelerle çalıştıran ve iki kutbun dairesindeki hesap rakamlarına sıkışmayan bir nihayetsiz uzaklık içinde, aynı zamanda, aynı kuvvet ve aynı tarz ve aynı sikke-i fıtrat ve aynı surette, beraber, noksansız tasarruf eden ve o pek büyük mütecaviz kuvvetleri taşıyanları, tecavüz ettirmeden kanununa itaat ettiren ve o nihayetsiz kalabalığın enkazları gibi, göğün yüzünü kirletecek süprüntülere meydan vermeden, pek parlak ve pek güzel temizlettiren ve bir muntazam ordu manevrası gibi manevrayla gezdiren ve arzı döndürmesiyle, o haşmetli manevranın başka bir surette hakikî ve hayalî tarzlarını her gece ve her sene sinema levhaları gibi seyirci mahlûkatına gösteren bir tezahür-ü rububiyet ve o rububiyet faaliyeti içinde görünen teshir, tedbir, tedvir, tanzim, tanzif, tavziften mürekkep bir hakikat, bu azameti ve ihatatı ile o semâvât Hâlıkının vücub-u vücuduna ve vahdetine ve mevcudiyeti, semâvâtın mevcudiyetinden daha zâhir bulunduğuna bilmüşahede şehadet eder mânâsıyla Birinci Makamın Birinci Basamağında

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُود الَّذِى دَلَّ عَلٰى
وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ: اَلسَّمَاوَاتُ بِجَمِيعِ مَا
فِيهَا، بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ: اَلتَّسْخِيرِ،
وَالتَّدْبِيرِ، وَالتَّدْوِيرِ، وَالتَّنْظِيمِ، وَالتَّنْظِيفِ،وَالتَّوْظِيفِ
الْوَاسِعَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ [1]

denilmiştir.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-Vücud ki, vüs'at ve mükemmeliyeti bilmüşahede görünen teshir ve tedbir ve tedvir (döndürme) ve tanzim ve tanzif ve tavzif hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, semâvât bütün içindekilerle beraber Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra, dünyaya gelen o yolcu adama ve misafire, cevv-i sema denilen ve mahşer-i acâip olan feza, gürültüyle konuşarak bağırıyor: "Bana bak, merakla aradığını ve seni burayagöndereni benimle bilebilir ve bulabilirsin" der. O misafir, onun ekşi,fakat merhametli yüzüne bakar; müthiş, fakat müjdeli gürültüsünü dinler, görür ki:

Zemin ile âsumân ortasında muallâkta durdurulan bulut, gayet hakîmâne ve rahîmâne bir tarzda zemin bahçesini sular ve zemin ahalisine âb-ı hayat getirir ve harareti, yani yaşamak ateşinin şiddetini tâdil eder ve ihtiyaca göre her yerinimdadına yetişir. Ve bu vazifeler gibi çok vazifeleri görmekle beraber, muntazam bir ordunun acele emirlere göre görünmesi ve gizlenmesi gibi, birden cevvi dolduran o koca bulut dahi gizlenir, bütün eczaları istirahate çekilir, hiçbir eseri görülmez. Sonra, "Yağmur başına arş!" emrini aldığı anda, bir saat, belki

birkaç dakika zarfında toplanıp cevvi doldurur, bir kumandanın emrini bekler gibi durur.

Sonra o yolcu, cevvdeki rüzgâra bakar, görür ki:

Hava o kadar çok vazifelerle gayet hakîmâne ve kerîmâne istihdam olunur ki, güya o câmid havanın şuursuz zerrelerinden herbir zerresi, bu Kâinat Sultanından gelen emirleri dinler, bilir ve hiçbirini geri bırakmayarak, o kumandanın kuvvetiyle yapar ve intizamla yerine getirir bir vaziyetle, zeminin bütün nüfuslarına nefes vermek ve zîhayata lüzumu bulunan hararet ve ziya ve elektrik gibi maddeleri ve sesleri nakletmek ve nebatatın telkîhine vasıta olmak gibi çok küllî vazifelerde ve hizmetlerde, bir dest-i gaybî tarafından gayet şuurkârâne ve alîmâne ve hayatperverâne istihdam olunuyor.

Sonra yağmura bakıyor, görür ki: O lâtif ve berrak ve tatlı ve hiçten ve gaybî bir hazine-i rahmetten gönderilen katrelerde o kadar Rahmânî hediyeler ve vazifeler var ki, güya rahmet tecessüm ederek katreler sûretinde hazine-i Rabbâniyeden akıyor mânâsında olduğundan, yağmura "rahmet" namı verilmiştir.

Sonra şimşeğe bakar ve ra'dı (gök gürültüsü) dinler, görür ki, pek acip ve garip hizmetlerde çalıştırılıyorlar.

Sonra gözünü çeker, aklına bakar, kendi kendine der ki:

"Atılmış pamuk gibi bu câmid, şuursuz bulut elbette bizleri bilmez ve bize acıyıp imdadımıza kendi kendine koşmaz ve emirsiz meydana çıkmaz ve gizlenmez. Belki gayet kadîr ve rahîm bir Kumandanın emriyle hareket eder ki, bir iz bırakmadan gizlenir ve def'aten meydana çıkar, iş başına geçer. Ve gayet faal ve müteâl ve gayet cilveli ve haşmetli bir Sultanın fermanıyla ve kuvvetiyle vakit be vakit cevv âlemini doldurup boşaltır ve mütemadiyen hikmetle yazar ve paydosla bozar tahtasına ve mahv ve ispat levhasına ve haşir ve kıyamet suretine çevirir. Ve gayet lütufkâr ve ihsanperver ve gayet keremkâr ve rubûbiyetperver bir Hâkim-i Müdebbirin tedbiriyle rüzgâra biner ve dağlar gibi yağmur hazinelerini bindirir,muhtaç olan yerlere yetişir. Güya onlara acıyıp ağlayarak, gözyaşlarıyla onları çiçeklerle güldürür, güneşin şiddet-i ateşini serinlendirir ve sünger gibi bahçelerine su serper ve zemin yüzünü yıkar, temizler."

Hem o meraklı yolcu kendi aklına der: Bu câmid, hayatsız, şuursuz, mütemadiyen çalkanan, kararsız, fırtınalı, dağdağalı, sebatsız, hedefsiz şu havanın perdesiyle ve zâhirî sûretiyle vücuda gelen yüz binler hakîmâne ve rahîmâne ve san'atkârâne işler ve ihsanlar ve imdatlar bilbedahe ispat eder ki, bu çalışkan rüzgârın ve bu cevval hizmetkârın kendi başına hiçbir hareketi yok; belki gayet kadîr ve alîm ve gayet hakîm ve kerîm bir Âmirin emriyle hareket

eder. Güya herbir zerresi, herbir işi bilir ve o Âmirin herbir emrini anlar ve dinler bir nefer gibi, hava içinde cereyan eden herbir emr-i Rabbânîyi dinler, itaat eder ki, bütün hayvanatın teneffüsüne ve yaşamasına ve nebatatın telkihine ve büyümesine ve hayatına lüzumlu maddelerin yetiştirilmesine ve bulutların sevk ve idaresine ve ateşsiz sefinelerin seyr ü seyahatine ve bilhassa seslerin ve bilhassa telsiz telefon ve telgraf ve radyo ile konuşmaların îsaline ve bu hizmetler gibi umumî ve küllî hizmetlerden başka, azot ve müvellidülhumuza (oksijen) gibi iki basit maddeden ibaret olan havanın zerreleri birbirinin misli iken zemin yüzünde yüz binler tarzda bulunan Rabbânî san'atlarda kemâl-i intizam ile bir dest-i hikmet tarafından çalıştırılıyor görüyorum.

Demek,

وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ [1]

âyetinin tasrihiyle, rüzgârın tasrifiyle hadsiz Rabbânî hizmetlerde istimal ve bulutların teshiriyle, hadsiz Rahmânî işlerde istihdam ve havayı o surette icad eden, ancak Vâcibü'l-Vücud ve Kàdir-i Külli Şey ve Âlim-i Külli Şey bir Rabb-i Zülcelâl-i ve'l-İkramdır der, hükmeder.

1. "... Ve rüzgârları sevk etmesinde ve gökle yer arasında Allah'ın emrine boyun eğmiş bulutlarda..." Bakara Sûresi, 2:164.

Sonra yağmura bakar, görür ki: Yağmurun taneleri sayısınca menfaatler ve katreleri adedince Rahmânî cilveler ve reşhaları miktarınca hikmetler içinde bulunuyor. Hem o şirin ve lâtif ve mübarek katreler o kadar muntazam ve güzel halk ediliyor ki, hususan yaz mevsiminde gelen dolu o kadar mizan ve intizamla gönderiliyor ve iniyor ki, fırtınalarla çalkanan ve büyük şeyleri çarpıştıran şiddetli rüzgârlar, onların muvazene ve intizamlarını bozmuyor; katreleri birbirine çarpıp, birleştirip zararlı kütleler yapmıyor. Ve bunlar gibi çok hakîmâne işlerde ve bilhassa zîhayatta çalıştırılan basit ve câmid ve şuursuz müvellidülmâ ve müvellidülhumuza (hidrojen-oksijen) gibi iki basit maddeden terekküp eden bu su, yüz binlerle hikmetli ve şuurlu ve muhtelif hizmetlerde ve san'atlarda istihdam ediliyor. Demek bu tecessüm etmiş ayn-ı rahmet olan yağmur, ancak bir Rahmân-ı Rahîmin hazine-i gaybiye-i rahmetinde yapılıyor ve nüzulüyle

وَهُوَ الَّذِى يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَاقَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ [1]

âyetini maddeten tefsir ediyor.

Sonra ra'dı dinler ve berke (şimşeğe) bakar, görür ki: Bu iki hâdise-i acîbe-i cevviye tam tamına يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْاَبْصَارِ [2] ve وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ [3] âyetlerini maddeten tefsir etmekle beraber, yağmurun gelmesini haber verip, muhtaçlara müjde ediyorlar.

1. "İnsanlar ümitsizliğe düştüklerinde yağmuru indiren ve rahmetini her tarafa yayan da Odur. O, kullarını gözetip koruyan ve her türlü övgüye lâyıkolandır." Şûrâ Sûresi, 42:28.
2. "Şimşeğin parıltısı ise neredeyse gözleri alıverir." Nur Sûresi, 24:43.
3. "Gök gürültüsü Onu hamd ederek, tesbih eder." Ra'd Sûresi, 13:13.

Evet, hiçten, birden harika bir gürültüyle cevvi konuşturmak ve fevkalâde bir nur ve nar ile zulmetli cevvi ışıkla doldurmak ve dağvarî pamukmisâl ve dolu ve kar ve su tulumbası hükmünde olan bulutları ateşlendirmek gibi hikmetli ve garabetli vaziyetlerle baş aşağı gafil insanın başına tokmak gibi vuruyor, "Başını kaldır, kendini tanıttırmak isteyen fa'al ve kudretli bir Zâtın hârika işlerine bak. Sen başıboş olmadığın gibi, bu hâdiseler de başıboş olamazlar. Herbirisi çok hikmetli vazifeler peşinde koşturuluyorlar. Bir Müdebbir-i Hakîm tarafından istihdam olunuyorlar" diye ihtar ediyorlar.

İşte bu meraklı yolcu, bu cevvde, bulutu teshirden, rüzgârı tasriften, yağmuru tenzilden ve hâdisât-ı cevviyeyi tedbirden terekküp eden bir hakikatın yüksek ve âşikâr şehadetini işitir, "Âmentü billâh" der.

Birinci Makamın İkinci Mertebesinde

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُود الَّذِى دَلَّ عَلٰى
وُجُوبِ وُجُودِهِ: اَلْجَوُّ بِجَمِيعِ مَا فِيهِ، بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ
إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ: اَلتَّسْخِيرِ، وَالتَّصْرِيف، وَالتَّنْزِيلِ،
وَالتَّدْبِيرِ، الْوَاسِعَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ. [4]

fıkrası, bu yolcunun cevve dair mezkûr müşahedatını ifade eder.[HAŞİYE-1HTAR]

4. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-Vücud ki, vüs'at ve mükemmeliyeti bilmüşahede görünen teshir ve tasrif ve tenzil ve tedbir hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, cevv-i semâ bütün içindekilerle beraber Onun vücub-u vücuduna delâlet eder.

Haşiye-1 [HTAR]Birinci Makamda geçen otuz üç mertebe-i tevhidi bir parça izah etmek isterdim. Fakat şimdiki vaziyetim ve halimin müsaadesizliği cihetiyle, yalnız gayet muhtasar burhanlarına ve meâlinin tercümesine iktifaya mecbur oldum. Risale-i Nurun otuz belki yüz risalelerinde bu otuz üç mertebe, delilleriyle, ayrı ayrı tarzlarda, herbir risalede bir kısım mertebeler beyan edildiğinden, tafsili onlara havale edilmiş.

Sonra, o seyahat-i fikriyeye alışan o mütefekkir misafire, küre-i arz lisan-ı haliyle diyor ki: "Gökte, fezada, havada ne geziyorsun? Gel, ben sana aradığını tanıttıracağım. Gördüğümvazifelerime bak ve sahifelerimi oku." O da bakar, görür ki:

Arz, meczup bir Mevlevî gibi iki hareketiyle günlerin, senelerin, mevsimlerin husulüne medar olan bir daireyi, haşr-i âzamın meydanı etrafında çiziyor. Ve zîhayatın yüz bin envâını bütün erzak ve levazımatlarıyla içine alıp feza

denizinde kemâl-i muvazene ve nizamla gezdiren ve güneş etrafında seyahat eden muhteşem ve musahhar bir sefine-i Rabbâniyedir.

Sonra sahifelerine bakar, görür ki: Bablarındaki herbir sahifesi, binler âyâtıyla arzın Rabbini tanıttırıyor. Umumunu okumak için vakit bulamadığından, yalnız birtek sahife olan zîhayatın bahar faslında icad ve idaresine bakar, müşahede eder ki:

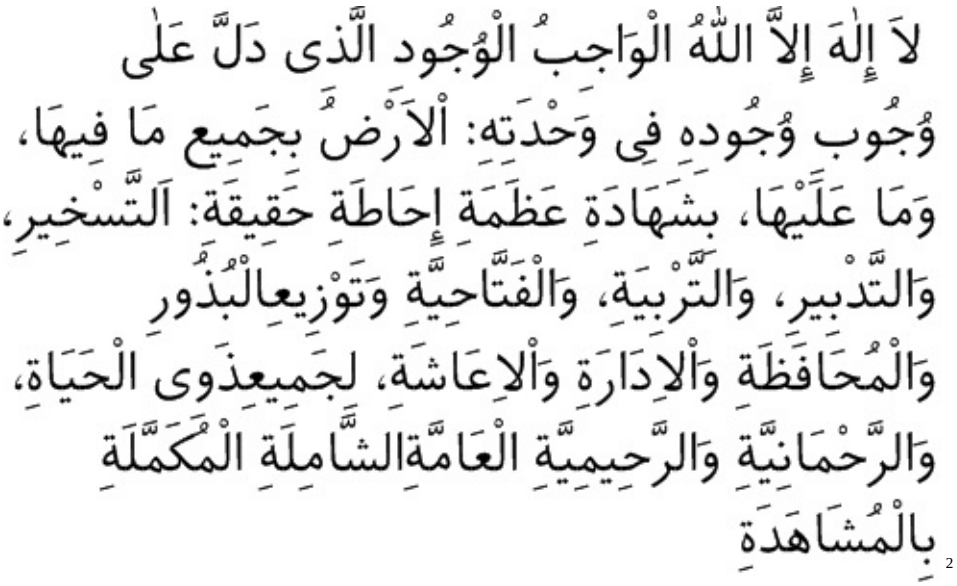
Yüz bin envaın hadsiz efradlarının suretleri, basit bir maddeden gayet muntazam açılıyor ve gayet rahîmâne terbiye ediliyor ve gayet mu'cizâne bir kısmının tohumlarına kanatçıklar verip, onları uçurmak suretiyle neşrettiriliyor ve gayet müdebbirâne idare olunuyor ve gayet müşfikâne iaşe ve it'am ediliyor ve gayet rahîmâne ve rezzâkâne hadsiz ve çeşit çeşit ve lezzetli ve tatlı rızıkları, hiçten ve kuru topraktan ve birbirinin misli ve farkları pek az ve kemik gibi köklerden, çekirdeklerden, su katrelerinden yetiştiriliyor. Her bahara, bir vagon gibi, hazine-i gaybdan yüz bin nevi et'ime ve levazımat, kemâl-i intizamla yüklenip zîhayata gönderiliyor. Ve bilhassa o erzak paketleri içinde yavrulara gönderilen süt konserveleri ve validelerinin şefkatli sinelerinde asılan şekerli süt tulumbacıklarını göndermek, o kadar şefkat ve merhamet ve hikmet içinde görünüyor ki, bilbedahe bir Rahmân-ı Rahîmin gayet müşfikane ve mürebbiyâne bir cilve-i rahmeti ve ihsanı olduğunu ispat eder.

Elhasıl; bu sahife-i hayatiye-i bahariye haşr-i âzamın yüz bin nümunelerini ve misallerini göstermekle,

فَانْظُرْ اِلٰى اٰثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِى الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِى الْمَوْتٰى وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ [1]

âyetini maddeten gayet parlak tefsir ettiği gibi; bu âyet dahi, bu sahifenin mânâlarını mu'cizâne ifade eder. Ve arzın, bütün sahifeleriyle, büyüklüğü nisbetinde ve kuvvetinde *Lâ ilâhe illâ hû* dediğini anladı.

İşte, küre-i arzın yirmiden ziyade büyük sahifelerinden birtek sahifenin yirmi vechinden birtek vechinin muhtasar şehadetiyle, o yolcunun sâir vecihlerin sahifelerindeki müşahedatı mânâsında olarak ve o müşahedatları ifade için, Birinci Makamın Üçüncü Mertebesinde böyle denilmiş:

[2]

1. "Şimdi bak Allah'ın rahmet eserlerine: Yeryüzünü ölümünün ardından nasıldiriltiyor? Bunu yapan, elbette ölüleri de öylece diriltecektir; Oherşeye hakkıyla kàdirdir." Rûm Sûresi, 30:50.
2. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-Vücud ki, umumiyet ve şümul vemükemmeliyeti bilmüşahede görünen, bütün zevilhayatın iaşesi içintohumların teshir ve tedbir ve terbiye ve feth ve tevzi ve muhafaza veidaresi ve Rahmâniyet ve Rahîmiyet hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, arz bütün içindekiler ve üzerindekilerle Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra, o mütefekkir yolcu her sahifeyi okudukça saadet anahtarı olan imanı kuvvetlenip ve mânevî terakkiyatın miftahı olan mârifeti ziyadeleşip ve bütün kemâlâtın esası ve madeni olan iman-ı billâh hakikatı bir derece daha inkişaf edip mânevî çok zevkleri ve lezzetleri verdikçe onun merakını şiddetle tahrik ettiğinden; semâ, cevv ve arzın mükemmel ve kat'î derslerini dinlediği halde, "Hel min mezîd" deyip dururken, denizlerin ve büyük nehirlerin cezbekârâne cûş u huruşla zikirlerini ve hazin ve leziz seslerini işitir. Lisan-ı hal ve lisan-ı kàl ile "Bize de bak, bizi de oku" derler. O da bakar, görür ki:

Hayattârâne mütemâdiyen çalkanan ve dağılmak ve dökülmek ve istilâ etmek fıtratında olan denizler, arzı kuşatıp, arz ile beraber gayet sür'atli bir surette bir senede yirmi beş bin senelik bir dairede koşturulduğu halde, nedağılırlar, ne dökülürler ve ne de komşularındaki toprağa tecavüzederler. Demek gayet kudretli ve azametli bir Zâtın emriyle ve kuvvetiyle dururlar, gezerler, muhafaza olurlar.

Sonra denizlerin içlerine bakar, görür ki: Gayet güzel ve ziynetli ve muntazam cevherlerinden başka, binlerce çeşit hayvanatın iaşe ve idareleri ve tevellüdat ve vefiyatları o kadar muntazamdır; basit bir kum ve acı bir sudan verilen erzakları ve tayinatları o kadar mükemmeldir ki, bilbedahe bir Kadîr-i Zülcelâlin, bir Rahîm-i Zülcemâlin idare ve iaşesiyle olduğunu ispat eder.

Sonra o misafir, nehirlere bakar, görür ki: Menfaatleri ve vazifeleri ve varidat ve sarfiyatları o kadar hakîmâne ve rahîmânedir; bilbedahe ispat eder ki, bütün ırmaklar, pınarlar, çaylar, büyük nehirler, bir Rahmân-ı Zülcelâli ve'l-İkramın hazine-i rahmetinden çıkıyorlar ve akıyorlar. Hattâ o kadar fevkalâde iddihar ve

sarf ediliyorlar ki, "Dört nehir Cennetten geliyorlar" diye rivâyet edilmiş. Yani, zâhirî esbabın pek fevkinde olduklarından, mânevî bir cennetin hazinesinden ve yalnız gaybî ve tükenmez bir menbaın feyzinden akıyorlar demektir. Meselâ, Mısır'ın kumistanını bir cennete çeviren Nil-i mübarek, cenup tarafından, Cebel-i Kamer denilen bir dağdan, mütemadiyen küçük bir deniz gibi tükenmeden akıyor. Altı aydaki sarfiyatı dağ şeklinde toplansa ve buzlansa, o dağdan daha büyük olur. Halbuki o dağdan ona ayrılan yer ve mahzen, altı kısımdan bir kısım olmaz. Varidatı ise, o mıntıka-i hârrede pek az gelen ve susamış toprak çabuk yuttuğu için mahzene az giden yağmur, elbette o muvazene-i vâsiayı muhafaza edemediğinden, o Nil-i mübarek âdet-i arziye fevkinde bir gaybî cennetten çıkıyor diye rivayeti gayet manidar ve güzel bir hakikati ifade ediyor.

İşte, deniz ve nehirlerin denizler gibi hakikatlerinin ve şehadetlerinin binden birisini gördü. Ve umumu bil'icmâ denizlerin büyüklüğü nisbetinde bir kuvvetle *Lâ ilâhe illâ Hû* der ve bu şehadete denizler mahlûkatı adedince şahitler gösterir diye anladı. Ve denizlerin ve nehirlerin umum şehadetlerini irade ederek ifade etmek mânâsında, Birinci Makamın Dördüncü Mertebesinde,

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُود الَّذِى دَلَّ عَلٰى
وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ: جَمِيعُ الْبِحَارِ، وَالْاَنْهَارِ،
بِجَمِيعِ مَا فِيهَا، بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ:
اَلتَّسْخِيرِ وَالْمُحَافَظَةِ وَالْاِدِّخَارِ وَالْاِدَارَةِ الْوَاسِعَةِ
الْمُنْتَظَمَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ [1]

denilmiş.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-Vücud ki, genişlik ve intizamı gözle görünen teshir ve muhafaza ve iddihar ve idare hakikatlerindeki ihatanın büyüklüğünün şehadetiyle, denizler ve nehirler bütün içindekilerle beraber Onun birlik içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra, dağlar ve sahralar, seyahat-ı fikriyede bulunan o yolcuyu çağırıyorlar "Sahifelerimizi de oku" diyorlar. O da bakar, görür ki: Dağların küllî vazifeleri ve umumî hizmetleri o kadar azametli ve hikmetlidirler; akılları hayret içinde bırakır. Meselâ, dağların zeminden emr-i Rabbânî ile çıkmaları ve zeminin içinde, inkılâbat-ı dahiliyeden neş'et eden heyecanını ve gazabını ve hiddetini, çıkmalarıyla teskin ederek, zemin o dağların fışkırmasıyla ve menfeziyle teneffüs edip, zararlı olan sarsıntılardan ve zelzele-i muzırradan kurtulup, vazife-i devriyesinde sekenesinin istirahatlerini bozmuyor. Demek, nasıl ki sefineleri sarsıntıdan vikaye ve muvazenelerini muhafaza için onların direkleri üstünde kurul-muş; öyle de, dağlar, zemin sefinesine bu mânâda hazineli direkler

olduklarını, Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyan,

وَالْجِبَالَ أَرْسٰيهَا [1] وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ [2] وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا [3]

gibi çok âyetlerle ferman ediyor.

Hem meselâ dağların içinde zîhayata lâzım olan her nevi menbalar, sular, madenler, maddeler, ilâçlar o kadar hakîmâne ve müdebbirâne ve kerîmâne ve ihtiyatkârâne iddihar ve ihzar ve istif edilmiş ki, bilbedahe, kudreti nihayetsiz bir Kadîrin ve hikmeti nihayetsiz bir Hakîmın hazineleri ve ambarları ve hizmetkârları olduklarını ispat ederler diye anlar. Ve sahra ve dağların dağ kadar vazife ve hikmetlerinden bu iki cevhere sairlerini kıyas edip, dağların ve sahraların umum hikmetleriyle, hususan ihtiyatî iddiharlar cihetiyle getirdikleri şehadeti ve söyledikleri *Lâ ilâhe illâ Hû* tevhidini, dağlar kuvvetinde ve sebatında ve sahralar genişliğinde ve büyüklüğünde görür, "Âmentü Billâh" der.

İşte bu mânâyı ifade için, Birinci Makamın Beşinci Mertebesinde,

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلٰى
وُجُوبِ وُجُودِهِ: جَمِيعُ الْجِبَالِ وَالصَّحَارَى، بِجَمِيعِ
مَا فِيهَا، وَمَا عَلَيْهَا، بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ:
اَلْاِدِّخَارِ وَالْاِدَارَةِ وَنَشْرِ الْبُذُورِ وَالْمُحَافَظَةِ
وَالتَّدْبِيرِوَالْاِحْتِيَاطِيَّةِ الرَّبَّانِيَّةِ الْوَاسِعَةِ
الْعَامَّةِالْمُنْتَظَمَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ [4]

denilmiş.

1. "Dağları direk (yapmadık mı?)" Nebe' Sûresi, 78:7.
2. "Yeryüzünde sâbit dağlar diktik." Hicr Sûresi, 15:19.
3. "Dağları sapa sağlam dikti." Nâziât Sûresi, 79:32.
4. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-Vücud ki, Rabbânî ihtiyat maddelerininbilmüşahede vâsi ve âmm ve muntazam ve mükemmel iddihar ve idare ve muhafaza ve tedbiri ve tohumların neşri hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, bütün dağlar ve sahrâlar bütün içindekiler ve üzerindekilerle beraber Onun vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra, o yolcu dağda ve sahrada fikriyle gezerken, eşcar ve nebatat âleminin kapısı fikrine açıldı. Onu içeriye çağırdılar, "Gel,dairemizde de gez, yazılarımızı da oku" dediler. O da girdi, gördü ki, gayet muhteşem ve müzeyyen bir meclis-i tehlil ve tevhid ve bir halka-i zikir ve şükür teşkil etmişler. Bütün eşcar ve nebatatın envâları, bil'icmâ, beraber; *Lâ ilâhe illâllâ Hû* diyorlar gibi lisan-ı hallerinden anladı. Çünkü bütün meyvedar ağaç ve nebatlar; mîzanlı ve fesahatli yapraklarının dilleriyle ve süslü cezaletli çiçeklerinin sözleriyle ve intizamlı ve belâğatli meyvelerinin kelimeleriyle beraber, müsebbihâne şehadet getirdiklerine ve Lâ ilâhe illâ Hû dediklerine delâlet ve şehadet eden üç büyük küllî hakikati

gördü.

Birincisi: Pek zâhir bir surette kastî bir in'âm ve ikram ve ihtiyarî bir ihsan ve imtinan mânâsı ve hakikati herbirisinde hissedildiği gibi, mecmuunda ise, güneşin zuhurundaki ziyası gibi görünüyor.

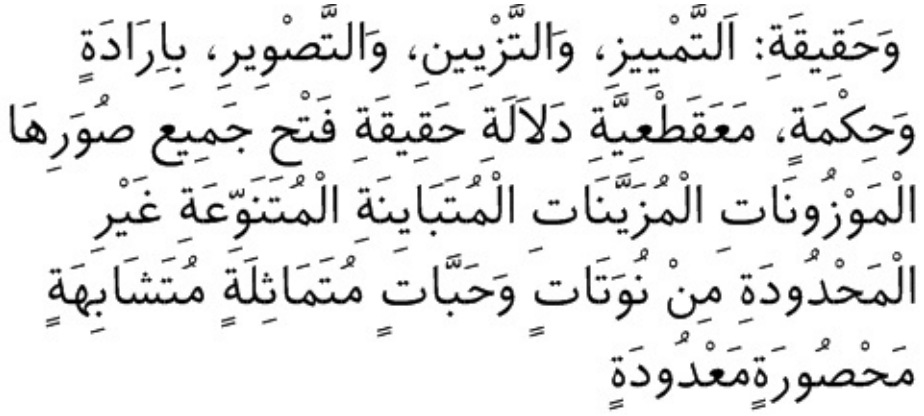
İkincisi: Tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan kastî ve hakîmâne bir temyiz ve tefrik, ihtiyarî ve rahîmâne bir tezyin ve tasvir mânâsı ve hakikati, o hadsiz envâ ve efratta gündüz gibi âşikâre görünüyor ve bir Sâni-i Hakîmin eserleri ve nakışları olduklarını gösterir.

Üçüncüsü: O hadsiz masnuatın yüz bin çeşit ve ayrı ayrı tarz ve şekilde olan suretleri, gayet muntazam, mizanlı, ziynetli olarak, mahdut ve mâdud ve birbirinin misli ve basit ve câmid ve birbirinin aynı veya az farklı ve karışık olan çekirdeklerden, habbeciklerden o iki yüz bin nevilerin farikalı ve intizamlı, ayrı ayrı, muvazeneli, hayattar, hikmetli, yanlışsız, hatâsız bir vaziyette umum efradının sûretlerinin fethi ve açılışı ise öyle bir hakikattir ki, güneşten daha parlaktır ve baharın çiçekleri ve meyveleri ve yaprakları ve mevcudatı sayısınca o hakikatı ispat eden şahitler var diye bildi. "*Elhamdü lillâhi alâ nimeti'l-îman*" dedi.

İşte bu mezkûr hakikatleri ve şehadetleri ifade mânâsıyla, Birinci Makamın Altıncı Mertebesinde,

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُود الَّذى دَلَّ عَلٰى
وُجُوب وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ: اِجْمَاعُ جَمِيع أَنْوَاع
اْلاَشْجَارِ وَالنَّبَاتَات الْمُسَبِّحَات النَّاطِقَات: بِكَلِمَات
أَوْرَاقِهَا الْمَوْزُونَات الْفَصِيحَات وَأَزْهَارِهَاالْمُزَيَّنَات
الْجَزِيلاَت وَاَثْمَارِهَا الْمُنْتَظَمَاتِالْبَلِيغَات، بِشَهَادَةِ
عَظَمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ: اَلاِنْعَام، وَاْلاِكْرَام، وَاْلاِحْسَانِ،
بِقَصْدٍ وَرَحْمَةٍ.

1

denilmiş.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-Vücud ki, mizanlı ve fesahatliyapraklarının ve süslü ve cezaletli çiçeklerinin ve intizamlı vebelâğatli meyvelerinin kelimeleriyle konuşan ve tesbih eden bütün ağaçve nebat nevilerinin icmâı, birbirinin misli ve benzeri olan mahdut çekirdek vehabbeciklerden süslü ve birbirinden farklı ve mütenevvi, gayr-ı mahdut suretlerinin hepsinin birden fethi hakikatinin kat'î delâletiyle beraber, kasdî ve rahmetli in'âm ve ikram ve ihsan hakikatinin ve iradeli ve hikmetli temyiz ve tezyin ve tasvir hakikatinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, icmâ ile Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra, seyahat-i fikriyede bulunan o meraklı ve terakki ile zevki ve şevki artan dünya yolcusu, bahar bahçesinden bir bahar kadar bir güldeste-i marifet ve iman alıp gelirken, hayvanat ve tuyûr âleminin kapısı, hakikat-bîn olan aklına ve marifet-âşinâ olan fikrine açıldı. Yüz bin ayrı ayrı seslerle ve çeşit çeşit dillerle onu içeriye çağırdılar, "Buyurun" dediler. O da girdi ve gördü ki:

Bütün hayvanat ve kuşların bütün nevileri ve taifeleri ve milletleri, bil'ittifak, lisan-ı kàl ve lisan-ı halleriyle *Lâ ilâhe illâ Hû* deyip, zemin yüzünü bir zikirhane ve muazzam bir meclis-i tehlil suretine çevirmişler; herbiri bizzat birer kasi-de-i Rabbânî, birer kelime-i Sübhânî ve mânidar birer harf-i Rahmânî hükmünde Sânilerini tavsif edip hamd ü senâ ediyorlar vaziyetinde gördü. Güya o hayvanların ve kuşların duyguları ve kuvâları ve cihazları ve âzâları ve âletleri, manzum ve mevzun kelimelerdir ve muntazam ve mükemmel sözlerdir. Onlar, bunlarla Hallâk ve Rezzaklarına şükür ve vahdâniyetine şehadet getirdiklerine kat'î delâlet eden üç muazzam ve muhit hakikatleri müşahede etti.

Birincisi: Hiçbir cihetle serseri tesadüfe ve kör kuvvete ve şuursuz tabiata havalesi mümkün olmayan, hiçten hakîmâne icad ve san'atperverâne ibdâ ve ihtiyarkârâne ve alîmâne halk ve inşa ve yirmi cihetle ilim ve hikmet ve iradenin cilvesini gösteren ruhlandırmak ve ihyâ etmek hakikatidir ki, zîruhlar adedince şahitleri bulunan bir burhan-ı bâhir olarak, Zât-ı Hayy-ı Kayyûmun vücub-u vücuduna ve sıfât-ı seb'asına ve vahdetine şehadet eder.

İkincisi: O hadsiz masnularda birbirinden simaca farikalı ve şekilce ziynetli ve miktarca mizanlı ve suretçe intizamlı bir tarzdaki temyizden, tezyinden, tasvirden öyle azametli ve kuvvetli bir hakikat görünür ki, Kàdir-i Külli Şey ve Âlim-i Külli Şeyden başka hiçbir şey, bu her cihetle binlerle harikaları ve hikmetleri gösteren ihatalı fiile sahip olamaz ve hiçbir imkân ve ihtimali yok.

Üçüncüsü: Birbirinin misli ve aynı veya az farklı ve birbirine benzeyen mahsur ve mahdut yumurtalardan ve yumurtacıklardan ve nutfe denilen su katrelerinden o hadsiz hayvanların yüz binler çeşit tarzlarda ve birer mu'cize-i hikmet mâhiyetinde bulunan suretlerini, gayet muntazam ve muvazeneli ve hatasız bir hey'ette açmak ve fethetmek öyle parlak bir hakikattır ki, hayvanlar adedince senetler, deliller o hakikati tenvir eder.

İşte bu üç hakikatin ittifakıyla, hayvanların bütün envâı, beraber öyle bir *Lâ ilâhe illâ Hû* deyip şehadet getiriyorlar ki, güya zemin, büyük bir insan gibi, büyüklüğü nisbetinde *Lâ ilâhe illâ Hû* diyerek semâvât ehline işittiriyor mahiyetinde gördü ve tam ders aldı. Birinci Makamın Yedinci Mertebesinde bu mezkûr hakikatleri ifade mânâsıyla,

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُود الَّذى دَلَّ عَلٰى
وُجُوب وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِتِّفَاقُ جَمِيع أَنوَاع
الْحَيَوَانَات، وَالطُّيُورِ الْحَامِدَاتِالشَّاهِدَات بِكَلِمَات
حَوَاسِّهَا، وَقُوَاهَا وَحِسِّيَاتِهَاوَلَطَائِفِهَا الْمَوْزُونَات
الْمُنْتَظَمَات الْفَصِيحَاتِوَبِكَلِمَات اَجْهِزَتِهَا وَجَوَارِحِهَا
وَاَعْضَائِهَا وَآلاَتِهَاالْمُكَمَّلَة الْبَلِيغَات، بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ
إِحَاطَةِ حَقِيقَةِالْاِيجَاد وَالصُّنْع، وَالْاِبْدَاع، بِالْاِرَادَةِ،
وَحَقِيقَةِ: اَلتَّمْيِيزِ وَالتَّزْيِين، بِالْقَصْد.[1]
وَحَقِيقَةِ: اَلتَّقْدِيرِ وَالتَّصْوِير، بِالْحِكْمَةِ مَعَ قَطْعِيَّةِ
دَلاَلَةِ حَقِيقَةِ: فَتْحِ جَمِيع صُوَرِهَا الْمُنْتَظَمَةِ
الْمُتَخَالِفَةِ الْمُتَنَوِّعَةِغَيْرِ الْمَحْصُورَةِ مِنْ بَيْضَات
وَقَطَرَاتٍ مُتَمَاثِلَةٍمُتَشَابِهَةٍ مَحْصُورَةٍ مَحْدُودَةٍ

denilmiştir.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-Vücud ki, mevzun ve muntazam ve fasih hasselerinin ve kuvvelerinin ve hissiyat ve lâtifelerininkelimeleriyle ve mükemmel ve beliğ cihazat ve cevarih ve âlât veâzâlarının kelimeleriyle hamd ve şehadet eden bütün hayvanat ve tuyur nevilerinin ittifakı, birbirinin misli ve benzeri, mahsur ve mahdut sayıda yumurta ve katrelerden muntazam, muhtelif, mütenevvi ve gayr-ı mahsur suretlerinin fethi hakikatinin kat'î delâletiyle beraber, iradeli icad ve sun' ve ibdâ' hakikatinin ve kasdî temyiz ve tezyin hakikatinin ve hikmetli takdir ve tasvir hakikatinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra o mütefekkir yolcu, marifet-i İlâhiyenin hadsiz mertebelerinde ve

nihayetsiz ezvâkında ve envârında daha ileri gitmek için, insanlar âlemine ve beşer dünyasına girmek isterken, başta enbiyalar olarak onu içeriye davet ettiler; o da girdi. En evvel geçmiş zamanın menziline baktı, gördü ki:

Nev-i beşerin en nuranî ve en mükemmeli olan umum peygamberler (aleyhimüsselâm) bil'icma' beraber *Lâ ilâhe illâ Hû* deyip zikrediyorlar ve parlak ve musaddak olan hadsiz mu'cizatlarının kuvvetiyle, tevhidi iddia ediyorlar ve beşeri hayvaniyet mertebesinden melekiyet derecesine çıkarmak için, onları iman-ı billâha davet ile ders veriyorlar gördü. O da, o nuranî medresede diz çöküp derse oturdu. Gördü ki:

Meşahir-i insaniyenin en yüksekleri ve namdarları olan o üstadların herbirisinin elinde Hâlık-ı Kâinat tarafından verilmiş nişane-i tasdik olarak mu'cizeler bulunduğundan, herbirinin ihbarıyla beşerden bir taife-i azîme ve bir ümmet tasdik edip imana geldiklerinden, o yüz bin ciddî ve doğru zâtların icmâ ve ittifakla hüküm ve tasdik ettikleri bir hakikat ne kadar kuvvetli ve kat'î olduğunu kıyas edebildi. Ve bu kuvvette, bu kadar muhbir-i sadıkların hadsiz mu'cizeleriyle imza ve ispat ettikleri bir hakikati inkâr eden ehl-i dalâlet ne derece hadsiz bir hata, bir cinayet ettiklerini ve ne kadar hadsiz bir azaba müstehak olduklarını anladı ve onları tasdik edip iman getirenler ne kadar haklı ve hakikatli olduklarını bildi; iman kudsiyetinin büyük bir mertebesi daha ona göründü.

Evet, enbiyayı (aleyhimüsselâm) Cenâb-ı Hak tarafından fiilen tasdik hükmünde olan hadsiz mu'cizatlarından ve hakkaniyetlerini gösteren, muarızlarına gelen semâvî pek çok tokatlarından ve hak olduklarına delâlet eden şahsî kemâlâtlarından ve hakikatli talimatlarından ve doğru olduklarına şehadet eden kuvvet-i imanlarından ve tam ciddiyetlerinden ve fedakârlıklarından ve ellerinde bulunan kudsî kitap ve suhuflarından ve onların yolları doğru ve hak olduğuna şehadet eden ittibâlarıyla hakikate, kemâlâta, nura vasıl olan hadsiz tilmizlerinden başka, onların ve o pek ciddî muhbirlerin müsbet meselelerde icmâı ve ittifakı ve tevatürü ve ispatta tevafuku ve tesanüdü ve tetabuku öyle bir hüccettir ve öyle bir kuvvettir ki, dünyada hiçbir kuvvet karşısına çıkamaz ve hiçbir şüphe ve tereddüdü bırakmaz. Ve imanın erkânında umum enbiyayı (aleyhimüsselâm) tasdik dahi dahil olması, o tasdik büyük bir kuvvet menbaı olduğunu anladı, onların derslerinden çok feyz-i imanî aldı.

İşte, bu yolcunun mezkûr dersini ifade mânâsında, Birinci Makamın Sekizinci Mertebesinde,

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الَّذِى دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ: إِجْمَاعُ جَمِيعِ الْاَنْبِيَاءِ، بِقُوَّةِ مُعْجِزَاتِهِم الْبَاهِرَةِ، الْمُصَدِّقَةِ الْمُصَدَّقَةِ [1]

denilmiş.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Allah ki, bütün enbiyanın, tasdik edici ve tasdike mazhar mu'cizât-ı bâhirelerinin kuvvetiyle ittifakları, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra imanın kuvvetinden ulvî bir zevk-i hakikat alan o seyyah-ı talip, enbiya aleyhimüsselâmın meclisinden gelirken, ulemanın ilmelyakîn suretinde kat'î ve kuvvetli delillerle, enbiyaların (aleyhimüsselâm) dâvâlarını ispat eden ve asfiya ve sıddîkîn denilen mütebahhir, müçtehid muhakkikler, onu dershanelerine çağırdılar. O da girdi, gördü ki: Binlerle dâhi ve yüz binlerce müdakkik ve yüksek ehl-i tahkik, kıl kadar bir şüphe bırakmayan tetkikat-ı amîkalarıyla, başta vücub-u vücud ve vahdet olarak müsbet mesâil-i imaniyeyi ispat ediyorlar.

Evet, istidatları ve meslekleri muhtelif olduğu halde usul ve erkân-ı imaniyede onların müttefikan ittifakları ve herbirisinin kuvvetli ve yakînî burhanlarına istinadları öyle bir hüccettir ki, onların mecmuu kadar bir zekâvet ve dirayet sahibi olmak ve burhanlarının umumu kadar bir burhan bulmak mümkün ise, karşılarına ancak öyle çıkılabilir. Yoksa, o münkirler, yalnız cehalet ve echeliyet ve inkâr ve ispat olunmayan menfî meselelerde inat ve göz kapamak suretiyle karşılarına çıkabilirler. Gözünü kapayan, yalnız kendine gündüzü gece yapar.

Bu seyyah, bu muhteşem ve geniş dershanede, bu muhterem ve mütebahhir üstadların neşrettikleri nurlar, zeminin yarısını bin seneden ziyade ışıklandırdığını bildi. Ve öyle bir kuvve-i mâneviyeyi buldu ki, bütün ehl-i inkâr toplansa onu kıl kadar şaşırtmaz ve sarsmaz. İşte bu yolcunun bu dershaneden aldığı derse bir kısa işaret olarak Birinci Makamın Dokuzuncu Mertebesinde,

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الَّذِى دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ: اِتِّفَاقُ جَمِيعِ الْأَصْفِيَاءِ، بِقُوَّةِ بَرَاهِينِهِم الزَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ الْمُتَّفِقَةِ [1]

denilmiş.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Allah ki, bütün asfiyanın, muhakkak ve müttefik ve parlak burhanlarının kuvvetiyle ittifakları, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra, imanın daha ziyade kuvvetlenmesinde ve inkişafında ve ilmelyakîn derecesinden aynelyakîn mertebesine terakkisindeki envârı ve ezvakı görmeye çok müştak olan o mütefekkir yolcu, medreseden gelirken, hadsiz küçük tekyelerin ve zaviyelerin telâhukuyla tevessü eden gayet feyizli ve nurlu ve sahra

genişliğinde bir tekye, bir hangâh, bir zikirhane, bir irşadgâhta ve cadde-i kübrâ-yı Muhammedînin (a.s.m.) ve mirac-ı Ahmedînin (a.s.m.) gölgesinde hakikate çalışan ve hakka erişen ve aynelyakîne yetişen binlerle ve milyonlarla kudsî mürşidler onu dergâha çağırdılar. O da girdi, gördü ki:

O ehl-i keşif ve keramet mürşidler; keşfiyatlarına ve müşahedelerine ve kerametlerine istinaden, bil'icmâ, müttefikan *Lâ ilâhe illâ Hû* diyerek, vücub-u vücud ve vahdet-i Rabbâniyeyi kâinata ilân ediyorlar. Güneşin ziyasındaki yedi renkle güneşi tanımak gibi, yetmiş renkle, belki Esmâ-i Hüsnâ adedince, Şems-i Ezelînin ziyasından tecellî eden ayrı ayrı nurlu renkler ve çeşit çeşit ziyalı levnler ve başka başka hakikatli tarîkatler ve muhtelif doğru meslekler ve mütenevvi haklı meşreplerde bulunan o kudsî dâhilerin ve nuranî âriflerin icmâ ve ittifakla imza ettikleri bir hakikat, ne derece zâhir ve bâhir olduğunu aynelyakîn müşahede etti. Ve enbiyanın (aleyhimüsselâm) icmâı ve asfiyanın ittifakı ve evliyanın tevafuku ve bu üç icmaın birden ittifakı, güneşi gösteren gündüzün ziyasından daha parlak gördü.

İşte, bu misafirin tekyeden aldığı feyze kısa bir işaret olarak, Birinci Makamın Onuncu Mertebesinde,

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الَّذى دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ: إِجْمَاعُ الْاَوْلِيَاءِ بِكَشْفِيَاتِهِمْ، وَكَرَامَاتِهِمِ الظَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ الْمُصَدَّقَةِ [1]

denilmiş.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-Vücud ki, bütün evliyanın, muhakkak ve musaddak ve zahir keşif ve kerametlerinin icmâı, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra, kemâlât-ı insaniyenin en mühimi ve en büyüğü, belki bilcümle kemâlât-ı insaniyenin menbaı ve esası, iman-ı billâhtan ve marifetullahtan neş'et eden muhabbetullah olduğunu bilen o dünya seyyahı, bütün kuvvetiyle ve letâifiyle, imanın kuvvetinde ve marifetin inkişafında daha ziyade terakki etmesini istemek fikriyle başını kaldırdı ve semâvâta baktı. Kendi aklına dedi ki:

"Madem kâinatta en kıymettar şey hayattır. Ve kâinatın mevcudâtı hayata musahhardır. Ve madem zîhayatın en kıymettarı zîruhtur. Ve zîruhun en kıymettarı zîşuurdur. Ve madem bu kıymettarlık için küre-i zemin, zîhayatı mütemadiyen çoğaltmak için, her asır, her sene dolar, boşalır. Elbette ve her halde, bu muhteşem ve müzeyyen olan semâvâtın dahi kendisine münasip ahalisi ve sekenesi, zîhayat ve zîruh ve zîşuurlardan vardır ki, huzur-u Muhammedîde (a.s.m.) sahabelere görünen Hazret-i Cebrâil'in (a.s.) temessülü gibi, melâikeleri görmek ve onlarla konuşmak hâdiseleri, tevatür suretinde eskiden beri nakil ve

rivayet ediliyor. Öyle ise keşke ben semâvât ehliyle dahi görüşseydim, onlar ne fikirde olduklarını bilseydim. Çünkü, Hâlık-ı Kâinat hakkında en mühim söz onlarındır" diye düşünürken, birden semâvî şöyle bir sesi işitti:

"Madem bizimle görüşmek ve dersimizi dinlemek istersin. Bil ki, başta Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm ve Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyan olarak bütün peygamberlere vasıtamızla gelen mesâil-i imaniyeye en evvel biz iman etmişiz. Hem insanlara temessül edip görünen ve bizlerden olan bütün ervâh-ı tayyibe, bilâ istisna ve bil'ittifak, bu kâinat Hâlıkının vücub-u vücuduna ve vahdetine ve sıfât-ı kudsiyesine şehadet edip birbirine muvafık ve mutabık olarak ihbar etmişler. Bu hadsiz ihbaratın tevafuku ve tetabuku, güneş gibi sana bir rehberdir" dediklerini bildi ve onun nur-u imanı parladı, zeminden göklere çıktı.

İşte, bu yolcunun melâikeden aldığı derse kısa bir işaret olarak, Birinci Makamın On Birinci ve On İkinci Mertebelerinde,

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُود الَّذى دَلَّ عَلٰى
وُجُوب وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ: اِتِّفَاقُ الْمَلٰئِكَةِ الْمُتَمَثِّلِينَ
لِأَنْظَارِ النَّاسِ،وَالْمُتَكَلِّمِينَ مَعَ خَوَاصِّ الْبَشَرِ،
بِاِخْبَارَاتِهِمِالْمُتَطَابِقَةِ الْمُتَوَافِقَةِ [1]

denilmiştir.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Allah ki, insanların nazarına temessül eden ve beşerin havâs kısmıyla konuşan melâikenin ittifakı, birbirine tetabuk ve tevafuk eden ihbaratıyla, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra, pür-merak ve pür-iştiyak o misafir, âlem-i şehadet ve cismânî ve maddî cihetinde ve mahsus taifelerin dillerinden ve lisan-ı hallerinden ders aldığından, âlem-i gayb ve âlem-i berzahta dahi mütalâa ile bir seyahat ve bir taharri-i hakikat arzu ederken, her taife-i insaniyede bulunan ve kâinatın meyvesi olan insanın çekirdeği hükmünde bulunan ve küçüklüğüyle beraber, mânen kâinat kadar inbisat edebilen müstakim ve münevver akılların, selim ve nuranî kalblerin kapısı açıldı. Baktı ki, onlar, âlem-i gayb ve âlem-i şehadet ortasında insanî berzahlardır; ve iki âlemin birbiriyle temasları ve muameleleri, insana nisbeten o noktalarda oluyor gördüğünden, kendi akıl ve kalbine dedi ki:

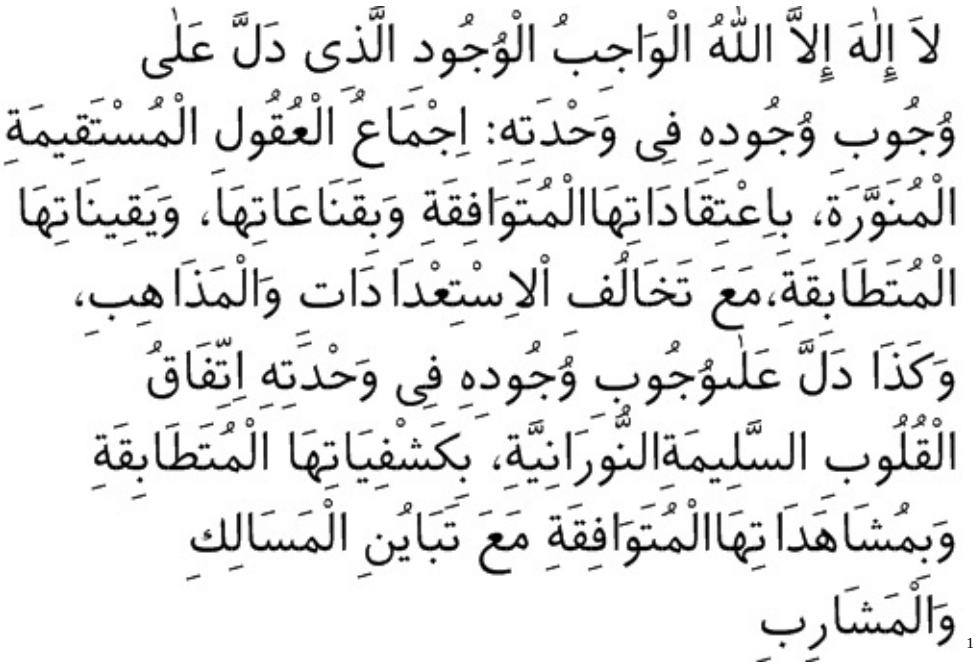
"Gelin, bu emsalinizin kapısından hakikate giden yol daha kısadır. Biz öteki yollardaki dillerden ders aldığımız gibi değil, belki iman noktasındaki ittisaflarından ve keyfiyet ve renklerinden mütalâamızla istifade etmeliyiz" dedi, mütalâaya başladı. Gördü ki:

İstidatları gayet muhtelif ve mezhepleri birbirinden uzak ve muhalif olan

umum istikametli ve nurlu akılların iman ve tevhiddeki ittisafkârâne ve râsihâne itikadları, tevafuk ve sebatkârâne ve mutmainâne kanaat ve yakînleri tetabuk ediyor. Demek, tebeddül etmeyen bir hakikate dayanıp bağlanmışlar. Ve kökleri, metin bir hakikate girmiş, kopmuyor. Öyle ise, bunların nokta-i imaniyede ve vücub ve tevhidde icmâları, hiç kopmaz bir zincir-i nuranîdir ve hakikate açılan ışıklı bir penceredir.

Hem gördü ki: Meslekleri birbirinden uzak ve meşrepleri birbirine mübayin olan o umum selim ve nuranî kalblerin erkân-ı imaniyedeki müttefikane ve itminankârâne ve müncezibâne keşfiyat ve müşahedatları birbirine tevafuk ve tevhidde birbirine mutabık çıkıyor. Demek, hakikate mukàbil ve vâsıl ve mütemessil bu küçücük birer arş-ı marifet-i Rabbâniye ve bu câmi' birer âyine-i Samedâniye olan nuranî kalbler, şems-i hakikate karşı açılan pencerelerdir; ve umumu birden, güneşe âyinedarlık eden bir deniz gibi, bir âyine-i âzamdır. Bunların vücub-u vücudda ve vahdette ittifakları ve icmâları, hiç şaşırmaz ve şaşırtmaz bir rehber-i ekmel ve bir mürşid-i ekberdir. Çünkü, hiçbir cihetle hiçbir imkân ve hiçbir ihtimal yok ki, hakikatten başka bir vehim ve hakikatsız bir fikir ve asılsız bir sıfat, bu kadar müstemirrâne ve râsihâne bu pek büyük ve keskin gözlerin umumunu birden aldatsın, galat-ı hisse uğratsın. Buna ihtimal veren bozulmuş ve çürümüş bir akla, bu kâinatı inkâr eden ahmak sofestâîler dahi razı olmazlar, reddederler diye anladı. Kendi akıl ve kalbiyle beraber "Âmentü billâh" dediler.

İşte, bu yolcunun müstakîm akıllardan ve münevver kalblerden istifade ettiği mârifet-i imaniyeye kısa bir işaret olarak, Birinci Makamın On Üçüncü Mertebesinde,

[1]

denilmiş.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-Vücud ki, istidat ve mezheplerinin farklılığıyla beraber bütün münevver ve müstakim akıl sahiplerinin birbirine tetabuk eden kanaat ve yakînleri, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder. Kezâ, birbirine mütebayin meslek ve meşreplerine rağmenbütün selim ve nuranî kalb sahiplerinin birbirine tetabuk eden keşifleri ve birbirine tevafuk eden müşahedeleri de, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra, âlem-i gayba yakından bakan ve akıl ve kalbde seyahat eden o yolcu, "Acaba âlem-i gayb ne diyor?" diye merakla o kapıyı da şöyle bir fikirle çaldı.

Yani, "Madem bu cismânî âlem-i şehadette, bu kadar ziynetli ve san'atlı hadsiz masnularıyla kendini tanıttırmak ve bu kadar tatlı ve süslü ve nihayetsiz nimetleriyle kendini sevdirmek ve bu kadar mu'cizeli ve maharetli, hesapsız eserleriyle gizli kemâlâtını bildirmek, kavilden ve tekellümden daha zâhir bir tarzda fiilen isteyen ve hal diliyle bildiren bir Zât, perde-i gayb tarafında bulunduğu bilbedahe anlaşılıyor. Elbette ve her halde, fiilen ve halen olduğu gibi, kavlen ve tekellümen dahi konuşur, kendini tanıttırır, sevdirir. Öyle ise, âlem-i gayb cihetinde Onu, Onun tezahüratından bilmeliyiz" dedi. Kalbi içeriye girdi, akıl gözüyle gördü ki:

Gayet kuvvetli bir tezahüratla, vahiylerin hakikati, âlem-i gaybın her tarafında, her zamanda hükmediyor. Kâinatın ve mahlûkatın şehadetlerinden çok kuvvetli bir şehadet-i vücud ve tevhid, Allâmü'l-Guyûbdan vahiy ve ilham hakikatleriyle geliyor. Kendini ve vücud ve vahdetini, yalnız masnularının şehadetlerine bırakmıyor. Kendisi, kendine lâyık bir kelâm-ı ezelî ile konuşuyor. Her yerde ilim ve kudretiyle hâzır ve nâzırın kelâmı dahi hadsizdir. Ve kelâmının mânâsı Onu bildirdiği gibi, tekellümü dahi Onu sıfâtıyla bildiriyor.

Evet, yüz bin peygamberlerin (aleyhimüsselâm) tevatürleriyle ve ihbaratlarının vahy-i İlâhîye mazhariyet noktasında ittifaklarıyla ve nev-i

beşerden ekseriyet-i mutlakanın tasdik-gerdesi ve rehberi ve muktedası ve vahyin semereleri ve vahy-i meşhud olan kütüb-ü mukaddese ve suhuf-u semâviyenin delâil ve mu'cizatlarıyla, hakikat-i vahyin tahakkuku ve sübutu bedahet derecesine geldiğini bildi ve vahyin hakikatı beş hakikat-ı kudsiyeyi ifade ve ifaza ediyor diye anladı:

Birincisi: لِلتَّنَزُّلَاتِ الْاِلٰهِيَّةِ اِلٰى عُقُولِ الْبَشَرِ denilen, beşerin akıllarına ve fehimlerine göre konuşmak, bir tenezzül-ü İlâhîdir. Evet, bütün zîruh mahlûkatını konuşturan ve konuşmalarını bilen, elbette Kendisi dahi o konuşmalara konuşmasıyla müdahale etmesi, rububiyetin muktezasıdır.

İkincisi: Kendini tanıttırmak için, kâinatı bu kadar hadsiz masraflarla, baştan başa harikalar içinde yaratan ve binler dillerle kemâlâtını söylettiren, elbette Kendi sözleriyle dahi Kendini tanıttıracak.

Üçüncüsü: Mevcudatın en müntehabı ve en muhtacı ve en nâzenini ve en müştakı olan hakikî insanların münâcâtlarına ve şükürlerine fiilen mukabele ettiği gibi, kelâmıyla da mukabele etmek, hâlıkıyetin şe'nidir.

Dördüncüsü: İlim ile hayatın zarurî bir lâzımı ve ışıklı bir tezahürü olan mükâleme sıfatı, elbette ihatalı bir ilmi ve sermedî bir hayatı taşıyan Zâtta, ihatalı ve sermedî bir surette bulunur.

Beşincisi: En sevimli ve muhabbetli ve endişeli ve nokta-i istinada en muhtaç ve sahibini ve malikini bulmaya en müştak, hem fakir ve âciz bulunan mahlûkatlarına, acz ve iştiyakı, fakr ve ihtiyacı ve endişe-i istikbali ve muhabbeti ve perestişi veren bir Zât, elbette Kendi vücudunu onlara tekellümüyle iş'ar etmek, ulûhiyetin muktezasıdır.

İşte, tenezzül-ü İlâhî ve taarrüf-ü Rabbânî ve mukabele-i Rahmânî ve mükâleme-i Sübhânî ve iş'âr-ı Samedânî hakikatlerini tazammun eden umumî, semâvî vahiylerin, icmâ ile Vâcibü'l-Vücudun vücûduna ve vahdetine delâletleri öyle bir hüccettir ki, gündüzdeki güneşin şuââtının güneşe şehadetinden daha kuvvetlidir diye anladı.

Sonra ilhamlar cihetine baktı, gördü ki:

Sâdık ilhamlar, gerçi bir cihette vahye benzerler ve bir nevi mükâleme-i Rabbâniyedir; fakat iki fark vardır.

Birincisi: İlhamdan çok yüksek olan vahyin ekseri melâike vasıtasıyla; ve ilhamın ekseri vasıtasız olmasıdır. Mesela, nasıl ki, bir padişahın iki suretle konuşması ve emirleri var.

Birisi: Haşmet-i saltanat ve hakimiyet-i umumiye haysiyetiyle bir yaverini, bir

valiye gönderir. O hakimiyetin ihtişamını ve emrin ehemmiyetini göstermek için, bazan, vasıta ile beraber bir içtima yapar, sonra ferman tebliğ edilir.

İkincisi: Sultanlık ünvanıyla ve padişahlık umumî ismiyle değil, belki kendi şahsıyla hususî bir münasebeti ve cüz'î bir muamelesi bulunan has bir hizmetçisiyle veya bir âmi raiyetiyle ve hususî telefonuyla hususî konuşmasıdır.

Öyle de, Padişah-ı Ezelînin, umum âlemlerin Rabbi ismiyle ve kâinat Hâlıkı ünvanıyla, vahiyle ve vahyin hizmetini gören şümullü ilhamlarıyla mükâlemesi olduğu gibi; herbir ferdin, herbir zîhayatın Rabbi ve Hâlıkı olmak haysiyetiyle, hususi bir surette, fakat perdeler arkasında onların kàbiliyetine göre bir tarz-ı mükâlemesi var.

İkinci fark: Vahiy gölgesizdir, sâfidir, havassa hastır. İlham ise gölgelidir, renkler karışır, umumîdir. Melâike ilhamları ve insan ilhamları ve hayvanat ilhamları gibi, çeşit çeşit, hem pek çok envâlarıyla, denizlerin katreleri kadar kelimat-ı Rabbâniyenin teksirine medar bir zemin teşkil ediyor.

لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّى لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّى [1]

âyetinin bir vechini tefsir ediyor anladı.

1. "(De ki:) Rabbimin sözlerini yazmak için bütün denizler mürekkep olsa, Rabbimin sözleri tükenmeden o denizler tükenirdi." Kehf Sûresi, 18:109.

Sonra, ilhamın mahiyetine ve hikmetine ve şehadetine baktı, gördü ki: Mahiyeti ile hikmeti ve neticesi dört nurdan terekküp ediyor.

Birincisi: Teveddüd-ü İlâhî denilen kendini mahlûkatına fiilen sevdirdiği gibi, kavlen ve huzuren ve sohbeten dahi sevdirmek, vedûdiyetin ve rahmâniyetin muktezasıdır.

İkincisi: İbâdının dualarına fiilen cevap verdiği gibi, kavlen dahi perdeler arkasında icabet etmesi, rahîmiyetin şe'nidir.

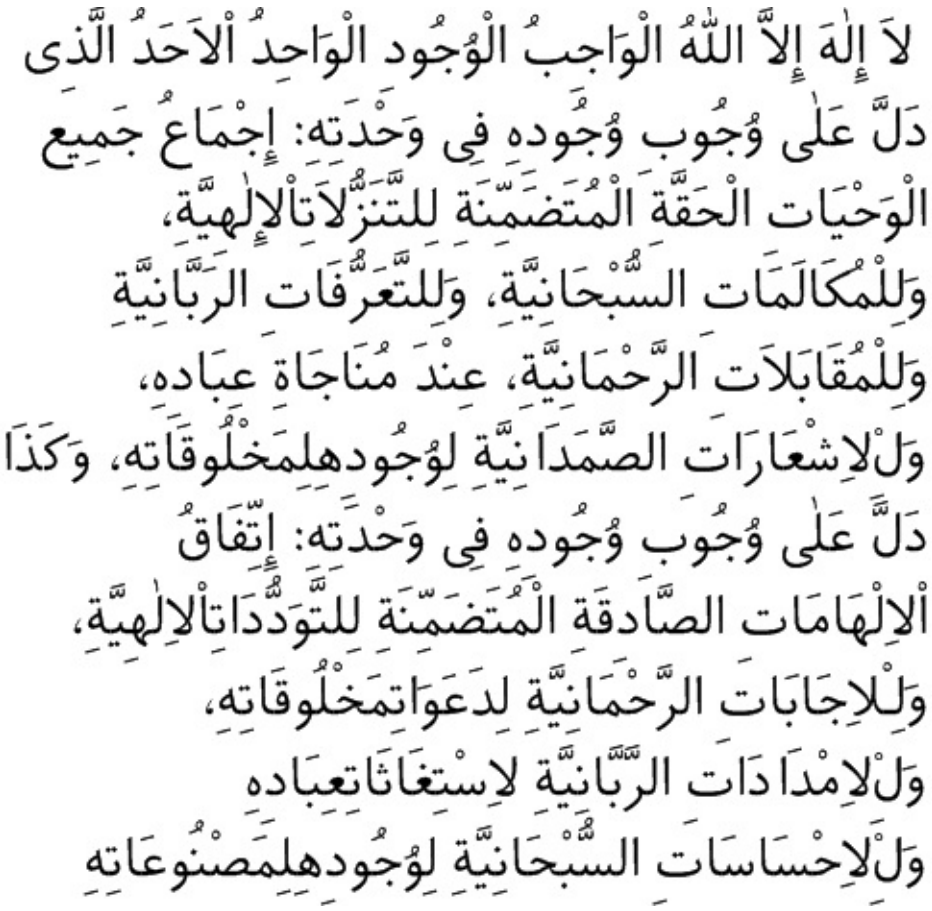
Üçüncüsü: Ağır beliyelere ve şiddetli hallere düşen mahlûkatlarının istimdatlarına ve feryatlarına ve tazarruatlarına fiilen imdat ettiği gibi, bir nevi konuşması hükmünde olan ilhâmî kavillerle de imdada yetişmesi, rububiyetin lâzımıdır.

Dördüncüsü: Çok âciz ve çok zayıf ve çok fakir ve çok ihtiyaçlı ve kendi malikini ve hâmisini ve müdebbirini ve hafîzını bulmaya pek çok muhtaç ve müştak olan zîşuur masnularına, vücudunu ve huzurunu ve himayetini fiilen ihsas ettiği gibi, bir nevi mükâleme-i Rabbâniye hükmünde sayılan bir kısım sadık ilhamlar perdesinde ve mahsus ve bir mahlûka bakan has ve bir vecihte, onun kàbiliyetine göre, onun kalb telefonuyla, kavlen dahi kendi huzurunu ve

vücudunu ihsas etmesi, şefkat-i ulûhiyetin ve rahmet-i rubûbiyetin zarurî ve vâcip bir muktezasıdır diye anladı.

Sonra ilhamın şehadetine baktı, gördü: Nasıl ki, güneşin faraza şuuru ve hayatı olsaydı ve o halde, ziyasındaki yedi rengi, yedi sıfatı olsaydı, o cihette, ışığında bulunan şuâları ve cilveleri ile bir tarz konuşması bulunacaktı. Ve bu vaziyette, misalinin veaksinin şeffaf şeylerde bulunması; ve her âyine ve her parlak şeyler vecam parçaları ve kabarcıklar ve katreler, hattâ şeffaf zerrelerle herbirinin kàbiliyetine göre konuşması; ve onların hâcâtına cevap vermesi; ve bütün onlar güneşin vücuduna şehadet etmesi; ve hiçbir iş, bir işe mâni olmaması; ve bir konuşması, diğer konuşmaya müzahemet etmemesi bilmüşahede görüleceği gibi, aynen öyle de: ezel ve ebedin Zülcelâl Sultanı ve bütün mevcudatın Zülcemâl Hâlık-ı Zîşanı olan Şems-i Sermedînin mükâlemesi dahi onun ilmi ve kudreti gibi, küllî ve muhit olarak herşeyin kàbiliyetine göre tecellî etmesi; hiçbir suâl bir suâle, bir iş bir işe, bir hitap bir hitabamâni olmaması ve karıştırmaması bildebahe anlaşılıyor. Ve bütün o cilveler, o konuşmalar, o ilhamlar birer birer ve beraber bil'ittifak o Şems-i Ezelînin huzuruna ve vücub-u vücuduna ve vahdetine ve ehadiyetine delâlet ve şehadet ettiklerini aynelyakîne yakın bir ilmelyakînle bildi.

İşte, bu meraklı misafirin âlem-i gaybdan aldığı ders-i marifetine kısa bir işaret olarak, Birinci Makamın On Dördüncü ve On beşinci Mertebelerinde,

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُود الْوَاحِدُ الْاَحَدُ الَّذِى
دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ: إِجْمَاعُ جَمِيعِ
الْوَحْيَاتِ الْحَقَّةِ الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّنَزُّلَاتِ الْإِلٰهِيَّةِ،
وَلِلْمُكَالَمَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ، وَلِلتَّعَرُّفَاتِ الرَّبَّانِيَّةِ
وَلِلْمُقَابَلَاتِ الرَّحْمَانِيَّةِ، عِنْدَ مُنَاجَاةِ عِبَادِهِ،
وَلِلْاِشْعَارَاتِ الصَّمَدَانِيَّةِ لِوُجُودِهِلِمَخْلُوقَاتِهِ، وَكَذَا
دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ: إِتِّفَاقُ
الْاِلْهَامَاتِ الصَّادِقَةِ الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّوَدُّدَاتِ الْإِلٰهِيَّةِ،
وَلِلْاِجَابَاتِ الرَّحْمَانِيَّةِ لِدَعَوَاتِمَخْلُوقَاتِهِ،
وَلِلْاِمْدَادَاتِ الرَّبَّانِيَّةِ لِاسْتِغَاثَاتِعِبَادِهِ
وَلِلْاِحْسَاسَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ لِوُجُودِهِلِمَصْنُوعَاتِهِ

[1] denilmiştir.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-Vücud ve Vâhid-i Ehad ki, tenezzülât-ıİlâhiyeyi ve mükâlemât-ı Sübhâniyeyi ve taarrüfât-ı Rabbâniyeyi vekullarının münâcâtına mukabelât-ı Rahmâniyeyi ve mahlûkatına vücudunuihsas eden iş'ârât-ı Samedâniyeyi mutazammın bütün hak vahiylerin icmâı, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder. Kezâ, teveddüd-ü İlâhiyeyi ve mahlûkatının duâlarına icâbât-ıRahmâniyeyi ve kullarının istiğaselerine imdadat-ı Rabbâniyeyi vemasnuatına vücudunu bildiren ihsasat-ı Sübhâniyeyi mutazammın sadık ilhamların ittifakı, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra, o dünya seyyahı kendi aklına dedi ki:

"Madem bu kâinatın mevcudatıyla Mâlikimi ve Hâlıkımı arıyorum; elbette herşeyden evvel bu mevcudatın en meşhuru ve a'dâsının tasdikiyle dahi en mükemmeli ve en büyük kumandanı ve en namdar hâkimi ve sözce en yükseği ve akılca en parlağı ve on dört asrı faziletiyle ve Kur'ân'ıyla ışıklandıran Muhammed-i Arabî Aleyhisselâtü Vesselâmı ziyaret etmek ve aradığımı ondan sormak için Asr-ı Saadete beraber gitmeliyiz'" diyerek, aklıyla beraber o asra girdi, gördü ki:

O asır, hakikaten, o zât (a.s.m.) ile bir saadet-i beşeriye asrı olmuş. Çünkü, en bedevî ve en ümmî bir kavmi, getirdiği nur vasıtasıyla, kısa bir zamanda dünyaya üstad ve hâkim eylemiş.

Hem kendi aklına dedi: "Biz en evvel, bu fevkalâde zâtın (a.s.m.) bir derece kıymetini ve sözlerinin hakkaniyetini ve ihbârâtının doğruluğunu bilmeliyiz. Sonra Hâlıkımızı ondan sormalıyız" diyerek taharriye başladı. Bulduğu hadsiz

kat'î delillerden, burada, yalnız dokuz külliyetine birer kısa işaret edilecek.

Birincisi: Bu zâtta (a.s.m.), hattâ düşmanlarının tasdikiyle dahi, bütün güzel huyların ve hasletlerin bulunması; ve وَانْشَقَّ الْقَمَرُ [1] وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰى [2] âyetlerinin sarahatiyle, bir parmağının işaretiyle kamer iki parça olması; ve bir avucuyla a'dasının ordusuna attığı az bir toprak, umum o ordunun gözlerine girmesiyle kaçmaları; ve susuz kalmış kendi ordusuna, beş parmağından kevser gibi akan suyu kifayet derecesinde içirmesi gibi, nass-ı kat'î ile ve bir kısmı tevatürle yüzer mu'cizatın onun elinde zâhir olmasıdır. Bu mu'cizattan, üç yüzden ziyade bir kısmı, On Dokuzuncu Mektup olan Mu'cizat-ı Ahmediye (a.s.m.) namındaki harika ve kerametli bir risalede kat'î delilleriyle beraber beyan edildiğinden, onları ona havale ederek dedi ki:

1. "Ay yarıldı." Kamer Sûresi, 54:1.
2. "Attığın zaman da sen atmadın, ancak Allah attı." Enfâl Sûresi, 8:17.

"Bu kadar ahlâk-ı hasene ve kemâlâtla beraber bu kadar mu'cizat-ı bâhiresi bulunan bir zât (a.s.m.) elbetteen doğru sözlüdür. Ahlâksızların işi olan hileye, yalana, yanlışatenezzül etmesi kàbil değil."

İkincisi: Elinde, bu kâinat Sahibinin bir fermanı bulunduğu ve o fermanı her asırda üç yüz milyondan ziyade insanların kabul ve tasdik ettikleri ve o ferman olan Kur'ân-ı Azîmüşşanın, yedi vech ile harika olmasıdır. Ve bu Kur'ân'ın, kırk vech ile mu'cize olduğu ve Kâinat Hâlıkının sözü bulunduğu, kuvvetli delilleriyle beraber Yirmi Beşinci Söz ve Mu'cizat-ı Kur'âniye namlarındaki ve Risale-i Nur'un bir güneşi olan meşhur bir risalede tafsilen beyan edilmesinden, onu, ona havale ederek dedi: "Böyle ayn-ı hak ve hakikat bir fermanın tercümanı ve tebliğ edicisi bir zâtta (a.s.m.), fermana cinayet ve ferman sahibine hıyanet hükmünde olan yalan olamaz ve bulunamaz."

Üçüncüsü: O zât (a.s.m.) öyle bir şeriat ve bir İslâmiyet ve bir ubûdiyet ve bir dua ve bir davet ve bir imanla meydana çıkmış ki, onların ne misli var ne de olur. Ve onlardan daha mükemmel, ne bulunmuş ve ne de bulunur. Çünkü, ümmî bir zâtta (a.s.m.) zuhur eden o şeriat, on dört asrı ve nev-i beşerin humsunu, âdilâne ve hakkaniyet üzere ve müdakkikane hadsiz kanunlarıyla idare etmesi, emsal kabul etmez.

Hem, ümmî bir zâtın (a.s.m.) ef'âl ve akvâl ve ahvâlinden çıkan İslâmiyet, her asırda, üç yüz milyon insanın rehberi ve mercii ve akıllarının muallimi ve mürşidi ve kalblerinin münevviri ve musaffîsi ve nefislerinin mürebbîsi ve müzekkîsi ve ruhlarının medâr-ı inkişafı ve maden-i terakkiyatı olması cihetiyle,

misli olamaz ve olamamış.

Hem, dininde bulunan bütün ibâdâtın bütün envâında en ileri olması; ve herkesten ziyade takvâda bulunması ve Allah'tan korkması; ve fevkalâde daimî mücahedat ve dağdağalar içinde tam tamına ubûdiyetin en ince esrarına kadar müraat etmesi; ve hiç kimseyi taklit etmeyerek ve tam mânâsıyla ve müptediyâne fakat en mükemmel olarak, hem iptidâ ve intihâyı birleştirerek yapması, elbette misli görülmez ve görünmemiş.

Hem binler dua ve münâcâtlarından Cevşenü'l-Kebîr ile, öyle bir marifet-i Rabbâniye ile, öyle bir derecede Rabbini tavsif ediyor ki, o zamandan beri gelen ehl-i mârifet ve ehl-i velâyet, telâhuk-u efkârla beraber, ne o mertebe-i marifete ve ne de o derece-i tavsife yetişememeleri gösteriyor ki, duada dahi onun misli yoktur. Risale-i Münâcâtın başında Cevşenü'l-Kebîr'in doksan dokuz fıkrasından bir fıkrasının kısacık bir meâlinin beyan edildiği yere bakan adam, "Cevşen'in dahi misli yoktur" diyecek.

Hem, tebliğ-i risalette ve nâsı hakka davette o derece metanet ve sebat ve cesaret göstermiş ki, büyük devletler ve büyük dinler, hattâ kavim ve kabilesi ve amcası ona şiddetli adavet ettikleri halde, zerre miktar bir eser-i tereddüt, bir telâş, bir korkaklık göstermemesi ve tek başıyla bütün dünyayameydan okuması ve başa da çıkarması ve İslâmiyeti dünyanın başınageçirmesi ispat eder ki, tebliğ ve davette dahi misli olmamış ve olamaz.

Hem, imanda, öyle fevkalâde bir kuvvet ve harika bir yakîn ve mu'cizâne bir inkişaf ve cihanı ışıklandıran bir ulvî itikad taşımış ki, o zamanın hükümranı olan bütün efkârı ve akideleri ve hükemanın hikmetleri ve ruhanî reislerin ilimleri ona muarız ve muhalif ve münkir oldukları halde onun ne yakînine, ne itikadına, ne itimadına, ne itminanına hiçbir şüphe, hiçbir tereddüt, hiçbir zaaf, hiçbir vesvese vermemesi ve mâneviyatta ve meratib-i imaniyede terakki eden başta Sahabeler ve bütün ehl-i velâyet, onun, her vakit, mertebe-i imanından feyz almaları ve onu en yüksek derecede bulmaları, bilbedahe gösterir ki, imanı dahi emsalsizdir.

İşte, böyle emsalsiz bir şeriat ve misilsiz bir İslâmiyet ve harika bir ubûdiyet ve fevkalâde bir dua ve cihan-pesendâne bir dâvet ve mu'cizâne bir iman sahibinde, elbette hiçbir cihetle yalan olamaz ve aldatmaz diye anladı ve aklı dahi tasdik etti.

Dördüncüsü: Enbiyaların (aleyhimüsselâm) icmâı, nasıl ki vücud ve vahdâniyet-i İlâhiyeye gayet kuvvetli bir delildir; öyle de, bu zâtın doğruluğuna ve risaletine gayet sağlam bir şehadettir. Çünkü enbiya aleyhimüsselâmın doğruluklarına ve peygamber olmalarına medar olan ne kadar kudsî sıfatlar ve

mu'cizeler ve vazifeler varsa, o zâtta en ileride olduğu tarihçe musaddaktır. Demek onlar, nasıl ki, lisan-ı kàl ile Tevrat, İncil, Zebur ve suhuflarında bu zâtın (a.s.m.) geleceğini haber verip insanlara beşaret vermişler—ki, kütüb-ü mukaddesenin o beşaretli işârâtından yirmiden fazla ve pek zâhir bir kısmı, On Dokuzuncu Mektup'ta güzelce beyan ve ispat edilmiş—öyle de, lisan-ı halleriyle, yani nübüvvetleriyle ve mu'cizeleriyle, kendi mesleklerinde ve vazifelerinde en ileri ve en mükemmel olan buzâtı tasdik edip dâvâsını imza ediyorlar. Ve lisan-ı kàl ve icmâ ile vahdâniyete delâlet ettikleri gibi, lisan-ı hal ile ve ittifak ile de, bu zâtın sadıkıyetine şehadet ediyorlar diye anladı.

Beşincisi: Bu zâtın düsturlarıyla ve terbiyesi ve tebaiyetiyle ve arkasından gitmeleriyle hakka, hakikate, kemâlâta, kerâmâta, keşfiyata, müşahedata yetişen binlerce evliya, vahdâniyete delâlet ettikleri gibi, üstadları olan bu zâtın sadıkıyetine ve risaletine icmâ ve ittifakla şehadet ediyorlar. Ve âlem-i gaybdan verdiği haberlerin bir kısmını nur-u velâyetle müşahede etmeleri; ve umumunu, nur-u iman ile, ya ilmelyakîn veya aynelyakîn veya hakkalyakîn suretinde itikad ve tasdik etmeleri, üstadları olan bu zâtın derece-i hakkaniyet ve sadıkıyetini güneş gibi gösterdiğini gördü.

Altıncısı: Bu zâtın, ümmîliğiyle beraber, getirdiği hakaik-i kudsiye ve ihtirâ ettiği ulûm-u âliye ve keşfettiği mârifet-i İlâhiyenin dersiyle ve talimiyle mertebe-i ilmiyede en yüksek makama yetişen milyonlar asfiya-yı müdakkikîn ve sıddîkîn-i muhakkikîn ve dâhi hükema-i mü'minîn bu zâtın üssül'esas dâvâsı olan vahdâniyeti kuvvetli burhanlarıyla bil'ittifak ispat ve tasdik ettikleri gibi, bu muallim-i ekberin ve bu üstâd-ı âzamın hakkaniyetine ve sözlerinin hakikat olduğuna ittifakla şehadetleri, gündüz gibi bir hüccet-i risaleti ve sadıkıyetidir. Meselâ, Risale-i Nur, yüz parçasıyla, bu zâtın sadakatının birtek burhanıdır.

Yedincisi: Âl ve Ashâb namında ve nev-i beşerin enbiyadan sonra feraset ve dirayet ve kemâlâtla en meşhuru ve en muhterem ve en namdarı ve en dindar ve keskin nazarlı taife-i azîmesi, kemâl-i merakla ve gayet dikkat ve nihayet ciddiyetle bu zâtın bütün gizli ve âşikâr hallerini ve fikirlerini ve vaziyetlerini taharrî ve teftiş ve tetkik etmeleri neticesinde, bu zâtın dünyada en sadık ve en yüksek ve en haklı ve hakikatli olduğuna ittifakla ve icmâ ile sarsılmaz tasdikleri ve kuvvetli imanları, güneşin ziyasına delâlet eden gündüz gibi bir delildir diye anladı.

Sekizincisi: Bu kâinat, nasıl ki kendini icad ve idare ve tertip eden ve tasvir ve takdir ve tedbir ile bir saray gibi, bir kitap gibi, bir sergi gibi, bir temâşâgâh gibi tasarruf eden Sâniine ve Kâtibine ve Nakkâşına delâlet eder. Öyle de, kâinatın hilkatindeki makàsıd-ı İlâhiyeyi bilecek ve bildirecek ve tahavvülâtındaki Rabbânî hikmetlerini talim edecek ve vazifedarâne harekâtındaki neticeleri ders

verecek ve mahiyetindeki kıymetini ve içindeki mevcudatın kemâlâtını ilân edecek ve o kitab-ı kebîrin mânâlarını ifade edecek bir yüksek dellâl, bir doğru keşşaf, bir muhakkik üstad, bir sadık muallim istediği ve iktiza ettiği ve herhalde bulunmasına delâlet ettiği cihetiyle, elbette bu vazifeleri herkesten ziyade yapan bu zâtın hakkaniyetine ve bu kâinat Hâlıkının en yüksek ve sadık bir memuru olduğuna şehadet ettiğini bildi.

Dokuzuncusu: Madem bu san'atlı ve hikmetli masnuatıyla kendi hünerlerini ve san'atkârlığının kemâlâtını teşhir etmek; ve bu süslü ve ziynetli nihayetsiz mahlûkatıyla kendini tanıttırmak ve sevdirmek; ve bu lezzetli ve kıymetli hesapsıznimetleriyle kendine teşekkür ve hamd ettirmek; ve bu şefkatli ve himayetli umumî terbiye ve iaşe ile, hattâ ağızların en ince zevklerini ve iştihaların her nev'ini tatmin edecek bir surette ihzar edilen Rabbânî it'amlar ve ziyafetlerle kendi rubûbiyetine karşı minnettarâne ve müteşekkirâne ve perestişkârâne ibadet ettirmek; ve mevsimlerin tebdili ve gece-gündüzün tahvili ve ihtilâfı gibi azametli ve haşmetli tasarrufat ve icraat ve dehşetli ve hikmetli faaliyet ve hallâkıyetle kendi ulûhiyetini izhar ederek, o ulûhiyetine karşı iman ve teslim ve inkıyad ve itaat ettirmek; ve her vakit iyiliği ve iyileri himaye, fenalığı ve fenaları izale ve semâvî tokatlarla zalimleri ve yalancıları imha etmek cihetiyle, hakkaniyet ve adaletini göstermek isteyen perde arkasında birisi var. Elbette ve herhalde, o gaybî Zâtın yanında en sevgili mahlûku ve en doğru abdi ve onun mezkûr maksatlarına tam hizmet ederek, hilkat-i kâinatın tılsımını ve muammâsını hall ve keşfeden ve daima o Hâlıkının namına hareket eden ve Ondan istimdat eden ve muvaffakiyet isteyen ve Onun tarafından imdada ve tevfike mazhar olan ve Muhammed-i Kureyşî denilen bu zât (a.s.m.) olacak.

Hem aklına dedi: Madem bu mezkûr dokuz hakikatler bu zâtın sıdkına şehadet ederler. Elbette bu âdem, benî Âdemin medar-ı şerefi ve bu âlemin medar-ı iftiharıdır. Ve ona "Fahr-i Âlem" ve "Şeref-i Benî Âdem" denilmesi pek lâyıktır. Ve onun elinde bulunan ferman-ı Rahmânî olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyanın haşmet-i saltanat-ı mâneviyesinin nısf-ı arzı istilâsı ve şahsî kemâlâtı ve yüksek hasletleri gösteriyor ki, bu âlemde en mühim zât budur; Hâlıkımız hakkında en mühim söz onundur.

İşte gel, bak! Bu harika zâtın yüzer zâhir ve bâhir kat'î mu'cizelerinin kuvvetine ve dinindeki binler ali ve esaslı hakikatlerine istinaden, bütün dâvâlarının esası ve bütün hayatının gayesi, Vâcibü'l-Vücudun vücuduna ve vahdetine ve sıfâtına ve esmâsına delâlet ve şehadet ve o Vâcibü'l-Vücudu ispat ve ilân ve i'lâm etmektir.

Demek bu kâinatın mânevî güneşi ve Hâlıkımızın en parlak bir burhanı, bu Habibullah denilen zâttır ki, onun şehadetini teyid ve tasdik ve imza eden

aldanmaz ve aldatmaz üç büyük icmâ var.

Birincisi: "Eğer perde-i gayb açılsa yakînim ziyadeleşmeyecek"[1] diyen İmam-ı Ali (radıyallahu anh) ve yerde iken Arş-ı Âzamı ve İsrafil'in azamet-i heykelini temâşâ eden Gavs-ı Âzam (k.s.)[2] gibi keskin nazar ve gayb-bîn gözleri bulunan binler aktâb ve evliya-yı azîmeyi câmi' ve Âl-i Muhammed nâmıyla şöhretşiâr-ı âlem olan cemaat-i nuraniyenin icmâ ile tasdikleridir.

1. Aliyyü'l-Kârî, *el-Esrârü'l-Merfûa*, s. 193.
2. Gümüşhanevî, Mecmûatu'l-Ahzâb (Şâzelî), s. 561.

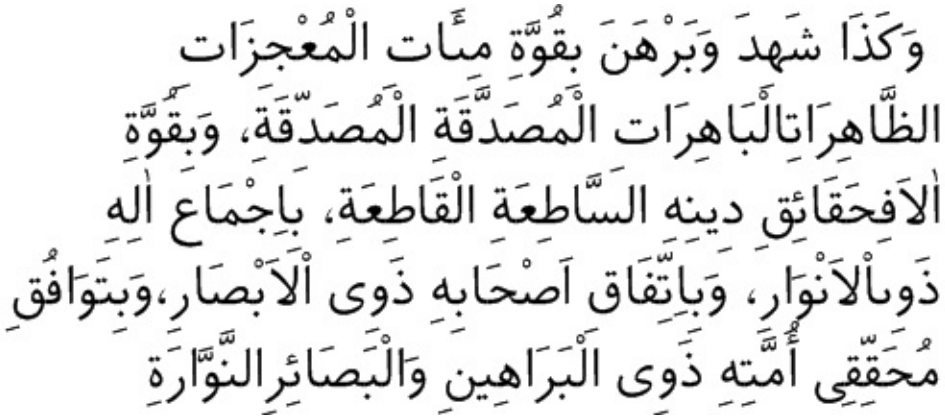
İkincisi: Bedevî bir kavim ve ümmî bir muhitte, hayat-ı içtimaiyeden ve efkâr-ı siyasiyeden hâli ve kitapsız ve fetret asrının karanlıklarında bulunan ve pek az bir zamanda en medenî ve malûmatlı ve hayat-ı içtimaiyede ve siyasiyede en ileri olan milletlere ve hükümetlere üstad ve rehber ve diplomat ve hâkim-i âdil olarak, şarktan garba kadar cihan-pesendane idare eden ve Sahabe nâmıyla dünyada namdar olan cemaat-ı meşhurenin, ittifakla, can ve mallarını, peder ve aşiretlerini feda ettiren bir kuvvetli imanla tasdikleridir.

Üçüncüsü: Her asırda binlerle efradı bulunan ve her fende dâhiyâne ileri giden ve muhtelif mesleklerde çalışan, ümmetinde yetişen hadsiz muhakkik ve mütebahhir ulemasının cemaat-ı uzmâsının, tevafukla ve ilmelyakîn derecesinde tasdikleridir. Demek bu zâtın vahdâniyete şehadeti, şahsî ve cüz'î değil; belki, umumî ve küllî ve sarsılmaz ve bütün şeytanlar toplansa karşısına hiç bir cihetle çıkamaz bir şehadettir diye hükmetti.

İşte, Asr-ı Saadette aklıyla beraber seyahat eden dünya misafiri ve hayat yolcusunun o medrese-i nuraniyeden aldığı derse kısa bir işaret olarak, Birinci Makamın On Altıncı Mertebesinde, böyle

لاَ اِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُود الْوَاحِدُ اْلاَحَدُ الَّذِى
دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ: فَخْرُ عَالَم
وَشَرَفُ نَوْعِ بَنِى اٰدَمَ، بِعَظَمَةِ سَلْطَنَةِ قُرْاٰنِه، وَحَشْمَةِ
وُسْعَةِ دِينِه، وَكَثْرَةِ كَمَالاَتِه، وَعُلْوِيَّةِ اَخْلاَقِه، حَتّٰى
بِتَصْدِيقِ أَعْدَائِهِ.

1

وَكَذَا شَهِدَ وَبَرْهَنَ بِقُوَّةِ مِئَات الْمُعْجِزَات
الظَّاهِرَاتِالْبَاهِرَات الْمُصَدَّقَةِ الْمُصَدِّقَةِ، وَبِقُوَّةِ
اَلاَفحَقَائِقِ دِينِه السَّاطِعَةِ الْقَاطِعَةِ، بِاِجْمَاعِ اَلِه
ذَوِيالْاَنْوَارِ، وَبِاِتِّفَاقِ اَصْحَابِهِ ذَوِى اْلاَبْصَارِ،وَبِتَوَافُقِ
مُحَقِّقِى أُمَّتِهِ ذَوِى اَلْبَرَاهِينِ وَالْبَصَائِرِالنَّوَّارَةِ

denilmiştir.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-Vücud ve Vâhid-i Ehad ki, Kur'ân'ınınazamet-i saltanatı ve dininin haşmet-i vüs'ati ve kemâlâtının kesreti ve hattâ düşmanlarının tasdikiyle dahi ahlâkının ulviyetiyle, fahr-i âlemve şeref-i nev-i benî Âdem olan zât (a.s.m.), Onun vahdet içindekivücub-u vücuduna delâlet eder. Kezâ, o zât (a.s.m.), zâhir ve bâhir vemusaddık ve musaddak yüzlerce mu'cizâtının kuvvetiyle ve dininin sâti've kàti' binlerce hakaik-i diniyesinin kuvvetiyle ve Ehl-i Beytininicmâıyla ve basar sahibi Ashabının ittifakıyla ve ümmetinden burhan venuranî basiret sahibi muhakkiklerin tevafukuyla, Onun vahdet içindekivücub-u vücuduna şehadet ve onu ispat eder.

Sonra, bu dünyada hayatın gayesi ve hayatın hayatı iman olduğunu bilen bu yorulmaz ve tok olmaz yolcu, kendi kalbine dedi ki:

"Aradığımız zâtın sözü ve kelâmı denilen, bu dünyada en meşhur ve en parlak ve en hâkim; ve ona teslim olmayan herkese, her asırda meydan okuyan Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyan namındaki kitaba müracaat edip, o ne diyor bilelim. Fakat en evvel, bu kitap bizim Hâlıkımızın kitabı olduğunu ispat etmek lâzımdır" diye taharrîye başladı.

Bu seyyah, bu zamanda bulunduğu münasebetiyle, en evvel, mânevî i'câz-ı Kur'âniyenin lem'aları olan Risale-i Nur'a baktı ve onun yüz otuz risaleleri, âyât-ı Furkaniyenin nükteleri ve ışıkları ve esaslı tefsirleri olduğunu gördü. Ve Risale-i Nur, bu kadar muannid ve mülhid bir asırda, her tarafa hakaik-i Kur'âniyeyi mücahidâne neşrettiği halde, karşısına kimse çıkamadığından ispat eder ki, onun üstadı ve menbaı ve mercii ve güneşi olan Kur'ân, semâvîdir, beşer kelâmı değildir. Hattâ, Resâilü'n-Nur'un yüzer hüccetlerinden birtek hüccet-i Kur'âniyesi olan Yirmi Beşinci Söz ile On Dokuzuncu Mektubun âhiri, Kur'ân'ın kırk vech ile mu'cize olduğunu öyle ispat etmiş ki, kim görmüşse, değil tenkit ve itirazetmek, belki ispatlarına hayran olmuş, takdir ederek çok senâ etmiş.

Kur'ân'ın vech-i i'câzını ve hak kelâmullah olduğunu ispat etmek cihetini Risaletü'n-Nur'a havale ederek, yalnız bir kısa işaretle, büyüklüğünü gösteren birkaç noktaya dikkat etti.

Birinci Nokta: Nasıl ki Kur'ân, bütün mu'cizatıyla ve hakkaniyetine delil olan bütün hakaikiyle, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın bir mu'cizesidir. Öyle de, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm da, bütün mu'cizatıyla ve delâil-i nübüvvetiyle ve kemâlât-ı ilmiyesiyle, Kur'ân'ın bir mu'cizesidir ve Kur'ân kelâmullah olduğuna bir hüccet-i kàtıasıdır.

İkinci Nokta: Kur'ân, bu dünyada, öyle nuranî ve saadetli ve hakikatli bir surette bir tebdil-i hayat-ı içtimaiye ile beraber, insanların hem nefislerinde, hem kalblerinde, hem ruhlarında, hem akıllarında, hem hayat-ı şahsiyelerinde ve hem hayat-ı içtimaiyelerinde, hem hayat-ı siyasiyelerinde öyle bir inkılâp yapmış ve idame etmiş ve idare etmiş ki, on dört asırmüddetinde, her dakikada, altı bin altı yüz altmış altı âyetleri kemâl-i ihtiramla, hiç olmazsa yüz milyondan ziyade insanların dilleriyle okunuyor ve insanları terbiye ve nefislerini tezkiye ve kalblerini tasfiye ediyor, ruhlara inkişaf ve terakki ve akıllara istikamet ve nur ve hayata hayat ve saadet veriyor. Elbette böyle bir kitabın misli yoktur, harikadır, fevkalâdedir, mu'cizedir.

Üçüncü Nokta: Kur'ân, o asırdan tâ şimdiye kadar öyle bir belâğat göstermiş ki, Kâbe'nin duvarında altınla yazılan en meşhur ediplerin "Muallâkat-ı Seb'a" nâmıyla şöhretşiar kasidelerini o dereceye indirdi ki, Lebid'in kızı, babasının kasidesini Kâbe'den indirirken demiş: "Âyâta karşı bunun kıymeti kalmadı."

Hem bedevî bir edip فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ [1] âyeti okunurken işittiği vakit secdeye kapanmış. Ona demişler: "Sen Müslüman mı oldun?" O demiş: "Hayır, ben bu âyetin belâğatine secde ettim."

Hem ilm-i belâğatın dâhilerinden Abdülkahir-i Cürcanî ve Sekkâkî ve Zemahşerî gibi binlerle dâhi imamlar ve mütefennin edipler, icmâ ve ittifakla karar vermişler ki, "Kur'ân'ın belâğatı tâkat-i beşerin fevkindedir; yetişilmez."

Hem o zamandan beri, mütemadiyen meydan-ı muarazaya davet edip, mağrur ve enâniyetli ediplerin ve belîğlerin damarlarına dokundurup, gururlarını kıracak bir tarzda der: "Ya birtek sûrenin mislini getiriniz, veyahut dünyada ve âhirette helâket ve zilleti kabul ediniz" diye ilân ettiği halde, o asrın muannid beliğleri birtek sûrenin mislini getirmekle kısa bir yol olan muarazayı bırakıp, uzun olan, can ve mallarını tehlikeye atan muharebe yolunu ihtiyar etmeleri ispat eder ki, o kısa yolda gitmek mümkün değildir.

Hem Kur'ân'ın dostları, Kur'ân'a benzemek ve taklit etmek şevkiyle; ve düşmanları dahi, Kur'ân'a mukabele ve tenkit etmek sevkiyle o vakitten beri yazdıkları ve yazılan ve telâhuk-u efkâr ile terakki eden milyonlarla Arabî kitaplar ortada geziyor. Hiçbirisinin ona yetişemediğini, hattâ en âdi adam dahi dinlese, elbette diyecek: "Bu Kur'ân, bunlara benzemez ve onların mertebesinde değil. Ya onların altında veya umumunun fevkinde olacak." Umumunun altında olduğunu, dünyada hiçbir fert, hiçbir kâfir, hattâ hiçbir ahmak diyemez. Demek, mertebe-i belâğati, umumun fevkındedir.

Hattâ bir adam, [2] سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ âyetini okudu. Dedi ki: "Bu âyetin harika telâkki edilen belâğatını göremiyorum."

1. "Artık emrolunduğun şey ile onları (camın kırılıp dağılması gibi) parçala." Hicr Sûresi, 15:94.
2. "Göklerde ve yerde ne varsa Allah'ı tesbih eder." Hadîd Sûresi, 57:1.

Ona denildi: "Sen dahi bu seyyah gibi o zamana git, orada dinle."

O da, kendini Kur'ân'dan evvel orada tahayyül ederken gördü ki, mevcudat-ı âlem perişan, karanlık, câmid ve şuursuz ve vazifesiz olarak, hâli, hadsiz, hudutsuz bir fezada, kararsız fâni bir dünyada bulunuyorlar. Birden, Kur'ân'ın lisanından bu âyeti dinlerken gördü:

Bu âyet, kâinat üstünde, dünyanın yüzünde öyle bir perde açtı ve ışıklandırdı ki, bu ezelî nutuk ve bu sermedî ferman, asırlar sıralarında dizilen zîşuurlara ders verip gösteriyor ki, bu kâinat, bir cami-i kebîr hükmünde, başta semâvât ve arz olarak umum mahlûkatı hayattarâne zikir ve tesbihte ve vazife başında cûş-u huruşla mes'udâne ve memnunâne bir vaziyette bulunduruyor, diye müşahede etti. Ve bu âyetin derece-i belâğatini zevk ederek, sair âyetleri buna kıyasla, Kur'ân'ın zemzeme-i belâğati arzın nısfını ve nev-i beşerin humsunu istilâ ederek, haşmet-i saltanatı kemâl-i ihtiramla on dört asır bilâfasıla idame ettiğinin binler hikmetlerinden bir hikmetini anladı.

Dördüncü Nokta: Kur'ân öyle hakikatli bir halâvet göstermiş ki, en tatlı bir şeyden dahi usandıran çok tekrar, Kur'ân'ı tilâvet edenler için değil usandırmak, belki kalbi çürümemiş ve zevki bozulmamış adamlara tekrar-ı tilâveti halâvetini ziyadeleştirdiği, eski zamandan beri herkesçe müsellem olup darb-ı mesel hükmüne geçmiş.

Hem öyle bir tazelik ve gençlik ve şebâbet ve garabet göstermiş ki, on dört asır yaşadığı ve herkesin eline kolayca girdiğihalde, şimdi nazil olmuş gibi tazeliğini muhafaza ediyor. Her asır,kendine hitap ediyor gibi bir gençlikte görmüş. Her taife-i ilmiye, ondan her vakit istifade etmek için kesretle ve mebzuliyetle yanlarında bulundurdukları ve üslûb-u ifadesine ittiba ve iktida ettikleri halde, o, üslûbundaki ve tarz-ı beyanındaki garabetini aynen muhafaza ediyor.

Beşincisi: Kur'ân'ın bir cenahı mazide, bir cenahı müstakbelde, kökü ve bir kanadı eski peygamberlerin ittifaklı hakikatleri olduğu ve bu onları tasdik ve teyid ettiği ve onlar dahi tevafukun lisan-ı haliyle bunu tasdik ettikleri gibi; öyle de, evliya ve asfiya gibi ondan hayat alan semereleri ve hayattar tekemmülleriyle şecere-i mübarekelerinin hayattar, feyizdar ve hakikatmedar olduğuna delâlet eden ve ikinci kanadının himayesi altında yetişen ve yaşayan velâyetin bütün hak tarîkatleri ve İslâmiyetin bütün hakikatli ilimleri, Kur'ân'ın ayn-ı hak ve

mecma-i hakaik ve câmiiyette misilsiz bir harika olduğuna şehadet eder.

Altıncısı: Kur'ân'ın altı ciheti nuranîdir, sıdk ve hakkaniyetini gösterir,

Evet, altında hüccet ve burhan direkleri, üstünde sikke-i i'caz lem'aları, önünde ve hedefinde saadet-i dâreyn hediyeleri, arkasında nokta-i istinadı vahy-i semâvî hakikatleri, sağında hadsiz ukul-ü müstakîmenin delillerle tasdikleri, solunda selim kalblerin ve temiz vicdanların ciddî itminanları ve samimî incizapları ve teslimleri, Kur'ân'ın fevkalâde hârika, metin ve hücum edilmez bir kal'a-i semâviye-i arziye olduğunu ispat ettikleri gibi altı makamdan dahi, onun ayn-ı hak ve sadık olduğuna ve beşerin kelâmı olmadığına, hem yanlış olmadığına imza eden, başta, bu kâinatta daima güzelliği izhar, iyiliği ve doğruluğu himaye ve sahtekârları ve müfterileri imha ve izale etmek âdetini bir düstur-u faaliyet ittihaz eden bu kâinatın Mutasarrıfı, o Kur'ân'a, âlemde en makbul, en yüksek, en hâkimâne bir makam-ı hürmet ve bir mertebe-i muvaffakiyet vermesiyle onu tasdik ve imza ettiği gibi; İslâmiyetin menbaı ve Kur'ân'ın tercümanı olan zâtın (aleyhissalâtü vesselâm) herkesten ziyade ona itikad ve ihtiramı ve nüzûlü zamanında uyku gibi bir vaziyet-i nâimanede bulunması ve sâir kelâmları ona yetişememesi ve bir derece benzememesi ve ümmiyetiyle beraber gitmiş ve gelecek hakikî hâdisât-ı kevniyeyi gaybiyâne, Kur'ân ile tereddütsüz ve itminan ile beyan etmesi ve çok dikkatli gözlerin nazarı altında, hiçbir hile, hiçbir yanlış vaziyeti görülmeyen o tercümanınbütün kuvvetiyle, Kur'ân'ın herbir hükmüne iman edip tasdik etmesi vehiçbir şey onu sarsmaması; Kur'ân semâvî, hakkaniyetli ve kendi Hâlık-ı Rahîminin mübarek kelâmı olduğunu imza ediyor.

Hem nev-i insanın humsu, belki kısm-ı âzamı, göz önünde o Kur'ân'a müncezibâne ve dindarâne irtibatı ve hakikatperestâne ve müştakane kulak vermesi ve çok emarelerin ve vakıaların ve keşfiyatın şehadetiyle, cin ve melek ve ruhanîlerin dahi tilâveti vaktinde pervane gibi hakperestâne etrafında toplanması, Kur'ân'ın kâinatça makbuliyetine ve en yüksek bir makamda bulunduğuna bir imzadır.

Hem, nev-i beşerin umum tabakaları, en gabî ve âmiden tut, tâ en zeki ve âlime kadar herbirisi Kur'ân'ın dersinden tam hissealmaları ve en derin hakikatleri fehmetmeleri ve yüzlerle fen ve ulûm-u İslâmiyenin ve bilhassa Şeriat-ı Kübrânın büyük müçtehidleri ve usulüddin ve ilm-i kelâmın dâhi muhakkikleri gibi her taife, kendi ilimlerine ait bütün hâcâtını ve cevaplarını Kur'ân'dan istihraç etmeleri, Kur'ân menba-ı hak ve maden-i hakikat olduğuna bir imzadır.

Hem edebiyatça en ileri bulunan Arap edipleri (İslâmiyete girmeyenler)

şimdiye kadar muarazaya pek çok muhtaç oldukları halde, Kur'ân'ın i'câzından yedi büyük vechi varken, yalnız birtek vechi olan belâğatinin, tek bir sûrenin mislini getirmekten istinkâfları; ve şimdiye kadar gelen ve muaraza ile şöhret kazanmak isteyen meşhur belîğlerin ve dâhi âlimlerin, onun hiçbir vech-i i'câzına karşı çıkamamaları ve âcizâne sükût etmeleri, Kur'ân mu'cize ve tâkat-i beşerin fevkinde olduğuna bir imzadır.

Evet, bir kelâm, "Kimden gelmiş ve kime gelmiş ve ne için?" denilmesiyle kıymeti ve ulviyeti ve belâğati tezahür etmesi noktasından, Kur'ân'ın misli olamaz ve ona yetişilemez. Çünkü, Kur'ân, bütün âlemlerin Rabbi ve Hâlıkının hitabı ve konuşması; ve hiçbir cihette taklidi ve tasannuu ihsas edecek bir emare bulunmayan bir mukâlemesi; ve bütün insanların, belki bütün mahlûkatın namına meb'us ve nev-i beşerin en meşhur ve namdar muhatabı bulunan ve o muhatabın kuvvet ve vüs'at-i imanı koca İslâmiyeti tereşşuh edip sahibini Kab-ı Kavseyn makamına çıkararak muhatab-ı Samedâniyeye mazhariyetle nüzul eden; ve saadet-i dâreyne dair ve hilkat-i kâinatın neticelerine ve ondaki Rabbânî maksatlara ait mesâili ve o muhatabın bütün hakaik-i İslâmiyeyi taşıyan en yüksek ve en geniş olan imanını beyan ve izah eden; ve koca kâinatın bir harita, bir saat, bir hane gibi her tarafını gösterip, çevirip, onları yapan San'atkârı tavrıyla ifade ve talim eden Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyanın elbette mislini getirmek mümkün değildir ve derece-i i'câzına yetişilmez.

Hem, Kur'ân'ı tefsir eden ve bir kısmı otuz-kırk, hattâ yetmiş cilt olarak birer tefsir yazan yüksek zekâlı müdakkik binlerle mütefennin ulemanın senetleri ve delilleriyle beyan ettikleri Kur'ân'daki hadsiz meziyetleri ve nükteleri ve hâsiyetleri ve sırları ve âli mânaları ve umûr-u gaybiyenin her nev'inden kesretli, gaybî ihbarları izhar ve ispat etmeleri; ve bilhassa Risale-i Nur'un yüz otuz kitabının herbiri, Kur'ân'ın bir meziyetini, bir nüktesini kat'î burhanlarla ispat etmesi; ve bilhassa Mu'cizat-ı Kur'âniye Risalesi şimendifer ve tayyare gibi medeniyetin harikalarından çok şeyleri Kur'ân'dan istihraç eden Yirminci Sözün İkinci Makamı; ve Risale-i Nur'a ve elektriğe işaret eden âyetlerin işârâtını bildiren İşarât-ı Kur'âniye namındaki Birinci Şuâ; ve huruf-u Kur'âniye ne kadar muntazam, esrarlı ve mânâlı olduğunu gösteren Rumuzât-ı Semaniye nâmındaki sekiz küçük risaleler; ve Sûre-i Fethin âhirki âyeti beş vech ile ihbar-ı gaybî cihetinde mu'cizeliğini ispat eden küçük bir risale gibi Risale-i Nur'un herbir cüz'ü, Kur'ân'ın bir hakikatini, bir nurunu izhar etmesi, Kur'ân'ın misli olmadığına ve mu'cize ve harika olduğuna ve bu âlem-i şehadette âlem-i gaybın lisanı ve bir Allâmü'l-Guyûbun kelâmı bulunduğuna bir imzadır.

İşte, altı noktada ve altı cihette ve altı makamda işaret edilen Kur'ân'ın mezkûr meziyetleri ve hâsiyetleri içindir ki, haşmetli hakimiyet-i nuraniyesi ve azametli

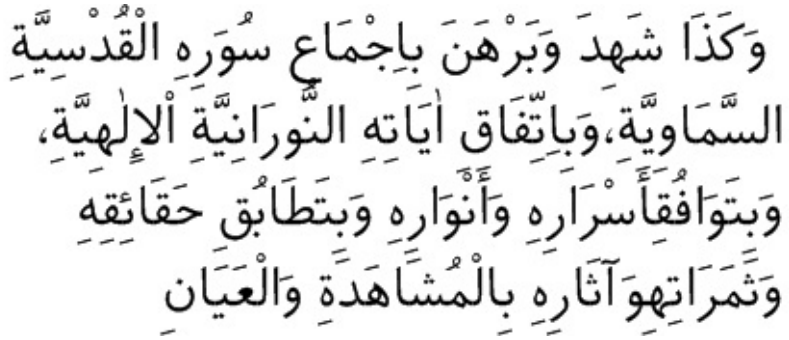
saltanat-ı kudsiyesi, asırların yüzlerini ışıklandırarak, zemin yüzünü dahi bin üç yüz sene tenvir ederek kemâl-i ihtiramla devam etmesi; hem o hâsiyetleri içindir ki, Kur'ân'ın herbir harfi, hiç olmazsa on sevabı ve on hasenesi olması ve on meyve-i bâki vermesi; hattâ bir kısım âyâtın ve sûrelerin herbir harfi, yüz ve bin ve daha ziyade meyve vermesi; ve mübarek vakitlerde her harfin nuru ve sevabı ve kıymeti ondan yüzlere çıkması gibi kudsî imtiyazları kazanmış diye dünya seyyahı anladı ve kalbine dedi:

İşte böyle her cihetle mu'cizatlı bu Kur'ân, sûrelerinin icmâıyla ve âyâtının ittifakıyla ve esrar ve envârının tevâfukuyla ve semerat ve âsârının tetabukuyla birtek Vâcibü'l-Vücudun vücuduna ve vahdetine ve sıfât ve esmâsına, delillerle ispat suretinde öyle şehadet etmiş ki, bütün ehl-i imanın hadsiz şehadetleri, onun şehadetinden tereşşuh etmişler.

İşte, bu yolcunun, Kur'ân'dan aldığı ders-i tevhid ve imana kısa bir işaret olarak, Birinci Makamın On Yedinci Mertebesinde böyle,

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُود الْوَاحِدُ الْاَحَدُ الَّذِى
دَلَّ عَلٰى وُجُوب وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: اَلْقُرْآنُ الْمُعْجِزُ
الْبَيَان، اَلْمَقْبُولُ الْمَرْغُوبُ لأَجْنَاسِ الْمَلَك وَالْاِنْسِ
وَالْجَانّ، اَلْمَقْرُوءُ كُلُّ اٰيَاتِهِ فِى كُلِّدَقِيقَةٍ بِكَمَال
الْاِحْتِرَام، بِأَلْسِنَةِ مِئَات الْمَلاَيِينَمِنْ نَوْعِ الْاِنْسَانِ،
اَلدَّائِمُ سَلْطَنَتُهُ الْقُدْسِيَّةُعَلٰى اَقْطَارِ الْاَرْضِ
وَالْاَكْوَان، وَعَلٰى وُجُوهِ الْاَعْصَارِوَالزَّمَان، وَالْجَارِي
حَاكِمِيَّتُهُ اَلْمَعْنَوِيَّةُالنُّورَانِيَّةُ عَلٰى نِصْفِ الْاَرْضِ
وَخُمْسِ الْبَشَرِ فَبِاَرْبَعَةَ عَشَرَ عَصْرًا بِكَمَالِ
الْاِحْتِشَام...

[1]

وَكَذَا شَهِدَ وَبَرْهَنَ بِاِجْمَاعِ سُوَرِهِ الْقُدْسِيَّةِ
السَّمَاوِيَّةِ،وَبِاتِّفَاقِ اٰيَاتِهِ النُّورَانِيَّةِ الْاِلٰهِيَّةِ،
وَبِتَوَافُقِ أَسْرَارِهِ وَأَنْوَارِهِ وَبِتَطَابُقِ حَقَائِقِهِ
وَثَمَرَاتِهِوَآثَارِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَالْعَيَانِ

denilmiştir.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-Vücud ve Vâhid-i Ehad ki, melek ve ins ve cin ecnâsının makbulü ve mergubuolan, her dakikada bütün âyetleri nev-i insandan yüz milyonlarınlisanında kemâl-i ihtiramla okunan, saltanat-ı kudsiyesi arzın veâlemlerin aktarında ve zamanın ve asırların yüzlerinde devam eden,nuranî hâkimiyet-i mâneviyesi arzın yarısında ve beşerin beşte birindeon dört asırdır kemâl-i ihtişamla cârî olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan,Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder. Kezâ, Kur'ân, müşahede ve ayân ile, kudsî ve semâvîsûrelerinin icmâı ve nurânî ve İlâhî âyetlerinin ittifakı ve esrar veenvârının tevafuku ve hakaik ve semerât ve âsârının tetabukuyla Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna şehadet ve onu ispat eder.

Sonra, bir fakir insana değil fâni ve muvakkat bir tarlayı, bir haneyi, belki koca kâinatı ve dünya kadar bir mülk-ü bâkiyi kazandıran ve bir fâni adama ebedî bir hayatın levazımatını bulduran ve ecelin darağacını bekleyen bir bîçareyi idam-ı ebedîden kurtaran ve saadet-i sermediyenin hazinesini açan en kıymettar sermaye-i insaniyenin iman olduğunu bilen mezkûr misafir ve hayat yolcusu, kendi nefsine dedi ki: "Haydi, ileri! İmanın hadsiz mertebelerinden bir mertebe daha kazanmak için kâinatın hey'et-i mecmuasına müracaat edip, o da ne diyor, dinlemeliyiz; erkânından ve eczasından aldığımız dersleri tekmil ve tenvir etmeliyiz" diye, Kur'ân'dan aldığı geniş ve ihatalı bir dürbünle baktı, gördü:

Bu kâinat, o kadar mânidar ve muntazamdır ki, mücessem bir kitab-ı Sübhânî ve cismânî bir Kur'ân-ı Rabbânî ve müzeyyen bir saray-ı Samedânî ve muntazam bir şehr-i Rahmânî suretinde görünüyor. O kitabın bütün sûreleri, âyetleri ve kelimatları, hattâ harfleri ve babları ve fasılları ve sahifeleri ve satırları, umumunun her vakit mânidarâne mahv u ispatları ve hakîmâne tağyir ve tahvilleri, icma ile, bir Alîm-i Külli Şeyin ve bir Kadîr-i Külli Şeyin ve bir Musannıfın, herşeyde herşeyi gören ve herşeyin herşeyi ile münasebetini bilen, riayet eden bir Nakkâş-ı Zülcelâlin ve bir Kâtib-i Zülkemâlin vücudunu ve mevcudiyetini bilbedâhe ifade ettikleri gibi, bütün erkân ve envâıyla ve ecza ve cüz'iyatıyla ve sekeneleri ve müştemilâtiyle ve varidat ve masarıfatıyla ve onlarda maslahatkârâne tebdilleriyle ve hikmetperverâne tecditleriyle, bil'ittifak, hadsiz bir kudret ve nihayetsiz bir hikmetle iş gören âli bir Ustanın ve misilsiz bir Sâniin mevcudiyetini ve vahdetini bildiriyorlar. Ve kâinatın azametine münasip iki büyük ve geniş hakikatın şehadetleri, kâinatın bu büyük şehadetini ispat ediyorlar.

Birinci Hakikat: Usulüddin ve ilm-i kelâmın dâhi ulemasının ve hükema-i İslâmiyenin gördükleri ve hadsiz burhanlarla ispat ettikleri "hudûs" ve "imkân"

hakikatleridir. Onlar demişler ki:

"Madem âlemde ve herşeyde tagayyür ve tebeddül var; elbette fânidir, hâdistir, kadîm olamaz. Madem hâdistir, elbette onu ihdas eden bir Sâni var. Ve madem herşeyin zâtında vücudî ve ademî bir sebep bulunmazsa müsâvidir; elbette vâcip ve ezelî olamaz. Ve madem muhal ve bâtıl olan devir ve teselsül ile birbirini icad etmek mümkün olmadığı kat'î burhanlarla ispat edilmiş; elbette öyle bir Vâcibü'l-Vücudun mevcudiyeti lâzımdır ki, nazîri mümteni, misli muhal ve bütün mâadâsı mümkün ve mâsivâsı mahlûku olacak."

Evet hudûs hakikati kâinatı istilâ etmiş. Çoğunu göz görüyor, diğer kısmını akıl görüyor. Çünkü,gözümüzün önünde her sene güz mevsiminde öyle bir âlem vefat eder ki,herbirisinin hadsiz efradı bulunan ve herbiri zîhayat bir kâinat hükmünde olan yüz bin nevi nebatat ve küçücük hayvanat, o âlemle beraber vefat ederler. Fakat o kadar intizamla bir vefattır ki, haşir ve neşirlerine medar olan ve rahmet ve hikmetin mu'cizeleri, kudret ve ilmin harikaları bulunan çekirdekleri ve tohumları ve yumurtacıkları baharda yerlerinde bırakıp, defter-i a'mâllerini ve gördükleri vazifelerin programlarını onların ellerine vererek Hafîz-i Zülcelâlin himayesi altında, hikmetine emanet eder, sonra vefat ederler. Ve bahar mevsiminde, Haşr-i Âzamın yüz bin misali ve nümune ve delilleri hükmünde olarak, o vefat eden ağaçlar ve kökler ve bir kısım hayvancıklar, aynen ihya ve diriliyorlar. Ve bir kısmının dahi, kendi yerlerinde emsalleri ve aynen onlara benzeyenleri icad ve ihya olunuyor. Ve geçen baharın mevcudatı, işledikleri amellerin ve vazifelerin sahifelerini ilânat gibi neşredip [1] وَاِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ âyetinin bir misalini gösteriyorlar.

1. "Amel defterleri açılıp yayınlandığında…" Tekvir Sûresi, 81:10.

Hem heyet-i mecmua cihetinde, her güzde ve her baharda büyük bir âlem vefat eder ve taze bir âlem vücuda gelir. Ve o vefat ve hudûs o kadar muntazam cereyan ediyor ve o vefat ve hudûsta, gayet intizam ve mizanla o kadar nevilerin vefiyatları ve hudûsları oluyor ki, güya dünya öyle bir misafirhanedir ki, zîhayat kâinatlar ona misafir olurlar ve seyyah âlemler ve seyyar dünyalar ona gelirler, vazifelerini görürler, giderler.

İşte, bu dünyada böyle hayattar dünyaları ve vazifedar kâinatları kemâl-i ilim ve hikmet ve mîzanla ve muvazene ve intizam ve nizamla ihdas ve icad edip Rabbânî maksatlarda ve İlâhî gayelerde ve Rahmânî hizmetlerde kadîrâne istimal ve rahîmâne istihdam eden bir Zât-ı Zülcelâlin vücub-u vücudu ve hadsiz kudreti ve nihayetsiz hikmeti, bilbedahe güneş gibi, akıllara görünüyor. Hudûs mesâilini Risale-i Nur'a ve muhakkikîn-i kelâmiyenin kitaplarına havale ile o bahsi kapıyoruz.

Amma imkân ciheti ise, o da kâinatı istilâ ve ihâta etmiş. Çünkü görüyoruz ki, herşey, küllî ve cüz'î bulunsun, büyük ve küçük olsun, Arştan ferşe, zerrattan seyyârâta kadar her mevcut, mahsus bir zât ve muayyen bir suret ve mümtaz bir şahsiyet ve has sıfatlar ve hikmetli keyfiyetler ve maslahatlı cihazlarla dünyaya gönderiliyor. Halbuki, o mahsus zâta ve o mahiyete, hadsiz imkânat içinde o hususiyeti vermek; hem, sûretler adedince imkânlar ve ihtimaller içinde o nakışlı ve fârikalı ve münasip o muayyen sureti giydirmek; hem, hemcinsinden olan eşhasın miktarınca imkânlar içinde çalkanan o mevcuda, o lâyık şahsiyeti imtiyazla tahsis etmek; hem, sıfatların nevileri ve mertebeleri sayısınca imkânlar ve ihtimaller içinde şekilsiz ve müteredditbulunan o masnua o has ve muvafık maslahatlı sıfatları yerleştirmek; hem hadsiz yollar ve tarzlarda bulunması mümkün olması noktasında hadsiz imkânat ve ihtimalât içinde mütehayyir, sergerdan, hedefsiz o mahlûka, o hikmetli keyfiyetleri ve inâyetli cihazları takmak ve teçhiz etmek, elbette küllî ve cüz'î bütün mümkinat adedince ve her mümkünün mezkûr mahiyet ve hüviyet, heyet ve suret, sıfat ve vaziyetinin imkânâtı adedince, tahsis edici, tercih edici, tayin edici, ihdas edici bir Vâcibü'l-Vücudun vücub-u vücuduna ve hadsiz kudretine ve nihayetsiz hikmetine ve hiçbir şey ve hiçbir şe'n Ondan gizlenmediğine ve hiçbir şey Ona ağır gelmediğine ve en büyükbirşey, en küçük birşey gibi Ona kolay geldiğine ve bir baharı bir ağaçkadar ve bir ağacı bir çekirdek kadar suhuletle icad edebildiğine işaretler ve delâletler ve şehadetler, imkân hakikatinden çıkıp kâinatın bu büyük şehadetinin bir kanadını teşkil ederler.

Kâinatın şehadetini, her iki kanadı ve iki hakikatıyle Risale-i Nur eczaları ve bilhassa Yirmi İkinci ve Otuz İkinci Sözler ve Yirminci ve Otuz Üçüncü Mektuplar tamamiyle ispat ve izah ettiklerinden, onlara havale ederek bu pek uzun kıssayı kısa kestik.

Kâinatın heyet-i mecmuasından gelen büyük ve küllî şehadetin ikinci kanadını ispat eden:

İkinci Hakikat: Bu mütemadiyen çalkanan inkılâplar ve tahavvülâtlar içinde vücudunu ve hizmetini ve zîhayat ise hayatını muhafazaya ve vazifesini yerine getirmeye çalışan mahlûkatta, kuvvetlerinin bütün bütün haricinde bir teavün hakikati görünüyor. Meselâ, unsurları zîhayatın imdadına, hususan bulutları, nebatatın mededine ve nebatatı dahi hayvanatın yardımına ve hayvanat ise insanların muavenetine ve memelerin kevser gibi sütleri, yavruların beslenmelerine ve zîhayatların iktidarları haricindeki pek çok hâcetleri ve erzakları, umulmadık yerlerden onların ellerine verilmesi, hattâ zerrât-ı taamiye dahi hüceyrat-ı bedeniyenin tamirine koşmaları gibi, teshir-i Rabbânî ile ve istihdam-ı Rahmânî ile, hakikat-i teavünün pek çok misalleri doğrudan doğruya,

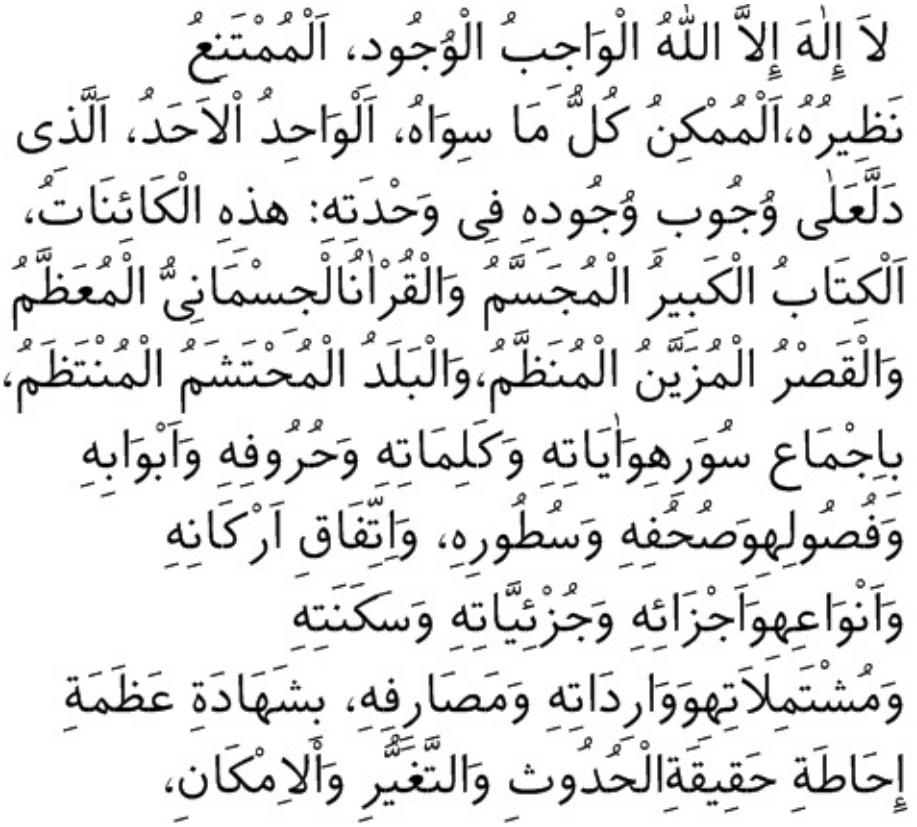
bütün kâinatı bir saray gibi idare eden bir Rabbü'l-Âlemînin umumî ve rahîmâne rububiyetini gösteriyorlar.

Evet; câmid ve şuursuz ve şefkatsiz olan ve birbirine şefkatkârâne, şuurdarâne vaziyet gösteren muavenetçiler, elbette gayet Rahîm ve Hakîm bir Rabb-i Zülcelâlin kuvvetiyle, rahmetiyle, emriyle yardıma koşturuluyorlar.

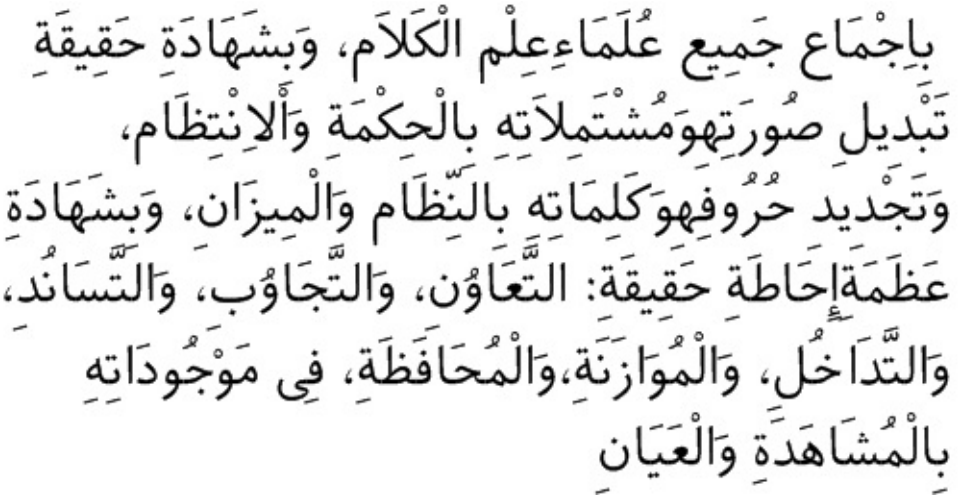
İşte, kâinatta câri olan teavün-ü umumî, seyyârâttan tâ zîhayatın âzâ ve cihazat ve zerrât-ı bedeniyesine kadar kemâl-i intizamla cereyan eden muvazene-i âmme ve muhafaza-i şâmile; ve semâvâtın yaldızlı yüzünden ve zeminin ziynetli yüzünden tâ çiçeklerin süslü yüzlerine kadar kalem gezdiren tezyin; ve kehkeşandan ve manzume-i şemsiyeden tâ mısır ve nar gibi meyvelere kadar hükmeden tanzim; ve güneş ve kamerden ve unsurlardan ve bulutlardan tâ bal arılarına kadar memuriyet veren tavzif gibi pek büyük hakikatlerin, büyüklükleri nisbetindeki şehadetleri, kâinatın şehadetinin ikinci kanadını ispat ve teşkil ederler.

Madem Risale-i Nur bu büyük şehadeti ispat ve izah etmiş; biz burada bu kısacık işaretle iktifa ederiz.

İşte, dünya seyyahının kâinattan aldığı ders-i imanîye kısa bir işaret olarak, Birinci Makamın On Sekizinci Mertebesinde böyle

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُود، اَلْمُمْتَنِعُ
نَظِيرُهُ،اَلْمُمْكِنُ كُلُّ مَا سِوَاهُ، اَلْوَاحِدُ الْاَحَدُ، اَلَّذِى
دَلَّعَلٰى وُجُوب وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِه: هذِهِ الْكَائِنَاتُ،
اَلْكِتَابُ الْكَبِيرُ الْمُجَسَّمُ وَالْقُرْاٰنُالْجِسْمَانِيُّ الْمُعَظَّمُ
وَالْقَصْرُ الْمُزَيَّنُ الْمُنَظَّمُ،وَالْبَلَدُ الْمُحْتَشَمُ الْمُنْتَظَمُ،
بِاِجْمَاع سُوَرِهِوَاٰيَاتِهِ وَكَلِمَاتِهِ وَحُرُوفِهِ وَاَبْوَابِهِ
وَفُصُولِهِوَصُحُفِهِ وَسُطُورِهِ، وَاِتِّفَاقِ اَرْكَانِهِ
وَاَنْوَاعِهِوَاَجْزَائِهِ وَجُزْئِيَّاتِهِ وَسَكَنَتِهِ
وَمُشْتَمِلاَتِهِوَوَارِدَاتِهِ وَمَصَارِفِهِ، بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ
إِحَاطَةِ حَقِيقَةِالْحُدُوثِ وَالتَّغَيُّرِ وَالْاِمْكَانِ،

1

denilmiştir.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. Nazîri mümteni ve Ondan başka herşey mümkin veVâhid-i Ehad olan o Vâcibü'l-Vücud ki, mücessem bir kitab-ı kebîr,muazzam bir kur'ân-ı cismânî, munazzam ve müzeyyen bir kasr ve muntazamve muhteşem bir memleket olan bu kâinat, sûrelerinin ve âyetlerinin ve kelimelerinin ve harflerinin vebablarının ve fasıllarının ve sayfalarının ve satırlarının icmâıyla veerkânının ve envâının ve eczasının ve cüz'iyatının ve sekene vemüştemilâtının ve varidat ve masarifinin ittifakıyla, bütün ulema-iilm-i kelâmın icmâına müstenit hudus ve tagayyür ve imkân hakikatininazamet-i ihatasının şehadetiyle ve suret ve müştemilâtının hikmet ve intizamla tebdili ve huruf ve kelimatının nizam ve mizanla tecdidi hakikatinin şehadetiyle ve mevcudatında müşahede ve ayân ile görünen teâvün ve tecavüb vetesanüd ve tedahül ve muvazene ve muhafaza hakikatlerinin azamet-iihatasının şehadetiyle, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Sonra, dünyaya gelen ve dünyanın Yaratanını arayan ve on sekiz adet mertebelerden çıkan ve arş-ı hakikate yetişen bir mîrac-ı imanî ile gaibane marifetten hâzırâne ve muhatabâne bir makama terakki eden meraklı ve müştak yolcu adam, kendi ruhuna dedi ki:

"Fâtiha-i şerifede, başından tâ إِيَّاكَ[1] kelimesine kadar gâibane medh ü senâ ile bir huzur gelip إِيَّاكَ hitabına çıkılması gibi, biz dahi doğrudan doğruya gaibane aramayı bırakıp, aradığımızı aradığımızdan sormalıyız. Herşeyi gösteren güneşi, güneşten sormak gerektir. Evet, herşeyi gösteren, kendiniherşeyden ziyade gösterir. Öyle ise, şemsin şuââtı ile onu görmek ve tanımak gibi, Hâlıkımızın Esmâ-i Hüsnâsıyla ve sıfât-ı kudsiyesiyle, Onu kàbiliyetimizin nisbetinde tanımaya çalışabiliriz.

1. "Yalnız Sana." Fâtiha Sûresi, 1:5.

Bu maksadın hadsiz yollarından iki yolu ve o iki yolun hadsiz mertebelerinden iki mertebeyi ve o iki mertebenin pek çok hakikatlerinden ve pek çok uzun tafsilâtından yalnız iki hakikati icmal ve ihtisar ile bu risalede beyan edeceğiz.

Birinci Hakikat: Bilmüşahede gözümüzle görünen ve muhit ve daimî ve muntazam ve dehşetli ve semâvî ve arzî olan bütün mevcudatı çeviren ve tebdil ve tecdit eden ve kâinatı kaplayan faaliyet-i müstevliye hakikati görünmesi; ve o her cihetle hikmet-medar faaliyet hakikatının içinde tezahür-ü rubûbiyet hakikatinin bilbedahe hissedilmesi; ve o her cihetle rahmetfeşan tezahür-ü

rububiyet hakikatının içinde, tebarüz-ü ulûhiyet hakikatı bizzarure bilinmiş olmasıdır.

İşte bu hâkimâne ve hakîmâne faaliyet-i daimeden ve perdesinin arkasında bir Fâil-i Kadîr ve Alîmin ef'âli, görünür gibi hissedilir.

Ve bu mürebbiyâne ve müdebbirâne ef'âl-i Rabbâniyeden ve perdesinin arkasından, herşeyde cilveleri bulunan esmâ-i İlâhiye, hissedilir derecesinde bedahetle bilinir.

Ve bu celâldarâne ve cemâlperverâne cilvelenen Esmâ-i Hüsnâdan ve perdesinin arkasında, sıfât-ı seb'a-i kudsiyenin ilmelyakîn, belki aynelyakîn, belki hakkalyakîn derecesinde vücutları ve tahakkukları anlaşılır.

Ve bu yedi kudsî sıfatın dahi, bütün masnuatın şehadetiyle, hem hayattarâne, hem kadîrâne, hem alîmâne, hem semîâne, hem basîrâne, hem müridâne, hem mütekellimâne nihayetsiz bir surette tecellileriyle bilbedahe ve bizzarure ve biilmelyakîn bir mevsuf-u Vâcibü'l-Vücudun ve bir müsemmâ-i Vâhid-i Ehadin ve bir fâil-i Ferd-i Samedin mevcudiyeti, güneşten daha zâhir, daha parlak bir tarzda, kalbdeki iman gözüne görünür gibi kat'î bilinir. Çünkü, güzel ve mânidar bir kitap ve muntazam bir hane, bedahetle, yazmak ve yapmak fiillerini; ve güzel yazmak ve intizamlı yapmak fiilleri dahi, bedahetle, yazıcı ve dülger namlarını; yazıcı ve dülger ünvanları ise, bedahetle, kitabet ve dülgerlik san'atlarını ve sıfatlarını; ve bu san'at ve sıfatlar, bedahetle, herhalde bir zâtı istilzam eder ki, mevsuf ve sâni ve müsemmâ ve fâil olsun. Fâilsiz bir fiil ve müsemmâsız bir isim mümkün olmadığı gibi, mevsufsuz bir sıfat, san'atkârsız bir san'at dahi mümkün değildir.

İşte bu hakikat ve kaideye binaen, bu kâinat, bütün mevcudâtıyla beraber, kaderin kalemiyle yazılmış, kudretin çekiciyle yapılmış mânidar hadsiz kitaplar, mektuplar, nihayetsiz binalar ve saraylar hükmünde, herbiri binler vech ile ve beraber hadsiz vücûh ile Rabbânî ve Rahmânî nihayetsiz fiilleri ve o fiillerin menşeleri olan bin bir esmâ-i İlâhiyenin hadsiz cilveleriyle ve o güzel isimlerin menbaı olan yedi sıfât-ı Sübhâniyenin nihayetsiz tecellîleriyle, o yedi muhit ve kudsî sıfatların madeni ve mevsufu olan ezelî ve ebedî bir Zât-ı Zülcelâlin vücub-u vücuduna ve vahdetine hadsiz işaretler ve nihayetsiz şehadetler ettikleri gibi; bütün o mevcudatta bulunan bütün hüsünler, cemâller, kıymetler, kemâller dahi, ef'âl-i Rabbâniyenin ve esmâ-i İlâhiyenin ve sıfât-ı Samedâniyenin ve şuûnât-ı Sübhâniyenin, kendilerine lâyık ve muvafık kudsî cemâllerine ve kemâllerine ve hepsi birden Zât-ı Akdesin kudsî cemâline ve kemâline bedahetle şehadet ederler.

İşte, faaliyet hakikati içinde tezahür eden rububiyet hakikati, ilim ve hikmetle

halk ve icad ve sun' ve ibdâ, nizam ve mizan ile takdir ve tasvir ve tedbir ve tedvir, kast ve irade ile tahvil ve tebdil ve tenzil ve tekmil, şefkat ve rahmetle it'âm ve in'âm ve ikram ve ihsan gibi şuûnâtıyla ve tasarrufatıyla kendini gösterir ve tanıttırır. Ve tezahür-ü rububiyet hakikatı içinde bedahetle hissedilen ve bulunan ulûhiyetin tebarüz hakikatı dahi, Esmâ-i Hüsnânın rahîmâne ve kerîmâne cilveleriyle ve yedi sıfât-ı sübûtiye olan "hayat, ilim, kudret, irade, sem', basar ve kelâm" sıfatlarının celâlli ve cemâlli tecellileriyle kendini tanıttırır, bildirir.

Evet, nasıl ki kelâm sıfatı, vahiyler ve ilhamlarla Zât-ı Akdesi tanıttırır. Öyle de, kudret sıfatı dahi, mücessem kelimeleri hükmünde olan san'atlı eserleriyle o Zât-ı Akdesi bildirir ve kâinatı baştan başa bir furkan-ı cismânî mahiyetinde gösterip bir Kadîr-i Zülcelâli tavsif ve tarif eder.

Ve ilim sıfatı dahi hikmetli, intizamlı, mizanlı olan bütün masnuat miktarınca ve ilimle idare ve tedbir ve tezyin ve temyiz edilen bütün mahlûkat adedince, mevsufları olan birtek Zât-ı Akdesi bildirir.

Ve hayat sıfatı ise, kudreti bildiren bütün eserler ve ilmin vücudunu bildiren bütün intizamlı ve hikmetli ve mizanlı ve ziynetli suretler, haller ve sair sıfatları bildiren bütün deliller, sıfat-ı hayatın delilleriyle beraber, hayat sıfatının tahakkukuna delâlet ettikleri gibi; hayat dahi, bütün o delilleriyle, âyineleri olan bütün zîhayatları şahit göstererek Zât-ı Hayy-ı Kayyûmu bildirir. Ve kâinatı, serbeser her vakit taze taze ve ayrı ayrı cilveleri ve nakışları göstermek için, daima değişen ve tazelenen ve hadsiz âyinelerden terekküp eden bir âyine-i ekber suretine çevirir. Ve bu kıyasla, görmek ve işitmek, ihtiyar etmek ve konuşmak sıfatları dahi, herbiri birer kâinat kadar, Zât-ı Akdesi bildirir, tanıttırır.

Hem o sıfatlar Zât-ı Zülcelâlin vücuduna delâlet ettikleri gibi, hayatın vücuduna ve tahakkukuna ve o Zâtın hayattar ve diri olduğuna dahi bedahetle delâlet ederler. Çünkü, bilmek, hayatın alâmeti; işitmek, dirilik emâresi; görmek, dirilere mahsus; irade, hayat ile olabilir; ihtiyarî iktidar, zîhayatlarda bulunur; tekellüm ise, bilen dirilerin işidir.

İşte, bu noktalardan anlaşılır ki, hayat sıfatının yedi defa kâinat kadar delilleri ve kendi vücudunu ve mevsufun vücudunu bildiren burhanları vardır ki, bütün sıfatların esası ve menbaı ve İsm-i Âzamın masdarı ve medarı olmuştur. Risale-i Nur bu birinci hakikatı kuvvetli burhanlarla ispat ve bir derece izah ettiğinden, bu denizden, bu mezkûr katre ile şimdilik iktifa ediyoruz.

İkinci Hakikat: Sıfat-ı kelâmdan gelen tekellüm-ü İlâhîdir.

[1] لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي âyetinin sırrıyla, kelâm-ı İlâhî

nihayetsizdir. Bir zâtın vücudunu bildiren en zâhir alâmet, konuşmasıdır. Demek bu hakikat, nihayetsiz bir surette Mütekellim-i Ezelînin mevcudiyetine ve vahdetine şehadet eder.

Bu hakikatın iki kuvvetli şehadeti, bu risalenin On Dördüncü ve On Beşinci Mertebelerinde beyan edilen vahiyler ve ilhamlar cihetiyle; ve geniş bir şehadeti dahi, Onuncu Mertebesinde işaret edilen kütüb-ü mukaddese-i semâviye cihetiyle, ve çok parlak ve câmi' bir diğer şehadeti dahi On Yedinci Mertebesinde Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyan cihetiyle geldiğinden, bu hakikatın beyan ve şehadetini o mertebelere havale edip, o hakikati mu'cizâne ilân eden ve şehadetini sair hakikatlerin şehadetleriyle beraber ifade eden

شَهِدَ اللّٰهُ أَنَّهُ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلٰئِكَةُ وَ أُولُواالْعِلْم
قَائِمًا بِالْقِسْطِ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُالْحَكِيمُ [2]

âyet-i muazzamanın envârı ve esrarı bizim bu yolcuya kâfi ve vâfi gelmiş ki, daha ileri gidememiş.

1. "Rabbimin sözlerini yazmak için bütün denizler mürekkep olsa, Rabbimin sözleritükenmeden o denizler tükenirdi." Kehf Sûresi, 18:109.
2. "Bütün kâinatı adâletle tedbir ve idare etmekte olan Allah, Ondan başkaibâdete lâyık hiçbir ilâh bulunmadığını ap açık delillerle bildirdi.Buna melekler ve ilim sahipleri de şâhitlik ettiler. Ondan başka ilâhyoktur; Onun kudreti herşeye galiptir ve Onun her işi hikmet iledir."Âl-i İmrân Sûresi, 3:18.

İşte, bu yolcunun bu makam-ı kudsîden aldığı dersin kısa bir meâline bir işaret olarak, **Birinci Makamın On Dokuzuncu Mertebesinde,**

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُود الْوَاحِدُ الْاَحَدُ، لَهُ
الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى، وَلَهُ الصِّفَاتُ الْعُلْيَا، وَلَهُ الْمَثَلُ
الْاَعْلٰى، اَلَّذى دَلَّ عَلٰى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ:
اَلذَّاتُ الْوَاجِبُ الْوُجُود، بِاِجْمَاعِ جَمِيعِ صِفَاتِهِ
الْقُدْسِيَّةِالْمُحِيطَةِ، وَجَمِيعِ اَسْمَائِهِ الْحُسْنٰى
اَلْمُتَجَلِّيَةِ،وَبِاِتِّفَاقِ جَمِيعِ شُؤُونَاتِهِ وَاَفْعَالِه
الْمُتَصَرِّفَةِ،بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ حَقِيقَةِ تَبَارُزِ الْاُلُوهِيَّةِ فِى
تَظَاهُرِالرُّبُوبِيَّةِ، فِى دَوَامِ الْفَعَّالِيَّةِ الْمُسْتَوْلِيَةِ،بِفِعْلِ
الْاِيجَادِ وَالْخَلْقِ وَالصُّنْعِ وَالْاِبْدَاعِ بِاِرَادَةٍوَقُدْرَةٍ،
وَبِفِعْلِ التَّقْدِيرِ وَالتَّصْوِيرِ وَالتَّدْبِيرِوَالتَّدْوِيرِ بِاِخْتِيَارٍ
وَحِكْمَةٍ، وَبِفِعْلِ التَّصْرِيفِوَالتَّنْظِيمِ وَالْمُحَافَظَةِ
وَالْاِدَارَةِ وَالْاِعَاشَةِ بِقَصْدٍوَرَحْمَةٍ، وَبِكَمَالِ الْاِنْتِظَامِ
وَالْمُوَازَنَةِ.

وَبِشَهَادَةِ عَظَمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ اَسْرَارِ: شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ
لاَ إِلٰهَ اِلاَّ هُوَ وَالْمَلٰئِكَةُ وَ اُولُواالْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لاَ
إِلٰهَ اِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُالْحَكِيمُ

[1]

denilmiştir.

1. Allah'tan başka ilâh yoktur. O öyle bir Vâcibü'l-Vücud ve Vâhid-i Ehaddir ki,bütün güzel isimler, bütün yüce sıfatlar ve en yüce vasıflar Ona aittir. İrade ve kudretle icad ve halk ve sun' ve ibdâ' fiillerini, ihtiyar vehikmetle takdir ve tasvir ve tedbir ve tedvir fiillerini, kasd verahmetle ve kemâl-i intizam ve muvazene ile tasrif ve tanzim ve muhafaza ve idare ve iaşe fiillerini tazammun eden faaliyet-i müstevliyenindevamı içinde görünen tezahür-ü rububiyet ve onun içinde görünentebarüz-ü ulûhiyet hakikatinin azametinin şehadetiyle; ve "Bütün kâinatı adaletle tedbir ve idare etmekte olan Allah, Ondan başka ilâhbulunmadığını ap açık delillerle bildirdi. Buna melekler ve ilimsahipleri de şahitlik ettiler. Ondan başka ilâh yoktur; Onun kudretiherşeye galiptir ve hikmeti herşeyi kuşatır" (Âl-i İmrân Sûresi, 3:18.)meâlindeki âyet-i kerimenin hakikat-i esrarının azamet-i ihatasınınşehadetiyle; bütün kudsî ve muhît sıfatlarının ve kâinatta tecellî edenbütün Esmâ-i Hüsnâsının icmâı ve kâinatta tasarruf eden bütün şuunat veef'âlinin ittifakı, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

Üçüncü Şua olan bu *Münacât Risalesi, Âyetü'l-Kübra* ve beş altı risaleler ile birlikte Kastamonu'da telif edilmiştir.Üstadın Kastamonu'daki hayatının seyrine ve meşguliyetine ve hizmetininhangi meseleler etrafında döndüğüne parlak bir nümunedir. Evet, SaidNursî, bu risalelerdeki hakikatların delâletiyle, millet ve İslâmiyet için en elzem hizmet olan imanın takviyesi için çalışıyordu.

Mukaddime

Bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye[1], vücub-u vücuda ve vahdâniyete delâlet ettiği gibi, hem delâil-i kat'iye ile rububiyetin ihatasına ve kudretinin azametine delâlet eder. Hem hâkimiyetinin ihatasına ve rahmetinin şümulüne dahi delâlet ve ispat eder. Hem kâinatın bütün eczasına hikmetinin ihatasını ve ilminin şümulünü ispat eder.

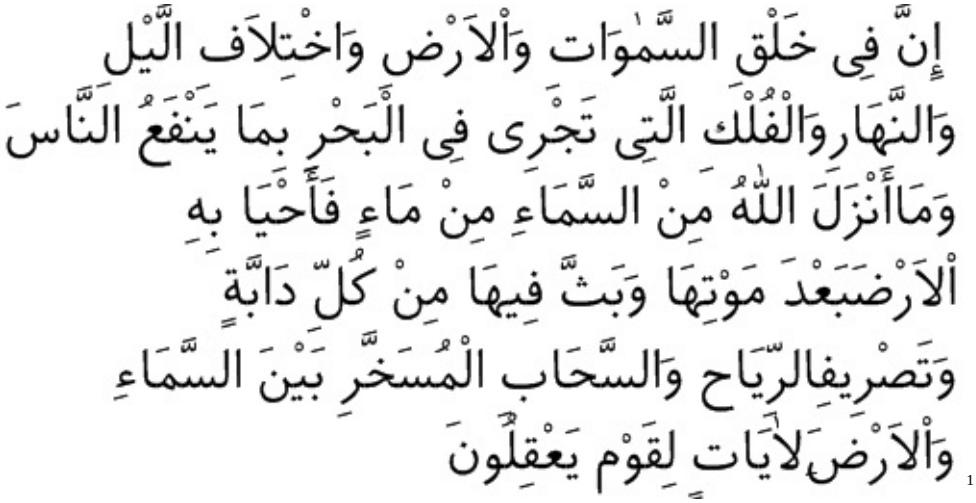
Elhasıl, bu Sekizinci Hüccet-i İmaniyenin herbir mukaddimesinin sekiz neticesi var. Sekiz mukaddimelerin herbirinde, sekiz neticeyi delilleriyle ispat eder ki, bu cihette bu Sekizinci Hüccet-i İmaniyede yüksek meziyetler vardır.

Said Nursî

1. Sekizinci Hüccet-i İmâniye tabiri, *Asâ-yı Mûsa* mecmuasına giren imânî risalelerin sıraları itibariyledir. Bu Münâcat Risalesi *Asâ-yı Mûsa*'da sekizinci sıradadır. (Hazret-i Üstad'ın talebeleri)

Münâcât

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ
وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ
وَمَاأَنْزَلَ اللّٰهُ مِنْ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ
الْاَرْضَبَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ
وَتَصْرِيفِالرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ
وَالْاَرْضِ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ [1]

Yâ İlâhî ve yâ Rabbî,

1. “Göklerin ve yerin yaratılmasında, gecenin ve gündüzün değişmesinde, insanlarafaydalı şeylerle denizde akıp giden gemilerde, Allah’ın gökten suindirip onunla yeryüzünü ölümünden sonra diriltmesinde, her türlücanlıyı yeryüzüne yaymasında, rüzgârları sevk etmesinde ve gökle yerarasında Allah’ın emrine boyun eğmiş bulutlarda, aklını kullanan birmillet için Allah’ın varlık ve birliğine, kudret ve rahmetine işareteden nice deliller vardır.” Bakara Sûresi, 2:164.

Ben imanın gözüyle ve Kur’ân’ın talimiyle ve nuruyla ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın dersiyle ve ism-i Hakîmin göstermesiyle görüyorum ki, semâvâtta hiçbir deveran ve hareket yoktur ki, böyle intizamıyla Senin mevcudiyetine işaret ve delâlet etmesin.

Ve hiçbir ecram-ı semâviye yoktur ki, sükûtuyla, gürültüsüz vazife görerek direksiz durmalarıyla, Senin rubûbiyetine ve vahdetine şehadeti ve işareti olmasın.

Ve hiçbir yıldız yoktur ki, mevzun hilkatiyle, muntazam vaziyetiyle ve nuranî tebessümüyle ve bütün yıldızlara mümâselet ve müşabehet sikkesiyle Senin haşmet-i ulûhiyetine ve vahdâniyetine işaret ve şehadette bulunmasın.

Ve on iki seyyareden hiçbir seyyare yıldız yoktur ki, hikmetli hareketiyle ve itaatli musahhariyetiyle ve intizamlı vazifesiyle ve ehemmiyetli peykleriyle Senin vücub-u vücuduna şehadet ve saltanat-ı ulûhiyetine işaret etmesin.

Evet, gökler sekeneleriyle, herbiri tek başıyla şehadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla, derece-i bedahette, ey zemin ve gökleri yaratan Yaratıcı, Senin vücub-u vücûduna öyle zâhir şehadet, ve ey zerrâtı muntazam mürekkebatıyla tedbirini gören ve idare eden ve bu seyyare yıldızları manzum peykleriyle döndüren, emrine itaat ettiren, Senin vahdetine ve birliğine öyle kuvvetli şehadet ederler ki, göğün yüzünde bulunan yıldızlar sayısınca nuranî burhanlar ve parlak

deliller o şehadeti tasdik ederler.

Hem bu sâfi, temiz, güzel gökler, fevkalâde büyük ve fevkalâde sür'atli ecramıyla muntazam bir ordu ve elektrik lâmbalarıyla süslenmiş bir saltanat donanması vaziyetini göstermek cihetiyle, Senin rububiyetinin haşmetine ve herşeyi icad eden kudretinin azametine zâhir delâlet ve hadsiz semâvâtı ihâta eden hâkimiyetinin ve herbir zîhayatı kucağına alan rahmetinin hadsiz genişliklerine kuvvetli işaret ve bütün mahlûkat-ı semâviyenin bütün işlerine ve keyfiyetlerine taallûk eden ve avucuna alan, tanzim eden ilminin herşeye ihatasına ve hikmetinin her işe şümûlüne şüphesiz şehadet ederler. Ve o şehadet ve delâlet o kadar zâhirdir ki güya yıldızlar, şahit olan göklerin şehadet kelimeleri ve tecessüm etmiş nuranî delilleridirler.

Hem semavat meydanında, denizinde, fezasındaki yıldızlar ise, mutî neferler, muntazam sefineler, harika tayyareler, acâip lâmbalar gibi vaziyetiyle, Senin saltanat-ı ulûhiyetinin şâşaasını gösteriyorlar. Ve o ordunun efradından bir yıldız olan güneşimizin seyyarelerinde ve zeminimizdeki vazifelerinin delâlet ve ihtarıyla güneşin sâir arkadaşları olan yıldızların bir kısmı âhiret âlemlerine bakarlar ve vazifesiz değiller; belki bâki olan âlemlerin güneşleridirler.

Ey Vâcibü'l-Vücûd, ey Vâhid-i Ehad,

Bu harika yıldızlar, bu acîp güneşler, aylar, Senin mülkünde, Senin semâvâtında, Senin emrinle ve kuvvetin ve kudretinle ve Senin idare ve tedbirinle teshir ve tanzim ve tavzif edilmişlerdir. Bütün o ecram-ı ulviye, kendilerini yaratan ve döndüren ve idare eden bir tek Halıka tesbih ederler, tekbir ederler, lisan-ı hal ile *Sübhânallah, Allahu Ekber* derler. Ben dahi onların bütün tesbihatıyla Seni takdis ederim.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından ihtifa etmiş olan Kadîr-i Zülcelâl, ey Kàdir-i Mutlak,

Kur'ân-ı Hakîmin dersiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın tâlimiyle anladım: Nasıl ki gökler, yıldızlar Senin mevcudiyetine ve vahdetine şehadet ederler. Öyle de, cevv-i semâ, bulutlarıyla ve şimşekleri ve ra'dları ve rüzgârlarıyla ve yağmurlarıyla, Senin vücub-u vücuduna ve vahdetine şehadet ederler.

Evet, câmid, şuursuz bulut, âb-ı hayat olan yağmuru, muhtaç olan zîhayatların imdadına göndermesi, ancak Senin rahmetin ve hikmetin iledir; karışık tesadüf karışamaz.

Hem elektriğin en büyüğü bulunan ve fevâid-i tenviriyesine işaret ederek ondan istifadeye teşvik eden şimşek ise, senin fezadaki kudretini güzelce tenvir eder.

Hem yağmurun gelmesini müjdeleyen ve koca fezayı konuşturan ve tesbihatının gürültüsüyle gökleri çınlatan ra’dat dahi, lisan-ı kàl ile konuşarak Seni takdis edip, rububiyetine şehadet eder.

Hem zîhayatların yaşamasına en lüzumlu rızkı ve istifadece en kolayı ve nefesleri vermek ve nüfusları rahatlandırmak gibi çok vazifelerle tavzif edilen rüzgârlar dahi, cevvi âdeta bir hikmete binaen “Levh-i mahv ve isbat” ve “yazar, ifade eder sonra bozar tahtası” suretine çevirmekle, Senin faaliyet-i kudretine işaret ve Senin vücûduna şehadet ettiği gibi, Senin merhametinle bulutlardan sağıp zîhayatlara gönderilen rahmet dahi, mevzun, muntazam katreleri kelimeleriyle Senin vüs’at-ı rahmetine ve geniş şefkatine şehadet eder.

Ey Mutasarrıf-ı Fa’âl ve ey Feyyâz-ı Müteâl,

Senin vücub-u vücuduna şehadet eden bulut, berk, ra’d, rüzgâr, yağmur, birer birer şehadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla, keyfiyetçe birbirinden uzak, mahiyetçe birbirine muhalif olmakla beraber, birlik, beraberlik, birbiri içine girmek ve birbirinin vazifesine yardım etmek haysiyetiyle, Senin vahdetine ve birliğine gayet kuvvetli işaret ederler.

Hem koca fezayı bir mahşer-i acâip yapan ve bazı günlerde birkaç defa doldurup boşaltan rububiyetinin haşmetine ve o geniş cevvi, yazar değiştirir bir levha gibi ve sıkar ve onunla zemin bahçesini sulandırır bir sünger gibi tasarruf eden kudretinin azametine ve herbir şeye şümulüne şehadet ettikleri gibi, umum zemine ve bütün mahlûkata cevv perdesi altında bakan ve idare eden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine ve herşeye yetişmelerine delâlet eder.

Hem fezadaki hava o kadar hakîmâne vazifelerde istihdam ve bulut ve yağmur, o kadar alîmâne faidelerde istimâl olunur ki, herşeye ihâta eden bir ilim ve herşeye şâmil bir hikmet olmazsa, o istimal, o istihdam olamaz.

Ey Fa’âlün limâ Yürid,

Cevv-i fezadaki faaliyetinle her vakit bir nümune-i haşir ve kıyamet göstermek, bir saatte yazı kışa ve kışı yaza döndürmek, bir âlem getirmek, bir âlem gayba göndermek misillü şuûnatta bulunan kudretin, dünyayı âhirete çevirecek ve âhirette şuûnat-ı sermediyeyi gösterecek işaretini veriyor.

Ey Kadîr-i Zülcelâl,

Cevv-i fezadaki hava, bulut ve yağmur, berk ve ra’d Senin mülkünde, Senin emrin ve havlinle, Senin kuvvet ve kudretinle musahhar ve vazifedardırlar. Mahiyetçe birbirinden uzak olan bu feza mahlûkatı, gayet sür’atli ve âni emirlere ve çabuk ve acele kumandalara itaat ettiren Âmir ve Hâkimlerini takdis ederek rahmetini medh ü senâ ederler.

Ey arz ve semâvâtın Hâlık-ı Zülcelâli,

Senin Kur’ân-ı Hakîminin talimiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın dersiyle iman ettim ve bildim ki:

Nasıl semâvât yıldızlarıyla ve cevv-i feza müştemilâtıyla Senin vücub-u vücuduna ve Senin birliğine ve vahdetine şehadet ediyorlar. Öyle de, arz, bütün mahlûkatıyla ve ahvâliyle Senin mevcudiyetine ve vahdetine, mevcudatı adedince şehadetler ve işaretler ederler.

Evet, zeminde hiçbir tahavvül ve ağaç ve hayvanlarında her senede urbasını değiştirmek gibi hiçbir tebeddül—cüz’î olsun, küllî olsun—yoktur ki, intizamıyla Senin vücuduna ve vahdetine işaret etmesin.

Hem hiç bir hayvan yoktur ki, zaafiyet ve ihtiyacının derecesine göre verilen rahîmâne rızkıyla ve yaşamasına lüzumlu bulunan cihazatın hakîmâne verilmesiyle, Senin varlığına ve birliğine şehadeti olmasın.

Hem her baharda gözümüz önünde icad edilen nebatat ve hayvanâttan hiçbir tanesi yoktur ki, san’at-ı acîbesiyle ve lâtif ziynetiyle ve tam temeyyüzüyle ve intizamıyla ve mevzuniyetiyle Seni bildirmesin.

Ve zemin yüzünü dolduran ve nebatat ve hayvanat denilen kudretinin hârikaları ve mu’cizeleri, mahdut ve maddeleri bir ve müteşabih olan yumurta ve yumurtacıklardan ve katrelerden ve habbe ve habbeciklerden ve çekirdeklerden yanlışsız, mükemmel, süslü, alâmet-i fârikalı olarak yaratılışları, Sâni-i Hakîmlerinin vücuduna ve vahdetine ve hikmetine ve hadsiz kudretine öyle bir şehadettir ki, ziyanın güneşe şehadetinden daha kuvvetli ve parlaktır.

Hem, hava, su, nur, ateş toprak gibi hiçbir unsur yoktur ki, şuursuzluklarıyla beraber şuurkârâne, mükemmel vazifeleri görmesiyle; basit ve istilâ edici, intizamsız, her yere dağılmakla beraber, gayet muntazam ve mütenevvi meyveleri ve mahsulleri hazine-i gaybdan getirmesiyle, Senin birliğine ve varlığına şehadeti bulunmasın.

Ey Fâtır-ı Kàdir, ey Fettâh-ı Allâm, ey Fa’âl-i Hallâk,

Nasıl arz bütün sekenesiyle Hâlıkının Vâcibü’l-Vücud olduğuna şehadet eder. Öyle de, Senin—ey Vâhid-i Ehad, ey Hannân-ı Mennân, ey Vehhâb-ı Rezzâk—vahdetine ve ehadiyetine, yüzündeki sikkesiyle ve sekenesinin yüzlerindeki sikkeleriyle ve birlik ve beraberlik ve birbiri içine girmek ve birbirine yardım etmek ve onlara bakan rububiyet isimlerinin ve fiillerinin bir olmak cihetinde, bedahet derecesinde, Senin vahdetine ve ehadiyetine şehadet, belki mevcudat adedince şehadetler eder.

Hem nasıl, zemin bir ordugâh, bir meşher, bir talimgâh vaziyetiyle ve nebatat

ve hayvanât fırkalarında bulunan dört yüz bin muhtelif milletlerin ayrı ayrı cihazatları muntazaman verilmesiyle, Senin rububiyetinin haşmetine ve kudretinin herşeye yetişmesine delâlet eder. Öyle de, hadsiz bütün zîhayatın ayrı ayrı rızıkları, vakti vaktine, kuru ve basit bir topraktan, rahîmâne, kerîmâne verilmesi ve hadsiz o efradın kemâl-i musahhariyetle evâmir-i Rabbâniyeye itaatleri, rahmetinin herşeye şümulünü ve hâkimiyetinin herşeye ihatasını gösteriyor.

Hem zeminde değişmekte bulunan mahlûkat kàfilelerinin sevk ve idareleri, mevt ve hayat münavebeleri ve hayvan ve nebatatın idare ve tedbirleri dahi, herşeye taallûk eden bir ilimle ve herşeyde hükmeden nihayetsiz bir hikmetle olabilmesi, senin ihata-i ilmine ve hikmetine delâlet eder.

Hem zeminde kısa bir zamanda hadsiz vazifeler gören ve hadsiz bir zaman yaşayacak gibi istidat ve mânevî cihazat ile techiz edilen ve zemin mevcudatına tasarruf eden insan için, bu talimgâh-ı dünyada ve bu muvakkat ordugâh-ı zeminde ve bu muvakkat meşherde bu kadar ehemmiyet, bu hadsiz masraf, bu nihayetsiz tecelliyat-ı rububiyet, bu hadsiz hitabât-ı Sübhâniye ve bu gayetsiz ihsanat-ı İlâhiye, elbette ve herhalde, bu kısacık ve hüzünlü ömre ve bu karışık kederli hayata, bu belâlı ve fâni dünyaya sığışmaz. Belki, ancak başka ve ebedî bir ömür ve bâki bir dâr-ı saadet için olabildiği cihetinden, âlem-i bekàda bulunan ihsânat-ı uhreviyeye işaret, belki şehadet eder.

Ey Hâlık-ı Küllî Şey,

Zeminin bütün mahlûkatı, Senin mülkünde, Senin arzında, Senin havl ve kuvvetinle ve Senin kudretin ve iradetinle ve ilmin ve hikmetinle idare olunuyorlar ve musahhardırlar. Ve zemin yüzünde faaliyeti müşahede edilen bir rububiyet, öyle ihata ve şümul gösteriyor ve onun idaresi ve tedbiri ve terbiyesi öyle mükemmel ve öyle hassastır ve her taraftaki icraatı öyle birlik ve beraberlik ve benzemeklik içindedir ki, tecezzî kabul etmeyen bir küll ve inkısamı imkânsız bulunan bir küllî hükmünde bir tasarruf, bir rubûbiyet olduğunu bildiriyor. Hem zemin bütün sekenesiyle beraber, lisan-ı kàlden daha zâhir hadsiz lisanlarla Halıkını takdis ve tesbih ve nihayetsiz nimetlerinin lisan-ı halleriyle Rezzâk-ı Zülcelâlinin hamd ve medh ü senâsını ediyorlar...

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından istitar etmiş olan Zât-ı Akdes,

Zeminin bütün takdisat ve tesbihatıyla, Seni kusurdan, aczden, şerikten takdis ve bütün tahmidat ve senâlarıyla Sana hamd ve şükrederim.

Ey Rabbu'l-Berri ve'l-Bahr,

Kur'ân'ın dersiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın talimiyle

anladım ki:

Nasıl gökler ve feza ve zemin, Senin birliğine ve varlığına şehadet ederler. Öyle de, bahirler, nehirler ve çeşmeler ve ırmaklar, Senin vücub-u vücuduna ve vahdetine bedahet derecesinde şehadet ederler.

Evet, bu dünyamızın menba-ı acâip buhar kazanları hükmünde olan denizlerde hiçbir mevcut, hattâ hiçbir katre su yoktur ki, vücuduyla, intizamıyla, menfaatiyle ve vaziyetiyle Hâlıkını bildirmesin.

Ve basit bir kumda ve basit bir suda rızıkları mükemmel bir surette verilen garip mahlûklardan ve hilkatleri gayet muntazam hayvanât-ı bahriyeden, hususan bir tanesi bir milyon yumurtacıklarıyla denizleri şenlendiren balıklardan hiçbirisi yoktur ki, hilkatiyle ve vazifesiyle ve idare ve iaşesiyle ve tedbir ve terbiyesiyle yaratanına işaret ve rezzâkına şehadet etmesin.

Hem denizde, kıymettar, hâsiyetli, ziynetli cevherlerden hiçbirisi yoktur ki, güzel hilkatiyle ve câzibedar fıtratıyla ve menfaatli hâsiyetiyle Seni tanımasın, bildirmesin.

Evet, onlar birer birer şehadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla, beraberlik ve birbiri içinde karışmak ve sikke-i hilkatte birlik ve icatça gayet kolay ve efratça gayet çokluk noktalarından Senin vahdetine şehadet ettikleri gibi; arzı, toprağıyla beraber bu küre-i arzı kuşatan muhit denizlerini muallâkta durdurmak ve dökmeden ve dağıtmadan güneşin etrafında gezdirmek ve toprağı istilâ ettirmemek ve basit kumundan ve suyundan, mütenevvi ve muntazam hayvanâtını ve cevherlerini halk etmek ve erzak vesair umûrlarını küllî ve tam bir surette idare etmek ve tedbirlerini görmek ve yüzünde bulunmak lâzım gelen hadsiz cenazelerinden hiçbirisi bulunmamak noktalarından, Senin varlığına ve Vâcibü’l-Vücud olduğuna mevcudatı adedince işaretler ederek şehadet eder.

Ve Senin saltanat-ı rububiyetinin haşmetine ve herşeye muhit olan kudretinin azametine pek zâhir delâlet ettikleri gibi, göklerin fevkindeki gayet büyük ve muntazam yıldızlardan, tâ denizlerin dibinde bulunan gayet küçücük ve intizamla iaşe edilen balıklara kadar herşeye yetişen ve hükmeden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine delâlet ve intizâmâtıyla ve faideleriyle ve hikmetleriyle ve mizan ve mevzuniyetleriyle, Senin herşeye muhit ilmine ve herşeye şâmil hikmetine işaret ederler.

Ve Senin bu misafirhane-i dünyada yolcular için böyle rahmet havuzların bulunması ve insanın seyr ü seyahatine ve gemisine ve istifadesine musahhar olması işaret eder ki, yolda yapılmış bir handa, bir gece misafirlerine bu kadar deniz hediyeleriyle ikram eden Zât, elbette makarr-ı saltanat-ı ebediyesinde öyle ebedî rahmet denizleri bulundurmuş ki, bunlar onların fâni ve küçük

nümuneleridirler. İşte denizlerin böyle gayet harika bir tarzda arzın etrafında vaziyet-i acibesiyle bulunması ve denizlerin mahlûkatı dahi gayet muntazam idare ve terbiye edilmesi, bilbedahe gösterir ki, yalnız Senin kuvvetin ve kudretinle ve Senin irade ve tedbirinle, Senin mülkünde, Senin emrine musahhardırlar ve lisan-ı halleriyle Halıkını takdis edip *Allahu Ekber* derler.

Ey dağları zemin sefinesine hazineli direkler yapan Kadîr-i Zülcelâl,

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın talimiyle ve Kur'ân-ı Hakîminin dersiyle anladım ki, nasıl denizler acâipleriyle Seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar. Öyle de, dağlar dahi, zelzele tesiratından zeminin sükûnetine ve içindeki dahilî inkılâbat fırtınalarından sükûtuna ve denizlerin istilâsından kurtulmasına ve havanın gazât-ı muzırradan tasfiyesine ve suyun muhafaza ve iddiharlarına ve zîhayatlara lâzım olan madenlerin hazinedarlığına ettiği hizmetleriyle ve hikmetleriyle Seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar.

Evet, dağlardaki taşların envâından ve muhtelif hastalıklara ilâç olan maddelerin aksamından ve zîhayata hususan insanlara çok lâzım ve çok mütenevvi olan madeniyatın ecnâsından ve dağları, sahrâları çiçekleriyle süslendiren ve meyveleriyle şenlendiren nebatatın esnafından hiçbirisi yoktur ki, tesadüfe havalesi mümkün olmayan hikmetleriyle, intizamıyla, hüsn-ü hilkatiyle, faideleriyle, hususan madeniyatın tuz, limon tuzu, sulfato ve şap gibi sureten birbirine benzemekle beraber, tatlarının şiddet-i muhalefetiyle ve bilhassa nebatatın basit bir topraktan çeşit çeşit envâlarıyla, ayrı ayrı çiçek ve meyveleriyle, nihayetsiz Kadîr, nihayetsiz Hakîm, nihayetsiz Rahîm ve Kerîm bir Sâniin vücub-u vücuduna bedahetle şehadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasındaki vahdet-i idare ve vahdet-i tedbir ve menşe ve mesken ve hilkat ve san'atça beraberlik ve birlik ve ucuzluk ve kolaylık ve çokluk ve yapılmakta çabukluk noktalarından, Sâniin vahdetine ve ehadiyetine şehadet ederler.

Hem nasıl ki dağların yüzünde ve karnındaki masnular, zeminin her tarafında, herbir nevi aynı zamanda, aynı tarzda, yanlışsız, gayet mükemmel ve çabuk yapılmaları ve bir iş bir işe mâni olmadan, sair nevilerle beraber karışık iken karıştırmaksızın icadları, Senin rububiyetinin haşmetine ve hiçbir şey ona ağır gelmeyen kudretinin azametine delâlet eder. Öyle de, zeminin yüzündeki bütün zîhayat mahlûkların hadsiz hâcetlerini, hattâ mütenevvi hastalıklarını, hattâ muhtelif zevklerini ve ayrı ayrı iştihalarını tatmin edecek bir surette, dağların yüzlerini ve içlerini muntazam eşcar ve nebatat ve madeniyatla doldurmak ve muhtaçlara teshir etmek cihetiyle, Senin rahmetinin hadsiz genişliğine ve hâkimiyetinin nihayetsiz vüs'atine delâlet ve toprak tabakatı içinde gizli ve karanlık ve karışık bulunduğu halde, bilerek, görerek, şaşırmayarak, intizamla, hâcetlere göre ihzar edilmeleriyle Senin herşeye taallûk eden ilminin ihatasına ve

herbir şeyi tanzim eden hikmetinin bütün eşyaya şümulüne ve ilâçların ihzârâtı ve madenî maddelerin iddihârâtıyla rububiyetinin rahîmâne ve kerîmâne olan tedâbirinin mehâsinine ve inâyetinin ihtiyatlı letâifine pek zâhir bir surette işaret ve delâlet ederler.

Hem bu dünya hanında misafir yolcular için koca dağları levâzımâtlarına ve istikbaldeki ihtiyaçlarına muntazam ihtiyat deposu ve cihazat ambarı ve hayata lüzumu olan çok definelerin mükemmel mahzeni olmak cihetinde işaret, belki delâlet, belki şehadet eder ki, bu kadar kerîm ve misafirperver ve bu kadar hakîm ve şefkatperver ve bu kadar kadîr ve rububiyetperver bir Sâniin, elbette ve herhalde, çok sevdiği o misafirleri için, ebedî bir âlemde, ebedî ihsânâtının ebedî hazineleri vardır. Buradaki dağlara bedel, orada yıldızlar o vazifeyi görürler.

Ey Kàdir-i Külli Şey,

Dağlar ve içindeki mahlûklar Senin mülkünde ve Senin kuvvet ve kudretinle ve ilim ve hikmetinle musahhar ve müdahhardırlar. Onları bu tarzda tavzif ve teshir eden Hâlıkını takdis ve tesbih ederler.

Ey Hâlık-ı Rahmân ve ey Rabb-i Rahîm,

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın talimiyle ve Kur’ân-ı Hakîminin dersiyle anladım:

Nasıl ki semâ ve feza ve arz ve deniz ve dağ, müştemilât ve mahlûklarıyla beraber Seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar. Öyle de, zemindeki bütün ağaç ve nebatat, yaprakları ve çiçekleri ve meyveleriyle Seni bedâhet derecesinde tanıttırıyorlar ve tanıyorlar.

Ve umum eşcârın ve nebatatın cezbedârâne hareket-i zikriyede bulunan yapraklarından ve ziynetleriyle Sâniinin isimlerini tavsif ve tarif eden çiçeklerinden ve letâfet ve cilve-i merhametinden tebessüm eden meyvelerinden herbirisi, tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan harika san’at içindeki nizam ve nizam içindeki mizan ve mizan içindeki ziynet ve ziynet içindeki nakışlar ve nakışlar içindeki güzel ve ayrı ayrı kokular ve kokular içindeki meyvelerin muhtelif tatlarıyla, nihayetsiz Rahîm ve Kerîm bir Sâniin vücub-u vücuduna bedâhet derecesinde şehadet ettikleri gibi; heyet-i mecmuasıyla, bütün zemin yüzünde birlik ve beraberlik, birbirine benzemeklik ve sikke-i hilkatte müşabehet ve tedbir ve idarede münasebet ve onlara taallûk eden icad fiilleri ve Rabbânî isimlerde muvafakat ve o yüz bin envâın hadsiz efradlarını birbiri içinde şaşırmayarak birden idareleri gibi noktalar, o Vâcibü’l-Vücud Sâniin bilbedâhe vahdetine ve ehadiyetine dahi şehadet ederler.

Hem nasıl ki, onlar Senin vücub-u vücuduna ve vahdetine şehadet ediyorlar. Öyle de, rû-yi zeminde dört yüz bin milletlerden teşekkül eden zîhayat

ordusundaki hadsiz efradın yüz binler tarzda iaşe ve idareleri, şaşırmayarak karıştırmayarak mükemmel yapılmasıyla, Senin rububiyetinin vahdâniyetteki haşmetine ve bir baharı bir çiçek kadar kolay icad eden kudretinin azametine ve herşeye taallukuna delâlet ettikleri gibi; koca zeminin her tarafında, hadsiz hayvanatına ve insanlara, hadsiz taamların çeşit çeşit aksamını ihzar eden rahmetinin hadsiz genişliğine ve o hadsiz işler ve in'âmlar ve idareler ve iaşeler ve icraatlar kemâl-i intizamla cereyanları ve herşey, hattâ zerreler o emirlere ve icraata itaat ve musahhariyetleriyle hâkimiyetinin hadsiz vüs'atine kat'î delâlet etmekle beraber; o ağaçların ve nebatların ve herbir yaprak ve çiçek ve meyve ve kök ve dal ve budak gibiherbirisinin herbir şeyini, herbir işini bilerek, görerek faidelere, maslahatlara, hikmetlere göre yapılmakla, Senin ilminin herşeye ihatasına ve hikmetinin herşeye şümulune pek zâhir bir surette delâlet ve hadsiz parmaklarıyla işaret ederler. Ve Senin gayet kemâldeki cemâl-i san'atına ve nihayet cemâldeki kemâl-i nimetine hadsiz dilleriyle senâ ve medhederler.

Hem bu muvakkat handa ve fâni misafirhanede ve kısa bir zamanda ve az bir ömürde, eşcar ve nebatatın elleriyle, bu kadar kıymettar ihsanlar ve nimetler ve bu kadar fevkalâde masraflar ve ikramlar, işaret belki şehadet eder ki, misafirlerine burada böyle merhametler yapan kudretli, keremkâr Zât-ı Rahîm, bütün ettiği masrafı ve ihsanı, Kendini sevdirmek ve tanıttırmak neticesinin aksiyle, yani bütün mahlûkat tarafından "Bize tattırdı, fakat yedirmeden bizi idam etti" dememek ve dedirmemek ve saltanat-ı ulûhiyetini iskat etmemek ve nihayetsiz rahmetini inkâr etmemek ve ettirmemek ve bütün müştak dostlarını mahrumiyet cihetinde düşmanlara çevirmemek noktalarından, elbette ve herhalde, ebedî bir âlemde, ebedî bir memlekette, ebedî bırakacağı abdlerine, ebedî rahmet hazinelerinden, ebedî cennetlerinde, ebedî ve cennete lâyık bir surette meyvedar eşcar ve çiçekli nebatlar ihzar etmiştir. Buradakiler ise, müşterilere göstermek için nümunelerdir.

Hem ağaçlar ve nebatlar, umumen yaprak ve çiçek ve meyvelerinin kelimeleriyle Seni takdis ve tesbih ve tahmid ettikleri gibi, o kelimelerden herbirisi dahi ayrıca Seni takdis eder. Hususan meyvelerin bedî bir surette, etleri çok muhtelif, san'atları çok acip, çekirdekleri çok harika olarak yapılarak o yemek tablalarını ağaçların ellerine verip ve nebatların başlarına koyarak zîhayat misafirlerine göndermek cihetinde, lisan-ı hal olan tesbihatları, zuhurca lisan-ı kâl derecesine çıkar. Bütün onlar Senin mülkünde, Senin kuvvet ve kudretinle, Senin irade ve ihsanatınla, Senin rahmet ve hikmetinle musahhardırlar ve Senin herbir emrine mutîdirler.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey kibriya-yı azametinden tesettür etmiş olan Sâni-i Hakîm ve Hâlık-ı Rahîm,

Bütün eşcar ve nebatatın, bütün yaprak ve çiçek ve meyvelerin dilleriyle ve adediyle Seni kusurdan, aczden, şerikten takdis ederek hamd ü senâ ederim.

Ey Fâtır-ı Kadîr, ey Müdebbir-i Hakîm, ey Mürebbî-i Rahîm,

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın talimiyle ve Kur'ân-ı Hakîmin dersiyle anladım ve iman ettim ki nasıl nebatat ve eşcar Seni tanıyorlar, Senin sıfât-ı kudsiyeni ve Esmâ-i Hüsnânı bildiriyorlar. Öyle de, zîhayatlardan ruhlu kısmı olan insan ve hayvanattan hiçbirisi yoktur ki; cisminde gayet muntazam saatler gibi işleyen ve işlettirilen dahilî ve haricî âzâlarıyla ve bedeninde gayet ince bir nizam ve gayet hassas bir mîzan ve gayet mühim faidelerle yerleştirilen âlât ve duygularıyla ve cesedinde gayet san'atlı bir yapılış ve gayet hikmetli bir tefriş ve gayet dikkatli bir muvazene içinde konulan cihazat-ı bedeniyesiyle, Senin vücûb-u vücuduna ve sıfatlarının tahakkukuna şehadet etmesin. Çünkü, bu kadar basîrâne nazik san'at ve şuurkârâne ince hikmet ve müdebbirâne tam muvazeneye, elbette kör kuvvet ve şuursuz tabiat ve serseri tesadüf karışamazlar ve onların işi olamaz ve mümkün değildir. Ve kendi kendine teşekkül edip öyle olması ise, yüz derece muhâl içinde muhâldir. Çünkü, o halde herbir zerresi, herbir şeyini ve cesedinin teşekkülünü, belki dünyada alâkadar olduğu herşeyini bilecek, görecek, yapabilecek, âdeta ilâh gibi ihatalı bir ilmî ve kudreti bulunacak, sonra teşkil-i ceset ona havale edilir ve "kendi kendine oluyor" denilebilir.

Ve heyet-i mecmuasındaki vahdet-i tedbir ve vahdet-i idare ve vahdet-i nev'iye ve vahdet-i cinsiye ve umumun yüzlerinde göz, kulak, ağız gibi noktalarda ittifak cihetinde müşahede edilen sikke-i fıtratta birlik ve herbir nev'in efradı simalarında görülen sikke-i hikmette ittihad ve iaşede ve icadda beraberlik ve birbirinin içinde bulunmak gibi keyfiyetlerinden hiçbirisi yoktur ki, Senin vahdetine kat'î şehadette bulunmasın ve herbir ferdinde kâinata bakan bütün isimlerin cilveleri bulunmakla, vâhidiyet içinde, Senin ehadiyetine işareti olmasın.

Hem nasıl ki insan ile beraber hayvanatın, zeminin bütün yüzünde yayılan yüz bin envâı, muntazam bir ordu gibi teçhiz ve talimat ve itaat ve musahhariyetle ve en küçükten tâ en büyüğe kadar, rububiyetin emirleri intizamla cereyanlarıyla o rububiyetinin derece-i haşmetine ve gayet çoklukla beraber gayet kıymetli ve gayet mükemmel olmaklaberaber gayet çabuk yapılmaları ve gayet san'atlı olmakla beraber gayetkolay yapılışlarıyla, kudretinin derece-i azametine delâlet ettikleri gibi; şarktan garba, şimalden cenuba kadar yayılan mikroptan tâ gergedana kadar, en küçücük sinekten tâ en büyük kuşa kadar bütün onların rızıklarını yetiştiren rahmetinin hadsiz vüs'atine ve herbiri emirber nefer gibi vazife-i fıtriyesini yapmak ve zemin yüzü her baharda, güz mevsiminde terhis

edilenler yerinde yeniden taht-ı silâha alınmış bir orduya ordugâh olmak cihetiyle, hâkimiyetinin nihayetsiz genişliğine kat'î delâlet ederler.

Hem nasıl ki hayvanâttan herbirisi kâinatın bir küçük nüshası ve bir misal-i musağğarı hükmünde gayet derin bir ilim ve gayet dakik bir hikmetle, karışık eczaları karıştırmayarak ve bütün hayvanların ayrı ayrı suretlerini şaşırmayarak hatasız, sehivsiz, noksansız yapılmalarıyla, ilminin herşeye ihatasına ve hikmetinin herşeye şümulüne, adetlerince işaretler ederler. Öyle de, herbiri birer mu'cize-i san'at ve birer harika-i hikmet olacak kadar san'atlı ve güzel yapılmasıyla, çok sevdiğin ve teşhirini istediğin san'at-ı Rabbâniyenin kemâl-i hüsnüne ve gayet derecede güzelliğine işaret ve herbirisi, hususan yavrular, gayet nazdar, nâzenin bir surette beslenmeleriyle ve heveslerinin ve arzularının tatmini cihetiyle, Senin inayetinin gayet şirin cemâline hadsiz işaretler ederler.

Ey Rahmânürrahîm, ey Sâdıku'l-Va'di'l-Emîn, ey Mâlik-i Yevmiddîn,

Senin Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmının tâlimiyle ve Kur'ân-ı Hakîminin irşadıyla anladım ki:

Madem kâinatın en müntehap neticesi hayattır. Ve hayatın en müntehap hülâsası ruhtur. Ve zîruhun en müntehap kısmı zîşuurdur. Ve zîşuurun en camii insandır. Ve bütün kâinat ise hayata musahhardır ve onun için çalışıyor. Ve zîhayatlar zîruhlara musahhardır; onlar için dünyaya gönderiliyorlar. Ve zîruhlar insanlara musahhardır; onlara yardım ediyorlar. Ve insanlar fıtraten Hâlıkını pek ciddî severler ve Hâlıkları onları hem sever, hem kendini onlara her vesile ile sevdirir. Ve insanın istidadı ve cihazat-ı mâneviyesi, başka bir bâki âleme ve ebedî bir hayata bakıyor. Ve insanın kalbi ve şuuru, bütün kuvvetiyle bekà istiyor ve lisanı, hadsiz dualarıyla bekà için Hâlıkına yalvarıyor. Elbette ve herhalde, o çok seven ve sevilen ve mahbub ve muhib olan insanları dirilmemek üzere öldürmekle, ebedî bir muhabbet için yaratılmış iken, ebedî bir adâvetle gücendirmek olamaz ve kàbil değildir.

Belki, başka bir ebedî âlemde mes'udâne yaşaması hikmetiyle, bu dünyada çalışmak ve onu kazanmak için gönderilmiştir. Ve insana tecellî eden isimlerin, bu fâni ve kısa hayattaki cilveleriyle âlem-i bekàda onların âyinesi olan insanların, ebedî cilvelerine mazhar olacaklarına işaret ederler.

Evet, ebedînin sâdık dostu ebedî olacak. Ve bâkinin âyine-i zîşuuru bâki olmak lâzım gelir.

Hayvanların ruhları bâki kalacağını ve hüdhüd-ü Süleymanî (a.s.) ve Neml'i ve Nâka-i Salih (a.s.) ve kelb-i Ashâb-ı Kehf[1] gibi bazı efrad-ı mahsusa hem ruhu, hem cesediyle bâki âleme gideceği ve herbir nev'in, arasıra istimâl için birtek cesedi bulunacağı, rivâyet-i sahihadan anlaşılmakla beraber; hikmet ve

hakikat, hem rahmet ve rubûbiyet öyle iktiza ederler.

Ey Kàdir-i Kayyûm,

Bütün zîhayat, zîruh, zîşuur, Senin mülkünde, yalnız Senin kuvvet ve kudretinle ve ancak Senin irade ve tedbirlerinle ve rahmet ve hikmetinle, rububiyetinin emirlerine teshir ve fıtrî vazifelerle tavzif edilmişler. Ve bir kısmı, insanın kuvveti ve galebesi için değil, belki fıtraten insanın zaafı ve aczi için rahmet tarafından ona musahhar olmuşlar. Ve lisan-ı hal ve lisan-ı kàl ile Sânilerini ve Mâbudlarını kusurdan, şerikten takdis ve nimetlerine şükür ve hamd ederek, herbiri ibadet-i mahsusasını yapıyorlar.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından perdelenmiş olan Zât-ı Akdes,

Bütün zîruhların tesbihatıyla seni takdis etmek, niyet edip

سُبْحَانَكَ يَا مَنْ جَعَلَ مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ [2]

diyorum.

Yâ Rabbe'l-Âlemîn, yâ İlâhe'l-Evvelîne ve'l-Âhirin, yâ Rabbe's-Semâvâti ve'l-Aradîn,

1. bk. Alûsî, *Ruhu'l-Beyân*: 5:226; *Kurtubî*: 1:372.
2. "Ey su ile herşeyi canlandıran Zât-ı Akdes, Seni her türlü noksanlıktan tenzih ederim."

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın talimiyle ve Kur'ân-ı Hakîmin dersiyle anladım ve iman ettim ki:

Nasıl sema, feza, arz, berr ve bahr, şecer, nebat, hayvan, efradıyla, eczasıyla, zerrâtıyla Seni biliyorlar, tanıyorlar ve varlığına ve birliğine şehadet ve delâlet ve işaret ediyorlar. Öyle de, kâinatın hülâsası olan zîhayat ve zîhayatın hülâsası olan insan ve insanın hülâsası olan enbiya, evliya, asfiyanın hülâsası olan kalblerinin ve akıllarının müşahedat ve keşfiyat ve ilhamat ve istihracatıyla yüzer icma ve yüzer tevatür kuvvetinde bir kat'iyetle, Senin vücub-u vücuduna ve Senin vahdâniyet ve ehadiyetine şehadet edip ihbar ediyorlar, mu'cizat ve kerâmât ve yakînî burhanlarıyla haberlerini ispat ediyorlar.

Evet, kalblerde, perde-i gaybda ihtar edici bir Zâta bakan hiç bir hâtırat-ı gaybiye ve ilham edici bir Zâta baktıran hiç bir ilhâmât-ı sâdıka; ve hakkalyakîn sûretinde sıfât-ı kudsiye ve Esmâ-i Hüsnânı keşfeden hiçbir itikad-ı yakîne; ve enbiya ve evliyada, bir Vâcibü'l-Vücudun envârını aynelyakîn ile müşahede eden hiçbir nuranî kalp; ve asfiya ve sıddîkînde, bir Hâlık-ı Küll-i Şey'în âyât-ı vücubunu ve berâhin-i vahdetini ilmelyakîn ile tasdik eden, ispat eden hiçbir münevver akıl yoktur ki, Senin vücub-u vücuduna ve sıfât-ı kudsiyene ve Senin vahdetine ve ehadiyetine ve Esmâ-i Hüsnâna şehadet etmesin, delâleti

bulunmasın ve işareti olmasın.

Ve bilhassa, bütün enbiya ve evliya ve asfiya ve sıddîkînin imamı ve reisi ve hülâsası olan Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın ihbarını tasdik eden hiçbir mu'cizat-ı bâhiresi ve hakkaniyetini gösteren hiç bir hakikat-i aliyesi ve bütün mukaddes ve hakikatli kitapların hülâsatü'l-hülâsası olan Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyânın hiçbir âyet-i tevhidiye-i kàtıası ve mesâil-i imaniyeden hiçbir mesele-i kudsiyesi yoktur ki, Senin vücûb-u vücûduna ve kudsî sıfatlarına ve Senin vahdetine ve ehadiyetine ve esmâ ve sıfâtına şehadet etmesin ve delâleti olmasın ve işareti bulunmasın.

Hem nasıl ki bütün o yüz binler muhbir-i sâdıklar, mu'cizatlarına ve keramâtlarına ve hüccetlerine istinad ederek, Senin varlığına ve birliğine şehadet ederler. Öyle de, herşeye muhit olan Arş-ı Âzamın külliyat-ı umurunu idareden, tâ kalbin gayet gizli ve cüz'î hâtırâtını ve arzularını ve dualarını bilmek ve işitmek ve idare etmeye kadar cereyan eden rububiyetinin derece-i haşmetini ve gözümüz önünde hadsiz muhtelif eşyayı birden icad eden, hiçbir fiil bir fiile, bir iş bir işe mâniolmadan, en büyük bir şeyi en küçük bir sinek gibi kolayca yapan kudretinin derece-i azametini, icmâ ile, ittifak ile ilân ve ihbar ve ispat ediyorlar.

Hem nasıl ki, bu kâinatı, zîruha, hususan insana mükemmel bir saray hükmüne getiren ve Cenneti ve saadet-i ebediyeyi cin ve inse ihzar eden ve en küçük bir zîhayatı unutmayan ve en âciz bir kalbin tatminine ve taltifine çalışan rahmetinin hadsiz genişliğini ve zerrattan tâ seyyarata kadar bütün envâ-ı mahlûkatı emirlerine itaat ettiren ve teshir ve tavzif eden hâkimiyetinin nihayetsiz vüs'atini haber vererek, mu'cizat ve hüccetleriyle ispat ederler. Öyle de, kâinatı, eczaları adedince risaleler içinde bulunan bir kitab-ı kebir hükmüne getiren ve Levh-i Mahfuzun defterleri olan İmam-ı Mübîn ve Kitab-ı Mübînde, bütün mevcudatın bütün sergüzeştlerini kaydedip yazan ve umum çekirdeklerde umum ağaçlarının fihristlerini ve programlarını ve zîşuurun başlarında bütün kuvve-i hâfızalarda, sahiplerinin tarihçe-i hayatlarını yanlışsız, muntazaman yazdıran ilminin herşeye ihatasına ve herbir mevcuda çok hikmetleri takan, hattâ herbir ağaçta meyveleri sayısınca neticeleri verdiren ve herbir zîhayatta âzâları, belki eczaları ve hüceyratları adedince maslahatları takip eden, hattâ insanın lisanını çok vazifelerde tavzif etmekle beraber, taamların tatları adedince zevkî olan mizancıklar ile teçhiz ettiren hikmet-i kudsiyenin herbir şeye şümulüne; hem bu dünyada nümuneleri görülen celâlî ve cemâlî isimlerinin tecellileri daha parlak bir surette ebedü'l-âbâdda devam edeceğine ve bu fâni âlemde nümuneleri müşahede edilen ihsanatının daha şâşaalı bir surette dâr-ı saadette istimrarına ve bekàsına ve bu dünyada onları gören müştakların ebedde dahi refakatlerine ve beraber bulunmalarına bi'l-icmâ, bi'l-ittifak şehadet ve delâlet

ve işaret ederler.

Hem yüzer mu’cizât-ı bâhiresine ve âyât-ı kàtıasına istinaden, başta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ve Kur’ân-ı Hakîmin olarak, bütün ervâh-ı neyyire ashâbı olan enbiyalar ve kulûb-u nuraniye aktâbı olan evliyalar ve ukul-ü münevvere erbabı olan asfiyalar, bütün suhuf ve kütüb-ü mukaddesede, Senin çok tekrar ile ettiğin vaadlerine ve tehditlerine istinaden ve Senin kudret ve rahmet ve inayet ve hikmet ve celâl ve cemâlin gibi kudsî sıfatlarına ve şe’nlerine ve izzet-i celâline ve saltanat-ı rububiyetine itimaden ve keşfiyat ve müşahedat ve ilmelyakîn itikadlarıyla saadet-i ebediyeyi cin ve inse müjdeliyorlar ve ehl-i dalâlet için Cehennem bulunduğunu haber verip ilân ediyorlar ve iman edip şehadet ediyorlar.

Ey Kadîr-i Hakîm, ey Rahmân-ı Rahîm, ey Sâdıku’l-Va’di’l-Kerîm, ey izzet ve azamet ve celâl sahibi Kahhâr-ı Zülcelâl,

Bu kadar sadık dostlarını ve bu kadar vaadlerini ve bu kadar sıfât ve şuûnatını tekzip edip, saltanat-ı rububiyetinin kat’î mukteziyatını ve sevdiğin ve onlar dahi Seni tasdik ve itaatle kendilerini Sana sevdiren hadsiz makbul ibâdının hadsiz dualarını ve dâvâlarını reddederek, küfür ve isyan ile ve Seni vaadinde tekzip etmekle Senin azamet-i kibriyana dokunan ve izzet-i celâline dokunduran ve ulûhiyetinin haysiyetine ilişen ve şefkat-i rububiyetini müteessir eden ehl-i dalâlet ve ehl-i küfrü, haşrin inkârında tasdik etmekten yüz bin derece mukaddessin ve hadsiz derece münezzeh ve âlîsin. Böyle nihayetsiz bir zulümden, bir çirkinlikten, Senin nihayetsiz adaletini ve cemâlini ve rahmetini takdis ediyorum.

سُبْحَانَهُ وَتَعَالٰى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا[1] âyetini, vücudumun bütün zerrâtı adedince söylemek istiyorum. Belki, Senin o sadık elçilerin ve doğru dellâl-ı saltanatının hakkalyakîn, aynelyakîn, ilmelyakîn suretinde Senin uhrevî rahmet hazinelerine ve âlem-i bekàda ihsanatının definelerine ve dâr-ı saadette tamamiyle zuhur eden güzel isimlerinin harika güzel cilvelerine şehadet, işaret, beşaret ederler. Ve bütün hakikatlerin mercii ve güneşi ve hâmîsi olan Hak isminin en büyük bir şuâı, bu hakikat-ı ekber-i haşriye olduğunu, iman ederek Senin ibâdına ders veriyorlar.

1. “Allah, onların söyledikleri şeylerden pek münezzehtir ve pek büyük bir yücelikle yücedir.” İsrâ Sûresi, 17:43.

Ey Rabbu’l-Enbiyâ ve’s-Sıddıkîn,

Bütün onlar Senin mülkünde, Senin emrin ve kudretinle, Senin irade ve tedbirin ile, Senin ilmin ve hikmetinle musahhar ve muvazzaftırlar. Takdis, tekbir, tahmid, tehlil ile küre-i arzı bir zikirhâne-i âzam, bu kâinatı bir mescid-i ekber hükmünde göstermişler.

Yâ Rabbî ve yâ Rabbe’s-Semâvâti ve’l-Aradîn, yâ Halıkî ve yâ Halık-ı Küll-i Şey,

Gökleri yıldızlarıyla, zemini müştemilâtıyla ve bütün mahlukatı bütün keyfiyatıyla teshir eden kudretinin ve iradetinin ve hikmetinin ve hâkimiyetinin ve rahmetinin hakkı için, nefsimi bana musahhar eyle ve matlubumu bana musahhar kıl. Kur’ân’a ve imana hizmet için, insanların kalblerini Risale-i Nur’a musahhar yap. Ve bana ve ihvanıma iman-ı kâmil ve hüsn-ü hâtime ver. Hazret-i Mûsa Aleyhisselâma denizi ve Hazret-i İbrahim Aleyhisselâma ateşi ve Hazret-i Dâvud Aleyhisselâma dağı, demiri ve Hazret-i Süleyman Aleyhisselâma cinni ve insi ve Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâma şems ve kameri teshir ettiğin gibi, Risale-i Nur’a kalbleri ve akılları musahhar kıl. Ve beni ve Risale-i Nur Talebelerini nefis ve şeytanın şerrinden ve kabir azabından ve Cehennem ateşinden muhafaza eyle ve Cennetü’l-Firdevste mes’ut kıl! Âmin, âmin, âmin.

سُبْحَانَكَ لاَعِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَاعَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ [1]

وَاٰخِرُ دَعْوٰيهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ [2]

Kur’ân’dan ve münâcât-ı Nebeviye olan Cevşenü’l-Kebîrden aldığım bu dersimi, bir ibadet-i tefekküriye olarak Rabb-ı Rahîmimin dergâhına arz etmekte kusur etmişsem, kusurumun affı için Kur’ân’ı ve Cevşenü’l-Kebîri şefaatçi ederek rahmetinden affımı niyaz ediyorum.

Said Nursî

1. “Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başkabilgimiz yoktur. Muhakkak ki Sen, ilmi ve hikmeti herşeyi kuşatan Alîm-i Hakîmsin.” Bakara Sûresi, 2:32.
2. “Duâları ise şu sözlerle sona erer: ‘Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur.” Yûnus Sûresi,10:10.

Beşinci Kısım
Denizli hayatı

Risale-i Nur'un neşriyat ve fütuhat dairesi gittikçe genişliyor. İştiyakla Nurları okuyanlar, günden güne ziyadeleşiyor. Risale-i Nur'daki harika kuvvet ve tesiratın neticesini müşahede eden gizli İslâmiyet düşmanları yine bir entrika çevirip Risale-i Nur'a ve müellifi Bediüzzaman'a suikastle, "Bediüzzaman gizli cemiyet kuruyor, halkı hükûmet aleyhine çeviriyor, inkılâpları kökünden yıkıyor, Mustafa Kemal'e deccal, süfyan, din yıkıcısı diyor, bunu hadislerle ispat ediyor" gibi bir sürü bahaneler ve plânlarla itham edilerek Kastamonu'dan Denizli Ağır Ceza Mahkemesine, yüz yirmi altı talebesiyle beraber 1943 senesinde sevk ediliyor.[HAŞİYE-1] Sonra, Risale-i Nur Külliyatında siyasî bir mevzu olup olmadığını tetkik için birkaç memurdan müteşekkil bir ehl-i vukuf teşkil edilerek, müsadere edilen Nur Risaleleri ve mektuplar tetkike başlanınca, Bediüzzaman, "Bu vukufsuz ehl-i vukuf, Risale-i Nur'u tetkik edemez. Ankara'da yüksek, ilmî bir ehl-i vukuf teşkil ettirilsin. Avrupa'dan feylesoflar getirilsin. Eğer onlar bir suç bulurlarsa, en ağır cezaya razıyım" der. Bunun üzerine Risale-i Nur Külliyatı ve bütün mektuplar, Ankara'da profesörler ve yüksek âlimlerden mürekkep bir ehl-i vukufa satır satır tetkik ettirilir. Ehl-i vukuf tarafından, "Bediüzzaman'ın siyasî bir faaliyeti yoktur. Onun mesleğinde cemiyetçilik ve tarikatçılık mevcut değildir. Eserleri ilmî ve imanîdir, Kur'ân'ın bir tefsiridir" diye rapor veriliyor. Mahkemeye verilişindeki ithamlar, delilsiz ve ispatsız olduğu için, birtakım uydurma bahane ve tertiplerden ibaret olduğu anlaşılıyor. Neticede, Bediüzzaman büyük bir müdafaa yapıyor. Nihayet, mahkeme ittifakla 16.6.944 tarih ve 199/136 sayılı beraat kararını veriyor. Yüz otuz parça Risale-i Nur Külliyatının hepsine serbestiyet verip, sahiplerine tamamen iade ediyor. Beraat kararını, Temyiz Birinci Ceza Dairesi, 30.12.1944 tarihli ilâmla, ittifakla tasdik edip, Risale-i Nur dâvâsının hakkaniyeti kaziye-i muhkeme halini alıyor.

Haşiye-1 Denizlihapsinin yegâne sebebi, Risale-i Nur'un Isparta ve Kastamonu merkez olarak sair vilâyetlerde intişarı ve böylece din muhabbetinin gittikçe tezayüd etmesi idi. Hattâ, Denizli hapsinden az evvel, Yedinci Şua olan *Âyetü'l-Kübrâ* risalesi İstanbul'da gizli tab edilmişti. İman hakikatlerini harika bir surette izah ve ispat eden bu eser de din düşmanlarını telâşa düşürmüş ve Denizli hadisesine bir sebep gösterilmişti.

Bediüzzaman Said Nursî ve talebelerinden bir kısmı, hapiste dokuz ay kaldıktan sonra beraat kararı üzerine tahliye ediliyor. Fakat Said Nursî Hazretlerini hapishanede zehirliyorlar; ölüm tehlikesi geçiriyor. Cenab-ı Hakkın inayetiyle kurtuluyorsa da, tarihte hiçbir kimseye yapılmayan zulüm, işkence veihanetlere mâruz bırakılıyor. Bediüzzaman, gizli dinsiz münafıkların tahrikâtıyla girdiği bütün mahkemelerde olduğu gibi, bu idam plânıyla verildiği

mahkemede de hak ve hakikati, pervasızca ve ölümü hiçe sayarak haykırıyor.

Üstad Bediüzzaman, Denizlihapsinde Meyve Risalesini telif etmiştir. Bu risale, bilâhare Asâ-yı Musa mecmuasının başında neşredilmiştir. Meyve Risalesini, iki Cuma gününde telif etmiştir. Hapishanede bulunan bütün Nur Talebeleri ve diğer mahpuslar, Meyve Risalesini yazmışlar, o risalenin hakikatleriyle iştigal etmişlerdir. Hapishaneye kâğıt sokulmuyordu. O eser, gizliceyazılmıştır. Hattâ kibrit kutusuna yazmışlar ve bu gibi şartlar altındaçalışmışlardır…[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 "On Mes'ele"den ibaret olan çok ehemmiyetli "Meyve Risalesi"nden nümune olmak üzere Altıncı ve Yedinci Mes'eleler, Denizli Hayatının sonuna dercedilmiştir, müracaat edilsin.

Bediüzzaman Said Nursî'nin Denizli Mahkemesi'nde Yaptığı Müdafaadan Bazı Kısımlar

……

Evet, biz bir cemiyetiz ve öyle bir cemiyetimiz var ki, her asırda üç yüz elli milyon dahil mensupları var. Ve her gün beş defa namazla o mukaddes cemiyetin prensiplerine kemâl-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar.

[1] اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ kudsî programıyla birbirinin yardımına, dualarıyla ve mânevî kazançlarıyla koşuyorlar.

1. "Mü'minler kardeştirler." Hucurât Sûresi, 49:10.

İşte, biz bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efradındanız. Ve hususi vazifemiz de, Kur'ân'ın imanî hakikatlerini tahkikî bir surette ehl-i imana bildirip, onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve daimî ve berzahî haps-i münferitten kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyasî ve entrikalı cemiyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ittihamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve mânâsız, gizli cemiyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmeyiz…

Dünyaya karışmak arzusu bizde bulunsaydı, böyle sinek vızıltısı gibi değil, top güllesi gibi ses ve patlak verecekti. Divan-ı Harb-i Örfîde ve Mustafa Kemal'in hiddetine karşı, divan-ı riyasette, şiddetli ve dokunaklı müdafaa eden bir adam, on sekiz sene zarfında kimseye sezdirmeden dünya entrikalarını çeviriyor diye onu ittiham eden, elbette bir garazla eder.

Bu meselede benim şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez. O doğrudan doğruya Kur'ân'a bağlanmış. Ve Kur'ân dahi Arş-ı Âzam ile bağlıdır. Kimin haddi var, elini oraya uzatsın, o kuvvetli ipleri çözsün?

Hem bu memlekete maddî ve mânevî bereketi ve fevkalâde hizmeti, otuz üç âyât-ı Kur'âniyenin işârâtıyla ve İmam-ı Ali radıyallahu anhın üç kerâmât-ı gaybiyesiyle ve Gavs-ı Âzamın (k.s.) kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur, bizim âdi ve şahsî kusurumuzla mes'ul olmaz ve olamaz ve olmamalı. Yoksa bu memlekete hem maddî, hem mânevî telâfi edilmeyecek derecede zarar olacak.[HAŞİYE-1]

Bazı zındıkların şeytanetiyle Risale-i Nur'a karşı çevrilen plânlar ve hücumlar inşaallah bozulacaklar. Onun şakirtleri başkalara kıyas edilmez, dağıttırılmaz, vazgeçirilmez, Cenâb-ı Hakkın inayetiyle mağlûp edilmezler. Eğer maddî

müdafaadan Kur’ân men etmeseydi, bu milletin can damarı hükmünde umumun teveccühünü kazanan ve her tarafta bulunan o şakirtler, Şeyh Said ve Menemen hâdiseleri gibi cüz’î ve neticesiz hâdiselerle bulaşmazlar. Allah etmesin, eğer mecburiyet derecesinde onlara zulmedilse ve Risale-i Nur’a hücum edilse, elbette hükümeti iğfal eden zındıklar ve münâfıklar bin derece pişman olacaklar.

Elhâsıl, madem biz ehl-i dünyanın dünyalarına ilişmiyoruz; onlar da bizim âhiretimize, imanî hizmetimize ilişmesinler.

Mevkuf

Said Nursî

Haşiye-1 Bu istida, Kastamonu zelzelesinden yirmi gün evvel yazılmıştı. Risale-i Nur bereketiyle her vilayetten ziyade âfâttan mahfuz kalmıştı. Şimdi âfât başladı ve dâvamızı tasdik etti.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Efendiler,

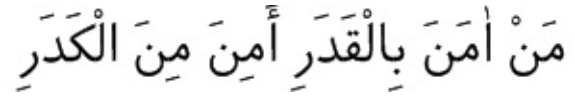
1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

Size kat'î haber veriyorum ki, buradaki zâtların, bizimle ve Risale-i Nur'la münasebeti olmayan veya az bulunanlardan başka, istediğiniz kadar hakikîkardeşlerim ve hakikat yolunda hakikatli arkadaşlarım var. Biz Risale-iNur'un keşfiyat-ı kat'iyesiyle iki kere iki dört eder derecesinde sarsılmaz bir kanaatla bilmişiz ki, ölüm bizim için, sırr-ı Kur'ân ile, idam-ı ebedîden terhis tezkeresine çevrilmiş. Ve bize muhalif ve dalâlette gidenler için, o kat'î ölüm, ya idam-ı ebedîdir—eğer âhirete kat'î imanı yoksa—veya ebedî ve karanlıklı haps-i münferittir—eğer âhirete inansa ve sefahet ve dalâlette gitmişse.—Acaba dünyada bu mes'eleden daha büyük, daha ehemmiyetli bir mesele-i insaniye var mı ki, bu ona âlet olsun? Sizden soruyorum.

Madem yoktur ve olamaz. Neden bizimle uğraşıyorsunuz? Biz en ağır cezanıza karşı kendimiz, âlem-i nura gitmek için bir terhis tezkeresini alıyoruz diye kemâl-i metanetle bekliyoruz. Fakat bizi reddedip dalâlet hesabına mahkûm edenleri, sizi bu mecliste gördüğümüz gibi, idam-ı ebedî ile ve haps-i münferitle mahkûm ve pek yakın bir zamanda o dehşetli cezayı çekeceklerini müşahede derecesinde biliyoruz, belki görüyoruz, onlara insaniyet damarıyla cidden acıyoruz. Bu kat'î ve ehemmiyetli hakikatı ispat etmeye ve en mütemerridleri dahi ilzam etmeye hazırım. Değil vukufsuz, garazkâr, mâneviyatta behresiz ehl-i vukufa karşı, belki en büyük âlim ve feylesoflarınıza karşı gündüz gibi ispat etmezsem, her cezaya razıyım!

İşte, yalnız bir nümune olarak, iki Cuma gününde mahpuslar için telif edilen ve Risale-i Nur'un umdelerini ve hülâsa ve esaslarını beyan ederek Risale-i Nur'un bir müdafaanamesi hükmüne geçen Meyve Risalesini ibraz ediyorum ve Ankara makamatına vermek için, yeni harflerle yazdırmaya müşkülâtlar içinde gizli çalışıyoruz. İşte onu okuyunuz, tam dikkat ediniz. Eğer kalbiniz—nefsinize karışmam—beni tasdik etmezse, bana şimdiki tecrid-i mutlak içinde her hakaret ve işkenceyi de yapsanız, sükût edeceğim.

Elhâsıl, ya Risale-i Nur'u tam serbest bırakınız, veyahut bu kuvvetli vezedelenmez hakikati elinizden gelirse kırınız! Ben şimdiye kadar sizi ve dünyanızı düşünmüyordum ve düşünmeyecektim. Fakat mecbur ettiniz. Belki de sizi ikaz etmek lâzımdı ki, kader-i İlâhî bizi bu yola sevk etti. Biz de [1]

düstur-u kudsîyi kendimize rehber edip, herbir sıkıntılarınızı sabır ile karşılayacağız diye azmettik.

Mevkuf

Said Nursî

1. Kadere iman eden, kederden emin olur.

[1]

Zaman-ı Saadetten şimdiye kadar câri bir âdet-i İslâmiyeye ittibaen Risale-i Nur’un hususî menbaları olan yüzer âyât-ı meşhureyi büyük bir En’âm gibi “Hizb-i Kur’ânî” yaptığımızı, “Dinde tahrifat yapıyor” diye muaheze etmişler.

Hem bir sene cezasını çektiğim ve mahrem tutulan ve zabıtnamede kaydedildiği gibi odun yığınları altından çıkarılan Tesettür Risalesi ile bu sene yazılmış ve neşredilmiş gibi, bizi ittiham etmek ister. Hem Ankara’da hükümetin riyasetinde bulunan birisine (Mustafa Kemal’e) söylediğim itirazlara ve ağır sözlere mukabele etmeyip sükût eden ve o öldükten sonra, onun yanlışını gösteren bir hakikat-i hadîsiyeyi beyandaki fıtrî ve lüzumlu ve küllî ve mahrem tenkitlerim, medar-ı mes’uliyet yapılmış. Ölmüş, alâkası kesilmiş bir şahsın hatırı nerede; hükümetin ve milletin bir hatırası ve Cenâb-ı Hakkın bir tecellî-i hâkimiyeti olan adaletleri, kanunları nerede?

Hem biz hükümet-i cumhuriye esaslarından en ziyade kendimize medar-ı istinat ve onun ile kendimizi müdafaa ettiğimiz “hürriyet-i vicdan” esası, bizim aleyhimizde medar-ı mes’uliyet tutulmuş. Güya biz “hürriyet-i vicdan” esasına muarız gidiyoruz!

Hem medeniyetin seyyiatını ve kusurlarını tenkit etmesinden, hatır ve hayâlime gelmeyen bir şeyi zabıtnamelerde isnat ediyor: Güya ben radyo,[HAŞİYE-1] tayyare ve şimendiferin kullanılmasını kabul etmiyorum diye, terakkiyat-ı hâzıra aleyhinde bulunduğumla mes’ul ediyor!

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.
Haşiye-1 Radyo gibi azîm bir nimet-i İlâhiyeye karşı azîm bir şükür olmak için, “Radyo Kur’ân’ı okuyup bütün zemin yüzündeki insanlara dinlettirip, küre-i havanın bir hâfız-ı Kur’ân olmasıdır” demiştim.

İşte bu nümunelere kıyasen, ne kadar hilâf-ı adâlet bir muamele olduğunu, inşâallah, insaflı ve adaletli olan Denizli Müddeiumumîsi ve Mahkemesi göstererek, o zabıtnamelerin evhamlarına ehemmiyet vermeyecekler.

Hem en acîbi budur ki: Başka mahkemenin müdde-i umumîsi benden sordu: “Mahrem Beşinci Şuâda demişsin: ‘Ordu dizginini o dehşetli şahsın elinden kurtaracak.’ Muradın, orduyu hükümete karşı itaatsizliğe sevk etmektir.” Ben de dedim: “Maksadım, o kumandan ya ölecek veya tebdil edilecek, ordu onun tahakkümünden kurtulacak demektir. Acaba, hem gayet mahrem, sekiz senede

yalnız iki defa elime geçen ve aynı zamanda kaybedilen, hem âhirzamana ait bir hadîsin mânâsını küllî bir surette beyan eden, hem aslı eskiden telif edilen bir risale, hem birtek nefer görmediği halde nasıl sebeb-i ittiham olur?” Maatteessüf, o insafsızların o acip ittihamı iddianameye girmiş.

Hem en garibi şudur ki: Bir yerde demişim: “Cenâb-ı Hakkın büyük nimetleri olan tayyare, şimendifer ve radyoya, büyük şükürle mukabele lâzımken, beşer şükür etmedi, tayyarelerle başlarına bomba yağdı. Ve radyo öyle büyük bir nimet-i İlâhiyedir ki, ona mukàbil şükür ise, o radyo milyonlar dilli bir küllî hâfız-ı Kur’ân olup, bütün zemin yüzündeki insanlara Kur’ân’ı dinlettirsin.[1] Ve Yirminci Sözde Kur’ân’ın medeniyet harikalarından gaybî haber verdiğini beyan ederken, bir âyetin işareti olarak, kâfirler şimendiferle âlem-i İslâmı mağlûp ederler” demişim. İslâmı bu harikalara teşvik ettiğim halde, bir sebeb-i ittiham olarak, “Şimendifer ve tayyare ve radyo gibi terakkiyat-ı hâzıra aleyhinde” diye, iddianamenin âhirinde, beni evvelki müdde-i umumînin garazlarına binaen ittiham eder.

1. Üstadımızın senelerce evvel haber verdiği ve temenni ettiği bir hakikatmemleketimizde de tahakkuk etmiş bulunuyor. Elhamdü lillah, şimdiraydomuzda Kur’ân okunuyor. İnşaallah öyle bir zaman gelecektir ki, Kur’ân hakikatleri olan Risale-i Nur, radyolarla ders verilecek, beşeriyet büyük istifadelere nail olacaktır.

Talebeleri

Hem hiçbir münasebeti olmadığı halde, bir adam Risale-i Nur’un ikinci bir ismi olan “Risaletü’n-Nur” tâbirinden, “Kur’ân’ın nurundan bir risalettir, bir ilhamdır” demiş. İddianamede başka yerin verdikleri yanlış mânâ ile, güya “Risale-i Nur bir resuldür” diye benim için bir sebeb-i ittiham tutulmuş.

Hem müdafaatımda yirmi yerde kat’î bir surette hüccetlerle ispat etmişiz ki, bütün dünyaya karşı da olsa din ve Kur’ân ve Risale-i Nur’u âlet edemeyiz ve edilmez ve biz onların bir hakikatini dünya saltanatına değiştirmeyiz ve bilfiil öyleyiz. Bu dâvânın emareleri yirmi senede binlerdir. Madem böyledir; ben ve biz bütün kuvvetimizle deriz: [1] حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

Said Nursî

1. “Allah bize yeter; O ne güzel vekildir.” Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

İddianameye karşı itiraznamenin tetimmesidir

Bu itirazda muhatabım DenizliMahkemesi ve müddeiumumîsi değil, belki başta Isparta ve İnebolu müddeiumumîleri olarak, yanlış ve nâkıs zabıtnameleriyle buradaki acip iddianâmeyi aleyhimize verdiren garazkâr ve vehham memurlardır.

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

Evvelâ: Asl u faslı olmayan ve hatırıma gelmeyen bir siyasî cemiyet namını mâsum ve siyasetle hiç alâkaları olmayan Risale-i Nur talebelerine takıp ve o daire içine giren ve iman ve âhiretinden başka hiç bir maksatları bulunmayan bîçareleri, o cemiyetin nâşiri, ya faal bir rüknü veya mensubu veya Risale-i Nur'u okumuş veya okutmuş veya yazmış diye suçlu sayıp mahkemeye vermek ne kadar adaletin mahiyetinden uzak olduğunun kat'î bir hücceti şudur ki:

Kur'ân aleyhinde yazılan, Doktor Duzi'nin ve sair zındıkların o muzır eserlerini okuyanlara, hürriyet-i fikir ve hürriyet-i ilmiye düsturuyla bir suç sayılmadığı halde, hakikat-i Kur'âniyeyi ve imaniyeyi öğrenmeye gayet muhtaç ve müştak olanlara güneş gibi bildiren Risale-i Nur'u okumak ve yazmak bir suç sayılmış. Ve hem, yüz risale içinde yanlış mânâ verilmemek için mahrem tuttuğumuz ve neşrine izin vermediğimiz iki üç risalede yalnız birkaç cümlelerini bahane gösterip itham etmiş. Halbuki, o risaleleri—biri müstesna—Eskişehir Mahkemesi tetkik etmiş, icabına bakmış; ve müstesna ise, hem istidamda ve hem itiraznamemde gayet kat'î cevap verildiği ve "Elimizde nur var, siyaset topuzu yok" diye Eskişehir Mahkemesinde yirmi vech ile kat'î ispat edildiği halde, o insafsız müddeîler, üç mahrem ve neşrolunmayan risalelerin üç dört cümlelerini bütün Risale-i Nur'a teşmil eder gibi, Risale-i Nur'u okuyan ve yazanı suçlu ve beni de "hükûmetle mübareze eder" diye ittiham etmişler.

Ben ve bana yakın ve benimle görüşen dostlarımı işhad ve kasemle temin ederim ki, bu on seneden ziyadedir ki, iki reisten ve bir mebustan ve Kastamonu Valisinden başka, hükûmetin erkânını, vükelâsını, kumandanları, memurları, mebusları kimler olduğunu kat'iyen bilmiyorum ve bilmeyi de merak etmemişim. Acaba hiç imkânı var mı ki, bir adam mübareze ettiği adamları tanımasın ve bilmeyi merak etmesin? Dost mu, düşman mı, karşısındakini tanımasına ehemmiyet vermesin? Bu hallerden anlaşılıyor ki, bil'iltizam herhalde beni mahkûm etmek için gayet asılsız bahaneleri icad ederler.

Madem keyfiyet böyledir. Ben de buranın mahkemesine değil, belki o insafsızlara derim:

Ben, sizin bana vereceğiniz en ağır cezanıza da beş para vermem ve hiç ehemmiyeti yok. Çünkü ben kabir kapısında, yetmiş yaşındayım. Böyle mazlum ve mâsum bir iki sene hayatı şehadet mertebesiyle değiştirmek, benim için büyük saadettir. Risale-i Nur'un binler hüccetleriyle kat'î imanım var ki, ölüm bizim için bir terhis tezkeresidir. Eğer idam da olsa, bizim için bir saat zahmet, ebedî bir saadetin ve rahmetin anahtarı olur. Fakat, siz, ey zındıka hesabına adliyeyi şaşırtan ve hükûmeti bizimle sebepsiz meşgul eden insafsızlar! Kat'î biliniz ve titreyiniz ki, siz idam-ı ebedî ile ve ebedî haps-i münferitle mahkûm oluyorsunuz. İntikamımız sizden pek çok ve muzaaf bir surette alınıyor görüyoruz. Hattâ size acıyoruz.

Evet, bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikati, elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun idamından kurtulmak çaresi, insanların her meselesinin fevkinde en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyac-ı zaruri ve kat'îsidir. Acaba, bu çareyi kendine bulan Risale-i Nur şakirtlerini ve o çareyi binler hüccetler ile bulduran Risale-i Nur'u âdi bahanelerle ittiham edenler ne kadar kendilerini hakikat ve adalet nazarında müttehem oluyor, divaneler de anlar.

Bu insafsızları aldatan ve hiçbir münasebeti olmayan bir siyasî cemiyet vehmini veren üç maddedir.

Birincisi: Eskiden beri benim talebelerim benimle kardeş gibi şiddetli alâkadar olmaları, bir cemiyet vehmini vermiş.

İkincisi: Risale-i Nurun bazı şâkirtleri her yerde bulunan ve cumhuriyet kanunları müsaade eden ve ilişmeyen vecemaat-ı İslâmiye heyetleri gibi hareket etmelerinden, bir cemiyet zannedilmiş. Halbuki o mahdut üç dört şakirtin niyetleri cemiyet memiyet değil, belki sırf hizmet-i imaniyede hâlis bir kardeşlik ve uhrevî tesanüddür.

Üçüncüsü: O insafsızlar kendilerini dalâlet ve dünyaperestlikte bildiklerinden ve hükûmetin bazı kanunlarını kendilerine müsaitbulduklarından, fikren diyorlar ki: "Herhalde Said ve arkadaşlarıbizlere ve hükûmetin, bizim medenîce nâmeşru hevesatımıza müsait kanunlarına muhaliftirler. Öyle ise muhalif bir cemiyet-i siyasidirler." Ben de derim:

Hey bedbahtlar! Dünya ebedî olsaydı ve insan içinde daimî kalsaydı ve insanî vazifeler yalnız siyaset bulunsaydı, belki buiftiranızda bir mânâ bulunabilirdi. Hem eğer ben siyasetle işegirseydim, yüz risalede on cümle değil, belki bin cümleyi siyasetvâri ve mübarezekârâne bulacaktınız. Hem farz-ı muhal olarak,

eğer biz dahi sizin gibi bütün kuvvetimizle dünya maksatlarına ve keyiflerine ve siyasetlerine çalışıyoruz diye—ki; şeytan da bunuinandırmaya çalışamıyor ve kimseye kabul ettiremez—haydi böyle de olsa,madem bu yirmi senede hiçbir vukuatımız gösterilmiyor; ve hükûmet ele bakar, kalbe bakamaz; ve herbir hükûmette şiddetli muhalifler bulunur. Elbette adliye kanunu ile bizleri mes'ul etmezsiniz. Son sözüm:

حَسْبِيَ اللّٰهُ لاَ إِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيم[1]

Said Nursî

1. "Allah bana yeter. Ondan başka ibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ben Onatevekkül ettim. Yüce Arşın Rabbi de sadece Odur." Tevbe Sûresi, 9:129.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Eskişehir Mahkemesinde gizli kalmış, resmen zapta geçmemiş ve müdafaatımda dahi yazılmamış bir eski hatırayı ve lâtif bir vakıa-i müdafaayı beyan ediyorum.

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

Orada benden sordular ki: "Cumhuriyet hakkında fikrin nedir?"

Ben de dedim: "Eskişehir mahkeme reisinden başka daha sizler dünyaya gelmeden ben dindar bir cumhuriyetçi olduğumu elinizdeki tarihçe-i hayatım ispat eder. Hülâsası şudur ki: O zaman şimdiki gibi, hâli bir türbe kubbesinde inzivada idim. Bana çorba geliyordu. Ben de tanelerini karıncalara verirdim, ekmeğimi onun suyuyla yerdim. İşitenler benden soruyordular. Ben dederdim: Bu karınca ve arı milletleri cumhuriyetçidirler. O cumhuriyetperverliklerine hürmeten, tanelerini karıncalara verirdim."

Sonra dediler: "Sen Selef-i Salihîne muhalefet ediyorsun."

Cevaben diyordum: "Hulefâ-i Râşidîn, herbiri hem halife, hem reis-i cumhur idi. Sıddîk-ı Ekber (r.a.), Aşere-i Mübeşşereye ve Sahabe-i Kirama elbette reis-i cumhur hükmünde idi. Fakat mânâsız isim ve resim değil, belki hakikat-i adaleti ve hürriyet-i şer'iyeyi taşıyan mânâ-yı dindar cumhuriyetin reisleri idiler."

İşte, ey müddeiumumî ve mahkeme âzâları.

Elli seneden beri bende bulunan bir fikrin aksiyle beni ittiham ediyorsunuz. Eğer lâik cumhuriyet soruyorsanız, ben biliyorum ki, lâik mânâsı, bîtaraf kalmak, yani hürriyet-i vicdan düsturuyla, dinsizlere ve sefahetçilere ilişmediği gibi, dindarlara ve takvâcılara da ilişmez bir hükûmet telâkki ederim. On senedir (şimdi yirmi sene oluyor) ki hayat-ı siyasiye ve içtimaiyeden çekilmişim. Hükümet-i Cumhuriye ne hal kesb ettiğini bilmiyorum. El'iyâzü billâh, eğer dinsizlik hesabına imanına ve âhiretine çalışanları mes'ul edecek kanunları yapan ve kabul eden bir dehşetli şekle girmişse, bunu size bilâperva ilân ve ihtar ederim ki, bin canım olsa, imana ve âhiretime feda etmeye hazırım. Ne yaparsanız yapınız, benim son sözüm حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ [1] olarak, siz beni idam ve ağır ceza ile zulmen mahkûm etmenize mukàbil derim:

Ben Risale-i Nur'un keşf-i kat'îsiyle, idam olmuyorum. Belki terhis edilip nur âlemine ve saadet âlemine gidiyorum. Ve sizi, ey dalâlet hesabına bizi ezen bedbahtlar, idam-ı ebedî ile ve daimî haps-i münferitle mahkûm bildiğimden ve

gördüğümden, tamamıyla intikamımı sizden alarak kemâl-i rahat-ı kalble teslim-i ruh etmeye hazırım.

Mevkuf

Said Nursî

1. “Allah bize yeter; O ne güzel vekildir.” Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Efendiler,

Çok emarelerle kat’î kanaatim gelmiş ki, hükümet hesabına, “hissiyat-ı diniyeyi âlet ederek emniyet-i dahiliyeyi ihlâl etmek” için bize hücum edilmiyor. Belki bu yalancı perde altında, zındıka hesabına, bizim, imanımız için ve imana ve emniyete hizmetimiz için bize hücum edildiğine çok hüccetlerden bir hücceti şudur ki:

Yirmi sene zarfında, Risale-i Nur’un yirmi bin nüshaları ve parçalarını yirmi bin adamlar okuyup kabul ettikleri halde, Risale-i Nur’un şakirtleri tarafından emniyetin ihlâline dair hiçbir vukuat olmamış ve hükümet kaydetmemiş ve eski ve yeni iki mahkeme bulmamış. Halbuki, böyle kesretli ve kuvvetli propaganda, yirmi günde vukuatlar ile kendini gösterecekti. Demek hürriyet-i vicdan prensibine zıt olarak, bütün dindar nasihatçilere şâmil, lâstikli bir kanunun yüz altmış üçüncü (163) maddesi sahte bir maskedir. Zındıklar, bazı erkân-ı hükümeti iğfal ederek, adliyeyi şaşırtıp, bizi herhalde ezmek istiyorlar.

Madem hakikat budur; biz de bütün kuvvetimizle deriz: Ey dinini dünyaya satan ve küfr-ü mutlaka düşen bedbahtlar! Elinizden ne gelirse yapınız. Dünyanız başınızı yesin ve yiyecek. Yüzer milyon kahraman başlar feda oldukları bir kudsî hakikate başımız dahi feda olsun! Her ceza ve idamınıza hazırız. Hapsin harici, bu vaziyette, yüz derece dahilinden daha fenadır. Bize karşıgelen böyle bir istibdad-ı mutlak altında hiçbir hürriyet—ne hürriyet-i ilmiye, ne hürriyet-i vicdan, ne hürriyet-i diniye—olmamasından, ehl-i namus ve diyanet ve taraftar-ı hürriyet olanlara ya ölmek veya hapse girmekten başka çare kalmaz. Biz de اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ [2] diyerek Rabbimize dayanıyoruz.

Mevkuf

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.
2. “Biz Allah’ın kullarıyız; sonunda yine Ona döneceğiz.” Bakara Sûresi, 2:156.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Mahkeme Reisi Ali Rıza Beyefendi,

Hukukumu müdafaa etmek için ehemmiyetli bir talebim ve bir ricam var.

Ben yeni harfleri bilmiyorum ve eski yazım da pek nâkıstır, hem beni başkalarla görüştürmüyorlar. Adeta tecrid-i mutlak içindeyim. Hattâ iddianame on beş dakikadan sonra benden alındı. Hem avukat tutmak iktidarım yok. Hattâ size takdim ettiğim müdafaatımın, çok zahmetle, bir kısmını gizli olarak ancak yeni harfle bir suretini alabildim. Hem Risale-i Nur'un bir nevi müdafaanamesi ve mesleğinin hülâsası olan Meyve Risalesinin bir suretini müdeiumuma vermek için ve bir iki suretini Ankara makamatına göndermek için yazdırmıştım. Birden onları elimden aldılar, daha vermediler. Halbuki Eskişehir adliyesi, bize bir makineyi hapse gönderdi. Biz müdafaatımızı onda, yeni harfle, bir iki nüsha yazdık; hem o mahkeme dahi yazdı. İşte ehemmiyetli talebim: Ya bize bir makineyi siz veriniz veya bize müsaade ediniz, biz celb edeceğiz, tâ ki hem müdafaatımı, hem Risale-i Nur'un müdafaanamesi hükmündeki risaleyi yeni harfle iki üç suretini alıp, hem Adliye Vekâletine, hem Heyet-i Vekileye, hem Meclis-i Mebusana, hem Şûrâ-yı Devlete göndereceğiz. Çünkü, iddianamede bütün esas, Risale-i Nur'dur. Ve Risale-i Nur'a ait dâvâ ve itiraz, cüz'î bir hâdise ve şahsî bir mes'ele değil ki çok ehemmiyet verilmesin. Belki bu milleti ve memleketi ve hükümeti ciddî alâkadar edecek ve dolayısıyla âlem-i İslâmın nazar-ı dikkatini ehemmiyetli bir surette celb edecek bir küllî hâdise hükmünde ve umumî bir meseledir.

Evet Risale-i Nur'a perde altında hücum eden, ecnebî parmağıyla bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan âlem-i İslâmın teveccühünü ve muhabbetini ve uhuvvetini kırmak ve nefret verdirmek için siyaseti dinsizliğe âlet ederek perde altında küfr-ü mutlakı yerleştirenlerdir ki, hükûmeti iğfal ve adliyeyi iki defadır şaşırtıp der: "Risale-i Nur ve şakirtleri dini siyasete âlet eder; emniyete zarar ihtimali var."

Hey bedbahtlar! Risale-i Nur'un gerçi siyasetle alâkası yoktur. Fakat küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakın altı olan anarşiliği ve üstü olan istibdad-ı mutlakı esasıyla bozar, reddeder. Emniyeti, âsâyişi, hürriyeti, adaleti temin ettiğine yüzer hüccetlerden biri, bu müdafaanamesi hükmündeki Meyve Risalesidir. Bunu âlî bir heyet-i ilmiye ve içtimaiye tetkik etsinler. Eğer beni tasdik etmezlerse, ben her cezaya ve işkenceli idama razıyım.

Mevkuf
Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Reis Beyefendi,

Kararnamede üç madde esas tutulmuş:

*Birisi,*cemiyettir. Ben buradaki bütün Risale-i Nur şakirtlerini ve benimle görüşenleri veya okuyan ve yazanlarını ayniyle işhad ediyorum. Onlardan sorunuz ki, ben hiç birisine dememişim: “Bir cemiyet-i siyasiye veya cemiyet-i Nakşiye teşkil edeceğiz.” Daima dediğim budur: “Biz, imanımızı kurtarmaya çalışacağız.” Umum ehl-i iman dahil oldukları ve üç yüz milyondan ziyade efradı bulunan bir mukaddes cemaat-i İslâmiyeden başka mâbeynimizde medar-ı bahs olmadığını ve Kur’ân’da “Hizbullah” nâmı verilen ve umum ehl-i imanın uhuvveti cihetiyle kendimizi, Kur’ân’a hizmetimiz için Hizbü’l-Kur’ân, Hizbullah dairesinde bulmuşuz. Eğer kararnamede bu mânâ murad ise, bütün ruhumuzla, kemâl-i iftiharla itiraf ederiz. Eğer başka mânâlar murad ise, onlardan haberimiz yoktur!

İkinci madde: Kararnamenin itirafıyla, Kastamonu zabıtasının rapor ve tasdikiyle, hiç neşrolunmayacak tarzda odun ve kömür yığınları altında ve mıhlı sandıklarda bulunan ve Eskişehir Mahkemesinin tetkikinden ve tenkidinden geçen ve bir hafif cezayı çektiren ve kat’iyen mahrem tutulan “Tesettür Risalesi” ve “Hücumat-ı Sitte ve Zeyli” risalesi gibi kitaplardan bazı cümlelerine yanlış mânâ vererek, dokuz seneevvelki zamana bizi götürüp, cezasını çektiğimiz suçla mes’ul etmekistiyor.

Üçüncü madde: Kararnamede kaç yerinde “Devletin emniyetini ihlâl edebilir veya yapabilir” gibi tâbirlerle imkânat, vukuat yerinde istimal edilmiş. Herkes, mümkündür ki, bir katl yapsın. Bu imkân ile mes’ul olabilir mi?

Mevkuf

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Reis Beyefendi,

Ankara makamatına ve Reis-i cumhura istida suretinde gönderdiğim müdafaanamemi ve Başvekâletin de bunu ehemmiyetle kabul ettiklerini gösteren cevabî mektubunu rabten sunuyorum, takdim ederim. Makam-ı iddianın aleyhimizde beyan ettiği asılsız, ittihamkârâne evhamın kat'î cevapları bu müdafaatımda vardır. Sair yerlerin garazkârâne ve sathî zabıtnamelerine bina edilen buranın ehl-i vukuf raporunda hilâf-ı vâki ve mantıksız çok sözler vardır ki, onlara karşı da bu itiraznamem takdim edilmişti.

Ezcümle: Size evvelce arz ettiğim gibi, Eskişehir Mahkemesine, 163'üncü madde ile beni mahkûm etmek istedikleri zaman demiştim: "Hükûmet-i Cumhuriyenin iki yüz mebusu içinde aynı rakam 163 mebusun imzalarıyla Van'daki dârülfünunuma (medreseme) yüz elli bin banknot tahsisat kabul etmeleri ve onunla hükûmet-i cumhuriyenin bana karşı teveccühü, bu 163'üncü maddeyi hakkımda hükümden iskat ediyor" dediğim halde, o ehl-i vukuf, "163 mebus Said aleyhinde takibat yapmışlar" diye tahrif etmiş! İşte makam-ı iddia da, bu ehl-i vukufun böyle bütün bütün asılsız ittihamlarına binaen bizi mes'ul tutuyor. Halbuki, meclisinizin kararıyla, en yüksek heyet-i ilmiye ve fenniyenin tetkikine ve tahkikine havale edilen Risale-i Nur'un bütün eczaları tetkikten sonra, bil'ittifak, hakkımızda: "Said'in ve Risale-i Nur şakirtlerinin yazılarında dini, mukaddesatı âlet edip devletin emniyetini ihlâle teşvik veya bir cemiyet kurmak ve hükûmete karşı bir su-i maksadı bulunmak kasdında olduğunu gösterir bir sarahat ve emare olmadığını ve Said'in şakirtleri, muhaberelerinde hükûmete karşı kötü bir kasıt beslemek, bir cemiyet kurmak veya tarîkat gütmek fikriyle hareket etmedikleri anlaşılmaktadır" diye müttefikan karar vermişler.

Hem ehl-i vukuf, "Said Nursî'nin yüzde doksan risalesi, hem samimî, hem hasbî, hem ilim ve hakikat ve din esaslarından hiçbir cihetle ayrılmamışlar; bunlarda, dini âlet etmek veya cemiyet teşkil etmeye, emniyeti ihlâl hareketinin bulunmadığı sarihtir. Şakirtlerin birbiriyle ve Said Nursî ile muhabere mektupları da bu nevidendirler. Beş on mahrem ve şekvâlı ve gayr-ı ilmî olan risalelerden başka bütün risaleleri herbiri bir âyetin tefsiri ve bir hadîs-i şerifin hakikati namına yazılmışlardır. Din, iman, Allah, peygamber, âhiret akîdelerini ve ibarelerini açıkça anlatmak için temsillerle yazılmış ve ilmî görüşleri ve ihtiyarlara ve gençlere ahlâkî öğütler ve hayat tecrübesinden alınmış ibretli

vak’alar ve faideli menkıbeleri ihtiva eden, mevcudun yüzde doksanını teşkil eden risalelerdir. Hükûmete ve idareye ve âsâyişe ilişecek ciheti yoktur” diye müttefikan karar vermişler.

İşte, makam-ı iddia, bu yüksek ehl-i vukufun raporuna bakmayarak, eski ve müşevveş ve nâkıs rapora binaen acip tarzlarda bizi ittiham etmesinden, hakikaten fevkalhad müteessir bulunmaktayız. Bu insaflı mahkemenin müsellem insaflarına elbette yakıştırmayız. Hattâ—temsilde hata olmasın—bir Bektaşiye “Niçin namaz kılmıyorsun?” demişler. O da “Kur’ân’da لاَ تَقْرَبُوا الصَّلٰوةَ [2] var” demiş. Ona demişler: “Bunun arkasını, yani وَاَنْتُمْ سُكَارٰى [3] yı da oku” denildiğinde, “Ben hafız değilim” demiş olması kàbilinden, Risale-i Nur’un bir cümlesini tutup o cümleyi tâdil ve neticeyi beyan eden âhirini almayarak aleyhimizde verilmektedir. Takdim edeceğim müdafaanamemde, o iddianameye karşı mukayese edildiğinde bunun otuz kırk misali görülecektir. Bu nümunelerden lâtif bir vakıayı beyan ediyorum:

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.
2. “Namaza yaklaşmayın…” Nisâ Sûresi, 4:43.
3. “Sarhoş iken…” Nisâ Sûresi, 4:43.

EskişehirMahkemesinde makam-ı iddianın nasılsa bir sehiv neticesi, Risale-i Nur’un iman derslerine “Halkları ifsad ediyor” gibi bir tâbir ve sonradan o tâbirden vazgeçtiği halde, Risale-i Nur şakirtlerinden Abdürrezzak nâmında bir zât mahkemeden bir sene sonra demiş:

“Hey bedbaht! Otuz üç âyât-ı Kur’âniye işârâtının takdirine mazhar ve İmam-ı Ali’nin (r.a.) üç kerametinin ihbar-ı gaybîsiyle ve Gavs-ı Âzamın (k.s.) kuvvetli bir tarzda ihbarıyla kıymet-i diniyesi tahakkuk eden ve bu yirmi sene zarfında idareye hiçbir zararı dokunmayan ve hiç kimseye hiçbir zarar vermemesiyle beraber binler vatan evlâdını tenvir ve irşad eden ve imanlarını kuvvetlendiren ve ahlâklarını düzelten Risale-i Nur’un irşadlarına ‘ifsad’ diyorsun. Allah’tan korkmuyorsun, dilin kurusun!” demiş.

Şimdi, bu şakirdin haklı olarak bu sözünü makam-ı iddia gördüğü halde, “Said, etrafına fesat saçmış” tabirini insafınıza ve vicdanınıza havale ediyorum.

Makam-ı iddia, Risale-i Nur’un içtimaî derslerine ilişmek fikriyle, “Dinin tahtı ve makamı, vicdandır; hükme, kanuna bağlanmaz. Eskiden bağlanmasıyla içtimaî keşmekeşler olmuştur” dedi. Ben de derim ki:

Din yalnız iman değil; belki amel-i salih dahi dinin ikinci cüz’üdür. Acaba katl, zina, sirkat, kumar, şarap gibi hayat-ı içtimaiyeyi zehirlendiren pek çok büyük günahları işleyenleri onlardan men etmek için, yalnız hapis korkusu ve hükûmetin bir hafiyesinin görmesi tevehhümü kâfi gelir mi? O halde, her

hanede, belki herkesin yanında daima bir polis, bir hafiye bulunmak lâzım gelir ki, serkeş nefisler kendilerini o pisliklerden çeksinler. İşte Risale-i Nur, amel-i salih noktasında, iman cânibinden, herkesin başında her vakit bir mânevî yasakçıyı bulundurur. Cehennem hapsini ve gazab-ı İlâhîyi hatırına getirmekle fenalıktan kolayca kurtarır.

Hem, makam-ı iddia bir risalenin güzel ve fevkalâde kerametkârâne bir tevâfukunun imza edilmesiyle "bir cemiyet efradı" diye mânasız bir emare beyan etmiş. Acaba esnafların ve hancıların defterlerinde bulunan bu nevi imzalara cemiyet ünvanı verilir mi? Eskişehir'de aynı böyle bir vehim oldu. Cevap verdiğim ve Mu'cizat-ı Ahmediye Risalesini gösterdiğim zaman taaccüple karşıladılar. Eğer mâbeynimizde dünyevî bir cemiyet olsaydı, bu derece benim yüzümden zarar görenler, elbette kemâl-i nefretle benden kaçacak idiler. Demek, nasıl ben ve biz, İmam-ı Gazâli ile irtibatımız var, kopmuyor; çünkü uhrevîdir, dünyaya bakmıyor. Aynen öyle de, bu mâsum ve sâfî ve hâlis dindarlar, benim gibi bir bîçareye iman derslerinin hatırı için bir kuvvetli alâka göstermişler. Ondan bu asılsız, mevhum bir cemiyet-i siyasiye vehmini vermiş. Son sözüm:

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ [1]

Mevkuf, haps-i münferitte

Said Nursî

1. "Bize Allah yeter. O ne güzel vekildir." Âl-i İmrân Sûresi, 3:173

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Bu gelen kısım çok ehemmiyetlidir

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

Son sözün mühim bir parçası

Efendiler, Reis Bey, dikkat ediniz! Risale-i Nur'u ve şakirtlerini mahkûm etmek, doğrudan doğruya küfr-ü mutlak hesabına, hakikat-i Kur'âniye ve hakaik-i imaniyeyi mahkûm etmek hükmüne geçmekle, bin üç yüz seneden beri her senede üç yüz milyon onda yürümüş ve üç yüz milyar Müslümanların hakikate ve saadet-i dâreyne giden cadde-i kübrâlarını kapatmaya çalışmaktır ve onların nefretlerini ve itirazlarını kendinize celb etmektir. Çünkü o caddede gelip gidenler, gelmiş geçmişlere dualar ve hasenatlarıyla yardım ediyorlar. Hem bu mübarek vatanın başına bir kıyamet kopmaya vesile olmaktır. Acaba mahkeme-i kübrada, bu üç yüz milyar dâvâcıların karşısında sizden sorulsa ki, "Doktor Duzi'nin, baştan nihayete kadar serâpâ İslâmiyetiniz ve vatanınız ve dininiz aleyhinde ve frenkçe *Tarih-i İslam* namındaki eseri ki, zındıkların kütüphanelerinizdeki eserlerine, kitaplarına ve serbest okumalarına ve o kitapların şakirtleri, kanununuzca cemiyet şeklini almalarıyla beraber, dinsizlik veya komünistlik veya anarşistlik veya pek eski ifsad komitecilik gibi siyasetinize muhalif cemiyetlerine ilişmiyordunuz? Neden hiçbir siyasetle alâkaları olmayan ve yalnız iman ve Kur'ân cadde-i kübrâsında giden ve kendilerini ve vatandaşlarını idam-ı ebedîden ve haps-i münferitten kurtarmak için Kur'ân'ın hakikî tefsiri olan Risale-i Nur gibi gayet hak ve hakikat bir eseri okuyanlara ve hiçbir siyasî cemiyetle münasebeti olmayan o hâlis dindarların birbiriyle uhrevî dostluk ve uhuvvetlerine cemiyet nâmı verip ilişmişsiniz? Onları pek acip bir kanunla mahkûm ettiniz ve etmek istediniz?" dedikleri zaman ne cevap vereceksiniz? Biz de sizlerden soruyoruz.

Ve sizi iğfal eden ve adliyeyi şaşırtan ve hükümeti bizimle vatana ve millete zararlı bir surette meşgul eyleyen muarızlarımız olan zındıklar ve münafıklar, istibdad-ı mutlaka "cumhuriyet" nâmı vermekle, irtidad-ı mutlakı rejim altına almakla, sefahet-i mutlaka "medeniyet" ismi vermekle, cebr-i keyfî-i küfrîye "kanun" ismini takmakla hem sizi iğfal, hem hükümeti işgal, hem bizi perişan ederek, hâkimiyet-i İslâmiyeye ve millete ve vatana ecnebi hesabına darbeler vuruyorlar.

Ey efendiler,

Dört senede dört defa dehşetli zelzeleler, tam tamına dört defa Risale-i Nur şakirtlerine şiddetli bir surette taarruz ve zulüm zamanlarına tevafuku ve herbir zelzele dahi tam taarruz zamanında gelmesi; ve hücumun durmasıyla zelzelenin durması işaretiyle, şimdiki mahkûmiyetimizle gelen semâvî ve arzî belâlardan siz mes’ulsünüz!

Denizli Hapishanesinde tecrid-i mutlak
ve haps-i münferitte mevkuf
Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Son sözün bir kısmı

Efendiler,

Şimdiki hayat-ı içtimaiyeyi bilemediğimden, makam-ı iddianın gidişatına göre, sizce musammem mahkûmiyetimize bir bahane olmak için, pek musırrâne ileri sürdüğünüz cemiyetçilik ittihamına karşı pek çok kat'î cevaplarımızı Ankara ehl-i vukufunun dahi müttefikan tasdikleriyle beraber, bu derece bu noktada ısrarınıza çok hayret ve taaccüpte bulunurken kalbime bu mânâ geldi:

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

Madem, hayat-ı içtimaiyenin bir temel taşı; ve fıtrat-ı beşeriyenin bir hâcet-i zaruriyesi; ve aile hayatından tâ kabile ve millet ve İslâmiyet ve insaniyet hayatına kadar en lüzumlu ve kuvvetli râbıta; ve her insanın kâinatta gördüğü ve tek başına mukabele edemediği medâr-ı zarar ve hayret ve insanî ve İslâmî vazifelerin ifasına mâni maddî ve mânevî esbabın tehacümatına karşı bir nokta-i istinat ve medar-ı tesellî olan dostluk ve kardeşâne cemaat ve toplanmak ve samimâne uhrevî cemiyet ve uhuvvet, siyasî cephesi olmadığı halde ve bilhassa hem dünya, hem din, hem âhiret saadetlerine kat'î vesile olarak iman ve Kur'ân dersinde hâlis bir dostluk ve hakikat yolunda bir arkadaşlık ve vatanına ve milletine zararlı şeylere karşı bir tesanüt taşıyan Risale-i Nur şakirtlerinin pek çok takdir ve tahsine şâyân ders-i imanda toplanmalarına, "cemiyet-i siyasiye" nâmını verenler, elbette ve herhalde, ya gayet fena bir surette aldanmış veya gayet gaddar bir anarşisttir ki, hem insaniyete vahşiyâne düşmanlık eder, hem İslâmiyete Nemrudâne adavet eder, hem hayat-ı içtimaiyeye anarşiliğin en bozuk ve müstereddî tavrıyla husumet eder ve bu vatana ve millete ve hâkimiyet-i İslâmiyeye ve dinî mukaddesata karşı mürtedâne, mütemerridâne, anûdâne mücadele eder. Veya ecnebî hesabına bu milletin can damarını kesmeye ve bozmaya çalışan el-hannâs bir zındıktır ki, hükümeti iğfal ve adliyeyi şaşırtır, tâ o şeytanlara, firavunlara, anarşistlere karşı şimdiye kadar istimal ettiğimiz mânevî silâhlarımızı, kardeşlerimize ve vatanımıza çevirsin veya kırdırsın.

Mevkuf

Said Nursî

Efendiler,

Otuz kırk seneden beri ecnebî hesabına ve küfür ve ilhad namına bu milleti ifsad ve bu vatanı parçalamak fikriyle, Kur'ân hakikatine ve iman hakikatlerine her vesileyle hücum eden ve çok şekillere giren bir gizli ifsad komitesine karşı, bu meselemizde kendilerine perde yaptıkları insafsız ve dikkatsiz me'murlara ve bu mahkemeyi şaşırtan onların Müslüman kisvesindeki propagandacılarına hitaben, fakat sizin huzurunuzda zâhiren sizinle bir kaç söz konuşacağıma müsaade ediniz…

(Fakat ikinci gün beraat kararı o dehşetli konuşmayı geriye bıraktı.)

Tecrid-i mutlakta ve haps-i münferitte mevkuf

Said Nursî

Mühim bir suale hakikatli bir cevaptır

Büyük memurlardan bir kaç zât benden sordular ki: "Mustafa Kemalsana üç yüz lira maaş verip, Kürdistana ve vilâyât-ı Şarkiyeye, Şeyh Sinûsî yerine vâiz-i umumî yapmak teklifini neden kabul etmedin? Eğer kabul etseydin, ihtilâl yüzünden kesilen yüz bin adamın hayatlarını kurtarmaya sebep olurdun" dediler.

Ben de onlara cevaben dedim ki: Yirmişer, otuzar senelik hayat-ı dünyeviyeyi o adamlar için kurtarmadığıma bedel, yüz binler vatandaşa, herbirisine milyonlar sene uhrevî hayatı kazandırmaya vesile olan Risale-i Nur, o zâyiatın yerine binler derece iş görmüş. Eğer o teklifi ben kabul etseydim, hiçbir şeye âlet olamayan ve tâbi olmayan ve sırr-ı ihlâsı taşıyan Risale-i Nur meydana gelmezdi. Hattâ ben, hapiste muhterem kardeşlerime demiştim: Eğer Ankara'ya gönderilen Risale-i Nur'un şiddetli tokatları için beni idama mahkûm eden zâtlar, Risale-i Nur ile imanlarını kurtarıp idam-ı ebedîden necat bulsalar, siz şahit olunuz, ben onları da ruh u canımla helâl ederim.

Beraetimizden sonra Denizli'de beni tarassutla tâciz edenlere ve büyük âmirlerine ve polis müdürüyle müfettişlere dedim: Risale-i Nur'un kàbil-i inkâr olmayan bir kerametidir ki, yirmi sene mazlumiyet hayatımda, yüzer risale ve mektuplarımda ve binler şakirtlerde hiçbir cereyan, hiçbir cemiyet ile ve dahilî ve haricî hiçbir komite ile hiçbir vesika, hiçbir alâka, dokuz ay tetkikatta bulunmamasıdır. Hiçbir fikrin ve tedbirin haddi midir ki, bu hârika vaziyeti

versin? Birtek adamın, birkaç senedeki mahrem esrarı meydana çıksa, elbette onu mes'ul ve mahcup edecek yirmi madde bulunacak. Madem hakikat budur; ya diyeceksiniz ki, "Pek harika ve mağlûp olmaz bir deha bu işi çeviriyor." Veya diyeceksiniz: "Gayet inayetkârâne bir hıfz-ı İlâhîdir." Elbette böyle bir dehâ ile mübareze etmek hatadır. Millete ve vatana büyük bir zarardır; ve böyle bir hıfz-ı İlâhî ve inâyet-i Rabbâniyeye karşı gelmek, firavunâne bir temerrüddür.

Eğer deseniz: "Seni serbest bıraksak ve tarassut ve nezaret etmesek derslerinle ve gizli esrarınla hayat-ı içtimaiyemizi bulandırabilirsin."

Ben de derim: Benim derslerim, bilâistisna bütünü hükûmetin ve adliyenin eline geçmiş; bir gün cezayı mûcip bir madde bulunmamış. Kırk elli bin nüsha risale, o derslerden milletin ellerinde dikkat ve merakla gezdiği halde, menfaatten başka hiçbir zararı hiçbir kimseye olmadığı, hem eski mahkemenin, hem yeni mahkemenin mûcib-i mes'uliyet bir madde bulamamaları cihetiyle, yenisi ittifakla beraetimize ve eskisi, dünyaca bir büyüğün hatırı için yüz otuz risaleden beş on kelime bahane edip, yalnız kanaat-ı vicdaniye ile yüz yirmi mevkuf kardeşlerimden yalnız on beş adama altışar ay ceza verebilmesi kat'î bir hüccettir ki, bana ve Risale-i Nur'a ilişmeniz mânâsız bir tevehhümle çirkin bir zulümdür. Hem daha yeni dersim yok ve bir sırrım gizli kalmadı ki nezaretle tâdiline çalışsanız...

Ben şimdi hürriyetime çok muhtacım. Yirmi seneden beri lüzumsuz ve haksız ve faidesiz tarassutlar artık yeter! Benim sabrım tükendi. İhtiyarlık vaziyetinden, şimdiye kadar yapmadığım bedduayı yapmak ihtimali var. "Mazlumun âhı tâ Arşa kadar gider"[1] diye bir kuvvetli hakikattir.

1. *Buharî*, Cihad: 18, Zekât: 62, Mağâzî: 60, Mezalim: 9; *Müslim*, İman: 29; *Ebu Davud*, Zekât: 5; *Tirmizî*, Zekât: 6, Birr: 67; Nesâî, *Zekât:* 1, 46; *İbni Mâce*, Zekât: 1; *Müsned:* 1:222, 2:102.

Sonra o zâlim, dünyaca büyük makamlarda bulunan bedbahtlar dediler: "Sen, yirmi senedir birtek defa takkemizi başına koymadın. Eski ve yeni mahkemelerin huzurunda başını açmadın,eski kıyafetinle bulundun. Halbuki on yedi milyon bu kıyafete girdi."

Ben de dedim: On yedi milyon değil, belki yedi milyon da değil, belki rızasıyla ve kalben kabulüyle ancak yedi bin Avrupa-perest sarhoşların kıyafetlerine ruhsat-ı şer'iye ve cebr-i kanunî cihetiyle girmektense, azîmet-i şer'iye ve takvâ cihetiyle, yedi milyar zâtların kıyafetlerine girmeyi tercih ederim. Benim gibi yirmi beş seneden beri hayat-ı içtimaiyeyi terkeden adama "inat ediyor, bize muhaliftir" denilmez. Haydi, inat dahi olsa, madem Mustafa Kemal o inadı kıramadı ve iki mahkeme kırmadı ve üç vilâyetin hükûmetleri onu bozmadı; siz neci oluyorsunuz ki, beyhude hem milletin, hem hükümetin zararına, o inadın kırılmasına çabalıyorsunuz? Haydi siyasî muhalif de olsa, madem tasdikinizle yirmi senedir dünya ile alâkasını kesen ve mânen yirmi

seneden beri ölmüş bir adam, yeniden dirilip, faidesiz kendine çok zararlı olarak hayat-ı siyasiyeye girerek sizin ile uğraşmaz. Bu halde onun muhalefetinden tevehhüm etmek, divaneliktir. Divanelerle ciddî konuşmak dahi bir divanelik olmasından, sizin gibilerle konuşmayı terk ediyorum. “Ne yaparsanızminnet çekmem dediğim!” onları hem kızdırdı, hem susturdu. Son sözüm:

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ [1]

حَسْبِيَ اللّٰهُ لاَ إِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيم [2]

1. “Bize Allah yeter. O ne güzel vekildir.” Âl-i İmrân Sûresi, 3:173
2. “Allah bana yeter. Ondan başka ibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ben Onatevekkül ettim. Yüce Arşın Rabbi sadece Odur.” Tevbe Sûresi, 9:129.

İslâmiyet düşmanları, Bediüzzaman Said Nursî ve Nur talebelerini mahkemelere sevk ederken, ortalığa korkular ve tehditler yayarlar, resmî makamlara bütün bütün uydurma malûmatlar yazdırırlar, herkesi Bediüzzaman ve Risale-iNur'dan uzaklaştırmak için uğraşırlar, Nur talebelerinin aralarına fesad sokarak tesanüdlerini bozmak için entrikalar çevirirler.

Bediüzzaman Said Nursî, Nur talebelerinin menfî propagandalara aldanmamaları ve hem de Nur talebelerinin, sevgili Üstadlarıyla görüşmek iştiyakı şiddetli olduğundan bu ruhî ihtiyacı tatmin için, sair zamanlarda olduğu gibi, Denizli hapsinde de yazdığı mektuplardan bir kısmını buraya dercediyoruz. Hapishanelerde yazılan mektup ve eserleri Nur talebeleri gizlice Üstadlarından getirmeyi temin ederler. Zira Hazret-i Üstad, her hapishanede tecrid-i mutlak içinde bırakılmış ve başkalarıyla görüşmesi yasak edilmiştir.

Bu fıkra bir casus vasıtasıyla resmî memurların eline geçtiği için "Lâhikaya" girmiştir

وَاِنْ مِنْ شَىْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ [1] بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [2]

Ramazan-ı Şerif'ten birgün evvel, gizli zındık düşmanlarım tarafından verildiğine kuvvetli ihtimal verdiğimiz-doktorun tasdikiyle-bir zehirin hastalığıyla hararetim kırk dereceden geçmeye başlamış iken, Kastamonu'da adliye müddeiumumileri ve taharrî komiserleri, menzilimi taharrî etmeye geldiler. Ben, o dakikadan sonra, başıma gelen dehşetli taarruzu, bir hiss-i kablelvuku ile anlayarak ve "Şiddetli zehirli hastalığım dahi ölüme gidiyor" diye Isparta vilâyetinde kıymettar kardeşlerimin kucaklarında teslim-i ruh edip o mübarek toprakta defnolmamı, kalben niyaz ettim. Hizbü'l-Ekberü'l-Kur'ân'ı açtım. Birden bu âyet-i Kerime

وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَاِنَّكَ بِاَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ [3]

karşıma çıktı,

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. "Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı hamd ile tesbih etmesin." İsrâ Sûresi, 17:44.
3. "Rabbinin hükmü gelinceye kadar sabret. Muhakkak Sen bizim himâyemiz altındasın.Rabbini hamd ile tesbih et!" Tûr Sûresi, 52:48.

"Bana bak!" dedi. Ben de baktım, üç kuvvetli emare ile mânâ-yı işarî bana ve

bize teselli veriyor. Şimdi başımıza gelen bu musibeti bir cihette hiçe indirdi ve Isparta'ya mevkufen beşinci nefyimi, o kalbî duamın kabul olmasına delil eyledi.

Birinci emare: (Şeddeler sayılır.) Hesab-ı ebcedî ile bin üç yüz altmış iki, bu senenin Arabî aynı tarihine tevafuk edip, mânâsıyla der: "Sabreyle! Başına gelen kaza-yı Rabbâniyeye teslim ol! Sen inayet gözü altındasın, merak etme! Gecelerde tesbihat ve tahmidata devam eyle!"

Tahlil: Üç ر altı yüz; dört ن iki yüz; bir س bir م yüz; bir ص bir ف bir م iki yüz on; dört ك bir ع yüz elli; üç ح bir و bir ى kırk; bir ل dokuz ب bir د bir و dört ا altmış iki eder. Yekûnu bin üç yüz altmış iki ederek, bu senenin aynı tarihine ve başımıza gelen musibetin aynı dakikasına tamı tamına tevafuku, kuvvetli bir emaredir.

Üçüncü emarenin beyanına şimdilik lüzum olmadığından yazdırılmadı.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Bu hâdise tesiriyle ben kendimi mâsum kardeşlerime rıza-yı kalb ile feda etmeye kat'î azm ü cezmettiğim ve çaresini fikren aradığım vakitte, Celcelûtiyeyi okudum. Birden hatıra geldi ki, İmam-ı Ali Radıyallahu Anh "Yâ Rab aman ver!" diye dua etmiş. İnşaallah, o duanın sırrıyla selâmete çıkarsınız.

Evet, Hazret-i Ali Radıyallahu Anh, Kaside-i Celcelûtiyede iki suretle Risale-i Nur'dan haber verdiği gibi, *Âyetü'l-Kübrâ* risalesine işareten:

وَبِالْاٰيَةُ الْكُبْرٰى اَمِنِّى مِنَ الْفَجَتْ der. Bu işarette îma eder ki, *Âyetü'l-Kübrâ* yüzünden ehemmiyetli bir musibet Risale-i Nur talebelerine gelecek ve *"Âyetü'l-Kübrâ* hakkı için o فَجَتْ ve 'musibetten şakirtlerine aman ver" diye niyaz eder, o risaleyi ve menbaını şefaatçi yapar. Evet, Âyetü'l-Kübrâ risalesinin tab'ı bahanesiyle gelen musibet, aynen o remz-i gaybîyi tasdik etti.

Hem o kasidede, Risale-i Nur'un mühim eczalarına tertibiyle işaretlerin hâtimesinde, mukàbil sahifede der:

وَتِلْكَ حُرُوفُ النُّورِ فَاجْمَعْ خَوَاصَّهَا وَحَقِّقْ مَعَانِيهَا
بِهَا الْخَيْرُ تُمِّمَتْ

Yani, "Sen onların hassalarını topla ve mânâlarını tahkik eyle. Bütün hayır ve saadet onlarla tamam olur" der. "Harflerin mânâlarını tahkik et" karinesiyle mânâyı ifade etmeyen hecaî harfler murad olmayıp, belki kelimeler mânâsındaki "Sözler" namıyla risaleler muraddır.

رَبَّنَا لَاتُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَأْنَا [2] لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ [3]

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.
2. Gaybı hakkıyla ancak Allah bilir.
3. "Ey Rabbimiz! Unutur veya hatâya düşer de bir kusur işlersek bizi onunla hesaba çekme." Bakara Sûresi, 2:286.

[1] بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [2] وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Geçen Leyle-i Kadrinizi ve gelen bayramınızı bütün mevcudiyetimle tebrik ve sizleri Cenâb-ı Erhamürrâhimînin birliğine ve rahmetine emanet ediyorum.

[3] مَنْ اٰمَنَ بِالْقَدَرِ أَمِنَ مِنَ الكَدَرِ sırrıyla, sizi teselliye muhtaç görmemekle beraber, derim ki:

[4] وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ âyetinin mânâ-yı işârîsiyle verdiği teselliyi tamamiyle gördüm. Şöyle ki:

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. "Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı hamd ile tesbih etmesin." İsrâ Sûresi, 17:44.
3. Kadere iman eden, kederden emin olur.
4. "Rabbinin hükmüne sabret. Muhakkak ki Sen bizim gözetimimiz altındasın. Rabbini hamd ile tesbih et." Tûr Sûresi, 52:48.

Dünyayı unutmak, Ramazan’ımızı âsude geçirmek düşünürken, hatıra gelmeyen ve bütün bütün tahammülün fevkinde bu dehşetli hâdise hem benim, hem Risale-i Nur’un, hem sizin, hem Ramazan’ımız, hem uhuvvetimiz için ayn-ı inayet olduğunu ben müşahede ettim. Bana ait cihetinin ise çok faidelerinden yalnız iki üçünü beyan ederim.

Birincisi: Ramazan’da çok şiddetli bir heyecan, bir ciddiyet, bir iltica, bir niyaz ile müthiş hastalığa galebe ederek çalıştırdı.

İkincisi: Herbirinize karşı bu sene de görüşmek ve yakınınızda bulunmak arzusu şiddetliydi. Yalnız birinizi görmek ve Isparta’ya gelmek için bu çektiğim zahmeti kabul ederdim.

Üçüncüsü: Hem Kastamonu’da, hem yolda, hem burada fevkalâde bir tarzda bütün elîm hâletler birden değişiyor ve me’mulün ve arzumun hilâfına olarak bir dest-i inayet görünüyor.

[1] اَلْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ dediriyor. En ziyade beni düşündüren Risale-i Nur’u, en gafil ve dünyaca büyük makamlarda bulunanlara da kemâl-i dikkatle okutturuyor, başka bir sahada fütuhata meydan açıyor. Ve en ziyade rikkatime dokunan ve kendi elemimden başka herbirinizin sıkıntısından başıma toplanan bütün elemlere ve teessüflere karşı, Ramazan’da, bir saati yüz saat hükmüne getiren o şehr-i mübarekte, bu musibet dahi, o yüz sevabı, herbir saati on saat derecesinde ibadet yapmaklabine iblâğ ettiğinden, Risale-i Nur’dan tam ders

alan ve dünyanın fâni ve ticaretgâh olduğunu bilen ve herşeyi imanı ve âhireti için feda eden ve bu dershane-i Yusufiyedeki muvakkat sıkıntılar daimî lezzetler ve faideler vereceklerine inanan sizin gibi ihlâslı zâtlara acımak ve rikkatten ağlamak hâletini, tebrik ve sebatınızı gayet istihsan ve takdir etmek hâletine çevirdi. Ben de اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى كُلِّ حَالٍ سِوَى الْكُفْرِ وَالضَّلَالِ [2] dedim. Bana ait bu faideler gibi hem uhuvvetimizin, hem Risale-i Nur'un, hem Ramazan'ımızın, hem sizin bu yüzde öyle faideleri var ki, perde açılsa, "*Yâ Rabbenâ*! Şükür. Bu kaza ve kader-i İlâhî, hakkımızda bir inayettir" dedirtecek kanaatim var. Hâdiseye sebebiyet verenlere itab etmeyiniz. Bu musibetin geniş ve dehşetli plânı çoktan kurulmuştu, fakat mânen pek çok hafif geldi. İnşaallah çabuk geçer.

[3] عَسٰى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ sırrıyla me'yus olmayınız.

Said Nursî

1. "Allah neyi seçti ise, hayırlı olan odur."
1. "Küfür ve dalâlet dışında her türlü halimiz için Allah'a hamd olsun."
2. "Olabilir ki siz bir şeyden hoşlanmazsınız; halbuki o sizin için bir hayırdır." Bakara Sûresi, 2:216.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1] وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ [2]

Aziz kardeşlerim,

Yakınınızda bulunmakla çok bahtiyarım. Sizin hayalinizle ara sıra konuşurum, müteselli olurum. Biliniz ki, mümkün olsaydı, bütün sıkıntılarınızı kemâl-i iftihar ve sevinçle çekerdim. Ben, sizin yüzünüzden Isparta'yı ve havâlisini taşıyla, toprağıyla seviyorum. Hattâ diyorum ve resmen de diyeceğim: Isparta hükümeti bana ceza verse, başka bir vilâyet beni beraet ettirse, yine burayı tercih ederim.

Evet, ben üç cihetle Ispartalıyım. Gerçi tarihçe ispat edemiyorum; fakat kanaatım var ki, İsparit nahiyesinde dünyaya gelen Said'in aslı buradan gitmiş. Hem Isparta vilâyeti öyle hakikî kardeşleri bana vermiş ki; değil Abdülmecid ve Abdurrahman, belki Said'i onların herbirisine maalmemnuniye feda eylerim.

Tahmin ederim, şimdi küre-i arzda Risale-i Nur şakirtlerinden, kalben ve ruhen ve fikren daha az sıkıntı çeken yoktur. Çünkü kalb ve ruh ve akılları iman-ı tahkikî nurlarıyla sıkıntı çekmezler. Maddî zahmetler ise, Risale-i Nur dersiyle hem geçici, hem sevaplı, hem ehemmiyetsiz, hem hizmet-i imaniyenin başka bir mecrâda inkişafına vesile olmasını bilerek şükür ve sabırla karşılıyorlar. İman-ı tahkikî dünyada dahi medar-ı saadettir diye halleriyle ispat ediyorlar. Evet, "Mevlâ görelim neyler, neylerse güzel eyler" deyip, metinâne bu fâni zahmetleri bâki rahmetlere tebdile çalışıyorlar.

Cenâb-ı Erhamürrâhimîn, onların emsallerini çoğaltsın, bu vatana medar-ı şeref ve saadet yapsın ve onları da Cennetü'l-Firdevste saadet-i ebediyeye mazhar eylesin. Âmin.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. "Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı hamd ile tesbih etmesin." İsrâ Sûresi, 17:44.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Bayramınızı tekrar tebrikle beraber, sureten görüşemediğimize teessüf etmeyiniz. Bizler hakikaten daima beraberiz; ebed yolunda da inşaallah bu beraberlik devam edecek. İmanî hizmetinizde kazandığınız ebedî sevaplar ve ruhî ve kalbî faziletler ve sevinçler, şimdiki geçici ve muvakkat gamları ve sıkıntıları hiçe indirir kanaatindeyim. Şimdiye kadar, Risale-i Nur şakirtleri gibi çok kudsî hizmette çok az zahmet çekenler olmamış.

Evet, Cennet ucuz değil. İki hayatı imha eden küfr-ü mutlaktan kurtarmak, bu zamanda pek çok ehemmiyetlidir. Bir parça meşakkat olsa da şevk ve şükür ve sabırla karşılamalı. Madem bizi çalıştıran Hâlıkımız Rahîm ve Hakîmdir; başa gelen herşeyi rıza ile, sevinçle, rahmetine, hikmetine itimatla karşılamalıyız.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

Bu defaki küçük müdafaatımda demiştim:

“Risale-i Nur’daki şefkat, hakikat, hak, bizi siyasetten men etmiş. Çünkü mâsumlar belâya düşerler; onlara zulmetmiş oluruz.” Bazı zâtlar bunun izahını istediler. Ben de dedim:

Şimdiki fırtınalı asırda gaddar medeniyetten neş’et eden hodgâmlık ve asabiyet-i unsuriye ve umumî harpten gelen istibdadat-ı askeriye ve dalâletten çıkan merhametsizlik cihetinde öyle bir eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdadat meydan almış ki, ehl-i hak, hakkını kuvvet-i maddiye ile müdafaa etse, ya eşedd-i zulüm ile, tarafgirlik bahanesiyle çok bîçareleri yakacak; o hâlette o da azlem olacak ve mağlûp kalacak. Çünkü, mezkûr hissiyatla hareket ve taarruz eden insanlar, bir iki adamın hatasıyla yirmi otuz adamı, âdi bahanelerle vurur, perişan eder. Eğer ehl-i hak, hak ve adalet yolunda yalnız vuranı vursa, otuz zayiata mukàbil yalnız biri kazanır, mağlûp vaziyetinde kalır. Eğer mukabele-i bilmisil kaide-i zâlimânesiyle, o ehl-i hak dahi bir ikinin hatasıyla yirmi otuz biçareleri ezseler, o vakit, hak namına dehşetli bir haksızlık ederler.

İşte, Kur’ân’ın emriyle, gayet şiddetle ve nefretle siyasetten ve idareye karışmaktan kaçındığımızın hakikî hikmeti ve sebebi budur. Yoksa bizde öyle bir hak kuvveti var ki, hakkımızı tam ve mükemmel müdafaa edebilirdik.

Hem madem herşey geçici ve fânidir ve ölüm ölmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor. Ve zahmet ise rahmete kalb oluyor. Elbette biz sabır ve şükürle tevekkül edip sükût ederiz. Zarar ile, icbar ile sükûtumuzu bozdurmak ise, insafa, adalete, gayret-i vataniyeye ve hamiyet-i milliyeye bütün bütün zıttır, muhaliftir.

Hülâsa-i kelâm: Ehl-i hükûmetin ve ehl-i siyasetin ve ehl-i idarenin ve inzibatın ve adliye ve zabıtanın bizimle uğraşacak hiçbir işleri yoktur. Olsa olsa, dünyada hiçbir hükûmetin müdafaa edemediği ve aklı başında hiçbir insanın hoşlanmadığı küfr-ü mutlak ve dehşetli bir tâun-u beşerî ve maddiyunluktan gelen zındıkanın taassubuyla, bir kısım gizli zındıklar şeytanetiyle bazı resmî memurları aldatarak evhamlandırıp, aleyhimize sevk etmek var. Biz de deriz:

Değil böyle bir kaç vehhamı, belki dünyayı aleyhimize sevk etseler, Kur’ân’ın kuvvetiyle, Allah’ın inâyetiyle kaçmayız. O irtidatkâr küfr-ü mutlaka ve o zındıkaya teslim-i silâh etmeyiz!

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sizin sebat ve metanetiniz, masonların ve münafıkların bütün plânlarını akîm bırakıyor.

Evet, kardeşlerim, saklamaya lüzüm yok. O zındıklar, Risale-i Nur'u ve şakirtlerini tarîkate ve bilhassa Nakşî tarîkatine kıyas edip, o ehl-i tarîkati mağlûp ettikleri plânlar ile bizleri çürütmek ve dağıtmak fikriyle bu hücumu yaptılar.

Evvelâ: Ürkütmek ve korkutmak ve o mesleğin su-i istimâlatını göstermek.

Ve saniyen: O mesleğin erkânlarının ve müntesibîninin kusuratlarını teşhir etmek.

Ve salisen: Maddiyun felsefesinin ve medeniyetinin câzibedar sefahet ve uyutucu lezzetli zehirleriyle ifsad etmekle mâbeynlerinde tesanüdü kırmak ve üstadlarını ihanetlerle çürütmek ve mesleklerini fennin, felsefenin bazı düsturlarıyla nazarlarından sukut ettirmektir ki, Nakşîlere ve ehl-i tarîkate karşı istimâl ettikleri aynı silâh ile bizlere hücum ettiler, fakat aldandılar. Çünkü, Risale-i Nur'un meslek-i esası, ihlâs-ı tam ve terk-i enâniyet ve zahmetlerde rahmeti ve elemlerde bâki lezzetleri hissedip aramak ve fâni ayn-ı lezzet-i sefihânede elîm elemleri göstermek ve imanın bu dünyada dahi hadsiz lezzetlere medar olmasını ve hiçbir felsefenin eli yetişmediği noktaları ve hakikatleri ders vermek olduğundan, onların plânlarını inşaallah tam akîm bırakacak. Ve "meslek-i Risale-i Nur ise tarîkatlere kıyas edilmez" diye onları susturacak.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz kardeşlerim,

Bu eski ve yeni iki medrese-i Yusufiyedeki şiddetli imtihanda sarsılmayan ve dersinden vazgeçmeyen ve yakıcıçorbadan ağızları yandığı halde talebeliğini bırakmayan ve bu kadar tehacüme karşı kuvve-i mâneviyesi kırılmayan zâtları ehl-i hakikat ve nesl-i âti alkışlayacakları gibi, melâike ve ruhâniler dahi alkışlıyorlar diye kanaatim var. Fakat içinizde hastalıklı ve nazik ve fakirler bulunmasıyla, maddî sıkıntı ziyadedir. Ve buna karşı da herbiriniz herbirisine birer tesellici ve ahlâkta ve sabırda birer nümune-i imtisal ve tesanüd ve taltifte birer şefkatli kardeş ve ders müzakeresinde birer zeki muhatap ve mücîp ve güzel seciyelerin in'ikâsında birer âyine olmanız, o maddî sıkıntıları hiçe indirir diye düşünüp ruhumdan ziyade sevdiğim sizler hakkında teselli buluyorum.

Yüz yirmi yaşında bulunan Mevlânâ Hâlid'in (k.s.) cübbesini size birgüngöndereceğim. O zât onu bana giydirdiği gibi, ben de onun namına sizin herbirinize teberrüken giydirmek için hangi vakit isterseniz göndereceğim.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Kader-i İlâhî adâleti bizleri Denizli medrese-i Yusufiyesine sevk etmesinin bir hikmeti, her yerden ziyade Risale-i Nur'a ve şakirtlerine hem mahpusları, hem ahalisi, belki hem memurları ve adliyesi muhtaç olmalarıdır. Buna binaen, biz bir vazife-i imaniye ve uhreviye ile bu sıkıntılı imtihana girdik.

Evet, yirmi-otuzdan ancak bir-ikisi tâdil-i erkân ile namazını kılan mahpuslar içinde birden Risale-i Nur şakirtlerinden kırk ellisi umumen bilâistisna mükemmel namazlarını kılmaları, lisan-ı hal ve fiil diliyle öyle bir ders ve irşaddır ki, bu sıkıntı ve zahmeti hiçe indirir, belki sevdirir. Ve şakirtler, ef'alleriyle bu dersi verdikleri gibi, kalblerindeki kuvvetli tahkikî imanlarıyla dahi buradaki ehl-i imanı ehl-i dalâletin evham ve şübehatından kurtarmalarına medar çelikten bir kal'a hükmüne geçeceğini rahmet ve inayet-i İlâhiyeden ümit ediyoruz.

Buradaki ehl-i dünyanın bizi konuşmaktan ve temastan menleri zarar vermiyor. Lisan-ı hal, lisan-ı kalden daha kuvvetli ve tesirli konuşuyor. Madem hapse girmek terbiye içindir; milleti seviyorlarsa mahpusları Risale-i Nur şakirtleriyle görüştürsünler—tâ bir ayda, belki bir günde bir seneden ziyade terbiye alsınlar. Hem millete ve vatana, hem kendi istikballerine ve âhiretine menfaatli birer insan olsunlar. Gençlik Rehberi bulunsaydı çok faidesi olurdu. İnşaallah bir zaman girer.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugün, büyük ve merhum kardeşim Molla Abdullah ile Ziyaeddin hakkındaki malûmunuz muhavereyi tahattur ettim. Sonra sizi düşündüm. Kalben dedim: Eğer perde-i gayb açılsa, bu sebatsız zamanda böyle sebat gösteren ve bu yakıcı, ateşli hallerden sarsılmayan bu samimî dindarlar ve ciddî Müslümanlar eğer herbiri bir velî, hattâ bir kutup görünse, benim nazarımda şimdi verdiğim ehemmiyeti ve alâkayı pek az ziyadeleştirecek; ve eğer birer âmî ve âdi görünse, şimdi verdiğim kıymeti hiç noksan etmeyecek diye karar verdim. Çünkü böyle pek ağır şerait altında iman kurtarmak hizmeti, herşeyin fevkindedir. Şahsî makamlar ve hüsn-ü zanların ilâve ettikleri meziyetler, böyle dağdağalı, sarsıntılı hallerde hüsn-ü zanlarını kırmakla muhabbetleri azalır ve meziyet sahibi dahi onların nazarlarında mevkiini muhafaza etmek için tasannua ve tekellüfe ve sıkıntılı vakara mecburiyet hisseder. İşte hadsiz şükür olsun ki, bizler böyle soğuk tekellüflere muhtaç olmuyoruz.

Said Nursî

Kardeşlerim,

Gerçi bu vaziyet, hem muvafığa ve bir kısım memurlara Risale-i Nur'a karşıbir çekinmek, bir ürkmek vermiş, fakat bütün muhaliflerde ve dindarlarda ve alâkadar memurlarda bir dikkat, bir iştiyak uyandırıyor. Merak etmeyiniz, o Nurlar parlayacaklar.

Said Nursî

Aziz kardeşlerim,

Ben tahmin ediyordum ki, hakikî ve en son müdafaanamemiz, Denizli hapsinin meyvesi olan risalecik olacak. Çünkü, evvelce bazı evham yüzünden bir seneden beri ve aleyhimize geniş bir tarzda çevrilen plânlar bunlardır: "Tarîkatçılık, komitecilik ve dinî hissiyatı siyasete âlet etmek ve Cumhuriyet aleyhinde çalışmak ve idare ve âsâyişe ilişmek" gibi asılsız bahanelerle bize hücum ettiler. Cenâb-ı Hakka hadsiz şükür olsun ki, onların plânları akîm kaldı. O kadar geniş bir sahada, yüzer talebelerde, yüzler risalede, on sekiz sene zarfındaki mektup ve kitaplarda, hakikat-i imaniyeden ve Kur'âniyeden ve âhiretin tahkikinden ve saadet-i ebediyeye çalışmaktan başka birşey bulmadılar. Plânlarını gizlemek için gayet âdi bahaneleri aramaya başladılar. Fakat hükûmetin bazı erkânını iğfal edip aleyhimize çeviren dehşetli ve gizli bir zındıka komitesi şimdi doğrudan doğruya küfr-ü mutlak hesabına bize hücum etmek ihtimaline karşı, güneş gibi zâhir ve şüphe bırakmaz ve dağ gibi metin, sarsılmaz olan *Meyve Risalesi* onlara karşı en kuvvetli bir müdafaa olup onları susturacak diye bize yazdırıldı zannediyorum.

Aziz kardeşlerim,

Bu Cuma gününde mühim bir hizb okurken siz hatıra geldiniz. "Bu musibetten kurtulmak için ne yapacağız?" lisan-ı hâl ile dediniz. Benim kalbime bu geldi: Sıkı bir tesanüdle, el ele, omuz omuza veriniz. Çünkü, birbirinden ve Risale-i Nur'dan vebenden çekinmek ve inkâr etmek ve bizi ezmek isteyen gizli kuvvetedalkavukluk etmek gibi tedbirleri yapanların zarardan başka hiçbir menfaatleri yoktur. Sizi temin ederim, eğer bilseydim ki benden teberri etmekle kurtulacaksınız, beni tahkir ve ihanet ve gıybet etmeye izin verip helâl ederdim. Fakat, bizi ezmek isteyen gizli kuvvet sizi biliyor, aldanmıyor; za'fınızdan, teberrînizden cesaret alır, daha ziyade ezer. Hem mesleğimiz hıllet ve uhuvvet olduğundan, şahsiyet ve enaniyet cihetinden bir rekabet olmaz. Benim gibi çok kusurlu ve çok zaif bir biçarenin noksaniyetlerine değil, belki Risale-i Nur'un kemalâtına bakmalı

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu dünyanın hayatı pek çabuk değişmesine ve zevâline ve fenâ ve fâni, âkıbetsiz lezzetlerine ve firak ve iftirak tokatlarına karşı bir ehemmiyetli medar-ı teselli ise, samimi dostlarla görüşmektir. Evet, bazan birtek dostunu bir ikisaat görmek için, yirmi gün yol gider ve yüz lirayı sarf eder. Şimdi bu acîp, dostsuz zamanda samimî kırk elli dostunu birden bir iki ay görmek ve Lillâh için muhabbet etmek ve hakikî bir teselli alıp vermek elbette başımıza gelen bu meşakkatler ve zâyiat-ı mâliye, ona karşı pek ucuz düşer, ehemmiyeti kalmaz. Ben kendim, buradaki kardeşlerimden on sene firaktan sonra birtekini görmek için bu meşakkati kabul ederdim. Teşekkî, kaderi tenkit; ve teşekkür, kadere teslimdir.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Madem âhiret için, hayır için, ibadet ve sevap için, iman ve âhiret için Risale-i Nur ile bağlanmışsınız; elbette bu ağır şerait altında herbir saati yirmi saat ibadet hükmünde ve o yirmi saat ise Kur'ân ve iman hizmetindeki mücahede-i mâneviye haysiyetiyle yüz saat kadar kıymettar ve yüz saat ise böyle herbiri yüz adam kadar ehemmiyetli olan hakikî mücahid kardeşlerle görüşmek ve akd-i uhuvvet etmek, kuvvet vermek ve almak ve teselli etmek ve müteselli olmak ve hakiki bir tesanüdle kudsî hizmete sebatkârâne devam etmek ve güzel seciyelerinden istifade etmek ve Medresetü'z-Zehrânın şakirtliğine liyakat kazanmak için açılan bu imtihan meclisi olan şu medrese-i Yusufiyede tayinini ve kaderce takdir edilen kısmetini almak ve mukadder rızkını yemek ve o yemekten sevap kazanmak için buraya gelmenize şükretmek lâzımdır. Bütün sıkıntılara karşı mezkûr faideleri düşünüp sabır ve tahammülle mukabele etmek gerektir.

Said Nursî

Aziz, sıddık, sebatkâr ve vefadar kardeşlerim,

Sizi müteessir etmek veya maddî bir tedbir yapmak için değil, belki şirket-i mâneviye-i duaiyenizden daha ziyade istifadem için ve sizin de daha ziyade itidal-i dem ve ihtiyat ve sabır ve tahammül ve şiddetle tesanüdünüzü muhafaza için bir halimi beyan ediyorum ki:

Burada bir günde çektiğim sıkıntı ve azabı, Eskişehir'de bir ayda çekmezdim. Dehşetli masonlar, insafsız bir masonu bana musallat eylemişler, tâ hiddetimden ve işkencelerine karşı "Artık yeter" dememden bir bahane bulup, zâlimâne tecavüzlerine bir sebep göstererek yalanlarını gizlesinler. Ben, harika bir ihsan-ı İlâhî eseri olarak şâkirâne sabrediyorum ve etmeye de karar verdim.

Madem biz kadere teslim olup bu sıkıntıları, [1] خَيْرُ الْاُمُورِ اَحْمَزُهَا sırrıyla, ziyade sevap kazanmak cihetiyle mânevî bir nimet biliyoruz. Ve madem geçici, dünyevî musibetlerin sonları ekseriyetle ferahlı ve hayırlı oluyor. Ve madem biz hakkalyakîn derecesinde yakînî bir kat'î kanaatımız var ki, biz öyle bir hakikate hayatımızı vakfetmişiz ki, güneşten daha parlak ve Cennet gibi güzel ve saadet-i ebediye gibi şirindir. Elbette biz bu sıkıntılı haller ile müftehirâne, müteşekkirâne "bir mücahede-i mâneviye yapıyoruz" diye, şekvâ etmemek lâzımdır.

1. "İşlerin en hayırlısı zor olanıdır." el-Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ:* 1:55.

Aziz kardeşlerim,

Evvel âhir tavsiyemiz: tesanüdünüzü muhafaza; enâniyet, benlik, rekabetten tahaffuz ve itidal-i dem ve ihtiyattır.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu müddeiumumun iddianamesinden anlaşıldı ki, hükûmetin bazı erkânını iğfal edip aleyhimize sevk eden gizli zındıkların plânları akîm kalıp yalan çıktı. Şimdi bahane olarak cemiyetçilik ve komitecilik isnadıyla yalanlarını setre çalışıyorlar ve bunun bir eseri olarak benimle kimseyi temasettirmiyorlar. Güya temas eden, birden bizden olur! Hattâ büyük memurlar da çok çekiniyorlar ve bana sıkıntı verdirmekle kendilerini âmirlerinesevdiriyorlar.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben, gerçi sizinle sûreten görüşemiyorum. Fakat sizin yakınınızda ve beraber bir binada bulunduğumdan, çok bahtiyarım ve müteşekkirim. Ve ihtiyarım olmadan bazen lüzumlu tedbirler ihtar edilir. Ezcümle birisi:

Yanımdaki koğuşa masonlar tarafından hem yalancı, hem casus bir mahpus gönderilmiş. Tahrip kolay olmasından—hususan böyle haylaz gençlerde—o herif, bana çok sıkıntı vermesi ve o gençleri ifsad etmesiyle bildim ki, sizlerin irşad ve ıslahlarınıza karşı zındıka, ifsada ve ahlâkları bozmaya çalışıyor. Bu vaziyete karşı gayet ihtiyat ve mümkün olduğu kadar eski mahpuslardan gücenmemek ve gücendirmemek ve ikiliğe meydan vermemek ve itidal-i dem ve tahammül etmek ve mümkün olduğu derecede bizim arkadaşlar uhuvvetlerini ve tesanüdlerini tevazu ile ve mahviyetle ve terk-i enâniyetle takviye etmek gayet lâzım ve zarurîdir.

Dünya işleriyle meşgul olmak beni incitiyor. Sizin dirayetinize itimad edip zaruret olmadan bakamıyorum.

Said Nursî

Kardeşlerim,

Her ihtimale karşı bu sabah ihtar edilen bir meseleyi beyan etmek lâzım geldi.

Bizim Kur’ân’dan aldığımız hakikatler güneş, gündüz gibi şek ve şüphe ve tereddüdü kaldırmadığını, yirmi seneden beri “Acaba zındık feylesoflar buna karşı ne diyecekler ve dayandıkları nedir?” diye nefsim veşeytanım çok araştırdılar. Hiçbir köşede bir kusur bulamadıklarındansustular. Zannederim, çok hassas ve iş içinde bulunan nefis ve şeytanımı susturan bir hakikat, en mütemerridleri de susturur.

Madem biz böyle sarsılmaz ve en büyük ve en ehemmiyetli ve fiyat takdiredilmez derecede kıymettar ve bütün dünyası ve canı ve cânânı pahasına verilse yine ucuz düşen bir hakikatin uğrunda ve yolunda çalışıyoruz; elbette bütün musibetlere ve sıkıntılara ve düşmanlara kemâl-i metanetle mukabele etmemiz gerektir. Hem, belki karşımıza aldanmış veya aldatılmış bazı hocalar ve şeyhler ve zâhirde müttakîler çıkartılır. Bunlara karşı vahdetimizi ve tesanüdümüzü muhafaza edip onlar ile uğraşmamak lâzımdır, münakaşa etmemek gerektir.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Kastamonu'da ehl-i takvâ bir zât, şekvâ tarzında dedi: "Ben sukut etmişim. Eski halimi ve zevkleri ve nurları kaybetmişim."

Ben de dedim: "Belki terakki etmişsin ki, nefsi okşayan ve uhrevî meyvesini dünyada tattıran ve hodbinlik hissini veren zevkleri, keşifleri geri bırakıp, daha yüksek makama, mahviyet ve terk-i enâniyet ve fâni zevkleri aramamak ile uçmuşsun."

Evet, bir ehemmiyetli ihsan-ı İlâhi, ihsanını, enâniyetini bırakmayana ihsas etmemektir—tâ ucub ve gurura girmesin.

Kardeşlerim,

Bu hakikate binaen, bu adam gibi düşünen veya hüsn-ü zannın verdiği parlak makamları nazara alan zâtlar, sizlere bakıp içinizde mahviyet ve tevazu ve hizmetkârlık kisvesiyle görünen şakirtleri âdi, âmi adamlar görür ve der: "Bunlar mı hakikat kahramanları ve dünyaya karşı meydan okuyan? Heyhât! Bunlar nerede, evliyaları bu zamanda âciz bırakan bu kudsî hizmet mücahidleri nerede?" diyerek, dost ise inkisâr-ı hayâle uğrar, muarız ise kendi muhalefetini haklı bulur.

Said Nursî

Meyve’nin
ALTINCI ve YEDİNCİ MES’ELELERİ

Bediüzzaman Hazretleri Denizli hapsinde iken, gayet mühim dokuz meseleyi ihtiva eden *Meyve Risalesi*’ni iki Cuma gününde telif etmiştir. Bu eser, Risale-i Nur’un hakikatlarını hülâsaten cemeden kıymettar bir risaledir. Hapis müddetinde Nur talebeleri bu *Meyve Risalesi’*ni müteaddit defalar yazmak ve okumak suretiyle meşgul olmuşlar. Ve ilk önce gayet gizli olarak kibrit kutuları içine yazılıp koğuşlar arasında neşredilen *Meyve Risalesi,* bilâhare gayet kıymetli ve menfaatli ve hapislere tiryak gibi faideli olduğu anlaşılmasıyla serbest yazılmış. Denizli Mahkemesine, Temyiz Mahkemesine ve Ankara makamlarına Risale-i Nur’un hakiki müdafaası olarak gönderilmiştir.

Denizli hapsinde çok mühim tesiri olduğu ve taşıdığı kudsî hakaik-i îmaniye itibariylebir cihette Denizli beraatine vesile olduğu için, ehemmiyetine binaen bu *Meyve Risalesi*’nden Altıncı ve Yedinci Mes’elelerinin buraya derci münasip görülmüştür.

(Meyve Risalesinden)

Altıncı Mesele

Risale-i Nur'un çok yerlerinde izahı ve kat'î hadsiz hüccetleri bulunan "iman-ı billâh" rüknünün binler küllî burhanlarından birtek burhana kısaca bir işarettir.

Kastamonu'da lise talebelerinden bir kısmı yanıma geldiler. "Bize Hâlıkımızı tanıttır; muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar" dediler.

Ben dedim:

Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi lisan-ı mahsusuyla mütemadiyen Allah'tan bahsedip Hâlıkı tanıttırıyorlar. Muallimleri değil, onları dinleyiniz.

Meselâ, nasıl ki mükemmel bir eczahane ki, her kavanozunda harika ve hassas mizanlarla alınmış hayattar macunlar ve tiryaklar var; şüphesiz gayet maharetli ve kimyager ve hakîm bir eczacıyı gösterir.

Öyle de, küre-i arz eczahanesinde bulunan dört yüz bin çeşit nebatat ve hayvanat kavanozlarındaki zîhayat macunlar ve tiryaklar cihetiyle bu çarşıdaki eczahaneden ne derece ziyade mükemmel ve büyük olması nisbetinde, okuduğunuz fenn-i tıb mikyasıyla, küre-i arz eczahane-i kübrasının eczacısı olan Hakîm-i Zülcelâli, hatta kör gözlere de gösterir, tanıttırır.

Hem, meselâ, nasıl bir harika fabrika ki, binler çeşit çeşit kumaşları basit bir maddeden dokuyor; şeksiz, bir fabrikatörü ve maharetli bir makinisti tanıttırır.

Öyle de, küre-i arz denilen yüz binler başlı, her başında yüz binler mükemmel fabrika bulunan bu seyyar makine-i Rabbâniye ne derece bu insan fabrikasından büyükse, mükemmelse, o derecede, okuduğunuz fenn-i makine mikyasıyla, küre-i arzın Ustasını ve Sahibini bildirir, tanıttırır.

Hem meselâ, nasıl ki, gayet mükemmel bin bir çeşit erzak etrafından celb edip içinde muntazaman istif ve ihzar edilmiş depo ve iaşe ambarı ve dükkân şeksiz, bir fevkalâde iaşe ve erzak mâlikini ve sahibini ve memurunu bildirir.

Öyle de, bir senede yirmi dört bin senelik bir dairede muntazaman seyahat eden ve yüz binler ve ayrı ayrı erzak isteyen taifeleri içine alan ve seyahatiyle mevsimlere uğrayıp, baharı bir büyük vagon gibi, binler ayrı ayrı taamlarla doldurarak, kışta erzakı tükenen biçare zîhayatlara getiren ve küre-i arz denilen bu Rahmânî iaşe ambarı ve bu sefine-i Sübhâniye ve bin bir çeşit cihazatı ve malları ve konserve paketleri taşıyan bu depo ve dükkân-ı Rabbânî, ne derece o fabrikadan büyük ve mükemmel ise, okuduğunuz veya okuyacağınız fenn-i iaşe mikyasıyla, o kat'iyette ve o derecede küre-i arz deposunun Sahibini, Mutasarrıfını, Müdebbirini bildirir, tanıttırır, sevdirir.

Hem nasıl ki dört yüz bin millet içinde bulunan ve her milletin istediği erzakı ayrı ve istimal ettiği silâhı ayrı ve giydiği elbisesi ayrı ve talimatı ayrı ve terhisatı ayrı olan bir ordunun mu'cizekâr bir kumandanı, tek başıyla bütün o ayrı ayrı milletlerin ayrı ayrı erzaklarını ve çeşit çeşit eslihalarını ve elbiselerini ve cihazatlarını, hiçbirini unutmayarak ve şaşırmayarak verdiği o acip ordu ve ordugâh, şüphesiz, bedahetle o harika kumandanı gösterir, takdirkârâne sevdirir.

Aynen öyle de, zemin yüzünün ordugâhında ve her baharda yeniden silâh altına alınmış bir yeni ordu-yu Sübhânîde nebatat ve hayvanat milletlerinden dört yüz bin nev'in çeşit çeşit elbise, erzak, esliha, talim, terhisleri gayet mükemmel ve muntazam ve hiçbirini unutmayarak ve şaşırmayarak, birtek kumandan-ı âzam tarafından verilen küre-i arzın bahar ordugâhı, ne derece mezkûr insan ordu ve ordugâhından büyük ve mükemmel ise, sizin okuyacağınız fenn-i askerî mikyasıyla dikkatli ve aklı başında olanlara o derece küre-i arzın Hâkimini ve Rabbini ve Müdebbirini ve Kumandan-ı Akdesini hayretler ve takdislerle bildirir ve tahmid ve tesbihle sevdirir.

Hem nasılki bir harika şehirde milyonlar elektrik lâmbaları hareket ederekher yeri gezerler. Yanmak maddeleri tükenmiyor bir tarzdaki elektriklâmbaları ve fabrikası, şeksiz, bedahetle elektriği idare eden ve seyyar lâmbaları yapan ve fabrikayı kuran ve iştial maddelerini getiren bir mu'cizekâr ustayı ve fevkalâde kudretli bir elektrikçiyi hayretler ve tebriklerle tanıttırır, yaşasınlar ile sevdirir.

Aynen öyle de, bu âlem şehrinde, dünya sarayının damındaki yıldız lâmbaları, bir kısmı—kozmoğrafyanın dediğine bakılsa—küre-i arzdan bin defa büyük ve top güllesinden yetmiş defa sür'atli hareket ettikleri halde, intizamını bozmuyor, birbirine çarpmıyor, sönmüyor, yanmak maddeleri tükenmiyor. Okuduğunuz kozmoğrafyanın dediğine göre, küre-i arzdan bir milyon defadan ziyade büyük ve bir milyon seneden ziyade yaşayan ve bir misafirhane-i Rahmâniyede bir lâmba ve soba olan güneşimizin yanmasının devamı için, her gün küre-i arzın denizleri kadar gazyağı ve dağları kadar kömür veya bin arz kadar odun yığınları lâzımdır ki sönmesin. Ve onu ve onun gibi ulvî yıldızları gazyağsız, odunsuz, kömürsüz yandıran ve söndürmeyen ve beraber ve çabuk gezdiren ve birbirine çarptırmayan bir nihayetsiz kudreti ve saltanatı, ışık parmaklarıyla gösteren bu kâinat şehr-i muhteşemindeki dünya sarayının elektrik lâmbaları ve idareleri ne derece o misâlden daha büyük, daha mükemmeldir; o derecede, sizin okuduğunuz veya okuyacağınız, fenn-i elektrik mikyasıyla, bu meşher-i âzam-ı kâinatın Sultanını, Münevvirini, Müdebbirini, Sâniini, o nuranî yıldızları şahit göstererek tanıttırır, tesbihatla, takdisatla sevdirir, perestiş ettirir.

Hem meselâ, nasıl ki bir kitap bulunsa ki, bir satırında bir kitap ince yazılmış ve herbir kelimesinde ince kalemle bir sûre-i Kur'âniye yazılmış. Gayet mânidar

ve bütün meseleleri birbirini teyid eder ve kâtibini ve müellifini fevkalâde maharetli ve iktidarlı gösteren bir acîp mecmua, şeksiz, gündüz gibi kâtip ve musannifini kemâlâtıyla, hünerleriyle bildirir, tanıttırır. Mâşâallah, bârekâllah cümleleriyle takdir ettirir.

Aynen öylede, bu kâinat kitab-ı kebîri ki, birtek sahifesi olan zemin yüzünde ve birtek forması olan baharda, üçyüz bin ayrı ayrı kitaplar hükmündeki üç yüz bin nebatî ve hayvanî taifeleri beraber, birbiri içinde, yanlışsız, hatasız, karıştırmayarak, şaşırmayarak, mükemmel, muntazam ve bazan ağaç gibi bir kelimede bir kasideyi ve çekirdek gibi bir noktada bir kitabın tamam bir fihristesini yazan bir kalem işlediğini gözümüzle gördüğümüz bu nihayetsiz mânidar ve her kelimesinde çok hikmetler bulunan şu mecmua-i kâinat ve bu mücessem Kur'ân-ı ekber-i âlem, mezkûr misaldeki kitaptan ne derece büyük ve mükemmel ve mânidar ise, o derecede—sizin okuduğunuz fenn-i hikmetü'l-eşya ve mektepte bilfiil mübaşeret ettiğiniz fenn-i kıraat ve fenn-i kitabet geniş mikyaslarıyla ve dürbîn gözleriyle—bu kitab-ı kâinatın Nakkaşını, Kâtibini hadsiz kemâlâtıyla tanıttırır, *Allahu Ekber* cümlesiyle bildirir, *Sübhânallah* takdisiyle tarif eder, *Elhamdülillâh* senâlarıyla sevdirir.

İşte bu fenlere kıyasen, yüzer fünûndan her bir fen, geniş mikyasıyla ve hususi âyinesiyle ve dürbünlü gözüyle ve ibretli nazarıyla bu kâinatın Hâlık-ı Zülcelâlini esmâsıyla bildirir, sıfâtını, kemâlâtını tanıttırır.

İşte bu muhteşem ve parlak bir burhan-ı vahdâniyet olan mezkûr hücceti ders vermek içindir ki, Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyan çok tekrarla, en ziyade

رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ [2] ve خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ [1]

âyetleriyle Hàlıkımızı bize tanıttırıyor, diye o mektepli gençlere dedim. Onlar dahi tamamıyla kabul edip tasdik ederek "Hadsiz şükür olsun Rabbimize ki, tam kudsî ve ayn-ı hakikat bir ders aldık. Allah senden razı olsun" dediler.

1. "Gökleri ve yeri yarattı." En'âm Sûresi, 6:1.
2. "Göklerin ve yerin Rabbi." Ra'd Sûresi, 13:16.

Ben de dedim:

"İnsan binler çeşit elemlerle müteellim ve binler nev'î lezzetlerle mütelezziz olacak bir zîhayat makine ve gayet derece acziyle beraber hadsiz maddî-mânevî düşmanları ve nihayetsiz fakrıyla beraber hadsiz zâhirî ve bâtınî ihtiyaçları bulunan ve mütemadiyen zevâl ve firak tokatlarını yiyen bir biçare mahlûk iken, birden iman ve ubudiyetle böyle bir Padişah-ı Zülcelâle intisap edip bütün düşmanlarına karşı bir nokta-i istinat ve bütün hâcâtına medar bir nokta-i istimdat bularak, herkes mensup olduğu efendisinin şerefiyle, makamıyla iftihar ettiği gibi, o da böyle nihayetsiz Kadîr ve Rahîm bir Padişaha iman ile intisap

etse ve ubudiyetle hizmetine girse ve ecelin idam ilânını kendi hakkında terhis tezkeresine çevirse ne kadar memnun ve minnettar ve ne kadar müteşekkirâne iftihar edebilir, kıyas ediniz.”

O mektepli gençlere dediğim gibi, musibetzede mahpuslara da tekrar ile derim:

Onu tanıyan ve itaat eden, zindanda dahi olsa bahtiyardır. Onu unutan, saraylarda da olsa zindandadır, bedbahttır. Hattâ bir bahtiyar mazlum, idam olunurken bedbaht zâlimlere demiş: “Ben idam olmuyorum, belki terhis ile saadete gidiyorum. Fakat, ben de sizi idam-ı ebedî ile mahkûm gördüğümden sizden tam intikamımı alıyorum.” *Lâ ilâhe illâllah* diyerek sürur ile teslim-i ruh eder.

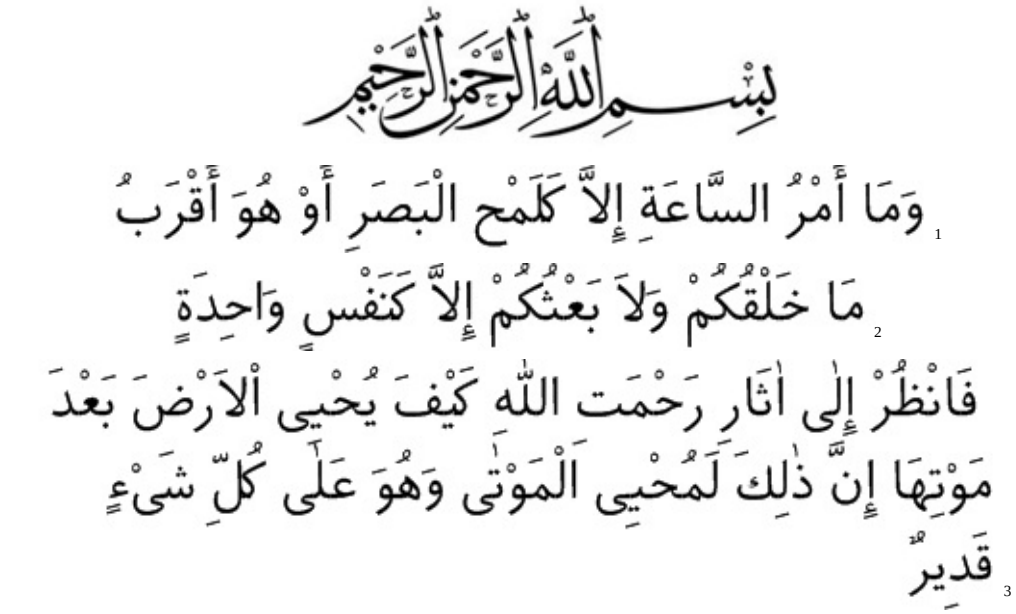
سُبْحَانَكَ لاَعِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَاعَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ[1]

1. “Seni her türlü noksandan tenzih ederiz, Senin bize öğrettiğinden başkabilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın.” Bakara Sûresi, 2:32.

(Meyve Risalesinden)

Yedinci Mesele

Denizlihapsinde bir Cuma gününün meyvesidir.

1. “Kıyâmetin gerçekleşmesi ise göz açıp kapayıncaya kadar, yahut ondan da yakındır.” Nahl Sûresi, 16:77.
2. “Sizin yaratılmanız da, diriltilmeniz de, tek bir kişinin yaratılıp diriltilmesi gibidir.” Lokman Sûresi, 31:28.
3. “Şimdi bak Allah’ın rahmet eserlerine: Yeryüzünü ölümünün ardından nasıldiriltiyor. Bunu yapan, elbette ölüleri de öylece diriltecektir; Oherşeye hakkıyla kàdirdir.” Rum sûresi, 30:50.

Bir zaman Kastamonu’da “Hâlıkımızı bize tanıttır” diyen lise talebelerine sâbık Altıncı Meselede mektep fününunun dilleriyle verdiğim dersi, Denizli Hapishanesinde benimle temas edebilen mahpuslar okudular. Tam bir kanaat-i imaniye aldıklarından, âhirete bir iştiyak hissedip, “Bize âhiretimizi de tam bildir. Tâ ki, nefsimiz ve zamanın şeytanları bizi yoldan çıkarmasın, daha böyle hapislere sokmasın” dediler. Ve Denizli hapsindeki Risale-i Nur şakirtlerinin ve sabıkan Altıncı Meseleyi okuyanların arzularıyla, âhiret rüknünün dahi bir hülâsasının beyanı lâzım geldi. Ben de Risale-i Nur’dan bir kısa hülâsa ile derim:

Nasıl ki, Altıncı Meselede biz Hâlıkımızı arzdan, semâvâttan sorduk; onlar fenlerin dilleriyle, güneş gibi Hâlıkımızı bize tanıttırdılar. Aynen biz de âhiretimizi başta o bildiğimiz Rabbimizden, sonra Peygamberimizden, sonra Kur’ân’ımızdan, sonra sair peygamberler ve mukaddes kitaplardan, sonra melâikelerden, sonra kâinattan soracağız.

İşte, birinci mertebede âhireti Allah’tan soruyoruz. O da bütün gönderdiği elçileriyle ve fermanlarıyla ve bütün isimleriyle ve sıfatlarıyla, “Evet, âhiret var

ve sizi oraya sevk ediyorum” ferman ediyor. *Onuncu Söz*, on iki parlak ve kat’î hakikatlerle, bir kısım isimlerin âhirete dair cevaplarını ispat ve izah eylemiş. Burada, o izaha iktifaen gayet kısa bir işaret ederiz.

Evet, madem hiçbir saltanat yoktur ki, o saltanata itaat edenlere mükâfatı ve isyan edenlere mücâzâtı bulunmasın. Elbette rububiyet-i mutlaka mertebesinde bir saltanat-ı sermediyenin, o saltanata iman ile intisap ve tâat ile fermanlarına teslim olanlara mükâfatı ve o izzetli saltanatı küfür ve isyan ile inkâr edenlere de mücâzâtı; o rahmet ve cemâle, o izzet ve celâle lâyık bir tarzda olacak diye *Rabbü’l-Âlemin* ve *Sultanü’d-Deyyân* isimleri cevap veriyorlar.

Hem madem güneş gibi, gündüz gibi, zemin yüzünde bir umumî rahmet ve ihatalı bir şefkat ve kerem gözümüzle görüyoruz. Meselâ, o rahmet, her baharda umum ağaçları ve meyveli nebatları cennet hûrileri gibi giydirip, süslendirip, ellerine her çeşit meyveleri verip bizlereuzatıp “Haydi alınız, yiyiniz” dediği gibi; bir zehirli sineğin eliylebizlere şifalı, tatlı balı yedirdiği ve elsiz bir böceğin eliyle enyumuşak ipeği bizlere giydirdiği gibi, bir avuç kadar küçücükçekirdeklerde, tohumcuklarda binler batman taamları bizim için saklayan ve ihtiyat zahîresi olarak o küçücük depolarda yerleştiren bir rahmet, bir şefkat, elbette hiç şüphe olamaz ki, bu derece nâzenînâne beslediği bu sevimli ve minnettarları ve perestişkârları olan mü’min insanları idam etmez. Belki, onları daha parlak rahmetlere mazhar etmek için, hayat-ı dünyeviye vazifesinden terhis eder diye, *Rahîm* ve *Kerîm* isimleri sualimize cevap veriyorlar, “El-Cennetü hakkun” diyorlar.

Hem madem biz gözümüzle görüyoruz ki, umum mahlûklarda ve zemin yüzünde öyle bir hikmet eli işliyor ve öyle bir adalet ölçüleriyle işler dönüyor ki, akl-ı beşer onun fevkinde düşünemiyor. Meselâ, insanın bin cihazatına takılan hikmetlerinden yalnız bir küçük çekirdek kadar kuvve-i hafızasında bütün tarihçe-i hayatını ve ona temas eden hadsiz hâdisâtı o kuvvecikte yazıp, onu bir kütüphane hükmüne getirip ve insanın haşirde muhakemesi için neşir olacak olan defter-i a’mâlinin bir küçük senedi olarak her vakit hatırlatmak sırrıyla her insanın eline vererek dimağının cebine koyan bir ezelî hikmet; ve bütün masnuatta gayet hassas mizanlar ile âzâlarını yerleştiren, mikroptan gergedana, sinekten simurga kuşuna, bir çiçekli nebattan milyarlar, trilyonlarla çiçekler açan bahar çiçeğine kadar, israfsız ölçülerle bir tenasüp, bir muvazene, bir intizam ve bir cemâl içinde masnuatı bir hüsn-ü san’at yapan ve her zîhayatın hukuk-u hayatını kemâl-i mizanla veren, iyiliklere güzel neticeler ve fenalıklara fena neticeler verdiren ve Âdem zamanından beri tâği ve zâlim kavimlere vurduğu tokatlarla kendini pek kuvvetli ihsas ettiren bir adalet-i sermediye, elbette ve hiç şüphe getirmez ki—güneş gündüzsüz olmadığı gibi—o hikmet-i ezeliye, o

adalet-i sermediye âhiretsiz olmazlar ve ölümde en zâlimlerin ve en mazlumların bir tarzda gitmelerindeki âkıbetsiz bir dehşetli haksızlığa, adaletsizliğe ve hikmetsizliğe hiçbir vechile müsaade etmezler diye, *Hakîm* ve *Hakem* ve *Adl* ve *Âdil* isimleri bizim sualimize kat'î cevap veriyorlar.

Hem madem bütün zîhayat mahlûkların, elleri yetişmediği ve iktidarları dairesinde olmayan bütün hâcâtlarını, bütün fıtrî matlaplarını bir nevi dua bulunan istidad-ı fıtrî ve ihtiyac-ı zarurî dilleriyle istedikleri vakitte, gayet rahîm ve işitici ve şefkatli bir dest-i gaybî tarafından verildiğinden ve ihtiyarî olan daavât-ı insaniyenin, hususan havasların ve nebîlerin dualarının on adetten altı yedisi hilâf-ı âdet makbul olmasından kat'î anlaşılıyor ki, her dertlinin âhını, her muhtacın duasını işiten ve dinleyen bir Semî' ve Mücîb perde arkasında var, bakar ki, en küçük bir zîhayatın en küçük bir ihtiyacını görür ve en gizli bir âhını işitir, şefkateder, fiilen cevap verir, memnun eder. Elbette ve herhalde hiçbir şüpheihtimali kalmaz ki, mahlûkların en ehemmiyetlisi olan nev-i insanın en ehemmiyetli ve umumî olan ve umum kâinatı ve umum esmâ ve sıfât-ı İlâhiyeyi alâkadar eden bekà-i uhreviyeye ait dualarını içine alan ve nev-i insanın güneşleri ve yıldızları ve kumandanları olan bütün peygamberleri arkasına alıp onlara duasına "âmin, âmin" dedirten ve ümmetinden hergün her ferd-i mütedeyyin, hiç olmazsa kaç defa ona salâvat getirmekle onun duasına "âmin, âmin" diyen ve belki bütün mahlûkat o duasına iştirak ederek "Evet ya Rabbenâ! İstediğini ver; biz de onunistediğini istiyoruz" diyorlar. Bütün bu reddedilmez şerait altındabekà-i uhrevî ve saadet-i ebediye için Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın, haşrin hadsiz esbâb-ı mûcibesinden yalnız tek duası, Cennetin vücuduna ve baharın icadı kadar kudretine kolay olan âhiretin icadına kâfi bir sebeptir diye, *Mücîb* ve *Semî'* ve *Rahîm* isimleri bizim sualimize cevap veriyorlar.

Hem madem, gündüz bedahetle güneşi gösterdiği gibi, zemin yüzünde, mevsimlerin tebeddülünde küllî ölmek ve dirilmekte, perde arkasında bir Mutasarrıf, gayet intizamla koca küre-i arzı bir bahçe, belki bir ağaç kolaylığında ve intizamında ve azametli baharı bir çiçek suhuletinde ve mîzanlı ziynetinde ve zemin sahifesinde üç yüz bin haşir ve neşrin nümune ve misallerini gösteren üç yüz bin kitap hükmündeki nebatat ve hayvanat taifelerini onda yazar, beraber ve birbiri içinde şaşırmayarak, karışık iken karıştırmayarak, birbirine benzemekle beraber iltibassız, sehivsiz, hatasız, mükemmel, muntazam, mânidar yazan bir kalem-i kudret, bu azameti içinde hadsiz bir rahmet, nihayetsiz bir hikmetle işlediği gibi; koca kâinatı bir hanesi misillü insana musahhar ve müzeyyen ve tefriş etmek ve o insanı halife-i zemin ederek ve dağ ve gök ve yer tahammülünden çekindikleri emanet-i kübrâyı ona vermesi ve sair zîhayatlar

üstünde bir derece zabitlik mertebesiyle mükerrem etmesi ve hitâbât-ı Sübhâniyesine ve sohbetine müşerref eylemesiyle fevkalâde bir makam verdiği ve bütün semâvî fermanlarda ona saadet-i ebediyeyi ve bekà-i uhreviyeyi kat'î vaad ve ahdettiği halde, elbette ve hiçbir şüphe olmaz ki, bahar kadar kudretine kolay gelen dâr-ı saadeti o mükerrem ve müşerref insanlar için açacak ve yapacak ve haşir ve kıyameti getirecek diye, *Muhyî* ve *Mümît* ve *Hayy* ve *Kayyûm* ve *Kadîr* ve *Alîm* isimleri, Hâlıkımızdan sormamıza cevap veriyorlar.

Evet, her baharda bütün ağaçları ve otların köklerini aynen ihya ve nebatî ve hayvanî üç yüz bin nevi haşrin ve neşrin nümunelerini icad eden bir kudret, Muhammed ve Mûsâ Aleyhimesselâtü Vesselâmların herbirinin ümmetiningeçirdiği bin senelik zaman, karşı karşıya hayalen getirilip bakılsa,haşrin ve neşrin bin misalini ve bin delilini iki bin baharda gösterdiği görülecek.[HAŞİYE-1] Ve, böyle bir kudretten haşr-i cismânîyi uzak görmek, bin derece körlük ve akılsızlıktır.

Haşiye-1 Sabık herbir bahar, kıyameti kopmuş, ölmüş ve karşısındaki bahar onun haşri hükmündedir.

Hem madem nev-i beşerin en meşhurları olan yüz yirmi dört bin peygamberler ittifakla saadet-i ebediyeyi ve bekà-yı uhrevîyi Cenâb-ı Hakkın binler vaad ve ahdlerine istinaden ilân edip mu'cizeleriyle doğru olduklarını ispat ettikleri gibi, hadsiz ehl-i velâyet, keşf ile ve zevk ile aynı hakikate imza basıyorlar. Elbette o hakikat güneş gibi zâhir olur; şüphe eden divâne olur.

Evet, bir fende ve bir san'atta mütehassıs bir iki zâtın o fen ve o san'ata ait hükümleri ve fikirleri, onda ihtisası olmayan bin adamın, hattâ başka fenlerde âlim ve ehl-i ihtisas da olsalar, muhalif fikirlerini hükümden iskat ettikleri gibi; bir mes'elede, mesela, Ramazan hilâlini yevm-i şekte ispat etmek ve "Süt konservelerine benzeyen ceviz-i hindî bahçesi rû-yi zeminde var" diye dâvâ etmekte iki ispat edici, bin inkâr edici ve nefyedicilere galebe edip dâvâyı kazanıyorlar. Çünkü ispat eden yalnız bir ceviz-i hindîyi veyahut yerini gösterse kolayca dâvâyı kazanır. Onu nefiy ve inkâr eden bütün rû-yi zemini aramak, taramakla hiçbir yerde bulunmadığını göstermekle dâvâsını ispat edebildiği gibi; Cenneti ve dâr-ı saadeti ihbar ve ispat eden, yalnız bir izini sinemada gibi keşfen, bir gölgesini, bir tereşşuhunu göstermekle dâvâyı kazandığı halde; onu nefiy ve inkâr eden, bütün kâinatı ve ezelden ebede kadar zamanları görmek ve göstermekle ancak inkârını ve nefyini ispat ile dâvâyı kazanabilir. Ve bu ehemmiyetli sırdandır ki, "Hususi bir yere bakmayan ve imanî hakikatler gibi umum kâinata bakan nefiyler, inkârlar—zâtında muhâl olmamak şartıyla—ispat edilmez" diye ehl-i tahkik ittifak edip bir düstur-u esasî kabul etmişler.

İşte bu kat'î hakikate binaen, binler feylesofların muhalif fikirleri, böyle imanî meselelerde birtek muhbir-i sâdıka karşı hiçbir şüphe, hattâ vesvese vermemek

lâzım iken, yüz yirmi bin ispat edici ehl-i ihtisas ve muhbir-i sâdıkın ve hadsiz ve nihayetsiz müsbit ve mütehassıs ehl-i hakikat ve ashab-ı tahkikin ittifak ettikleri erkân-ı imaniyede, aklı gözüne inmiş, kalbsiz, mâneviyattan uzaklaşmış, körleşmiş birkaç feylesofun inkârlarıyla şüpheye düşmenin ne kadar ahmaklık ve divanelik olduğunu kıyas ediniz.

Hem madem, gözümüzle gündüz gibi, hem nefsimizde, hem etrafımızda bir rahmet-i âmme ve bir hikmet-i şâmile ve bir inayet-i daime müşahede ediyoruz ve dehşetli bir saltanat-ı rububiyet ve dikkatli bir adalet-i âliye ve izzetli icraat-ı celâliyenin âsârını ve cilvelerini görüyoruz. Hattâ bir ağacın meyveleri ve çiçekleri sayısınca o ağaca hikmetler takan bir hikmet ve herbir insanın cihazatı ve hissiyâtı ve kuvveleri adedince ihsanları, in’âmları ona bağlamış bir rahmet ve “Kavm-i Nuh” ve “Hûd” ve “Salih” Aleyhimüsselâm ve “Kavm-i Âd” ve “Semûd” ve “Fir’avun” gibi âsi milletlere tokat vuran ve en küçük bir zîhayatın hakkını muhafaza eden izzetli ve inayetli bir adalet ve

وَمِنْ اٰيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْاَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ
إِذَادَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْاَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ[1]

âyeti, azametli bir îcâz ile der:

1. “Yine Onun âyetlerindendir ki, gök ve yer Onun emriyle ayakta durur. Sonra Osizi bir emirle çağırdığında derhal kabirlerinizden çıkarsınız.” RumSûresi, 30:25.

Nasıl ki iki kışlada yatan ve duran mutî askerler, bir kumandanın çağırmasıyla silâh başına ve vazife başınaboru sesiyle gelmeleri gibi, aynen öyle de, bu iki kışlanın misalinde ve emre itaatinde koca semâvât ve küre-i arz Sultan-ı Ezelînin askerlerine iki mutî kışla gibi, ne vakit Hazret-i İsrafil Aleyhisselâmın borusuyla o kışlalarda ölümle yatanlar çağrılsa, derhal ceset libaslarını giyip dışarı fırlamalarını ispat edip gösteren, her baharda arz kışlası içindekiler, melek-i ra’dın borusuyla aynı vaziyeti göstermesiyle nihayetsiz azameti anlaşılan bir saltanat-ı rububiyet; elbette ve elbette ve herhalde ve hiç şüphe getirmez ki—Onuncu Sözde ispatına binaen—o rahmet ve hikmet ve inayet ve adalet ve saltanat-ı sermediyenin gayet kat’î istedikleri dâr-ı âhiret ve daire-i haşir ve neşrin açılmamasıyla o nihayetsiz cemâl-i rahmet nihayetsiz bir çirkin merhametsizliğe inkılâp etmesi ve o hadsiz kemâl-i hikmet, hadsiz kusurlu abesiyete ve faidesiz israfata dönmesi ve o gayet şirin inayet, gayet acı ihanetlere değişmesi ve o gayet mizanlı ve hakkaniyetli adalet, gayet şiddetli zulümlere kalb olması ve o gayet derecede haşmetli ve kuvvetli saltanat-ı sermediye sukut etmesi ve haşrin gelmemesiyle bütün haşmeti kaybolması ve kemâlât-ı rububiyeti acz ve kusur ile lekedar olması, hiçbir cihet-i imkânı yok, hiçbir akıl ihtimal vermez, yüz muhal içinde birden bulunur, dâire-i imkân haricinde bâtıl

ve mümtenidir.

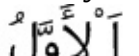
Çünkü nâzenin ve nazdar beslediği ve akıl ve kalb gibi cihazatla saadet-i ebediyeye ve âhirette bekà-i daimîye iştiyak hissini verdiği halde onu ebedî idam etmek, ne kadar gadirli bir merhametsizlik; ve onun yalnız dimağına yüzer hikmetler ve faideler taktığı halde onu dirilmemek üzere bütün cihazatını ve binler faideleri bulunan istidadâtını âkıbetsiz bir ölümle faidesiz, neticesiz, hikmetsiz bütün bütün israf etmek, ne derece hilâf-ı hikmet ve binler vaid ve ahidlerini yerine getirmemekle—hâşâ—aczini ve cehlini göstermek, ne kadar o haşmet-i saltanata ve o kemâl-i rububiyete zıttır, her zîşuur anlar. Bunlara kıyasen, inayet ve adâleti tatbik eyle...

İşte, Hâlıkımızdan sorduğumuz âhirete dair sualimize *Rahmân*, *Hakîm*, *Adl*, *Kerîm*, *Hâkim* isimleri mezkûr hakikatle cevap veriyorlar; şeksiz, şüphesiz, güneş gibi âhireti ispat ediyorlar.

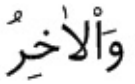
Hem madem biz gözümüzle görüyoruz, öyle ihâtalı ve azametli bir hafîziyet hükmeder ki, zîhayat herşeyin ve her hâdisenin çok sûretlerini ve gördüğü fıtrî vazifesinin defterini ve esmâ-i İlâhiyeye karşı lisan-ı hal ile tesbihatına dair sahife-i a’mâlini misâlî levhalarda ve çekirdeklerinde ve tohumcuklarında ve Levh-i Mahfuzun nümunecikleri olan kuvâ-yı hafızalarında ve bilhassa insanın dimağındaki pek büyük ve pek küçük kütüphanesi olan kuvve-i hafızasında ve sair maddî ve mânevî in’ikâs âyinelerinde kaydeder, yazdırır, zaptederek muhafaza altına alır.Sonra, mevsimi geldikçe bütün o mânevî yazıları maddî bir tarzda dagözümüze gösterip milyonlarla misâller ve deliller ve nümunelerkuvvetiyle [1] وَاِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ âyetindeki en acip bir hakikat-ı haşriyeyi, kudretin bir çiçeği olan her bahar, kendi çiçek-i ekberinde milyarlar dil ile kâinata ilân eder. Ve başta nev-i insan olarak ve bütün zîhayatlar ve bütün eşya, fenaya düşmek ve ademe sukut etmek ve hiçlikte mahvolmak ve başta nev-i beşer olarak zîhayatlar idam edilmek için yaratılmamışlar. Belki bekàya terakki ile ve devama tasaffi ile ve sermedî vazifeye istidadıyla girmek için halk olunduklarını gayet kuvvetli ispat eder.

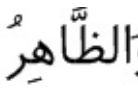
Evet, her baharda müşahede ediyoruz ki, güz mevsimi kıyametinde vefat eden hadsiz nebatat, bahar haşrinde herbir ağaç, herbir kök, herbir çekirdek, herbir tohum وَاِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ âyetini okuyup bir mânâsını, bir ferdini kendi diliyle, geçmiş senelerde gördüğü vazifenin misalleriyle tefsir ederek o azametli hafîziyete şehadet eder, [2] هُوَ الْاَوَّلُ وَالْاٰخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ âyetindeki

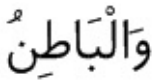
dört muazzam hakikatleri herşeyde gösterip hafîziyeti âzami derecede ve haşri bahar kolaylığında ve kat’iyetinde bizlere ders verir.

Evet, bu dört ismin cilveleri en cüz’îden en küllîye kadar cereyan ederler. Meselâ, nasıl ki bu ağacın menşei olan bir çekirdek, [3] ismine mazhariyetle o ağacın gayet mükemmel programını ve icadının noksansız cihazatını ve teşekkülünün bütün şeraitini câmi’ bir kutucuktur ki, hafîziyetin azametini ispat eder.

1. “Amel defterleri açıldığında.” Tekvir Sûresi, 81:10.
2. “O Evveldir; başlangıcı olmadığı gibi, bütün varlıkların başlangıcı da Onun ilim ve kudretine bağlıdır. O Âhirdir; sonu olmadığı gibi bütün varlıkların neticesi Onabakar ve dönüşü Onadır. O Zâhirdir; varlık ve birliğinin delilleriherşeyde ap açık görünür ve bütün varlıklar dış görünüşleri ve san’atlıyapılışlarıyla Onun kudret ve sanatına şâhitlik eder. O Bâtındır; herşeyin hakikatine vâkıftır ve herşeyin içyüzü Onun kudret ve hikmetine şâhitlik eder.” Hadîd Sûresi, 57:3.
3. Evvel: her şeyin aslını ve başlangıcını ezelî ilmiyle tespit eden ve Kendisinden önce hiçbir şey var olmayan Allah.

[1]ismine mazhar olan meyvesi ise, çekirdekleriyle o ağacın işlediği bütün fıtrî vazifelerinin fihristesini ve amellerinin listesini ve hayat-ı saniyesinin düsturlarını ihtiva eden bir sandukçuktur ki, âzamî derecede hafîziyete şehadet eder.

[2]ismine mazhar olan o ağacın suret-i cismâniyesi ise, öyle tenasüplü ve san’atlı ve süslü bir hulle, bir libas ve ayrı ayrı nakışlar ve zîynetler ve yaldızlı nişanlar ile tezyin edilmiş, güya yetmiş renkli bir hûri elbisesidir ki, hafîziyet içinde azamet-i kudret ve kemâl-i hikmet ve cemâl-i rahmeti gözlere gösterir.

[3]ismine âyine olan o ağacın içindeki makinesi ise, öyle muntazam ve mükemmel ve mu’cizatlı bir fabrika, bir destgâh, bir kimyahâne ve hiçbir dalı ve meyveyi ve yaprağı gıdasız bırakmayan mizanlı bir kazan-ı erzaktır ki, hafîziyet içinde kemâl-i kudret ve adalet ve cemâl-i rahmet ve hikmeti güneş gibi ispat eder.

1. Âhir: her şeyin sonunu ezelî ilmiyle belirleyen ve sonu gelen varlıklarınneslini tohum ve çekirdeklerde tanzim eden ve her şeyden sonra yalnızKendisi bâkî kalan Allah.
2. Zâhir: her şeyin dış yüzlerini çeşitli cihaz ve ince nakışlarla süsleyerekmükemmel ve güzel yaratan ve her şeyde varlık ve birliğinin işaretleriaçıkça görünenAllah.
3. Bâtın: bütün varlıkların içyüzlerini mükemmel bir fabrikanın harika makineleri gibi yaratıp işleten ve bununla da isim ve sıfatlarının her türlünoksandan uzak olduğunu gösterenAllah.

Aynen öyle de, küre-i arz, senevî mevsimler cihetinde bir ağaçtır. İsm-i Evvel cilvesiyle güz mevsiminde hafîziyete emanet edilen bütün tohumlar ve çekirdekler, bahar çarşafını giyen zemin yüzünün milyarlar dal, budak, meyve veren ve çiçek açan ağacının teşkilatına dair İlâhî emirlerin mecmuacıkları ve kaderden gelen düsturların listeleri ve geçen yazın işlediği vazifelerin küçücük sahife-i amelleri ve defter-i hidematıdır ki, bilbedahe bir Hafîz-i Zülcelâl-i ve’l-İkramın hadsiz kudret, adalet, hikmet, rahmet ile iş gördüğünü gösteriyor.

Ve senevî zemin ağacının âhiri ise, ikinci güzde o ağacın gördüğü bütün

vazifelerini ve esmâ-i İlâhiyeye karşı ettiği bütün fıtrî tesbihatlarını ve gelecek bahar haşrinde neşrolabilen bütün sahâif-i amallerini, zerrecik ve küçücük kutucukların içine koyup, Hafîz-i Zülcelâlin dest-i hikmetine teslim eder *Hüve'l-Âhir* ismini hadsiz dillerle kâinat yüzünde okur.

Ve bu ağacın zâhiri ise, haşrin üç yüz bin misallerini ve emarelerini gösteren üç yüz bin küllî ve çeşit çeşit çiçekler açıp hadsiz rahmâniyet ve rezzâkiyet ve rahîmiyet ve kerîmiyet sofralarını sererek zîhayatlara ziyafetler vermekle *Hüve'z-Zâhir* ismini, meyveleri, çiçekleri, taamları sayısınca lisanlarıyla zikredip medh ü senâ eder, gündüz gibi وَاِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ [1] hakikatini gösterir.

1. "Amel defterleri açıldığında." Tekvir Sûresi, 81:10.

Bu haşmetli ağacın bâtını ise, hadsiz ve hesaba gelmez muntazam makineleri ve mizanlı fabrikaları kemâl-i dikkat ve intizamla işlettiren öyle bir kazan ve destgâhtır ki, bir dirhemden bin batman taamları pişirir, açlara yetiştirir. Ve öyle bir mizan ve dikkatle işler ki, zerre kadar tesadüfün karışmasına bir yer bırakmıyor. *Hüve'l-Bâtın* ismini zeminin içyüzüyle, yüz bin dille tesbih eden bazı melâike gibi, yüz bin tarzlarda ilân edip ispat eder.

Hem arz, senevî hayatı haysiyetiyle bir ağaç olduğu ve o dört isim içinde hafîziyeti ve onunla haşir kapısına bir anahtar yaptığı gibi; aynen öyle de, dehrî ve dünya hayatı cihetiyle yine meyveleri âhiret pazarına gönderilen bir muntazam ağaçtır. Ve o dört isme öyle bir mazhar, bir âyine ve âhirete giden bir yol açar ki, genişliğini ihataya ve tabire aklımız kâfi gelmiyor. Yalnız bu kadar deriz:

Nasıl ki bir saatin saniyeleri ve dakikaları ve saatleri ve günleri sayanhaftalık saatin milleri birbirine benzer, birbirini ispat eder.Saniyelerin hareketini gören, sair çarkların hareketlerini tasdik etmeye mecbur olur. Aynen öyle de, semâvât ve arzın Hâlık-ı Zülcelâlinin bir saat-i ekberi olan bu dünyanın saniyelerini sayan günler ve dakikalarını hesap edenseneler ve saatlerini gösteren asırlar ve günlerini bildiren devirlerbirbirine benzer, birbirini ispat eder. Ve bu gecenin sabahı ve bu kışın baharı kat'iyetinde fâni dünyanın karanlıklı kışının bâki bir baharı ve sermedî bir sabahı geleceğini hadsiz emârelerle haber verir diye, Hafîz ismi ile هُوَ الْأَوَّلُ وَالْاٰخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ [1] isimleri, biz Hâlıkımızdan sorduğumuz haşir meselesine, mezkûr hakikatle cevap veriyorlar.

1. "O Evveldir, Âhirdir, Zâhirdir ve Bâtındır." Hadîd Sûresi, 57:3.

Hem madem gözümüzle görüyoruz ve aklımızla anlıyoruz ki;

İnsan şu kâinat ağacının en son ve en cemiyetli meyvesi,

Ve hakikat-ı Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâm cihetiyle çekirdek-i aslîsi,

Ve kâinat Kur’ân’ının âyet-i kübrası,

Ve İsm-i Âzamı taşıyan âyetü’l-kürsîsi,

Ve kâinat sarayının en mükerrem misafiri,

Ve o saraydaki sair sekenelerde tasarrufa mezun en faal memuru,

Ve kâinat şehrinin zemin mahallesinin bahçesinde ve tarlasında, varidat ve sarfiyatına ve zer’ ve ekilmesine nezarete memur,

Ve yüzer fenler ve binler san’atlarla teçhiz edilmiş en gürültülü ve en mes’uliyetli nâzırı,

Ve kâinat ülkesinin arz memleketinde, Padişah-ı Ezel ve Ebedin gayet dikkat altında bir müfettişi, bir nevi halife-i arzı,

Ve cüz’î ve küllî bütün harekâtı kaydedilen bir mutasarrıfı,

Ve semâvât ve arz ve cibâlin kaldırmasından çekindikleri emanet-i kübrâyı omuzuna alan,

Ve önüne iki acip yol açılan, birinci yolda zîhayatın en bedbahtı ve ikinci yolda en bahtiyarı,

Çok geniş bir ubudiyetle mükellef bir abd-i küllî,

Ve Kâinat Sultanının İsm-i Âzamına mazhar ve bütün esmâsına en câmi’ bir âyinesi

Ve hitabât-ı Sübhâniyesine ve konuşmalarına en anlayışlı bir muhatab-ı hassı,

Ve kâinatın zîhayatları içinde en ziyade ihtiyaçlısı,

Ve hadsiz fakrıyla ve acziyle beraber hadsiz maksatları ve arzuları ve nihayetsiz düşmanları ve onu inciten zararlı şeyleri bulunan bir biçare zîhayatı,

Ve istidatça en zengini,

Ve lezzet-i hayat cihetinde en müteellimi ve lezzetleri dehşetli elemlerle âlûde,

Ve bekàya en ziyade müştak ve muhtaç ve en çok lâyık ve müstehak ve devamı ve saadet-i ebediyeyi hadsiz dualarla isteyen ve yalvaran ve bütün dünya lezzetleri ona verilse, onun bekàya karşı arzusunu tatmin etmeyen,

Ve ona ihsanlar eden Zâtı perestiş derecesinde seven ve sevdiren ve sevilen çok hârika bir mu’cize-i kudret-i Samedâniye ve bir acûbe-i hilkat,

Ve kâinatı içine alan ve ebede gitmek için yaratıldığına bütün cihazat-ı insaniyesi şehadet eden, böyle yirmi küllî hakikatler ile Cenâb-ı Hakkın *Hak* ismine bağlanan,

Ve en küçük zîhayatın en cüz’î ihtiyacını gören ve niyazını işiten ve fiilen cevap veren Hafîz-i Zülcelâlin *Hafîz* ismiyle mütemadiyen amelleri kaydedilen

ve kâinatı alâkadar edecek ef’âlleri o ismin kâtibîn-i kiramlarıyla yazılan ve herşeyden ziyade o ismin nazar-ı dikkatine mazhar bulunan bu insanlar, elbette ve elbette ve herhalde ve hiçbirşüphe getirmez ki, bu yirmi hakikatın hükmüyle, insanlar için bir haşir ve neşir olacak ve *Hak* ismiyle evvelki hizmetlerinin mükâfatını ve kusuratının mücâzâtını çekecek ve *Hafîz* ismiyle cüz’î-küllî kayd altına alınan her amelinden muhasebe ve sorguya çekilecek ve dâr-ı bekàda saadet-i ebediye ziyafetgâhının ve şekavet-i daime hapishanesinin kapıları açılacak ve bu âlemde çok tâifelere kumandanlık yapan ve karışan ve bazan karıştıran bir zabit, toprağa girip her amelinden sual olunmamak ve uyandırılmamak üzere yatıp saklanmayacaktır.

Yoksa, sineğin sesini işitip hakk-ı hayatını vermekle fiilen cevap verdiği halde, gök gürültüsü kuvvetinde bekàya ait hadsiz hukuk-u insaniyenin, mezkûr yirmi hakikatler lisanlarıyla edilen ve Arşı ve ferşi çınlatan dualarını işitmemek ve o hadsiz hukuku zayi etmek ve sinek kanadının intizamı şehadetiyle sinek kanadı kadar israf etmeyen bir hikmet, bütün o hakikatlerin bağlandıkları insanî istidadatı ve ebede uzanan emelleri ve arzuları ve o istidat ve arzuları besleyen kâinatın pek çok rabıtalarını ve hakikatlerini bütün bütün israf etmek öyle bir haksızlıktır ve imkân haricinde ve zâlimâne bir çirkinliktir ki, *Hak* ve *Hafîz* ve *Hakîm* ve *Cemîl* ve *Rahîm* isimlerine şehadet eden bütün mevcudât onu reddeder, “Yüz derece muhal ve bin vech ile mümtenidir” derler.

İşte biz Hâlıkımızdan haşre dair sorduğumuz suale *Hak, Hafîz, Hakîm, Cemîl, Rahîm* isimleri cevap verip derler: “Biz hak ve hakikat olduğumuz gibi ve hem bize şehadet eden mevcudâtın tahakkuku misillü, haşir haktır ve muhakkaktır.”

Hem madem... (Daha yazacaktım, fakat güneş gibi malûm olmasından kısa kestim.)

İşte geçmiş misâllerde ve *madem’*lerdeki maddelere kıyasen, Cenâb-ı Hakkın yüz, belki bin esmâsının kâinata bakan isimlerinin herbirisi, nasıl ki mevcudattaki âyine ve cilveleriyle Müsemmâsını bedahetle ispat eder; aynen öyle de, haşri ve dâr-ı âhireti de gösterirler ve kat’iyetle ispat ederler.

Hem nasıl Hâlıkımızdan sorduğumuz sualimize, o Rabbimiz bütün fermanlarıyla ve nazil ettiği bütün kitaplarıyla ve müsemmâ olduğu ekser isimleriyle bize kudsî ve kat’î cevap veriyor; aynen öyle de, melâikeleriyle ve onların diliyle daha başka bir tarzda dedirir:

“Sizin zaman-ı Âdem’den beri hem ruhanîlerle, hem bizimle görüşmenizin yüzer tevatür kuvvetinde hâdiseleri var. Ve bizim ve ruhanilerin vücutlarına ve ubudiyetlerine delâlet eden hadsiz emâre ve deliller var. Ve biz âhiret salonlarında ve bazı dairelerindegezdiğimizi, birbirimize mutabık olarak sizin

kumandanlarınız olan enbiyalarla görüştüğümüz zaman söylemişiz ve daima da söylüyoruz. Elbette bu gezdiğimiz bâki ve mükemmel salonlar ve bu salonların arkalarında tefriş ve tezyin edilmiş olan saraylar ve menzillller, hiç şüphemiz yoktur ki, gayet ehemmiyetli misafirleri o yerlerde iskân etmek üzere bekliyorlar. Size kat'î beyan ediyoruz" diye sualimize cevap veriyorlar.

Hem madem Hâlıkımız, bize en büyük muallim ve en mükemmel üstad ve şaşırmaz ve şaşırtmaz en doğru rehber olarak Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâmı tayin etmiş ve en son elçi olarak göndermiş. Biz dahi, ilmelyakîn mertebesinden aynelyakîn ve hakkalyakîn mertebelerine terakki ve tekemmül etmek üzere, herşeyden evvel bu üstadımızdan, Hâlıkımızdan sorduğumuz suali sormaklığımız lâzım geliyor. Çünkü o zât, Hâlıkımız tarafından herbiri birer nişane-i tasdik olan bin mu'cizatıyla, Kur'ân'ın bir mu'cizesi olarak, Kur'ân'ın hak ve kelâmullah olduğunu ispat ettiği gibi; Kur'ân dahi, kırk nevi i'câz ile o zâtın bir mu'cizesi olup, onun doğru ve Resulullah olduğunu ispat ederek, ikisi beraber, biri âlem-i şehadet lisanı (bütün hayatında, bütün enbiya ve evliyanın tasdikleri altında) diğeri âlem-i gayb lisanı bütün semâvî fermanların ve kâinat hakikatlerinin tasdikleri içinde binler âyâtıyla iddia ve ispat ettikleri hakikat-i haşriye elbette güneş ve gündüz gibi bir kat'iyettedir. Evet, haşir gibi, en acip ve en dehşetli ve tavr-ı aklın haricinde bir mes'ele, ancak ve ancak böyle harika iki üstadın dersleriyle halledilir, anlaşılır.

Eski zaman peygamberleri ümmetlerine Kur'ân gibi izahat vermediklerinin sebebi, o devirler beşerin bedeviyet ve tufûliyet devri olmasıdır. İptidaî derslerde izah az olur.

Elhâsıl: Madem Cenâb-ı Hakkın ekser isimleri âhireti iktiza edip isterler; elbette o isimlere delâlet eden bütün hüccetler, bir cihette âhiretin tahakkukuna dahi delâlet ederler.

Ve madem melâikeler âhiretin ve âlem-i bekânın dairelerini gördüklerini haber veriyorlar; elbette melâike ve ruhların ve ruhaniyâtın vücut ve ubudiyetlerine şehadet eden deliller, dolayısıyla âhiretin vücuduna dahi delâlet ederler.

Ve madem Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın bütün hayatında vahdâniyetten sonra en daimî dâvâsı ve müddeâsı ve esası âhirettir; elbette o zâtın nübüvvetine ve sıdkına delâlet eden bütün mu'cizeleri ve hüccetleri—bir cihette, dolayısıyla—âhiretin tahakkukuna ve geleceğine şehadet ederler.

Ve madem Kur'ân'ın dörtten birisi haşir ve âhirettir ve bin âyâtıyla onun ispatına çalışır ve onu haber verir; elbette Kur'ân'ın hakkaniyetine şehadet ve delâlet eden bütün hüccetleri ve delilleri ve burhanları, dolayısıyla âhiretin vücûduna ve tahakkukuna ve açılmasına dahi delâlet ve şehadet ederler.

İşte bak, bu rükn-ü imanî ne kadar kuvvetli ve kat’î olduğunu gör!

Altıncı Kısım
Emirdağı hayatı
Mukaddeme

Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin beraat kararı neticesi olarak, Risale-i Nur, ekser vilâyet, kasaba ve köylerde yayılmış ve Nur talebeleri kısa bir zamanda yüz binlerin fevkinde çoğalmıştır. Risaleler teksir ile neşre başlanmış ve kısa bir müddet içinde, 1948 senesi başlarında, (23 Ocak1948) Üstad ve talebeleri üçüncü defa olarak tekrar hapse alınmıştır.

Evvela üç sene kadar Emirdağında ikamet edebilen Said Nursî, hapisten sonra tekrar Emirdağında üç-dört sene kadar kalmış ve sonra Isparta'ya yerleşmiştir. Ve şimdi doksan yaşına yaklaşan ve tebdil-i havaya çok muhtaç olan Üstad, ara sıra Emirdağına gelip ikametgâhı olan dershane-i Nuriyede kalmaktadır.

Şimdilik Emirdağhayatının ilk kısmı ki, Afyon hapsine kadar olan safhası zikredilecek, bilâhare Afyon hapsini müteakip tekrar Emirdağındaki hayatı, hizmet-i Nuriyesi beyan edilecektir. Emirdağındaki hayatı, evvelki hayatına nispeten çok daha şâşaalıdır. Hem, musibet ve ithamlara daha ziyade hedef olmuş, daimî tarassuda, hattâ imhaya maruz kalmıştır. Bununla beraber, Risale-i Nur geniş dairede yayılmış, üniversite, memurlar ve ehl-i siyaset muhitinde okunmaya başlanmıştır.

Üstadın Emirdağına nefyinden sonra aleyhinde pek insafsızca iftiralar yapıldığı ve çok geniş bir dairede yalanlarla isnatlara girişildiği münasebetiyle ve Nurların harika neşri dolayısıyla bir hakikati, bu mukaddemede beyan etmek lâzım geldi. Şöyle ki:

Bizim, Said Nursî'nin ayn-ı hakikat olan ahvâl ve harekât ve hizmetinde görünen harikaları beyan etmemizden muradımız, okuyucuların nazar-ı istiğrablarını celb edip—hâşâ—Bediüzzaman'ın şahsını insanlığın alkış tufanına tutmak değil; belki, onun şahsını vehizmetini insafsızca iftira ve yalanlarla lekedar etmek isteyen ve dolayısıyla Risale-i Nur'un hizmet-i imaniyesine set çekmeye çalışanların mukabilinde Risale-i Nur'un nurlu, müessir ve saadet-feşan hizmetini belirtmek için Kur'ân'ın bir şakirdi ve Hazret-i Peygamberin bir ümmeti ve Allah'ın bir abdi olarak nâil olduğu ikramları zikrediyoruz. Din düşmanlarının bahanelerle taarruzunu ve insafsız hücumlarını red ve bir mâsumun mâsumiyetini beyan ediyoruz. Hattâ diyebiliriz ki, tarihte

Bediüzzaman gibi hilâf-ı hakikat olarak düşünce ve mefkûre, hizmet ve gayesinin tam zıddında şiddetli itham ve isnatlara maruz kalmış bir kimse yok gibidir. Panzehire zehir isnat etmek gibi, bu milleti ve gelecek nesilleri anarşilikten, dinsizlikten, ahlâksızlıktan muhafaza niyet ve harekâtına, sırf imansızlıktan neş'et eden bir dalâlet divaneliğiyle vatana ihanet, gençliği irticaa sevk ve zehirlemek ithamını yapmak, ne kadar acı ve ehl-i insafı ağlatacak elim bir vaziyet olduğu bedihîdir. İşte Bediüzzaman, bir değil, yüz değil, binler defa böyle hilâf-ı hakikat ithamlara dûçar olmuş bir mâsumdur. Hizmetinde böyle olduğu gibi, hususî ahval ve ahlâkı noktasında da ahlâk-ı hamidenin en müstesna örneklerini yaşatmış, edep ve iffetin en şâheser nümunelerini nefsinde gösterebilmiş bir nezahet ve hüsn-ü hulk âbidesidir. Hizmetini ifa eden, dahilî ve haricî hayat ve ef'âline âşinâ olan talebe ve hizmetkârları olan bizler, en yüksek sesimizle ilân ederiz ki:

Üstadın Kur'ân'dan alıp ehl-i iman ve insaniyetin istifadesine arz ettiği ulûm-u imaniyedeki üstadlığı gibi, en ince muamelât ve ahvalinde ve hususî hayatında da Kur'ân-ı Hakîmin hüsn-ü hulk olarak tarif ettiği ve yüksek bir velâyetin tereşşuhatı olan âsâr ve dâimî yüksek bir huzur görünür. Her zaman için her haline nazar-ı dikkat ve ferasetle bakan ehl-i kalb ve erbâb-ı fazilet, onun kalb-i münevverinin bir şems-i hakikat ve mârifet halinde şûle-feşan olduğunu ve bir derya halinde dâimî temevvücde bulunduğunu kemal-i hayretle görmekte ve İslâmiyet ağacının bu son ve kâmil meyve-i münevveriyle zemin ve zamanın iftihar etmekte olduğunu duyurmaktadırlar.

Ey sû-i niyetleriyle ve kendi menfî ruhlarına kıyasla bu ahlâk, edep, iman, mârifet ve hakikat âbidesine dil uzatan ve şeytanları dahi utandıracak derecede iftiralarla bu fazilet timsalini yok etmeye, tezvire çalışmış bedbahtlar! Bu zâta karşı savurmak istediğiniz iftiralar, saçdığınız zehirler para etmedi. Hak nurunu yaktı ve parlattı. O nur ile âlemleri ziyadar eyledi. Siz ise zelil ve mânen insaniyetin menfurusunuz. Size yazıklar olsun! İnsan libasını taşımanız dahi sizin için elîm ve fecîdir. Buna rağmen sizin için bir necat kapısı var; o kapıyı çalsanız belki kurtulursunuz. Said Nursî ahd etmiş ve ilân etmiş ki: "Benim idamıma çalışanlar dahi eğer Risale-i Nur'laimanlarını kurtarsalar, Risale-i Nur'a sarılsalar; kardeşlerim, sizşahit olunuz, ben onlara hakkımı helâl ediyorum." Evet onu mahkûm etmek isteyenlerden çoğu ve ekser aleyhinde bulunanlar bugün ona dost olduğu gibi, tezvir ve iftirada bulunan sizler de nedamet etseniz, Nur derslerine kulak verseniz, ümit edilir ki, o şefkat kahramanı, sizin için, affınız için dua eder, niyaz eder. Evet, Said Nursî öyle eşsiz bir kahramandır ki, bu kahramanlığını harp meydanında, mahkeme sandalyesinde müstebitlere karşı gösterdiği halde, gelin, siz düşmanları ve onu

yok etmek için çalışanlardan Nura müteveccih olanların selâmet ve kurtuluşu için el açıp gözyaşlarıyla nasıl niyaz ettiğini görün ve onun yüksek bir tevazu ile, milletin her tabakasıyla nasıl kemal-i şefkatle muamelede bulunduğunu anlayın, insanlığın ulvî mertebesini bu zatta seyreyleyin. Onun hakkında senakâr sözler, takdirler, ehl-i dünyanın alkışlanması nev'inden değildir; hakikat-i kâinatın, bu ekmel insana ve insanın yüksek kıymetini, Müslümanlığın hakikî tezahürünü temsil eden mânevî şahsiyetine karşı olan takdir ve tebrikine bir iştiraktir. Evet, Said Nursî'yi, temsil ve terennüm ettiği envar-ı hakikat itibarıyla, yalnız insanlık değil, belki âlem bütün envâ ve ecnâsıyla alkışlıyor, tebrik ediyor. Evet, hizmet-i imaniyesini mâzi, müstakbel takdir ediyor…

Evet, Said Nursî, Cenab-ı Hakkın mâhiyet-i insaniyede derc ettiği hadsiz envâ-ı kemâlâtın hepsinde en ileri ve en mükemmeldir. Bazan yüksek dağ başlarında, büyük kayalıklar arasında gezer, yalnız başına, sessiz dolaşır, bazan bağ vebahçeleri, nebatat ve hayvanatı temâşâ ve tefekkür edip, sonra dönüp, şehre inip, en büyük siyasî içtimalarda, gayet beliğ ve mâkulâne hitabeler, ahlâkî, edebî nutuklar irad edebilen cevval bir ruh hâletini taşırdı. Hürriyetten evvel ve sonra şarktaki hayatı ve İstanbul'daki feveranlı hayatı, buna bir şahittir. Bir yanda Şarkî Anadolu'da, aşiretler arasında seyahatle onlara ahlâkî ve imanî dersler, öğütler verirken; diğer yanda, Şam'da allâmelere, siyaset-i İslâmiye noktasında en keskin ve isabetli görüş ve teşhislerle Müslümanların terakki ve kemâlâtının esaslarını tespit edip, üç yüz elli milyon Müslümanın saadetinin fecr-i sadıkını haber veriyordu. Hem, Meşrutiyet zamanında Meclis-i Meb'usana hitabesi ve gazetelerdeki makaleleriyle, Kur'ân'ın kudsî kanun-u esasîsinin vaz ve tatbikinin millet-i İslâmiyeye iki cihanın saadetini kazandırıp hakikî kemalât ve terakkiye medar olacağını haykırıyor ve bu efkârının *Divan-ı Harb-i Örfî*'de de kahramanca müdafaasını yapıyordu.

İşte, bir nebze beyan edilen ahvâli ve hizmetleri delâletiyle, bu harika zat, âdetâ muhtelif istidat ve ayrı ayrı zekâ ve kabiliyetlerden müteşekkil bir cemaat mahiyetinde idi. İslâmiyetin zuhurundan itibaren bin üç yüz yıl içinde gelip geçen ve İslâmiyet şecere-i nuraniyesinin çeşitli çiçek ve meyveleri olarak asırları tezyin eden umum ehl-i hak ve zekâvetin kemalât ve güzelliklerine sahip olmuş, nişan ve formalarını takmış gibiydi. Sanki ulûm ve maarif-i İslâmiye bu zat vasıtasıyla yeni baştan ihya ediliyordu.

Büyük peygamberin ders ve irşadıyla hakikate ulaşan ve kemâlâtta terakki eden ve herbiri cemaat-i İslâmiyeden bir taifeyi daire-i tenvir ve irşadında yürüten kudsî üstadlar, âlim ve müçtehidler, ayrı ayrı meslek ve ilimlerine bu zâtı vâris tâyin etmişler gibi, mâzinin bütün mehasin ve meziyetlerini giyinerek asrımızda ortaya çıkan bu harika-i zaman Said Nursî Hazretleri, böylece, Kur'ân

namına Risale-i Nur’la girişti̇ği̇ dinî hizmet ve cihad-ı mânevîsiyle, bir cemaatin, yüksek bir heyetin, belki muazzam bir ordunun yapabileceği vazifeleri, küllî hizmetleri, izn-i İlâhî ile yapmıştır. İslâmiyet nurundan ve iman kardeşliğinden gelen bir kuvvet ve rabıta ile teşkil ettiği Nur şakirtleri şahs-ı mânevîsi, ehl-i dalâletin cemaatle hücumuna mukabil çıkmış, bu suretle mü’minlerin nokta-i istinadı, kızıl tehlikenin bu vatanı istilâsına karşı Kur’ânî bir sed ve âlem-i İslâmın kahraman Türk milletine eskisi gibi muhabbet, uhuvvet ve ittifakının medarı olmuştur.

Evet, Said Nursî, gayet câmi bir istidada mâlik bir zattır. Bu istidatların hepsinde çok ileri gitmiştir. Cüz ile küllü, âfâkın en geniş dairesiyle enfüsî dairesini, meselâ zerreyle Samanyolunu beraberce dikkatle tetkik eder, onlardaki envâr-ı tevhidi görür, gösterir ve ispat eder. Bir yandan âlem-i İslâm ve insaniyete uzanan küllî hizmet-i imaniye ile meşgul, bir yandan inziva hayatı geçirerek kalem-i kudretin mektubatı olan fıtratın antika eserlerini, san’at-ı İlâhiyenin mu’cizelerini temâşâ ve tefekkürle kitab-ı kâinatı mütalâa eder ve böylece hergün bu müteaddit ulvî vazifeleri yaparak mârifet-i İlâhiye ve huzurun nihayetsiz ezvak ve envârında terakki eder.

İşte bu hâlet-i ruhiye ve ahval-i kudsiye, Üstadın hayatının her safhasında müşahede edildiği gibi, Emirdağında geçirdiği hayatı da hep bu mezkûr mânâ ile doludur. Lâhikalardaki mektuplarda bir derece beyan edilmişse de nâkıstır. Bu Tarihçede, ancak denizden bir katrecik ile iktifa edilmiştir.

Said Nursî’nin Denizli hapsindentahliyesi ve Emirdağı’na nefyi

DenizliAğır Ceza Mahkemesinin Haziran 1944 beraat kararı ile hapisten tahliye olunan Nur talebeleri memleketlerine gitmişler. Üstad ise, Ankara’dan bir emir alıncaya kadar Denizli’de Şehir Otelinde kalmıştır. Risale-i Nur talebelerinin hapsi ve muhakemeleri münasebetiyle, Denizli halkı Risale-i Nur’la alâkadar olmuştur. Adliyede iki-üç zat, mahkeme safahatı esnasında Nurlara yakından alâkadarlık göstermişler ve Denizli’de neşrine çalışmışlardır. Bilâhare Nur dairesinde “hâkim-i âdil” ünvanıyla anılan mahkeme reisi ve âzaları ve hizmetleri dokunan hamiyetperverler, âdilâne karar ve gayretleriyle bütün ehl-i imanın sürüruna vesile olmak gibi mânevî ve ebedî, parlak bir makam kazanmışlardır.

Said Nursî, Denizli’de iki ay kaldıktan sonra, Afyonvilâyetinin Emirdağ kazasında ikamete memur edilir. Emirdağına 1944 senesi Ağustos ayında nefyedilir. İlk önce on beş gün kadar bir otelde kalır, sonra kira ile bir eve yerleşir; ev kirasını da kendisi verir.

Emirdağındaki hayatı şöyle hülâsa olunabilir:

Daimî tarassut altındadır. Mahkemeden beraat kazanması ve eserlerinin iade edilmesine rağmen, serbest bırakılmış değildir. Eskisinden daha ziyade kontrol ve mütemadiyen pencere ve kapısından nezarete mâruzdur. Mektuplarında da beyan ettiği gibi, Denizli hapsinin bir aylık sıkıntısını bazan bir günde Emirdağında çekiyordu. Üstada yapılan bed muameleler ve takınılan tavır, Emirdağ ahalisince yakından bilinmektedir. Denizli Mahkemesinin beraati üzerine, mahkeme eliyle Nurların intişarına ve Said Nursî’nin hizmet-i imaniyesine sed çekemeyen gizli dinsizlik komiteleri, bu defa başka yollardan idarî makamları evhamlandırıp aleyhe geçirerek, hattâ imhasına kadar çalışıyorlardı. Bu plân kat’î idi.

Bir bekçi, kapısı önünden ayrılmazdı. Üstad ile görüşebilmek pek müşküldü. Emirdağında ilk defa Üstadla yakından alâkadar olan Çalışkanlar hanedanı, kasabalarına nefyedilen bu âlim ve fâzıl ihtiyar zâta yakından dostluk göstermişler, hizmetine koşmuşlar, sırf lillâh için olan bu irtibatlarını sû-i tefsir edenlerin yalan ve tezviratına aldırmayarak alâkalarını gevşetmemişlerdi. Çalışkanlarla beraber Emirdağında birçok sadık mü’minler Nura talebe olmuşlar, Üstadın hizmet-i Nuriyesine iştirak etmişler,[HAŞİYE-1] Nur Risalelerini okuyup yazmaya ve etrafa neşre başlamışlardı. Üstadın Emirdağında ikametinden sonra, Risale-i Nur’un dersleriyle halkın mühim bir kısmının ilim, iman, ahlâk ve

fazilet bakımından terakki ettiği herkesçe malûm olduğu gibi, resmî zatların ikrarıyla da sabittir.[HAŞİYE-2]

Haşiye-1 Bugün Emirdağhalkı, umumiyetle, Nurlara dost ve taraftardır. Pek çok talebesi vardır. Emirdağında ve civar köylerde Nur dersleri okunmaktadır.
Haşiye-2 Üstad Said Nursî, Emirdağını bir dershane-i Nuriye mânâsında kabul ettiğini söyler. Sav, Barla, Emirdağ, Eflâni gibi Nurların ekseriyetle yayılıp okunduğu kasaba ve köyleri, birer dershane-i Nuriye ünvanıyla yâd eder. Ve kendi Nurs köyü gibi sağ ve ölü umum ahalisine, mâsum çocuklar ve mübarek hanımlarına dua eder, mânevî kazancına hissedar eder.

Emirdağ talebeleri, Üstadın Emirdağındaki hayatına dair diyorlar ki:

Üstad Emirdağında daimî tarassut altında bulunuyordu. Açık havalarda gezmeye çıkardı. Üstadın, bahar veyaz mevsimlerinde mutlaka kırlara çıkmak âdeti idi. Yalnız başına gider, birkaç saat kalır, sonra evine dönerdi. Kırlara çıktığı zaman, çok defa arkasından takip ettirilirdi. Bazan bekçiler, bazan jandarmalar takipederdi. Hattâ bir defa arkasından kurşun attırılmış, fakat isabetetmemiştir. Birgün bir resmî memur, arkasından koşarak, “Dışarı çıkmakyasak! Başına bere koyamazsın, sarık saramazsın!” diye mütehakkimane ve mütecavizane ifadeler kullanmış, Üstad da geriye dönmüştür. Bu tarz muameleler çoktur.

Üstadın Emirdağdaki hizmeti ve meşgalesi, başka yerlerde olduğu gibi, yalnız bir vazifeye münhasır değildi. Gerek Lâhikalardaki mektuplardan, gerek ziyaretine gelen dostların ve eski ilim arkadaşları ve talebelerinin ihbarından ve gerekse de kendine yakından alâkadar olan talebe, komşu ve halkların müşahedatından anlaşılıyor ki, hakka müteveccih, hakikatten nebean eden müteaddit hizmetleri, vazifeleri vardı ve herbir günde de bu vazifelerini ifaya çalışırdı. Hakaik-i Kur’âniye nurları olan *Sözler, Lem’alar* gibi eserlerini telif, tashih ve neşirle meşgul olmakla beraber, kelimat-ı kudret olan masnuat ve mevcudatı seyir ve temaşaya, kitab-ı kâinatı mütalâaya çok müştak idi. Zemin yüzünde yazılan, bahar sahifesinde teşhir edilen rahmet ve hikmetin mu’cizeli eserlerini, eşcar ve nebatat ve hayvanattaki san’at-ı İlâhiyenin harikalarını, simalarında parıldayan tevhid sikkelerini okumaya ziyadesiyle meftun idi. Böylece, hakaik-i imaniyenin, mârifetullahın nihayetsiz ufuklarında hakkalyakîn mertebesinde kanat açıp geziyordu.

Esasen, Kur’ân’dan aldığı mesleğinin bir esası, tefekkürdür. Eserlerinde insanı daima tefekküre sevk eder ve tefekkürü ders verir. İlim ve tefekkür ile kazanılan mârifet-i İlâhiyenin, ruh için kâinat vüs’atinde bir genişlik temin ettiğini ve [1] وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَهُ اٰيَةٌ تَدُلُّ عَلٰى اَنَّهُ وَاحِدٌ “herbir şeyde Sâni-i Vâhide işaretler, delil ve âyetler bulunduğunu” ifade eder; [2] تَفَكُّرُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ sırrına göre hareket ederdi.

1. İbnü’l-Mu’tez’in bir şiirinden alınmıştır. İbn-i Kesîr, *Tefsîru’l-Kur’âni’l-Azîm*,1:24.
2. “Bir saat tefekkür, bir sene nâfile ibadetten daha hayırlıdır.” el-Aclûnî, *Keşfü’l-Hafâ*, 1:310; Gazâlî, *İhyâu Ulûmi’d-Dîn*, 4:409 (Kitâbu’t-Tefekkür); el-Heysemî, *Mecmeu’z-Zevâid*, 1:78.

Üstadın Emirdağı’nda zehirlenmesi

Bir siyasî memurun iğfali ve “İmhası için yukarıdan emir aldık” demesine aldanan bir bekçibaşı, Üstadınpenceresine geceleyin merdivenle çıkarak yemeğine zehir atmış; ertesigün Üstad zehirlenerek kıvranmaya başlamıştır. Zehirin tesiri çok azîm olduğu halde, kendisi: “Cevşenü’l-Kebir gibi evrad-ı kudsiyelerin feyziyle ölümden muhafaza olunuyorum. Fakat hastalık, ıztırap çok şiddetlidir” derdi. Bir haftakadar aç, susuz denecek bir halde perişan bir vaziyette inlemiş, sonra biiznillâh şifa bulup, tekrar tashihat gibi Risale-i Nur vazifeleriyle iştigale başlamıştı. Bu şiddetli hastalık zamanlarında asla namazlarını terk etmedi. Yalnız ikinci ve üçüncü zehirlenmek zamanında tahammülü gayr-i kabil bir hastalıkta iki-üç gün farzını yatağında ancak kılabildi.

Ölüm tehlikesi geçirdiği günlerde, bir gece sabaha kadar yanında nöbetbekleyip gözyaşları içinde Üstada dikkat eden iki talebesi diyor: “Sabaha yakın, gözleri kapalı olduğu halde doğruldu, ellerini dergâh-ı İlâhiyeye açıp yavaş bir sesle, birkaç kelime ile Risale-i Nur hizmetinin inkişafına ve talebelerinin selâmetine dua etti. Sonra bayılmış vaziyette yatağa düştü.”

Hizmetini, sıra ile iki üç genç talebesi ifa ederdi. Bir müddet onlar da men edilmişse de, çalışkan talebeleri, hizmetinden asla vazgeçmeyerek yüksek bir fedakârlık gösterdiler.

Emirdağının resmî büyük bir memuru, bilâhare Nurun kahraman bir talebesi olan arkadaşına, “Gizlice Said Nursî’nin imhası için, gizli bir plân ve emir var” demiştir. İşte, Üstada yapılan bütün muameleler, böyle bir plânın neticesi olarak cereyan etmiştir. Bir iki defaya münhasır değil, uzun seneler müddetince daimî olduğu için, yapılan zulüm, tarassut ve mânevî baskı çok elîm ve acı idi.

Üstad, ilk iki sene Çarşı Camiine gider, cemaate iştirak ederdi. Ekser günler ikindi namazını camide kılar ve yatsıya kadar orada kalır, sonra evine gelirdi. İki sene böyle devam etti. Sonra kaymakam, “İnsanlarlagörüşüyor” diye camiden men etti. Emirdağında ikameti zamanında başta Isparta olarak çok yerlerde Nur Risaleleri el yazısıyla çoğaltılıyordu. Risaleleri okuyup müstefid olanlardan Üstadı görmeye gelenler pek çoktu. Fakat ziyarete gelenlerden az bir kısmı görüşebilmeye muvaffak olurdu. Daha ziyade Risale-i Nur’a kemal-i sadakatle ve ihlâsla hizmet etmeye kabiliyetli olanlar ve sırf lillâh için muhabbet ve uhuvvet taşıyanlar görüşebilir, Üstadın dersini, sohbetini dinleyebilirdi. Üstad, muhtelif istidatta olan her ziyaretçinin derece-i fehim ve idrakine göre konuşur,

nazarları Risale-i Nur’a ve hizmet-i imaniyeye çevirir, Risale-i Nur hakikatleriyle imana hizmetin bu millete maddeten ve mânen en büyük menfaatleri temin edeceğini dâvâ ve izah ederdi. Gelen ziyaretçiler, muhtelif halk tabakalarından, gençlerden, ehl-i ilimden idi. Denizli beraatinden sonra memurlar arasında büyük intibah olmuş, Nur’a talebe olanlar çoğalmıştı.

Üstad gelenlerle ne konuşurdu?

Hemen umumiyetle, Risale-i Nur hizmetinin yegâne maksadı olan imanın kuvvetlenmesinin, vatan ve milleti tehdit eden dinsizlik ve komünistlik tehlikesine mâni olduğunu; şimdi en elzem vazifenin, fertlere ve cemiyete düşen hizmetin imanı kurtarmak ve kuvvetlendirmek bulunduğunu; zamanınen büyük dâvâsının Kur'ân'a sarılmak olduğunu, Risale-i Nur bütünkuvvetiyle bu meseleye hasr-ı nazar ettiğinden, vatan ve millet düşmanları, gizli dinsizler, bahanelerle hücuma geçip aleyhte tahriklerde bulunduklarını; "Fakat biz müspet hareket etmeye mecburuz. Elimizde Nur var, siyaset topuzu yok. Yüz elimiz de olsa, ancak Nura kâfi gelir" diyerek Nurun din düşmanlarını mağlûp edeceğinden, müspet hareket etmenin atom bombası gibi tesiri bulunduğundan, Risale-i Nur'un siyasetle hiçbir alâkası bulunmadığını; mesleğimizin en büyük esasının ihlâs olduğunu, rıza-i İlâhîden başka hiçbir maksat ittihaz edilemeyeceğini, Nurun kuvvetinin işte bu olduğunu; ihlâsla, müspet hareket etmekle inayet ve rahmet-i İlâhiyenin Risale-i Nur'u himaye edeceğini, ilâ âhir, beyan ederdi.

Üstadın dersini ve sohbetini dinleyenleri işhad ederek diyebiliriz ki:

Üstadın bir dersi, bir sohbeti, çok gençler için vesile-i necat olduğu gibi, Risale-i Nur'a fedakârâne hizmet için de bir menba-ı istinad olurdu. Nura hizmet eden fedakâr talebelerin ekserisi böyle bir veya birkaç defa Üstadın dersinde, ikazında hazır bulunmuştur. Emirdağında iken, Ankara'ya Nur hizmeti için gönderdiği bir talebesi, hâl-i âleme bakarak, "Bu insanlar ne zaman Nur hakikatlerini dinleyecek, kalın zulmet perdeleri nasıl yırtılacak, mânevî karanlıklar nasıl izale olacak?" diye ümitsizliğe düşer. Sonra birgün Emirdağına Üstadın yanına döndüğü zaman, o büyük Üstad der: "Vazifemiz hizmettir. Muvaffak olmak, insanlara kabul ettirmek, Cenab-ı Hakkın vazifesidir. Biz vazifemizi yapmakla mükellefiz. Sen orada, 'Bu insanlar ne zaman Risale-i Nur'u dinleyecekler?' diye ümitsizliğe düşme, merak etme. Kat'iyen bil ki, mele-i âlânın hadsiz sakinleri, bugün Risale-i Nur'u alkışlıyorlar. Onun için, hiç ehemmiyeti yok. Kıymet, kemiyette değil, keyfiyettedir. Bazan bir halis ve fedakâr talebe, bine mukabildir" diyerek ye'sini giderir.

Üstad, kırlara ilk önce yaya olarak çıkardı. Sonra faytonla gezmeyebaşlamıştır. Ücretsiz birgün dahi arabaya bindiği görülmemiştir. Bizkendisine ancak masrafını idare edecek derecede fiyatını söyler, "Bununburada fiyatı budur" derdik. Mutlaka bizim söylediğimizden

fazlasınıbize verir ve “Fiyatını vermezsem olmaz. Nasıl mukabilini vermediğim bir lokma hediye beni hasta ediyor; bunun da ücretini vermeliyim ve vermeye mecburum” derdi.

Daha ziyade bahar, yaz ve güz mevsiminde gezer, kışın da ara sıra kıra çıkardı. Emirdağının dört tarafı açıklıktır. Buralarda Nurların tashihine çalıştığı müteaddit dershaneleri vardır. Emirdağına yerleşmesinden itibaren daimî tarassut altında bulunduğundan ve kırlara çıktığı zamanda çok defa jandarma vebekçilerle takip edilmesinden dolayı yalnız gezer, yalnız oturur, yalnız çalışırdı. Tâ 1947 senesine kadar böyle devam etti. Yalnız faytonunuidare eden bir talebesi, yolda refakat eder, oturduğu zaman yalnız başına kalırdı. Kırlarda ekseriyetle tashihatla meşgul oluyordu. Bir müddet el yazılarını tashihle vakit geçirirdi. Sonra Isparta ve İnebolu’daki fedakâr talebeleri, birer teksir makinesi elde ederek Nur mecmualarını çoğaltmaya başladılar. Üstad, bundan sonra tashih için kendisine gelen mecmuaları tashihe başladı. Üstad, Nurların yazılmasına, teksirine çok ehemmiyet verirdi. “Risale-i Nur, bu asrı ve gelecek asırları tenvir edecek olan bir mu’cize-i Kur’âniyedir” deyip, Nura ait hizmeti, zamanın en büyük meselesi olarak kabul eder, bu ehemmiyetle davranırdı.

Üstad süratli bir yazıya ve hüsn-ü hatta mâlik olmadığı için, Risale-i Nur’un makbul, bereketli ve nurlu her günkü hizmetine, o da tashihatla iştirak ederdi. Saatlerce çalışır, yorulmak nedir bilmezdi. Nur hizmetlerinin ifası, Üstad için mânevî bir gıda hükmünde idi. Bilhassa şiddetli hastalıklı zamanında dahi çalışması görülüyordu. Hayat-ı içtimaiyeden çekilmiş olup kimseyle görüşmez; muhabereden de men edildiğinden, insanların cemaatlerinden gelen ünsiyet ve tesellîden mahrum idi. Fakat o, bu yokluk içinde tükenmez bir varlığa kavuşmuştu. Rahmet-i İlâhiye ona Nurları ihsan etmişti. Evlâd ü iyâl, mal-mülk, hiçbir şey ve yeryüzünde taht-ı temellükünde bir karış yeri yoktu. Yalnız bir Risale-i Nur’u vardı. Herşeyi o idi. Sevinci, medar-ı tesellîsi o idi. Bütün istidatları ile Nurlara müteveccih idi. Fıtrî vazifesini, Nurların ders ve taallümü ile insanlara neşri biliyordu.

Üstadın sözlerindeki halâvet ve hitabındaki belâgat fevkalâdedir. Gezinti esnasında rastladığı insanlar arasında her sınıf halk bulunduğu gibi, bilhassa dağlarda, kırlarda, ormanlarda ziraat ve ticaretle uğraşan halktan pek çoklarıyla görüşmüş ve sohbet etmiştir. Üstadın geniş, küllî hizmet-i Kur’âniyesinden sarf-ı nazar, faraza bütün meşgalesi ve hizmeti eğer sohbetine ve görüştüğü insanlara olan ders ve irşadına münhasır olsa dahi, yine emsalsiz denecek kadar büyük ve müessir bir hizmettir. Kendilerinin bu sahadaki hizmetleri çok muazzamdır. Barla’da bulunduğu müddetçe talebeliğine, kardeşliğe ve âhiret hemşireliğine kabul ettiği erkek ve kadınlar gibi, Emirdağı ve civar köylerde de pek çok âhiret

hemşireleri, talebeleri ve kardeşleri vardı. Bilhassa mâsum çocuklarla alâkadarlığı pek ziyadedir.

Üstadın iffet ve istikametteki hudutsuzluğu, bilmüşahede sabittir ve inkârı gayr-ı kabildir. Hayatı boyunca, hanımlarla konuşmaktan, nazarıyla dahi meşgul olmaktan şiddetle içtinap etmiştir. Bir mektubundan anlaşıldığı gibi, gençliğinde dahi iffet ve istikametin zirve-i müntehasında olduğu, onu yakından tanıyan ve hayatına âşinâ olanların müşahedeleriyle sabittir.

Bütün ahali, Üstadın nümune-i imtisal iffet ve istikametini görerek, kendisine uhrevî ve mânevî alâkadarlık gösterirlerdi. Üstad, âhiret hemşireliğine kabul ettiği hanımlara ve mânevî evlât ve talebeleri addettiği mâsum çocuklara çok dua ederdi. Kadınların şefkat kahramanı olduğunu; bu zamanda, İslâm terbiyesi dairesinde hareket etmenin elzem olduğunu, yetişen mâsum evlâtlarının uhrevî hayatlarından mes'ul ve eğer dindar yetiştirebilirlerse hissedar bulunduklarını kendisinin çok hasta ve perişan olup dua etmeleriniistediğini, ihtiyar hanımlara dua ettiğini, genç hanımlardan da namazını kılanlara dua edip âhiret hemşiresi kabul edeceğini kısaca söylerdi. Ve zaten fazla konuşmazdı. Mübarek taife-i nisa, Said Nursî'nin yüksek bir ehl-i hak ve hakikat olduğunu, kalblerinin safvetiyle hissederlerdi.

Üstadın mâsum çocuklarla sohbet ve muhaveresi ise çok ibretli ve saadetlidir. Emirdağı ve civarı köylerinde, yanına gelen mâsumlara büyükler gibi ehemmiyet verip, kalben onlara müteveccih olurdu. "Evlâtlarım, siz mâsumsunuz, daha günahınız yoktur. Ben çok hastayım, bana dua ediniz; sizin duanız makbuldür. Ben sizi mânevî evlâtlarım ve talebelerim olarak duama dahil ettim" derdi. O çocuklar, gözlerinden akan muhabbet nurlarıyla Üstadı selâmlarlar, Üstad, gafil büyüklerden ziyade onlara samimî ve ciddî selâm ederdi. Ve "Bunlar istikbalin Nur talebeleridir. Bana olan bu alâka ve teveccühlerinin sebebi ise: Mâsum ruhları hissediyor ki, Risale-i Nur, onların imdadına gelmiş. Ben de o Nurun bir tercümanı olmam hasebiyle, gayr-ı ihtiyarî bu fedakârane muhabbet ve alâkayı gösteriyorlar" derdi.

Üstad, yanına gelen gençlere de, daima Nur derslerini okumalarını, zamanın ahlâksızlık tehlikelerinden sakınmalarının büyük menfaat ve saadetini onlara telkin ederek, namaz kılmalarının lüzumunu ihtar ederdi. Bu tarzdaki dersinden, belki binlerce gençler intibaha gelmişlerdir.

Yine kırlarda ve yollarda rastladığı memur ve işçilere, herbirisine münasip ders verir, namaz kılmalarının ehemmiyetini söyler ve o zaman dünyevî meşgalelerinin âhiret hesabına geçeceğini telkin ederdi. Bilhassa bu nevi dersi, "Din, terakkiye mânidir" diyenlerin fikirlerinin ancak birer hezeyan olduğunu

gösterir. Bilâkis, hem o insan için, hem vatan ve millet için iman nuruna mazhar olmak, maddî-mânevî saadet ve terakkiyi temin eder. Namazını kılıp istikametle hareket ettiği takdirde dünyevî çalışma ve gayretinin âhiret hesabına geçip ebedî saadet ve nurları netice vermesi düşüncesi, ne kadar o vazifeyi iştiyakla severek yapmayı temin edeceği mâlûmdur. İşte bu hakikati, bütün memurlar, san'atkârlar ve esnaf rehber ittihaz etmeli. Ve bu ders, umuma telkin edilmelidir. Bu zikredilen bahis, deryadan bir katre nev'inden Üstadın saymakla bitmeyen millete menfaattar hizmetinden bir cüzdür. İslâmiyete irtica, mü'minlere mürteci diyenlere yazıklar olsun![HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Dinî farzlarını yerine getirmek suretiyle dünyevî çalışmaların da bir ibadet hükmüne geçtiğine dair Üstadımızın yanına gelenlere verdiği derslerden birkaç nümune:

1. Üstadımız Bediüzzaman Hazretleri ile birlikte, birgün, Eskişehir'deki Yıldız Otelinde bulunuyorduk. Şeker fabrikasından yanına gelen birkaç işçi ve ustabaşına kısaca dedi:
"Siz farz namazlarınızı kılsanız, o zaman, fabrikadaki bütün çalışmalarınız ibadet hükmüne geçer. Çünkü milletin zarurî ihtiyacını temin eden mübarek bir hizmette bulunuyorsunuz."

2. Yine birgün, Eğirdiryolu altında oturmuş, Rehber'i okuyorduk. Tren yolunda çalışan birisi geldi. Ve Üstad, ona da aynı şekilde, feraizi eda edip kebairden çekinmek şartıyla bütün çalışmalarının ibadet olduğunu, çünkü onsaatlik bir yolu bir saatte kestirmeye vesile olan tren yolundaçalıştığından, mü'minlere, insanlara olan bu hizmetin boşagitmeyeceğini, ebedî hayatında sevincine medar olacağını ifade etmiştir.

3. Yine birgün vaktiyle Eskişehir'de, tayyareciler ve subaylar ve askerlere de aynen şu dersi vermişti. "Bu tayyareler, birgün İslâmiyete büyük hizmet edecekler. Farz namazlarınızı kılsanız, kılamadığınız zaman kaza etseniz, askerolduğunuz için herbir saatiniz on saat ibadet, hususan hava askeriolanların bir saati, otuz saat ibadet sevabını kazandırır. Yeter kikalbinde iman nuru bulunsun ve imanın lâzımı olan namazı ifa etsin."

4. Hem Barla, hem Isparta, hem Emirdağ'da çobanlara derdi: "Bu hayvanlara bakmak büyük bir ibadettir. Hattâ bazı Peygamberler de çobanlık yapmışlar. Yalnız, siz farz namazlarınızı kılınız, tâ hizmetiniz Allah için olsun."

5. Yine birgün, Eğirdir'de elektrik santralının inşasında çalışan amele ve ustaya, "Bu elektriğin umum millete büyük menfaati var. O umumî menfaattan hissedar olabilmeniz için, farzınızı kılınız. O zaman bütün sa'yiniz, uhrevî bir ticaret ve ibadet hükmüne geçer" demiştir.

Bu neviden on binler misaller var.

Daimî hizmetinde bulunan talebeleri

Üstadın, Emirdağı'ndaki ikameti sırasında onun ve talebelerinin yazdığı mektuplardan bir kısmı

Emirdağı'ndaki kardeşlerime,

Benim hakkımda evham edenlere deyiniz ki:

Biz, hizmet ettiğimiz bu adamın yirmi senelik hayatının bütün mahrem ve gayr-ı mahrem mektuplarını ve kitaplarını ve esrarını hükûmet şiddetli taharriyatla elde etti. Dokuz ay, hem Isparta, hem Denizli, hem Ankara adliyeleri tetkikten sonra, birtek gün cezayı, birtek talebesine vermeyi mûcib bir madde—beş sandık kitaplarında ve evraklarında—bulunmadı ki, hem Ankara ehl-i vukufu, hem Denizli Mahkemesi ittifakla beraatine karar verdiler.

Hem, bu zarurî işlerini ihtiyarlığına hürmeten gördüğümüz adam, mahkemece dâvâ etmiş ve bütün hazır arkadaşlarını şahit gösterip, tasdik ettirmiş ki: Yirmi senedir hiçbirgazeteyi ve siyasî eserleri ne okumuş, ne sormuş, ne bahsetmiş; ve onsenedir, hükümetin iki reisinden ve bir vali ve bir mebusundan başka hiçbir erkânı ve büyük memurlarını bilmiyor ve tanımıyor ve tanımaya merak etmemiş. Ve üç senedir Harb-i Umumîyi ne sormuş, ne bilmiş, ne merak etmiş, ne radyo dinlemiş. Ve intişar eden yüz otuz telifatından, yirmi sene zarfında yüz bin adamın dikkatle okudukları halde ne idareye, ne âsâyişe, ne vatana, ne millete hiçbir zararı hükûmet görmemiş. Beş vilâyetin dikkatli zabıtaları ve taharri memurları ve mahkeme işiyle iştigal eden üç vilâyetin ve merkez-i hükûmetin dört adliyelerinin ağır ceza mahkemeleri en ufak bir suç bulmamış ki, tahliyelerine mecbur oldular.

Eğer bu adamın dünya iştihası ve siyasete meyli olsaydı, hiç imkânı var mı ki, bir tereşşuhatı ve emâreleri bulunmasın? Halbuki mahkeme safahatında hiçbir emâre bulamadılar ki, muannid bir müddeiumumî, mecbur olup vukuat yerinde imkânatı istimal ederek mükerreren iddianamesinde "Yapabilir" demiş ve "Yapmış" dememiş. "Yapabilir" nerede, "Yapmış" nerede? Hattâ mahkemede Said ona demiş: "Herkes bir katli yapabilir; bu iddianızla herkesi ve sizi mahkemeye vermek lâzım geliyor..."

Elhasıl: Ya bu adam tam divanedir ki, bu derece dehşetli umûr-u dünyaya karşı lâkayt kalıyor; veyahut bu vatanın ve bu milletin en büyük bir saadetine ihlâsla çalışmak için, hiçbirşeye tenezzül etmez ve ehemmiyet vermez. Öyleyse bunu tâciz ve tazyik etmek, vatan ve millete ve âsâyişe bir nevi ihanettir. Ve onun hakkında bu çeşit evham etmek, bir divaneliktir.

Kendi kendime bir hasbihaldir

[Bu hasbihali Ankara makamatına işittirmeyi, ıslahtan sonra sizin tensibinize havale ederim.]

Hâkim, kendisi müddeî olsa, elbette “Kimden kime şekvâ edeyim, ben dahi şaştım,” benim gibi biçarelere dedirtir. Evet, şimdiki vaziyetim hapisten çok ziyade sıkıntılıdır. Bir günü, bir ay haps-i münferit kadar beni sıkıyor. Bu gurbet ve ihtiyarlık ve hastalık ve yoksulluk ve zafiyetle, kışın şiddeti içinde herşeyden men edildim. Bir çocukla bir hastalıklı adamdan başka kimse ile görüşmem. Zaten ben, tam bir haps-i münferitte yirmi seneden beri azap çekiyorum. Bu halden fazla bana tecrit ve tarassutlarıyla sıkıntı vermek ise, gayretullaha dokunup, bir belâya vesile olmasından korkulur. Mahkemede dediğim gibi, nasıl ki dört defa dehşetli zelzeleler, bize zulmen taarruzun aynı zamanında gelmesi gibi pek çok vukuat var... Hattâ tahmin ederim ki; benim hukukumu muhafaza ve beni himaye etmek için çok güvendiğim Afyon Adliyesi, Denizli Mahkemesindeki Risale-i Nur hakkında müracaatıma bilâkis ehemmiyet vermedi, beni me’yus etti, adliyenin yangınına bir vesile oldu ihtimali var.

Ben derim ki: Benim hakkımda vicdanlı ve insaniyetli olan bu kazanın hükûmeti, zabıta ve adliyesiyle beraber beni tam himaye etmek, en ehemmiyetli bir vazifesidir. Çünkü, yirmi senelik bütün eserlerimi ve mektuplarımı üç adliye ve merkez-i hükûmet dokuz ay tetkikten sonra beraatimize ve tahliyemize karar verdi. Fakat, ecnebî menfaati hesabına ve bu millet ve bu vatanın pek büyük zararına çalışan bir gizli komite, bizim beraatimizi bozmak için, her tarafta, habbeyi kubbe yaparak bir kısım memurlarıaleyhime evhamlandırdılar. Bir maksatları, benim sabrım tükensin, artıkyeter dedirtsinler. Zaten onların şimdi benden kızdıklarının bir sebebi, sükûtumdur, dünyaya karışmamaktır. Âdetâ “Niçin karışmıyorsun? Tâ karışsın, maksadımız yerine gelsin” diyorlar…

Aleyhime hükûmetin bir kısım memurlarını evhamlandırmakta istimal ettikleri bir iki desiselerini beyan ediyorum.

Derler: “Said’in nüfuzu var. Eserleri hem tesirli, hem kesretlidir. Ona temas eden, ona dost olur. Öyleyse, onu herşeyden tecrid etmek ve ihanet etmekle ve ehemmiyet vermemekle ve herkesi ondan kaçırmakla ve dostlarını ürkütmekle nüfuzunu kırmak lâzımdır” diye hükûmeti şaşırtır, beni de dehşetli sıkıntılara sokarlar.

Ben de derim:

Ey bu millet ve vatanı seven kardeşler! Evet, o münafıkların dedikleri gibi, nüfuz var. Fakat benim değil, belki Risale-i Nur'undur. Ve o kırılmaz; onailiştikçe kuvvetleşir. Ve millet ve vatan aleyhinde hiçbir vakit istimal edilmemiş ve edilmez ve edilemez. İki adliye, on sene fasıla ile şiddetli ve hiddetli yirmi senelik evrakımı tetkikat neticesinde, bir hakikî sebep cezamıza bulmaması, bu dâvâya cerh edilmez bir şahittir.

Evet, eserler tesirlidir. Fakat, millet ve vatanın tam menfaatine ve hiçbir zarar dokundurmadan yüz bin adama kuvvetli iman-ı tahkikî dersi vermekle, saadet ve hayat-ı ebediyelerine tam hizmette tesirlidir. Denizli hapishanesinde, kısmen ağır ceza ile mahkûm yüzler adam, yalnız "Meyve Risalesi"yle gayet uslu ve mütedeyyin suretine girmeleri, hattâ iki-üç adamı öldürenler, onun dersiyle daha tahtabitini de öldürmekten çekinmeleri ve o hapishane müdürünün ikrarıyla, hapishanenin bir terbiye medresesi hükmünü alması, bu müddeaya reddedilmez bir senettir, bir hüccettir.

Evet, beni herşeyden tecrid etmek, işkenceli bir azap ve katmerli bir zulümdür ve bu millete gadirli bir hıyanettir. Çünkü otuz-kırk sene, hayatımı bu millet içinde geçirdiğim halde,temasımdan hiç zarar görmediğine ve bu dindar millet çok muhtaç olduğu kuvve-i mâneviye ve tesellî ve kuvvet-i imaniye menfaatini gördüğüne kat'î bir delili, bu kadar aleyhimde olan şiddetli propagandalara bakmayarak her tarafta Risale-i Nur'a fevkalâde teveccüh ve rağbet göstermeleri, hattâ itiraf ederim, yüz derece haddimden ziyade lâyık olmadığım büyük iltifat etmesidir.

Ben işittim ki, benim iaşeme ve istirahatime buradaki hükûmet müracaat etmiş, kabul cevabı gelmiş. Ben bunların insaniyetine teşekkürle beraber, derim:

En ziyade muhtaç olduğum ve hayatımda en esaslı düstur olan, hürriyetimdir. Asılsız evham yüzünden, emsalsiz bir tarzda hürriyetimin kayıtlar ve istibdatlar altına alınması, beni hayattan cidden usandırıyor. Değil hapis ve zindanı, belki kabri bu hale tercih ederim. Fakat, hizmet-i imaniyede ziyade meşakkat ise ziyade sevaba sebep olması bana sabır ve tahammül verir. Madem buinsaniyetli zatlar benim hakkımda zulmü istemiyorlar, en evvel benimmeşru dairedeki hürriyetime dokundurmasınlar. Ben ekmeksiz yaşarım,hürriyetsiz yaşayamam.

Evet, on dokuz sene bu gurbette yalnız iki yüz banknot ile, şiddetli bir iktisat ve kuvvetli bir riyazet içinde kendini idare ederek, hürriyetini ve izzet-i ilmiyesini muhafaza için kimseye izhar-ı hâcet etmeyen ve minnet altına girmeyen ve sadaka ve zekât ve maaş ve hediyeleri kabul etmeyen bir adam, elbette iaşeden ziyade, adalet içinde hürriyete muhtaçtır. Evet, emsalsiz bir tazyik altındayım. Bir-iki cüz'î nümunesini beyan ediyorum.

Birisi: Mahkemece, Risale-i Nur’un ilmî bir müdafaanamesi ve Ankara’nın yedi makamatına ve Reisicumhura müdafaatımla beraber gönderilen ve neticede Ankara ehl-i vukufunun takdiriyle beraatimize bir sebep olan ve hapis arkadaşlarımın bana bir yâdigâr ve hatıra olmak üzere güzel yazılarıyla birkaç nüshası yazılan ve elimde bulunan ve Denizli zabıtası görüp ilişmeyen ve Afyon polishanesinde bir gece ve buranın zabıtasında da açık olarak bir gece kalan “Meyve Risalesi” ile “Müdafaanameyi”, hergün endişeler içinde, bunları da elimden almasınlar diyesaklıyordum. Belki beni taharri edecekler telâşıyla, bu gurbettetanımadığım adamlara, bunları sakla diyemediğimden çok üzülüyordum.

İkincisi: Denizli Mahkemesihiç ilişmediği ve Eskişehir Mahkemesi yalnız birtek kelimesine ilişip, birtek harfle cevabını alan “İhtiyarlar Risalesi”ni, İstanbullu bir adam, burada, bir adamdan alıp İstanbul’a götürmüş. Her nasılsa aleyhimdeki bir dinsizin eline geçmiş. Habbeyi on kubbe yaparak vilâyet zabıtasını şaşırtıp, “Kiminle görüşüyor, yanına kimler gidiyor?” diye beni sıkmaya başladılar. Her ne ise... Bunlar gibi çok acı nümuneler var. Fakat en mânâsızı budur ki: Beni konuşturmamak için, hizmetimdebir çocukla bir hastalıklı adamdan başka herkesi ürkütüp, bendenkaçırtmalarıdır.

Ben de derim:

On adamın benden çekinmeleri yerine, on binler, belki yüz binler Müslüman, Risale-i Nur’un dersine hiçbir mânie ehemmiyet vermeyerek devam ediyorlar. Hem bu memlekette, hem hariç âlem-i İslâmda çok kuvvetli hakikatleri ve çok kıymetli fâideleri için tam bir revaç ile intişar eden Risale-i Nur’un binler nüshalarından herbiri, benim yerimde, benden mükemmel konuşuyor. Benim susmamla, onlar susmaz ve susturulmazlar.

Hem, madem mahkemece ispat edilmiş ki, yirmi seneden beri siyasetle alâkamı kestiğim ve hiçbir emâre aksine zuhur etmediği halde, elbette benimle görüşenden tevehhüm etmek pek mânâsızdır.

“Kendi Kendime Hasbihal” namındaki parçaya lâhika olarak

Adliye Vekili ile ve Risale-i Nur’la alâkadar mahkemelerin hakimleriyle bir hasbihaldir

Efendiler! Siz, niçin sebepsiz bizimle ve Risale-i Nur’la uğraşıyorsunuz? Kat’iyen size haber veriyorum ki: Ben ve Risale-i Nur, sizinle değil mübareze, belki sizi düşünmek dahi vazifemizin haricindedir. Çünkü, Risale-i Nur ve hakiki şakirtleri, elli sene sonra gelen nesl-i âtiye gayet büyük bir hizmet ve onları büyük bir vartadan ve millet ve vatanı büyük bir tehlikeden kurtarmaya çalışıyorlar. Şimdi bizimle uğraşanlar, o zaman kabirde elbette toprak oluyorlar. Farz-ı muhal olarak, o saadet ve selâmet hizmeti bir mübareze olsa da, kabirde toprak olmaya yüz tutanları alâkadar etmemek gerektir.

Evet, Hürriyetçilerin ahlâk-ı içtimaiyede ve dinde ve seciye-i milliyede bir derece lâubalilik göstermeleriyle, yirmi-otuz sene sonra dince, ahlâkça, namusça şimdiki vaziyeti gösterdiği cihetinden, şimdiki vaziyette de, elli sene sonra bu dindar, namuskâr, kahraman seciyeli milletin nesl-i âtisi, seciye-i diniye ve ahlâk-ı içtimaiye cihetinde ne şekle girecek, elbette anlıyorsunuz. Bin seneden beri bu fedakâr millet, bütün ruh u canıyla Kur’ân’ın hizmetinde emsalsiz kahramanlık gösterdikleri halde, elli sene sonra o parlak mâzisini dehşetli lekedar, belki mahvedecek bir kısım nesl-i âtinin eline elbette Risale-i Nur gibi bir hakikati verip, o dehşetli sukuttan kurtarmak en büyük bir vazife-i milliye ve vataniye bildiğimizden, bu zamanın insanlarını değil, o zamanın insanlarını düşünüyoruz.

Evet, efendiler! Gerçi Risale-i Nur sırf âhirete bakar; gayesi Rıza-yı İlâhî ve imanı kurtarmak ve şakirtlerinin ise, kendilerini ve vatandaşlarını idam-ı ebedîden ve ebedî haps-i münferitten kurtarmaya çalışmaktır. Fakat dünyaya ait ikinci derecede gayet ehemmiyetli bir hizmettir; ve bu millet ve vatanı anarşilik tehlikesinden ve nesl-i âtinin biçareler kısmını dalâlet-i mutlakadan kurtarmaktır. Çünkü bir Müslüman başkasına benzemez. Dini terk edip İslâmiyet seciyesinden çıkan bir Müslim dalâlet-i mutlakaya düşer, anarşist olur, daha idare edilmez.

Evet, eski terbiye-i İslâmiyeyi alanların yüzde ellisi meydanda varken ve an’anât-ı milliye ve İslâmiyeye karşı yüzde elli lâkaytlık gösterildiği halde, elli sene sonra yüzde doksanı nefs-i emmâreye tâbi olup millet ve vatanı anarşiliğe sevk etmek ihtimalinin düşünülmesi ve o belâya karşı bir çare taharrisi, yirmi sene evvel beni siyasetten ve bu asırdaki insanlarla uğraşmaktan kat’iyen menettiği gibi; Risale-i Nur’u, hem şakirtlerini, bu zamana karşı alâkalarını

kesmiş; hiç onlarla ne mübareze, ne meşguliyet yok.

Madem hakikat budur; adliyelerin, değil beni ve onları ittiham etmek, belki Risale-i Nur'u ve şakirtlerini himaye etmek en birinci vazifeleridir. Çünkü, onlar bu millet ve vatanın en büyük bir hukukunu muhafaza ettiklerinden, onların karşısında, bu millet ve vatanın hakikî düşmanları Risale-i Nur'a hücum edip, adliyeyi şaşırtıp, dehşetli birhaksızlığa ve adaletsizliğe sevk ediyorlar. Küçücük iki nümunesini beyan ediyorum.

Ezcümle: Hapisteki arkadaşlarımdan, selâm-kelâmdan ibaret ve Arabî bir risalemin fiyatı olan on banknotu, buradaki bir adama gönderip, tâ Isparta'da tab' masrafını veren o nüshalar sahibine verilsin diyen mektubu yüzünden hem adliye, hem hükûmet bana sıkıntılar verip, hem vasıta olan adamı taharri etti. Bu sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan bir âdi mektubu, hem altı ay zarfında bir tek âdi muhabereyi bu kadar büyük bir mesele suretine getirmek, elbette adliyenin şerefine, haysiyetine yakışmaz.

İkinci nümune: Benim gibi garip, ihtiyar ve zaif ve beraat etmiş bir misafire, herkesi, hattâ hizmetçilerini resmen propaganda ile ondan ürkütmek, kendini perişan bir vaziyete sokmak, bu vilâyetteki hükûmetin hamiyet-i milliyesine yakışmadığından, sinek kanadı kadar mevhum bir zarara dağ gibi ehemmiyet verip aleyhimde resmen propaganda yapmak, "Kiminle görüşüyor ve yanına kim gidiyor?" diye herkese bir telâşvermek, hükûmetin hikmeti ve hâkimiyeti, bu acip hâlete elbette tenezzül etmemek gerektir. Her neyse.. Bu iki madde gibi, muttali olanlara hayret veren çok maddeler var…

Efendiler! Dalâlet ve fenalıklar cehaletten gelse, def etmesi kolaydır. Fakat fenden, ilimden gelen dalâletin izalesi çok müşküldür. Bu zamanda dalâlet fenden, ilimden geldiği için, ancak onları izale etmeye ve nesl-i âtiden o belâya düşen kısmını kurtarmaya, karşılarında dayanmaya Risale-i Nur gibi her cihetle mükemmel bir eser lâzımdır. Risale-i Nur'un bu kıymette olduğuna delil şudur ki:

Yirmi seneden beri, benim şiddetli ve kesretli bulunan muarızlarım ve şiddetli tokatlarını yiyen feylesofların hiçbirisi, Risale-i Nur'a karşı çıkmamış ve cerh edememiş ve çıkamaz. Ve dokuz ay, üç adliye ve merkez-i hükûmet ehl-i vukufu, yüz kitaptan ibaret eczalarında, bizi mes'ul edecek bir tek madde bulamamalarıdır. Ve binler ehl-i dikkat olan Risale-i Nur şakirtlerine kanaat-i kat'iye veren, "İşarât-ı Kur'âniye" ve "İhbarat-ı Gaybiye-i Aleviye ve Gavsiye"nin, bu asırda Risale-i Nur'un ehemmiyetine ve makbuliyetine imza basmalarıdır.

Evet, adliyeler, hukukları muhafaza etmek ve haksızları tecavüzden

durdurmak, vazifeleri olmak cihetiyle, Risale-i Nur'un yüz risalesi, yirmi senede yüz bin adamın saadetlerine hizmet ettiği sabit olmakla beraber; on seneden beri, iki mahkeme ve merkez-i hükûmet ve birkaç vilâyetin zabıtaları ve Denizli Mahkemesi münasebetiyle dokuz ay bütün mahrem ve gayr-ı mahrem evraklarımızda ve risalelerde millete ve vatana bir zararlı maddeyi ve mûcib-i ceza bir yanlış görmediğinden, elbette Risale-i Nur'un bu vatanda gayet küllî ve büyük hukuku var. Bu küllî ve çok ehemmiyetli hukuku nazara almayıp, âdi evraklar gibi müsadere ederek, millete ve takviye-i imana muhtaç biçarelere pek büyük bir haksızlığı nazara almamak ve âdi bir adamın cüz'î ve küçük bir hakkını ehemmiyetle nazara almak, adliyenin mâhiyetine ve adaletin hakikatine hiçbir cihetle yakışmaz diye size hatırlatıyoruz.

Doktor Duzi'nin ve sair zındıkların eserlerine ilişmemek, Risale-i Nur'a ilişmek, gazab-ı İlâhînin celbine bir vesile olabilir diye korkuyoruz. Cenâb-ı Hak size insaf ve merhamet ve bize de sabır ve tahammül ihsan eylesin. Âmin…

Gayr-ı resmî, fakat tecrid-i mutlakta

Said Nursî

Bu istida, üç makamata gönderilmiştir. Oradaki kardeşlerime bir me’haz olmak için gönderildi.

Yirmi seneden beri sabredip sükût eden bir mazlumun şekvâsını dinlemenizi istiyorum.

Hürriyetin en geniş suretini veren cumhuriyet hükûmetinde herbir hürriyetten men edilmekle beraber, düşmanlarım, benim aleyhime her cihetle serbest olarak beni eziyorlar. Hürriyet-i vicdan ve hürriyet-i fikr-i ilmiyeyi temin eden cumhuriyet hükûmeti, ya beni tam himaye edip, garazkâr, evhamlı düşmanlarımı sustursun veyahut bana, düşmanlarım gibi hürriyet-i kalem verip, müdafaatıma yasak demesin. Çünkü, resmen, perde altında her muhabereden men’im için postahanelere gizli emir verilmiş. Su ve ekmeğimi getiren birtek çocuktan başka kimseyle beni görüştürmemek için tenbihat verildiği bir zamanda, eskiden beri benim muarızlarım fırsat bulup, tam Mahkeme-i Temyizin beraatimizi tasdik ederek, mahkemedeki ehl-i vukufun tahsin ettikleri kitaplarımı almayı beklerken, o düşmanlarım, hiç münasebetim olmayan bir-iki mahrem risalelerimi verdirip, sonra meslekçe benim aleyhimde bir-iki ehl-i vukufun eline geçirip, aleyhimde fena bir rapor hazırladıklarını işittim. Daha sabır ve tahammülüm kalmadı. Ben hükûmet-i cumhuriyenin bütün erkânlarına, belki dünyaya ilân ediyorum ki:

Kur’ân-ı Hakîmin sırr-ı hakikatiyle ve i’câzının tılsımıyla, benim ve Risale-i Nur’un programımız ve mesleğimiz ve bilfiil semeresini gördüğümüz ve çalıştığımız ve gaye-i hareketimiz ve hedefimiz, ölümün idam-ı ebedîsinden iman-ı tahkikî ile biçareleri kurtarmak ve bu mübarek milleti de her nevi anarşilikten muhafaza etmektir.

İşte Risale-i Nur, üç ehl-i vukuf heyetinin ve üç mahkemenin incelemesinden geçtiği halde, bu iki vazife-i kudsiyeden başka, kasdî olarak dünyaya, idareye, âsâyişe dokunacak ciheti olmadığına, yirmi senelik hayatım ve yüz otuz Risale-i Nur, meydanda, cerh edilmez bir hüccettir. Evet, mahkemece dâvâ ettiğim ve benimle münasebettar bütün dostlarımın tasdiki altında, yirmi seneden beri müracaat etmeyen ve on seneden beri hükümetin erkânlarını—birkaçı müstesna olarak—bilmeyen ve dört seneden beri Dünya Harbinden ve hâdisâtından hiç haber almayan ve merak etmeyen bu biçare mazlum Said, hiç imkânı var mı ki, ehl-i siyasetle uğraşsın ve idareye ilişsin ve âsâyişin ihlâline meyli bulunsun? Eğer zerre miktar bulunsaydı, “Karşımda kimler var, dünyada neler oluyor, bana kim yardım edecek?” diye soruşturacaktı, merak edecekti, karışacaktı, hilelerlebüyüklere hulûl edecekti.

En elîm cüz’î bir hâdise şudur ki: “Bir tecrid-i mutlak içinde, her muhabereden kesilmiş vaziyetimden kurtulmak için hapse girmeye bir bahane bulunuzki beni hapse alsınlar, bu azaptan kurtulayım” diye bazı dostlarıma birgizli mektup elden göndermiştim. Tâ, benim hayatımın sermayesi veneticesi ve gayet ziynetli bir surette tezyin edilmiş Risale-i Nur’dan, Denizli’de mahkemede bulunan kitaplarıma yakın olayım ve teslim almaya çalışayım. Maatteessüf, aleyhime olan oradaki ehl-i vukuftan birtek adam beni müdafaa ederken, o dahi mektubumu görüp, hapse girmem için aleyhime hüküm vermeye mecbur olmuş.

Beni hapislere sokan muarızlarımın bir bahaneleri de—o mahkemede ondan beraat kazandığım—“tarikatçılık”tır. Halbuki, Risale-i Nur’da daima dâvâ edip demişim: “Zaman tarikat zamanı değil, belki imanı kurtarmak zamanıdır. Tarikatsiz Cennete gidenler çoktur, imansız Cennete giden yoktur” diye bütün kuvvetimizle imana çalışmışız. Ben hocayım, şeyh değilim. Dünyada bir hanem yok ki, nerede tekkem olacak? Bu yirmi sene zarfında, bir tek adam yok ki, çıksın desin: “Bana tarikat dersi vermiş.” Ve mahkemeler ve zabıtalar bulmamışlar. Yalnız eskiden yazdığım tarikatlerin hakikatlerini ilmen beyan eden Telvihat Risalesi var ki, bir ders-i hakikattir ve yüksek bir ders-i ilmîdir, tarikat dersi değildir.

Hürriyet-i vicdanı esas tutan hükûmet-i cumhuriyenin, elbette bu milletin milyarlar ecdadının ruhları bağlandığı bir hakikate ve onun yolunda dünyaya meydan okudukları ve iman-ı tahkikîyi galibâne felsefeye karşı ispat eden bir eseri ve hâdimlerini himaye etmek, ehemmiyetli bir vazifesidir. Yoksa, o zaif hâdimin ellerini bağlayıp, binler düşmanlarını ona saldırtmaya, hiçbir vecihle o cumhuriyetin düsturları müsaade etmez. Cumhuriyet beni dinleyecek diye şekvâmı yazdım. Evet, [1] حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ derim.

1. “Allah bize yeter, O ne güzel vekildir.” Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ[1] اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ[2]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

[Hem mânevî, hem maddî bir kaç cihette sorulan bir suale mecburiyet tahtında bir cevaptır.]

Sual: Neden, ne dahilde, ne hariçte bulunan cereyanlara ve bilhassa siyasetli cemaatlere hiçbir alâka peydâ etmiyorsun? Ve Risale-i Nur ve şakirtlerini mümkün olduğu kadar o cereyanlara temastan men ediyorsun? Halbuki, eğer temas etsen ve alâkadar olsan, birden binler adam Risale-i Nur dairesine girip, parlak hakikatlerini neşredeceklerdi; hem bu kadar sebepsiz sıkıntılara hedef olmayacaktın.

Elcevap: Bu alâkasızlık ve içtinabın en ehemmiyetli sebebi: Mesleğimizin esası olan ihlâs bizi men ediyor. Çünkü, bu gaflet zamanında, hususan tarafgirâne mefkûreler sahibi, herşeyi kendi mesleğine âlet ederek, hattâ dinini ve uhrevî harekâtını da o dünyevî mesleğe bir nevi âlet hükmüne getiriyor. Halbuki, hakaik-i imaniye ve hizmet-i nuriye-i kudsiye, kâinatta hiçbirşeye âlet olamaz. Rıza-i İlâhîden başka bir gayesi olamaz. Halbuki şimdiki cereyanların tarafgirâne çarpışmaları hengâmında bu sırr-ı ihlâsı muhafaza etmek, dinini dünyaya âlet etmemek müşkülleşmiş. En iyi çare, cereyanların kuvveti yerine, inayet ve tevfik-i İlâhiyeye dayanmaktır.

İçtinabımızın çok sebeplerinden bir sebebi de, Risale-i Nur'un dört esasından birisi olan "şefkat etmek, zulüm ve zarar etmemektir." Çünkü[3] وَلاَ تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرٰى yani, "Birisinin hatâsıyla, başkası veya akrabası hatakâr olmaz, cezaya müstehak olmaz" olan düstur-u irade-i İlâhiyeye karşı, bu zamanda[4] اِنَّ الْاِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ sırrıyla şedit bir zulüm ile mukabele eder. Tarafgirlik hissiyle, bir câninin hatâsıyla, değil yalnız akrabasına, belki taraftarlarına dahi adâvet eder. Elinden gelse zulmeder. Elinde hüküm varsa, bir adamın hatasıyla bir köye bomba atar. Halbuki bir mâsumun hakkı, yüz câni için feda edilmez; onların yüzünden ona zulmedilmez. Şimdiki vaziyet, yüz mâsumu birkaç câni için zararlara sokar.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.
3. En'âm Sûresi, 6:164; İsrâ Sûresi, 17:15; Fâtır Sûresi, 35:18; Zümer Sûresi, 39:7.
4. "İnsan ise, şüphesiz ki, çok zâlim ve çok nankördür." İbrahim Sûresi, 14:34.

Mesela, hatâlı bir adama müteallik, biçare ihtiyar valide ve pederi ve mâsum

çoluk çocukları ezmek, perişan etmek, tarafgirâne adâvet etmek, şefkatin esasına zıttır.

Müslümanlar içinde tarafgirâne cereyanlar yüzünden, böyle mâsumlar zulümden kurtulamıyorlar. Hususan ihtilâle sebebiyet veren vaziyetler, bütün bütün zulmü dağıtır, genişletir. Cihad, dinî de olsa, kâfirlerin çoluk çocuklarının vaziyetleri aynıdır. Ganimet olabilir; Müslümanlar, onları kendi mülküne dahil edebilir. Fakat İslâm dairesinde birisi dinsiz olsa, çoluk çocuğuna hiçbir cihetle temellük edilmez, hukukuna müdahale edilmez. Çünkü o mâsumlar, İslâmiyet rabıtasıyla dinsiz pederine değil, belki İslâmiyetle ve cemaat-i İslâmiye ile bağlıdır. Fakat, kâfirin çocukları, gerçi ehl-i necattırlar; fakat hukukta, hayatta pederlerine tâbi ve alâkadar olmasından, cihad darbesinde o mâsumlar memlûk ve esir olabilirler.

Umum kardeşlerime birer birer selâm ve kârı binler olan Leyle-i Miracınızı tebrik ederim. Merhum Hacı İbrahim'in, Re'fet Bey gibi müteallikatlarına benim tarafımdan tâziye edip deyiniz ki: "O merhum, Risale-i Nur talebeleri dairesi içindedir; daima onlara olan dualara mazhardır. Biz de hususî ona dua ederiz."

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ[1] اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ[2]

Bir suâle mecburî cevabın tetimmesidir.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu yaz mevsimi, gaflet zamanı ve derd-i maişet meşgalesi hengâmı ve şuhûr-u selâsenin çok sevaplı ibadet vakti ve zemin yüzündeki fırtınaların silâhla değil, diplomatlıkla çarpışmaları zamanı olduğu cihetle, gayet kuvvetli bir metanet ve vazife-i nuriye-i kudsiyede bir sebat olmazsa, Risale-i Nur'un hizmeti zararına bir atâlet, bir fütur ve tevakkuf başlar.

Aziz kardeşlerim, siz kat'î biliniz ki, Risale-i Nur ve şakirtlerinin meşgul oldukları vazife, rû-yi zemindeki bütün muazzam mesâilden daha büyüktür. Onun için, dünyevî merak âver meselelere bakıp, vazife-i bâkiyenizde fütur getirmeyiniz. Meyvenin Dördüncü Meselesini çok defa okuyunuz; kuvve-i mâneviyeniz kırılmasın.

Evet, ehl-i dünyanın bütün muazzam meseleleri, fâni hayatta zâlimâne olan düstur-u cidal dairesinde, gaddarâne, merhametsiz ve mukaddesat-ı diniyeyi dünyaya feda etmek cihetiyle, kader-i İlâhî, onların o cinayetleri içinde, onlara bir mânevî cehennem veriyor. Risale-i Nur ve şakirtlerinin çalıştıkları ve vazifedar oldukları fâni hayata bedel, bâki hayata perde olan ölümü ve hayat-ı dünyeviyenin perestişkârlarına gayet dehşetli ecel cellâdının, hayat-ı ebediyeye birer perde ve ehl-i imanın saadet-i ebediyelerine birer vesile olduğunu, iki kere iki dört eder derecesinde kat'î ispat etmektedir. Şimdiye kadar o hakikati göstermişiz.

Elhasıl: Ehl-i dalâlet, muvakkat hayata karşı mücadele ediyorlar. Bizler, ölüme karşı nur-u Kur'ân ile cidaldeyiz. Onların en büyük meselesi—muvakkat olduğu için—bizim meselemizin en küçüğüne—bekaya baktığı için—mukabil gelmiyor. Madem onlar divanelikleriyle bizim muazzam meselelerimize tenezzül edip karışmıyorlar; biz, neden kudsî vazifemizin zararına onların küçük meselelerini merakla takip ediyoruz?

Bu âyet[1] لَايَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ اِذَا اهْتَدَيْتُمْ ve usul-ü İslâmiyetin ehemmiyetli bir düsturu olan اَلرَّاضِي بِالضَّرَرِ لَايُنْظَرُ لَهُ yani, "Başkasının

dalâleti sizin hidayetinize zarar etmez; sizler, lüzumsuz onların dalâletleriyle meşgul olmayasınız”; düsturun mânâsı: “Zarara kendi razı olanın lehinde bakılmaz. Ona şefkat edip acınmaz.”

1. Mâide Sûresi, 5:105.

Madem bu âyet ve bu düstur, bizi, zarara bilerek razı olanlara acımaktan men ediyor; biz de bütün kuvvetimiz ve merakımızla, vaktimizi kudsî vazifeye hasretmeliyiz. Onun haricindekileri mâlâyani bilip, vaktimizi zayi etmemeliyiz. Çünkü elimizde nur var, topuz yoktur. Biz tecavüz edemeyiz. Bize tecavüz edilse, nur gösteririz. Vaziyetimiz bir nevi nurânî müdafaadır.

Bu tetimmenin yazılmasının sebeplerinden birisi:

Risale-i Nur’un bir talebesini tecrübe ettim. Acaba bu heyecan, şimdiki siyasete karşı ne fikirdedir diye, Boğazlar hakkında boşboğazlığı münasebetiyle bir iki şey sordum. Baktım, alâkadarâne ve bilerek cevap verdi. Kalben, “Yazık!” dedim. “Bu vazife-i nuriyede zararı olacak.” Sonra şiddetle ikaz ettim.

[1] اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ bir düsturumuz vardır. Eğer insanlara acıyorsan, geçmiş düstur onlara merhamete liyakatini selb ediyor. Cennet adamlar istediği gibi, Cehennem de adam ister.

(Beşinci Şuânın yine kısmen verdiği haberler tezahür ediyor.)

Said Nursî

1. Şeytandan ve siyasetten Allah’a sığınırım.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

…

Hem bunu kat’iyen ilân ediyorum ki: Risale-i Nur, Kur’ân’ın malıdır. Benimne haddim var ki, sahip olayım, tâ ki kusurlarım ona sirayet etsin.Belki o Nur’un kusurlu bir hâdimi ve o elmas mücevherat dükkânının bir dellâlıyım. Benim karma karışık vaziyetim ona sirayet edemez, ona dokunamaz. Zaten Risale-i Nur’un bize verdiği ders de, hakikat-i ihlâs ve terk-i enâniyet ve daima kendini kusurlu bilmek ve hodfuruşluk etmemektir. Kendimizi değil, Risale-i Nur’un şahs-ı mânevîsini ehl-i imana gösteriyoruz. Bizler, kusurumuzu görene ve bize bildirene—fakat hakikat olmak şartıyla—minnettar oluyoruz, “Allah razı olsun” deriz. Boynumuzda bir akrep bulunsa, ısırmadan atılsa, nasıl memnun oluruz;kusurumuzu—fakat garaz ve inat olmamak şartıyla ve bid’alara ve dalâlete yardım etmemek kaydıyla—kabul edip minnettar oluyoruz.

Aziz kardeşlerim,

…

Müdafaatımda onlara cevaben demiştim ki:

“Onlar bana ait değil ve o kerametlere sahip olmak benim haddim değil. Belki Kur’ân’ın mu’cize-i mâneviyesinin tereşşuhatı ve lem’alarıdır ki, hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur’da kerametler şeklini alarak şakirtlerinin kuvve-i mâneviyelerini takviye etmek için, ikrâmât-ı İlâhiye nev’indendir. İkramın, izharı bir şükürdür, caizdir, hem makbuldür. Şimdi ehemmiyetli bir sebebe binaen bu cevabı bir parça izah edeceğim. Ve, “Niçin izhar ediyorum ve niçin bu noktada bu kadar tahşidat yapıyorum?” diye sual edildi.

Elcevap: Risale-i Nur’un hizmet-i imaniyede bu zamanda binler tahribatçılara mukabil yüz binler tamiratçısı bulunmak lâzım gelirken, hem benimle lâakal yüzer kâtip ve yardımcı bulunmasına ihtiyaç varken, değil çekinmek ve temas etmemek, belki millet ve ehl-i idare takdirle ve teşvikle yardım ve temas etmek zarurî iken ve o hizmet-i imaniye hayat-ı bâkiyeye baktığı için hayat-ı fâniyenin meşgalelerine ve fâidelerine tercih etmek ehl-i imana vâcip iken, kendimi misal alarak derim ki:

Beni herşeyden ve temastan ve yardımcılardan men etmekle beraber, aleyhimizde olanlar bütün kuvvetleriyle arkadaşlarımın kuvve-i mâneviyelerini kırmak ve benden ve Risale-i Nur’dan soğutmak ve benim gibi ihtiyar, hasta, zaif, garip, kimsesiz bir biçareye, binler adamın göreceği vazifeyi başına yüklemek ve bu tecrid ve tazyiklerden maddî bir hastalık nev’inden insanlar ile temas ve ihtilâttan çekilmeye mecbur olmak, hem o derece tesirli bir tarzda halkları ürküttürmek ki, en ziyade merbut görülen bazı dostları bana selâm vermemek, hattâ bazı namazı da terk etmek derecesinde ürkütmekle kuvve-i mâneviyeyi kırmak cihetleriyle ve sebepleriyle, ihtiyarım haricinde bütün o mânilere karşı, Risale-i Nur şakirtlerinin kuvve-i mâneviyelerinin takviyesine medar ikrâmât-ı İlâhiyeyi beyan ederek Risale-i Nur etrafında mânevî bir tahşidat yaptırmak veRisale-i Nur kendi kendine, tek başıyla, başkalarına muhtaç olmayarak,bir ordu kadar kuvvetli olduğunu göstermek hikmetiyle bu çeşit şeyler bana yazdırılmış. Yoksa—hâşâ—kendimizi satmak ve beğendirmek ve temeddüh etmek, hodfuruşluk etmek ise, Risale-i Nur’un ehemmiyetli bir esası olan ihlâs sırrını bozmaktır.

İnşaallah, Risale-i Nur kendi kendini hem müdafaa ettiği, hem kıymetini tam gösterdiği gibi, bizi de mânen müdafaa edip kusurlarımızı affettirmeye vesile

olacaktır.

Aziz kardeşlerim,

Risale-i Nur'un zuhurundan kırk sene evvel, geniş bir hiss-i kablelvuku, acip bir tarzda, hem bende, hem bizim köyde, hem nahiyemizde tezahür ettiğini şimdi bir ihtar-ı mânevî ile kat'î kanaatim gelmiş. Şefik ve kardeşim Abdülmecid gibi eski talebelerime bu sırrı fâş etmek isterdim. Şimdi Cenâb-ı Hak sizlerde çok Abdülmecid'leri ve çok Abdurrahman'ları verdiği için, size beyan ediyorum:

Ben, on yaşında iken, büyük bir iftihar, hattâ bazan temeddüh suretinde bir hâletim vardı. İstemediğim halde pek büyük bir iş ve büyük bir kahramanlıktavrını takınıyordum. Kendi kendime derdim: "Senin beş para kıymetinyok. Bu temeddühkârane, hususan cesarette çok fazla gösterişin niçindir?" Bilmiyordum, hayretiçindeydim. Bir iki aydır o hayrete cevap verildi ki: Risale-i Nur, kablelvuku kendini ihsas ediyordu. Sen, âdi odun parçası gibi bir çekirdek iken, o firdevs salkımlarını bilfiil kendi malın gibi hiss-i kablelvuku ile hissedip hodfuruşluk ederdin.

Bizim Nurs köyümüz ise, hem eski talebelerim, hem hemşehrilerim biliyorlar ki, bizim köyümüz, fevkalâde gösteriş ve cesarette ileri göstermek için temeddühü çok severdiler; güya büyük bir memleketi fetheder gibi kahramanâne bir tavır almak istiyordular. Ben, hem kendime, hem onlara çok hayret ederdim.

Şimdi hakikî bir ihtar ile bildim ki: O mâsum Nurslu insanlar, Nurskaryesi; Risale-i Nur'un nuruyla büyük bir iftihar kazanacak; o vilayetin, nahiyenin ismini işitmeyen, Nurs köyünü ehemmiyetle tanıyacak diye bir hiss-i kablelvuku ile o nimet-i İlâhiyeye karşı teşekkürlerini temeddüh suretinde göstermişler…

…Sizi eski talebelerim ve eski arkadaşlarım ve kardeşim ve biraderzâdem Abdülmecid ve Abdurrahman'lar bildiğimden, bu mahrem sırrı size açtım.

Evet, ben, yirmi dört saat evvel hassasiyetimle ve âsâbımın rutubetten tesiriyle rahmet ve yağmurun gelmesini hissettiğim gibi, aynen öyle de, ben ve köyüm ve nahiyem, kırk dört sene evvel Risale-i Nur'daki rahmet yağmurunu bir hiss-i kablelvuku ile hissetmişiz demektir.

Umum kardeşlerimize ve hemşirelerimize selâm ve dua ederiz, dualarını rica ederiz.

Said Nursî

Büyük Bir Makamda Bir Kumandan ve Ehemmiyetli Bir Zâtın, Ehemmiyetli Mektubuna Mecburi Bir Cevaptır

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1] اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ [2]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bilmukabele, biz de Ramazanınızı tebrik ediyoruz. Rüyalarınız pek çok mübarektirler. İnşaallah, Cenâb-ı Hak sizi büyük ihsanlara mazhar eyleyecek diye bir işarettir.

Bence bu zamanda en büyük bir ihsan, bir vazife, imanı kurtarmaktır, başkaların imanına kuvvet verecek bir surette çalışmaktır. Sakın, benlik ve gurura medar şeylerden çekin. Tevazu, mahviyet ve terk-i enaniyet, bu zamanda ehl-i hakikate lâzım ve elzemdir. Çünkü, bu asırda en büyük tehlike benlikten ve hodfuruşluktan ileri geldiğinden, ehl-i hak ve hakikat, mahviyetkârâne daima kusurunu görmek ve nefsini ittiham etmek gerektir. Sizin gibi ağır şerait içinde kahramancasına imanını ve ubudiyetini muhafaza etmesi, büyük bir makamdır. Senin rüyalarının bir tabiri de, bu noktadan seni tebşir etmektir.

Risale-i Nur eczalarında tarikat hakikatine dair "Telvihat-ı Tis'a" namındaki risaleyi elde edip bakınız. Hem, zatınız gibi metin ve imanlı ve hakikatli zatlar Risale-i Nur dairesine giriniz. Çünkü, bu asırda Risale-i Nur, bütün tehacümata karşı mağlûp olmadı. En muannid düşmanlarına da serbestiyetini resmen teslim ettirdi. Hattâ iki seneden beri büyük makamatlar ve adliyeler, tetkikat neticesinde, Risale-i Nur'un serbestiyetini tasdik ve mahrem ve gayr-ı mahrem bütün eczalarını sahiplerine teslime karar verdiler.

Risale-i Nur'un mesleği, sair tarikatlar, meslekler gibi mağlûp olmayarak, belki galebe ederek pek çok muannidleri imana getirmesi, pek çok hâdisâtın şehadetiyle, bu asırda bir mu'cize-i mâneviye-i Kur'âniye olduğunu ispat eder. O dairenin haricinde, ekseriyetle, bu memlekette, ve hususî ve cüz'î ve yalnız şahsî hizmet veya mağlûbane perde altında veya bid'alara müsamaha suretinde ve te'vilât ile bir nevi tahrifat içinde hizmet-i diniye tam olamaz diye, hâdisat bize kanaat vermiş.

Madem sizde büyük bir himmet ve kuvvetli bir iman var; tam bir ihlâs ve tam bir mahviyetle, sebatkârâne Risale-i Nur'a şakirt ol—tâ binler, belki yüz binler şakirtlerin şirket-i mâneviye-i uhreviyelerine hissedar ol. Tâ senin hayırların,

iyiliklerin cüz’îyetten çıkıp küllîleşsin, âhirette tam kârlı bir ticaret olsun.

Said Nursî

سُبْحَانَهُ [1] بِاسْمِهِ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ اِلاَّ شَيْءٍ مِنْ وَاِنْ [2]

دَائِمًا اَبَدًا وَبَرَكَاتُهُ اللّٰهِ وَرَحْمَةُ عَلَيْكُمْ اَلسَّلاَمُ [3]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. "Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı hamd ile tesbih etmesin." İsrâ Sûresi, 17:44.
3. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi ebediyen, dâima üzerinize olsun.

Çok mübarek, çok kıymettar, çok sevgili Üstadımız Hazretleri!

Elhamdülillâh, bu sene Isparta'daki talebelerinizi dünyevî meşağil daha çok gaflete sokmadı. Hizmet-i Nuriyedeki gayretlerimiz ciddî bir surette devam ediyor. Herbirimizin kalblerimizdeki Nura karşı incizap, sîmalarımızda okunuyor. Sanki bu talebelerinizin kalbleri sevinçle doludur.

Evet sevgili Üstadımız, bütün talebeleriniz hep birden diyorlar: Liyakatsizliğimiz, hiçliğimizle beraber sâfiyane istihdam edildiğimiz bu hizmet-i Nuriyede bedi' bir Üstada hem talebe, hem kâtip, hem muhatap, hem nâşir, hem mücahid, hem halka nâsih, hem Hakka âbid olmak gibi cihandeğer güzelliklerin hepsini birden bize veren Hazret-i Allah'a ne kadar şükretsek azdır. Ve bu yapmak istediğimiz şükürler dahi, Hâlıkımızın fazlıyla kalbimize gelen bir ihsan olduğunu tahattur eden biz talebelerinizin kalblerini sürur ve sevinç dolduruyor. Mâsum Nurslulların Üstadımızın küçüklüğünde geçirdikleri hayatın müteşekkirâne bir tarzı, hal ve etvarımızda okunuyor. Hudutsuz şükürler, nihayetsiz senâlar olsun o Zât-ı Zülcelâle ki, bizleri cehl-i mutlak derelerinden, isyan ve küfran bataklıklarından lütuf ve keremiyle çıkarıp, gözleri kamaştıran en parlak bir Nur'a talebe etmiştir.

Eğer sevgili Üstadımız "iktiran" tâbir edilen iki nimetin beraber geldiğini daha evvelden bize izah etmeseydi, çok minnettarlıklarımızı kalblerimize tercüman olan kalemlerimizden okuyacaklardı.

Evet, sevgili Üstadımız, biz kendimize bakıyoruz, Risale-i Nur'a muhatap olamıyoruz. Buna rağmen, ihtiyaç şiddetlendikçe, Hâlık-ı Rahîmin merhametli tecellîlerini müşahede ediyoruz.

Kalb-i Üstad, parlak bir âyine, bir mazhar, bir ma'kes; lisan-ı Üstad; âlî bir mübelliğ, bir muallim, bir mürşid; hâl-i Üstad, tecessüm etmiş en güzel bir örnek, bir nümune, bir misâl oluyor. Tavâif-i beşerin ihtiyaçları yazılıyor, gösteriliyor.

İşte, yedi seneden beri ateş püsküren zâlim beşerin hali, bugün daha çok ıztıraplı bir hale girmiş bulunuyor. Her bir zîidrak, acaba yarın ne olacak

düşüncesiyle kulaklarını radyoların ağızlarına koymuşlar, mütehayyir duruyorlar. Şarkta Japonların mağlûp olmasıyla, dünyanın salâh u selâmete ve emn ü emâna kavuşması beklenirken, deccalane bir hareket şimalde kendini gösterdiği görülüyor. Şu vaziyet herkesi heyecana, endişeye sevk ediyor. İstikbalin zulmetlere gittiği zannıyla, merakla radyoları takibe koşturuyor. Lillâhilhamd, Risale-i Nur, âlî beyanatıyla ruhlarımızı teskin ediyor, hakikî dersleriyle kalblerimizi tatmin ediyor.

İşte, bu günde meydana çıkan bu dehşetli cereyanı, ancak ve ancak Hıristiyanlık âleminin Müslümanlıkla ittihadı, yani İncil, Kur'ân ile ittihad ederek ve Kur'ân'a tâbi olması neticesi elde edilecek semâvî bir kuvvetle mağlûp edileceği iş'ar buyuruluyor ki, Hazret-i İsa Aleyhisselâmın da vürûduna intizar etmek zamanının geldiğini mânâ-yı işârî ile ihtar ediyor.

Mesmuata göre, bugünkü Amerika, aktâr-ı âleme tetkikat için gönderdiği dört heyetten birisini, bugünkü beşeriyetin saadetini temin edecek sâlim bir din taharrisine memur etmiştir. Bu ise, müceddidliğini mahkeme lisanıyla her tarafa ilân eden Risale-i Nur, bu muztarip, perişan beşeriyetin en büyük bir saadeti olacağına imanımız pek kuvvetlidir.

Sevgili Üstadımız başımızda ve en âlî hakikatleri taşıyan ve Kur'ân'ın en yüksek ve mübarek tefsiri bulunan Risale-i Nur elimizde oldukça, sevinçlerimiz had ve hududa alınmaz.

İşte bu hakikatlerin herbir cüz'ü saha-i faaliyete çıksa, her tarafta merakla zevkle kendini okutturuyor. Buna bariz deliller pek çok var. Hususuyla, inkâr-ı haşir mefkûresini mağlûp eden *Onuncu Söz* matbu nüshaları ve bilhassa gizli tab edildiği halde kendini serbest okutan ve takviye-i imanda pek yüksek harikaları taşıyan *Âyetü'l-Kübrâ* risaleleri; ve inkâr-ı ulûhiyet mefkûresini zîr ü zeber eden *Külliyat-ı Nur*, *Hüccetü'l-Bâliğa* ve *Meyve* gibi eczaları meydanda...

İnşaallah, Kur'ân'ın etrafına çevrilmek istenilen imansızlığın emansız sûr'unu, Risale-i Nur temelinden kaldıracak, imansızlığın emânsız ateşini söndürüp, âb-ı hayat bahşeden şarâb-ı kevserini, bütün dünyaya emanlı iman vermekle içirecektir.

اَلْبَاقِی هُوَ الْبَاقِی [1]

Talebeniz

Hüsrev

1. Bâkî olan sadece Odur.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1] اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ اَبَداً دَائِمًا [2]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi ebediyen, dâima üzerinize olsun.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sizin bayramlarınızı tekrar betekrar tebrik ediyoruz.

Gayet ehemmiyetli iki meseleyi, sizlere, zekâvetinize itimaden, Risale-i Nur'da müteferrikan parçaları bulunmalarına binaen, gayet muhtasar konuşacağım.

Birincisi: Risale-i Nur'un hakikî ve hakikatli bir şakirdi bulunan ve Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânın kâtibi, bu defa yazdığı mektupta, haddimden bin derece ziyade hüsn-ü zannına istinaden, bir hakikat soruyor. Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsinin gayet ehemmiyetli ve kudsî vazifesini; ve hilâfet-i Nübüvvetin de gayet ulvî vazifelerinden bir vazifesini benim âdi şahsımda, Üstadı noktasından bir cilvesini gördüğünden, bana o hilâfet-i mâneviyenin bir mazharı nazarıyla bakmak istiyor.

Evvelâ: Bâki bir hakikat, fâni şahsiyetler üstüne bina edilmez. Edilse, hakikate zulümdür. Her cihetle kemâlde ve devamda bulunan bir vazife, çürümeye ve çürütülmeye mâruz ve müptelâ şahsiyetlerle bağlanmaz; bağlansa, vazifeye ehemmiyetli zarardır.

Saniyen: Risale-i Nur'un tezahürü, yalnız tercümanının fikriyle, veyahut onun ihtiyac-ı mânevî lisanıyla Kur'ân'dan gelmiş. Yalnız o tercümanın istidadına bakan feyizler değil, belki o tercümanın muhatapları ve ders-i Kur'ân'da arkadaşları olan hâlis ve metin ve sadık zatların o feyizleri ruhen istemeleri ve kabul ve tasdik ve tatbik etmeleri gibi çok cihetlerle, o tercümanın istidadından çok ziyade o Nurların zuhuruna medar oldukları gibi, Risale-i Nur'un ve şakirtlerinin şahs-ı mânevîsinin hakikatini onlar teşkil ediyorlar. Tercümanının da içinde bir hissesi var. Eğer ihlâssızlıkla bozmazsa, bir tekaddüm şerefi bulunabilir.

Salisen: Bu zaman, cemaat zamanıdır. Ferdî şahısların dehası, ne kadar harika da olsalar, cemaatın şahs-ı mânevîsinden gelen dehasına karşı mağlûp düşebilir. Onun için, o mübarek kardeşimin yazdığı gibi, âlem-i İslâmı bir cihette tenvir edecek ve kudsî bir dehânın Nurları olan bir vazife-i imaniye, bîçare, zaif, mağlûp, hadsiz düşmanları ve onu ihanetle, hakaretle çürütmeye çalışan muannid hasımları bulunan bir şahsa yüklenmez. Yüklense, o kusurlu şahıs

ihanet darbeleriyle düşmanları tarafından sarsılsa, o yük düşer, dağılır.

Rabian: Eski zamandan beri çok zatlar, üstadını veya mürşidini veya muallimini veya reisini kıymet-i şahsiyelerinden çok ziyade hüsn-ü zan etmeleri, dersinden ve irşadından istifadeye vesile olması noktasında o pek fazla hüsn-ü zanlar bir derece kabul edilmiş, hilâf-ı vâkıadır diye tenkit edilmezdi. Fakat şimdi, Risale-i Nur şakirtlerine lâyık bir üstada muvafık bir ulvî mertebe ve fazileti, bîçare, kusurlu bu şahsımda kabul ettikleri sebebiyle gayret ve şevkleriyle çalışmaları, bu noktada haddimden ziyade hüsn-ü zanları kabul edilebilir; fakat Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsinin malı olarak elimde bulunuyor diye bilmek gerektir. Fakat, başta zındıklar ve ehl-i dalâlet ve ehl-i siyaset ve ehl-i gaflet, hattâ sâfi-kalb ehl-i diyanet, şahsa fazla ehemmiyet verdikleri cihetinde haksızlar, o şahsı çürütmekle hakikatlere darbe vurmak; ve o Nurlara benim gibi bir bîçareyi mâden zannederek, bütün kuvvetleriyle beni çürütüp o Nurları söndürmeye ve sâfi-kalblileri de inandırmaya çalışıyorlar. Ezcümle, İkinci Meselede bir hâdise bu hakikati gösteriyor.

İkinci Mesele: Bayramın ikinci gününde, teneffüs için kırlara çıktığım zaman, ehemmiyetli bir memur tarafından beş vecihle kanunsuz bir taarruza mâruz kaldım. Cenâb-ı Hak, rahmet ve keremiyle, belime, başıma yüklenen Risale-i Nur eczalarını ve ruhuma ve kalbime yüklenen şakirtlerinin haysiyet ve izzet ve rahatlarını muhafaza için, fevkalâde bir tahammül ve sabır ihsan eyledi. Yoksa bir plân neticesinde beni hiddete getirip, Risale-i Nur'un, bâhusus *Âyetü'l-Kübrâ*'nın fütuhatına karşı bir perde çekmek olduğu tahakkuk etti.

Sakın, sakın, hiç kederlenmeyiniz, merak etmeyiniz, hem telâş etmeyiniz, hem bana acımayınız. Şeksiz şüphesiz, inayet-i İlâhiye perde altında bizi muhafaza etmekle [1] عَسٰى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْـًٔا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ âyetine mazhar etsin.

1. "Belki sevmediğiniz şey hakkınızda hayırlıdır." Bakara Sûresi, 2:216.

Onların o plânları da yine akîm kaldı. Fakat bu vilâyette, doğrudan doğruya büyük bir makamdan kuvvetalıp şahsımla uğraşanlar var. Eğer mümkün olsa, buranın havasıyla hiç imtizaç edemediğim cihetini vesile edip, münasip bir yere naklime, Denizli Mahkemesini ve Ankara Temyiz Mahkemelerini vasıta yapıp çalışmak lâzım geliyor. Ben kendim yapamadığım için, benden, bana daha ziyade alâkadar Denizli dostları teşebbüs etseler iyi olur. Hiç olmazsa oranın hapsine, bir daha bahaneyle beni alsınlar.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık, sebatkâr, muhlis kardeşlerim,

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Hem maddî, hem mânevî, hem nefsim, hem benimle, temas edenler gayet ehemmiyetli benden suâl ediyorlar ki: "Neden herkese muhalif olarak, hiç kimsenin yapmadığı gibi, sana yardım edecek çok ehemmiyetli kuvvetlere bakmıyorsun, istiğna gösteriyorsun? Ve herkes müştak ve talip olduğu ve Risale-i Nur'un intişarına, fütuhatına çok hizmet edeceğine o Risale-i Nur şakirtlerinin hasları müttefik oldukları ve senden kabul ettikleri büyük makamları kabul etmiyorsun, şiddetle çekiniyorsun?"

Elcevap: Bu zamanda ehl-i iman öyle bir hakikate muhtaçtırlar ki, kâinatta hiçbirşeye âlet ve tâbi ve basamak olamaz; ve hiçbir garaz ve maksat onu kirletemez; ve hiçbir şüphe ve felsefe onu mağlûp edemez bir tarzda iman hakikatlerini ders versin. Umum ehl-i imanın bin seneden beri teraküm etmiş dalâletlerin hücumuna karşı imanları muhafaza edilsin.

İşte bu nokta içindir ki, dahilî ve haricî yardımcılara ve ehemmiyetli kuvvetlerine, Risale-i Nur ehemmiyet vermiyor, onları arayıp tâbi olmuyor—tâ avâm-ı ehl-i imanın nazarında, hayat-ı dünyeviyenin bazı gayelerine basamak olmasın; ve doğrudan doğruya hayat-ı bâkiyeden başka hiçbir şeye âlet olmadığından, fevkalâde kuvveti ve hakikatı, hücum eden şüpheleri ve tereddütleri izale eylesin.

Amma, "Mânevî ve makbul ve zararsız ve bütün ehl-i hakikatın istedikleri nurânî makamlar ve uhrevî rütbelerden, hâlis kardeşlerimizden hüsn-ü zanla verilen ve ihlâsınıza zarar gelmediği halde, eğer kabul etsen, reddedilmeyecek derecede senetler, hüccetler bulunduğu halde; sen, değil tevazu ve mahviyetle, belki şiddet ve hiddetle ve o makamı sana veren kardeşlerinin hatırını kırmakla o rütbelerden ve makamlardan kaçıyorsun."

Elcevap: Nasıl ki ehl-i hamiyet bir insan, dostların hayatını kurtarmak için kendini feda eder. Öyle de, ehl-i imanın hayat-ı ebediyelerini tehlikeli düşmanlardan muhafaza etmek için, lüzum olsa—hem lüzum var—kendim, değil yalnız lâyık olmadığım o makamları, belki hakikî hayat-ı ebediyenin makamlarını dahi feda etmeye, Risale-i Nur'dan aldığım ders-i şefkat cihetiyle terk ederim.

Evet, her vakit, hususan bu zamanda ve bilhassa dalâletten gelen gaflet-i

umumiyede, siyaset ve felsefenin galebesinde ve enâniyet ve hodfuruşluğun heyecanlı asrında büyük makamlar herşeyi kendine tâbi ve basamak yapar. Hattâ dünyevî makamlar için dahi mukaddesatını âlet yapar. Mânevî makamlar olsa, daha ziyade âlet eder. Umumun nazarında kendini muhafaza etmek ve o makamlara kendini yakıştırmak için bazı kudsî hizmetlerini ve hakikatleri basamak ve vesile yapıyor diye ittiham altında kalıp, neşrettiği hakikatler dahi tereddütlerle revacı zedelenir. Şahsa, makama fâidesi bir ise, revaçsızlıkla umuma zararı bindir.

Elhasıl: Hakikat-i ihlâs, benim için şan ve şerefe ve maddî ve mânevî rütbelere vesile olabilen şeylerden beni men ediyor. Hizmet-i Nuriyeye, gerçi büyük zarar olur; fakat, kemiyet keyfiyete nisbeten ehemmiyetsiz olduğundan, hâlis bir hâdim olarak, hakikat-i ihlâs ile, herşeyin fevkinde hakaik-i imaniyeyi on adama ders vermek, büyük bir kutbiyetle binler adamı irşad etmekten daha ehemmiyetli görüyorum.

Çünkü o on adam, tam o hakikati herşeyin fevkinde gördüklerinden, sebat edip, o çekirdekler hükmünde olan kalbleri, birer ağaç olabilirler.Fakat o binler adam, dünyadan ve felsefeden gelen şüpheler ve vesveselerle, o kutbun derslerini, “Hususî makamından ve hususî hissiyatından geliyor” nazarıyla bakıp, mağlûp olarak dağıtılabilirler diye hizmetkârlığı, makamatlara tercih ediyorum.

Hattâ bu defa bana, beş vecihle kanunsuz, bayramda, düşmanlarımın plânıyla bana ihanet eden o malûm adama şimdilik bir belâ gelmesin diye telâş ettim. Çünkü, mesele şaşalandığı için, doğrudan doğruya avâm-ı nas bana makam verip harika bir keramet sayabilirler diye, dedim: “Yâ Rabbi, bunu ıslah et veya cezasını ver. Fakat böyle kerametvâri bir surette olmasın.”

Bu münasebetle birşeyi beyan edeceğim. Şöyle ki:

Bu defa mahkemeden bana teslim olunan talebelerin mektupları içinde, çok imzalar üstünde bulunan bir mektup gördüm; belki lâhikaya girmiş. Risale-i Nur’un şakirtlerinin maişet cihetindeki bereketine ve bazıların tokatlarına dairdi. Burada, aynen Kastamonu’daki tokat yiyenler gibi şüphe kalmamış. Beş adam, aynen burada da tokat yediler.

Said Nursî

İstanbul’da Komünistler aleyhindeki hâdiseyi gören Risale-i Nur talebelerinin mektubundan bir parça

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz kardeşlerim,

لَهُ الْحَمْدُ وَالْمِنَّةُ [2]dün, Nurun mânevî bir fütuhatı, bütün azamet ve dehşetiyle İstanbul’da görüldü. Küfr-ü mutlakı dünyaya, hususan âlem-i İslâma yerleştirmek isteyen bir cemiyet ve onların nâşir-i efkârı ve mürevvic-i âmâli olan bir iki gazete matbaası ve kütüphanesi darmadağın edilerek, dinsiz yaptık, komünist yaptık zannedilen gençlik ve mekteplilerin ağzıyla ve harekâtıyla ve fiilleriyle protesto edildi. “Kahrolsun komünistlik” diye beddua edildi. Bu cemiyetin, binler lira maddî, milyonlar lira da manevî zararı oldu. “Ey Nurcular! Şimdi maddî imkân hâsıl olmuyor diye üzülmeyiniz. Nurun fütuhatı geniş bir sahada devam ediyor. Küllî bir muvaffakıyet hâsıl oluyor. *Hâzâ min fadli Rabbî*

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.
2. Hamd ve minnet Allah’a mahsustur.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Birkaç aydan beri aleyhime çevrilen desiseleri meydana çıktı. Hıfz-ı İlâhî ile o musibet, yirmiden bire indi.

Hâli zamanda camiye gidiyordum. Haberim olmadan, talebeler beni üşütmemek için, mahfelde bir kulübecik yapmıştılar. Ben de dört beş gündür kendi kendime karar verdim, daha gitmeyeceğim. O malûm zabit adam vasıta olup kulübeciği kaldırdılar. Bana da resmen tebliğ ettiler ki, “Daha camiye gitmeyeceksin.” Fakat habbeyi kubbe yapıp birheyecan verdiler. Hiçbir ehemmiyeti yok, hiç de merak etmeyiniz.Tahminimce, her tarafta haddimden pek fazla teveccüh-ü âmmeyi kırmakiçin, bana böyle bazı bahanelerle ihanet ediyorlar. Eski zamanımıdüşünüp güya tahammül etmeyeceğim. Halbuki—Risale-i Nur’un selâmet ve intişarına halel gelmemek şartıyla—her gün bin ihanet ve tâzipler de gelse, Allah’a şükrederim. Ben ehemmiyet vermediğim gibi, buradakitalebeler de hiç sarsılmıyorlar. Çoktan beri beklediğimiz bu hâdise de inayet-i İlâhiye ile hafif geçti.

Umum kardeşlerime birer birer selâm ve dua ediyoruz.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.

Nur talebelerini Risale-i Nur’dan çekmek isteyenlerin desiselerini beyan edip, öylelere ne şekilde cevap verilmesi hakkında

Üstadın hülâsalı bir mektubu

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Gayet ehemmiyetli bir meseleyi—bundan evvel size icmalen beyan ettiğim meseleyi—tekrar size söylememe kuvvetli, mânevî bir ihtar aldım. Şöyle ki:

Perde altındaki düşmanımız münafıklar, şimdiye kadar yaptıkları gibi, adliyeyi ve siyaset ve idareyi zahirî dinsizliğe âlet edip, bize hücumları akîm kaldığı; ve Risale-i Nur’un fütuhatına menfaati olan eski plânlarını bırakıp daha münafıkane ve şeytanı da hayrette bırakacak bir plân çevirdiklerine dair buralarda emareleri göründü.

O plânların en mühim bir esası, has, sebatkâr kardeşlerimizi soğutmak, fütur vermek, mümkünse Risale-i Nur’dan vazgeçirmektir. Bu noktada o kadar acip yalanları ve desiseleri istimal ediyorlar ki, Isparta ve havalisi, Gül ve Nur fabrikasının kahraman şakirtleri gibi, çelik ve demir gibi bir sebat ve sadakat ve metanet lâzım ki dayanabilsin. Bazı da dost suretinde hulûl edip, korkutmakmümkünse, habbeyi kubbe edip evham veriyorlar. “Aman, aman Said’eyanaşmayınız! Hükûmet tâkip ediyor” diye zaifleri vazgeçirmeyeçalışıyorlar. Hattâ bazı genç talebelere, hevesatlarını tahrik için, bazı genç kızları musallat ediyorlar. Hattâ Risale-i Nur erkânlarına karşı da, benim şahsımın kusurâtını, çürüklüğünü gösterip, zahiren dindar ehl-i bid’adan bazı şöhretli zatları gösterip, “Biz de Müslümanız, din yalnız Said’in mesleğine mahsus değil” deyip, bize karşı perde altında cephe alan zındıklara ve anarşilik hesabına o safdil ehl-i diyanet ve hocaları âlet edip istimal ediyorlar. İnşaallah bunların bu plânları da akîm kalacak. Böyle heriflere dersiniz:

“Biz, Risale-i Nur’un şakirtleriyiz. Said de, bizim gibi bir şakirttir. Risale-i Nur’un menbaı, madeni, esası da Kur’ân’dır. Yirmi senedir emsalsiz tetkikat ve takibatla beraber, kıymetini ve galebesini en muannid düşmana da ispat etmiştir. Onun tercümanı ve bir hizmetkârı olan Said ne halde olursa olsun, hattâ Said de —el’iyâzü billâh—Risale-i Nur’un aleyhine dönse, bizimsadakatimiz ve alâkımızı inşaallah sarsmayacak” deyip, o kapıyıkaparsınız. Fakat, mümkün olduğu kadar Risale-i Nur’la meşgul olmak,elinden gelirse yazmak, ve

mübalâğalı propagandalara hiç ehemmiyet vermemek ve eskisi gibi tam ihtiyat etmek gerektir.

Umum kardeşlerimize birer birer selâm ve dua ediyoruz.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan âlem-i İslâmın teveccühünü ve hamiyetini ve uhuvvetini kırmak ve nefret verdirmek için, siyaseti dinsizliğe âlet ederek, perde altında küfr-ü mutlakı yerleştirmek isteyenler, hükûmeti iğfal ve adliyeyi iki defadır şaşırtıp, der: "Risale-i Nur şakirtleri, dini siyasete âlet eder; emniyete zarar vermek ihtimali var."

Halbuki, bu memlekete maddî ve manevî bereketi ve fevkalâde hizmeti ve umum âlem-i İslâma taallûk edecek hakaiki cami olduğu, otuz üç âyât-ı Kur'âniyenin işaretiyle ve İmam-ı Ali'nin (r.a.) üç keramet-i gaybiyesiyle ve Gavs-ı Âzamın kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur'un siyasetle alâkası yoktur. Fakat, küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakın altı olan anarşilik ve üstü olan istibdad-ı mutlakı, esasıyla bozar, reddeder. Emniyeti ve âsâyişi ve hürriyeti ve adaleti temin eder.

Risale-i Nur'a, daha vatana, idareye zararı dokunmak bahanesiyle tecavüzedilmez. Daha kimseyi o bahaneyle inandıramazlar. Fakat cepheyideğiştirip, din perdesi altında bazı safdil hocaları veya bid'a taraftarları veya enaniyetli sofi meşreplileri, bazı kurnazlıklarla Risale-i Nur'a karşı iki sene evvel İstanbul'da ve Denizli civarında olduğu gibi istimal etmeye münafıklar belki çabalayacaklar. İnşaallah muvaffak olamazlar.

Risale-i Nur, bu mübarek vatanın mânevî bir halâskârı olmak cihetiyle, şimdi iki dehşetli mânevî belâyı def etmek için matbuat ile tezahüre başlamak, ders vermek zamanı geldi veya gelecek gibidir zannederim.

O dehşetli belâdan birisi: Hıristiyan dinini mağlûp eden ve anarşiliği yetiştiren şimalde çıkan dehşetli dinsizlik cereyanının, bu vatanı mânevî istilâsına mukabil Risalei'n-Nur, sedd-i Zülkarneyn gibi bir sedd-i Kur'ânî vazifesini görebilir.

İkincisi: Âlem-i İslâmın bu mübarek vatanın ahalisine karşı pek şiddetli itiraz ve ittihamlarını izale etmek için matbuat lisanıyla konuşmak lâzım gelmiş diye kalbime ihtar edildi.[HAŞİYE-1]

Ben dünyanın halini bilmiyorum. Fakat Avrupa’da istilâkârâne hükmeden ve edyan-ı semaviyeye dayanmayan bu dehşetli cereyanın istilâsına karşı Risale-i Nur hakikatleri bir kal’a olduğu gibi, âlem-i İslâmın ve Asya kıt’asının hal-i hazırdaki itiraz ve ittihamını izale ve eskideki muhabbet ve uhuvvetini iade etmeye vesile olan bir mu’cize-i Kur’âniyedir. Bu vatanın, bu milletin vatanperver siyasîleri süratle Risale-i Nur’u tab ettirerek resmî neşretmeleri lâzımdır ki, bu iki belâya karşı siper olsunlar.[HAŞİYE-2]

Said Nursî

Haşiye-1 İşte bu hakikat, Risale-i Nur’un—bu mektubun yazılışından on sene sonra—Ankara’da matbaalarda tabedilmesiyle tahakkuk etmiştir.
Haşiye-2 Bu dünya çapındaki büyük şerefe ve en muazzam İslâmî hizmete, ancak yeni hükûmet mazhar olabilmiş; ve büyük biranlayış göstererek, Risale-i Nur’un matbaalarda 1956 senesindebasılmasına sebep olmakla, Millet-i İslâmiyenin büyük bir teveccühünü kazanmakla, kuvvetini çok fazla artırmak muvaffakiyetini elde etmiştir.

Birden İhtar Edildi Kaleme Almaya Mecbur Oldum

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Kardeşlerim,

Şimdi tam tahakkuk etti ki, resmen bana ihanet ve hakaret etmek, onunla, teveccüh-ü âmmeyi hakkımda kırmak için gizli bir tedbir kurulmuş. Benim bütün dostlarımı—perde altında—soğutmak ve ürkütmeye çalışıyorlar. Halbuki, *Sikke-i Tasdîk-i Gaybî* onların bütün propagandalarını zîr ü zeber ediyor.

Gerçi böyle dinsizlik hesabına bana olan hakaret, bir derece beni sıkıyor, eski Said'den kalma bazı damarlarıma dokunuyor. Fakat Risale-i Nur'un harika fütuhatı ve şakirtlerinin ehl-i hakikat nazarında ve ruhânî ve melâikeler yanında hürmet ve merhametle karşılanmaları, benim şahsıma gelen ihanet ve hakaretlerin sivrisinek kanadı kadar ehemmiyeti kalmaz. O bedbaht ehl-i ihanet, dindarlık cihetiyle, ehl-i din ve ehl-i ulûm-u diniyenin hürmetini kırmak dine bir ihanet olduğu cihetinde, ruhânî ve melâikelerin ve ehl-i iman ve ehl-i hakikatın nazarında mel'un olduğu gibi, binden ancak bir iki serserinin veya zındığın âferinini kazanırlar.

O bedbahtlar bana hakaret etmekle, güya Risale-i Nur'un nüfuzunu kırıyor; şahsımı menba zannedip beni çürütmekle, Risale-i Nur sukut edecek gibi ahmakane bir zan ile şahsıma tecavüz oluyor.

Ben de derim: Ey bana dinsizlik hesabına ihanet ve hakaret eden bedbahtlar! Kat'iyen size haber veriyorum, yakında—tevbe etmemek şartıyla—hiç çare-i halâs yok ki, ecel cellâdıyla sen, idam-ı ebedî ile ölüm darağacı ile asılacaksın! Şeraretli ruhun dahi ebedî bir haps-i münferitte mahkûm olmakla beraber, ehl-i iman ve ruhânîlerin nefret ve lânetini kazanacaksın. Tevbe etmemek şartıyla, benim intikamım, senden pek muzaaf bir sûrette alınıyor bildiğimden, hiddet değil, hattâ sana acıyorum!

Amma Risale-i Nur'un, senin gibi sinekler kadar ehemmiyeti olmayanların perde çekmesi, zerre kadar nüfuzunu kıramaz. Yüz binler adam onunla imanlarını kurtardıkları için, ruh u canla hürmet ve perestiş ederler.

Amma şahsımın teessürü ise, kat'iyen size haber veriyorum ki, bir iki dakika asabiyetle bir teessüratıma mukabil, birden öyle bir tesellî buluyorum ki, bin derece sizlerin hakaret ve ihaneti ziyadeleşse o tesellîyi kıramaz. Çünkü, Risale-i Nur'un keşf-i kat'îsiyle, dinsizlik hesabına bize hücum edenler, ebedî azaplar ve

haps-i münferitte ve idam-ı ebedî ile ihanetini gördükleri gibi, Risale-i Nur'la imanını kurtaran şakirtleri, ölümle terhis tezkeresi ve saadet-i ebediye vesikasını alıp, ebedî bir hürmet ve merhamet ve ikrama mazhar olacaklarını, feylesofları susturan binler hüccetlerle beyan etmişiz.

Hem bu Yeni Said, Eski Said gibi kendine hürmet ve teveccüh kazanmak ve şan ve şeref bulmak, kat'iyen aleyhindedir, kabul etmez. Onun için, yirmi senedir inzivayı tercih etmiş.

Eğer âsâyiş ve idare hesabına nüfuzunu kırmak ve umumun nazarında çürütmek için yapıyorsanız, pek büyük bir hatâ ediyorsunuz. İki sene üç mahkeme, yirmi senelik hayatımın yüz yirmi eserinde, yüz yirmi binRisale-i Nur şakirtlerinden, mûcib-i ihtilâl ve medâr-ı mesuliyet ve vatan ve millet aleyhinde hiçbir şey bulmadıklarına, beraatimizle ve Risale-i Nur eczalarının bütününü iade etmeleriyle gösterdiği cihetle, kat'iyen size beyan ediyorum ki, dinsizlik hesabına bizi ezen sizler, vatan ve millet, âsâyiş ve idare aleyhinde ve anarşilik lehinde ve müthiş bir ecnebi hesabına beni sıkıştırıp, bir sarsıntı çıkarıp, o cereyanın müdahalesini istiyorsunuz. Onun için, bütün ihanet ve hakaretlerinize beş para kıymet vermem; âsâyişi idame lehinde sabır ve tahammüle karar verdim.

Elbette dünya daimî olmadığı gibi, hâdisâtı da fırtınalı, daima değişir. Birkaç saat cinayetlerle, dünyevî ve uhrevî binler zakkum ve azap neticeleri var. O zaman, fâidesiz yüz binler teessüf diyeceksiniz. Ben, resmî makamata ve bizimle tam alâkadar vazifedarlara yazdığım gibi, sizin gibi bedbahtlara dahi derim: Biz Risale-i Nur'la, bu memleketin ve istikbalinin en büyük iki tehlikesini def etmeye çalışıyoruz ve bilfiil çok emarelerle, hattâ mahkemede de kısmen ispat etmişiz.

Birinci tehlike: Bu memlekette, hariçten kuvvetli bir sûrette girmeye çalışan anarşiliğe karşı sed çekmek.

İkincisi: Üç yüz elli milyon Müslümanların nefretlerini kardeşliğe çevirmekle, bu memleketin en büyük nokta-i istinadını temin etmektir.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Afyon Emniyet Müdürüne derim ki:

Müdür Bey,

Dünyada, eski zamandan beri görülmemiş bu derece kanunsuz ve mânâsız ve maslahatsız tecavüzler bana geldiği halde neden aldırmıyorsunuz? Bir misâli:

Camiye, hâlî zamanda, cemaat hayrına sahip olmak için, bazı bir iki adamdan başka kimseyi yanıma kabuletmediğim halde, resmen "Kat'iyen camiye gitmeyeceksiniz" deyip, bugurbette, hastalık ve ihtiyarlık ve yoksulluk içinde bu ihanet hangi kanunladır? Hangi maslahat var? Haberim olmadan, camiin hâlî bir yerinde iki üç tahta, bir kilimle beni üşütmemek fikriyle bir zatın yaptığı iki kişilik bir settare yüzünden, ehemmiyetli bir mesele şeklinde, hem bana, hem umum halka mânâsız telâş vermek hangi kanunladır? Hangi maslahat var? Soruyorum.

Bana bu ihanetleri yapanların hiçbir bahaneleri yoktur. Yalnız teveccüh-ü âmmeyi bahane edip, "Bu menfî adama neden hürmet ediyorsunuz?" Ben de derim:

Bütün dostlarım biliyorlar ki, ben şahsıma karşı hürmeti ve teveccüh-ü âmmeyi istemiyorum, reddediyorum. Benim hakkımda başkalarının hüsn-ü zannını kabul etmediğim halde, hangi kanun beni mesul eder ki, ihtiyarım ve rızam haricinde, başkasının hüsn-ü zannıyla bana ihanet ediliyor? Farz-ı muhal olarak, bu teveccüh-ü âmme hakikat de olsa, vatana, millete fâidesi var, zararı olmaz.

Hem eğer bir parçasını ben de kabul etsem, bu ihtiyarlık, hastalık, yoksulluk ve soğuk bir oda içerisinde, dehşetli bir haps-i münferitte, zarurî hizmetlerimi görmek için bir-iki insanın dostluğunu kabul etmekliğimde hangi fenalık var? Hangi kanun bunu men eder? Bir iki işçi çocuktan başkasını benimle temas ettirmemek hangi kanunladır? O işçi çocuklar her vakit bulunmadığıiçin, kendim işimi göremiyorum. Bu dehşetli vaziyeti, elbette bu memlekette inzibat ve hükûmet ve idare adamları nazar-ı ehemmiyete almak borçlarıdır. Cidden alâkadar eder diye size beyan ediyorum.

Emirdağı'nda bir tecrid-i mutlakta

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Çok aziz, sıddık, bahtiyar kardeşlerim,

…Kızıl Rusya’dan çıkarak kızıl ateşler ve kızıl kıvılcımlar saçan ve birer birer dünyaşehrinin mahallelerini saran ve oraları yakıp kavuran, bazı yerlerde de nifak ve şikak ateşleri saçarak, kardeşine “Kardeşini öldür!” diye bağıran ve en nihayette âlem-i Hıristiyaniyeti yakıp kavurup harman gibi savurduktan sonra âlem-i İslâm mahallesini saran ve evimizin saçaklarına kıvılcımları sıçrayan ve çok büyük ve çok dehşetli bir belâ olan komünizm gibi azîm yangında itfaiye vazifesini üzerine alan Risale-i Nur, müslümanların ve beşerin en büyük yegâne taassüngâhı ve en büyük melceidir.

Ey Fahr-i Âlemin gösterdiği doğru yoldan şaşanlar! Dünyanın fânî metalarına gururlanıp taşanlar! Ve ey “dünyamıza zararı olur” korkususuyla, nur-u Kur’ân’dan kaçanlar! Küfr-ü mutlak ateşinin bizleri sardığı bir zamanda, ancak ve ancak, en müstahkem, enkavî ve yıkılmaz ve sarsılmaz bir tahkimat olan Risale-i Nur’un nurânîsiperlerine iltica etmekle ve onun daire-i kudsiyesine girmeklekurtulacaksınız. Ve idam-ı ebedî zannettiğiniz ölümü bir hayat-ı bâkiyeye tebdil edeceksiniz. Ve işte o nurun mübarek tercümanının ve mübarek şahs-ı mânevîsinin

أَجِرْنَا وَأَجِرْ وَالِدَيْنَا وَأَجِرْ طَلَبَةَ رَسَائِلِ النُّورِ
وَوَالِدَيْهِمْ مِنَ النَّارِ [2]

ve emsâli dualarının kabulüyle ve şefaatiyle ve ve Risale-i Nurudevamlı okumakla, ben, dehşetli mânevî hastalıklardan nasılkurtulmuşsam, sizler de o mübarek daire-i kudsiyeye dehalet ettiğinizde, dünyevî ve uhrevî dertlerden, ateşlerden kurtulacak ve evlât veiyâlinizin bir nevi çobanı olmak hasebiyle, o sevgililerinizi dekurtaracaksınız. Ve nurlara çalışmakla, her birerleriniz maddî ve manevî felâh ve saadete nail olacaksınız! Böyle olan milyonlarla NurTalebeleri bu hakikate şahittirler.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.
2. Bizi ve anne babalarımızı, *Risale-i Nur*talebelerini ve onların anne babalarını cehennem ateşinden kurtar.

“Ey Nurcular! Allah’ın sizlere ihsan ettiği ezelî lütfuna karşı secde-i şükrandan başınızı kaldırmayınız. Gecenin soğuğuna aldırmayınız. Sizlere lütfunu hiçbir hususta esirgemeyen Rabb-i Rahime, gecenin bu mübarek saatlerinde kalkarak vazife-i şükrü eda ediniz. Ve bazıların düştüğü, istikbali

düşünmek derdiyle maişeti sarsan hâdiseler karşısında titremeyiniz, korkmayınız; Nurun kudsî keramat ve imdadını müşahede ediniz.

Dünya fânidir; binler sene yaşamak olsa, bâki olan hayat-ı uhreviyenin yanında, hiç-ender-hiç mesabesindedir. Fakat fâni olmakla beraber, bâki hayatın bâki meyvelerini verecek bir mezraasıdır. Fırtınaların şiddeti, havanın dehşeti sizleri sarsmasın, korkutmasın. Bu mübarek mezraaya en mübarek ve nur'ânî ve verimli ve bereketli olan Nur tohumlarını ekiniz. Zira "Eken biçer," atalarımızdan kalma mübarek bir sözdür.

Ey Nurcular! Din düşmanlarının hücumlarından kat'iyen sarsılmayınız, fütur getirmeyiniz. Çalışınız, çalışınız, çalışınız ve kat'iyen inanınız ki, Nur'un şefaati, Nur'un duası, Nur'un himmeti sizleri kurtaracaktır!

Kardeşiniz

Mustafa Osman

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Geçen kışta bana karşı suikastlerin, inâyet-i İlâhiye ile ve duanız yardımıyla gelen sabır ve tahammülüm neticesinde akîm kalan plânı pek geniş bir tarzda olduğuna delil ise, bu yakında Reisicumhur Afyon'da demiş: "Bu vilâyette dinî cihette bir karışıklık çıkacağını zannederdik."

Demek, gizli komite beni sıkıştırmakla bir hâdise çıkarmak istiyordular. Bir ecnebî müdahelesi hesabına ve Müslümanlar ve vatandaşlar arasında, bütün bütün kanunsuz ve keyfî bir tarzda, damarıma şiddetle dokunan ihanetler ve sıkıntılarla tâzipleri, onlara dünyada tam zarardır. Âhirette Cehennem ve sakar ve bize, dünyada mükemmel sevap ve zafer, ve âhirette, inşaallah Cennet ve âb-ı kevseri kazandırır. Demek bu gizli plânı Heyet-i Vekile ve Reis hissetmiştiler ki, buralarda umum me'murlar, hattâ vali ve kaymakam ve zabıta benimle görüşmekten kaçıyor ve ürküyordular. Ben de hayret ederdim.Fakat, elimizde yalnız Nur bulunduğunu ve siyaset topuzu bulunmadığını, zerre kadar aklı bulunanlar anladılar.

Gariptir ki, en ziyade lehime çalışması lâzım olan bazı vazifedarlar, aleyhimde istimal ve istihdam edildi. Nurcular, çok ihtiyat ve dikkat ve temkinde bulunmaları lâzımdır. Çünkü, mânevî fırtınalar var; bazı dessas münafıklar her tarafa sokulur. İstibdad-ı mutlaka dinsizcesine taraftarken, hürriyet fırkasına girer, tâ onları bozsun ve esrarlarını bilsin, ifna etsin.

Hem Salâhaddin'in, *Asâ-yı Mûsâ'*yı Amerikalıya vermesi münasebetiyle deriz:

Misyonerler ve Hıristiyan ruhanîleri, hem Nurcular, çok dikkat etmeleri elzemdir. Çünkü, herhalde şimal cereyanı, İslâm ve İsevî dininin hücumuna karşı kendini müdafaa etmek fikriyle, İslâm ve misyonerlerin ittifaklarını bozmaya çalışacak. Tabaka-i avâma müsaadekâr ve vücub-u zekât ve hurmet-i riba ile, burjuvaları avâmın yardımına dâvet etmesi ve zulümden çekmesi cihetinde Müslümanları aldatıp, onlara bir imtiyaz verip, bir kısmını kendi tarafına çekebilir.

Her neyse, bu defa sizin hatırınız için kaidemi bozdum, dünyaya baktım.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Bu sıkıntılı zamanda nefsim sabırsızlıkla beni tâciz ederken, bu fıkra onu tam susturdu, şükrettirdi. Size de fâidesi olur diye leffen takdim edilen bu fıkra, başımın yanında asılı duruyor.

1. Ey nefsim! Yetmiş üç sene, yüzde doksan adamdan ziyade zevklerden hisseni almışsın. Daha hakkın kalmadı.

2. Sen, âni ve fâni zevklerin bekasını arıyorsun. Onun için, onun zevaliyle ağlamaya başlıyorsun. Kör hissiyatınla bu yanlışının tam tokadını yersin. Bir dakika gülmeye bedel on saat ağlıyorsun.

3. Senin başına gelen zulümler ve musibetlerin altında kaderin adaleti var. İnsanlar, senin yapmadığın bir işle sana zulmediyorlar. Fakat kader, senin gizli hatâlarına binaen, o musibet eliyle seni hem terbiye, hem hatâna kefaret ediyor.

4. Hem yüzer tecrübenle, ey sabırsız nefsim, kat'î kanaatin gelmiş ki, zahirî musibetler altında ve neticesinde inayet-i İlâhiyenin çok tatlı neticeleri var.

[1] عَسٰى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْـًٔا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ çok kat'î bir hakikatı ders veriyor. O dersi daima hatıra getir.

Hem, feleğin çarkını çeviren kanun-u İlâhî, senin hatırın için o pek geniş kanun-u kaderî değiştirilmez.

5. [2] مَنْ اٰمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ kudsî düsturunu kendine rehber et. Hevesli akılsız çocuklar gibi, muvakkat, ehemmiyetsiz lezzetlerin peşinde koşma. Düşün ki, fâni zevkler, sana mânevî elemler, teessüfler bırakıyor. Sıkıntılar, elemler ise, bilâkis, mânevî lezzetler ve uhrevî sevaplar veriyor. Sen divane olmazsan, muvakkat lezzeti yalnız şükür için arayabilirsin. Zaten lezzetler şükür için verilmiş.

Said Nursî

1. "Belki sevmediğiniz şey hakkınızda hayırlıdır." Bakara Sûresi, 2:216.
2. Kadere iman eden, kederden emin olur.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, muhterem kardeşim,

Evvelâ zatınızın bir risale kadar câmi ve uzun ve müdakkikane hararetli mektubunuzu kemâl-i merakla okudum. Peşin olarak size bunu beyan ediyorum ki, Risale-i Nur'un üstadı ve Risale-i Nur'a *Celcelutiye Kasidesi*'nde rumuzlu işârâtıyla pek çok alâkadarlık gösteren ve benim hakaik-i imaniyede hususî üstadım, İmam-ı Ali'dir (r.a.).

Ve [2] قُلْ لاَ اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًا إِلاَّ الْمَوَدَّةَ فِى الْقُرْبٰى âyetinin nassıyla, Âl-i Beytin muhabbeti, Risale-i Nur'da ve mesleğimizde bir esastır ve Vehhâbîlik damarı, hiçbir cihette Nur'un hakikî şakirtlerinde olmamak lâzım geliyor. Fakat, madem bu zamanda zındıka ve ehl-i dalâlet ihtilâfdan istifade edip, ehl-i imanı şaşırtıp ve şeâiri bozarak Kur'ân ve iman aleyhinde kuvvetli cereyanları var; elbette bu müthiş düşmana karşı cüz'î teferruata dair medar-ı ihtilâf münakaşaların kapısını açmamak gerektir.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. "De ki: Vazifem karşılığında sizden bir ücret istemiyorum; sizden istediğim, ancak akrabaya sevgi ve Ehl-i Beytime muhabbettir." Şûrâ Sûresi, 42:23.

Hem, ölmüş insanları zemmetmeye hiç lüzumu yok. Onlar, dar-ı âhirete, mahall-i cezaya gitmişler. Lüzumsuz, zararlı, onların kusurlarını beyan etmek, emrolunan muhabbet-i Âl-i beytin muktezası değildir ve lâzım da değildir diye, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, Sahabeler zamanındaki fitnelerden bahis açmayı menetmişler. Çünkü Vâkıa-i Cemelde Aşere-i Mübeşşereden Zübeyir (r.a.) ve Talha (r.a.) ve Âişe-i Sıddîka (r.a.) bulunmasıyla Ehl-i Sünnet Velcemaat, o harbi, "içtihad neticesi" deyip, "Hazret-i Ali (r.a.) haklı, öteki taraf haksız; fakat içtihad neticesi olduğu cihetle affedilir." derler.

Hem Vehhâbîlik damarı, hem müfrit Râfızîlerin mezhepleri İslâmiyete zarar vermesin diye, Sıffîn Harbindeki bâğîlerden de bahis açmayı zararlı görüyorlar.

Haccac-ı Zâlim, Yezidve Velid gibi heriflere ilm-i kelâmın en büyük allâmesi olan Sadeddin-i Taftazanî, "Yezide lânet caizdir" demiş; fakat "Lânet vaciptir" dememiş. "Hayırdır ve sevabı vardır" dememiş. Çünkü, hem Kur'ân'ı, hem Peygamberi, hem bütün Sahabelerin kudsî sohbetlerini inkâr eden hadsizdir. Şimdi onlardan meydanda gezenler çoktur. Şer'an bir adam, hiç mel'unları hatıra getirmeyip lânet etmese, hiçbir zararı yok. Çünkü, zem ve lânet ise, medih ve muhabbet gibi değil; onlar amel-i salihte dahil olamaz. Eğer zararı varsa daha fena...

İşte şimdi gizli münafıklar, Vehhâbîlik damarıyla en ziyade İslâmiyeti ve hakikat-i Kur’âniyeyi muhafazaya memur ve mükellef olan bir kısım hocaları elde edip, ehl-i hakikati Alevîlikle ittiham etmekle birbiri aleyhinde istimal ederek dehşetli bir darbeyi İslâmiyetevurmaya çalışanlar meydanda geziyorlar. Sen de bir parçasını mektubundayazıyorsun. Hattâ sen de biliyorsun; benim ve Risale-i Nur’un aleyhindeistimal edilen en tesirli vasıtayı hocalardan bulmuşlar.

Şimdi Haremeyn-i Şerîfeyne hükmeden Vehhâbîler ve meşhur, dehşetli dâhîlerden İbnü’t-Teymiye ve İbnü’l-Kayyimi’l-Cevzî’nin pek acip ve cazibedar eserleri İstanbul’da çoktan beri hocaların eline geçmesiyle, hususan evliyalar aleyhinde ve bir derece bid’alara müsaadekâr meşreplerini kendilerine perde yapmak isteyen, bid’alara bulaşmış bir kısım hocalar, sizin, muhabbet-i Âl-i Beytten gelen ve şimdi izharı lâzım olmayan içtihadınızı vesile ederek hem sana, hem Nur şakirtlerine darbe vurabilirler. Madem zemmetmemek ve tekfir etmemekte bir emr-i şer’î yok, fakat zemde ve tekfirde hükm-ü şer’î var. Zem ve tekfir, eğer haksız olsa, büyük zararı var; eğer haklı ise, hiç hayır ve sevap yok.

Çünkü tekfire ve zemme müstehak hadsizdirler. Fakat zemmetmemek, tekfir etmemekte hiçbir hükm-ü şer’î yok, hiç zararı da yok.

İşte bu hakikat içindir ki, ehl-i hakikat, başta Eimme-i Erbaa ve Ehl-i Beytin Eimme-i İsnâ Aşer olarak Ehl-i Sünnetin, mezkûr hakikate müstenid olan kanun-u kudsiyeyi kendilerine rehber edip, İslâmlar içinde o eski zaman fitnelerinden medar-ı bahis ve münakaşa etmeyi caiz görmemişler, menfaatsiz, zararı var demişler.

Hem o harplerde, çok ehemmiyetli Sahabeler, nasılsa iki tarafta da bulunmuşlar. O fitneleri bahsetmekte o hakikî Sahabelere, Talha (r.a.) ve Zübeyir (r.a.) gibi Aşere-i Mübeşşereye dahi tarafgirane bir inkâr, bir itiraz kalbe gelir. Hatâ varsa da tevbe ihtimali kuvvetlidir. O eski zamana gidip lüzumsuz, zararlı, şeriat emretmeden o ahvalleri tetkik etmektense, şimdi bu zamanda bilfiil İslâmiyete dehşetli darbeleri vuran ve binler lânete, nefrete müstehak olanlara ehemmiyet vermemek gibi bir hâlet, mü’min ve müdakkik bir zatın vazife-i kudsiyesine muvafık gelemez.

Hattâ Sabri ile küçücük münakaşanız, hem Risale-i Nur’a, hakaik-i imaniyenin intişarına ehemmiyetli bir zarar verdiğini senden saklamam. Aynı vakitte burada hissettim, müteessir ve müteellim oldum. Sonra senin gibi ehl-i tahkik bir âlimin Risale-i Nur’a oraca ehemmiyetli bir hizmete vesile olacak Sabri’nin oraya gelmesi, ikinizden büyük bir hizmet-i Nuriye beklerken, bilâkis üç cihetle Nura zarar geldiğini hissettim ve gördüm. Acaba neden buzarar olmuş diye düşünürken, iki üç gün sonra haber aldım ki, Sabri, mânâsız ve lüzumsuz

seninle münakaşa etmiş; sen de hiddete gelmişsin. “Eyvah!” dedim. “Yâ Rab! Erzurum’dan imdadıma yetişen bu iki zâtın münakaşasını musalâhaya tebdil et” diye dua ettim. Risale-i Nur’un İhlâs Lem’alarında denildiği gibi, şimdi ehl-i iman, değil Müslüman kardeşleriyle, belki Hıristiyanın dindar ruhânîleriyle ittifak etmek ve medar-ı ihtilâf meseleleri nazara almamak, nizâ etmemek gerektir. Çünkü küfr-ü mutlak hücum ediyor. Senin, hamiyet-i diniyen ve tecrübe-i ilmiyen ve Nurlara karşı alâkan sebebiyle, senden rica ediyorum ki, Sabri ilegeçen macerayı unutmaya çalış ve onu da affet ve helâl et. Çünkü o,kendi kafasıyla konuşmamış; eskiden beri hocalardan işittiği şeyleri,lüzumsuz münakaşa ile söylemiş. Bilirsin ki, büyük bir hasene ve iyilik, çok günahlara keffaret olur.

Evet, o hemşehrimiz Sabri, hakikaten Nura ve Nur vasıtasıyla imana öyle bir hizmet eylemişki, bin hatâsını affettirir. Sizin âlicenaplığınızdan, o Nur hizmetlerihatırı için, dost bir hemşehri ve Nur hizmetinde bir arkadaş nazarıyla bakmalısınız.

Sahabelerin bir kısmı, o harplerde, adalet-i izafiye ve nisbiye ve ruhsat-ı şer’iyeyi düşünüp tâbi olarak, Hazret-i Ali’nin (r.a.) takip ettiği adalet-i hakikiye ve azîmet-i şer’iyye ile beraber zâhidâne, müstağniyâne, muktesidâne mesleğini terk edip, muhalif tarafa bu içtihad neticesinde girdiklerini, hattâ İmam-ı Ali’nin (r.a.) kardeşi Ukayl ve “Habrü’l-Ümme” ünvanını alan Abdullah ibni Abbas dahi bir vakit muhalif tarafında bulunduklarından, hakikî Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat, [1] مِنْ مَحَاسِنِ الشَّرِيعَةِ سَدُّ اَبْوَابِ الْفِتَنِ bir düstur-u esasiye-i şer’iyeye binaen [2] طَهَّرَ اللّٰهُ اَيْدِيَنَا فَنُطَهِّرُ اَلْسِنَتَنَا diyerek o fitnelerin kapısını açmayı ve bahsetmeyi caiz görmüyorlar. Çünkü, itiraza müstehak birkaç tane varsa, tarafgirlik damarıyla büyük Sahabelere, hattâ muhalif tarafında bulunan Âl-i Beytin bir kısmına ve Talha (r.a.) ve Zübeyir (r.a.) gibi Aşere-i Mübeşşereden büyük zatlara itiraza başlar, zem ve adavet meyli uyanır diye, Ehl-i Sünnet o kapıyı kapamak taraftarıdır.

1. Şeriatın güzelliklerinden biri de fitne kapılarını kapamaktır.
2. “Cenâb-ı Hak ellerimizi o kanlı hâdiselere bulaştırmadı; o halde biz de ohâdiselerden bahsedip dilimizi bulaştırmayalım.” Ömer bin Abdülaziz’eait bir söz. Şa’ranî, *El-Yevâkit ve’l-Cevahir,*2:69; Bâcurî, *Şerhü Cevheretü't-Tevhid*, 334.

Hattâ Ehl-i Sünnetin ve ilm-i kelâmın azîm imamlarından meşhur Sadeddin-i Taftazanî, Yezid ve Velid hakkında tel’in ve tadlile cevaz vermesine mukabil, Seyyid Şerif Cürcanî gibi Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaatin allâmeleri demişler: “Gerçi Yezid ve Velid, zalim ve gaddar ve fâcirdirler; fakat sekeratta imansız gittikleri gaybîdir. Ve kat’î bir derecede bilinmediği için, şahısların hakkında nass-ı kat’î ve delil-i kat’î bulunmadığı vakit, imanla gitmesi ihtimali ve tevbe

etmek ihtimali olduğundan, öyle hususî şahsa lânet edilmez. Belki [1] لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظَّالِمِينَ وَالْمُنَافِقِينَ gibi umumî bir ünvan ile lânet caiz olabilir. Yoksa zararlı, lüzumsuzdur” diye Sadeddin-i Taftazanî’ye mukabele etmişler.

Senin müdakkikane ve âlimâne mektubuna karşı uzun cevap yazmadığımın sebebi, hem ehemmiyetlihastalığım ve ehemmiyetli meşgalelerim içinde acele bu kadar yazabildim.

Kardeşiniz

Said Nursî

1. Allah’ın lâneti zalimlerin ve münafıkların üzerine olsun.

Dahiliye Vekili ile hasbihalden bir parçadır

Hiçbir tarihte ve zemin yüzünde emsali vuku bulmayan bir zulme ve on vecihle kanunsuz bir gadre ve tazyike hedef olmuşum. Şöyle ki:

Hem şiddetli suikast eseri olarak zehirlenmeden hasta;

Hem gayet zaif, yetmiş bir yaşında ihtiyar;

Hem kimsesiz, acınacak bir gurbette;

Hem palto ve fanilâ ve pabucunu satmakla maişetini temin eden fakîrü'l-hal;

Hem yirmi beş sene münzevî olmasından, binden ancak tam sadık bir adamla görüşebilen bir merdumgiriz, mütevahhiş;

Hem yirmi sene hayatını ve eserlerini üç mahkeme ve Ankara ehl-i vukufu inceden inceye tetkikten sonra bil'ittifak beraatine ve eserleri vatana, millete zararsız olarak menfaatli olmasına karar verilmiş bir mâsum;

Hem eski Harb-i Umumîde ehemmiyetli hizmet etmiş bir evlâd-ı vatan;

Hem şimdi bu milleti, bu vatanı, anarşilikten ve ecnebî ifsadlarından kurtarmak için meydandaki tesirli âsârıyla bütün kuvvetiyle çalışan bir hamiyetperver; ve mahkemede yetmiş şahitle ispat edildiği gibi, yirmi beş senede bir gazeteyi okumayan, merak etmeyen ve yedi sene Harb-i Umumîye bakmayan, sormayan, bilmeyen ve eserlerinde kuvvetli delillerlesiyasetten bütün bütün alâkasını kestiğini ispat eden ve dünyanızakarışmadığını adliyeleriniz resmen itiraf ettiği bir zararsız adam;

Hem âhiretine ve ihlâsına zarar gelmemek için şiddetle teveccüh-ü âmmeden kaçan ve kardeşlerinin onun hakkındaki hüsn-ü zanlarından ve medihlerinden çekinen, beğenmeyen bu biçare Said'e, başta Dahiliye Vekili olan sen, Afyon Valisini ve Emirdağ zabıtasını musallat edip, hergün bir ay haps-i münferid azâbını çektirmek ve tecrid-i mutlak içinde tek başıyla bir haps-i münferitte durmaya

mecbur etmeğe, hangi maslahatınız iktiza eder? Hangi kanun bu dehşetli gadre müsaade eder diye, hukuk-u umumiyeyi muhafaza eden adliyenin yüksek dairesi vasıtasıyla Dahiliye Vekiline beyan ediyorum.

Zulmen bütün hukuk-u medeniyeden ve insaniyeden ve yaşamak hakkından mahrum edilen

Said Nursî

Eski dahiliye vekili,şimdi parti kâtib-i umumisi Hilmi Bey,

Evvelâ: Yirmi sene zarfında bir tek istida Dahiliye Vekili iken sana yazdım. Fakat yirmi senelik kaidemi bozmadım, vermedim. Hem eski dahiliye vekili, hem şimdi kâtib-i umumî sıfatlarıyla seninle konuşacağım. Yirmi sene hükûmetle konuşmayan, tek bir defahükûmet hesabına hükûmetin büyük bir rüknü ile konuşan adam, on saatkadar söylese azdır. Onun için siz benimle konuşmayı bir iki saatmüsaade ediniz.

Saniyen: Şimdi partinin kâtib-i umumîsi itibarıyla size bir hakikati beyan etmeye kendimi mecbur biliyorum. Hakikat de şudur:

Senin, kâtib-i umumî olduğun Halk Fırkasının millet karşısında gayet ehemmiyetli bir vazifesi var. O da şudur:

Bin seneden beri âlem-i İslâmiyeti kahramanlığı ile memnun eden ve vahdet-i İslâmiyeyi muhafaza eden ve âlem-i beşeriyeti, küfr-ü mutlaktan ve dalâletten şanlı bir surette kurtulmasına büyük bir vesile olan Türk milleti ve Türkleşmiş olanların din kardeşleri!

Eğer şimdi, eski zaman gibi kahramancasına Kur’ân’a ve hakaik-i imana sahip çıkmazsanız ve doğrudan doğruya hakaik-i Kur’âniye ve imaniyeyi tervice çalışmazsanız, size kat’iyen haber veriyorum ve kat’î hüccetlerle ispat ederim ki, âlem-i İslâmın muhabbet ve uhuvveti yerine, dehşetli bir nefret; ve kahraman kardeşi ve kumandanı olan Türk milletine bir adavet; ve şimdi âlem-i İslâmı mahva çalışan küfr-ü mutlak altındaki anarşiliğe mağlûp olup, âlem-i İslâmın kal’ası ve şanlı ordusu olan bu Türk milletinin parça parça olmasına ve şark-ı şimalîden çıkan dehşetli ejderhanın istilâ etmesine sebebiyet vereceksiniz.

Evet, hariçte iki dehşetli cereyana karşı bu kahraman millet, Kur’ân kuvvetiyle dayanabilir. Yoksa, küfr-ü mutlakı, istibdad-ı mutlakı, sefahet-i mutlakı ve ehl-i namusun servetini serserilere ibâha etmesini âlet ederek dehşetli bir kuvvetle gelen bir cereyanı durduracak, ancak İslâmiyet hakikatiyle mezcolmuş, ittihad etmiş ve bütün mazideki şerefini İslâmiyette bulmuş olan bu milletteki din kuvveti ve îman bütünlüğüdür. Evet bu milletin hamiyetperverleri ve milliyetperverleri, herşeyden evvel bu mümteziç, müttehid milliyetin can damarı hükmünde olan hakaik-ı Kur’âniyeyi terbiye-i medeniye yerine ikâme etmek ve düstur-u hareket yapmakla o cereyanı durdurur inşaallah.

İkinci cereyan: Eğer siz, hamiyetperver, milliyetperver adamlar gibi, şimdiye kadar cereyan eden ve medeniyet hesabına mukaddesatı çiğneyen usulleri

muhafazaya çalışıp, üç dört şahsın inkılâp namında yaptıkları icraatı esas tutarak mevcut haseneleri ve inkılâp iyiliklerini onlara verip ve mevcut dehşetli kusurları millete verilse, o vakit üç dört adamın üç dörtseyyiesi üç dört milyon seyyie olup bu kahraman ve dindar milleti veİslâm ordusu olan Türk milletinin geçmiş asırlardaki milyarlar şereflimerhum ordularına ve milyonlarla şehidlerine ve milletine büyük birmuhalefet ve ervahına bir mânevî azap ve şerefsizlik olmakla beraber; oüç dört inkılâpçı adamın pek az hisseleri bulunan ve millet ve ordunun kuvvet ve himmetiyle vücut bulan haseneleri o üç dört adama verilse, o üç dört milyon iyilikler, üç dört haseneye inhisar edip küçülür, hiçe iner; daha dehşetli kusurlara kefaret olamaz.

Salisen: Size karşı elbette çok cihetlerde dahilî ve haricî muarızlar var. Eğer bumuarızlarınız hakaik-i imaniye namına çıksaydı, birden sizi mağlûpederdi.

Çünkü bu milletin yüzde doksanı, bin seneden beri an’ane-i İslâmiye ile, ruh ve kalb ile bağlanmış. Zahiren muhalifi, fıtratındaki emre itaat cihetiyle serfürû etse de, kalben bağlanmaz.

Hem, bir Müslüman, başka milletler gibi değil. Eğer dinini bıraksa anarşistolur, hiçbir kayıt altında kalamaz; istibdad-ı mutlaktan, rüşvet-i mutlakadan başka hiçbir terbiye ve tedbirle idare edilmez. Bu hakikatin çok hüccetleri, çok misalleri var. Kısa kesip sizin zekâvetinize havale ediyorum.

Bu asrın Kur’ân’a şiddet-i ihtiyacını hissetmekte İsveç, Norveç, Finlandiya’dan geri kalmamak size elzemdir. Belki onlara ve onlar gibilere rehber olmak vazifenizdir. Siz, şimdiye kadar gelen inkılâp kusurlarını üç dört adamlara verip şimdiye kadar umumî harp ve sair inkılâpların icbarıyla yapılan tahribatları—hususan an’ane-i dîniye hakkında—tamire çalışsanız, hem size istikbalde çok büyük bir şeref ve âhirette büyük kusuratlarınıza kefaret olup, hem vatan ve millet hakkında menfaatli hizmet ederek milliyetperver, hamiyetperver namına müstehak olursunuz.

Rabian: Madem ölüm öldürülmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor. Ve madem siz de herkes gibi kabre koşuyorsunuz. Ve madem o kat’î ölüm ehl-i dalâlet için idam-ı ebedîdir, yüz bin cemiyetçilik ve dünyaperestlik ve siyasetçilik onu tebdil edemez. Ve madem Kur’ân, o idam-ı ebedîyi, ehl-i iman için terhis tezkeresine çevirdiğini güneş gibi ispat edenRisale-i Nur elinize geçmiş ve yirmi seneden beri hiçbir feylesof,hiçbir dinsiz ona karşı çıkamıyor, bilâkis dikkat eden feylesoflarıimana getiriyor ve bu on iki sene zarfında dört büyük mahkemeniz vefeylesof ve ulemadan mürekkep ehl-i vukufunuz Risale-i Nur’u tahsin vetasdik ve takdir edip, iman hakkındaki hüccetlerine itiraz edememişler. Ve bu millet ve vatana hiçbir zararı olmamaklaberaber, hücum eden dehşetli

cereyanlara karşı sedd-i Zülkarneyn gibi bir sedd-i Kur’ânî olduğuna Türk milletinden, hususan mektep görmüş gençlerden yüz bin şahit gösterebilirim. Elbette benim size karşı bu fikrimi tam nazara almak, ehemmiyetli bir vazifenizdir. Siz dünyevî çok diplomatları her zaman dinliyorsunuz; bir parça da âhiret hesabına konuşan, benim gibi kabir kapısında, vatandaşların haline ağlayan bir biçareyi dinlemek lâzımdır.

Bu istida, yirmi seneden beri hiç müracaat etmediğim halde, bir hiddet zamanında bir defa olarak beni tâzip eden Dahiliye Vekili Hilmi’ye hitaben yazılmış, berâ-yı malûmat Afyon Emniyet Müdürüne gönderilmiş. Mânâsız, lüzumsuz dört beş defabana sıkıntı verdiler. “Senin yazın böyle değil; kim sana böyle yazmış?” diye resmen beni karakola çağırdılar. Ben de dedim: “Böylelere müracaat edilmez; yirmi sene sükûtum haklı imiş!”

Ey Emirdağı hükûmeti ve zabıtası! Bu hasbihali bir sene evvel yazmıştım. Fakat vemedim, sakladım. Şimdi, beş cihetle kanunsuz beni hususî ikametgâhımda bir hizmetçiden men ve müdahale etmeleri gibi dünyada emsalsiz bir tarzda beni istibdad-ı mutlak altına alıyorlar. Kanun namına kanunsuzluk edenleri, insafa gelmek fikriyle izhar ediyorum.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Aziz, sıddık kardeşim ve bu fâni dünyada hamiyetli ve ciddî bir arkadaşım,

Evvelâ: Bütün dostlarım ve hemşehrilerimden en ziyade zâtınız ve bazı Erzurumlu zatların, benim bu işkenceli ve mazlumiyet hâletimde şefkatkârane ciddî alâkadarlığınıza ve imdadıma fikren koşmanıza cidden çok minnetdarım; âhir ömrüme kadar unutmayacağım. Size bin mâşaallah ve bârekâllah derim.

Saniyen: Mesleğime ve Risale-i Nur'dan aldığım dersime bütün bütün muhalif olarak ve on seneden beri fâni dünyanın geçici, ehemmiyetsiz hâdiselerine bakmamak olan bir düstur-u hayatıma da münâfi olarak, sırf senin hatırın ve merak ettiğin ve bu defaki uzun mektubun için vaziyetime ve zâlimlerin işkencelerine ait birkaç maddeyi beyan edeceğim.

Birincisi: Otuz sene evvel Darü'l-Hikmet'te âzâ iken, birgün, arkadaşımızdan ve Darü'l-Hikmet âzâsından Seyyid Sadeddin Paşa dedi ki:

"Kat'î bir vasıta ile haber aldım; kökü ecnebîde ve kendisi burada bulunan bir zındıka komitesi, senin bir eserini okumuş. Demişler ki: 'Bu eser sahibi dünyada kalsa, biz mesleğimizi yani zındıkayı (dinsizliği) bu millete kabul ettiremeyeceğiz. Bunun vücudunu kaldırmalıyız' diye senin idamına hükmetmişler. Kendini muhafaza et."

Ben de "Tevekkeltû alâllah, ecel birdir, tagayyür etmez" dedim.

İşte bu komite, otuz sene, belki kırk seneden beri hem tevessü etti, hem benimle mücadelede herbir desiseyi istimal etti. İki defa imha için hapse ve on bir defa da beni zehirlemeye çalışmışlar. En son dehşetli plânları, sabık Dahiliye Vekilini ve Afyon'un sâbık Vâlisini, Emirdağının sabık kaymakam vekilini aleyhime sevk etmeleriyle, resmî hükûmetin nüfuzunu bütün şiddetiyle aleyhimde istimal etmeleridir. Benim gibi zaif, ihtiyar, merdumgiriz, fakir, garip, hizmete çok muhtaç bir biçâreye o üç resmî memurlar, aleyhimde öyle bir propaganda yapmış ve herkesteki korku o dereceye varmış ki, bir memur bana selâm etse, haber aldıkları vakitte değiştirdikleri için, casusluktanbaşka hiçbir memur bana uğramadığını ve komşularımın da bazılarıkorkularından hiç selâm etmediklerini gördüğüm halde, inayet ve hıfz-ı İlâhî bana bir sabır ve tahammül verdi. Emsalsiz bu işkence, bu tazyik, beni onlara dehalete mecbur etmedi…

Üçüncüsü: İki sene, iki mahkeme, ellerinde tetkik edilen bütün Risale-i Nur eczalarında kanunca bir vesile bulamayıp[HAŞİYE-1] bizi ve Risale-i Nur'u beraat

ettirdikten sonra, zındıka komitesi, münafık bazı memurları vesile ederek, merkez-i hükûmette resmî bir plân çevirip beni bütün bütün hilâf-ı kanun olarak bütün dostlarımdan ve talebelerimden tecrit ve sıhhat ve hayatım noktasında en fena bir yerde, beni nefyetmek nâmı altında, haps-i münferid ve tecrid-i mutlak mânâsında beni Emirdağına gönderdiler. Şimdi tahakkuk etmiş ki, iki maksatla bu muameleyi yapıyorlar.

Haşiye-1 Ya hiç bir cihetle hiçbir kanun, hattâ onların bazı keyfî kanunları bizeve Risale-i Nur'a ilişmiyorlar; veyahut şimdiki bazı kanunları iliştiğihalde, koca adliyeler ve üç büyük mahkemeler, istikbalde gelecek şiddetli nefret ve lânetten çekinmek için Nurun ve bizim mahkûmiyetimize cesaret edemeyip ittifakla umumumuzun beraatine ve bütün Risale-i Nur'un iadesine karar verdiler. Dağ gibi kuvvetli adliyeler çekindiği halde, muvakkat bir makamda olan gaddar şahsiyetlerin bu zulmü yapmaları, elbette semavatı ve arzı kızdırıyor, daha hiddetime lüzum kalmıyor.

Birisi: Eskiden beri ihaneti kabul etmediğimden, beni o surette hiddete getirip bir mesele çıkararak mahvıma yol açmaktı. Bundan birşey çıkaramadıkları için, zehirlendirmek vasıtasıyla mahvıma çalıştılar. Fakat inayet-i İlâhiye ile, Nur şakirtlerinin duaları tiryak gibi, panzehir gibi ve sabır ve tahammülüm tam bir ilâç gibi o plânı akîm bıraktı, o maddî ve mânevî zehirin tehlikesini geçirdi. Gerçi hiçbirtarihte, hiçbir hükûmette bu tarzda işkenceli zulümler, kanun namına,hükûmet namına yapılmadığı halde, damarlarıma dokunduracak tarzda mütemadiyen tarassutlarla herkesi ürkütmekle beni hiddete getiriyordu. Fakat birden kalbime ihtar edildi ki, bu zalimlere hiddet değil, acımalısın. Onların herbirisi, pek az bir zaman sonra, sana muvakkaten verdikleri azap yerinde bin derece fazla bâki azaplara ve maddî ve mânevî Cehennemlere mâruz kalacaklar. Seninintikamın, bin defa ziyade onlardan alınır. Ve bir kısmı, "aklı varsa"dünyada da kaldıkça, geberinceye kadar vicdan azabı ve idam-ı ebedî korkusuyla işkence çekecekler. Ben de onlara karşı hiddeti terk ettim, onlara acıdım. "Allah ıslah etsin!" dedim.

Hem bu azap ve işkenceler pek büyük sevap kazandırmakla beraber, Risale-i Nur şakirtleri yerine ve onların bedeline benimle meşgul olup yalnız beni tâzip etmeleri, Nurculara büyük bir fâide ve selâmetlerine hizmet olması cihetinde de Cenâb-ı Hakka şükrediyorum ve müthiş sıkıntılarım içinde bir sevinç hissediyorum.

Dördüncüsü: Senin mektubunda benim istirahatimi ve eğer iktidarım olsa, benim Şam ve Hicaz tarafına gitmeme dair sizin hükûmet-i hazıraya müracaat maddesi ise:

Evvelâ: Biz, imanı kurtarmak ve Kur'ân'a hizmet için, Mekke'de olsam da buraya gelmek lâzımdı. Çünkü, en ziyade burada ihtiyaç var.Binler ruhum olsa, binler hastalıklara müptelâ olsam ve zahmetlerçeksem, yine bu milletin imanına ve saadetine hizmet için burada kalmaya—Kur'ân'dan aldığım dersle—karar verdim ve vermişiz.

Saniyen: Bana karşı hürmet yerine hakaret görmek noktasını mektubunuzda "Mısır'da, Amerika'da olsaydınız, tarihlerde hürmetle yâd edilecektiniz" diye

yazıyorsunuz.

Aziz, dikkatli kardeşim,

Biz, insanların hürmet ve ihtiramından ve şahsımıza ait hüsn-ü zan ve ikram ve tahsinlerinden mesleğimiz itibarıyla cidden kaçıyoruz. Hususan acip bir riyakârlık olan şöhretperestlik ve câzibedar bir hodfuruşluk olan tarihlere şâşaalı geçmek ve insanlara iyi görünmek ise, Nurun bir esası ve mesleği olan ihlâsa zıttır ve münafidir. Onu arzulamak değil, bilâkis şahsımız itibarıyla ondan ürküyoruz. Yalnız Kur'ân'ın feyzinden gelen ve i'câz-ı mânevîsinin lemeatı olan ve hakikatlerinin tefsiri bulunan ve tılsımlarını açan Risale-i Nur'un revacını ve herkesin ona ihtiyacını hissetmesini ve pek yüksek kıymetini herkes takdir etmesini ve onun pek zahir mânevî kerâmâtını ve iman noktasında zındıkanın bütün dinsizliklerini mağlûp ettiklerini ve edeceklerini bildirmek, göstermek istiyoruz ve onu rahmet-i İlâhiyeden bekliyoruz.

Şahsıma ait ehemmiyetsiz ve cüz'î bir maddeyi haşiye olarak beyan ediyorum:

Madem Recep Beyve Kara Kâzım seninle dost ve zannımca eski Said'le de münasebetleri var. Onlardan iyilik istemek değil, belki bana karşı selefleri gibi mânâsız, lüzumsuz tazyik ve zulme meydan vermesinler. Hakikaten buranın maddî ve manevî havasıyla imtizaç edemiyorum. Sıkıntılarım pek fazla. İkametgâhımı hem dışarıdan, hem içeriden kilitliyorum. Her cihetle yalnızım. Ve bircihette de komşusuz, sıkıntılı bir odada, hasta bir halde hayatımıgeçiriyorum. Bazan bir günü, Denizli'de bir ay hapisten fazla beni sıkmış. Bu yirmi sene dehşetli zulümlehürriyetime ve serbestiyetime ilişmek artık yeter! Zaten iki senemahkemelerin tetkikatıyla ve aleyhimdeki münafıkların plânları akîm kalmasıyla kat'iyen tebeyyün etmiş ki, şahsımda ve Nurlarda bu vatan ve millete zarar tevehhüm etmekle daha kimseyi kandıramazlar. Ben de herkes gibi hürriyetime sahip olsam, belki tebdil-i hava için mutedil havası bulunan bu kazanın bazı köylerine gitmeme müsaadekâr bir iş'ar olsa, münasip olur. Size ve oradaki Nur dostlarıma çok selâm ve dua ediyoruz.

اَلْبَاقِی هُوَ الْبَاقِی [1]

Said Nursî

1. Bâkî olan sadece Odur.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

[Maddî ve mânevî bir sual münasebetiyle hatıra gelen bir cevaptır.]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Deniliyor ki: "Neden Nur şakirtlerinin kuvvetli hüsn-ü zanları ve kat'î kanaatleri, senin şahsın hakkında Nurlara daha ziyade şevklerine medar olan bir makamı ve kemâlâtı şahsına kabul etmiyorsun? Yalnız Risale-i Nur'a verip, kendini çok kusurlu bir hâdim gösteriyorsun?"

Elcevap: Hadsiz hamd ve şükür olsun ki, Risale-i Nur'un öyle kuvvetli ve sarsılmaz istinad noktaları ve öyle parlak ve keskin hüccetleri var ki, benim şahsımda zannedilen meziyete, istidada ihtiyacı yoktur. Başka eserler gibi müellifin kabiliyetine bakıp, makbuliyeti ve kuvveti ondan almıyor. İşte meydanda, yirmi senedir kat'î hüccetlerine dayanıp, şahsımın maddî ve mânevî düşmanlarını teslime mecbur ediyor.

Eğer şahsiyetim ona ehemmiyetli bir nokta-i istinad olsaydı, dinsiz düşmanlarım ve insafsız muarızlarım kusurlu şahsımı çürütmekle, Nurlara büyük darbe vurabilirdiler. Halbuki o düşmanlar, divaneliklerinden, yine her nevi desiselerle beni çürütmeye ve hakkımda teveccüh-ü âmmeyi kırmaya çalıştıkları halde, Nurların fütuhatına ve kıymetine zarar veremiyorlar. Yalnız bazı zaif ve yeni müştakları bulandırsa da vazgeçiremiyorlar.

Bu hakikat için, hem bu zamanda enaniyet ziyade hükmettiği için, haddimden çok ziyade olan hüsn-ü zanları kendime almıyorum. Ve ben, kardeşlerim gibi, kendi nefsime hüsn-ü zan etmiyorum. Hem kardeşlerimin bu bîçare kardeşlerine verdiği makam-ı uhrevî, hakikî, dinî makam ise, *Mektubat*'ta İkinci Mektubun âhirindeki kaideye göre, "Şahsıma verdikleri mânevî hediye olan kemâlâtı, eğer —hâşâ!—ben kendimi öyle bilsem, olmamasına delildir. Kendimi öylebilmesem, onların o hediyesini kabul etmemek lâzım geliyor." Hem kendini makam sahibi bilmek cihetinde enaniyet müdahale edebilir.

Birşey daha kaldı ki, dünya cihetinde hakaik-i imaniyenin neşrindeki vazifedar, makam sahibi olsa, daha iyi tesir eder denilebilir. Bunda da iki mâni var.

Birisi: Faraza velâyet olsa da, bilerek, isteyerek makam yapmak tarzında, velâyetin mahiyetindeki ihlâs ve mahviyete münafidir. Nübüvvetin vereseleri

olan Sahabeler gibi izhar ve dâvâ edemezler; onlara kıyas edilmez.

İkinci mâni: Pek çok cihetlerle çürütülebilir ve fâni ve cüz'î ve muvakkat ve kusurlu bir şahıs sahip olsa, Nurlara ve hakaik-i imaniyenin fütuhatına zarar gelir. Fakat bir nokta var ki, mûcib-i şükrandır: Ehl-i siyasetteki düşmanlarım, mezkûr hakikatleri bilmedikleri için, şerefli, izzetli Eski Said'i düşünüp mütemadiyen Nurlar bedeline benim şahsıma ihanet ve tenkis etmekle meşgul oluyorlar. Bazı mutaassıp enaniyetli hocaları da şahsımın aleyhine çeviriyorlar, güyâ Nurları söndürmeyeçalışıyorlar. Halbuki Nurları daha ziyade parlattırmaya vesileoluyorlar. Nurlar, âdi şahsımdan değil, Kur'ân güneşinin menbaından nurları alıyor.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu şâşaalı baharın çiçeklerini temâşâ etmek için arabayla bir iki saat geziyorum. Hiç hayatımda görmediğim bir tarzda bütün çiçekli otlar, âdetin fevkinde bir tarzda büyümüş, çiçekler açmış, tebessümkârâne tesbihat edip, lisan-ı hal ile Sâni-i Zülcelâllerinin san'atını takdir edip alkışlıyorlar gibi hakkalyakîn hissettiğimden, hayat-ı dünyeviyeye müştak hissiyatım ve gafil ve tahammülsüz nefsim bu halden istifade ederek, dünyadan nefret ve hastalıklı ve sıkıntılı hayattan usanmak ve berzaha gitmeye ve oradaki yüzde doksan dostlarını görmeye iştiyak cihetinde karar veren kalbime ve fânide bâki zevk arayan nefsime itiraz geldi.

Birden hissiyata da, damarlara da sirayet eden iman nuru o îtiraza karşı gösterdi ki:

"Madem toprak bu kadar cemal ve rahmet ve hayat ve zînetlere maddî cihetinde mazhar olmasından hadsiz bir rahmetin perdesidir ve içine giren hiçbir şey başı boş kalmıyor. Elbette bütün bu zahirî ve maddî ziynetlerin ve güzelliklerin ve hüsün ve cemal ve rahmet ve hayatın mânevî merkezlerinin ve bir kısım tezgâhlarının faal bir nev'i, toprak perdesinin altında ve arkasındadır. Elbette bu himayetli annemiz olan toprak altına girmek ve kucağına sığınmak ve o hakikî ve daimî ve mânevî çiçekleri seyretmek, daha ziyade sevilir ve iştiyaka lâyıktır." diye o kör hissiyatın ve dünyaperest nefsin itirazını tamamıyla izale ve def etti.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى نُورِ الْاِيمَانِ مِنْ كُلِّ وَجْهٍ [2] dünyaperest nefsime de dedirtti.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. İman nurunun her vechesi için Allah'a hamd olsun.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Seksen sene ibadetli bir ömrü bahtiyarlara kazandıran Ramazan-ı mübarekte, inşaallah Nur'un şirket-i mâneviyesi o kazanca mazhar olacak. Bayrama kadar elden geldiği kadar, Nurcular ihlâs ile birbirinin dualarına mânevî âmin demeli ki, birisi o sekseni kazansa, herbiri derecesine göre hissedar olur. En zayıf ve en ağır yükü bulunan bu hasta kardeşinize elbette mânevî yardım edersiniz…

Saniyen: Nurların erkânlarından bir iki doktor, benim hastalığımın şiddetiyle beraber o hâlis, sadık zatlara hastalık noktasından müracaat etmeyip ve ilâçlarını da yemeyip çok ağır hastalıklar içinde onlarla meşveret etmeyerek ve şiddet-i ihtiyacım ve elemlerin içinde yanıma geldikleri vakit, hastalığa dair bahis açmadığımdan endişeli bir merak onlara geldiğinden, sırlı bir hakikati izhara mecbur oldum. Belki size de fâidesi var diye yazıyorum. *Onlara dedim ki:*

Hem gizli düşmanlarım, hem nefsim, şeytanın telkiniyle zaif bir damarımı arıyorlar ki, beni onunla yakalayıp Nurlara tam ihlâs ile hizmetime zarar gelsin.

En zaif damar ve dehşetli mâni, hastalık damarıdır. Hastalığa ehemmiyet verildikçe, his, nefs, cisim galebe eder; "Zarurettir, mecburiyet var" der, ruh ve kalbi susturur, doktoru müstebit bir hâkim gibi yapar ve tavsiyelerine ve gösterdiği ilâçlara itaate mecbur ediyor. Bu ise, fedakârane, ihlâsla hizmete zarar verir.

Hem gizli düşmanlarım da bu zaif damarımdan istifadeye çalışmışlar ve çalışıyorlar. Nasıl ki korku ve tamah ve şan ü şeref cihetinde çalışıyorlar. Çünkü insanın en zaif damarı olan "korku"cihetinde bir halt edemediler, idamlarına beş para vermediğimizianladılar.

Sonra insanın bir zaif damarı "derd-i maişet ve tamah" cihetinde çok soruşturdular. Nihayetinde, o zaif damardan birşey çıkaramadılar. Sonra onlarca tahakkuk etti ki, onların mukaddesatını feda ettikleri dünya malı, nazarımızda hiç ehemmiyeti yok ve çok vukuatlarla onlarca da tahakkuk etmiş. Hattâ bu on sene zarfında yüz defadan ziyade resmen "Neyle yaşıyor?" diye mahallî hükûmetlerden sormuşlar.

Sonra en zaif bir damar-ı insânî olan "şan u şeref ve rütbe" noktasında bana çok elîm bir tarzda o zaif damarımı tutmak için, emredilmiş ihanetler, tahkirler,

damara dokunduracak işkenceler yaptılar, hiçbir şeye muvaffak olamadılar. Ve kat’iyen anladılar ki, onların perestiş ettiği dünyanın şan u şerefini bir riyakârlık ve zararlı bir hodfuruşluk biliyoruz, onların fevkalâde ehemmiyet verdikleri hubb-u cah ve şan u şeref-i dünyeviyeye beş para ehemmiyet vermiyoruz, belki onları bu cihetle divane biliyoruz.

Sonra bizim hizmetimiz itibarıyla bizde zaif damar sayılan, fakat hakikat noktasında herkesin makbulü ve her şahıs onu kazanmaya müştak olan “mânevî makam sahibi olmak ve velâyet mertebelerinde terakki etmek” ve o nimet-i İlâhiyeyi kendinde bilmektir ki, insanlara menfaatten başka hiçbir zararı yok. Fakat böyle benlik ve enaniyet ve menfaatperestlik ve nefsini kurtarmak hissi galebe çaldığı bir zamanda, elbette sırr-ı ihlâsa ve hiçbir şeye âlet olmamaya bina edilen hizmet-i imaniye, şahsî makam-ı mâneviyeyi aramamak iktiza ediyor. Harekâtında onları istememek ve düşünmemek lâzımdır ki, hakikî ihlâsın sırrı bozulmasın. İşte bunun içindir ki, herkesin aradığı keşf ü kerâmâtı ve kemâlât-ı ruhiyeyi Nur hizmetinin haricinde aramadığımı zaif damarlarımı tutmaya çalışanlar anladılar. Bu noktada dahi mağlûp oldular.

Umum kardeşlerimize birer birer selâm ve gelecek Leyle-i Kadir herbir Nurcu hakkında seksen üç sene ibadetle geçmiş bir ömür hükmüne geçmesini hakikat-i Leyle-i Kadri şefaatçi ederek rahmet-i İlâhiyeden niyaz ediyoruz.

Kardeşiniz

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Leyle-i Kadirde kalbe gelen pek uzun ve geniş bir hakikate pek kısaca bir işaret edeceğiz. Şöyle ki:

Nev-i beşer, bu son Harb-i Umumînin eşedd-i zulüm ve istibdadıyla; ve merhametsiz tahribatıyla; ve bir düşmanın yüzünden yüzer mâsumu perişan etmesiyle; ve mağlûpların dehşetli meyusiyetleriyle; ve galiplerin dehşetli telâş ve hâkimiyetlerini muhafaza ve büyük tahribatlarını tâmir edememelerinden gelen dehşetli vicdan azaplarıyla; ve dünya hayatının bütün bütün fâni ve muvakkat olması ve medeniyet fantaziyelerinin aldatıcı ve uyutucu olması umuma görünmesiyle; ve fıtrat-ı beşeriyedeki yüksek istidadatın, mahiyet-i insaniyesinin umumî bir surette dehşetli yaralanmasıyla; ve ebed-perest hissiyat-ı bâkiye ve fıtrî aşk-ı insaniyenin heyecan içinde uyanmasıyla; ve gaflet ve dalâletin, en sert, sağır olan tabiatın Kur’ân’ın elmas kılıcı altında parçalanmasıyla; ve gaflet ve dalâletin en boğucu, aldatıcı, en geniş perdesi olan siyasetin rû-yi zeminde pek çirkin, pek gaddârâne hakikî sureti görünmesiyle; elbette, hiçbir şüphe yok ki, şimalde, garpte, Amerika’da emareleri göründüğüne binaen, nev-i beşerin mâşuk-u mecazîsi olan hayat-ı dünyeviyesi böyle çirkin ve geçici olmasından, fıtrat-ı beşerin hakikî sevdiği ve aradığı hayat-ı bâkiyeyi bütün kuvvetiyle arayacak. Ve elbette, hiç şüphe yok ki, bin üç yüz altmış senede her asırda üç yüz elli milyon şakirdi bulunan ve her hükmüne ve dâvâsına milyonlar ehl-i hakikat tasdikle imza basan ve her dakikada milyonlar hâfızların kalbinde kudsiyetle bulunup lisanlarıyla beşere ders veren ve hiçbir kitapta emsali bulunmayan bir tarzda beşer için hayat-ı bâkiyeyi ve saadet-i ebediyeyi müjde verip bütün beşerin yaralarını tedavi eden Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyânın şiddetli, kuvvetli ve tekrarlı binler âyâtıyla belki sarihan ve işareten on binler defa dâvâ edip, haber verip, sarsılmaz kat’î delillerle, şüphe getirmez hadsiz hüccetlerle hayat-ı bâkiyeyi kat’iyetle müjde ve saadet-i ebediyeyi ders vermesi, elbette nev-i beşer bütün bütün aklını kaybetmezse ve maddî ve mânevî bir kıyamet başlarında kopmazsa, İsveç, Norveç, Finlandiya ve İngiltere’nin Kur’ân’ı kabule çalışan meşhur hatipleri ve din-i hakkı arayan Amerika’nın çok ehemmiyetli dinî cemiyeti gibi, rû-yi zeminin kıt’aları ve hükûmetleri, Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyânı arayacaklar ve hakikatlerini anladıktan sonra bütün ruh u canlarıyla sarılacaklar. Çünkü, bu hakikat noktasında kat’iyen Kur’ân’ın misli

yoktur ve olamaz ve hiçbirşey bu mu’cize-i ekberin yerini tutamaz.

Saniyen: Madem Risale-i Nur o mu’cize-i kübrânın elinde bir elmas kılıç hükmünde hizmetini göstermiş ve en muannid düşmanları teslime mecbur etmiş. Hem kalbi, hem ruhu, hattâ hissiyatı tam tenvir edecek ve ilâçlarını verecek bir tarzda hazine-i Kur’âniyenin dellâllığını yapan ve ondan başka me’haz ve mercii olmayan bir mu’cize-i mâneviyesi bulunan Risale-i Nur o vazifeyi yapıyor ve aleyhinde dehşetli propagandalar ve gayet muannid zındıklara tam galebe çalmış ve dalâletin en kalın ve boğucu ve geniş daire-i âfâkında ve fennin en geniş perdelerinde *Asâ-yı Mûsâ*’daki Meyvenin Altıncı Meselesi ve Birinci ve İkinci, Üçüncü ve Sekizinci Hüccetleriyle gayet parlak bir tarzda gafleti dağıtıp nur-u tevhidi göstermiş. Elbette bizlere lâzım ve millete elzemdir ki, şimdi resmen izin verilen din tedrisatı için hususî dershaneler açılmasına ve izin verilmesine binaen, Nur şakirtleri, mümkün olduğu kadar her yerde küçücük bir dershane-i Nuriye açmak lâzımdır. Gerçi herkes kendi kendine bir derece istifade eder, fakat herkes herbir meselesini tam anlamaz. Hem iman hakikatlerinin izahı olduğu için, hem ilim, hem mârifetullah, hem ibadettir. Eski medreselerde beş on seneye mukabil, inşaallah Nur medreseleri, beş on haftada aynı neticeyi temin edecek ve yirmi senedir ediyor.

Ve hem hükûmet ve millet ve vatan, hem hayat-ı dünyeviyesine ve siyasiyesine ve uhreviyesine pek çok fâidesi bulunan bu Kur’ân lemeatlarına ve dellâlı bulunan Risale-i Nur’a değil ilişmek, tamamıyla terviç ve neşrine çalışmaları elzemdir ki, geçen dehşetli günahlara kefaret ve gelecek müthiş belâlara ve anarşistliğe bir sed olabilsin.

Kardeşlerim,

Merak etmeyiniz ve Nurun fevkalâde perde altındaki fütuhatına kanaat ediniz. Şimdiye kadar hiçbir eserin böyle ağır şerait altında bu derece tesirli intişarını tarih göstermiyor.

Hem tam serbestiyet verilmemesinin sebebi ve hikmeti: Nurların fevkalâde kuvvetinden korkuyorlar. Belki sarsıntı verecek diye, tam takdir ve kabul etmekle beraber, şimdilik resmen intişarından telâş ettiklerini, Diyanet Reisi büyük reisle görüşmesinden haber alınmış. Eski gibi hücum yok; belki musalâha istiyorlar. Fakat Nurlar lehinde kuvvetli cereyanlar, inşaallah o telâşı, iştiyakla resmen neşrine çevirecek. Hem çok enaniyetliler, eserlerini terviç etmek için, Nurların meydana çıkmalarına kıskanmak damarıyla taraftar olmuyorlar.

Salisen: Risale-i Nur, hacılarla hariç âlem-i İslâma yayılıyor, kendi kendini lâyık ellere yetiştiriyor. Ve Şam’a el yazısı ile gönderdiğimiz *Asâ-yı Mûsâ* ve *Zülfikar*’ı heyet-i ilmiye on beş gün tetkik etmiş, tam takdir etmelerine alâmet

olarak demişler: “Biz bunu mecmualar halinde kısım kısım tab edelim, hem bunu birden tab etmeye çok para lâzım.”

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Size hem acip, hem elîm, hem lâtif bir macera-yı hayatımı ve düşmanlarımın hem şenî, hem bin ihtimalden bir tek ihtimal ile hiçbir şeytan hiçbir kimseyikandıramadığı bir iftiralarını ve Nura karşı istimal edilecek hiçbirsilâhları kalmadığını beyan etmeye bir münasebet geldi. Şöyle ki:

Tarih-i hayatımı bilenlere malûmdur. Elli beş sene evvel ben, yirmi yaşlarında iken, Bitlis'te merhum vali Ömer Paşa hanesinde iki sene onun ısrarıyla ve ilme ziyade hürmetiyle kaldım. Onun altıadet kızları vardı; üçü küçük, üçü büyük. Ben, üç büyükleri, iki seneberaber bir hanede kaldığımız halde, birbirinden tefrik edip tanımıyordum. O derece dikkat etmiyordum ki bileyim. Hattâ bir âlim misafirim yanıma geldi, iki günde onları birbirinden fark etti, tanıdı. Herkes bendeki hâle hayret ederek bana sordular: "Neden bakmıyorsun?"

Derdim: "İlmin izzetini muhafaza etmek, beni baktırmıyor."

Hem kırk sene evvel İstanbul'da Kâğıthaneşenliğinin yevm-i mahsusunda, Köprüden tâ Kâğıthane'ye kadar Haliç'in iki tarafında binler açık saçık Rum ve Ermeni ve İstanbullu karı ve kızlar dizildikleri sırada, ben ve merhum mebus Molla Seyyid Tâha ve mebus Hacı İlyas ile beraber bir kayığa bindik, o kadınların yanlarındangeçiyorduk. Benim hiç haberim yoktu. Halbuki Molla Tâha ve Hacı İlyas,beni tecrübeye karar verdikleri ve nöbetle beni tarassut ettiklerini bir saat seyahat sonunda itiraf edip dediler:

"Senin bu haline hayret ettik, hiç bakmadın."

Dedim: "Lüzumsuz, geçici, günahlı zevklerin âkıbeti elemler, teessüfler olmasından, istemiyorum."

Hem bütün tarih-i hayatımda hediyeleri kabul etmek ve minnet altına girip halkın sadaka ve ihsanlarını almaktan çekindiğimi, benimle arkadaşlık edenler bilirler. Nurların ve hizmet-i imaniye ve Kur'âniyenin şerefini ve selâmetini himaye etmek için, dünyanın maddî ve içtimaî ve siyasî bütün ezvakını ve merakını terk ettiğim ve idam gibi ehl-i garazın bütün tehditlerine beş para ehemmiyet vermediğim, yirmi sene işkenceli esaretimdeki, iki dehşetli hapislerimde ve mahkemelerimde kat'î göründü.

İşte, yetmiş beş sene devam eden bu düstur-u hayatım varken, Risale-i Nur'un

fevkalâde kıymetini kırmak fikriyle,şeytanların bile hatır ve hayaline gelmeyen bir iftira, resmî makamıişgal eden bir adam yaptı. Ve demiş: “Gecede tablalarla baklavalar, fâhişe ve namussuzlar yanına gidiyorlar.” Halbuki benimkapım gecede dışarıdan ve içeriden kilitli, sabaha kadar bir bekçi, o bedbahtın emriyle kapımı bekliyordu. Hem buradaki komşular ve bütün dostlar bilirler ki, ben, işâ namazından sonra, tâ sabaha kadar hiç kimseyi yanıma kabul etmemişim.

İşte böyle bir iftiraya bir sefih, ahmak insan, eşek olsa, sonra şeytan olsa, buna ihtimal vermez. O adamanladı, o gibi plânlardan vazgeçti, buradan başka yere cehennem olupgitti. Onun resmiyet cihetiyle beni değil, belki Nurcuları lekedar etmek için kurduğu plânıyla, bu yeni hâdiseyi vesile edip şakirtlere leke sürmek istenildi. Fakat hıfz ve himayet ve inayet-i İlâhiye, o plânı da harika bir tarzda akîm bıraktı.

Bu beyanla ben nefsimi tebrie etmiyorum. Belki “Kudsî hizmet-i imaniye, o nefsi bütün hevesatından vazgeçirmiş; ve o hizmetteki mânevî zevk ona kâfi geliyor” demek istiyorum ve Nurcuların ihtiyat ve dikkate ihtiyaçlarını beyan ediyorum.

Saniyen: Makine işinde tecrübeli ve muktedir hususî kâtibi size gönderiyorum. Kendim zahmetle yazdığımdan, bundan sonra kısaca yazacağım, gücenmeyiniz.

……..

Rabian: Bu dakikada Kastamonu Hüsrev’i Mehmed Feyzi’nin tebrik ve Nur fütuhatının müjdelerini hâvi parlak, güzel mektubunu aldım. Ve o kıymetli kardeşimiz başta olarak Hilmi, Emin, Beşkardeş’ler, Zehra’lar, Lütfiye’ler Ulviye’ler, gibi Nurcu hemşirelerimizin hem leyali-i aşerelerini, hem bayramlarını ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Hem Hulûsi’nin, hem Feyzi’nin mektuplarını leffen gönderiyoruz.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Umum Nurcuların mübarek bayramlarını ve haccü'l-ekberde bulunan Nur şakirtleriyle ve hacdaki Nur taraftarlarının bayramlarını tebrik içinde ve çok zamandan beri esaret altında kalmış ve istiklâliyetini kaybetmiş Hindistan, Arabistan gibi âlem-i İslâmın büyük memleketleri birer devlet-i İslâmiye şeklinde Hind'de yüz milyon bir devlet-i İslâmiye, Cava'da elli milyondan ziyade bir devlet-i İslâmiye ve Arabistan'da dört beş hükûmet bir cemahir-i müttefika gibi Arap birliği ile İslâm birliğini birleştirmesindeki âlem-i İslâmın bu büyük bayramının mukaddemesini tebrik ile bu bayram bize müjde veriyor.

Saniyen: İstanbul'da, Re'fet Beyin ve Mustafa Oruç'un yazdıklarına göre, çok zaman İslâm ordusunu idare eden ve sonra darülfünuna inkılâp eden Harbiye Nezareti ve Bab-ı Seraskerî, o muazzam binanın alnında [2] إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا وَيَنْصُرَكَ اللّٰهُ نَصْرًا عَزِيزًا hatt-ı Kur'ân ile o mânidar Kur'ân âyeti yazılmışken, sonra da mermer taşlarla üzeri kapatılıp o nurları gizlemişlerdi. Şimdi yeniden hatt-ı Kur'âniyeye bir nümune-i müsaade ve Risale-i Nur'un takip ettiği maksadına bir vesile ve üniversite ileride bir Nur medresesi olmasına bir işaret olduğu gibi, Denizli Nurcularından Ahmed'lerin meşhur âlim ve akılca on dokuzuncu asrın en büyüğü ve içtimaî feylesofların en ilerisi Bismarck'ın eserinden aldıkları bir fıkrada, o yüksek Bismarck, eserinde diyor ki:

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. "Biz sana ap açık bir fetih yolu açtık. Ve Allah sana pek şerefli bir zaferle yardım edecek." Fetih Sûresi, 48:1, 3.

"Kur'ân'ı her cihetle tetkik ettim, her kelimesinde büyük bir hikmet gördüm. Bunun misli ve beşeriyeti idare edecek hiçbir eser yoktur ve gelemez."

Ve Peygambere hitaben der:

"Yâ Muhammed! Sana muasır olamadığımdan çok müteessirim. Beşeriyet senin gibi mümtaz bir kudreti bir defa görmüş, bâdema göremeyecektir. Binaenaleyh, senin huzurunda kemal-i hürmetle eğilirim."

Bismarck

diye imzasını atmış. Ve o fıkrasında tahrif ve nesh olunan kütüb-ü münzeleyi ziyade tenkis ettiği için, o cümleler yazılmamalı; ben de işaret ettim.

O zât on dokuzuncu asrın en akıllı ve en büyük bir feylesofu ve siyasetin ve

içtimaiyat-ı beşeriyenin en mühim bir şahsiyeti olması; hem âlem-i İslâm, istiklâliyetini bir derece elde etmesi; ve ecnebî hükûmetlerin hakaik-i Kur'âniyeyi araması; ve garp ve şimal-i garbîde Kur'ân lehinde büyük bir cereyan bulunması; hem Amerika'nın en yüksek ve meşhur feylesofu olan Mister Carlyle dahi aynen Bismarck gibi demiş: "Başka kitaplar, hiçbir cihette Kur'ân'a yetişemez. Hakikî söz odur, onu dinlemeliyiz" diye kat'î karar vermesi; ve Nurların da her tarafta fütuhatı ve ileri gitmesi, büyük bir fa'l-i hayırdır ki, ecnebide çok Bismarck ve Mister Carlyle'lar çıkacaklar ve emareleri de var diye Nurculara bir bayram hediyesi olarak takdim ediyoruz ve Bismarck'ın fıkrasını leffen gönderiyoruz.

Saniyen: Risale-i Nur'un bu kadar muarızlarına mukabil en büyük kuvveti ihlâs olduğundan ve dünyanın hiçbir şeyine âlet olmadığı gibi, tarafgirlik hissiyatına bina edilen cereyanlara, hususan siyasete temas eden cereyanlarla alâkadar olmaz. Çünkü tarafgirlik damarı ihlâsı kırar, hakikati değiştirir. Hattâ, benim otuz seneden beri siyaseti terk ettiğime sebep, mübarek bir âlimin takip ettiği cereyanın tarafgirlik damarıyla, salih ve büyük bir âlimi onun fikrine muhalif olmasından tekfir derecesinde tahkir edip kendi fikrine muvafık meşhur ve mütecaviz bir münafığı gayet medh ü sena etti. Ben de bütün ruhumla ürktüm. Demek tarafgirlik hissine siyasetçilik karışsa, böyle acip hatâlara sebebiyet veriyor diye [1] اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ dedim, o zamandan beri siyaseti terk ettim.

1. Şeytanın ve siyasetin şerrinden Allah'a sığınırım.

O halimin neticesi olarak, sizin gibi kardeşlerim bilirsiniz ki, yirmibeş seneden beri bir gazeteyi ne okudum, ne dinledim ve ne de merakettim. Ve on sene Harb-i Umumîye bakmadım, bilmedim. Ve merak etmedim; ve yirmi iki sene bu işkenceli esaretimde tarafgirliğe ve siyasete temas etmemek için ve Nurdaki ihlâsa zarar gelmemek için, müdafaatımdan başka, istirahatim için hiç müracaat etmediğimi bilirsiniz.

Hem bilirsiniz ki, hapiste size yazdığım gibi, benim idamıma hükmedenadamlar, beni işkence ile tâzip edenler, Risale-i Nur ile imanlarınıkurtarsalar, şahit olunuz ki, ben, onları helâl ediyorum. Ve tarafgirlik damarıyla ihlâsa zarar gelmemek için, bu iki üç senede dahilden ve hariçten gelen fırtınalı cereyanlara hiç temas etmedik ve kardeşlerimi de bir derece ikaz ettim.

Bilirsiniz ki, kendim sadaka ve yardımları kabul etmediğim gibi, öyle yardımlarada vesile olamadığımdan, kendi elbisemi ve lüzumlu eşyamı satıp oparayla kendi kitaplarımı, yazan kardeşlerimden satın alıyordum. TâRisale-i Nurun ihlâsına dünya menfaatleri girmesin, bir zarar vermesin ve başka kardeşler de ibret alıp hiçbir şeye âlet edilmesin.

Nurun hakikî şakirtlerine Nur kâfidir. Onlar da kanaat etsin, başka şereflere veya maddî, mânevî menfaatlere gözünü dikmesin.

Hem münakaşa, münazaa ve mesail-i dîniyede damarlara dokunacak tarafgirane mübahese etmemek lâzımdır ki, Nur aleyhinde garazkârlar çıkmasın. Hattâ, bir hiss-i kablelvuku ile, Mustafa Oruç kardeşimizin Risale-i Nur'un mesleğine muhalif olarak birisiyle mübahesesi, aynı dakikada ona gayet hiddet ve şiddetle bir gücenmek kalbe geldi. Hattâ o Nurdan kazandığı çokehemmiyetli makamından atmak arzusu oldu, kalben müteessir oldum. Bubenim için bir Abdurrahman idi, neden böyle şiddetli hiddet ettim? Sonra bu bayramda yanıma geldi, Cenâb-ı Hakka şükür ki, çok ehemmiyetli bir ders dinledi ve o büyük hatâsını da anladı ve benim burada hiddetimin aynı dakikada hatâsını itiraf etti. İnşaallah o kefaret oldu, tam temiz olarak kurtuldu.

Dört beş aydan beri bir zât, bana buraya bir gazete gönderiyormuş. Benyeniden haber aldım ki, bana gönderiliyormuş. Buradaki dostlarım âdetimi bildikleri içindir ki, değil gazete, Nurdan başka hiçbir kitabı, hiçbir mecmuayı kabul etmediğim gibi, yeni yazıdan hiçbir harf bilmediğim içinkorkmuşlar, bana haber vermemişler ve göstermemişler. Şimdi bir zât, bir mektup içinde bir sahifesi benimle konuşan bir gazetecinin, fakat dostve hemşehri bir zâtın mektubunu gösterdi. Dediler ki: "Çoktan beri senin namına bir gazete gönderiyordu. Biz korktuk, sana söylemedik."

Ben de dedim: "O zâta benim tarafımdan çok selâm ediniz. O dostun eski bildiği Said değişmiş, dünya ile alâkası kesilmiş. Hem hasta, hem hususî mektubu kardeşime de yazamadığımdan o zât gücenmesin."

Oradaki umum dostlara, hususan Hâfız Emin ve Hâfız Fahreddin gibi kardeşlerimize selâm ve bayramlarını tekrar tebrik ediyoruz.

Hadsiz şükür olsun ki, Risale-i Nur'un, Haremeyn-i Şerifeynce makbuliyetine bir alâmet şudur ki:

Denizli kahramanı Hâfız Mustafa, İstanbul'dan aldığı *Zülfikar* ve *Asâ-yı Mûsâ* ve *Siracü'n-Nur*'u—ki Hindistan ulemasına gönderilecekti—onları alıp, yolda

bazı hacılara okutup, beraber Medine-i Münevverede Keşmirli gayet meşhur bir âlim ve Türkçeyi de güzel bilen zata teslim etmiş. O zat da çok takdir edip kat'î teminatla Hindistan ulemasının merkezine göndereceğini ve Medine-i Münevvereye mahsus olan mecmualar da yetiştiğini ve sair yerlere de gönderilen mecmualar selâmetle yetiştiğini Denizlili Hâfız Mustafa'ya arkadaş olup ve yolda Nurları okuyarak giden hem genç, hem Nurcu iki Afyonlu hacı ve başka hacılar, bu müjdeli haberi bana getirdiler ve hariçte Risale-i Nur'un ehemmiyetli revacını ve makbuliyetini müjdelediler.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Siz hiç merak etmeyiniz….

Bu yirmi sene yüzer tecrübeyle inayet-i İlâhiye bizi himaye ettiği ve dehşetli zulümlerden kurtardığı gibi, bu yeni mânâsız ve bütün bütün kanunsuz, dehşetli, gaddarâne zulümden bizi kurtaracağına kat'î kanaat etmeliyiz. Şayet bir parça sıkıntı, zahmet, zarar da görsek, binler derece o zahmetten ziyade rahmet ve ihsan-ı İlâhîye ve sevaba mazhar olmakla beraber, pek çok biçare ehl-i imanın imanlarına başka bir tarzda bir kudsî hizmet hükmüne geçtiğini rahmet-i İlâhiyeden pek kuvvetli ümit ediyoruz.

Bu hâdisenin on vecihle kanunsuz olduğunu beyan ediyorum:

Birincisi: Üç mahkeme ve üç ehl-i vukufun ve Ankara'nın yedi makamatının ve adliyelerin elinde iki sene Risale-i Nur tetkikle nazardan geçtiği halde, ittifakla, hiçbir muhalif kalmadan hem umum risalelerin beraatine, hem Said ile beraber yetmiş beş arkadaşıyla birlikte beraat edildiği ve bir gün bile ceza verilmediği halde, yeniden evrak-ı muzırra gibi onlara el uzatmak ne derece kanunsuzdur, zerre kadar insafı olan bilir.

İkincisi: Dersiniz ki; beraatden sonra üç buçuk sene Emirdağı'nda münzevî, garip, kapısını hem dışarıdan kilit, hem içeriden sürgüyle kapayan ve yüzdebir adamı zarurî bir iş olmasa yanına kabul etmeyen ve yirmi senedenberi devam eden telifini de bırakıp daha telif etmeyen bir adama, dünya siyaseti için kapısının kilidini kırarak, yanına gelip Arabî evradından, başındaki bir-iki levha-i imaniyeden başka taharrîciler birşey bulamadıkları halde bu eziyetin ne derece hilâf-ı kanun olduğunu, zerre kadar aklı bulunan anlar.

Üçüncüsü: Mahkemece yetmiş şahidin tasdikiyle, yedi sene ikinci Harb-i Umumîyi bilmeyen ve merak edip, sormayan—ki, şimdi on senedir aynı o haldebulunan—ve yirmi beş seneden beri hiçbir gazeteyi okumayan ve dinlemeyen ve otuz seneden beri [1] deyip siyasetten bütün kuvvetiyle kaçan ve yirmi iki sene işkenceli sıkıntılar çektiği halde ehl-i siyasetin nazar-ı dikkatini kendine celb etmemek ve siyasete karışmamak için bir defaistirahati için hükûmete müracaat etmeyen bir adama, dehşetli bir siyasî gibi (siyasî entrikacısı gibi), onun menzilini ve inzivagâhını

اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ

basıp, hasta halinde emsalsiz bir sıkıntı ruhuna vermek, hiçbir kanuna muvafık gelir mi? Zerre kadar vicdanı bulunan bu hale acıyacak.

1. Şeytanın ve siyasetin şerrinden Allah'a sığınırım.

Dördüncüsü: Eskişehir Mahkemesinde altı ay tetkikten sonra ve sebebi de cemiyetçilik, tarikatçılık olduğu, evham ve bahanesiyle büyük bir reisin ona şahsî garazıyla onun aleyhinde bazı adliyecileri teşvik ettiği halde cemiyetçilik, tarikatçılık ve Risale-i Nur cihetinde beraat ettirip, yalnız Risale-i Nur'un bir küçücük parçası olan "Tesettür Risalesi"ni bahane ederek kanunen değil de, yalnız kanaat-i vicdaniye ile, yüz yirmi şakirt içinde beş on şakirde altı ay ceza verdiler ki, tetkik zamanına kadar dört ay mevkuf, bir buçuk ay da hapis kaldıkları ve on sene sonra Denizli Mahkemesi, yine dokuz ay cemiyetçilik ve tarikatçılık gibi birkaç bahaneyle, bütün yirmi senelik mektubat ve telifatlarını inceden inceye tetkikle beraber, Ankara'nın Ağır Ceza Mahkemesine beş sandık kitapları gönderdikleri ve iki sene o kitaplar ve mektuplar, Ankara ve Denizli mahkemesinde nazar-ı tetkikte kaldıkları halde, o mahkemeler ittifakla cemiyetçilik ve tarikatçılık ve sair bahaneleri cihetinde beraat kararı verip, o kitap ve mektupları aynen sahiplerine iade ve Said'i arkadaşlarıyla beraber beraat ettirdikleri halde, bir siyasî cemiyetçi nazarıyla ve entrikacı bir siyasî adam tarzında onu ittiham etmek ve adliye memurlarını onun aleyhinde cemiyetçilik noktasında sevk etmek ne kadar kanunsuz olduğunu, insaniyeti sukut etmeyen bilir.

Beşincisi: Bir adam ki, hakikî meslek ve meşreb ittihaz ettiği yirmi otuz senelikhayatında düstur kabul ettiği bir hâlin zıddıyla onu itham etmeknev'inden, kanunsuz ve keyfî bu tarruz hâdisesinin mahiyeti şudur ki: Ben Risale-i Nur mesleğinin esası olan şefkat itibarıyla, bir mâsuma zarar gelmemek için, bana zulmeden cânilere değil ilişmek, hattâ beddua da edemiyorum. Hattâ, en şiddetli ve garazla bana zulmeden bazı fâsık, belki dinsiz zâlimlere hiddet ettiğim halde, değil maddî, belki beddua ile de mukabeleden beni o şefkat men ediyor. Çünkü o zâlim gaddarın, ya peder ve validesi gibi ihtiyar biçarelere veya evlâdı gibi mâsumlara maddî ve mânevî darbe gelmemek için, o dört beş mâsumların hatırına binaen, o zâlim gaddara ilişmiyorum, bazan da helâl ediyorum.

İşte bu sırr-ı şefkat içindir ki, idare ve âsâyişe kat'iyen ilişmediğim gibi, bütün arkadaşlarıma da o derece tavsiye etmişim ki, üç vilâyetin insaflı zabıtalarının bir kısmı itiraf etmişler ki, "Bu Nur şakirtleri mânevî bir zabıtadır, idare ve âsâyişi muhafaza ediyorlar" dedikleri ve bu hakikate binler şahit ve yirmi sene hayatıyla tasdik ve binler şakirtlerin de zabıtaca hiçbir vukuat kaydetmemesiyle tasdik ve teyid ettikleri halde, o biçare adamın ihtilâlci ve insafsız bir komiteci

gibi menzilini basmak ve insafsız adamlar ona ihanet etmek ve menzilinde birşey bulunmamakla beraber, yüz cinayeti bulunan bir adam gibi, hattâ Kur'ân'ı ve başındaki levhalarını evrak-ı muzırra gibi toplamak, acaba dünyada hangi kanun müsaade eder.

Altıncısı: Bundan otuz sene evvel, Cenâb-ı Hakkın inayetiyle, dünyanın muvakkat şan u şerefinin ve enaniyetli hodfuruşluk ve şöhretperestliğin ne kadar zararlı ve ne kadar fâidesiz ve mânâsız olduğunu—hadsiz şükür olsun ki—Kur'ân'ın feyziyle anlamış bir adam, o zamandan beri bütün kuvvetiyle nefs-i emmaresiyle mücadele edip, mahviyetle benliği bırakmak ve tasannu ve riyakârlık yapmamak için, elden geldiği kadar çalıştığına ona hizmet veya arkadaşlık edenler kat'î bildikleri ve şehadet ettikleri halde ve yirmi seneden beri herkes kendi hakkında hoşlandığı ziyade hüsn-ü zan ve teveccüh-ü nâs ve şahsını medh ü senâdan ve kendini mânevî makam sahibi olduğunu bilmekten, herkese muhalif olarak bütün kuvvetiyle kaçması ve hem has kardeşlerinin, onun hakkındaki hüsn-ü zanlarını reddedip, o halis kardeşlerinin hatırlarını kırması ve yazdığı cevabî mektuplarında onların onun hakkında medihlerini ve ziyade hüsn-ü zanlarını kırması ve kendini faziletten mahrum gösterip, bütün fazileti Kur'ân'ın tefsiri olan Risale-i Nur'a ve dolayısıyla Nur şakirtlerinin şahs-ı mânevîsine verip, kendini âdi bir hizmetkâr bilmesi kat'î ispat ediyor ki, şahsını beğendirmeye çalışmadığı ve istemediği ve reddettiği halde, onun rızası olmadan bazı dostları uzak bir yerden, onun hakkında ziyade hüsn-ü zanedip medhederek bir makam vermesi ve Kütahya havalisinde tanımadığı bir vâizin bazı sözleriyle, acaba hangi kanunla medâr-ı mes'uliyet olur ki, o biçare ve hasta, çok ihtiyar, garip ve münzevînin odasına, büyük bir cinayet işlemiş gibi kilidini kırıp taharrî memurlarını sokmak, hem evradından ve levhalarından başka bir bahanede bulmamak, acaba dünyada hiçbir kanun, hiçbir siyaset bu taarruza müsaade eder mi?

Yedincisi: Bu sırada, dahilde, o kadar dahilî-haricî heyecanlı parti cereyanları varken ve bundan tam istifade etmek, yani mahdut birkaç arkadaşına bedel binler diplomatları kendisine tarafdar kazanmak için zemin hazırken, sırf siyasete karışmamak ve ihlâsına zarar vermemek ve hükûmetin nazarını kendine celb etmemek ve dünya ile meşgul olmamak için, arkadaşlarına yazıp, "Sakın cereyanlara kapılmayınız, siyasete girmeyiniz, âsâyişe dokunmayınız" dediği ve iki cereyan bu çekinmesinden ona zarar verdikleri, eskisi evhamından, yenisi de "Bize yardım etmiyor" diye ona çok sıkıntı verdikleri halde, ehl-i dünyanın dünyalarına hiç karışmayıp kendi âhiretiyle meşgul olan bir biçarenin, âhiret meşguliyetine bu kadar ilişmeye hangi kanun müsaade ediyor?

Bu vatana, millete ve ahlâka çok zararlı olan dinsizlerin kitaplarının intişarına

ve komünistlerin neşriyatlarına serbestiyet kanunu ile ilişilmediği halde, üç mahkeme medâr-ı mes'uliyet olacak, içinde hiçbir maddeyi bulmayan, millet ve vatanın hayat-ı içtimaiyesini ve ahlâkını ve âsâyişini temine yirmi seneden beri çalışan ve bu milletin hakikî nokta-i istinadı olan âlem-i İslâmın uhuvvetini ve bu millete dostluğunu iade ve takviyesine tesirli bir surette çabalayan ve Diyanet Riyasetinin uleması tenkit niyetiyle, Dahiliye Vekilinin emriyle üç ay tetkikten sonra tenkit etmeyerek tam kıymetini takdir edip, "kıymettar eser" diye Diyanet kütüphanesine konulan *Zülfikar* ve *Asâ-yı Mûsâ* gibi Nur eczalarını evrak-ı muzırra gibi toplayıp mahkeme eline vermeye acaba hiçbir kanun, hiçbir vicdan, hiçbir insaf, müsaade eder mi?

Sekizincisi: Yirmi sene sıkıntılı ve sebepsiz bir nefiyden sonra serbestiyet verildiği vakit, binler akraba ve ahbabı bulunan doğduğu memleketine gitmeyerek gurbeti, kimsesizliği tercih edip—tâ ki dünyaya ve hayat-ı içtimaiyeye ve siyasete temas etmesin—ve çok sevaplı olan camideki cemaatin hayrını bırakıp, odasında yalnız oturmasını tercih eden, yani halkınhürmetinden çekinmek gibi bir hâlet-i ruhiyeyi taşıyan ve yirmi sene hayatının şehadetiyle, yüz binler kıymettar Türk zatların tasdikiyle, bir dindar müttakî Türkü, lâkayt çok Kürtlere tercih eden, hattâ mahkemede Hâfız Ali gibi kuvvetli imanı bulunan Türk kardeşlerini yüz Kürde değiştirmediğini ispat eden ve hürmet ve ihtiram görmemek için zaruret olmadan halklarla görüşmeyen ve camie gitmeyen ve kırk seneden beri bütün kuvvetiyle ve âsârıyla İslâmiyetin uhuvvetine ve Müslümanların birbirine muhabbetine çalışan ve şedid düşmanına karşı menfî hareket etmeyen ve hattâ onunla meşgul olmayarak, bedduayı dahi etmeyen bir adam hakkında, resmî lisanla ihanet için bir propaganda yapmak, dostlarını ürkütmek için "O Kürttür, siz Türksünüz; o Şâfiîdir, siz Hanefîsiniz" deyip halkları ürkütüp, ondan çekindirmeyi hangi maslahat, hangi kanun müsaade eder?

Dokuzuncusu: Çok mühimdir, kuvvetlidir. Fakat siyasete temas ettiği için sükût ediyorum.

Onuncusu: Bu da hiçbir kanun müsaade etmediği ve hiçbir maslahat bulunmadığı halde sırf mânâsız evhamdan ve bir habbeyi kubbeler yapmaktan ibaret hiçbir kanuna girmeyen bir taarruzdur. Buna da mesleğimizce bakamadığımız siyasete temas etmemek için sükût ederek böylece on vecihle kanunsuz muamelelere karşı yalnız [1] حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ deriz.

Said Nursî

1. "Allah bize yeter; O ne güzel vekildir." Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Nurun ehemmiyetli mecmualarını Mekke-i Mükerremeye götürüp gayet büyük bir Hindli âlim Ahmed Ali Şimşirî'ye teslim edip, hem Hintçe tercüme etmeye ve hem de Hind'e de göndermeye teminat alan Nur'un ehemmiyetli kahramanlarından kardeşimiz Hâfız Mustafa'ya binler bârekâllah ve mâşaallah ve es'adekâllah deriz. Medresetü'z-Zehra, Mekke-i Mükerremedeki o büyük zâtla muhabere etsin.

Saniyen: Bu defaki hâdisede, bir habbeyi, evham yüzünden çok kubbeler yaptıklarını öğrendik. Bir emaresi de şudur:

Dahiliye Vekilinin emriyle gece içinde Afyon Vâlisi, Emniyet Müdürüyle buraya gelip gecede menzilimi basmak istemişler. Müdde-i Umumî muvafakat etmediğinden, sabaha kadar bekleyip, en ziyade aleyhimizde bulunan iki adamı tayin edip, kilidimi kırıp füc'eten baskın vermeleri; hem aynı gün[HAŞİYE-1] faytonla çıktığım vakit, burada emsali vuku bulmayan bir şekilde beş tayyare pek aşağıda uçup benim faytonumu bildikleri için etrafımda iki üç defadönmeleri, ikinci gün başka bir tarafa, çok görünmeyen gizli bir deretarafına faytonla giderken, aşağıda uçan beş tayyarenin birşey arıyor gibi döndüklerini gördük, anladık ki, bizi arıyorlar. Yine aynen evvelki gün gibi, o beş tayyare etrafımızda, kasaba üstünde gezip, odamıza girdiğimiz zaman onların da gitmeleri kuvvetli bir emaredir ki, bir habbe yüz kubbe yapılmış. Burada böyle mânâsız, evham yüzünden bana eziyet verilmesi ve Medresetü'z-Zehranın kahramanlarına buraya nisbeten bu üç senede on dereceden yalnız bir derece eziyet verilmek cihetiyle, Isparta hükûmetine ve adliyesine teşekkürümü ve minnettarlığımı ve onların verdiği eziyetleri de helâl ettiğimi bildirirsiniz.

Said Nursî

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
Haşiye-1 Evet, buradaki Nur şakirtleri namına tasdik ediyoruz, hâdise aynen vuku buldu.

Evet, Evet, Evet, Evet, Evet, Evet
Terzi, Mustafa, İsmail, Mustafa, Hizmetkârı, Nuri, Hayri, Halil

Heyet-i Vekileye ve milletvekilleri riyasetine cüz’î, fakat ehemmiyetli bir maruzatımdır

Otuz seneden beri hayat-ı siyasiyeden çekildiğim halde, bu sırada bir defaya mahsus olarak, vatanî ve millî ve âsâyişî bir meseleyi beyan ediyorum. Şöyle ki:

Çok emârelerle kat’î kanaatimiz geldi ki, anarşilik hesabına bana ve bu Emirdağı kasabasına ve dolayısıyla bu vatana bir suikast var ki, bir habbeyi kubbeler ve bir sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan bir hâdiseyi dağ gibi gösterip, sükûnete muhtaç olan bu vatanda beni bahane edip, anarşilik hesabına ve bir ecnebî plânıyla bize, yani biçare vatandaşlarımızı idam-ı ebedîden ve şübehat-ı uhreviyeden kurtarmaya çalışan Nur şakirtlerine, bütün bütün kanunsuz ve keyfî hücum edildi. Pek zahir bir garaz ile, evham yüzünden, baruta ateş atmak gibi, bu vatana ve âsâyişe beni bahane edip suikast edildi. Şöyle ki:

Üç mahkeme, yirmi senelik mektuplarımı ve kitaplarımı ve hallerimi inceden inceye tetkikten sonra bize ve kitaplarıma beraat verdiği halde; ve üç seneden beri telifatı terk ettiğim ve haftada ancak bir mektup yazabildiğim ve mecbur olmadan herbiri bir gün nöbetle zarurî hizmetimi yapan üç-dört terzi çırağından başka kimseyi kabul etmediğim halde; ve serbestiyet verildiği ve memleketime gitmediğim halde, hiç ömrümde görmediğim bir tarzda ve resmî bir surette beni hiddete getirip bir hâdise çıkarmak için, tahkir ve ihanet kastıyla, kanunsuz ve garazla, beni taharri ile kapımın kilidini kırıp, Kur’ân’ımı ve Arabî levhalarımı evrak-ı muzırra gibi alıp götürmekle beraber, adliyenin mühim bir memuru, resmen buradaki memurlara âmirâne demiş ki: “Said’i iki jandarma ile teşhir suretinde çıkarıp, zorla başına şapka giydirip öylece ifadeye getirmeliydiniz. Hem ona yanaşanları tutunuz” diye, ehemmiyetli bir mecliste ve ayn-ı hakikat olan ifademi okudukları vakit söylemiş. Bunda şek ve şüphe kalmadı ki, beni tahkir ve ihanet edip, hiddete getirip, âsâyişi bozmak garazı tâkip ediliyor.

Cenâb-ı Hakka hadsiz şükür olsun ki, binler haysiyet ve şerefimi bu vatandaki biçarelerin istirahatine ve onlardan belâların def’ine feda etmek için bana bir hâlet-i ruhiyeyi ihsan eylemiş ki, ben de, onların yaptığı ve niyetinde bulundukları tahkirat ve ihanetlere karşı tahammüle karar vermişim. Bu milletin âsâyişine, hususan mâsum çocukların ve muhterem ihtiyarların ve biçare hastaların ve fakirlerin dünyevî istirahatlerine ve uhrevî saadetlerine binler hayatımı ve binler şerefimi feda etmeye hazırım…

İşte, sinek kanadını dağ gibi yaptıklarının bir emâresi şu ki: Benim gibi gurbette, hasta, ihtiyar, zaif, tek başına bulunan bir adam için, on gün zarfında

beş defa Afyon Valisi ve Emniyet Müdürü ve iki defa Afyon Müddeiumumîsi benim için buraya gelmesi ve iki günde, herbir günde beş tayyare benim gezdiğim yerlerde beni nezaret altına alması ve beş polis hafiyesinin burada bana tarassut edenlere ilâve edilip, ahvâlimi tecessüs etmek için gönderilmesi ve postahanelere, bana ait mektupların müsaderesi için resmen emir verilmesi gösteriyor ki, Şeyh Said ve Menemen hâdisesinin on misli bir hâdiseyi evhamla düşünmüşler, habbeyi kubbe söylemişler ki, böyle bir vaziyet alıyorlar. Benim eski hayatımı zannedip, ihanetle hiddete gelecek tahmin etmişler. Bilâkis aldandılar. Biz, bütün kuvvetimizle anarşiliğe bir sedd-i Zülkarneyn gibi, bir sedd-i Kur'ânî tesisine çalışıyoruz. Bize ilişenler, anarşilik ve belki komünistliğe zemin ihzar ediyorlar.

Evet, eğer eski hayatım gibi, izzet-i ilmiyeyi muhafaza etmek için hiçbir hakareti kabul etmemek olsaydı ve vazife-i hakikiyesi, sırf âhiret ve ölümün idam-ı ebedîsinden Müslümanları kurtarmak vazifesi olmasaydı ve bana ilişenler gibi sırf dünyaya ve menfî siyasete çalışmak olsaydı, on Menemen, on Şeyh Said hâdisesi gibi bir hâdiseye, o anarşilik hesabına çalışanlar sebebiyet vereceklerdi.

Hem, üç mahkeme ve yirmi senede kaç vilâyetin zabıtaları, kıyafetime kanunca ilişmedikleri ve mâzuriyetim ve inzivama binaen, tebdil-i kıyafetime hiçbir ihtar olmadığı halde, böyle keyfî, kanunsuz, cebren ahâli içinde başıma şapkayı giydirmeye çalışmak, kırk seneden beri bu vatanda, hususan iman-ı tahkikî dersinde kardeşâne alâkadar olan yüz binler adam, pek büyük bir heyecan içinde zemini hiddete getirip, emsalsiz ağlamaya vesile olacaktı.

Zaten ecnebî parmağıyla, güya hakkımda teveccüh-ü âmmeyi kırmak fikriyle damarlarıma dokunacak kanunsuz muamelelerin mezkûr maksat için yapıldığına, çok emârelerle kat'î kanaatimiz geldi. Fakat Cenâb-ı Hakka hadsiz şükür olsun ki, benim gibi kabir kapısında, alâkasız, dünyadan usanmış, hürmetten, teveccüh-ü âmmeden kaçmış ve şân u şeref ve hodfuruşluk gibi riyakârlıklara hiçbir meyli kalmamış bir vaziyette iken, bunların bana karşı kanunsuz ihanetlerinin hiçbir ehemmiyeti kalmadı; Cenâb-ı Hakka havale ediyorum. Bana lüzumsuz evham yüzünden eziyet edenlerin yakında ölümle idam-ı ebedîye giriftar olacaklarını düşünüp, hakikaten acıyorum. Yâ Rabbî, onların imanını Risale-i Nur'la kurtar! İdam-ı ebedîden, sırr-ı Kur'ân'la terhis tezkeresine çevir! Ben de onlara hakkımı helâl ediyorum.

Said Nursî

Bediüzzaman Said Nursî'nin ders ve irşadıyla hakikate ulaşan ve Nur hizmetinde çok kıymettar ve yüksek hizmetleri sebkat eden kahraman ve halis bir talebenin, Üstadın mâhiyetini tarif eden ayn-ı hakikat bir ifadesidir.

Bugünde, mele-i âlânın arzda medar-ı süruru,
Bugünde, sekene-i arzın mele-i âlâda medar-ı iftiharı,
Bugünde, Habibullahın medar-ı nazarı,
Bugünde, Müslümanlığın sertacı,

Bugünde, hak tariklerin şahı,
Bugünde, hakikatlerin imamı,
Hem bugünde mahbub-u Hüdâ,
Hem bugünde allâme-i asır.

Hem bugünde zulmetin nuru,
Hem bütün günlerde serdar-ı hidayet,
Hem Molla Saidü'n-Nursî.
Hem Bediüzzaman el-Fahrüddevranî...

Hüsrev

Merhum Hasan Feyzi’nin Risale-i Nur Hakkındaki Manzumesi

[1]

âyetinin veraset-i Ahmediye (a.s.m.) cihetinde, mânâ-yı işarî noktasında, bu asırda o Rahmeten li’l-Âlemînin bir ayinesi ve hakikat-i Kur’âniyenin bir hakikî tefsiri olan Risale-i Nur, o küllî rahmetin bir cilvesi, bir nümunesi olmasından, hakikat-i Muhammediyenin (a.s.m.) bir kısım evsafı, mânâ-yı mecâzî ile cüz’î bir vârisine verilebilir diye, bu parlak kasideye ilişmedim.

Yalnız hakikat-i Ahmediye (a.s.m.) âyinesinin farkına işareten bazı kelimeler ilâve edildi.

Said Nursî

Huzur bulur bugün seninle âlem,
Ey bu asırda rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!
Sürur bulur bugün seninle âdem,
Ey bir rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

Bu hasta gönüller çoktan perişan,
Varsa sende eğer Lokman’dan nişan,
Bir şifa sun, gel, ey mahbub-u zişan,
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

Gelmez mi sonu bu uzun hicenin,
Geçmez mi gamı bu yaslı gecenin?
Zâri arttı, sabrı bitti nicenin,
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

Fahr-i Âlem, Arştan bu yere indi,
Şâh-ı Velâyet gelip Düldül’e bindi,
Zülfikar’a bugün, artık nur dendi,
Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

….....
Dertlere dermansın, mahbub-u cansın,

Hem câmiü’l-esmâ ve’l-Kur’ân’sın,
Hem de nur-u Haktan bize ihsansın,
Ey bir rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

Bu âlemde madde değil, bir özsün,
Her zerreden bakan bütün bir gözsün,
Kâinatı hayran eden bütün bir yüzsün,
Ey misal-i rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

Asl-ı evvelisin balın, şekerin,
Deryasısın cümle ilmin, hünerin,
Gelmedi cihana böyle eser benzerin
Ey mir'ât-ı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

….....
Çünkü sensin bu asırda Rahmeten li’l-Âleminin cilvesi,
Çünkü sensin şimdi Şefiü’l-Müznibînin vârisi.
“Ağisnâ yâ Gıyâse’l-Müstağîsîn” bir duası,
Ey şule-i rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

Şifa bulsun şimdi biraz yaramız,
Revaç bulsun geçmez olan paramız,
Saç nurunu, aka dönsün karamız,
Ey ziya-yı rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

….....
Meylimiz yok yalancı bir dünyaya,
Son verdik biz bid’alara, riyaya,
Kapılmayız öyle kuru hülyaya,
Ey bir hakikat-ı rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

Yok bizde cemiyet kurma hülyası,
Yok başka bir yola gitme sevdası,
Olduk ancak nurun dertli şeydâsı,
Ey dertlilere rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

….....
Geçmişiz hep medihlerden, senâdan,
Yüz çevirdik servetlerden, gınâdan,
Nur isteriz, geçmeden bu fenadan,
Ey bu asırda rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

….....
Âşıkların Arşa çıkan feryadı

Ağlatıyor o pâk ruhlu ecdadı,
Allah için eyle bize imdadı,
Ey muhtaçlara rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Gökler saldı belâ, yer verdi belâ,
Sarstı âfâkı bir acı vaveylâ,
Rahmet et âleme, ey nur-u Mevlâ!
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bir yanda sel var, bir yanda kan akar,
Bu belâ ateşi âlemi yakar,
Ağlayan bu beşer hep sana bakar,
Ey nümune-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Çevrildi ateşle bu koca dünya,
Bir cehennem gibi kaynadı derya.
Yetiş imdada ey şâh-ı evliya!
Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

….....
Zındıkaya, küfre karşı saldırdın,
Gönüllerden kederleri kaldırdın,
Bizi nurun deryasına daldırdın,
Ey biçarelere rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Kaldıramaz sana asla kimse el,
Bağlıyoruz bizler sana candan bel,
Dünyalara sensin ümit ve emel,
Ey ziya-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Sen ordu kurmazsın erle, uşakla,
Savaşmazsın öyle, topla, bıçakla,
Nurunla şu asrı tutup kucakla,
Ey şimdi rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bitsin de, bu korkunç tufan-ı şedid,
Açılsın yep yeni bir devr-i mes'ud,
On sekiz bin âlem eylesin hep îd,
Ey ehl-i Kur'ân'a rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Geliyor şu karşıdan gerçi bir zulmet,
Fakat sensin bugün atâ-yı rahmet,
Boğacaksın onu nurunla elbet,
Ey bir rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Kızıl ejder yuvamıza girmesin,
Zehirli eli yakamıza ermesin,
Karşı durup nurun fırsat vermesin,
Ey seyf-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Kara duman üstümüzden dağılsın,
Kızıl alev sönüp âlem ayılsın,
Bu zaferin haşre kadar anılsın,
Ey zülfikar-ı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

O soydandır nice canlar yakanlar,
O soydandır evler barklar yıkanlar,
O soydandır sana kinle bakanlar.
Ey hüccet-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Mâsumların kanlarını içerler,
Ebu Cehl'i, Nemrutları geçerler,
Ölümlerden ölümleri seçerler,
Ey şimdi bir rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bir mikrop ki, ciğerleri dişliyor,
Kanımızla kendisini besliyor,
Temiz yurdu telvis edip pisliyor,
Ey bir eczahane-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Gazilerin, fatihlerin konağı,
Seyyidlerin, serverlerin otağı,
Bu vatandır, şehitlerin yatağı,
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n Nur!

O şehidlerin ala dönmüş kefeni,
Miskler kokar, güle benzer bedeni.
Öper melekler de nurlu nâşını,
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Kur'ân diyor, ölmemiştir, diridir,
Herbirisi Hakkın arslan eridir,
Türbeleri yürekleri titretir,
Ey âyine-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Armağansın çünkü asîl millete,
Düşmeyelim birgün bile zillete,
Götür bizi şanlı büyük devlete,
Ey misal-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Eyleyeler nurun ile hep savlet,
Zaferlerle şanlar bulur bu millet,
Şarka, garba ziya salsın bu devlet,
Ey bizlere rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

Nurdan kanadın, hem sağlam kolun var,
Nurdan senin hakka giden yolun var.
Kabul et, bir kemter Feyzi kulun var,
Ey bu asırda rahmet-i âlem Risaletü’n-Nur!

1. “Seni ancak âlemlere bir rahmet olarak gönderdik.” Enbiyâ Sûresi, 21:107.

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ [1]

Üstadım, Efendim Hazretleri,

[2] وَمَا اَرْسَلْنَاكَ اِلاَّ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ âyetinin nurlarından, Nur’un sayesinde alabildiğim bir zerreyi bu şekilde yazdım ve huzur-u irfanınıza sundum. Kabulünü rica eder, selâmlarımızı sunar ve mübarek ellerinizden öperiz.

Bîçare talebeniz

Hasan Feyzi

(Rahmetullahî aleyhi ebeden dâimâ)

1. Allah’ın rahmeti ve bereketi sizin üzerine olsun.
2. “Seni ancak âlemlere bir rahmet olarak gönderdik.” Enbiyâ Sûresi, 21:107.

Merhum Hasan Feyzi, Nurlardan aldığı hakikat dersini, Nurlara işaret ederek güzel tanzim etmiş. Lâhikaya girsin.

Said Nursî

Güzel oku, her zerrede coşkun birer mânâ var,
Dert ehline bu mânâda canlar sunan eda var.
Vermek için parlaklığı, gamlı gönül evine,
Bir bak hele, her cilâdan üstün olan cilâ var.

Derin, güzel düşünceyle incelersen bunu sen,
Zayıflamış ruhlar için dağlar gibi gıda var.
Hem dilersen tükenmeyen sermaye-i serveti,
Aç gözünü, Nurlara bak, işte sana tufan gibi gına var.

Beni tanı, yürü kulum, yürü diye bizlere,
Her nefeste şefkat ile Rabbimizden nida var.
Duymuş isen bu nidayı her zerrenin dilinden,
Müjde olsun, artık sana Cennet denen safa var.

Uzaklara bakma, “Nurlara bak yürü”, âlem onun ayinesi.
Görmez misin, her yüzünde aynı renkte ziya var.
Bir güneştir her zerrede cilve yapıp parlayan,
Bilmez misin, sende dahi o edadan eda var.

Eller açıp yürü, bugün kana kana Risale-i Nur’dan ışık al
Aşka uyan, nura kanan her zerrede reha var,
Hüner değil dostu düşman, yârı ağyar eylemek,
Yadı biliş yapasın ki, ancak dostta vefa var.

Hünerdir ki, yaprak atlas, toprak elmas olmalı.
Çünkü bir bak, ne yaprakta, ne toprakta beka var.
Kısa görüp denizleri, damlalara çevirme,
Hakikatte, her damlada gizli birer derya var.

Damla iken aslın senin, dağı taşı aşarsın,
Hem gökleri keşfedersin, sende ey Nur, böyle deha var.
Bir noktayı cihan yap, o cihana hâkim ol,
Zira senin bir noktanda, güneş kadar zekâ var.

Her zerrenin kâbesidir kalbi, yine kendine,
Dikkat eyle, herbirinde yine ancak hüda var.

Sakın, Feyzi, sen gözünü Hak yüzünden ayırma,
Hakkı gören gerçeklere, hakkı kadar atâ var.

Denizlikahramanı merhum
HasanFeyzi

(Mekteb-i fünunda ve ulum-u İslâmiyede gayet müdakkik ve kıdemli muallimlerden Hasan Feyzi'nin bir şiiri)

Hazretinize buradan ayrılık söylemiştim

Çekilip nur-u hidayet yine zindan olacak,
Yine firkat, yine hasret, yine hüsran olacak.
Yine sen, yaş yerine kan akıtıp ağla gözüm,
Çünkü hicran dolu kalbim yine hicran olacak.

Yine göç var diye Mecnuna haber verme sakın!
Yine matem, yine zâri, yine efgan olacak.
Açılan ol gül-ü tevhid, sararıp solsa gerek,
Kapanıp kâbe-i irfan, yine viran olacak.

Haber aldım ki yarın yad olacakmış bize yâr,
Ne büyük yâre ki, kimler buna derman olacak?
Bu büyük derd-i elemden kime şekva edeyim?
İşiten nâlemi, hep ben gibi nâlân olacak.

O şifa-bahş olan envarını sen çeksen eğer,
Bana kim nur verecek, kim bana Lokmanolacak?
O temiz pak nefesin, âb-ı hayatı bu çölün,
Onu dûr etme ki her fert ona reyyan olacak.

Hele ol nur-u şerifin kime değmişse eğer,
Küçücük zerre de olsa, meh-i tâbân olacak.
O lütufkâr, o keremkâr eli öptükçe benim
Bu küçük kalb-i hazînim yine handan olacak.

Bab-ı feyzinden ırak olmayı asla çekemem,
Dahi nezrim bu ki canım sana kurban olacak.
Nazarın erse garip başıma ey nur-u Hüdâ,
Bugün artık bu hakir bendede umman olacak,

Bu anasır, yüzüne her ne kadar çekse hicab,
Yine haksın, buna şahit yine Kur'ân olacak.
Kab-ı Kavseynden alıp dersimi bildim ki ayân,
O güzel nur-u bedi', mânevî sultan olacak.

Sakınıp, Feyzi-i biçareye bahs açma bugün,
Yeni baştan yine şeyda, yine giryan olacak.

…

Biçare talebeniz
HasanFeyzi

Yedinci Kısım

Afyon hayatı

Bediüzzaman’ın tevkifi

1947 senesinin son aylarında, Afyon’dan üç sivil polis memuru, güya memleket çapında gizli bir dinî cemiyetin faaliyetine âşinâ olmak için Emirdağına gelmişlerdi. Başta Said Nursî olarak Nur talebelerini tespit etmeye çalışıyorlardı. Sudan bahaneler icat etmeye tevessül ettiler. Bir nümunesi şudur:

Bir sivil memur, bir kâğıda yazıyor: “Said’in hizmetçisi buradan Said’e rakı aldı.” Ve rakıcı dükkânında, sarhoş ve aklı yerinde olmayan bir adama bu kâğıdın altına imza atmasını teklif ediyor. O adam diyor:

“Tövbeler olsun, bu yalanı kim imza eder?”

Sonra o kâğıdı imzalatmaya çalışan, fakat muvaffak olamayan memur, aynı gece acip bir hadisede işlediği hatâsının tokadını yiyor. Şöyle ki:

Beraber rakı içtiği adamlarla dere kenarında gezerken, aralarında bir kavga cereyan eder. O bedbaht adama orada bir güzel dayak atıyorlar ve tabancasını da alıyorlar.

Üstad faytonla kıra çıktığı zaman, dört beş gün müddetince beş tayyare Üstadı takip ediyor. Üstad evine girdiği zaman, onlar da Emirdağı’ndan çekiliyorlar. Üstadın sırf imanî, uhrevî hizmet-i Kur’âniyesine yanlış mânâlar verdirerek aleyhte propaganda yapılıyor ve yukarı makamlara yanlış aksettiriliyor.

Risale-i Nur’un teksir makinesiyle intişarı ve Anadolu’da Nurların gittikçe inkişafı karşısında bu imanî hizmeti durdurmak maksadıyla harekete geçen gizli dinsiz komiteler, hükûmete evham verdirerek, aleyhte tahrikât yapıyorlar. Emirdağ, Isparta, Kastamonu, Konya, İnebolu, Safranbolu, Aydın gibi daha birçok vilâyet, kasaba ve köylerdeki Nurcuların evlerinin aranmasına emir veriliyor. Nihayet 1948 senesinin başında (23 Ocak 1948’de), Üstad Said Nursî ve on beş kadar Nur talebesi Emirdağdan alınarak Afyon’a getirilir ve sorgularını müteakip tevkif edilirler. Ve diğer vilâyetlerdeki Nur talebeleri de tevkif edilerek Afyon’a celb ediliyor. Böylece üçüncü medrese-i Yusufiye hayatı

başlıyor.

Bediüzzaman’ın Afyon Mahkemesi

Bediüzzaman, her girdiği hapisteki hapisleri irşad eder; hapisteki bazı câniler, koyun gibi bir hâl alır. Hapiste dahi tecrid-i mutlak içinde bırakıldığı halde, hapishane bir Nur mektebi vaziyetine girer. Bunun için, girdiği hapishanelere “medrese-i Yusufiye” der. Hattâ Denizli Hapishanesinde bir kısım gençler medrese-i Yusufiyeden ayrılmak istemeyerek, “Bediüzzaman daha burada kalırsa, biz kendimizisuçlu gösterip ceza alacağız, ondan ayrılmayacağız. Risale-i Nur’danders alacağız…” demişlerdir.

DenizliHapsinde *Meyve Risalesi* isimli eser telif edildikten sonra, hapishanede tesirli bir ıslahat müşahede ediliyor. Bu vaziyet, düşmanları dahi takdire sevk ediyor.

Risale-i Nur’un mahiyetini dikkat ve tefekkürle okuyarak anlayıp tahkikî bir imana sahip olan halis Nur talebeleri, ölümden, hapisten, zindandan ve hiçbir beşerî eza ve cefadan korkmazlar. Mukaddes Kur’ân ve iman hizmetiyle, vatan ve millet ve âlem-i İslâm ve beşeriyetin ebedî kurtuluşuna çalışırken, dinsizlerin duçar ettiği bir zulüm ve musibetle karşılaşırlarsa, asla fütur ve ümitsizliğe düşmezler, hapislere iftihar ve memnuniyetle girerler. Onların tek bir istinad noktaları vardır. O da, sırf rıza-yı İlâhi için, ihlâsla, Kur’ân ve imana hizmetleridir. Mâsum ve mazlumların muhafızı Cenab-ı Haktır. Hiçbir mâniaya ehemmiyet vermeyerek, Risale-i Nur’u okumaya ve neşretmeye, kahraman Üstadları misillü feragatla çalışırlar. Bunun içindir ki, yirmi beş senelik müthiş bir istibdad-ı mutlak içinde Nurlara çalışan Nur talebeleri, iman ve İslâmiyet hizmetinde sarsılmamışlardır. “Zâhirde zararlı gibi görünen şeyler, hakikatte nimettir. Zahmette rahmet vardır. İman hizmeti uğrunda başımıza ne gelse hayırdır. Biz başımıza geleceği düşünmekle mükellef değiliz, hizmet-i Kur’âniye ile mükellefiz. Biz Rabb-i Rahîmimizin daima inayeti altındayız. Ölsek şehidiz, kalırsak Kur’ân’ın hizmetkârıyız. İslâmiyet düşmanları bizi müebbed dünya hapsine de mahkûm etseler, bizler yine Risale-i Nur’unhizmetindeyiz” diye iman etmişler ve fakat sadece imanla kalmamışlar, bilfiil de amel etmişlerdir, meydandadır.

Bu dindar ve vefakâr millet, Bediüzzaman’ın doğruluk ve büyüklüğünü ve kahramanlığını bilerek ona o derece itimat etmiştir ki, onun aleyhinde ne propaganda yapılırsa yapılsın, inanmıyorlar. Bediüzzaman’a yapılanzulüm ve işkenceleri işittikçe, ona karşı kalblerinde daha ziyade bir sevgi ve bağlılık husule gelmektedir. Ve diyorlar ki: “Bediüzzaman gibi bir din kahramanını ve

öyle büyük ve mübarek bir zâtı hapislere koymak, onun eserlerinin serbest okunmasına mani olmak, dini Anadolu'dan kaldırmaya çalışmanın ve İslâmiyeti yıkmaya çabalamanın bir ifadesidir" diye, komünist ve dinsizlerin yaptırdıkları işkence ve zulümlerin düşmanı kesiliyorlar. Bunun için, hükûmet, her işten evvel hükûmet aleyhinde çevrilen bu plânı akîm bırakmak için, Bediüzzaman'ı tamamen serbest bırakması lâzımdır. Yoksa, Bediüzzaman ezildikçe, halk, hükûmet aleyhtarı[HAŞİYE-1] olacaktır. Din, vatan ve milletin selâmeti namına bu hakikati ihbar etmeyi bir vecibe biliyoruz.

Haşiye-1 Bu hakikat 1950 seçimlerinde tamamen tahakkuk etmiş, Bediüzzaman'ı yirmi beş sene bir istibdad-ı mutlak ve eşedd-i zulüm ve müthiş işkenceler içinde bırakan din aleyhtarı eski hükûmet, büyük bir ekseriyet tarafından yıkılmış ve dinimizin üzerindeki zulüm ve istibdadı kaldırmakta olan Demokrat Parti iktidara getirilmiştir.

Evet, Bediüzzaman, 1944'de DenizliMahkemesinde beraat ettiği halde, Afyon vilâyetine bağlı Emirdağ kazasında ikamete memur ediliyor. Orada, kendi âhireti ve Risale-i Nur'la meşgul olurken, 1948 senesinde, gizli din düşmanları, yapılan zulümler az geliyormuşgibi aynı nakarat ile "Gizli cemiyet kuruyor, halkı hükûmet aleyhine çeviriyor, ihtiyarladıkça artan enerjisiyle, kuvvetiyle, rejimi yıkmaya çalışıyor. Mustafa Kemal'e İslâm Deccalı, Süfyan diyor" gibi bir sürü bahanelerle, elli Risale-i Nur talebesiyle birlikte Afyon Ağır Ceza Mahkemesine sevk ediliyor ve hapse konuluyor.

Yapılan derin ve uzun tahkikat neticesinde, birtek suç delili bulunamıyor. Fakat, ne olduysa oldu, ne yaptılarsa yaptılar. Nihayet, mahkeme, "güya kanaat-i vicdaniye ile", Bediüzzaman'a yirmi ay ve müdakkik bir âlime on sekiz ay, yirmi iki kişiye de altışar ay hüküm veriyor. Diğerlerini de, "Bunlar Bediüzzaman'ı büyük bir mürşid olarak bilmişler ve içlerindeki derunî boşluğu doldurmak için Risale-i Nur'u okumuşlar" diye beraat veriyor. Hüküm alanları da, "Bediüzzaman'ın kurduğu gizli cemiyete yardım etmişler" diye cezalandırıyor. Hükmü derhal infaz edip hepsini tevkif ediyorlar.

Tabiî, mahkûmiyet kararı hemen temyiz ediliyor. Temyiz Mahkemesi kısa bir zamanda tetkikatını bitirerek, "Madem Bediüzzaman Said Nursî Denizli Mahkemesinde aynı suçtan beraat etmiş. Denizli Mahkemesinin kararı hatâlı da olsa, Temyizin tasdikinden geçen bir dâvâ tekrar taht-ı muhakemeye alınamaz" diye, verilen mahkûmiyet kararını esastan bozuyor. Bunun üzerine yeniden mahkeme başlıyor. Maznunlardan ne istedikleri soruluyor. O, tamamen mâsum olan Nur talebeleri, Temyiz Mahkemesinin kararına uyulmasını istiyorlar. Afyon Mahkemesi, Temyizin kararına uyulup uyulmayacağını uzun uzadıyadüşünüyor. Nihayet uyulmasına karar veriyor. Sonra da, noksanların ikmali için çalışmaya başlıyor. Fakat, bu çalışma bir türlü tamamlanmıyor ve muhakeme mütemadiyen tâlik ediliyor. Bediüzzaman ve talebeleri, hüküm kat'iyet kesb etmeden verilen ceza müddetini hapishanede geçirdikten sonra tahliye edilmişlerdir. Yukarıda anlatıldığı veçhile, mahkeme, üç seneden beri uzatılmaktadır.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Bu AfyonMahkemesi, sonra iki defa beraat vermiş ve nihayet 1956'da bütün Risale-i Nur Külliyatını ve umum mektupları bilâistisna Bediüzzaman'a iade etmiştir.

Milyarlar defa yazıklar olsun ki, vatana, millete ve gençliğimize ve âlem-i İslâma en mukaddes iman hizmetini yapan, beşerin bütün mânevî ihtiyacını karşılayacak derecede harikulâde ve muazzam eserler veren bu dâhi ve misilsiz zat, mahkemelerden mahkemelere sürüklenmede, hapishaelerde çürütülmeye çalışılmaktadır.

Bediüzzaman, yirmi senede olduğu gibi, şu üç-dört senede de o kadar emsalsiz bir işkenceye maruz kalmıştır ki, tarihte hiçbir ilim adamına bu kadar bir suikast yapılmamıştır. Denizli hapsinde bir ayda çektiği sıkıntıyı, Afyon'da bir günde çekmiştir. Kendisine, bütün bütün kanunsuz muameleler yapılmıştır. Hapishanede tam yirmi ay, kışın, çok soğuk olan gayr-ı muntazam bir koğuş içinde yalnız bırakılarak, tecrid-i mutlak içinde imha olmasına intizar edilmiştir. Kışın en şiddetli günlerinde, hapishane pencerelerinin ikimilim buz tuttuğu zamanlarda zehir verilmiş, ihtiyar, çok hasta haliyle, aylarca ıztırap çektirilmiştir. Mübarek yatağında, bir taraftan bir tarafa dönemeyecek bir hale geldiği zamanlarda bile, hizmetine, bir talebesi olsun müsaade edilmemiştir. O korkunç şerait altında, kendi kendine ölüp gitmesi beklenmiştir. Hastalığı o kadarşiddetlenmiştir ki, günlerce, birşey yiyememiş ve gıdasız kalmış ve çokzayıf bir vaziyete gelmiştir. Böyle olduğu ve çok sıkı bir tarassut ve tazyikat altında bulundurulduğu halde, Risale-i Nur'un telifinden geri kalmamış, her hapiste olduğu gibi, burada da gizli olarak eser telif etmiştir. Mahpuslar, gizli gizli Risale-i Nur'u elleriyle yazıp çoğaltmışlar ve hapishaneden dışarı da çıkararak neşrini temin etmişlerdir. Bediüzzaman hapisteolduğu günler dahi Risale-i Nur'un neşriyatı durmamış, perde altında yüz binlerce nüshaları eski yazı ile neşretmeye, Nur kahramanı Hüsrev gibi Nur talebeleri muvaffak olmuşlardır.

Hapishanede zehirlenerek ölüm döşeğinde iken, fırsat bulup ziyaretine varabilen bir talebesine şöyle demiştir: "Belki hayatta kalamayacağım. Bütün mevcudiyetim vatan, millet, gençlik ve âlem-i İslâm ve beşerin ebedî refah ve saadeti uğrunda feda olsun. Ölürsem dostlarım intikamımı almasınlar."

Bediüzzaman'ın hapishaneye gelmesiyle çok müstefid olan hapislerden birisi pencereden selâm verdiği zaman, "SenBediüzzaman'a neden selâm verdin? Neden onun penceresine bakıyorsun?"diyerek dayak atılmıştır. Çok mübarek ve çok sevgili Üstadlarının hasta ve çok elîm vaziyetinde gizlice fırsat bulup görüşmeye çalışan talebeleri, yakalandıkları zaman falakalara yatırılarak dayaktan geçirilmiştir. Fakat onlar bu mezalimden asla yılmamışlar, imandan ve izzet-i İslâmiyeden gelen bir salâbetle, o zalimler vurdukça, onlar da her vuruluşlarında "Vur! Vur!" diyebağırmışlardır. "Düşmanın çizmesi boğazımıza

bastığı zaman onun yüzünetükür! Ruhun kurtulsun, cesedin ezilsin” hakikatini matbuat lisanıyla da beyan eden Üstadları Bediüzzaman’a ittiba etmişlerdir.

İşte, böyle türlü türlü işkence ve tazyikatlarla, gerek hapishane dahilinde, gerek haricinde hizmetini dahi yaptırmamaya çalışmışlardır. Dünyadahiçbir kimseye yapılmayan zulüm ve ihanet Bediüzzaman’a yapılmıştır.Nihayet 20 Eylül 1949 günü ceza müddetini hapishanede tamamlayarak tahliye edilmiştir. Bütün hapishanelerde hapisler resmî mesai saatlerinde tahliye edilirken, Afyon hapishanesinde de saat onda âdet iken, Bediüzzaman’ı fevkalâde bir tezahüratla karşılamaya hazırlanan halkın istikbaline mâni olmak için, şafak vakti ile sabah namazı arasında hapishaneden tahliye etmişlerdir.

Bediüzzaman Hazretleri Afyon’da bir müddet ikamet etmiştir. Bu esnada cezasını çektiği ve Temyiz Mahkemesi mahkûmiyet kararını tamamen lehine bozduğu halde, üç polise, kapısı önünde geceligündüzlü nöbet beklettirilmiştir. Hapisten çıktığına pişman etmişler vezulüm ve tazyikat devam ettirilmiştir. İki senelik ezici ve eritici bir hapisten çıktığıhalde, hastalığını sormak için gelenler dahi yanına bırakılmamıştır. Tarihçe-i hayatında görüldüğü gibi, Rusya’da, Rus kumandanı ona serbestiyet verdiği halde, öz vatanında ve bu mübarek ve muazzez millet-i İslâm için herşeyini feda eden Bediüzzaman’ın bayram ziyaretine gelenlerdahi, resmî memurlar tarafından ziyaretten men edilmiştir. Hattâhizmetçisiyle konuşanlar görülünce, “Sen Bediüzzaman’ın hizmetçisiylekonuştun!” diye tazyikat yapılarak hüviyetleri tespit edilmiştir. Bütün böyle kanunsuzluklar, halkı Bediüzzaman’a birkat daha yaklaştırmış, eserlerini arayıp bulmak hususunda âdetâ bir kamçı tesiri husule getirmiştir. Bediüzzaman aleyhinde propaganda yapan ve yaptıranlardan ise fersahlarca uzaklaştırmıştır. Bediüzzaman’a olan teveccüh-ü âmme kırılmaya çalışıldıkça, millet ve gençlik, hususan yüksek tahsil gençliğinin hürmet ve bağlılığı artmıştır. Bediüzzaman aleyhtarlığı yapıldıkça, bu bağlar perçinleşmiştir. Menfî propagandalardan maksat, milletin Bediüzzaman’a olan teveccühünü kırarak, şahsını çürütüp, Risale-i Nur’un neşriyatını durdurmaktır. Halbuki Risale-i Nur, müellifin şahsıyla bağlı değildir. Risale-i Nur, Kur’ân’ın malıdır. Risale-i Nur, başka eserlere benzemez. Risale-i Nur, başlı başına hüccet ve burhan hazinesidir, yani bizatihî burhan ve hüccettir. Risale-i Nur’u okuyan, müellifin şahsına bakmaz; doğrudan doğruya eserin içindeki hakikatlere, burhan ve delillere hasr-ı nazar eder. Bu ve daha birçok hakikatlere binaendir ki, Bediüzzaman’ın aleyhinde yapılan çok dehşetli resmî propagandalar dahi akîm kalmıştır. Ve akîm

kalmaya da mahkûmdur.

Evet, bu millet-i İslâmiye, vatan ve millete bu derece hadsiz istifade temin eden, Kur'ân ve iman hizmetini görülmemiş bir feragat-i nefisle ve fedakârlıklarla yapan bu büyük müellif ve mütefekkirin, bu derece mahkemelerde sürüklendiğine, milyarlar teessüfler yağdırıyor. Vatan ve milletin maslahatı namına haber veriyoruz ki, bu iş bir an evvel neticelendirilmeli ve muhakemelere son verilmelidir. Zira Bediüzzaman'ın yaptığı Kur'ânî hizmet, İslâm dünyası genişliğinde ve cihanşümul bir çaptadır. Bediüzzaman Said Nursî hakkında takdim ettiğimiz gayet yüksek hakikatler ve gayet âli kıymetler, delilsiz değildir, içinde mübalâğa yoktur. Şüphe edenler, henüz hayatta olan Bediüzzaman'ı yakından tanımakla ve Risale-i Nur'u sebat ve devamla ve niyet-i hâlisane ile okumakla farkına varacaklardır ki, biz bu tarihçe-i hayatta naklettiğimiz hakikatleri ifade ederken, söz ve ifadelerimiz çok sönük olmuştur. Hem kendilerinin, ihlâsla, bizden ziyade idrak edecekleri kanaatleri, bütün beşeriyete ilân etmek iştiyakına da sahip olacaklardır.

Bütün dünya mahkemeleri, gizli din düşmanlarının yaptıkları ithamlara nazaran Bediüzzaman'ı mahkûm etmeye çalışsalar, o mahkemeler delile istinad ettikçe, Bediüzzaman'ı mahkûm edemezler!

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, İslâmiyet düşmanları tarafından zehirlemelerin hastalıklarıyla daimî yatak içersinde gün geçirmekte ve şöyle demektedir. "Kabir kapısını bekliyorum." Fakat biz Cenab-ı Haktan bütün kudret ve kuvvetimizle dua ve niyaz ediyoruz ki, o büyük din kahramanına daha çok uzun ömürleri lütuf buyursun. Zira o gibi Kur'ân'ın fedai ve muhlis bir hâdimine, o gibi yüksek bir dâhîye, o gibi büyük bir mütefekkire, o gibi bir hakikat kahramanına, o gibi nazirsiz bir İslâm hakîmine, bütün âlem-i İslâm ve bütün cihan muhtaçtır.

Bediüzzaman'ın Emirdağve Afyon Hayatını kendi kalemiyle belirten On Beşinci Rica, Lem'alardan alınmış olup, buraya dercedilmiştir...

On Beşinci Rica[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Nurun telif zamanı üç sene evvel bitmiş olmasından, bu On Beşinci Rica, ileride bir Nurcu tarafından İhtiyarlar Lem'asının tekmiline, (telifine) mehaz olmak üzere yazıldı.

Bir zaman Emirdağı'nda ikamete memur ve tek başıma, menzilde adeta bir haps-i münferit ve bana çok ağır gelen tarassutlar ve tahakkümlerle bana işkence vermelerinden, hayattan usandım, hapisten çıktığıma teessüf ettim. Ruh u canımla Denizli hapsini arzuladım ve kabre girmeyi istedim ve "Hapis ve kabir bu tarz-ı hayata müreccahtır" diye, ya hapse veya kabre girmeye karar verirken, inâyet-i İlâhiye imdada yetişti, kalemleri teksir makinesi olan Medresetü'z-Zehrâ şakirtlerinin ellerine yeni çıkan teksir makinesini verdi. Birden, Nurun kıymettar mecmualarından her tanesi, bir kalemle beş yüz nüsha meydana geldi. Fütuhata başlamaları, o sıkıntılı hayatı bana sevdirdi, "Hadsiz şükür olsun" dedirtti.

Bir miktar sonra, Risale-i Nur'un gizli düşmanları, fütuhat-ı Nuriyeyi çekemediler, hükûmeti aleyhimize sevk ettiler. Yine hayat bana ağır gelmeye başladı. Birden inâyet-i Rabbâniye tecellî etti. En ziyade Nurlara muhtaç olan alâkadar memurlar, vazifeleri itibarıyla, müsadere edilen Nur Risalelerini kemâl-i merak ve dikkatle mütalâa ettiler. Fakat Nurlar onların kalblerini kendine taraftar eyledi.

Tenkit yerine takdire başlamalarıyla Nur dershanesi çok genişlendi, maddî zararımızdan yüz derece ziyade menfaat verdi, sıkıntılı telâşlarımızı hiçe indirdi.

Sonra, gizli düşman münafıklar, hükûmetin nazar-ı dikkatini benim şahsıma çevirdiler. Eski siyasî hayatımı hatırlattırdılar. Hem adliyeyi, hem maarif dairesini, hem zabıtayı, hem Dahiliye Vekâletini evhamlandırdılar. Partilerin cereyanları ve komünistlerin perdesinde anarşistlerin tahrikâtıyla o evham genişlendi. Bizi tazyik ve tevkif ve ellerine geçen risaleleri müsadereye başladılar. Nur şakirtlerinin faaliyetine tevakkuf geldi. Benim şahsımı çürütmek fikriyle, bir kısım resmî memurlar, hiç kimsenin inanmayacağı isnatlarda bulundular, pek acip iftiraları işâaya çalıştılar. Fakat kimseyi inandıramadılar.

Sonra, pek âdi bahanelerle, zemherîrin en şiddetli soğuk günlerinde beni tevkif ederek, büyük ve gayet soğuk ve iki gün sobasız bir koğuşta, tecrid-i mutlak içinde hapsettiler. Ben küçük odamda günde kaç defa soba yakar ve daima mangalımda ateş varken, zaafiyet ve hastalığımdan zor dayanabilirdim. Şimdi, bu vaziyette, hem soğuktan bir sıtma, hem dehşetli bir sıkıntı ve hiddet içinde çırpınırken, bir inâyet-i İlâhiye ile bir hakikat kalbimde inkişaf etti.

Mânen, “Sen hapse medrese-i Yusufiye namı vermişsin. Hem Denizli’de, sıkıntınızdan bin derece ziyade hem ferah, hem mânevî kâr, hem oradaki mahpusların Nurlardan istifadeleri, hem büyük dairelerde Nurların fütuhatı gibi neticeler, size şekvâ yerinde binler şükrettirdi. Herbir saat hapsinizi ve sıkıntınızı on saat ibadet hükmüne getirdi, o fâni saatleri bâkileştirdi. İnşaallah, bu üçüncü medrese-i Yusufiyedeki musibetzedelerin Nurlardan istifadeleri ve teselli bulmaları, senin bu soğuk ve ağır sıkıntını hararetlendirip sevinçlere çevirecek. Ve hiddet ettiğin adamlar, eğer aldanmışlarsa, bilmeyerek sana zulmediyorlar; onlar hiddete lâyık değiller. Eğer bilerek ve garazla ve dalâlet hesabına seni incitiyorlar ve işkence yapıyorlarsa, onlar pek yakın bir zamanda ölümün idam-ı ebedîsiyle kabrin haps-i münferidine girip daimî sıkıntılı azap çekecekler. Sen onların zulmü yüzünden hem sevap, hem fâni saatlerini bâkileştirmeyi, hem mânevî lezzetleri, hem vazife-i ilmiye ve diniyeyi ihlâs ile yapmasını kazanıyorsun” diye ruhuma ihtar edildi.

Ben de bütün kuvvetimle “Elhamdü lillâh” dedim. İnsaniyet damarıyla o zalimlere acıdım, “Yâ Rabbi, onları ıslah eyle” diye dua ettim. Bu yeni hadisede, ifademde Dahiliye Vekâletine yazdığım gibi, on vecihle kanunsuz olduğu ve kanun namına kanunsuzluk eden o zalimler, asıl suçlu onlar olması gibi, öyle bahaneleri aradılar, işitenleri güldürecek ve hakperestleri ağlattıracak iftiraları ve uydurmalarıyla ehl-i insafa gösterdiler ki, Risale-i Nur’a ve şakirtlerine ilişmeye, kanun ve hak cihetinde imkân bulamıyorlar, divaneliğe sapıyorlar.

Ezcümle, bir ay bizi tecessüs eden memurlar birşey bahane bulamadıklarından, bir pusula yazıp ki, “Said’in hizmetkârı bir dükkândan rakı almış, ona götürmüş,” o pusulayı imza ettirmek için hiç kimseyi bulamayıp, sonra yabanî ve sarhoş bir adamı yakalamışlar, tehditkârâne “Gel bunu imza et” demişler. O da demiş: “Tövbeler tövbesi olsun, bu acip yalanı kim imza edebilir?” Onları, pusulayı yırtmaya mecbur etmiş.

İkinci bir nümune: Bilmediğim ve şimdi dahi tanımadığım bir zat, atını, beni gezdirmek için vermiş. Ben de, rahatsızlığım için, teneffüs kastıyla, ekser günlerde, yazda bir iki saat gezerdim. O at ve araba sahibine elli liralık kitap vermeye söz vermiştim—tâ kaidem bozulmasın ve minnet altına girmeyeyim. Acaba bu işte hiçbir zarar ihtimali var mı? Halbuki, “O at kimindir?” diye, elli defa bizlerden hem vali, hem adliyeciler,hem zabıta ve polisler sordular. Güya büyük bir hâdise-i siyasiye ve âsâyişe temas eden bir vakıadır! Hattâ, bu mânâsız soruşların kesilmesi için, iki zat, hamiyeten, biri “At benimdir,” diğeri “Araba benimdir” dedikleri için, ikisini de benimle beraber tevkif ettiler. Bu nümunelere kıyasen, çok çocuk oyuncaklarına seyirci olup gülerek ağladık ve anladık ki, Risale-i Nur’a ve şakirtlerine ilişenler maskara olurlar.

O nümunelerden lâtif bir muhavere: Benim tevkif kâğıdımda sebep “emniyeti ihlâl” suçu yazıldığından, ben daha o pusulayı görmeden müddeiumuma dedim: “Seni geçen gece gıybet ettim. Emniyet müdürü hesabına beni konuşturan bir polise, ‘Eğer bin müddeiumumî ve bin emniyet müdürü kadar bu memlekette emniyet-i umumiyeye hizmet etmemişsem-üç defa-Allah beni kahretsin’ dedim.”

Sonra, bu sırada, bu soğukta, en ziyade istirahate ve üşümemeye ve dünyayı düşünmemeye muhtaç olduğum bir hengâmda, garazı ve kastı ihsas eder bir tarzda, beni bu tahammülün fevkinde bu tehcir ve tecrit ve tevkif ve tazyike sevk edenlere, fevkalâde iğbirar ve kızmak geldi. Bir inâyet, imdada yetişti. Mânen kalbe ihtar edildi ki:

“İnsanların sana ettikleri ayn-ı zulümlerinde, ayn-ı adalet olan kader-i İlâhînin büyük bir hissesi var.

“Ve bu hapiste yiyecek rızkın var; o rızkın seni buraya çağırdı. Ona karşı rıza ve teslim ile mukabele lâzım.

“Hikmet ve rahmet-i Rabbâniyenin dahi büyük bir hissesi var ki, bu hapistekileri nurlandırmak ve teselli vermek ve size sevap kazandırmaktır. Bu hisseye karşı, sabır içinde binler şükretmek lâzımdır.

“Hem senin nefsinin bilmediğin kusurlarıyla onda bir hissesi var. O hisseye karşı istiğfar ve tevbe ile, nefsine ‘Bu tokada müstehak oldun’ demelisin.

“Hem gizli düşmanların desiseleriyle bazı safdil ve vehham memurları iğfal ile o zulme sevk etmek cihetiyle, onların da bir hissesi var. Ona karşı Risale-i Nur’un o münafıklara vurduğu dehşetli mânevî tokatlar, senin intikamını onlardan almış. O, onlara yeter.

“En son hisse, bilfiil vasıta olan resmî memurlardır. Bu hisseye karşı, onların Nurlara tenkit niyetiyle bakmalarında, ister istemez, şüphesiz, iman cihetinde istifadelerinin hatırı için, [1] وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ düsturuyla onları affetmek bir ulüvvücenaplıktır.”

1. “Öfkelerini yutanlar ve insanları affedenler...” Âl-i İmrân Sûresi, 3:134.

Ben de bu hakikatli ihtardan kemâl-i ferah ve şükürle, bu yeni medrese-i Yusufiyede durmaya, hattâ aleyhimde olanlara yardım etmek için, kendime mucib-iceza, zararsız bir suç yapmaya karar verdim. Hem benim gibi yetmiş beşyaşında ve alâkasız ve dünyada sevdiği dostlarından, yetmişten ancak hayatta beşi kalmış ve onun vazife-i Nuriyesini görecek yetmiş bin Nur nüshaları bâki kalıp serbest geziyorlar ve bir dile bedel binler dil ile hizmet-i imaniyeyi yapacak kardeşleri, vârisleri bulunan benim gibi bir adama, kabir bu hapisten yüz derece ziyade hayırlıdır. Ve bu hapis dahi, haricinde hürriyetsiz tahakkümler

altındaki serbestiyetten yüz derece daha rahat, daha faidelidir. Çünkü, haricinde, tek başıyla yüzer alâkadar memurların tahakkümlerini çekmeye mukabil, hapiste yüzer mahpuslarla beraber, yalnız müdür ve başgardiyan gibi bir iki zâtın, maslahata binaen hafif tahakkümlerini çekmeye mecbur olur. Ona mukabil, hapiste çok dostlardan kardeşâne taltifler, teselliler görür. Hem İslâmiyet şefkati ve insaniyet fıtratı bu vaziyette ihtiyarlara merhamete gelmesi, hapis zahmetini rahmete çeviriyor diye, hapse razı oldum.

Bu üçüncü mahkemeye geldiğim sırada, zaafiyet ve ihtiyarlık ve rahatsızlıktan ayakta durmaya sıkıldığımdan, mahkeme kapısının haricinde, bir iskemlede oturdum. Birden bir hâkim geldi, hiddet etti, “Neden ayakta beklemiyor?” ihanetkârâne dedi. Ben de ihtiyarlık cihetinden bu merhametsizliğe kızdım. Birden baktım, pek çok Müslümanlar, kemâl-i şefkat ve uhuvvetle, merhametkârâne bakıp etrafımızda toplanmışlar, dağılmıyorlar. Birden iki hakikat ihtar edildi:

Birincisi: Benim ve Nurların gizli düşmanlarımız, benim istemediğim hakkımdaki teveccüh-ü âmmeyi kırmakla Nurun fütuhatına sed çekilir diye, bazı safdil resmî memurları kandırıp, şahsımı millet nazarında çürütmek fikriyle, ihanetkârâne böyle muameleye sevk etmişler. Buna karşı inâyet-i İlâhiye, Nurların iman hizmetine mukabil, bir ikram olarak, o birtek adamın ihanetine bedel bu yüz adama bak, hizmetinizi takdirle şefkatkârâne, acıyarak, alâkadarâne sizi istikbal ve teşyî ediyorlar. Hattâ, ikinci gün, ben müstantık dairesinde müddeiumumun suallerine cevap verirken, hükûmet avlusunda, mahkeme pencerelerine karşı bin kadar ahali kemâl-i alâka ile toplanıp lisan-ı hal ile “Bunları sıkmayınız” dediklerini, vaziyetleriyle ifade ediyorlar gibi göründüler. Polisler onları dağıtamıyordular. Kalbime ihtar edildi ki: Bu ahali, bu tehlikeli asırda tam bir teselli ve söndürülmez bir nur ve kuvvetli bir iman ve saadet-i bâkiyeye bir doğru müjde istiyorlar ve fıtraten arıyorlar ve Nur Risalelerinde aradıkları bulunuyor diye işitmişler ki, benim ehemmiyetsiz şahsıma, imana bir parça hizmetkârlığım için, haddimden çok ziyade iltifat gösteriyorlar.

İkinci hakikat: Emniyeti ihlâl vehmiyle bize ihanet etmek ve teveccüh-ü âmmeyi kırmak kastıyla tahkirkârâne, aldanmış mahdut adamların bed muamelelerine mukabil, hadsiz ehl-i hakikatin ve nesl-i âtinin takdirkârâne alkışlamaları var diye ihtar edildi.

Evet, komünist perdesi altında anarşistliğin emniyet-i umumiyeyi bozmaya dehşetli çalışmasına karşı, Risale-i Nur ve şakirtleri, iman-ı tahkikî kuvvetiyle bu vatanın her tarafında o müthiş ifsadı durduruyor ve kırıyor, emniyeti ve âsâyişi temine çalışıyor ki, pek çok bir kesrette ve memleketin her tarafında bulunan Nur talebelerinden, bu yirmi senede alâkadar üç dört mahkeme ve on vilâyetin

zabıtaları, emniyeti ihlâle dair bir vukuatlarını bulmamış ve kaydetmemiş.

Ve üç vilâyetin insaflı bir kısım zabıtaları demişler: “Nur talebeleri mânevî bir zabıtadır. Âsâyişi muhafazada bize yardım ediyorlar. İman-ı tahkikî ile, Nuru okuyan her adamın kafasında bir yasakçıyı bırakıyorlar, emniyeti temine çalışıyorlar.”

Bunun bir nümunesi Denizli Hapishanesidir. Oraya Nurlar ve o mahpuslar için yazılan Meyve Risalesi girmesiyle, üç dört ay zarfında iki yüzden ziyade o mahpuslar öyle fevkalâde itaatli, dindarâne bir salâh-ı hal aldılar ki, üç dört adamı öldüren bir adam, tahta bitlerini öldürmekten çekiniyordu. Tam merhametli, zararsız, vatana nâfi bir uzuv olmaya başladı. Hattâ resmî memurlar bu hale hayretle ve takdirle bakıyordular. Hem daha hüküm almadan bir kısım gençler dediler: “Nurcular hapiste kalsalar, bizkendimizi mahkûm ettireceğiz ve ceza almaya çalışacağız, tâ onlardanders alıp onlar gibi olacağız, onların dersiyle kendimizi ıslahedeceğiz.”

İşte bu mahiyette bulunan Nur talebelerini emniyeti ihlâl ile ittiham edenler, herhalde ve gayet fena bir surette aldanmış veya aldatılmış veya bilerek veya bilmeyerek anarşistlik hesabına hükûmeti iğfal edip bizleri eziyetlerle ezmeye çalışıyorlar. Biz bunlara karşı deriz:

“Madem ölüm öldürülmüyor ve kabir kapanmıyor ve dünya misafirhanesinde yolcular gayet sür’at ve telâşla, kafile kafile arkasında toprak arkasına girip kayboluyorlar; elbette pek yakındabirbirimizden ayrılacağız. Siz zulmünüzün cezasını dehşetli bir surette göreceksiniz. Hiç olmazsa mazlum ehl-i iman hakkında terhis tezkeresi olan ölümün, idam-ı ebedî darağacına çıkacaksınız. Sizin dünyada tevehhüm-ü ebediyetle aldığınız fâni zevkler bâki ve elîm elemlere dönecek.”

Maatteessüf gizli münafık düşmanlarımız, bu dindar milletin yüzer milyon velî makamında olan şehidlerinin, kahraman gazilerinin kanıyla ve kılıncıyla kazanılan ve muhafaza edilen hakikat-i İslâmiyete bazan “tarikat” namını takıp ve o güneşin tek bir şuâı olan tarikat meşrebini o güneşin aynı gösterip, hükûmetin bazı dikkatsiz memurlarını aldatıp, hakikat-i Kur’âniyeye ve hakaik-i imaniyeye tesirli bir surette çalışan Nur talebelerine “tarikatçi” ve “siyasî cemiyetçi” namını vererek aleyhimize sevk etmek istiyorlar. Biz, hem onlara, hem onları aleyhimizde dinleyenlere, Denizli mahkeme-i âdilesinde dediğimiz gibi deriz:

“Yüzer milyon başların feda oldukları bir kudsî hakikate başımız dahi feda olsun. Dünyayı başımıza ateş yapsanız, hakikat-i Kur’âniyeye feda olan başlar, zındıkaya teslim-i silâh etmeyecek ve vazife-i kudsiyesinden vazgeçmeyecekler

inşaallah!”

İşte, ihtiyarlığımın sezgüzeştliğinden gelen ağrılara ve meyusiyetlere, imandan ve Kur’ân’dan imdada yetişen kudsî tesellilerle bu ihtiyarlığımın en sıkıntılı bir senesini, gençliğimin en ferahlı on senesine değiştirmem. Hususan hapiste farz namazını kılan ve tevbe edenin herbir saati on saat ibadet hükmüne geçmesiyle ve hastalıkta ve mazlumiyette dahi herbir fâni gün, sevap cihetinde on gün bâki bir ömrü kazandırmasıyla, benim gibi kabir kapısında nöbetini bekleyen bir adama ne kadar medar-ı şükrandır, o mânevî ihtardan bildim, “Hadsiz şükür Rabbime” dedim, ihtiyarlığıma sevindim ve hapsime razı oldum. Çünkü ömür durmuyor, çabuk gidiyor. Lezzetle, ferahla gitse, lezzetin zevâli elem olmasından, hem teessüf, hem şükürsüzlükle, gafletle, bazı günahları yerinde bırakır, fâni olur, gider. Eğer hapis ve zahmetli gitse, zevâl-i elem bir mânevî lezzet olmasından, hem bir nevi ibadet sayıldığından, bir cihette bâki kalır ve hayırlı meyveleriyle bâki bir ömrü kazandırır. Geçmiş günahlara ve hapse sebebiyet veren hatalara kefaret olur, onları temizler. Bu nokta-i nazardan, mahpuslardan farzı kılanlar, sabır içinde şükretmelidirler.

Bediüzzaman Said Nursî’nin Afyon Mahkemesi

Afyon mahkemesini tertip ve iftiralarla açtıran gizli dinsizler, Bediüzzaman’ı idam etmek plânını çevirmişlerdir. Bu fevkalâde ehemmiyeti hâiz büyük müdafaat, böyle imhacı zâlim dinsizlere karşı onun, ölümü hiçe sayarak haykırdığı hakikatlerdir. Neticede, temyiz mahkemesi mahkûmiyet kararını nakzetti. Ve aynı mahkeme iki defa Bediüzzaman’a beraat verdi. Nihayet bütün Risale-i Nur Külliyatı ve beşyüze yakın mektuplar bilâkayd ü şart Bediüzzaman’a iade edildi.

Büyük Müdafaatından Parçalar

وَبِهِ نَسْتَعِينُ [1]

1. Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. Ve ancak Onunla yardım dileriz.

On sekiz sene sükûttan sonra mecburiyet tahtında bu istida mahkemeye ve sureti Ankara'ya makamata verilmişken, tekrar vermeye mecbur olduğum iddianameye karşı itiraznamemdir.

Malûm olsun ki, Kastamonu'da üç defa menzilimi taharri etmek için gelen iki müddeiumumî ve iki taharri komiserine ve üçüncüde polis müdürüne ve altı yedi komiser ve polislere ve Isparta'da müddeiumumînin suallerine ve Denizli ve Afyon mahkemelerine karşı dediğim ayn-ı hakikat küçük bir müdafaanın hülâsasıdır. Şöyle ki:

Onlara dedim: Ben, on sekiz, yirmi senedir münzevî yaşıyorum. Hem Kastamonu'da sekiz senedir karakol karşısında ve sair yerlerde dahi yirmi senedir daima tarassut ve nezaret altında kaç defa menzilimi taharri ettikleri halde, dünya ile, siyaset ile hiçbir tereşşuh, hiçbir emârem görülmedi. Eğer bir karışık halim olsaydı, oranın adliye ve zabıtası bilmedi veya bildi aldırmadı ise, elbette benden ziyade onlar mes'uldürler. Eğer yoksa, bütün dünyada kendi âhireti ile meşgul olan münzevîlere ilişilmediği halde, neden bana lüzumsuz, vatan ve millet zararına bu derece ilişiyorsunuz?

Biz Risale-i Nur şakirtleri, Risale-i Nur'u değil dünya cereyanlarına, belki kâinata da âlet edemeyiz. Hem Kur'ân bizi siyasetten şiddetle men etmiş.

Evet, Risale-i Nur'un vazifesi ise, hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi de dehşetli bir zehire çeviren küfr-ü mutlaka karşı imanî olan hakikatlerle gayet kat'î ve en mütemerrid zındık feylesofları dahi imana getiren kuvvetli burhanlarla Kur'ân'a hizmet etmektir. Onun için Risale-i Nur'u hiçbir şeye âlet edemeyiz.

Evvelâ: Kur'ân'ın elmas gibi hakikatlerini, ehl-i gaflet nazarında bir propaganda-i siyaset tevehhümüyle cam parçalarına indirmemek ve o kıymettar hakikatlere ihanet etmemektir.

Sâniyen: Risale-i Nur'un esas mesleği olan şefkat, hak ve hakikat ve vicdan, bizleri şiddetle siyasetten ve idareye ilişmekten men etmiş. Çünkü tokada ve belâya müstehak ve küfr-ü mutlaka düşmüş bir iki dinsize müteallik, yedi sekiz çoluk çocuk, hasta, ihtiyar, mâsumlar bulunur. Musibet ve belâ gelse, o bîçareler dahi yanarlar. Bunun için, neticenin de husûlü meşkûk olduğu halde, siyaset yoluyla idare ve âsâyişin zararına hayat-ı içtimaiyeye karışmaktan şiddetle men edilmişiz.

Sâlisen: Bu vatanın ve bu milletin hayat-ı içtimaiyesi bu acip zamanda anarşilikten kurtulmak için beş esas lâzım ve zaruridir: "Hürmet, merhamet, haramdan çekinmek, emniyet, serseriliği bırakıp itaat etmektir." Risale-i Nur hayat-ı içtimaiyeye baktığı zaman, bu beş esası kuvvetli ve kudsî bir surette tesbit ve tahkim ederek, âsâyişin temel taşını muhafaza ettiğine delil ise, bu yirmi sene zarfında Risale-i Nur'un, yüz bin adamı vatan ve millete zararsız birer uzv-u nâfi haline getirmesidir. Isparta ve Kastamonu vilayetleri buna şahittir. Demek Risale-i Nur'un ekseriyet-i mutlaka eczalarına ilişenler herhalde bilerek veya bilmeyerek anarşilik hesabına vatana ve millete ve hâkimiyet-i İslâmiyeye hıyanet ederler. Risale-i Nur'un, yüz otuz risalelerinin bu vatana yüz otuz büyük faidesini ve hasenesini vehham ehl-i gafletin sathî nazarlarında kusurlu tevehhüm edilen iki üç risalenin mevhum zararları çürütemez. Onları bunlarla çürüten, gayet derecede insafsız bir zâlimdir...

Eğer dinsizliği bir nevi siyaset zannedip, bu hâdisede bazılarının dedikleri gibi derseniz, "Bu risalelerinle medeniyetimizi, keyfimizi bozuyorsun;" ben de derim: "Dinsiz bir millet yaşayamaz" dünyaca bir umumî düsturdur. Ve bilhassa küfr-ü mutlak olsa Cehennemden daha ziyade elîm bir azabı dünyada dahi verdiğini, Risale-i Nur'dan Gençlik Rehberi gayet kat'î bir surette ispat etmiş. O risale ise, şimdi resmen tab edildi.

Bir Müslüman el-iyâzü billâh, eğer irtidat etse, küfr-ü mutlaka düşer; bir derece yaşatan küfr-ü meşkûkte kalmaz. Ecnebi dinsizleri gibi de olmaz. Ve lezzet-i hayat noktasında, mâzi ve müstakbeli olmayan hayvandan yüz derece aşağı düşer. Çünkü, geçmiş ve gelecek mevcudatın ölümleri ve ebedî müfarakatları, onun dalâleti cihetiyle, onun kalbine mütemadiyen hadsiz firakları ve elemleri yağdırıyor. Eğer iman gelse, kalbe girse, birden o hadsiz dostlar diriliyorlar. "Biz ölmemişiz, mahvolmamışız" lisan-ı halleriyle diyerek, o Cehennemî hâlet, Cennet lezzetine çevrilir.

Madem hakikat budur. Size ihtar ediyorum: Kur'ân'a dayanan Risale-i Nur ile mübareze etmeyiniz. O mağlûp olmaz, bu memlekete yazık olur.[HAŞİYE-1] O başka yere gider, yine tenvir eder. Hem eğer başımdaki saçlarım adedince başlarım bulunsa, hergün biri kesilse, hakikat-i Kur'âniyeye feda olan bu başı zındıkaya

ve küfr-ü mutlaka eğmem ve bu hizmet-i imaniye ve nuriyeden vazgeçmem ve geçemem...

Haşiye-1 Dört defa mübareze zamanında gelen dehşetli zelzeleler, "Yazık olur" hükmünü ispat ettiler.

Elhasıl: Hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi dehşetli bir zehire çeviren ve lezzetini imha eden küfr-ü mutlakı otuz seneden beri köküyle kesen ve tabiiyyûnun dehşetli bir fikr-i küfrîlerini öldürmeye muvaffak olan ve bu milletin iki hayatının saadet düsturlarını harika hüccetleriyle parlak bir surette ispat eden ve Kur'ân'ın hakikat-i arşiyesine dayanan Risale-i Nur, böyle küçük bir risalenin bir iki maddesiyle değil, belki bin kusuru dahi olsa, onun binler büyük haseneleri onları affettirir diye dâvâ ediyoruz ve ispatına da hazırız…

Madem cumhuriyet prensipleri hürriyet-i vicdan kanunu ile dinsizlere ilişmiyor; elbette mümkün olduğu kadar dünyaya karışmayan ve ehl-i dünya ile mübareze etmeyen ve âhiretine ve imanına ve vatanına dahi nâfi bir tarzda çalışan dindarlara da ilişmemek gerektir ve elzemdir. Bin seneden beri bu milletin gıda ve ilâç gibi bir hâcet-i zaruriyesi olan takvâyı ve salâhati bu mazhar-ı enbiya olan Asya'da hükmeden ehl-i siyaset yasak etmez ve edemez biliyoruz.

Yirmi seneden beri münzevî yaşayan ve yirmi sene evvelki Said'in kafasıyla sorduğu bu suallerde bu zamanın tarz-ı telâkkisine uygun gelmeyen kusurlarına bakmamak, insaniyetin muktezasıdır.

Vatan ve millet ve âsâyişin menfaati hesabına bunu da hatırlatmak bir vazife-i vataniyem olması cihetiyle derim: Böyle bize ve Risale-i Nur'a az bir münasebetle taht-ı tevkife alınmak, gücendirmek yüzünden vatana ve âsâyişe dindarâne menfaati bulunan pekçok zâtları idare aleyhine çevirebilir, anarşiliğe meydan verir. Evet, Risale-i Nur ile imanlarını kurtaran ve millete zararsız ve tam menfaattar vaziyete girenler yüz binden çok ziyadedir. Hükûmet-i cumhuriyenin belki her büyük dairesinde ve milletin her tabakasında faideli ve müstakimâne bir surette bulunuyorlar. Bunları gücendirmek değil, belki himaye etmek elzemdir.

Şekvâmızı dinlemeyen ve bizi söyletmeyen ve bahanelerle sıkıştıran bir kısımresmî adamlar, vatan aleyhinde anarşiliğe meydan açıyorlar diye kuvvetli bir vehim hatırımıza geliyor.

Hem maslahat-ı hükûmet namına derim: Madem Beşinci Şuâyı, hem Denizli, hem Ankara mahkemeleri tetkik edip ilişmemişler, bize verdiler. Elbette onu yeniden resmiyete koyup dedikodulara meydan açmamak, idarece zarurîdir. Biz o risaleyi, mahkemelerin ellerine geçmeden ve onu teşhirlerinden evvel gizlediğimiz gibi, Afyon hükûmet ve mahkemesi dahi onu medar-ı sual ve cevap etmemeli. Çünkü kuvvetlidir, reddedilmez. Kablelvuku haber vermiş, doğru

çıkmış. Hem hedefi dünya değil; olsa olsa, ölmüş gitmiş bir şahsa, müteaddit mânâlarından bir mânâsı muvafık geliyor. Onun dostluğu taassubuyla o gaybî ihbarı ve mânâyı resmiyete koymamayı ve bizi onunla muaheze etmekle daha ziyade teşhirine yol açmamayı, vatan ve millet ve âsâyiş ve idare hesabına ihtar etmeye vicdanım beni mecbur eyledi.

Bu meselede şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez. O doğrudan doğruya Kur'ân'a bağlanmış ve Kur'ân dahi Arş-ı Âzamla bağlıdır. Kimin haddi var, elini oraya uzatsın ve o kuvvetli ipleri çözsün? Hem memlekete maddî ve mânevî bereketi ve fevkalâde hizmeti, otuz üç âyât-ı Kur'âniyenin işârâtıyla ve İmam-ı Ali Radıyallahu Anhın üç keramet-i gaybiyesiyle ve Gavs-ı Âzamın (k.s.) kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur; bizim âdi ve şahsî kusurlarımızla mes'ul olmaz ve olamaz ve olmamalı. Yoksa bu memlekete hem maddî, hem mânevî, telâfi edilmeyecek derecede zararı olacak.

Risale-i Nur'a karşı gizli düşmanlarımızdan bazı zındıkların şeytanetiyle çevrilen plânlar ve hücumlar inşaallah bozulacaklar. Onun şakirtleri başkalara kıyas edilmez, dağıttırılmazlar, vazgeçirilmezler, Cenâb-ı Hakkın inayetiyle mağlûp edilmezler. Eğer maddî müdafaadan Kur'ân bizi men etmeseydi, bu milletin can damarı hükmünde umumun teveccühünü kazanan ve her tarafta bulunan o şakirtler Şeyh Said ve Menemen hâdiseleri gibi, cüz'î ve neticesiz hâdiselerle bulaşmazlar. Allah etmesin, eğer mecburiyet-i kat'iye derecesinde onlara zulmedilse elbette gizli zındıklar ve münafıklar bin derece pişman olacaklar.

Elhasıl, madem biz ehl-i dünyanın dünyalarına ilişmiyoruz; onlar da bizim âhiretimize ve imanî hizmetimize bu derece ilişmesinler.

Evet, biz bir cemaatiz. Hedefimiz ve programımız, evvelâ kendimizi, sonra milletimizi idam-ı ebedîden ve daimî, berzahî haps-i münferitten kurtarmak ve vatandaşlarımızı anarşilikten ve serserilikten muhafaza etmek ve iki hayatımızı imhâya vesile olan zındıkaya karşı Risale-i Nur'un çelik gibi hakikatleriyle kendimizi muhafazadır...

Ben, sizin bana vereceğiniz en ağır cezanıza da beş para vermem ve hiçehemmiyeti yok. Çünkü ben kabir kapısında, yetmiş beş yaşındayım. Böyle mazlum ve mâsum bir iki sene hayatı şehadet mertebesiyle değiştirmek, benim için büyük saadettir. Risale-i Nur'un binler hüccetleriyle kat'î imanım var ki, ölüm bizim için bir terhis tezkeresidir. Eğer zâhirî idam da olsa, bizim için bir saat zahmet, ebedî bir saadetin ve rahmetin anahtarı olur. Fakat, siz ey gizli düşmanlar ve zındıka hesabına adliyeyi şaşırtan ve hükümeti bizimle sebepsiz

meşgul eden insafsızlar! Kat'î biliniz ve titreyiniz ki, siz idam-ı ebedî ile ebedî mahkûm oluyorsunuz. İntikamımız sizden pek çok muzaaf bir surette alınıyor görüyoruz. Hattâ size acıyoruz. Evet, bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikatinin elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun idamından kurtulmak çaresi, insanların her meselesinin fevkinde en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyac-ı zarurîsi ve kat'îsidir. Acaba, bu çareyi kendine bulan Risale-i Nur şakirtlerini ve o çareyi binler hüccetlerle bulduran Risale-i Nur'u âdi bahanelerle ittiham edenler ne kadar kendileri hakikat ve adalet nazarında müttehem oluyor, divaneler de anlar...

Bundan otuz sene evvel, Cenâb-ı Hakkın inayetiyle dünyanın muvakkat şan u şerefinin ve enâniyetli hodfuruşluğunun, şöhretperestliğinin ne kadar faidesiz ve mânâsız olduğunu, hadsiz şükür olsun ki, Kur'ân'ın feyziyle anlamış bir adamın o zamandan beri bütün kuvvetiyle nefs-i emmâresiyle mücadele edip mahviyet etmek, benliğini bırakmak, tasannu ve riyakârlık yapmamak için elden geldiği kadar çalıştığına, ona hizmet eden veya arkadaşlık edenler kat'î bildikleri ve şehadet ettikleri halde ve yirmi seneden beri herkes kendi hakkında hoşlandığı ziyade hüsn-ü zan ve teveccüh-ü nas ve şahsını medh ü senâdan ve kendini mânevî makam sahibi olduğunu bilmekten herkese muhalif olarak bütün kuvvetiyle kaçtığı ve hem has şakirtlerinin onun hakkındaki hüsn-ü zanlarını reddedip, o hâlis kardeşlerinin hatırını kırması ve yazdığı cevabî mektuplarında onun hakkındaki medihlerini ve ziyade hüsn-ü zanlarını kabul etmemesi ve kendini faziletten mahrum gösterip bütün fazileti Kur'ân'ın tefsiri olan Risale-i Nur'a ve dolayısıyla Nur şakirtlerinin şahs-ı mânevîsine verip kendini âdi bir hizmetkâr bilmesi kat'î ispat ediyor ki, şahsını beğendirmeye çalışmadığı veistemediği ve reddettiği halde, onun rızası olmadan bazı dostları uzakbir yerden onun hakkında ziyade hüsn-ü zan edip medhetmeleri, bir makam vermeleriyle, acaba hangi kanun ile medar-ı mes'uliyet olur ki, o bîçare hasta ve çok ihtiyar ve garibin münzevî odasına, büyük bir cinayet işlemiş gibi, kilidini kırıp taharri memurlarını sokmak, hem evradından ve levhalarından başka bir bahane bulamamak, acaba dünyada hiç bir kanun, hiç bir siyaset bu taarruza müsaade eder mi?

Vatana ve millete ve ahlâka çok zararlı olan dinsizlerin kitaplarının intişarına ve komünistlerin neşriyatına serbestiyet kanunuyla ilişilmediği halde, üç mahkeme medar-ı mes'uliyet olacak içinde hiçbir maddeyi bulmayan ve millet ve vatanın hayat-ı içtimaiyesini ve ahlâkını ve âsâyişini temine yirmi seneden beri çalışan ve bu milletin hakikî bir nokta-i istinadı olan âlem-i İslâmın uhuvvetini ve bu millete dostluğunu iadeye ve o dostluğu takviyesine tesirli bir surette çabalayan ve Diyanet Riyasetinin uleması tenkit niyetiyle, Dahiliye

Vekilinin emriyle, üç ay tetkikten sonra, tenkit etmeyerek, tam kıymetini takdir edip “kıymettar eser” diye diyanet kütüphanesine konulan *Zülfikar* ve *Asâ-yı Mûsâ* gibi ve-Kabr-i Peygamberî (Aleyhissalâtü Vesselâm) üzerinde alâmet-i makbuliyet olarak *Asâ-yı Mûsâ* mecmuasını hacılar gördükleri halde-Nur eczalarını evrak-ı muzırra gibi toplayıp mahkeme eline vermek, acaba hiçbir kanun, hiçbir vicdan, hiçbir insaf buna müsaade eder mi?

Afyonhükûmet ve zâbıtasına mahkemesine birkaç nokta mâruzatım var

Birincisi: Ekser enbiyanın şarkta ve Asya'da zuhurları ve ağleb-i hükemanın garpta ve Avrupa'da gelmeleri, kader-i ezeliyenin bir işaretidir ki, Asya'da din hâkimdir, felsefe ikinci derecededir. Bu remz-i kadere binaen, Asya'da hüküm süren, dindar olmazsa da din lehine çalışanlara ilişmemeli, belki teşvik etmelidir.

İkincisi: Kur'ân-ı Hakîm bu zemin kafasının aklı ve kuvve-i müfekkiresidir. —El'iyâzübillâh—eğer Kur'ân küre-i arzın başından çıksa, arz divâne olacak, akıldan boş kalan kafasını bir seyyareye çarpması, bir kıyamet kopmasına sebep olması akıldan uzak değildir.

Evet, Kur'ân Arşı ferş ile bağlamış bir zincir, bir hablullahtır; câzibe-i umumiyeden ziyade zemini muhafaza ediyor. İşte bu Kur'ân-ı Azîmüşşanın hakikî ve kuvvetli bir tefsiri olan Risale-i Nur, bu asırda, bu vatanda, bu millete yirmi seneden beri tesirini göstermiş büyük bir nimet-i İlâhiye ve sönmez bir mu'cize-i Kur'âniyedir. Hükûmet ona ilişmek ve talebelerini ondan ürkütüp vazgeçirmek değil, belki onu himaye etmek ve okunmasına teşvik etmek gerektir.

Üçüncüsü: Ehl-i imandan bütün gelenler, mâziye gidenlere mağfiret dualarıyla ve hasenatlarını onların ruhlarına bağışlamalarıyla yardımlarına binaen Denizli Mahkemesinde demiştim:

"Mahkeme-i kübrâda, milyarlar ehl-i iman olan dâvâcılar tarafından, Kur'ân hakikatlerine hizmet eden Nurtalebelerini mahkûm ve perişan etmek isteyenlerden ve sizlerden sorulsaki, 'Serbestiyet kanunuyla dinsizlerin, komünistlerin neşriyatlarına ve anarşiliği yetiştiren cemiyetlerine müsamahakârâne bakıp ilişmediğiniz halde, vatanı ve milleti anarşistlikten ve dinsizlik ve ahlâksızlıktan ve vatandaşlarını ölümün idam-ı ebedîsinden kurtarmaya çalışan Risale-i Nur talebelerini hapisler ve tazyiklerle perişan etmek istediniz' diye sizlerden sorulsa ne cevap vereceksiniz?Biz de sizlerden soruyoruz." Onlara demiştim. O zaman o insaflı,adaletli zâtlar bizi beraat ettirdiler, adliyenin adaletini gösterdiler.

Dördüncüsü: Ben bekliyordum ki, ya Ankara ya Afyon beni sorguda, pek büyük mes'eleler için, Nurların o meselelere hizmeti cihetinde bir meşveret dairesine alıp bir sual-cevap beklerdim. Evet, üç yüz elli milyon Müslümanların eski kardeşliğini ve muhabbetini ve hüsn-ü zannını ve mânevî yardımlarını bu

memleketteki millete kazandıracak çareleribulmak ki, en kuvvetli çare ve vesile Risale-i Nur olduğuna delil şudur:

Bu sene Mekke-i Mükerremede gayet büyük bir âlim hem Hind lisanına, hem Arab lisanına Nurun büyük mecmualarını tercüme edip Hindistan'a ve Arabistan'a göndererek "En kuvvetli nokta-i istinadımız olan vahdet ve uhuvvet-i İslâmiyeyi temine çalıştığı gibi, Türk milletinin daima dinde ve imanda ileri olduğunu Nur Risaleleri gösteriyor" demişler.

Hem beklerdim ki, "Vatanımızda anarşiliğe inkılâp eden komünist tehlikesine karşı Nurların tesirleri ne derecededir ve bu mübarek vatan bu dehşetli seyelândan nasıl muhafaza edilecek?" gibi dağ misillü meselelerin sorulmasının lüzumu varken, sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan ve hiçbir medar-ı mes'uliyet olmayan cüz'î ve şahsî ve garazkârların iftiralarıyla habbe, kubbeler yapılmış meseleler için, bu ağır şerait altında hiç ömrümde çekmediğim bir perişaniyetime sebebiyet verildi. Bize üç mahkemenin sorduğu ve beraat verdiği aynı meselelerden ve âdi ve şahsî bir iki mesele için mânâsız sualler edildi.

Beşincisi: Risale-i Nur'la mübareze edilmez, o mağlûp olmaz. Yirmi seneden beri en muannid feylesofları susturuyor, iman hakikatlerini güneş gibi gösteriyor. Bu memlekette hükmeden, onun kuvvetinden istifade etmek gerektir.

Altıncısı: Benim ehemmiyetsiz şahsımın kusurlarıyla beni çürütmek ve ihanetlerle nazar-ı âmmeden düşürmek, Risale-i Nur'a zarar vermez, belki bir cihette kuvvet verir. Çünkü, benim bir fâni dilime bedel Risale-i Nur'un yüz bin nüshalarının bâki dilleri susmaz, konuşur. Ve hâlis talebeleri, binler kuvvetli lisanlarla o kudsî ve küllî vazife-i Nuriyeyi, şimdiye kadar olduğu gibi, kıyamete kadar devam ettirecekler.

Yedincisi: Sâbık mahkemelerde dâvâ ettiğim ve hüccetlerini gösterdiğimiz gibi, bizim gizli düşmanlarımız ve hükûmeti iğfal ve bir kısım erkânını evhamlandıran ve adliyeleri aleyhimize sevk eden resmî ve gayr-ı resmî muarızlarımız, ya gayet fena bir surette aldanmış veya aldatılmış veya anarşilik hesabına gayet gaddar bir ihtilâlcidir veya İslâmiyet ve hakikat-i Kur'ân'a karşı mürtedâne mücadele eden bir dessas zındıktır ki, bize hücum etmek için istibdad-ı mutlaka cumhuriyet namını vermekle, irtidad-ı mutlakı rejim altına almakla, sefahet-i mutlakaya medeniyet namını takmakla, cebr-i keyfî-i küfrîye kanun namını vermekle hem bizi perişan, hem hükûmeti iğfal, hem adliyeyi bizimle mânâsız meşgul eylediler. Onları Kahhâr-ı Zülcelâlin kahrına havâle edip, kendimizi onların şerrinden muhafaza için [1] حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ kal'asına iltica ederiz.

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir."Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

Sekizincisi: Geçen sene Ruslar, çoklukla hacıları hacca gönderip, onlarla propaganda yapıp, “Ruslar başka milletlerden ziyade Kur’ân’a hürmetkâr” diye, âlem-i İslâmı din noktasında bu vatandaki dindar millet aleyhine çevirmeye çalıştığı aynı zamanda, Risale-i Nur’un büyük mecmuaları hem Mekke-i Mükerremede, hem Medine-i Münevverede, hem Şam-ı Şerifte, hem Mısır’da, hem Halep’te âlimlerin takdirleri altında kısmen intişarıyla o komünist propagandasını kırdığı gibi, âlem-i İslâma gösterdi ki, Türk milleti ve kardeşleri eskisi gibi dinine ve Kur’ân’ına sahiptir ve sair ehl-i İslâmın dindar büyük bir kardeşi ve Kur’ân hizmetinde kahraman kumandanıdır diye o ehemmiyetli, kudsî merkezlerde o Nur mecmuaları bu hakikati gösterdiler. Acaba Nurun bu kıymettar hizmet-i milliyesi bu tarz işkencelerle mukabele görse, zemini hiddete getirmez mi?

Dokuzuncusu: Denizlimüdafaatında izahı ve ispatı bulunan bir meselenin kısacık bir hülâsasıdır.

Bir dehşetli kumandan dehâ ve zekâvetiyle ordunun müsbet hasenelerini kendine alıp ve kendinin menfî seyyielerini o orduya vererek, o efrad adedince haseneleri, gazilikleri bire indirdiği ve seyyiesini o ordu efradına isnad ederek onların adedince seyyieler hükmüne getirdiğinden, dehşetli bir zulüm ve hilâf-ı hakikat olmasından, ben kırk sene evvel beyan ettiğim bir hadîsin o şahsa vurduğu tokada binaen, sâbık mahkemelerimizde bana hücum eden bir müddeiumumîye dedim: “Gerçi onu hadîslerin ihbarıyla kırıyorum, fakat ordunun şerefini muhafaza ve büyük hatalardan vikaye ederim. Sen ise, birtek dostun için, Kur’ân’ın bayraktarı ve âlem-i İslâmın kahraman bir kumandanı olan ordunun şerefini kırıyorsun ve hasenelerini hiçe indiriyorsun” dedim. İnşâallah, o müddeî insafa geldi, hatâdan kurtuldu.

Onuncusu: Adliyede, adalet hakikati ve müracaat eden herkesin hukukunu bilâ-tefrik muhafazaya, sırf hak namına çalışmak vazifesi hükmettiğine binaendir ki, İmam-ı Ali (r.a.) hilâfeti zamanında bir Yahudi ile beraber mahkemede oturup muhakeme olmuşlar. Hem bir adliye reisi, bir memuru kanunca bir hırsızın elini kestiği vakit, o memurun o zâlim hırsıza hiddet ettiğini gördü, o dakikada o memuru azletti. Hem çok teessüf ederek dedi: “Şimdiye kadar adalet namına böyle hissiyatını karıştıranlar pek çok zulmetmişler.”

Evet, “Hükm-ü kanunu icra etmekte o mahkûma acımasa da hiddet edemez; etse zâlim olur. Hattâ, kısas cezası da olsa, hiddetle katletse, bir nevi kàtil olur” diye, o hâkim-i âdil demiş.

İşte, madem mahkemede böyle hâlis ve garazsız bir hakikat hükmediyor. Üç mahkeme bizlere beraat verdiği ve bu milletin yüzde—bilseler—doksanı, Nur

talebelerinin zararsız olarak millete ve vatana menfaatli olduklarına pekçok emârelerle şehadet ettikleri halde, burada o mâsum ve teselliye ve adaletin iltifatına çok muhtaç Nur talebelerine karşı ihanetler ve gayet soğuk hiddetli muameleler yapılıyor. Biz her musibete ve ihanetlere karşı sabra ve tahammüle karar verdiğimizden, sükût edip Allah'a havale ederek, "Belki bunda da bir hayır vardır." dedik. Fakat evham yüzünden ve garazkârların jurnalleriyle bu bîçare mâsumlara böyle muameleler, belâların gelmesine bir vesile olacağından korktum, bunu yazmaya mecbur oldum. Zaten bu meselede bir kusur varsa benimdir. Bu bîçareler, sırf imanları ve âhiretleri için bana rıza-yı İlâhî dairesinde yardım etmişler. Pek çok takdire müstehak iken, böyle muameleler, hattâ kışı dahi hiddete getirdi.

Hem medar-ı hayrettir ki, bu defa da yine bir cemiyet vehmini tekrar ileri sürüyorlar. Halbuki üç mahkeme bu ciheti tetkik edip beraat vermekle beraber, mâbeynimizde böyle medar-ı ittiham olacak hiçbir cemiyet, hiçbir emâre mahkemeler, zabıtalar, ehl-i vukuflar bulmamışlar. Yalnız bir muallimin talebeleri ve dârülfünun şakirtleri ve Kur'ân dersini veren hâfızın hıfza çalışanları gibi, Risale-i Nur talebelerinde bir uhrevî kardeşlik var. Bunlara cemiyet namını veren ve onunla ittiham eden, bütün esnaf ve mekteplilere ve vâizlere siyasî cemiyet nazarıyla bakmak gerektir. Bunun için ben böyle asılsız ve mânâsız ittihamlarla buraya hapse gelenleri müdafaa etmeye lüzum görmüyorum.

Yalnız, hem bu memleketi, hem âlem-i İslâmı çok alâkadar eden ve maddî ve mânevî bu vatana ve bu millete pek çok bereket ve menfaati tahakkuk eden Risale-i Nur'u üç defa müdafaa ettiğimiz gibi, tekrar aynı hakikat ilemüdafaamı men edecek hiçbir sebep yok ve hiçbir kanun ve hiçbir siyasetyasak etmez ve edemez.

Evet, biz bir cemiyetiz. Ve öyle bir cemiyetimiz var ki, her bir asırda üç yüz elli milyon dahil mensupları var. Ve hergün beş defa namazla o mukaddes cemiyetin prensiplerine kemâl-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar.

[1] إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ kudsî programıyla birbirinin yardımına, dualarıyla ve mânevî kazançlarıyla koşuyorlar. İşte biz bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efradındanız. Ve hususî vazifemiz de, Kur'ân'ın imanî hakikatlerini tahkikî bir surette ehl-i imana bildirip, onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve daimî ve berzahî haps-i münferitten kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyasî ve entrikalı cemiyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ittihamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve mânâsız gizli cemiyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül

etmiyoruz. Ve dört mahkeme, inceden inceye tetkikten sonra, o cihette bize beraat vermiş.

1. “Mü’minler ancak kardeştirler.” Hucurât Sûresi, 49:10.

Evet, Nur şakirtleri biliyorlar ve mahkemelerde hüccetlerini göstermişim ki, şahsıma değil bir makam, şan u şeref ve şöhret vermek ve uhrevî ve mânevî bir mertebe kazandırmak, belki bütün kanaat ve kuvvetimle ehl-i imana bir hizmet-i imaniye yapmak için, değil yalnız dünya hayatımı ve fâni makamatımı, belki—lüzum olsa—âhiret hayatımı ve herkesin aradığı uhrevî bâki mertebeleri feda etmeyi, hattâ cehennemden bazı bîçare ehl-i imanları kurtarmaya vesile olmak için—lüzum olsa—Cenneti bırakıp Cehenneme girmeyi kabul ettiğimi hakikî kardeşlerim bildikleri gibi, mahkemelerde dahi bir cihette ispat ettiğim halde, beni bu ittihamla Nur ve iman hizmetime bir ihlâssızlık isnad etmekle ve Nurların kıymetlerini tenzil etmekle, milleti onun büyük hakikatlerinden mahrum etmektir.

Acaba bu bedbahtlar dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi dini ve imanı dünyaya âlet ediyor tevehhümüyle dünyadaki ehl-i dalâlete meydan okuyan ve hizmet-i imaniye yolunda hem dünyevî hem-lüzum olsa-uhrevî hayatlarını feda eden ve mahkemelerde dâvâ ettiği gibi, bir tek hakikat-i imaniyeyi dünya saltanatıyla değiştirmeyen ve siyasetten ve siyasî mânâsını işmam eden maddî ve mânevî mertebelerden ihlâs sırrıyla bütün kuvvetiyle kaçan ve yirmi sene emsalsiz işkencelere tahammül edip siyasete imanî meslek itibarıyla tenezzül etmeyen ve kendini nefsi itibarıyla talebelerinden çok aşağı bilen ve onlardan daima himmet ve dua bekleyen ve kendi nefsini çok bîçare ve ehemmiyetsiz itikad eden bir adam hakkında, bazı hâlis kardeşleri, Risale-i Nur'dan aldıkları fevkalâde kuvve-i imaniyeye mukàbil, onun tercümanı olan o bîçareye, tercümanlık münasebetiyle Nurların bazı faziletlerini hususî mektuplarında ona isnad etmeleri ve hiçbir siyaset hatırlarına gelmeyerek, âdete binaen, insanlar sevdiği âdi bir adama da "Sultanımsın, velînimetimsin" demeleri nev'inden yüksek makam vermeleri ve haddinden bin derece ziyade hüsn-ü zan etmeleri ve eskiden beri üstad ve talebeler mâbeyninde câri ve itiraz edilmeyen makbul bir âdetle teşekkür mânâsında pek fazla medh ü senâ etmeleri ve eskiden beri makbul kitapların âhirlerinde mübalâğa ile medhiyeler ve takrizler yazılmasına binaen, hiç bir cihetle suç sayılabilir mi? Kimsesiz, garip ve düşmanları pek çok ve onun yardımcılarını kaçıracak çok esbab varken, insafsız çok muterizlere karşı sırf yardımcılarının kuvve-i mâneviyelerini takviye etmek ve kaçmaktan kurtarmak ve mübalâğalı medhedenlerin şevklerini kırmamak için, onların bir kısım medihlerini Nurlara çevirip bütün bütün reddetmediği halde, onun bu yaşta ve kabir kapısındaki hizmet-i imaniyesini dünya cihetine çevirmeye çalışan bazı resmî memurların ne derece haktan, kanundan, insaftan uzak düştükleri anlaşılır.

Son sözüm, [1] : (إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ لِكُلِّ مُصِيبَةٍ)dur.

1. Her türlü musîbet karşısında söylediğimiz söz şudur: “Biz Allah’ınkullarıyız; sonunda yine Ona döneceğiz.” Bakara Sûresi, 2:156.

Afyon Mahkemesine ve Ağırceza Reisine beyan ediyorum ki:

Eskiden beri fıtratımda tahakkümü kaldıramadığım için dünyaya karşı alâkamı kesmiştim. Şimdi o kadar mânâsız, lüzumsuz tahakkümler içinde hayat bana gayet ağır gelmiş, yaşayamayacağım. Hapsin haricinde yüzler resmî adamların tahakkümlerini çekmeye iktidarım yok. Bu tarz-ı hayattan bıktım. Ben sizden bütün kuvvetimle tecziyemi talep ediyorum. Şimdi kabir elime geçmiyor. Hapiste kalmak bana lâzımdır. Makam-ı iddianın asılsız isnad ettiği suçlar, siz de bilirsiniz ki, yok; beni cezalandırmaz. Fakat beni mânen cezalandıracak, vazife-i hakikiyeye karşı büyük kusurlarım var. Eğer sormak münasipse, sorunuz, cevap vereyim.

Evet, büyük kusurlarımdan birtek suçum: Vatan ve millet ve din namına mükellef olduğum büyük bir vazifeyi, dünyaya bakmadığım için yapmadığımdan, hakikat noktasında affolunmaz bir suç olduğuna ve bilmemek bana bir özür teşkil edemediğine, şimdi bu Afyon hapsinde kanaatim geldi.

Nur şakirtlerinin hâlis ve sırf uhrevî Nurlara ve tercümanına karşı alâkalarına dünyevî ve siyasî cemiyet namını verip onları mes’ul etmeye çalışanların ne kadar hakikatten ve adaletten uzak düştüklerine karşı üç mahkemenin o cihetten bize beraat vermesiyle beraber deriz ki:

Hayat-ı içtimaiye-i insaniyenin, hususan millet-i İslâmiyetin üssü’l-esası, akrabalar içinde samimâne muhabbet ve kabile ve taifeler içinde alâkadarâne irtibat ve İslâmiyet milliyetiyle mü’min kardeşlerine karşı, mânevî, fedakârâne bir alâka ve hayat-ı ebediyesini kurtaran Kur’ân hakikatlerine ve nâşirlerine sarsılmaz bir rabıta ve iltizam ve bağlılık gibi, hayat-ı içtimaiyeyi esasıyla temin eden bu rabıtaları inkâr etmekle ve şimaldeki dehşetli anarşîlik tohumunu saçan ve nesil ve milliyeti mahveden ve herkesin çocuklarını kendine alıp karâbet ve milliyeti izale eden ve medeniyet-i beşeriyeyi ve hayat-ı içtimaiyeyi bütün bütün bozmaya yol açan kızıl tehlikeyi kabul etmekle ancak Nur şakirtlerine cemiyet namını verebilir. Onun için, hakikî Nur şakirtleri, çekinmeyerek Kur’ân hakikatlerine karşı kudsî alâkalarını ve uhrevî kardeşlerine karşı sarsılmaz irtibatlarını izhar ediyorlar. O uhuvvet sebebiyle gelen her cezayı memnuniyetle kabul ettiklerinden, mahkemenizde hakikat-i hali olduğu gibi itiraf ediyorlar. Hile ile, dalkavuklukla ve yalanlarla kendilerini müdafaaya tenezzül etmiyorlar.

Afyon Mahkemesine, iddianameye karşı verilen itirazname tetimmesinin bir zeylidir

Evvelâ: Mahkemeye beyan ediyorum ki, iddianame Denizli ve Eskişehir mahkemelerimizdeki o eski iddianamelere ve aleyhimizde sathî ehl-i vukufların sathî tahkikatlarına bina edildiğinden, mahkememizde dâvâ ettim ki: Bu iddianamenin yüz yanlışını ispat etmezsem, yüz sene cezaya razıyım. İşte o dâvâmı ispat ettim. Yüzden ziyade yanlışların cetvelini isterseniz takdim edeceğim.

Saniyen: Ben Denizli Mahkemesinde, kitap ve evraklarımız Ankara'ya gittiği sırada, aleyhimizde hüküm verilecek diye telâş ve meyusiyetle beraber, arkadaşlarıma yazdım. Ve bazı müdafaatımın âhirinde bulunan o yazdığım parça şudur:

"Eğer Risale-i Nuru tenkid fikriyle tetkik eden adliye memurları, imanlarını onunla kuvvetlendirip veya kurtarsalar, sonra beni idam ile mahkûm etseler, şahit olunuz, ben hakkımı onlara helâl ediyorum. Çünkü biz hizmetkârız. Risale-i Nur'un vazifesi imanı kuvvetlendirip kurtarmaktır. Dost ve düşmanı tefrik etmeyerek hizmet-i imaniyeyi hiçbir tarafgirlik girmeyerek yapmaya mükellefiz."

İşte, ey heyet-i hâkime, bu hakikate binaen, Risale-i Nur'un cerh edilmez kuvvetli hüccetleri elbette mahkemede kalbleri kendine çevirmiş. Aleyhimde ne yapsanız ben hakkımı helâl ederim, gücenmem. Bunun içindir ki, eşedd-i zulüm ile bir eşedd-i istibdat tarzında, şahsımı hiç ömrümde görmediğim ihanetlerle çürütmekle damarıma dokundurulduğu halde tahammül ettim. Hattâ beddua da etmedim. Bize karşı bütün ittihamlara ve bütün isnad edilen suçlara karşı elinizdeki Risale-i Nur'un mecmuaları, benim mukabele edilmez müdafaanamem ve cerh edilmez itiraznamemdirler.

Medar-ı hayrettir ki, Mısır, Şam, Halep, Medine-i Münevvere, Mekke-i Mükerreme allâmeleri ve Diyanet Riyasetinin müdakkik hocaları o Nur mecmualarını tetkik edip hiç tenkit etmeyerek takdir ve tahsin ettikleri halde, iddianameyi aleyhimize toplayan zekâvetli (!) zât, Kur'ân'ı, yüz kırk sûredir diye, acip ve pek zâhir bir yanlışıyla ne derece sathî baktığı ve Risale-i Nur bu ağır şerait içinde ve benim gurbet ve kimsesizliğim ve perişaniyetimde ve aleyhimde dehşetli hücumlarla beraber yüz binler ehl-i hakikate kendini tasdik ettirdiği halde, daha Kur'ân'ın kaç sûresi var olduğunu bilmeyen o iddiacı zât, "Risale-i Nur Kur'ân'ın tefsirine ve hadîslerin te'viline çalışmasıyla beraber, bir

kısmında okuyanlara birşey öğretme bakımından ilmî bir mâhiyet ve kıymet taşımadığı görülmektedir” diye tenkidi ne derece kanundan, hakikatten, adaletten ve haktan uzak olduğu anlaşılıyor.

Hem size şekvâ ediyorum ki, kırk sahifeli ve yüzer yanlışı bulunan ve kalblerimizi yaralayan iddianameyi tamamıyla bize iki saat dinlettirdiğiniz halde, ayn-ı hakikat bir buçuk sahifeyi ona karşı ısrarımla beraber iki dakika okumaya müsaade etmediğiniz için, ona mukàbil itiraznamemi tamamıyla okumamı, adalet namına sizden istiyorum.

Salisen: Herbir hükûmette muhalifler var. Âsâyişe ilişmemek şartıyla, kanunen onlara ilişilmez. Ben ve benim gibidünyadan küsmüş ve yalnız kabrine çalışanlar, elbette bin üç yüz ellisenede, ecdadımızın mesleğinde ve Kur’ân’ımızın daire-i terbiyesinde ve her zamanda üç yüz elli milyon mü’minlerin takdis ettiği düsturlarının müsaade ettiği tarzda hayat-ı bâkiyesine çalışmayı terk edip, gizli düşmanlarımızın icbarıyla ve desiseleriyle, fâni ve kısacık hayat-ı dünyeviyesi için, sefihâne bir medeniyetin ahlâksızcasına, belki bir nevi bolşevizmde olduğu gibi vahşiyâne kanunlara, düsturlara tarafdar olup onları meslek kabul etmekliğimiz hiç mümkün müdür? Ve dünyada hiçbir kanun ve zerre miktar insafı bulunan hiçbir insan bunları onlara kabul ettirmeye cebretmez. Yalnız o muhaliflere deriz: Bize ilişmeyiniz, biz de ilişmemişiz.

İşte bu hakikate binaendir ki; Ayasofya’yı puthane ve Meşîhatı kızların lisesi yapan bir kumandanın keyfî kanun namındaki emirlerine fikren ve ilmen taraftar değiliz. Ve şahsımız itibarıylaamel etmiyoruz. Ve bu yirmi sene işkenceli esaretimde eşedd-i zulüm şahsıma edildiği halde siyasete karışmadık, idareye ilişmedik, âsâyişi bozmadık. Yüz binler Nur arkadaşım varken, âsâyişe dokunacak hiç bir vukuatımız kaydedilmedi. Ben şahsım itibarıyla hiç hayatımda görmediğim bu âhir ömrümde ve gurbetimde şiddetli ihanetler ve damarıma dokunduracak haksız muameleler sebebiyle yaşamaktan usandım. Tahakküm altındaki serbestiyetten dahi nefret ettim. Size bir istida yazdım ki, herkese muhalif olarak ben beraatimi değil, belki tecziyemi talep ediyorum ve hafif cezayı değil, sizden en ağır cezayı istiyorum. Çünkü, bu emsalsiz, acip muameleden kurtulmak için, ya kabre veya hapse girmekten başka çarem yok. Kabir ise, intihar caiz olmadığından ve ecel gizli olmasından şimdilik elime geçmediğinden, beş altı ay tecrid-i mutlakında bulunduğum hapse razı oldum. Fakat, bu istidayı mâsum arkadaşlarımın hatırları için şimdilik vermedim.

Rabian: Benim bu otuz sene hayatımda ve yeni Said tabir ettiğim zamanımda bütün Risale-i Nur’da yazdıklarım ve şahsıma temas eden hakikatlerinin tasdikiyle ve benimle ciddî görüşen ehl-i insaf zâtların ve arkadaşların şehadetleriyle iddia ediyorum ki: Ben nefs-i emmâremi elimden geldiği kadar

hodfuruşluktan, şöhretperestlikten, tefahurdan men’e çalışmışım ve şahsıma ziyade hüsn-ü zan eden Nur talebelerinin belki yüz defa hatırlarını kırıp cerh etmişim. “Ben mal sahibi değilim. Kur’ân’ın mücevherat dükkânının bir bîçare dellâlıyım” dediğimi hem yakın kardeşlerimin tasdikleriyle ve emârelerini görmeleriyle, ben, değil dünyevî makamatı ve şan ü şerefi şahsıma kazandırmak, belki mânevî büyük makamat faraza bana verilse de, fakat hizmetteki ihlâsıma nefsimin hissesi karışmak ihtimaline binaen korkarak o makamatı da hizmetime feda etmeye karar verdiğim ve fiilen de öylece hareket ettiğim halde, mahkeme-i âlinizden güya en büyük bir siyasî mesele gibi, bana karşı bazı kardeşlerimin Nurdan istifadelerine mânevî bir şükran olarak ben kabul etmediğim halde, pederinden çok fazla hürmet etmesini medar-ı sual ve cevap yaptınız. Bir kısmını inkâra sevk ettiniz ve bize hayretle dinlettirdiniz. Acaba kendi razı olmadığı ve kendini lâyık bulmadığı halde başkaların onu medhetmeleriyle o bîçareye bir suç tevehhüm edilebilir mi?

Hamisen: Kat’îyen size beyan ediyorum ki, hiçbir cemiyetçilik ve cemiyetlerle ve siyasî cereyanlarla hiçbir alâkası olmayan Nur talebelerini, cemiyetçilik ve siyasetçilikle ittiham etmek, doğrudan doğruya kırk seneden beri İslâmiyet ve iman aleyhinde çalışan gizli bir zındıka komitesi ve bu vatanda anarşiliği yetiştiren bir nevi bolşevizm namına bilerek veya bilmeyerek bizimle bir mücadeledir ki, üç mahkeme cemiyetçilik cihetinde bütün Nurcuların ve Nur risalelerinin beraatlerine karar vermişler. Yalnız Eskişehir Mahkemesi, tesettür-ü nisâ hakkında bir küçük risalenin birtek meselesini, belki bu gelen cümleyi, “Mesmuatıma göre, merkez-i hükûmette bir kundura boyacısı, çarşı içinde bir büyük adamın yarım çıplak karısına sarkıntılık edip o acip edepsizliği yapması tesettür aleyhinde olanın hayâsız yüzüne şamar vuruyor” diye eskiden yazılmış cümle sebebiyle, bir senebana ve yüz yirmi adamdan on beş arkadaşıma altışar ay ceza verdiler.Demek, şimdi Risale-i Nur’u ve şakirtlerini ittiham etmek, o üç mahkemeyi mahkûm etmek ve ittiham ve ihanet etmek demektir.

Sadisen: Risale-i Nur ile mübareze edilmez. Onu gören bütün ulemâ-i İslâm Kur’ân’ın gayet hakikatli bir tefsiri, yani hakikatlerinin kuvvetli hüccetleri ve bu asırda bir mu’cize-i mâneviyesi ve şimalden gelen tehlikelere karşı bu millet ve bu vatanın bir kuvvetli seddi olduğundan, mahkemeniz bunun talebelerini bundan ürkütmek değil, belki hukuk-u âmme noktasında tergib etmek bir vazifeniz biliyoruz ve onu sizden bekliyoruz. Millete, vatana, âsâyişe muzır dinsizlerin ve bazı siyasî zındıkların kitaplarına ve mecmualarına hürriyet-i ilmiye serbestiyetiyle ilişilmediği halde, mâsum ve muhtaç bir gencin imanını kurtarmak ve su-i ahlâktan kurtulmak için Nura talebe olması, elbette değil bir suç, belki hükûmet ve maarif dairesi teşvik ve takdir edecek bir hâlettir.

Son sözüm: Cenâb-ı Hak, hâkimleri adalet-i hakikiyeye muvaffak etsin. Âmin deyip,

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ [1] نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيرُ [2]

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ [3]

dir.

1. “Allah bize yeter; O ne güzel vekildir.” Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.
2. “O ne güzel dost ve O ne güzel yardımcıdır.” Enfâl Sûresi, 8:40; Hac Sûresi, 22:78.
3. “Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur.” Fâtiha Sûresi, 1:2.

Son sözüm

Heyet-i hâkimeye beyan ediyorum ki:

Hem iddianameden, hem uzun tecridlerimden anladım ki, bu meselede en ziyade şahsım nazara alınıyor ve şahsımı çürütmek maslahat görülmüş. Güya şahsiyetimin idareye, âsâyişe, vatana zararı var. Ve ben de din perdesi altında dünyevî maksatlar güdüyormuşum, bir nevi siyaset peşinde koşuyormuşum. Buna karşı, size bunu kat'iyetle beyan ediyorum:

Bu evham yüzünden, benim şahsiyetimi çürütmek suretinde Risale-i Nur'a ve bu vatana ve bu millete fedakâr ve kıymettar olan şakirtlerini incitmeyiniz. Yoksa bu vatana ve bu millete mânevî büyük bir zarar, belki bir tehlikeye vesile olur.

Bunu da size kat'iyen beyan ediyorum: Şahsıma tahkir ve ihanet ve çürütmek ve işkence, ceza gibi ne gelse; Risale-i Nur'a ve şakirtlerine benim yüzümden zarar gelmemek şartıyla, şimdiki mesleğim itibarıyla kabule karar vermişim. Bunda da âhiretim için bir sevap var. Ve nefs-i emmârenin şerrinden kurtulmama bir vesiledir diye, bir cihette ağlarken memnun oluyorum. Eğer bu bîçare mâsumlar benimle beraber bu meselede hapse girmeseydiler, mahkemenizde pek şiddetli konuşacaktım. Siz de gördünüz ki, iddianameyi yazan, bin dereden su toplamak gibi, yirmi otuz senelik hayatımda, mahrem ve gayr-i mahrem bütün kitap ve mektuplarımdan, cerbezesiyle ve kısmen yanlış mânâ vermesiyle, güya umum onlar bu sene yazılmış, hiç mahkemeleri görmemiş, af kanunlarına ve mürur-u zamana uğramamış gibi, onunla benim şahsımı çürütmek istiyor. Ben kendim,şahsımın çürük olduğunu yüz defa söylediğim ve aleyhimde olanlar her vesile ile yine şahsımı çürüttükleri halde, ehl-i siyaseti evhamlandıracak derecede teveccüh-ü âmmeye karşı faide vermediğinin sebebi: İmanın kuvvetlenmesi için bu zamanda ve bu zeminde gayet şiddetli bir ihtiyac-ı kat'î ile bazı şahıslar lâzımdır ki, hakikati hiçbir şeye âlet etmesin, nefsine hiçbir hisse vermesin. Tâ ki, imana dair dersinden istifade edilsin, kanaat-i kat'îye gelsin.

Evet, hiçbir zaman, bu zeminde bu zaman kadar böyle bir ihtiyac-ı şedid olmamış gibidir. Çünkü tehlike hariçten şiddetle gelmiş. Şahsımın buihtiyaca karşı gelmediğini itiraf edip ilân ettiğim halde, yine şahsımın meziyetinden değil, belki şiddet-i ihtiyaçtan ve zâhiren başkalar çok görünmemesinden şahsımı o ihtiyaca bir çare zannediyorlar. Halbuki ben de çoktan beri buna taaccüp ve hayretle bakıyordum ve hiçbir cihetle lâyık olmadığım halde, dehşetli kusurlarımla beraber teveccüh-ü âmmenin hikmetini şimdi bildim. Hikmeti de

şudur:

Risale-i Nur’un hakikati ve şakirtlerinin şahs-ı mânevîsi, bu zaman ve zeminde o şiddetli ihtiyacın yüzünü kendine çevirmiş. Benim şahsımın—hizmetitibarıyla binden bir hissesi ancak bulunduğu halde—o harika hakikatin ve o hâlis, muhlis şahsiyetin bir mümessili zannedip o teveccühü gösteriyorlar. Gerçi bu teveccüh hem bana zarar, hem ağır geliyor. Hem de hakkım olmadığı halde hakikat-i Nuriyenin ve şahsiyet-i mâneviyesinin hesabına sükût edip o mânevî zararlara razı oluyordum. Hattâ İmam-ı Ali (r.a.) ve Gavs-ı Âzam (k.s.) gibi bazı evliyanın ilham-ı İlâhî ile bu zamanımızda Kur’ân-ı Hakîmin mu’cize-i mâneviyesinin bir âyinesi olan Risale-i Nur’un hakikatine ve hâlis talebelerinin şahs-ı mânevîsine işaret-i gaybiye ile haber verdikleri içinde benim ehemmiyetsiz şahsımı o hakikate hizmetim cihetiyle nazara almışlar. Ben hata etmişim ki, onların şahsıma ait bir parçacık iltifatlarını bazı yerde te’vil edip Risale-i Nur’a çevirmemişim. Bu hatamın sebebi de, zaafiyetim ve yardımcılarımı ürkütecek esbabın çoğaltılması ve sözlerime itimadı kazanmak için zâhiren şahsıma bir kısmını kabul etmiştim.

Size ihtar ediyorum! Fâni ve kabir kapısındaki çürük şahsımı çürütmeye ihtiyaç yok ve bu kadar ehemmiyet vermeye de lüzum yok. Fakat Risale-i Nur ile mübareze edemezsiniz ve etmeyiniz. Onu mağlûp edemezsiniz. Mübarezede millet ve vatana büyük zarar edersiniz. Fakat şakirtlerini dağıtamazsınız. Çünkü, hakikat-i Kur’âniyenin muhafazası yolunda kırk elli milyon şehid veren bu vatandaki geçmiş ecdatlarımızın ahfadlarına bu zamanda hakikat-i Kur’âniyenin muhafazası ve âlem-i İslâmın nazarında eskisi gibi dindarâne kahramanlıkları terk ettirilmeyecek. Zâhiren çekilseler de, o hâlis şakirtler, ruh u canıyla o hakikate bağlıdırlar. Ve o hakikatin bir âyinesi olan Risale-i Nur’u terkedip, o terk ile vatan ve millet ve âsâyişe zarar vermeyeceklerdir.

Son sözüm,

فَاِنْ تَوَلَّوْ فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ لاَ إِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيم [1]

1. “Ey Peygamber, eğer insanlar senden yüz çevirirse, sen de ki: ‘Allah banayeter. Ondan başka ibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ben Ona tevekkülettim. Yüce Arşın Rabbi de Odur.” Tevbe Sûresi, 9:129.

Bütün vekâletlere, Diyanet dairesine, Temyiz Riyasetine gönderilen bir istidadır

Haşirdeki mahkeme-i kübrâya bir arzuhaldir. Ve dergâh-ı İlâhiyeye bir şekvâdır. Ve bu zamanda Mahkeme-i Temyiz ve istikbaldeki nesl-i âti ve dârülfünunların münevver muallim ve talebeleri dahi dinlesinler. İşte bu yirmi üç senede yüzer işkenceli musibetlerden on tanesini, Âdil Hâkim-i Zülcelâlin dergâh-ı adaletine müştekiyâne takdim ediyorum.

Birincisi: Ben kusurlarımla beraber bu milletin saadetine ve imanının kurtulmasına hayatımı vakfettim. "Ve milyonlarla kahraman başların feda oldukları bir hakikate, yani Kur'ân hakikatine benim başım dahi feda olsun" diye bütün kuvvetimle Risale-i Nur'la çalıştım. Bütün zâlimâne tâziplere karşı tevfik-i İlâhî ile dayandım. Geri çekilmedim.

Ezcümle, bu Afyon hapsimde ve mahkememde başıma gelen çok gaddarâne muamelelerden birisi: Üç defa ve her defasında iki saate yakın, aleyhimizde garazkârâne ve müfteriyâne ittihamnameleri bana ve adaletten teselli bekleyen mâsum Nur talebelerine cebren dinlettirdikleri halde, çok rica ettim, "Beş on dakika bana müsaade ediniz ki, hukukumuzu müdafaa edeyim." Bir iki dakikadan fazla izin vermediler.

Ben yirmi ay tecrid-i mutlakta durdurulduğum halde, yalnız üç dört saat bir iki arkadaşıma izin verildi. Müdafaatımın yazısında az bir parça yardımları oldu. Sonra onlar da men edildi. Pek gaddarâne muameleler içinde cezalandırdılar. Müddeînin bin dereden su toplamak nev'inden ve yanlış mânâ vermekle ve iftiralar ve yalan isnatlarla garazkârâne ve on beş sahifesinde seksen bir hatâsını ispat ettiğim aleyhimizdeki ittihamnamelerini dinlemeye bizi mecbur ettiler. Beni konuşturmadılar. Eğer konuştursalardı, diyecektim:

Hem dininizi inkâr, hem ecdadınızı dalâletle tahkir eden ve Peygamberinizi (a.s.m.) ve Kur'ân'ınızın kanunlarını reddedip kabul etmeyen Yahudî ve Nasranî ve Mecusîlere, hususan şimdi bolşevizm perdesi altındaki anarşist ve mürted ve münafıklara[HAŞİYE-1] hürriyet-i vicdan, hürriyet-i fikir bahanesiyle ilişmediğiniz halde; ve İngiliz gibi Hıristiyanlıkta mutaassıp, cebbar bir hükûmetin daire-i mülkünde ve hâkimiyetinde, milyonlarla Müslümanlar her vakit Kur'ân dersiyle İngilizin bütün bâtıl akîdelerini ve küfrî düsturlarını reddettikleri halde, onlara mahkemeleriyle ilişmediği; ve her hükûmette bulunan muhalifler alenen fikirlerinin neşrinde, o hükûmetlerin mahkemeleri ilişmediği halde; benim kırk senelik hayatımı ve yüz otuz kitabımı ve en mahrem risale ve mektuplarımı, hem

Isparta hükûmeti, hem Denizli Mahkemesi, hem Ankara Ceza Mahkemesi, hem Diyanet Riyaseti, hem iki defa, belki üç defa Mahkeme-i Temyiz tam tetkik ettikleri ve onların ellerinde iki üç sene Risale-i Nur'un mahrem ve gayr-ı mahrem bütün nüshaları kaldığı ve bir küçük cezayı icap edecek birtek maddeyi göstermedikleri, hem bu derece zafiyetim ve mazlumiyetim ve mağlûbiyetim ve ağır şeraitle beraber iki yüz bin hakikî ve fedakâr şakirtlere vatan ve millet ve âsâyiş menfaatinde en kuvvetli ve sağlam ve hakikatli bir rehber olarak kendini gösteren Risale-i Nur'un elinizdeki mecmuaları ve dört yüz sahife müdafaatımız mâsumiyetimizi ispat ettikleri halde, hangi kanun ile, hangi vicdan ile, hangi maslahat ile, hangi suç ile bizi ağır ceza ve pek ağır ihanetler ve tecritlerle mahkûm ediyorsunuz? Elbette mahkeme-i kübrâ-i haşirde sizden sorulacak!..

Haşiye-1 Yâ Üstad! Değil yirmi milyon, üç yüz elli milyon insanların maddî ve manevî hukukunu, Kur'ân'ın nuruyla lillâh için müdafaa etmişsin, Lillâh için olduğuna delil, Cenâb-ı Hak seni Kur'ân'ın hizmetinde muvaffak eyledi. Musa Aleyhisselâm, Firavun'un zulmünden necat bulduğu gibi, Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm da, münafıkların lâşelerini görüp, hususan münafıkların reisini, mübarek kendi eliyle geberterek Cehenneme gönderdiği gibi; Risale-i Nur da Eskişehir'de Risale-i Münâcât, Denizli'de Meyve Risalesi ve Hücceti; Afyon'da bu arzuhâl ile, zındıkanın küfr-ü mutlakının ve şakîlerin canlarını Cehenneme gönderdi. Prensiplerini, rejimlerini yırtarak, dünyanın her köşesinde intişar etti. Elhamdülillâh.

Küçük Ali

İkincisi: Beni cezalandırmak için gösterdikleri bir sebep, benim tesettür, irsiyet, zikrullah, taaddüd-ü zevcat hakkında Kur'ân'ın gayet sarih âyetlerine, medeniyetin itirazlarına karşı onları susturacak tefsirimdir.

On beş sene evvel EskişehirMahkemesine ve Ankara'ya Mahkeme-i Temyize ve tashihe yazdığım ve aleyhimdeki kararnamemde yazdıkları bu gelen fıkrayı, hem haşirde mahkeme-i kübrâya bir şekvâ, hem istikbalde münevver ehl-i maarif heyetine bir ikaz, hem iki defa beraatimizde insaf ve adaletle feryadımızı dinleyen Mahkeme-i Temyize, *el-Hüccetü'z-Zehrâ* ile beraber bir nevi lâyiha-i temyiz, hem beni konuşturmayan ve seksen hatâsını ispat ettiğimiz garazkârâne ittihamname ile beni iki sene ağırceza ve tecrid-i mutlak ve iki sene başka yere nefiy ve göz nezareti hapsiyle mahkûm eden heyete, aynen o fıkrayı tekrar ediyorum:

İşte, ben de adliyenin mahkemesine derim ki: "Bin üç yüz elli senede ve her asırda üç yüz elli milyon Müslümanların hayat-ı içtimaiyesinde kudsî ve hakiki bir düstur-u İlâhîyi, üç yüz elli bin tefsirin tasdiklerine ve ittifaklarına istinaden ve bin üç yüz senede geçmiş ecdadımızın itikadlarına iktidaen tefsir eden bir adamı mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rû-yi zeminde adalet varsa, o kararı red ve bu hükmü nakzedecektir" diye bağırıyorum. Bu asrın sağır kulakları dahi işitsin! Acaba bu zamanın bazı ilcaâtının iktizasıyla muvakkaten kabul edilen bir kısım ecnebî kanunlarını fikren ve ilmen kabul etmeyen ve siyaseti bırakan ve hayat-ı içtimaiyeden çekilen bir adamı, o âyâtın tefsirleriyle suçlu yapmakla, İslâmiyeti inkâr ve dindar ve kahraman bir milyar ecdadımıza ihanet ve milyonlarla tefsirleri ittiham çıkmaz mı?

Üçüncüsü: Mahkûmiyetime gösterdikleri bir sebep, emniyeti ihlâl ve âsâyişi bozmaktır. Pek uzak bir ihtimal ve yüzde, belki binde bir imkânla, hattâ uzak

imkânatı vukuat yerinde koyup bazı mahrem risale ve hususi mektuplardan Risale-i Nur'un yüz bin kelime ve cümlelerinden kırk elli kelimesine yanlış mânâ vererek bir senet gösterip bizi ittiham ve cezalandırdılar.

Ben de bu otuz kırk senelik hayatımı bilenleri ve Nurun binler has şakirtlerini işhad ederek derim: İstanbul'u işgal eden İngilizlerin başkumandanı, İslâm içinde ihtilâf atıp, hattâ Şeyhülislâm ve bir kısım hocaları kandırıp birbiri aleyhine sevk ederek "itilâfçı", "ittihatçı" fırkalarını birbiriyle uğraştırmasıyla Yunanın galebesine ve harekât-ı milliyenin mağlûbiyetine zemin hazırladığı bir sırada, İngiliz ve Yunan aleyhinde *Hutuvât-ı Sitte* eserimi Eşref Edib'in gayretiyle tab' ve neşretmekle o kumandanın dehşetli plânını kıran ve onun idam tehdidine karşı geri çekilmeyen ve Ankara reisleri o hizmeti için onu çağırdıkları halde Ankara'ya kaçmayan ve esarette Rusun başkumandanının idam kararına ehemmiyet vermeyen ve Otuz Bir Mart Hâdisesinde sekiz taburu bir nutukla itaate getiren ve Divan-ı Harb-i Örfîde, mahkemedeki paşaların "Sen de mürtecisin, şeriat istemişsin" diye suallerine karşı, idama beş para kıymet vermeyip, cevaben "Eğer meşrutiyet bir fırkanın istibdadından ibaretse, bütün cin ve ins şahit olsun ki ben mürteciyim ve şeriatın birtek meselesine ruhumu feda etmeye hazırım" diyen ve o büyük zabitleri hayretle takdire sevk edip, idamını beklerken beraatine karar verdikleri ve tahliye olup dönerken, onlara teşekkür etmeyerek "Zâlimler için yaşasın Cehennem!" diye yolda bağıran ve Ankara'da divan-ı riyasette, Mustafa Kemal hiddetle ona dedi: "Biz seni buraya çağırdık ki, bize yüksek fikirler beyan edesin. Sen geldin, namaza dair şeyler yazdın, içimize ihtilaf verdin." Ona karşı, "İmandan sonra en yüksek namazdır. Namaz kılmayan hâindir, hâinin hükmü merduttur" diye kırk elli mebusun huzurunda söyleyen ve o dehşetli kumandan ona bir nevi tarziye verip hiddetini geri aldıran ve altı vilâyet zabıtasınca ve hükûmetçe âsâyişin ihlâline dair birtek maddesi kaydedilmeyen ve yüz binlerle Nur şakirtlerinin hiçbir vukuatı görünmeyen, yalnız bir küçük talebenin, haklı bir müdafaada küçük bir vukuatından başka hiçbir şakirdinden bir cinayet işitilmeyen ve hangi hapse girmişse o mahpusları ıslah eden ve yüz binler Risale-i Nur'dan memlekette intişar etmekle beraber, menfaatten başka hiç bir zararı olmadıklarını yirmi üç senelik hayatının ve üçhükûmet ve mahkemelerin beraatler vermelerinin ve Nurun kıymetini bilenyüz bin şakirtlerinin kavlen ve fiilen tasdiklerinin şehadetiyle ispat eden ve münzevî, mücerred, garip, ihtiyar, fakir ve kendini kabir kapısında gören ve bütün kuvvet ve kanaatiyle fâni şeyleri bırakıp, eski kusuratına bir kefâret ve hayat-ı bâkiyesine bir medar arayan ve dünyanın rütbelerine hiç ehemmiyet vermeyen ve şiddet-i şefkatinden mâsumlara, ihtiyarlara zarar gelmemek için, kendisine zulüm ve tâzip edenlere beddua

etmeyen bir adam hakkında, “Bu ihtiyar münzevi âsâyişi bozar, emniyeti ihlâl eder. Ve maksadı dünya entrikalarıdır ve muhabereleri dünya içindir. Öyle ise suçludur” diyenler ve onu pek ağır şerait altında mahkûm edenler, elbette yerden göğe kadar suçludur, mahkeme-i kübrâda hesabını verecekler!

Acaba bir nutuk ile, isyan eden sekiz taburu itaate getiren ve kırk sene evvel bir makalesiyle binler adamı kendine taraftar yapan ve mezkûr üç dehşetli kumandanlara karşı korkmayan ve dalkavukluk yapmayan ve mahkemelerde, “Başımdaki saçlarım adedince başlarım bulunsa ve her gün biri kesilse, zındıkaya ve dalâlete teslim-i silâh edip vatan ve millet ve İslâmiyete hıyanet etmem, hakikat-i Kur’ân’a feda olan bu başımı zâlimlere eğmem” diyen ve Emirdağı’nda beş on âhiret kardeşi ve üç dört hizmetçilerden başka kimse ile alâkadar olmayan bir adam hakkında, ittihamnamede, “Bu Said Emirdağı’nda gizli çalışmış,

âsâyişe zarar vermek fikriyle orada bir kısım halkları zehirlemiş. Yirmi adam da etrafında onu medhedip hususî mektuplar yazdıkları gösteriyor ki, o adam inkılâp ve hükûmet aleyhinde gizli bir siyaset çeviriyor” diyerek emsalsiz bir adavet ve ihanetlerle iki sene hapse sokmak ve hapiste tecrid-i mutlakla ve mahkemede konuşturmamakla tâzip edenler ne derece haktan ve adaletten ve insaftan uzak düştüklerini vicdanlarına havale ediyorum.

Hiç mümkün müdür ki, böyle haddinden yüz derece ziyade teveccüh-ü âmmeye mazhar ve bir nutuk ile binler adamı itaate getiren ve bir makaleyle binlerle insanları İttihad-ı Muhammedî (a.s.m.) Cemiyetine iltihak ettiren ve Ayasofya Camiinde elli bin adama takdirle nutkunu dinlettiren bir adam, üç sene Emirdağı’nda çalışsın, yalnız beş on adamı kandırsın ve âhiret işini bırakıp siyaset entrikalarıyla uğraşsın, yakın olduğu kabrine nurlar yerine lüzumsuz zulmetler doldursun. Hiç kàbil midir? Elbette şeytan dahi bunu kimseye kabul ettiremez.

Dördüncüsü: Şapka giymediğimi mahkûmiyetime ehemmiyetli bir sebep göstermeleridir. Beni konuşturmadılar. Yoksa beni cezalandırmaya çalışanlara diyecektim ki:

Üç ay Kastamonu’da polisler ve komiser karakolunda misafir kaldım. Hiçbir vakit banademediler, “Şapkayı başına koy.” Ve üç mahkemede şapkayı başımakoymadığım ve başımı mahkemede açmadığım halde bana ilişmedikleri veyirmi üç sene bazı dinsiz zâlimlerin o bahaneyle bana gayr-ı resmî çoksıkıntılı ve ağır bir nevi ceza çektirdikleri ve çocuklar ve kadınlar ve ekseri köylüler ve dairelerde memurlar ve bere giyenler şapka giymeye mecbur olmadıkları ve hiçbir maddî maslahat, giymesinde bulunmadığı halde, benim gibi bir münzevî,

bütün müçtehidlerin ve umum şeyhülislâmların yasak ettikleri bir serpuşu giymediğim bahanesiyle ve uydurmalar ilâvesiyle yirmi sene cezasını çektiğim ve libasa ait mânâsız bir âdetle tekrar beni cezalandırmaya çalışan ve çarşıda, Ramazan'da, gündüzde rakı içip namaz kılmayanları "hürriyet-i şahsiye var" diye kendine kıyas edip ilişmediği halde, bu derece şiddet ve tekrarla ve ısrarla beni kıyafetim için suçlandırmaya çalışan, elbette ölümün idam-ı ebedîsini ve kabrin daimî haps-i münferidini gördükten sonra, mahkeme-i kübrâda ondan bu hatâsı sorulacak.

Beşincisi: Otuz üç âyât-ı Kur'âniyenin tahsinkârâne işaretine mazhariyeti; ve İmam-ı Ali (Kerremallahu Vechehu) ve Gavs-ı Âzam (Kuddise Sırruhu) gibi evliyanın takdirlerini ve yüz bin ehl-i imanın tasdiklerini ve yirmi senede millete, vatana zararsız pek çok menfaatli bir mertebeyi kazandıran Risale-i Nur'u, sinek kanadı gibi bahanelerle, bazı riselelerinin müsaderesine, hattâ dört yüz sahife ve yüz bin adamın imanlarını kurtaran ve kuvvetlendiren *Zülfikar, Mu'cizât-ı Ahmediye mecmuası*nı, eskiden yazılmış ve mürûr-u zaman ve af kanunları görmüş iki âyetin tam haklı tefsirine dair iki sahifeyi bahane ederek, o pek çok menfaatli ve kıymettar mecmuanın müsaderesine sebep oldukları gibi, şimdi de Nurun kıymettar risalelerini, herbirisinden bin kelime içinde bir iki kelimeye yanlış mânâ vermekle, o bin menfaatli risalenin müsaderesine çalışıldığını, bu üçüncü iddianameyi işiten ve neşrettiğimiz kararnameyi gören tasdik eder. Biz dahi,

(إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) لِكُلِّ مُصِيبَةٍ[1]

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ[2]

deriz.

1. Biz her türlü musîbet karşısında şöyle deriz: "Biz Allah'ın kullarıyız;sonunda yine Ona döneceğiz. (Bakara Sûresi, 2:156)".
2. "Allah bize yeter; O ne güzel vekildir." Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

Altıncısı: Nurun şakirtlerinden bazılarının Nurlardan fevkalâde iman hüccetlerini ve sarsılmaz, aynelyakîn ulûm-u imaniyeyi görüp istifade ettiklerinden, bu bîçare tercümanına bir nevi teşvik ve tebrik ve takdir ve teşekkür nev'inde ziyade hüsn-ü zan ile müfritâne methetmeleriyle beni suçlu gösterene derim:

Ben âciz, zayıf, gurbette, menfî, yarım ümmî, aleyhimde propaganda ile halkı benden ürkütmek hâleti içinde Kur'ân'ın ilâçlarından ve imanî ve kudsî hakikatlerinden dertlerime tam derman olarak kendime bulduğum zaman, bu millete ve bu vatan evlâtlarına dahi tam bir ilâç olacağına kanaat getirdiğim için, o kıymettar hakîkatleri kaleme aldım. Hattım pek noksan olmasından,

yardımcılara pekçok muhtaç iken, inâyet-i İlahîye, bana sâdık, has, metîn yardımcıları verdi. Elbette ben, onların hüsn-ü zanlarını ve samîmâne medihlerini bütün bütün reddetmek ve hatırlarını tekdir ile kırmak, o hazîne-i Kur'âniyeden alınan Nurlara bir ihânet ve adâvet hükmüne geçer. Ve o elmas kalemli ve kahraman kalbli muâvinleri kaçıracak diye, onların, âdî, müflis şahsıma karşı medh ü senâlarını, asıl mal sahibi ve bir mânevî mu'cize-i Kur'âniye olan Risâle-i Nur'a ve has şâkirtlerinin şahsiyet-i mâneviyesine çeviriyordum. Benim haddimden yüz derece ziyâde hisse veriyorsunuz, diye bir cihette hatırlarını kırıyordum. Acaba hiçbir kanun, müstenkif ve râzı olmayan bir adamı, başkaların onu methetmesiyle suçlu yapar mı ki, kanun nâmına hareket eden resmî memur beni suçlu yapıyor?

Hem neşrettiğimiz-aleyhimizde yazılan-kararnâmenin elli dördüncü sahifesinde, "Âhirzamanın o büyük şahsı neslen Âl-i Beytten olacak; biz Nur Şâkirtleri, ancak mânevî Âl-i Beytten sayılabiliriz;" hem, "Nurun mesleğinde hiçbir cihette benlik, şahsiyet ve şahsî makamları arzu etmek, şân ü şeref kazanmak olmaz.

Nurdaki ihlâsı bozmamak için, uhrevî makamât dahi bana verilse, bırakmaya kendimi mecbur bilirim" denmektedir diye, kararnâmede yazdıkları; ve yine kararnâmede, yirmi ikinci ve üçüncü sahifesinde, "Kusurunu bilmek, fakr ve aczini anlamak, tezellül ile dergâh-ı İlahîye ilticâ etmek ki, o şahsiyetle kendimi herkesten ziyâde bîçare, âciz, kusurlu görüyorum. O halde, bütün halk beni medh ü senâ etse, beni inandıramazlar ki, iyiyim, sahib-i kemâlim. Sizi bütün bütün kaçırmamak için, üçüncü hakîki şahsiyetimin gizli, çok fenalıklarını ve sû-i hallerini söylemeyeceğim. Cenâb-ı Hak inâyetiyle, en ednâ bir nefer gibi, bu şahsımı, esrâr-ı Kur'âniyede istihdam ediyor. Yüz bin şükür olsun. Nefis cümleden ednâ, vazife cümleden âlâ" fıkrasını, kararname yazdığı halde, beni başka bir zâtların methiyle ve Risale-i Nur mânâsıyla büyük bir hidâyet edici vasfını vermekle beni suçlu yapanlar, elbette bu hatânın cezasını dehşetli çekmeye müstehak olurlar.

Yedincisi: Biz ve umum Nur Risaleleri, Denizli ve Ankara ağırcezalarının ve Temyiz mahkemelerinin ittifakıyla beraat ettiğimiz ve umum risale ve mektuplarımızı bize iade ettikleri ve Temyizin bozma kararında, Denizli beraatinde faraza bir hatâ dahi olsa, o beraat ve hüküm kat'iyet kesb etmiş; daha tekrar muhakeme edilmez" dedikleri halde, ben Emirdağı'nda üç sene münzevî ve iki üç terzi çırağı nöbetle bana hizmet ve pek nadir olarak beş on dakika bazı dindar zâtlardan başka zaruret olmadan konuşmayan ve tek bir yere Nurlara teşvik için haftada birtek mektuptan başka göndermeyen ve kendi müftükardeşine üç senede üç mektuptan başka yazmayan ve yirmi otuz

senedenberi devam eden telifini bırakan yalnız bütün ehl-i Kur’ân ve imana menfaatli yirmi sahifelik iki nükte—biri Kur’ân’daki tekrarların hikmetini, diğeri melekler hakkında—bazı mes’elelerden başka hiçbir risale daha telif etmeyen, yalnız mahkemelerin iade ettikleri risalelerin büyük mecmualar yapılmasına ve eski harfle tab edilen *Âyetü’l-Kübrâ’*nın beş yüz nüshası mahkeme tarafından bize teslim edildiğinden ve teksir makinesi resmen yasak olmadığından, âlem-i İslâmın istifadesi fikriyle kardeşlerime neşir için teksirine izin vererek onların tashihleriyle meşgul olan ve kat’iyen hiçbir siyasetle alâkadar olmayan ve memleketine gitmek için resmen izin verildiği halde, bütün menfîlere muhalif olarak, dünyaya ve siyasete karışmamak için sıkıntılı bir gurbeti kabul edip memleketine gitmeyen bir adam hakkında, bu üçüncü ittihamnamedeki asılsız isnatlar ve yalan bahisler ve yanlış mânâlar ile o adamı suçlu yapmayaçalışanda—şimdilik söylemeyeceğim—dehşetli iki mânâ hükmettiğini, buyirmi ayda bana karşı muamelesi ispat ediyor. Ben de derim: Kabir ve sakar yeter; mahkeme-i kübrâya havale ediyorum.

Sekizincisi: “Beşinci Şuâ”, iki sene Denizlive Ankara mahkemelerinin ellerinde kalıp sonra bize iade ettiklerinden, Denizli Mahkemesinde beraatimizi netice veren müdafaatımla beraber “Siracü’n-Nur” âhirinde yazılmış. Gerçi evvelce mahrem tutuyorduk; fakat madem mahkemeler onu teşhir edip beraatle bize iade ettiler. Demek bir zararı yoktur diye teksirine izin verdim. Ve o “Beşinci Şuânın” aslı, otuz kırk sene evvel yazılmış müteşabih hadîslerdir; fakat ümmette eskiden beri intişar eden bir kısmına gerçi bazı ehl-i hadîs bir zaafiyet isnad etmişler, fakat zâhirî mânâları medâr-ı itiraz olmasından, sırf ehl-i imanı şüphelerden kurtarmak için yazıldığı halde, bir zaman sonra onun harika te’villerinin bir kısmı gözlere göründüğü için biz onu mahrem tuttuk, tâ yanlış mânâ verilmesin. Sonra, müteaddit mahkemeler onu tetkik edip teşhirine sebep olmakla beraber, bize iade ettikleri halde, şimdi beni tekraronunla suçlu yapmak ne kadar adaletten, haktan, insaftan uzak olduğunu,bizi kanaat-ı vicdaniye ile mahkûm edenlerin vicdanlarına ve onları dahi mahkeme-i kübrâya havale ederek, [1] حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ deriz.

Dokuzuncusu: Çok mühimdir. Fakat bizi mahkûm edenlerin, Risale-i Nur’u mütalâalarının hatırı için, onları kızdırmamak fikriyle yazmadım.

Onuncusu: Kuvvetli ve ehemmiyetlidir. Fakat yine onları küstürmemek niyetiyle şimdilik yazmadım.[HAŞİYE-1]

1. “Allah bize yeter; O ne güzel vekildir.” Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

Haşiye-1 Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Mu’cize-i Kübrâ-yı Mi’racıyla, cin ve inse ve melâikeye Nübüvvetini gösterdiği ve müşrikîne ve münafıklara karşı, erkân-ı îmâniyenin kutbu olan Zât-ı Zülcelâli, Cenneti ve Cehennemi bizzat gözüyle müşahede edip, Mehammedü’l-Emîn ismiyle müsemma olan Zât-ı mübarekiyle, Cenâb-ı Hakkın varlığını ve haşri ve Mahkeme-i Kübrayı bütün cin ve inse haber verdiği gibi, Risale-i Nur da, “Haşirdeki Mahkeme-i Kübraya Bir Arzuhâl” olan bu risale ile bu asrın îmânî, itikadî olan istinad noktaları sarsıldığından, şek ve şüpheye düşen ehl-i îmana ve ehl-i vukuf ve ehl-i hakimlere, Cenâb-ı Hakkın varlığını ve adaletini, Mahkeme-i Kübrayı ve haşri, âlem-i gaybı, âlem-i şehadete getirip, kat’iyyen, asla şek ve şüphe olmayacak derecede dalâlete, küfr-ü mutlaka düşenlere Cehennemi ve ehl-i imana da Cenneti, bu dünyada gözlere göstermiştir. Bütün nev’-i beşere îman-ı tahkikîyi hakkalyakîn ispat etmiştir. Cenâb-ı Hak, Risale-i Nur Müellifi Üstadımızdan ebediyen razı olsun, âmin…

Bediüzzaman Said Nursî'nin Afyon hapishanesinde tecrid-i mutlakta iken talebelerine yazdığı mektuplardan bazı kısımlar[HAŞİYE-1]

وَبِهِ نَسْتَعِينُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sizi tâziye değil, belki tebrik ediyorum. Madem kader-i İlâhî bizi bu üçüncü medrese-i Yusufiyeye bir hikmet için sevk etti ve bir kısım rızkımızı bize burada yedirecek ve rızkımız bizi buraya çağırdı. Ve madem şimdiye kadar kat'î tecrübelerle عَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ [2] sırrına inâyet-i İlâhiye bizi mazhar etmiş. Ve madem medrese-i Yusufiyedeki yeni kardeşlerimiz herkesten ziyade Nurlardaki teselliye muhtaçtırlarve adliyeciler, memurlardan ziyade Nur kaidelerine ve sair kudsî kanunlarına ihtiyaçları var. Ve madem Nur nüshaları pek kesretle hariçteki vazifenizi görüyorlar ve fütuhatları tevakkuf etmiyor. Ve madem burada herbir fâni saat, bâki ibadet saatleri hükmüne geçer. Elbette biz bu hâdiseden, mezkûr noktalar için kemâl-i sabır ve metanet içinde mesrurâne şükretmemiz lâzımdır. Denizli hapsinde teselli için yazdığımız bütün o küçük mektupları size de aynen tekrar ederim. İnşaallah o hakikatli fıkralar sizi de mütesellî ederler.

Said Nursî

1. Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. Ve ancak Onunla yardım dileriz.
2. "Belki sevmediğiniz şey hakkınızda hayırlıdır." Bakara Sûresi, 2:216.

وَبِهِ نَسْتَعِينُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Benim şahsıma edilen eziyet ve ihanetlerden müteessir olmayınız. Çünkü Risale-i Nur'da bir kusur bulamıyorlar, onun bedeline benimehemmiyetsiz ve çok kusurlu şahsımla uğraşıyorlar. Ben bundan memnunum.Risale-i Nur'un selâmetine ve şerefine binler şahsî elemler, belâlar, tahkirler görsem, yine müftehirâne şükretmek, Nurdan aldığım dersin muktezasıdır. Ve onun için bana bu cihette acımayınız.

Saniyen: Pek geniş ve şiddetli ve merhametsiz bu taarruz ve hücum, şimdilik yirmiden bire indi. Binler haslar yerinde birkaç zât ve yüz binler alâkadarlar bedeline mahdut birkaç yeni kardeşleri topladılar. Demek inâyet-i İlâhiye ile pek hafif bir surete çevrilmiş.

Salisen: İnâyet-i Rabbâniye ile, iki sene aleyhimizde plân çeviren sabık vali def oldu. Ve aleyhimizde pek ziyade evhamlandırılan Dahiliye Vekilinin, hemşehriliği ve nesilce cedleri ziyade dindarlık cihetiyle, bu dehşetli hücumu pek çok hafifleştirdiğine kuvvetli bir ihtimal var. Onun için meyus olmayınız ve telâş etmeyiniz.

Rabian: Pek çok tecrübelerle ve hâdiselerle kat'î kanaat verecek bir tarzda, Risale-i Nur'un ağlamasıyla ya zemin titriyor veya hava ağlıyor. Gözümüzle çok gördüğümüz ve kısmen mahkemede dahi ispat ettiğimiz gibi, tahminimce bu kış emsalsiz bir tarzda, yaz gibi bidayette gülmesi, Risale-i Nur'un perde altında teksir makinesiyle gülmesine ve intişarına tevafuku; ve her tarafta taharri ve müsadere endişesiyle tevakkufla ağlamasına, birden bire kış dehşetli hiddeti ve ağlamasıyla tetabuku kuvvetli bir emaredir ki, hakikat-i Kur'âniyenin bu asırda parlak bir mu'cize-i kübrâsıdır, zemin ve kâinat onun ile alâkadar...

Said Nursî

1. Ve ancak Onunla yardım dileriz.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Garip ve lâtif bir hâlimi beyan etmek lâzım geldi.

...Bir zaman meşhur bir allâmeyi, harbin müteaddit cephesinde cihada gidenler görmüşler, ona demişler. O da demiş: “Bana sevap kazandırmak ve derslerimden ehl-i imana istifade ettirmek için benim şeklimde bazı evliyalar benim yerimde işler görmüşler.” Aynen bunun gibi, Denizli’de camilerde beni gördükleri, hattâ resmen ihbar edilmiş ve müdür ve gardiyana aksetmiş. Bazıları telâş ederek, “Kim ona hapishane kapısını açıyor?” demişler. Hem burada dahi aynen öyleoluyor. Halbuki benim çok kusurlu, ehemmiyetsiz şahsiyetime pek cüz’î bir harika isnadına bedel, Risale-i Nur’un harikalarını ispat edip gösteren *Sikke-i Gaybî* Mecmuası yüz derece, belki bin derece ziyade Nurlara itimat kazandırır ve makbuliyetine imza basar. Hususan Nurun kahraman talebeleri, hakikaten hârika halleri ve kalemleriyle imza basıyorlar.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Risale-i Nur benim bedelime sizlerle görüşür, derse müştak yeni kardeşlerimize güzelce ders verir. Nurlarla ya okumak veya okutmak veya yazmak suretindeki meşguliyet, tecrübelerle kalbe ferah, ruha rahat, rızka bereket, vücuda sıhhat veriyor. Şimdi Hüsrev gibi Nur kahramanı size ihsan edildi. İnşaallah bu medrese-i Yusufiye dahi, Medresetü'z-Zehrânın bir mübarek dershanesi olacak. Ben şimdiye kadar Hüsrev'i ehl-i dünyaya tam göstermiyordum, gizlerdim. Fakat neşredilen mecmualar, onu ehl-i siyasete tamamıyla gösterdi, gizli birşey kalmadı. Onun için, ben hem o, daha gizlemek değil, lüzum ise aynı hakikat beyan edilecek. Fakat şimdilik karşımızda hakikati dinleyecekler içinde dehşetli ve tezahür etmiş iki muannid, hem zındık, hem komünist hesabına—biri Emirdağı'nda mâlum olmuş, biri de burada—gayet dessasâne, aleyhimizde iftiralarla memurları ürkütmeye çalışıyorlar. Onun için biz şimdilik çok ihtiyat edip telâş etmemek ve inâyet-i İlâhiyenin imdadımıza gelmesini tevekkülle beklemek lâzımdır.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim

Ben hem Risale-i Nur'u, hem sizleri, hem kendimi, Hüsrev ve Hıfzı ve Bartınlı Seyyid'in kıymettar müjdeleriyle hem tebrik, hem tebşir ediyorum. Evet, bu sene hacca gidenler, Mekke-i Mükerremede Nurun kuvvetli mecmualarını büyük âlimlerin hem Arapça, hem Hintçe tercüme ve neşre çalışmaları gibi, Medine-i Münevverede dahi o derece makbul olmuş ki, Ravza-i Mutahharanın Makber-i Saadeti üstünde konulmuş. Hacı Seyyid, kendi gözüyle Asâ-yı Mûsâ mecmuasını kabr-i Peygamberî (a.s.m.) üzerinde görmüş. Demek makbul-ü Nebevî olmuş ve rıza-yı Muhammedî Aleyhissalâtü Vesselâm dairesine girmiş. Hem niyet ettiğimiz ve buradan giden hacılara dediğimiz gibi, Nurlar bizim bedelimize o mübarek makamları ziyaret etmişler. Hadsiz şükür olsun, Nurun kahramanları bu mecmuaları tashihli olarak neşretmeleriyle, pekçok faidelerinden birisi de; beni tashih vazifesinden ve merakından kurtardığı gibi, kalemle yazılan sair nüshalara tam bir me'haz olmak cihetinde yüzer tashihçi hükmüne geçtiler. Cenâb-ı Erhamürrâhimîn o mecmuaların herbir harfine mukàbil onların defter-i hasenatlarına bin hasene yazdırsın. Âmin, âmin, âmin.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim ve hapis arkadaşlarım,

Evvelâ: Sureten görüşmediğimizden merak etmeyiniz. Bizler mânen her zaman görüşüyoruz.Benim ehemmiyetsiz şahsıma bedel, Nurdan elinize geçen hangi risaleyi okusanız veya dinleseniz benim âdi şahsım yerine, Kur'ân'ın bir hâdimi haysiyetiyle, benimle o risale içinde sohbet edersiniz. Zaten ben de sizinle bütün dualarımda ve yazılarınızda ve alâkanızda hayalimde görüşüyorum ve bir dairede beraber bulunmamızdan her vakit görüşüyoruz gibidir.

Saniyen: Bu yeni medrese-i Yusufiyedeki Risale-i Nur'un yeni talebelerine deriz: Kuvvetli hüccetlerle, hattâ ehl-i vukufu da teslime mecbur eden işârât-ı Kur'âniye ile "Nurun sadık şakirtleri imanla kabre girecekler. Hem şirket-i mâneviye-i Nuriyenin feyziyle, herbir şakirt derecesine göre umum kardeşlerinin mânevî kazançlarına ve dualarına hissedar olur. Güya âdetâ binler dil ile istiğfar eder, ibadet eder." Bu iki faide ve netice, bu acîp zamanda bütün zahmetleri, sıkıntıları hiçe indirir, pekçok ucuz olarak o iki kıymettar kârları sadık müşterilerine verir.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Afyon müdafaanamesinin hem bize, hem bu Nurlara, hem bu memlekete, hem âlem-i İslâma alâkadar ehemmiyetli hakikatleri var. Herhalde bunu yeni hurufla beş on nüsha çıkarmak lâzımdır, tâ Ankara makamatına gönderilsin. Bizi tahliye ve tecziye etseler de hiç ehemmiyeti yok. Şimdi vazifemiz, o müdafaattaki hakikatleri hem hükûmete, hem adliyelere, hem millete bildirmektir.Belki de kader-i İlâhînin bizi bu dershaneye sevketmesinin bir hikmeti de budur. Mümkün olduğu kadar çabuk makine ile çıksın. Bizi bugün tahliye etseler, biz yine onu bu makamata vermeye mecburuz. Sizi aldatıp tehir edilmesin. Artık yeter, aynı mesele için on beş senede üç defa bu eşedd-i zulüm ve bahaneler ve emsalsiz işkencelere karşı son müdafaamız olsun. Madem kanunen kendimizi müdafaa etmek için sabık mahkemelerde makineyi bize vermişler; burada o hakkımızı bizden hiç bir kanunla men edemezler. Eğer resmen çare bulmadınız ise, hariçten bizim avukat herşeyden evvel bunun makine ile beş nüshasını çıkarsın; hem sıhhatine çok dikkat edilsin.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugün benim pencerelerimi mıhlamalarının sebebi, mahpuslarla mürafaa ve selâmlaşmamaktır. Zâhirde başka bahane gösterdiler. Hiç merak etmeyiniz. Bilâkis, benim ehemmiyetsiz şahsımla meşgul olup Nurlara ve talebelerine çoksıkıntı vermediklerinden, beni cidden ve kalben onların şahsımıihanetler ve işkencelerle tazip etmeleri, Nurların ve sizlerin bedeline olduğu ve bir derece Nurlara ilişmemeleri cihetinde memnunum ve sabır içinde şükrederim. Merak etmiyorum; siz dahi hiç müteessir olmayınız. Gizli düşmanlarımız memurların nazar-ı dikkatini şahsıma çevirmesinden, Nurların ve talebelerinin selâmet ve maslahatları noktasında bir inâyet ve bir hayır var diye kanaatim var. Bazı kardeşlerimiz hiddet edip dokunaklı konuşmasınlar. Hem ihtiyatla hareket etsinler ve telâş etmesinler, hem herkese bu mes'eleden bahis açmasınlar. Çünkü, safdil kardeşlerimiz ve ihtiyata daha alışmayan yeni kardeşlerimizin sözlerinden mânâ çıkaran casuslarbulunur. Habbeyi kubbe yapar, ihbar edebilir. Şimdi vaziyetimiz şakakaldırmıyor. Bununla beraber, hiç endişe etmeyiniz. Biz inâyet-i İlâhiye altındayız ve bütün meşakkatlere karşı kemâl-i sabırla, belki şükürle mukabele etmeye azmetmişiz. Bir dirhem zahmet, bir batman rahmet ve sevabı netice verdiğinden, şükür etmeye mükellefiz.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

İki ehemmiyetli sebep ve bir kuvvetli ihtara binaen, ben bütün vazife-i müdafaatı buraya gelen ve gelecek Nur erkânlarına bırakmaya kalben mecbur oldum. Hususan [خ, ر, ط, ف, ص] [2]

Birinci sebep: Ben hem sorgu dairesinde hem çok emarelerden kat'î bildim ki, bana karşı ellerinden geldiği kadar müşkülât yapmaya ve fikren onlara galebe etmemden kaçmaya çalışıyorlar ve resmen de onlara iş'ar var. Güya ben konuşsam, mahkemeleri ilzam edecek derecede ve diplomatlarısusturacak bir iktidar-ı ilmî ve siyasî göstereceğim diye, benimkonuşmama bahanelerle mâni oluyorlar. Hattâ sorguda bir suale karşıdedim: "Tahattur edemiyorum." O hâkim taaccüp ve hayretle dedi: "Seningibi fevkalâde acîp zekâvet ve ilim sahibi nasıl unutur?" Onlar Risale-i Nur'un hârika yüksekliklerini ve ilmî tahkikatını benim fikrimden zannedip dehşet almışlar. Beni konuşturmak istemiyorlar. Hem güya benimle kim görüşse birden Nurun fedakâr bir talebesi olur. Onun için beni görüştürmüyorlar. Hattâ Diyanet Reisi dahi demiş: "Kim onunla görüşse ona kapılır. Cazibesi kuvvetlidir."

Demek şimdi işimi de sizlere bırakmaya maslahatımız iktiza ediyor. Ve yanınızdaki yeni ve eski müdafaatlarım benim bedelime sizin meşveretinize iştirak eder, o kâfidir.

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.
2. Hüsrev, Refet, Tahirî, Feyzi, Sabri.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugün mânevî bir ihtarla sizin hesabınıza bir telâş, bir hüzün bana geldi. Çabuk çıkmak isteyen ve derd-i maişet için endişe eden kardeşlerimizin hakikaten beni müteellim ve mahzun ettiği ayni dakikada bir mübarek hatıra ile bir hakikat ve bir müjde kalbe geldi ki: Beş günden sonra çok mübarek ve çok sevaplı ibadet ayları olan şuhûr-u selâse gelecekler. Her hasenenin sevabı başka vakitte on ise, Receb-i Şerifte yüzden geçer, Şâban-ı Muazzamda üç yüzden ziyade ve Ramazan-ı Mübarekte bine çıkar ve Cuma gecelerinde binlere ve Leyle-i Kadirde otuz bine çıkar. Bu pekçok uhrevî faideleri kazandıran ticaret-i uhreviyenin bir kudsî pazarı ve ehl-i hakikat ve ibadet için mümtaz bir meşheri ve üç ayda seksen sene bir ömrü ehl-i imana temin eden şuhûr-u selâseyi böyle bire on kâr veren medrese-i Yusufiyede geçirmek, elbette büyük bir kârdır. Ne kadar zahmet çekilse ayn-ı rahmettir.

İbadet cihetinde böyle olduğu gibi, Nur hizmeti dahi nisbeten—kemiyet değilse de keyfiyet itibarıyla—bire beştir. Çünkü bu misafirhanede mütemadiyen giren ve çıkanlar, Nurun derslerinin intişarına bir vasıtadır. Bazan bir adamın ihlâsı, yirmi adam kadar faide verir. Hem Nurun sırr-ı ihlâsı, siyasetkârâne kahramanlık damarını taşıyan, Nurun tesellilerine pekçok muhtaç bulunan mahpus biçareler içinde intişarı için bir parça zahmet ve sıkıntı olsa da, ehemmiyeti yok. Derd-i maişet ciheti ise: Zaten bu üç ay âhiret pazarı olmasından, herbiriniz çok şakirtlerin bedeline, hattâ bazınız bin adamın yerinde buraya girdiğinden, elbette sizin haricî işlerinize yardımları olur diye tamamıyla ferahlandım ve bayrama kadar burada bulunmak büyük bir nimettir bildim.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Bazı emarelerle bildim ki, gizli düşmanlarımız, Nurların kıymetini düşürmek fikriyle, siyaset mânâsını hatırlatan Mehdilik dâvâsını tevehhüm ile, güya Nurlar buna bir âlettir diye, çok asılsız bahaneleri araştırıyorlar. Belki benim şahsıma karşı bu işkenceler, bu evhamlarından ileri geliyor. Ben, o gizli zâlim düşmanlara ve onları aleyhimizde dinleyenlere derim: Hâşâ, sümme hâşâ! Hiçbir vakit böyle haddimden tecavüz edip iman hakikatlarını şahsiyetime bir makam-ı şan ü şeref kazandırmaya âlet etmediğime bu yetmiş beş, hususan otuz senelik hayatım ve yüz otuz Nur Risaleleri ve benim ile tam arkadaşlık eden binler zâtlar şehadet ederler.

Evet, Nur şakirtleri biliyorlar ve mahkemelerde hüccetlerini göstermişim ki, şahsıma değil bir makam, şan ü şeref ve şöhret vermek ve uhrevî ve mânevî bir mertebe kazandırmak, belki bütün kanaat ve kuvvetimle ehl-i imana bir hizmet-i imaniye yapmak için, değil yalnız dünya hayatımı ve fâni makamatımı, belki lüzum olsa âhiret hayatımı ve herkesin aradığı uhrevî, bâkî mertebelerini feda etmeyi, hattâ Cehennemden bazı biçareleri kurtarmaya vesile olmak için, lüzum olsa Cenneti bırakıp Cehenneme girmeyi kabul ettiğimi hakiki kardeşlerim bildikleri gibi—mahkemelerde dahi bir cihette ispat ettiğim halde—beni bu ittihamla, Nur ve iman hizmetime bir ihlâssızlık isnat etmekle ve Nurların kıymetlerini tenzil etmekle milleti onun büyük hakikatlerinden mahrum etmektir.

Acaba bu bedbahtlar, dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi, “Dini ve imanı dünyaya âlet ediyor” tevehhümüyle, dünyadaki ehl-i dalâlete meydan okuyan ve hizmet-i imaniye yolunda hem dünyevî, hem lüzum olsa, uhrevî hayatlarını feda eden ve mahkemelerde dâvâ ettiği gibi, bir tek hakikat-ı imaniyeyi dünya saltanatı ile değiştirmeyen ve siyasetten ve siyaseti işmam eden maddî ve mânevî mertebelerden, ihlâs sırrıyla, bütün kuvvetiyle kaçan ve yirmi sene emsalsiz işkencelere tahammül eden ve siyasete, meslek itibariyle, tenezzül etmeyen ve kendini nefsiitibariyle talebelerinden çok aşağı bilen ve onlardan daima himmet ve dua bekleyen ve kendi nefsini çok biçare ve ehemmiyetsiz itikad eden bir adam hakkında, bazı hâlis kardeşleri, Risale-i Nur’dan aldıkları fevkalâde kuvve-i imaniyeyi, onun tercümanı olan o biçareye—tercümanlık münasebetiyle—Nurların bazı faziletlerini ona isnat etmek ve hiçbir siyaset hatırına gelmeyerek yüksek makamlar vermek ve haddinden bin derece ziyade hüsn-ü zan etmek, eskiden beri, üstad ve talebeler mabeyninde câri ve itiraz

edilmeyen bir makbul adet ile, teşekkür mânâsında pek fazla medh-ü sena etmek, hiçbir kanunla suç olabilir mi?

Gerçi mübalâğa itibariyle hakikata bir cihette muhaliftir, fakat, kimsesiz, garip ve düşmanları pek çok ve onun yardımcılarını kaçıracak çok esbap varken, insafsız çok muterizlere karşı, sırf yardımcılarının kuvve-i mâneviyelerini takviye etmek ve kaçmaktan kurtarmak ve mübalâğalı medhedenlerin şevklerini kırmamak için, onların medihlerini Nura çevirip bütün bütün reddetmediği halde, onun bu kabir kapısındaki hizmet-i imaniyesini dünya cihetine çevirmeye çalışan bazı resmî memurların ne derece kanundan, insaftan uzak düştükleri anlaşılır.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Hiç telâş ve merak etmeyiniz. Hakkımızdaki her hadisede, hem perde altında, hem neticeler itibarıyla, hem rahmet ve inayetin iltifatları ve tebessümleri, hem kader ve kısmetin ve adalet ve şefkatin terbiyeleri var olduğu kat'î ve mükerrer tecrübelerle tahakkuk ettiğinden, biz en acı vaziyet ve sıkıntılara karşı, kemal-i sabır içinde şükretmekle mükellefiz. Ve ciltleri ve derileri soyulan "Cercis Aleyhisselâm" gibi, binler, milyonlar hakikat mücahitlerinin hakaik-i imaniyenin kudsî hizmetinin bir nümunesine mazhar olan Nur şakirtlerinin çektikleri zahmetler, o eski zatların zahmetlerine nispeten binde bir olmaz. Ve ücret ve kazanç cihetinde, inşaallah birdirler ve beraberdirler.

Saniyen: On bir defa bana suikast eden ve dört defa mahkemeleri aleyhimize sevk edip üç defa hapse sokan gizli düşmanlarımızın Nurlar hakkında plânları akîm kaldığından, bütün desiseleriyle, ehemmiyetsiz şahsıma karşı sıkıntı, tecrid-i mutlak ve kimse ile temas etmemek ve damarıma dokundurmakla işkenceler verdirmeye çalışıyorlar. Ben de, o işkencelerin altında inayetin iltifatını görüp tahammül ederek şükrederim. Zannederim, herbirinizden vücutça on derece zayıf ve on derece ziyade sıkıntılarıma karşı tahammülüm, sizin gibi kuvvetli ve âlicenap zatların, küçücük ve geçici ve cüz'î sıkıntılarınızı nazarınızda hiçe indirir diye, daha size tesellî vermeye lüzum görmüyorum.

Salisen: Şimdi, şahsımı çürütmeye çalıştıklarından ve sıktıklarından ve ihanet ettiklerinden dolayı sıkılmayınız. Çünkü, Nurlara ve talebelerine ilişilmediğine bir alâmettir ve tam aldandıklarına bir emaredir. Yani, kıymeti, hüneri şahsımda zannedip beni sıkıyorlar, çürütmek istiyorlar Bu aldanmalarında pek büyük bir maslahat ve Nurlara çok faidesi var. Benim tam yapamadığım vazife-i şahsiyemi ve hizmet-i Nuriyemi bu suretle menfî bir tarzda bana yaptırıyorlar. İnşaallah, o nispette sevap kazandıran kusuratlarıma kefaret olur.

Rabian: Gizli münafıklar, her nasılsa bazı resmî memurları aldatıp, "Said ile görüşen, dost veNurcu olur. Kimse temas etmesin" diye onları evhamlandırmışlar. Hattâ, heyet-i idare ve gardiyanlar dahi benden kaçıyorlar. Ben de memnun oluyorum ve bu hale şükrediyorum. Sizlerle sureten görüşmediğimden zararı yok. Çünkü bir hanede maddeten ve mânen ve ruhen ve kalben ve vazifeten ve fikren ve muaveneten daima beraberiz. Mânevî

görüşüyoruz, yeter.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim ve hizmet-i Kur’âniye ve imaniyede fedakâr ve metin arkadaşlarım,

Birkaç gündür sizinle kalemle konuşmadığımdan sıkılmayınız. Şimdi iki noktayı beyan etmek kalbe geldi.

Birincisi: [2] اَلْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ sırrıyla, teslim ve tevekkülden sonra tesellî hissettim. Şöyle ki:

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.
2. Allah’ın kullarını sevk ettiği ve onlar için seçtiği her şeyde hayır vardır.

Bizi, hususan Çalışkanları tahliye etmeyip ve tefrik etmeyerek tehir etmelerinde, inşaallah maddî bir zarara mukabil, mânevî yüz menfaat ve kazanç olacak. Meselâ, Ankara’nın altı makamatına gönderilen ilmî ve imanî ve pek kuvvetli müdafaat, şimdi yirmi gündür onların nazarlarındadır. Hem onun kıymettar hakikatleri, hem alâkadarların merakla nazar-ı dikkatlerini celb eden meselemizin safahatı, o makamatı elbette lâkayd bırakmazlar. Herhalde, eğer o hakikatlere mağlûp olmasaydılar, şimdiye kadar bize tecavüz ve şiddetli iş’ar ve emirler olacaktı. Eğer olsaydı, hakkımızda habbeyi kubbe yapanlardan tereşşuhatı hissedilecekti. Demek hakikat galebe etmiş, olsa olsa tedafüî bir vaziyetle bize hafif bir ilişmek olur. Ben kendi hesabıma, o netice için, şimdiye kadar maddî zarar ve sıkıntılarımın yüz derece fevkinde mânevî kazancım var. Sizden herbir kardeşimizi, benden ziyade hissedar biliyorum. Demek, tahliyemizin tehiri hayırlıdır. Hem, Çalışkanlardan üç kardeş, pek çok Nur şakirtlerini buraya gelmekten kurtardıkları gibi, haklarında edilen iftiralar vasıtasıyla dahi, Risale-i Nur’un bir cihette, şimdiki mahkemenin nazarından kurtulmasına bir vesile oldular. Bu iki kıymettar kazanç onların hususî tahliyeleriyle bozulacaktı. Hem, onların Nurlara pek ciddî alâkaları halkın nazarında sönecekti.

İkinci nokta: Meselemiz, âlem-i İslâmı alâkadar eden pek büyük bir vazife-i Kur’âniye ve imaniyedir. Ondan dehşet alan gizli münafıklar, ellerinden geldiği kadar küçültmek isterler. Ve çok ehemmiyet verdiklerinden, zahiren ehemmiyetsiz göstermeye çalışıyorlar, hükûmeti ve adliyeyi aldatıyorlar. Meselâ, Nurlara mensup feriklerden ve miralaylardan sarf-ı nazar edip, Ankara’da Nur talebesi bir nefer askerin elinde, zararsız birkaç risale bulunmasıyla, buradaki mahkeme, meseleyi uzattırmaya vesile ediyorlar. Ve benim şahsımın

ehemmiyetsizliğini, ihanetler ve tazyiklerle, tecrübelerle gösterip, binler derece şahsımdan ehemmiyetli olan Nurların kuvvetli derslerini ve şakirtlerinin sarsılmaz ve susmaz şahs-ı mânevilerini nazara almayıp, güya ehemmiyet vermiyorlar. Halbuki, onun ehemmiyetinden titriyorlar ki, o kubbeleri habbe göstermek istiyorlar.

Hem tam aldanmışlar. İçimizden yalnız dört-beş kardeşimiz, ailevî ticaret cihetinde bu tehirden bir zararları olsa da, inşaallah pek çok mânevî kazançları o maddî zararı hiçe indirecek bir inayet altındayız. Hiç merak ve telâş etmeyiniz. Vazifemiz, sabır içinde şükretmek ve mümkün oldukça Nurlarla meşgul olmaktır ve bizden çok ziyade sıkıntıda bulunan mahpuslara tesellî vermektir.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Mücmel bir mânevî ihtar ile bir meseleyi kalbe geldiği gibi beyan edeceğim. Altı makamata giden ve galebe eden müdafaatın cevabı gelmiş ve bize tecavüze çare bulamamışlar. Yalnız bir makamın, gizli bir iş'ar ile, benim fedakâr kardeşlerimi benden soğutmak ve şiddetli alâkalarını gevşetmek planı var. Zaten çoktan beri, beni ihanetlerle ve iftiralarla ve tecritlerle, bu kudsî ve uhrevî ve imanî alâkayı bozmaya çalıştılar, muvaffak olamadılar. Şimdi Nurcuları ürkütmek, zayıf bir damar bulup nazarlarını başka tarafa çevirmeye bazı bahaneleri buluyorlar. İnşaallah, demir gibi metin Nurcuların kahramanane sebatları ve tahammülleri ve mücahid-i ekber olan Nurun hakikatleri, onun elinde birer elmas kılıç bulunan şakirtlerin şahs-ı mânevîsinin pek harika fedakârlığı, onların bu plânını da akîm bırakacak. Evet,Cennet ucuz olmadığı gibi, Cehennem dahi lüzumsuz değil. Sizleretekrarla beyan edilmiş: Eski zamanın kahraman mücahidlerine nispeten en az zahmet, ağır şerait ve bu zamanın şiddet-i ihtiyaç cihetiyle çok sevap kazanan, inşaallah halis Nurculardır. Ve boş boşuna, bâd-ı hevâ, belki günahlı, zararlı giden birkaç sene ömrünü, böyle kudsî bir hizmet-i imaniye ve Kur'âniyeye sarf eden ve onunla ebedî bir ömrü kazanan, Nur talebeleridir. Ben, kendi hisseme düşen bütün bu hücumlarına karşı, pek çok zaafiyetimle beraber tahammüle karar verdim. İnşaallah, kuvvetli, fedakâr, genç, kahraman kardeşlerim benden geri kalmaz vekaçmazlar ve kaçanları da geri çevirmeye, şimdiye kadar çalıştıklarıgibi çalışacaklar.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Receb-i Şerifinizi ve yarınki Leyle-i Regaibinizi ruh u canımızla tebrik ederiz.

Saniyen: Meyus olmayınız, hem merak ve telâş etmeyiniz. İnayet-i Rabbâniye inşaallah imdadımıza yetişir. Bu üç aydan beri aleyhimizde ihzar edilen bomba patladı. Benim sobam ve Feyzilerin su bardağı ve Hüsrev'in su bardaklarının verdikleri haber doğru çıktı. Fakat dehşetli değil, hafif oldu. İnşaallah o ateş tamamen sönecek. Bütün hücumları, şahsımı çürütmek ve Nurun fütuhatına bulantı vermektir. Emirdağ'ındaki malûm münafıktan daha muzır—ve gizli zındıkların elinde âlet—bir adam, bid'atkâr bir yarım hoca ile beraber bütünkuvvetleriyle bize vurmaya çalıştıkları darbe, yirmiden bire inmiş. İnşaallah o bir dahi, bizi mecruh ve yaralı etmeyecek ve düşündükleri ve kasdettikleri bizi birbirinden ve Nurlardan kaçırmak plânları dahi akîm kalacak. Bu mübarek ayların hürmetine ve pek çok sevap kazandırmalarına itimaden sabır ve tahammül içinde şükür ve tevekkül etmek ve [2] مَنْ اٰمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ düsturuna teslim olmak elzemdir, vazifemizdir.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.
2. Kadere iman eden, kederden emin olur.

Aziz, sıddık kardeşlerim ve bu dünyada medar-ı tesellilerim ve hakikatin hizmetinde yorulmaz arkadaşlarım,

Bu mübarek aylarda ve sevabı ziyade bu çilehanede mümkün olduğu kadar bir meşgale-i Kur'âniye ve Nuriye ile sıkıntılı vaktiniz sarf edilse, çok faideleri var. Sıkıntı hafifleştiği gibi, kıymettar kalb ve ruhun ferahlarına medar, sevabı yüksek bir ibadet, o Nurlarla iman cihetinde iştigal, hem tefekkürî bir ibadet, hem "İhlâs Risalesi"nin âhirinde yazıldığı gibi, beş vecihle bir nevi ibadet sayılabilir. Ben, bugünlerde, kısmen müdafaatla zihnen meşguliyetimden teessüf ederken kalbe geldi ki: "O iştigal dahi ilmîdir, hakaik-i imaniyenin neşrine ve serbestiyetine bir hizmettir ve bu cihette bir nevi ibadettir." Ben de sıkıldıkça, yüz defa temâşâ ettiğim Nur meselelerini, yine zevkle tekrar mütalâaya başlıyorum. Hattâ, müdafaatları dahi Nurun ilmî risaleleri gibi görüyorum. Eskiden bir kardeşimiz banademişti: "Ben otuz defa Onuncu Sözü okuduğum halde, yine tekrarlaokumasına iştiyak ve ihtiyaç hissediyorum." Ve bundan bildim ki, Kur'ân'ın mümtaz bir hassası olan usandırmamak, Kur'ân hakikatlerinin bir mâkesi, bir âyinesi, bir hakikatli tefsiri olan Nur Risalelerine de in'ikâs etmiş bulunuyor.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu dünyada, hususan bu zamanda, hususan musibete düşenlere ve bilhassa Nur şakirtlerindeki dehşetli sıkıntılara ve meyusiyetlere karşı en tesirli çare, birbirine teselli ve ferah vermek ve kuvve-i mâneviyesini takviye etmek ve fedakâr hakikî kardeş gibi birbirinin gam ve hüzün ve sıkıntılarına merhem sürmek ve tam şefkatle kederli kalbini okşamaktır. Mâbeynimizdeki hakikî ve uhrevî uhuvvet, gücenmek ve tarafgirlik kaldırmaz. Madem ben size bütün kuvvetimle itimad edip bel bağlamışım ve sizin için, değil yalnız istirahatimi ve haysiyetimi ve şerefimi, belki sevinçle ruhumu da feda etmeye karar verdiğimi bilirsiniz, belki de görüyorsunuz. Hattâ kasemle temin ederim ki, sekiz gündür Nurun iki rüknü zâhirî birbirine nazlanmak ve teselli yerine hüzün vermek olan ehemmiyetsiz hâdise, bu sırada benim kalbime verdiği azap cihetiyle, “Eyvah, eyvah! El’aman, el’aman! Yâ Erhamerrâhimîn, medet! Bizi muhafaza eyle. Bizi cin ve insî şeytanların şerrinden kurtar. Kardeşlerimin kalblerini birbirine tam sadakat ve muhabbet ve uhuvvet ve şefkatle doldur” diye hem ruhum, hem kalbim, hem aklım feryat edip ağladılar.

Ey demir gibi sarsılmaz kardeşlerim, bana yardım ediniz. Meselemiz çoknaziktir. Ben sizlere çok güveniyordum ki, bütün vazifelerimi şahs-ı mânevînize bırakmıştım. Siz de, bütün kuvvetinizle benim imdadıma koşmanız lâzım geliyor. Gerçi hâdiseniz pek cüz’î ve geçici ve küçük idi. Fakat saatimizin zembereğine ve gözümüzün hadekasına gelen bir saç, bir zerrecik dahi incitir. Ve bu noktada ehemmiyetlidir ki, maddî üç patlak ve mânevî üç müşahedeler tam tamına haber verdiler.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Leyle-i Mirac, ikinci bir *Leyle-i Kadir* hükmündedir. Bu gece mümkün oldukça çalışmakla kazanç birden bine çıkar. Şirket-i mâneviye sırrıyla, inşaallah herbiriniz kırk bin dille tesbih eden bazı melekler gibi, kırk bin lisan ile bu kıymettar gecede ve sevabı çok bu çilehanede ibadet ve dualar edeceksiniz. Ve hakkımızda gelen fırtınada binden bir zarar olmamasına mukàbil, bu gecedeki ibadetle şükredersiniz. Hem sizin tam ihtiyatınızı tebrik ile beraber, hakkımızda inâyet-i Rabbâniye pek zâhir bir surette tecelli ettiğini tebşir ederiz.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık, muhlis kardeşlerim,

Bizler imkân dairesinde bütün kuvvetimizle Lem’a-i İhlâsın düsturlarını ve hakikî ihlâsın sırrını mâbeynimizde ve birbirimize karşı istimal etmek, vücup derecesine gelmiş. Kat’î haber aldım ki, üç aydan beri buradaki has kardeşleri birbirine karşı meşrep veya fikir ihtilafıyla bir soğukluk vermek için üç adam tayin edilmiş. Hem metin Nurcuları usandırmakla sarsmak ve nazik ve tahammülsüzleri evhamlandırmak ve hizmet-i Nuriyeden vazgeçirmek için sebepsiz mahkememizi uzatıyorlar. Sakın, sakın! Şimdiye kadar mâbeyninizdeki fedakârâne uhuvvet ve samimâne muhabbet sarsılmasın. Bir zerre kadar olsa bile, bize büyük zarar olur. Bizler birbirimize—lüzum olsa—ruhumuzu feda etmeye hizmet-i Kur’âniye ve imaniyemiz iktiza ettiği halde, sıkıntıdan veya başka şeylerden gelen titizlikle hakikî fedakârlar birbirine karşı küsmeye değil, belki kemâl-i mahviyet ve tevazu ve teslimiyetle kusuru kendine alır, muhabbetini, samimiyetini ziyadeleştirmeye çalışır. Yoksa habbe kubbe olup tamir edilmeyecek bir zarar verebilir. Sizin ferasetinize havale edip kısa kesiyorum.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: [2] اَلْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ sırrıyla, inşaallah mahkememizin tehirinde ve tahliye olan kardeşlerimizin yine mahkeme gününde burada bulunmalarında büyük hayırlar var.

Evet, Risale-i Nur'un meselesi, âlem-i İslâmda, hususan bu memlekette küllî bir ehemmiyeti bulunduğundan böyle heyecanlı toplamalar ile umumun nazar-ı dikkatini Nur hakikatlerine celb etmek lâzımdır ki, ümidimizin ve ihtiyatımızın ve gizlememizin ve muarızların küçültmelerinin fevkinde ve ihtiyarımızın haricinde böyle şâşaa ile Risale-i Nur kendi derslerini dost ve düşmana âşikâren veriyor. En mahrem sırlarını en nâmahremlere çekinmeyerek gösteriyor. Madem hakikat budur; biz küçücük sıkıntılarımızı "kinin" gibi bir acı ilâç bilip sabır ve şükretmeliyiz, "Yâhu bu da geçer" demeliyiz.

Saniyen: Bu medrese-i Yusufiyenin nâzırına yazdım: Ben Rusya'da esirken, en evvel bolşevizmin fırtınası hapishanelerden başladığı gibi, Fransız İhtilâl-i Kebîri dahi en evvel hapishanelerden ve tarihlerde serseri namıyla yad edilen mahpuslardan çıkmasına binaen, biz Nur şakirtleri, hem Eskişehir, hem Denizli, hem burada mümkün oldukça mahpusların ıslahına çalıştık. Eskişehir ve Denizli'de tam faidesi görüldü. Burada daha ziyade faide olacak ki, bu nazik zaman ve zeminde Nurun dersleriyle geçen fırtınacık[HAŞİYE-1] yüzden bire indi. Yoksa ihtilâftan ve böyle hâdiselerden istifade eden ve fırsat bekleyen haricî muzır cereyanlar, o baruta ateş atıp bir yangın çıkacaktı.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.
2. Gerçek hayır Allah'ın seçtiği şeydedir.
Haşiye-1 Bu fırtına ise, Afyon hapsinde bir isyan çıktı, hiçbir Nur talebesi karışmadı.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık, sarsılmaz, sıkıntıdan usanıp bizlerden çekilmez kardeşlerim,

Şimdi maddî, mânevî bir sıkıntıdan nefsim sizin hesabınıza beni mahzun eylerken, birden kalbe geldi ki, hem senin, hem buradaki kardeşlerin tek birisiyle yakında görüşmek için bu zahmet ve meşakkatin başka surette on mislini çekseydiniz yine ucuz olurdu. Hem Nurun takvâdârâne ve riyazetkârâne meşrebi, hem umuma ve en muhtaçlara, hattâ muarızlara ders vermek mesleği, hem dairesindeki şahs-ı mânevîyi konuşturmak için eski zamanda ehl-i hakikatin senede hiç olmazsa bir iki defa içtimaları ve sohbetleri gibi, Nur şâkirtlerinin de, birkaç senede en müsait olan medrese-i Yusufiyede bir defa toplanmalarının lüzumu cihetinde bin sıkıntı ve meşakkat dahi olsa ehemmiyeti yoktur. Eski hapislerimizde birkaç zayıf kardeşlerimizin usanıp daire-i Nuriyeden çekinmeleri onlara pek büyük bir hasâret oldu ve Nurlara hiç zarar gelmedi. Onların yerine daha metin, daha muhlis şakirtler meydana çıktılar. Madem dünyanın bu imtihanları geçicidir, çabukgiderler; sevaplarını, meyvelerini bizlere verirler. Biz de inâyet-iİlâhiyeye itimad edip sabır içinde şükretmeliyiz.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim, bu medrese-i Yusufiyede ders arkadaşlarım,

Bu gelen gece olan Leyle-i Berat, bütün senede bir kudsî çekirdek hükmünde ve mukadderat-ı beşeriyenin programı nev'inden olması cihetiyle, Leyle-i Kadrin kudsiyetindedir. Herbir hasenenin Leyle-i Kadirde otuz bin olduğu gibi, bu Leyle-i Beratta herbir amel-i salihin ve herbir harf-i Kur'ân'ın sevabı yirmi bine çıkar. Sair vakitte on ise, şuhûr-u selâsede yüze ve bine çıkar. Ve bu kudsî leyâli-i meşhurede on binlere, yirmi bine veya otuz binlere çıkar. Bu geceler elli senelik bir ibadet hükmüne geçebilir. Onun için, elden geldiği kadar Kur'ân ile ve istiğfar ve salâvat ile meşgul olmak büyük bir kârdır.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Mübarek Ramazan-ı Şerifinizi bütün ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Cenâb-ı Hak bu Ramazan-ı Şerifin Leyle-i Kadrini umumunuza bin aydan hayırlı eylesin, âmin. Ve seksen sene bir ömr-ü makbul hükmünde hakkınızda kabul eylesin, âmin.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık, sarsılmaz, telâş etmez, âhireti bırakıp fâni dünyaya dönmez kardeşlerim,

Bir parça daha burada kalmaktan, meselemizi bir derece genişlendirmek istemelerinden mahzun olmayınız. Bilâkis benim gibi memnun olunuz. Madem ömür durmuyor, zevâle koşuyor. Böyle çilehanede, uhrevî meyveleriyle bâkileşiyor. Hem Nurun ders dairesi genişliyor. Meselâ, ehl-i vukufun hocaları, tam dikkatle Siracü'n-Nur'u okumaya mecbur oluyorlar. Hem bu sırada çıkmamızın, bir iki cihetle hizmet-i imaniyemize bir noksanlık vermesi ihtimali var. Ben sizlerden şahsen çok ziyade sıkıntı çektiğim halde çıkmak istemiyorum. Siz de mümkün olduğu kadar sabır ve tahammüle ve bu tarz-ı hayata alışmaya ve Nurları yazmak ve okumaktan teselli ve ferah bulmaya çalışınız.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

……..

Saniyen: “Risale-i Nur, Kur’ân’ın çok kuvvetli, hakikî bir tefsiridir” tekrarla dediğimizden, bazı dikkatsizler tam mânâsını bilemediğinden bir hakikati beyan etmeye bir ihtar aldım. O hakikat şudur:

Tefsir iki kısımdır:

Birisi, malum tefsirlerdir ki, Kur’ân’ın ibaresini ve kelime ve cümlelerinin mânâlarını beyan ve izah ve ispat ederler.

İkinci kısım tefsir ise, Kur’ân’ın imanî olan hakikatlerini kuvvetli hüccetlerle beyan ve ispat ve izah etmektir. Bu kısmın pekçok ehemmiyeti var. Zâhir malûm tefsirler, bu kısmı bazen mücmel bir tarzda derc ediyorlar. Fakat Risale-i Nur, doğrudan doğruya bu ikinci kısmı esas tutmuş, emsalsiz bir tarzda muannid feylesofları susturan bir mânevî tefsirdir.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ehemmiyetli bir taraftan ehemmiyetli ve mânidar bir sual edilmiş. Bana sordular ki: “Siz cemiyet olmadığınıza, üç mahkeme o cihette beraat vermesiyle ve yirmi seneden beri tarassut ve nezaret eden altı vilâyetin o noktadan ilişmemeleriyle tahakkuk ettiği halde, Nurcularda öyle harika bir alâka var ki, hiçbir cemiyette, hiçbir komitede yoktur. Bu müşkülü halletmenizi isteriz” dediler.

Ben de cevaben dedim ki: Evet, Nurcular cemiyet memiyet, hususan siyasî ve dünyevî ve menfî ve şahsî ve cemaatî menfaat için teşekkül eden cemiyet ve komite değiller ve olamazlar. Fakat, bu vatanın eski kahramanları kemâl-i sevinçle şehadet mertebesini kazanmak için ruhlarını feda eden milyonlar İslâm fedailerinin ahfadları, oğulları ve kızları o fedailik damarından irsiyet almışlar ki, bu harika alâkayı gösterip Denizli Mahkemesinde bu âciz bîçare kardeşlerine bu gelen cümleyi onlar hesabına söylettirdiler: “Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir hakikata başımız dahi feda olsun!” diye onlar namına söylemiş, mahkemeyi hayret ve takdirle susturmuş. Demek Nurcularda hakikî, hâlis, sırf rıza-yı İlâhî için ve müspet ve uhrevî fedailer var ki, mason ve komünist ve ifsad ve zındıka ve ilhad ve taşnak gibi dehşetli komiteler o Nurculara çare bulamayıp hükûmeti, adliyeyi aldatarak lâstikli kanunlarla onları kırmak ve dağıtmak istiyorlar. İnşaallah bir halt edemezler. Belki Nurun ve imanın fedailerini çoğaltmaya sebebiyet verecekler.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Dünkü suale benzer, kırk sene evvel olmuş bir sual ve cevabı size hikâye edeceğim. O eski zamanda, Eski Said'in talebeleri üstadlarıyla şiddet-i alâkaları fedailik derecesine geldiğinden, Van, Bitlis tarafında Ermeni komitesi, Taşnak fedaileri çok faaliyette bulunmasıyla Eski Said onlara karşı duruyordu, bir derece susturuyordu. Kendi talebelerine mavzer tüfekleri bulup, medresesi bir vakit asker kışlası gibi silâhlar, kitaplarla beraber bulunduğu vakit, bir asker feriki geldi, gördü, dedi: "Bu medrese değil, kışladır." Bitlis hâdisesi münasebetiyle evhama düştü, emretti: "Onun silâhlarını alınız." Bizden ellerine geçen on beş mavzerimizi aldılar. Bir iki ay sonra Harb-i Umumî patladı. Ben tüfeklerimi geri aldım. Her ne ise...

Bu haller münasebetiyle benden sordular ki: "Dehşetli fedaileri bulunan Ermeni komitesi sizden korkuyorlar ki, siz Van'da Erek Dağına çıktığınız zaman fedailer sizden çekinip dağılıyorlar, başka yere gidiyorlar. Acaba sizde ne kuvvet var ki öyle oluyor?"

Ben de cevaben diyordum: "Madem fâni dünya hayatı, küçücük ve menfî milliyetin muvakkat menfaati ve selâmeti için bu harika fedakârlığı yapan Ermeni fedaileri karşımızda görünürler. Elbette hayat-ı bâkiyeye ve pek büyük İslâm milliyet-i kudsiyesinin müspet menfaatlerine çalışan ve 'Ecel birdir' itikad eden talebeler, o fedailerden geri kalmazlar.[HAŞİYE-1] Lüzum olsa o kat'î ecelini ve zâhirî birkaç sene mevhum ömrünü milyonlar sene bir ömre ve milyarlar dindaşların selâmetine ve menfaatine tereddütsüz, müftehirâne feda ederler."

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.
Haşiye-1 Kardeşlerim nâmına âcizâne diyorum ki: Lüzum olursa, inşaallah çok ileri geçeceğiz. Bizler dinde olduğu gibi kahramanlıkta da ecdâdımızın vârisleriolduğumuzu göstereceğiz.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık, vefadar ve şefkatli kardeşlerim,

İki gündür hem başımda, hem âsâbımda tesirli bir nezle ağrısı var. Böyle hallerde bir derece dostlarla görüşmekten teselli ve ünsiyet almaya ihtiyacım içinde acîp tecrit ve yalnızlık vahşeti beni sıktı. Böyle bir nevi şekvâ kalbe geldi: “Neden bu tazip oluyor? Hizmetimize faidesi nedir?”

Birden, bu sabah kalbe ihtar edildi ki: Siz bu şiddetli imtihana girmek veinceden inceye sizi kaç defa “altın mı, bakır mı?” diye mehenge vurmak ve her cihette sizi insafsızca tecrübe etmek ve “Nefislerinizin hisseleri ve desiseleri var mı, yok mu?” üç dört eleklerle elenmek; hâlisâne, sırf hak ve hakikat namına olan hizmetinize pek çok lüzumu vardı ki, kader-i İlâhî ve inâyet-i Rabbâniye müsaade ediyor. Çünkü, böyle meydan-ı imtihanda inatçı ve bahaneci insafsız muarızların karşısında teşhir edilmesinden herkes anladı ki, hiçbir hile, hiçbir enâniyet, hiçbir garaz, hiçbir dünyevî, uhrevî ve şahsî menfaat karışmayarak, tam hâlis, hak ve hakikatten geliyor. Eğer perde altında kalsaydı çok mânâlar verilebilirdi. Daha avâm-ı ehl-i iman itimad etmezdi. “Belki bizi kandırırlar” ve havas kısmı dahi vesvese ederdi. Belki bazı ehl-i makamat gibi kendilerini satmak, itimat kazanmak için böyle yapıyorlar diye daha tam kanaat etmezlerdi. Şimdi imtihandan sonra, en muannid vesveseli dahi teslime mecbur oluyor. Zahmetiniz bir, kârınız bindir inşaallah.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Medar-ı ibret ve hayret iki esaretimde şahsıma karşı bir muameleyi beyan etmek ihtar edildi. Şöyle ki:

Rusya'da, Kosturma'da, doksan esir zabitlerimizle beraber bir koğuşta idik. Ben o zabitlerimize ara sıra ders veriyordum. Bir gün Rus kumandanı geldi, gördü, dedi: "Bu Kürt, gönüllü alay kumandanı olup çok askerimizi kesmiş. Şimdi de burada siyasî dersveriyor. Ben yasak ediyorum, ders vermesin." İki gün sonra geldi, dedi: "Madem dersiniz siyasî değil, belki dinîdir, ahlâkîdir; dersine devameyle" izin verdi.

İkinci esaretimde, bu hapiste iken yirmi sene derslerimi dinlemiş ve benden daha güzel ders veren bir has kardeşimin ve zarurî hizmetimi gören hizmetçilerimin benim yanıma gelmeleri adliye memurutarafından yasak edildi, tâ benden ders almasınlar. Halbuki NurRisaleleri başka derslere hiç ihtiyaç bırakmıyor ve hiçbir dersimizkalmamış ve hiçbir sırrımız gizli kalmamış. Her ne ise, bu uzun kıssayıkısa kesmeye bir hal sebep oldu.

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

Sıkıntılı musibetlerimi hiçe indiren bir hakikatli tesellidir

Birinci: Hakkımızda zahmet rahmete dönmesi.

İkinci: Kader adaleti içinde rıza ve teslim ferahı.

Üçüncü: İnâyet-i hassanın Nurcular hakkında hususiyetindeki sevinç.

Dördüncü: Geçici olmasından zevâlinde lezzet.

Beşinci: Ehemmiyetli sevaplar.

Altıncı: Vazife-i İlâhiyeye karışmamak.

Yedinci: En şiddetli hücumda en az meşakkat ve küçük yaralar.

Sekizinci: Sair musibetzedelere nisbeten çok derece hafif.

Dokuzuncu: Nur ve iman hizmetinde şiddetli imtihanından çıkan yüksek ilânatın tesiratındaki sürur.

Dokuz adet mânevî sevinçler, öyle teskin edici bir merhem ve tatlı bir ilâçtır ki, tarif edilmez, ağır elemlerimizi teskin ediyor.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Haccı men eden, zemzemi döktüren, hakkımızda eşedd-i zulme müsâadekâr davranan ve Zülfikar ve Siracü'n-Nur'un müsaderesine ehemmiyet vermeyen ve bizi garazkârâne, kanunsuz, tazip eden memurları terfi ettirip hanemizden çıkan mazlumâne lisan-ı hal ile yüksek ağlamamızı ve sesimizi işitmeyen bir müstebit kabinenin zamanında en rahat yer hapistir. Yalnız mümkün olsa başka hapse naklolsak, tam selâmet olur.

Saniyen: Onlar nasıl zorla en mahrem risaleleri en nâmahreme okuttular; öyle de, zorla ısrar edip bizi cemiyet yapmaya mecbur ediyorlar. Halbuki, cemiyet ve komiteciliğe hiç ihtiyacımızı hissetmiyorduk. Çünkü, ittihad-ı ehl-i iman cemaatindeki uhuvvet-i İslâmiye, Nurcularda pek hâlisâne, fedakârâne inkişaf ettiği gibi ve eski ecdatlarımızın kemâl-i aşkla ruhlarını feda ettikleri bir hakikate Nur şakirtleri o milyonlar kahraman ecdatlarından irsiyet aldıkları kuvvetli bir fedailikle o hakikata bağlanmaları, şimdiye kadar resmî veya siyasî, gizli ve âşikâr cemiyetler ve komiteciliğe ihtiyaç bırakmıyordu. Demek şimdi bir ihtiyaç var ki, kader-i İlâhî onları bize musallat ediyor. Onlar mevhum bir cemiyet isnadıyla zulmederler. Kader ise, "Neden tam ihlâsla, tam bir tesanütle, tam bir hizbullah olmadınız?" diye bizi onların elleriyle tokatladı, adalet etti.

Said Nursî

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın adıyla.

Bu defa taarruz pek geniş dairede, reis-i hükûmet ve hazır kabine, plânlı ve dehşetli bir evham ile hücum etti. Benim aldığım bir habere göre ve çok emarelerle gizli münafıkların yalan jurnalleri ve desiseleriyle, bizi, hilâfet komitesiyle ve Nakşi tarikatının gizli cemiyetiyle tam alâkadar, belki pişdar gösterip, hükûmeti büyük bir telâşa sevk ederek Nurun büyük mecmualarının İstanbul'da ciltlenip âlem-i İslâmda intişarını ve inayet ve makbuliyetlerini bir delil gösterip, hükûmeti korkutup, kıskanç resmî hocaları ve vehham memurları aleyhimize insafsızca çevirdiler. Tahminlerince, her halde çok vesikalar, emareler görülecek.

Hem Eski Said damarıyla tahammül etmeyerek, "Ortalığı karıştıracak!" diye kanaatları varmış. Cenab-ı Hakka hadsiz şükür olsun, o musibeti binden bire indirdi. Bütün taharrilerde, hiçbir cemiyet ve komitelerle bir alâkamızı bulamadılar. Yoktur ki bulsunlar. Onun için savcı, iftiralara ve yanlış mânâlara, medar-ı mes'uliyet olmayan cüz'î isnatlara mecbur olmuş. Mâdem hakikat budur, Nurlar ve biz, yüzde doksan dokuz derece musibetten halâs olduk. Öyleyse değil şekva, belki binler şükür etmekle inayet-i İlâhiyenin bu cilvesinin tamamını sabır, şükür, istirhamla beklemeliyiz ve Nur dersleriyle, bu medresenin mütemadiyen çıkan ve giren muhtaç ve müştaklarını teselli vererek yardım etmeliyiz.

Said Nursî

Üçüncü Medrese-i Yusufiye olan Afyon hapishanesinde Üstad Said Nursî, "Elhüccetü'z-Zehrâ" adlı bir risale telif etti. Tevhid, Risalet-i Ahmediye (a.s.m.) ve Fatiha'nın tefsiri hakkında olan bu çok kıymettar risale, hapiste bulunan Nur talebeleri ve mahpuslar için ilmî ve imanî dersleri hâvi olmasından hapiste hayırlı ve nurlu bir meşgale oldu. Mahkeme kararından sonra Üstadla beraber hapiste bulunan talebelerin yazdıkları bir takrizi, aynen aşağıya dercediyoruz.

Risale-i Nur nedir? Bediüzzaman kimdir?

Her asır başında hadîsçe geleceği tebşir edilen dinin yüksek hâdimleri, emr-i dinde mübtedi' değil, müttebi'dirler. Yani, kendilerinden ve yeniden bir şey ihdas etmezler, yeni ahkâm getirmezler. Esasat ve ahkâm-ı diniyeye ve sünen-i Muhammediyeye (a.s.m.) harfiyen ittibâ yoluyla dini takvim ve tahkim ve dinin hakikat ve asliyetini izhar ve ona karıştırılmak istenilen ebâtılı ref' ve iptal ve dine vâki tecavüzleri red ve imha ve evâmir-i Rabbâniyeyi ikame ve ahkâm-ı İlâhiyenin şerafet ve ulviyetini izhar ve ilân ederler. Ancak tavr-ı esâsiyi bozmadan ve ruh-u aslîyi rencide etmeden, yeni izah tarzlarıyla, zamanın fehmine uygun yeni ikna usulleriyle ve yeni tevcihat ve tafsilât ile îfa-i vazife ederler.

Bu memurîn-i Rabbâniye, fiiliyatlarıyla ve amelleriyle de memuriyetlerinin musaddıkı olurlar. Salâbet-i imaniyelerinin ve ihlâslarının âyinedarlığını bizzat îfa ederler. Mertebe-i imanlarını fiilen izhar ederler. Ve ahlâk-ı Muhammediyenin (a.s.m.) tam âmili ve mişvar-ı Ahmediyenin (a.s.m.) ve hilye-i Nebeviyenin (a.s.m.) hakikî lâbisi olduklarını gösterirler. Hülâsa, amel ve ahlâk bakımından ve sünnet-i Nebeviyeye (a.s.m.) ittibâ ve temessük cihetinden ümmet-i Muhammed'e (a.s.m.) tam bir hüsn-ü misal olurlar ve nümune-i iktida teşkil ederler. Bunların, Kitabullahın tefsiri ve ahkâm-ı diniyenin izahı ve zamanın fehmine ve mertebe-i ilmine göre tarz-ı tevcihi sadedinde yazdıkları eserler kendi tilka-yı nefislerinin ve karîha-i ulviyelerinin mahsulü değildir, kendi zekâ ve irfanlarının neticesi değildir. Bunlar, doğrudan doğruya menba-ı vahy olan Zât-ı Pâk-i Risaletin (a.s.m.) mânevî ilham ve telkinatıdır. *Celcelûtiye* ve *Mesnevî-i Şerîf* ve *Fütuhu'l-Gayb* ve emsali âsâr hep bu nevidendir. Bu âsâr-ı kudsiyeye o zevât-ı âlîşan ancak tercüman hükmündedirler. Bu zevât-ı mukaddesenin, o âsâr-ı bergüzîdenin tanziminde ve tarz-ı beyanında bir hisseleri vardır; yani bu zevât-ı kudsiye, o mânânın mazharı, mir'âtı ve ma'kesi hükmündedirler.

Risale-i Nur ve tercümanına gelince: Bu eser-i âlîşanda şimdiye kadar

emsaline rastlanmamış bir feyz-i ulvî ve bir kemâl-i nâmütenahî mevcut olduğundan ve hiçbir eserin nail olmadığı bir şekilde meş'ale-i İlâhiye ve şems-i hidayet ve neyyir-i saadet olan Hazret-i Kur'ân'ın füyuzatına vâris olduğu meşhud olduğundan onun esası nur-u mahz-ı Kur'ân olduğu ve evliyaullahın âsârından ziyade feyz-i envâr-ı Muhammedîyi (a.s.m.) hâmil bulunduğu ve Zât-ı Pâk-i Risaletin (a.s.m.) ondaki hisse ve alâkası ve tasarruf-u kudsîsi evliyaullahın âsârından ziyade olduğu ve onun mazharı ve tercümanı olan mânevî zâtın mazhariyeti ve kemâlâtı ise o nisbette âlî ve emsâlsiz olduğu güneş gibi âşikâr bir hakikattir.

Evet, o zât daha hal-i sabavette iken ve hiç tahsil yapmadan, zevâhiri kurtarmak üzere üç aylık bir tahsil müddeti içinde ulûm-u evvelîn ve âhirîne ve ledünniyat ve hakaik-ı eşyaya ve esrar-ı kâinata ve hikmet-i İlâhiyeye vâris kılınmıştır ki, şimdiye kadar böyle mazhariyet-i ulyâya kimse nail olmamıştır. Bu harika-i ilmiyenin eşi asla mesbuk değildir. Hiç şüphe edilemez ki, tercüman-ı Nur, bu haliyle baştan başa iffet-i mücesseme ve şecaat-i harika ve istiğna-yı mutlak teşkil eden harikulâde metanet-i ahlâkiyesi ile bizzat bir mu'cize-i fıtrattır, tecessüm etmiş bir inayettir ve bir mevhibe-i mutlakadır.

O zât-ı zîhavârık, daha hadd-i bülûğa ermeden bir allâme-i bîadîl halinde bütün cihan-ı ilme meydan okumuş, münazara ettiği erbab-ı ulûmu ilzam ve iskat etmiş, her nerede olursa olsun vâki olan bütün suallere mutlak bir isabetle ve asla tereddüt etmeden cevap vermiş, on dört yaşından itibaren üstadlık pâyesini taşımış ve mütemadiyen etrafına feyz-i ilim ve nur-u hikmet saçmış, izahlarındaki incelik ve derinlik ve beyanlarındaki ulviyet ve metanet ve tevcihlerindeki derin feraset ve basiret ve nur-u hikmet, erbab-ı irfanı şaşırtmış ve hakkıyla "Bediüzzaman" ünvan-ı celîlini bahşettirmiştir. Mezâya-yı âliye ve fezâil-i ilmiyesiyle de din-i Muhammedînin (a.s.m.) neşrinde ve isbatında bir kemâl-i tam halinde rû-nümâ olmuş olan böyle bir zât elbette Seyyidü'l-Enbiya Hazretlerinin (a.s.m.) en yüksek iltifatına mazhar ve en âlî himaye ve himmetine nâildir. Ve şüphesiz o Nebiyy-i Akdesin (a.s.m.) emir ve fermanıyla yürüyen ve tasarrufuyla hareket eden ve onun envar ve hakaikına vâris ve mâkes olan bir zât-ı kerîmü's-sıfattır.

Envâr-ı Muhammediyeyi (a.s.m.) ve maarif-i Ahmediyeyi (a.s.m.) ve füyuzât-ı şem'-i İlâhîyi en müşa'şa bir şekilde parlatması ve Kur'ânî ve hadîsî olan işarât-ı riyaziyenin kendisinde müntehî olması ve hitabât-ı Nebeviyeyi (a.s.m.) ifade eden âyât-ı celîlenin riyazî beyanlarının kendi üzerinde toplanması delâletleriyle o zât hizmet-i imaniye noktasında risaletin bir mir'ât-ı mücellâsı ve şecere-i risaletin bir son meyve-i münevveri ve lisan-ı risaletin irsiyet noktasında son dehan-ı hakikatı ve şem-i İlâhînin hizmet-i imaniye cihetinde bir son hâmil-i

zîsaâdeti olduğuna şüphe yoktur.

Üçüncü medrese-i Yusufiyenin el-Hüccetü’z-Zehrâ ve
Zühretü’n-Nur olan tek dersini dinleyen Nur şakirtleri namına:
Ahmed Feyzi, Ahmed Nazif,
Zübeyir, Salâhaddin,Ceylan, Sungur

Benim hissemi haddimden yüz derece ziyade vermekle beraber, bu imzasahiplerinin hatırlarını kırmaya cesaret edemedim. Sükût ederek o medhiRisale-i Nur Şâkirtlerinden şahs-ı mânevîsi namına kabul ettim.

Said Nursî

Sekizinci Kısım

Isparta hayatı

1950’den sonra

Üstad Said Nursî, AfyonHapishanesinden 1949’da, bir Eylül sabahı tahliye edildi. İki komiser arasında faytonla, daha önce hapisten tahliye edilen talebesi Zübeyir’in kiraladığı bir eve geldi. Yanında hizmetine bakan Ziya, Sungur gibi talebeleri de vardı. Üstadın Afyon hapsinden sonraki hayatında ve hizmet-i Nuriyesinde şu surette bir inkişaf görünür: Bu tarihe kadar Üstad, evinde, geceleri hiç kimseyibulundurmazdı. Akşamdan tâ kuşluk vaktine kadar kapısı kilitli olarakkalırdı. Afyon hapsinden sonra ise, sadık talebelerinden bazıları hususî hizmetinde kaldı. Üstadın odası daima ayrı idi. Ancak bir hizmet olduğu vakit yanına gelinebilirdi.

Afyonhapsinden sonra Üstad kendi tabirince bir nevi Üçüncü Said[HAŞİYE-1] olarak görünüyordu. Çünkü, bundan sonra hizmet-i Nuriye başka safhalarda tezahür edecekti; küllî bir inkişaf olacaktı. Üstadın hizmetine koşan ve Nur hizmeti için yanına gelenler, bilhassa mektepli gençlerdendi. Rahmet-i İlâhiye, Afyon hapis musibetini çok cihetlerle rahmete çevirmişti.

Haşiye-1 *Aziz, Sıddık Kardeşlerim!*
İki-üç defadır ehemmiyetli bir hâlet-i ruhiye bana ârız oluyor. Aynı otuz sene evvel İstanbul’da beni Yûşa Dağı’na çıkarıp İstanbul’un, Dârü’l-Hikmet’in câzibedar hayat-ı içtimaiyesini bıraktırıp, hatta İstanbul’da bulunan Nurun birinci şâkirdi ve kahramanı olan merhum Abdurrahman’ı dahi zaruri hizmetimi görmek için de yanıma almaya müsaade etmeyen ve Yeni Said mâhiyetini gösteren acîb inkılâbat-ı ruhînin bir misli, şimdi mukaddematı bende başlamış. Üçüncü bir Said ve bütün bütün târik-i dünya olarak zuhuruna bir işaret tahmin ediyorum. Demek Nurlar ve kahraman şâkirdleri benimvazifelerimi yapacaklar, daha hiç ihtiyaç kalmamış. Zaten Nurun her bir cami’ cüz’ü ve sarsılmayan hâlis şâkirdlerinin her birisi, benden daha mükemmel ders verir.

Said Nursî

Bir veçh-i rahmet şu idi: Mahkeme günlerinde muhtelif vilâyet ve kazalardan gelen Nur talebeleri birbiriyle tanışarak, hem Üstad, hem Risale-i Nur, hem hizmet-i Nuriye hususunda malûmat sahibi olurlar ve uhrevî ve imanî olan ve rıza-yı İlâhî uğrundaki Nurdan kopup gelen samimî bir uhuvvetle, bir kuvve-i mâneviye elde ederlerdi. Mahkeme günleri, Üstad ve talebelerinin kahramanlar kafilesi olarak saf halinde mahkemeye gelişleri, mü’minlerin kalblerinde Allah için sonsuz bir muhabbet ve yakınlığa vesile oluyordu. Bu mahkemeler, iman ve İslâm dâvâsına hizmet için medar-ı teşvik hükmüne geçiyordu. Din düşmanlarının rağmına olarak bu musibet, Risale-i Nur hizmet-i imaniyesini deruhte edecek ve onunla gaye-i hayat edecek fedakârları, kahramanları netice verdi. Yeni ve münevver Nur talebeleri meydana çıktılar. Hapisten tahliyeden sonra, Üstadın evinin kapısı önünde bir-iki polis daimî nöbet bekler ve yanına kimseyi sokmazlardı. Zaten hapis müddetincehalka dehşet verecek şekilde yalan

yanlış propagandalarla,Bediüzzaman’ın imha edileceği gibi haberler etrafa yaydırılmıştı.

Üstad, Afyon’da iki ay kadar ikametten sonra Emirdağına geldi. Emirdağında birçok Risale-i Nur talebeleri vardı. Oradaki hizmet-i Nuriyeyi bu talebeler ifa ettiler.

Afyon hapsinden sonra hizmet-i Nuriye nasıl cereyan etti?

Isparta'da, teksir makinasıyla Nur mecmualarının neşrine devam ediliyordu. Üstad, yine âdeti veçhile tashihat ile meşguldü. Yalnız hapisten sonra hizmet-i Nuriye birkaç kısma inkısam etmişti; yalnız teksirle ve el yazısıyla neşre münhasır olmuyordu. Bu zamanlardaki hizmet safhaları şu suretle ifade olunabilir:

1. Muhtelif vilâyet, kasaba ve köylerdeki Nur Talebeleri, bulundukları muhitlerinde Nurları okumak, yazmak, okutmak ve neşrine çalışmak.

2. Ispartave İnebolu'da, teksir makinesiyle Nur Risalelerinin mecmualar halinde teksiri ve etrafa neşri.

3. Ankarave İstanbul'da, muhtelif halk tabakaları arasında, hususan üniversite ve diğer mektep talebeleri, gençler, memurlar ve hanımlar arasında Nurların yayılması, okunması; Risale-i Nur dâvâsına çokların yakın mânevî alâkaları; bunlardan halis fedakârlar ve iman hâdimlerinin çıkması; nur-u imanın, bu iki büyük merkezde hararetle inkişafı.

4. Kitapların iadesi ve yeniden bazı yerlerde Nurlara ve talebelerine ilişmek, dolayısıyla resmî makamlarla münasebet; Risale-i Nur'un, vatan ve milletin, nesl-i âtinin saadetine vesilesi cihetinin duyurulması, ispat edilmesi; yeni Türk hükûmetinin, Kur'ân'ın bu yeni ve ekmel Nuruna takdirle bakması; en modern neşir vasıtasıyla hem Anadolu'ya, hem âlem-i İslâma ve insaniyete duyurulmasının temini.

5. Şark vilâyetlerinde Risale-i Nur'un intişarı…

İşte, Said Nursî, Afyonhapsinden tahliye edilip Emirdağına geldiği zaman, nazarındaki hizmet safhaları bu surette idi ve merkez-i hükûmetle de hizmet itibarıyla alâkadardı. Bu zamana kadar Nur hizmeti, ancak risalelerin yazılıp çoğaltılmasına münhasırdı. Üstad, tâ Barla'dan beri daima has talebeleriyle, Nurların neşrine çalışanlarla görüşmüş, onları hizmetlerinden dolayı tebrik ve teşcî etmişti. Bu tarihten sonra mektepliler ve memurlar Nurlara müteveccih oldular. Nur hizmetini hayatlarının gayesi addeden ve buhizmetle vatan, millet ve İslâmiyete en büyük faideyi temin eden talebeler meydana çıkarak hizmete başladılar.

Afyon Mahkemesinin Risale-i Nur’u müsadere kararını, Mahkeme-i Temyiz esastan bozdu. Bozma kararında ileri sürdüğü sebeplerden birisi: Kararnamede suç unsuru gösterilen risalelerin, Denizli Ağır Ceza Mahkemesinde beraat eden eserlerden olup olmadığının zikredilmediği, şayet beraat edip iade edilen eserlerden ise, kararın yanlış olacağı, hem Temyizin tasdikinden geçip kaziye-i muhkeme haline gelen bir dâvânın yeniden taht-ı muhakemeye alınışının kanuna uygunsuz olduğudur.

Temyizin bozma kararından sonra, Afyon’da tekrar duruşma başladı. Bu şekilde mahkeme devam ederken iktidarı ele alan Demokrat Partihükûmeti, umumî af ilân etti. Afyon Mahkemesi de af kanununun daire-i şümulüne girdiği için dosya ortadan kaldırıldı.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Fakat mahkeme heyeti, Risale-i Nur eserlerinin beraatine karar vermedi, müsaderesine karar verdi. Bu karar 1956 tarihine kadar devam etti. Mahkeme, iki defa Nur Risalelerine müsadere kararı verdi. Temyiz Mahkemesi bu iki kararı da bozdu. Afyon Mahkemesi Temyizin kararına uyarak Nurların beraatine karar verdi. Bu sefer Temyiz, usulde noksanlık yüzünden bozdu ve eserlerin Diyanet İşlerince tetkikini istedi. Diyanet İşleri Müşavere Kurulunca bütün eserler tetkik ettirildi. Neticede, Nurların hakikatini bir derece belirten bir rapor verildi. Ehl-i vukufun mezkûr raporuna istinaden, Afyon Mahkemesi, Haziran 1956 tarihinde, ittifakla Nurların beraatine ve serbestiyetine karar verdi. Karar kat’îleşti. Artık bu tarihten sonra, merkez-i hükûmette, Risale-i Nur mecmuaları matbaalarda tab’ edilmeye başladı.

Afyon hadisesi başlamadan evvel Diyanet İşleri Reisi Ahmed Hamdi Akseki, Said Nursî'den iki takım Risale-i Nur eserlerini,bir takımını Diyanet İşleri Kütüphanesine koymak, bir takımını daşahsına alıkoymak için istemişti. Fakat hapis hâdisesi çıktı,gönderilemedi. Üstad, hapisten sonra Emirdağı'na geldiği vakit, evvelce hazırlanan iki takımı tashih ederek Ahmed Hamdi'ye gönderdi ve aşağıdaki mektubu kendisine yazdı.

Muhterem Ahmed Hamdi Efendi,

Bir hâdise-i ruhiyemi size beyan ediyorum: Çok zaman evvel zâtınız ve sizin mesleğinizdeki hocaların, zarurete binaen ruhsata tâbi ve azîmet-i şer'iyeyi bırakan fikirlerlerine, benim fikirlerim muvafık gelmiyordu. Ben hem onlara, hem sana hiddet ederdim. "Neden azîmeti terk edip ruhsata tâbi oluyorlar?" diye, Risale-i Nur'u doğrudan doğruya sizlere göndermezdim. Fakat, üç dört sene evvel kalbime, size karşı tenkitkârâne bir teessüf geldi. Birden ihtar edildi ki:

"Bu senin eski medrese arkadaşların olan başta Ahmed Hamdi gibi zatlar, dehşetli ve şiddetli bir tahribata karşı 'ehvenüşşer' düsturuyla bir kısım vazife-i ilmiyeyi mukaddesatın muhafazasına sarf edip tehlikeyi dörtten bire indirmeleri, onların mecburiyetle bazı ruhsatlarına ve kusurlarına inşaallah kefaret olur" diye kalbime şiddetle ihtar edildi.

Ben dahi sizleri ve sizin gibilerini, o vakitten beri yine eski medrese kardeşlerim ve ders arkadaşlarım diye hakikî uhuvvet nazarıyla bakmaya başladım. Onun için benim bu şiddetli tesemmüm hastalığım vefatımla neticelenmesi düşüncesiyle, Nurlara benim bedelime hakikî sahip ve hâmi ve muhafız olacağınızı düşünerek, üç sene evvel sizin ısrarla bir takım Risale-i Nur'u istemenize binaen vermek niyet etmiştim. Şimdi hem mükemmel değil, hem tamamı değil; Nur şakirtlerinden üç zatın on, on beş sene evvel yazdıkları bir takımı sizin için şiddetli hastalığım içinde bir derece tashih ettim. Bu üç zatın kaleminin benim yanımda on takım kadar kıymeti var. Senden başka bu takımı kimseye vermeyecektim. Buna mukabil onun mânevî fiyatı üç şeydir:

Birincisi: Siz mümkün olduğu kadar Diyanet Riyasetinin şubelerine mümkünse eski harf, değilse yeni harfle ve has arkadaşlarımdan tashihe yardım için birisi başta bulunmak şartıyla, memleketteki Diyanet Riyasetinin şubelerine yirmi otuz tane teksir ederek göndermektir. Çünkü haricî dinsizlik cereyanına karşı böyle eserleri neşretmek, Diyanet Riyasetinin vazifesidir.

İkincisi: Madem Nur Risaleleri medrese malıdır. Siz de medreselerin hem esası, hem başları, hem şakirtlerisiniz. Onlar sizin hakikî malınızdır.

Üçüncüsü: Tevafuklu Kur’ân’ımız mümkünse fotoğraf matbaasıyla tab edilsin ki, tevafuktaki lem’a-i i’câziye görünsün.

Said Nursî

Bediüzzaman Said Nursî'nin ve talebelerinin 1950'den sonra yazdığı mektuplardan bazıları

Demokratların Ezan-ı Muhammedîyi Arapça Olarak OkunmasınaMüsaade Etmeleri Dolayısıyla Yazılan Bir Hasbihâl

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Hem sizin, hem bu memleketin, hem âlem-i İslâmın mühim bayramlarının mukaddemesi ve bu memlekette şeâir-i İslâmiyenin parlamasının bir müjdecisi olan ezan-ı Muhammedînin kemâl-i ferahla on binler minarelerde okunmasını tebrik ediyoruz. Ve seksen küsur senebir ibadet ömrünü kazandıran Ramazan-ı Şerifteki ibadet ve dualarınızın makbuliyetine âmin diyerek rahmet-i İlâhiyeden herbir gece-i Ramazan bir Leyle-i Kadir hükmünde sizlere sevap kazandırmasını niyaz ediyoruz. Bu Ramazan'da şiddetli zafiyet ve hastalığımdan tam çalışamadığımdan sizlerden mânevî yardım rica ederim.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

1. Her türlü kusur ve noksandan uzak olan Allah’ın adıyla.

Âlem-i İslâm merkezlerindeki mübarek Müslüman kardeşlere,

Sizleri, bütün ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Eserleriyle fuhul-i ulemanın ve fuhul-i müfessirînin en yükseği olan Bediüzzaman Hazretlerine, kıymettar ve mübarek bir mücahid âlim tarafından yazılmış olan bir tebriki takdim etmiştik.

Bediüzzaman Hazretlerinin bizlere yazdığı cevabî mektuplarında, o kıymettar, bînazîr Üstad Bediüzzaman Hazretleri, sizleri binlerle tebrik etmiş ve Anadolu’da Kur’ân ve iman kahramanlarının halefleri olan Nurcularla, Arabistan’daki hakikat-i Kur’âniyeye müteveccih İslâmları, iki kardeş olarak hizbül-Kur’ân’ın dairesi içinde çok saflardan iki muvafık ve iki müterafık saf teşkil ettiklerini müjdelemiş. Ve o mü’min kardeşlerimizin Risale-i Nur’la ciddî alâkalarıyla beraber, bir kısmını Arapçaya tercüme edip neşretmek niyetlerinizden fevkalâde memnun olduklarını ve mübarek İslâm cemaatlerinin Urfa’daki Nur şakirtleriyle ve Nur eczalarıyla himayetkârâne alâkadar olmasını yazmaklığımızı bizlere emretmiş bulunuyorlar.

Ey aziz ve necip kavm-i Arabın nûranî âzâları! Tarihin a’mâkına gömülen ve mâziden istikbale atlayan ecdadlarımıza, bu millet-i İslâmı parçalamak için bin dört yüz seneden beri hücum eden küffar orduları, en nihayet Birinci Harb-i Umumîde emellerine muvaffak oldular. Türk ve Arap iki hakikî Müslüman kardeşin bin senelik sarsılmayan muhabbetlerini pek çok desiselerle, yalanlarla söndürdüler. Ehl-i İslâmın ve nev-i beşerin medar-ı fahri ve bütün mevcudatın sebeb-i hilkati ve bütün füyuzat-ı İlâhiyenin mazharı o âlî Peygamberin Ravza-i Mutahharasına yüzler sürmek için pek büyük bir iştiyakı kalblerinde yaşattıklarına tahammül edemediler. O âli Peygamber-i Zîşanın küçücük bir iltifatına mazhar olmak için, ruhlarına varıncaya kadar herşeylerini feda ettiklerinihazmedemediler. Bin dört yüz seneden beri zeminin yüzünde, zamanınsahifeleri üzerinde ve şehidlerin ve gazilerin beyaz kılıç kalemleriyle, kırmızı mürekkepleriyle yazıp tarihe emanet bıraktıkları medar-ı iftiharları, muhteşem yazılarını Müslümanlara unutturmak istediler. Bu azimle yürüyen o amansız düşmanlar, pek acı işkenceler altında ezdikleri Türk ve Arap bu iki kardeşi, bir daha ittihad etmemek için en müthiş muahedelerin zincirleriyle bağladılar. Çelik zincirler altında senelerle inlettirdiler. Her türlü şenaati Müslümanlığa icra ettiler.

Heyhat! İnayet-i İlâhiyenin tekrar yar olacağını, Risale-i Nur gibi pek büyük ve pek harika bir tefsir-i Kur’ân’la ve onun âli müellifi Bediüzzaman’la, Müslümanlığın büyük zaferini bilemediler ve göremediler. O eserler ki, vahdaniyet-i İlâhiye ile risalet-i Muhammediyeyi (a.s.m.) ve hakikat-i haşriyeyi o kadar kuvvetli ve hakikatli burhanlarla o kadar parlak bir surette ispat ediyor ki, şimdiye kadar hiçbir feylesof, hiçbir âlim karşısına çıkıp itiraz edememiş.

Biz Türkler, seyyidleri kesretle içinde bulunan ve necip kavm-i Arap olan sizlere ve sizin ecdadlarınız olan sahabe-i güzîne, Allah namına, Peygamber-i Zîşan hesabına sonsuz bir sevgiyi ve nihayetsiz bir hürmeti daima kalbimizde, ruhumuzda besliyoruz ve yaşatıyoruz. O âli Peygamber-i Zîşan için ve Onun âli dini için, başta ruhumuz ve herşeyimizi fedaya hazırız.

Cenab-ı Hakkın lûtf-u kereminden büyük bir ümit ile yalvarıp istiyoruz ki, sevgili Üstadımız Bediüzzaman Hazretlerinin verdikleri haber-i beşaretle, Türk ve Arap iki hakikî kardeş millet, inşaallah yakın bir âtide ittihad edecek. Ve o ittihad sayesinde, o müthiş düşmanların Müslümanlar içine saçtıkları fesat tohumları kendi yüzlerine atılacak. Ve zincirler altında inleyen dört yüz milyon Müslümanlık, yeniden hayat-ı kudsiye-i İslâmiye ile, nev-i beşerin başına geçip, sulh ve müsalemet-i umumiyeyi temin edecek, inşaallah.

Risale-i Nur’un âciz bir şakirdi

Hüsrev

[Risale-i Nur'un vatana, millete ve İslâmiyete büyük hizmetini kabul ve takdir eden Başvekil Adnan Menderes'e Üstadın yazdığı bir mektup.]

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Ben çok hasta olduğum ve siyasetle alâkasız bulunduğum halde, Adnan Menderesgibi bir İslâm kahramanı ile bir sohbet etmek isterdim. Hal ve vaziyetim görüşmeye müsaade etmediği için, o surî konuşmak yerine, bu mektup benim bedelime konuşsun diye yazdım.

Gayet kısa birkaç esası, İslâmiyetin bir kahramanı olan Adnan Menderes gibi dindarlara beyan ediyorum.

Birincisi: İslâmiyetin pek çok kanun-u esasîsinden birisi, [2] وَلاَ تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى âyet-i kerîmesinin hakikatıdır ki, "Birisinin cinayetiyle başkaları, akraba ve dostları mesul olamaz." Halbuki, şimdiki siyaset-i hâzırada particilik taraftarlığıyla, bir câninin yüzünden pek çok mâsumların zararına rıza gösteriliyor. Bir câninin cinayeti yüzünden taraftarları veyahut akrabaları dahi şenî gıybetler ve tezyifler edilip, birtek cinayet yüz cinayete çevrildiğinden, gayet dehşetli bir kin ve adaveti damarlara dokundurup kin ve garaza ve mukabele-i bilmisile mecbur ediliyor. Bu ise, hayat-ı içtimaiyeyi tamamen zîr ü zeber eden bir zehirdir. Ve hariçteki düşmanların parmak karıştırmalarına tam bir zemin hazırlamaktır. İran ve Mısır'daki hissedilen hâdise ve buhranlar bu esastan ileri geldiği anlaşılıyor. Fakat onlar burası gibi değil; bize nisbeten pek hafif, yüzde bir nisbetindedir. Allah etmesin, bu hal bizde olsa pek dehşetli olur.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. En'âm Sûresi, 6:164; İsrâ Sûresi, 17:15; Fâtır Sûresi, 35:18; Zümer Sûresi, 39:7.

Bu tehlikeye karşı çare-i yegâne: Uhuvvet-i İslâmiyeyi ve esas İslâmiyet milliyetini o kuvvetin temel taşı yapıp, mâsumları himaye için, cânilerin cinayetlerini kendilerine münhasır bırakmak lâzımdır.

Hem, emniyetin ve âsâyişin temel taşı yine bu kanun-u esâsîden geliyor.

Meselâ, bir hanede veya bir gemide bir mâsum ile on câni bulunsa, hakikî adaletle ve emniyet ve âsâyiş düstur-u esasîsi ile, o mâsumu kurtarıp tehlikeye atmamak için, gemiye ve haneye ilişmemek lâzım—tâ ki mâsum çıkıncaya kadar...

İşte bu kanun-u esasî-i Kur'ânî hükmünce âsâyiş ve emniyet-i dahiliyeye

ilişmek, on câni yüzünden doksan mâsumu tehlikeye atmak, gazab-ı İlâhînin celbine vesile olur. Madem Cenâb-ı Hak, bu tehlikeli zamanda bir kısım hakikî dindarların başa geçmesine yol açmış, Kur'ân-ı Hakîmin bu kanun-u esasîsini kendilerine bir nokta-i istinad ve onlara garazkârlık edenlere karşı siper yapmak lâzım geldiğini, zaman ihtar ediyor.

İslâmiyetin ikinci bir kanun-u esasîsi: Şu hadîs-i şeriftir:

[1] سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ hakikatiyle, memuriyet bir hizmetkârlıktır; bir hâkimiyet ve benlik için tahakküm âleti değil... Bu zamanda terbiye-i İslâmiyenin noksaniyetiyle ve ubudiyetin zafiyetiyle benlik, enaniyet kuvvet bulmuş. Memuriyeti hizmetkârlıktan çıkarıp bir hâkimiyet ve müstebidâne bir tahakküm ve mütekebbirane bir mertebe tarzına getirdiğinden, abdestsiz, kıblesiz namaz kılmak gibi, adalet olmaz, esasiyle de bozulur. Ve hukuk-u ibad da zîr ü zeber olur. Hukuk-u ibad, hukukullah hükmüne geçemiyor ki hak olabilsin. Belki nefsanî haksızlıklara vesile olur.

1. "Milletin efendisi, onlara hizmet edendir." el-Mağribî, *Câmiu'ş-Şeml*, 1:450, Hadis no: 1668; el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 2:463.

Şimdi, Adnan Menderes gibi, "İslâmiyetin ve dînin icaplarını yerine getireceğiz" diye ve mezkûr iki kanun-u esasîye karşı muhalefet edip tam zıddına olarak iki dehşetli cereyan, gayet büyük rüşvetle halkları aldatmak ve ecnebîlerin müdahalesine yol açmak vaziyetinde hücum etmek ihtimali kuvvetlidir.

Birisi: Birinci kanun-u esasîye muhalif olarak, bir câni yüzünden kırk mâsumu kesmiş, bir köyü de yakmış. Bu derecede bir istibdad-ı mutlak, her nefsin zevkine geçecek memuriyete bir hâkimiyet suretinde rüşvet vererek, dindar hürriyetperverlere hücum ediliyor.

İkinci hücum da: İslâmiyet milliyet-i kudsiyesini bırakıp, evvelkisi gibi, bir câni yüzünden yüz mâsumun hakkını çiğneyebilen, zahiren bir milliyetçilik ve hakikatte ırkçılık damarıyla hem hürriyetperver dindar Demokratlara, hem bütün bu vatandaki yüzde yetmişi sair unsurlardan bulunanlara, hem hükûmetaleyhine, hem biçare Türkler aleyhine, hem Demokratın takip ettiğisiyaset aleyhine çalışarak ve serseri ve enaniyetli nefislere gayet zevkli bir rüşvet olarak bir ırkçılık kardeşliği veriyor. Ozevkli kardeşliğin içinde, o zevkli fâideden bin defa daha ziyade hakikî kardeşleri düşmanlığa çevirmek gibi acip tehlikeyi, o sarhoşluğu ile hissedemiyor.

Meselâ, İslâmiyet milliyetiyle dört yüz milyon hakikî kardeşin hergün [1] اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ dua-yı umumîsiyle mânevî yardım

görmek yerine, ırkçılık dört yüz milyon mübarekkardeşleri, dört yüz serseriye ve lâübalilere yalnız dünyevî ve pek cüz’î bir menfaati için terk ettiriyor. Bu tehlike hem bu vatana, hem hükûmete, hem dedindar Demokratlara ve Türklere büyük bir tehlikedir. Ve öyle yapanlarda hakikî Türk değillerdir. Necip Türkler böyle hatâdan çekinirler.

1. “Allah’ım, erkek ve kadın bütün mü’minleri bağışla.”

Bu iki taife herşeyden istifadeye çalışıp dindar Demokratları devirmeye çalıştıkları ve çalıştırıldıkları, meydandaki âsar ile tahakkuk ediyor. Bu acip tahribata ve bu iki kuvvetli muarızlara karşı, kırk Sahabe ile dünyanın kırk devletine karşı meydan-ı muarazaya çıkan ve galebe eden ve bin dört yüz sene zarfında ve her asırda üç yüz dört yüz milyon şakirdi bulunan hakikat-i Kur’âniyenin sarsılmaz kuvvetine dayanmak ve onun içindeki dünyevî ve uhrevî saâdet-i ebediyenin zevklerine o câzibedar hakikatle beraber nokta-i istinad yapmak, o mezkûr muarızlarınıza ve hem dahil ve hariçteki düşmanlarınıza karşı en lâzım ve elzem ve zarurî bir çâre-i yegânedir. Yoksa, o insafsız dahilî ve haricî düşmanlarınız sizin bir cinayetinizi binler yapıp veeskilerin de cinayetlerini ilâve ederek başkaların başına yüklediklerigibi, size de yükleyecekler. Hem size, hem vatana, hem millete telâfiedilmeyecek bir tehlike olur.

Cenâb-ı Hak sizleri İslâmiyet lehindeki hizmetlerinizde muvaffak ve mezkûr tehlikelerden muhafaza eylesin diye ben ve Nurcu kardeşlerimiz, yapacağınız hizmete ve mezkûr hakikati kabul etmenize mukabil dua etmeye karar vereceğiz.

Üçüncüsü: İslâmiyetin hayat-ı içtimaiyeye dair bir kanun-u esasîsi dahi, bu hadis-i şerifin, اَلْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ الْمَرْصُوصِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا [1] hakikatıdır. Yani, hariçteki düşmanların tecavüzlerine karşı, dahildeki adâveti unutmak ve tam tesanüd etmektir. Hattâ en bedevî tâifeler dahi bu kanun-u esasînin menfaatini anlamışlar ki, hariçte bir düşman çıktığı vakit, o taife birbirinin babasını, kardeşini öldürdükleri halde, o dahildeki düşmanlığı unutup, hariçteki düşman def oluncaya kadar tesanüd ettikleri halde; binler teessüflerle deriz ki, benlikten, hodfuruşluktan, gururdan ve gaddar siyasetten gelen dahildeki tarafgirane fikriyle, kendi tarafına şeytan yardım etse rahmet okutacak, muhalifine melek yardım etse lânet edecek gibi hâdisâtlar görünüyor. Hattâ, bir sâlih âlim, fikr-i siyasîsine muhalif bir büyük sâlih âlimi tekfir derecesinde gıybet ettiği; ve İslâmiyet aleyhinde bir zındığı, onunfikrine uygun ve taraftar olduğu için hararetle senâ ettiğini gördüm. Ve şeytandan kaçar gibi, otuz beş seneden beri siyaseti terkettim.

1. “Mü’minin mü’mine bağlılığı, parçaları birbirine kurşunla yapışmış sağlam bina gibidir.” *Buharî*,Salât: 88, Edeb: 36, Mezâlim: 5; *Müslim*, Birr: 65; *Tirmizî*, Birr: 18; *Neseî*, Zekât: 67; *Müsned*, 4:405, 409.

Hem şimdi birisi, hem Ramazan-ı Şerife, hem şeâir-i İslâmiyeye, hem bu dindar millete büyük bir cinayeti yaptığı vakit muhaliflerinin onun o vaziyeti hoşlarına gittiği görüldü. Halbuki, küfre rıza küfür olduğu gibi; dalâlete, fıska, zulme rıza da fısktır, zulümdür, dalâlettir. Bu acip halin sırrını gördüm ki, kendilerini millet nazarında ettikleri cinayetlerinden mâzur göstermek damarıyla muhaliflerini kendilerinden daha dinsiz, daha câni görmek ve göstermek istiyorlar.İşte bu çeşit dehşetli haksızlıkların neticeleri pek tehlikeli olduğugibi, içtimaî ahlâkı da zîr ü zeber edip bu vatan ve millete ve hâkimiyet-i İslâmiyeye büyük bir suikast hükmündedir.

Daha yazacaktım, fakat bu üç nokta-i esasiyeyi şimdilik dindar hürriyetperverlere beyan etmekle iktifa ediyorum.

Said Nursî

[Adnan Menderes'e gönderilmek niyetiyle evvelce yazılan içtimaî hayatımıza ait bir hakikatın haşiyesini takdim ediyoruz.]

Hâşiye: Eskilerin lüzumsuz keyfî kanunları ve su-i istimalleri neticesinde, belki de tahrikleriyle zuhur eden Ticanî meselesini dindar Demokratlara yüklememek ve âlem-i İslâmın nazarında Demokratları düşürmemenin çare-i yegânesi kendimce böyle düşünüyorum:

Ezan-ı Muhammedînin (a.s.m.) neşriyle Demokratlar on derece kuvvet bulduğu gibi; Ayasofya'yı, beş yüz sene devam eden vaziyet-i kudsiyesine çevirmek ve halen İslâmda çok hüsn-ü tesir yapan ve bu vatan ahalisine âlem-i İslâmın hüsn-ü teveccühünü kazandıran, yirmi sekiz sene mahkemelerin muzır cihetini bulamadıkları ve beş mahkeme de beraatine karar verdikleri Risale-i Nur'un resmen serbestîsini dindar Demokratlar ilân etmeli ve bu yaraya bir nevi merhem vurmalıdırlar. O vakit âlem-i İslâmın teveccühünü kazandıkları gibi, başkalarının zâlimane kabahatları onlara yüklenmez fikrindeyim. Dindar Demokratlar, hususan Adnan Menderes gibi zatların hatırları için, otuz beş seneden beri terk ettiğim siyasete bir iki saat baktım ve bunu yazdım.

Said Nursî

(Ankara’daki Nur talebelerinin bir mektubu)

Aziz, sıddık kardeşlerimiz,

Mektubunuzdan, İslâm güneşinin bir ziyasını sezer gibi olduk. Yüzlerce seneden beri insaniyet aleyhine, İslâmiyet zararına mütecaviz fikir neşreden ehl-i küfrün tahriplerini tamir için ortaya atılan Risale-i Nur’un, sizlerin mektubunuzdan, gençlerin arasına yayıldığını sezdik. Ebedî hayat yolunun hakperest yolcuları, hayâlî boş lâfları terk edip, Risale-i Nur’la küfür tohumlarını eriteceklerdir. Nur’un talebeleri, ehl-i kalb ve imanın hakikî kardeşleridirler. Siz kardeşlerimizin mektupları, bizlere hız veriyor ve verecek. Kur’ân’ın tefsiri olan Risale-i Nur, bize dalâlette kalmanın ve küfürle mücadele etmemenin bu zamanda büyük ahmaklık olduğunu bildiriyor.Komünistliğin, anarşistliğin, masonluğun kuvvet kazandığı bir devirde en mühim bir vazife, Nur’a hizmet etmek ve rıza-yı İlâhîyi tahsil için onu isteyene vermektir. Bu en baş ve en ehemmiyetli, en kıymetlive mübarek vazifemizden bizi döndürmek isteyen en ağır hücumlar dahi,bizlerin hızını arttıracaktır.

Risale-i Nur bize öğretiyor ve ispat ediyor ki, bu dünya, bir misafirhanedir. Ebedî hayatı isteyenler, misafirhanedeki vazifelerine dikkat gösterdikleri nispette memnun edilirler. Demek ki, şimdi en esaslı vazifemiz, bataklıktan kurtulmak isteyen ehl-i dinin, karanlıktan usanmış, gıdasız kalmış kalblerin yardımına koşmak,kendimizden başlayarak Nurun dellâllığını yapmaktır. Bilhassa vebilhassa şurası çok ehemmiyetli ve pek mühimdir ki, en başta ve en evvel Risale-i Nur’u dikkat ve tefekkürle devamlı olarak okumak ve o muazzam eser külliyatındaki Kur’ân ve iman hakikatleriyle kendimizi teçhiz etmek ve bu esas ve şartlarla, o harika eser külliyatını bir an evvel ikmal etmektir. İşte bu nimet-i uzmâya nail olan her genç ve herkes, bire yüz, bin kuvvetinde, kendine, vatan ve milletine faideli olur. Vatan, millet, gençlik ve âlem-i İslâm çapında hizmet edebilecek bir vaziyete gelebilir. Bunun için, başta Hazret-i Üstadımız Bediüzzaman ve onun hakikî ve ihlâslı talebeleri olmaya lâyık sizlerden dua istirham ediyoruz ki, Risale-i Nur’un mecmualarını bir an evvel temin edelim, arayalım, bulalım; dikkat, tefekkür ve ihlâsla okuyalım. Kur’ân ve iman hizmetine bu vaziyette koşalım. Risale-i Nur’un bu asırdaki makbuliyetine işaret eden deliller fazlasıyla mevcut olduğuna göre, insaf sahibi her mü’min kardeşimiz, onun tabiî bir yardımcısıdır.

Hem madem, Risale-i Nur bu asra has hususiyetler taşıyor. Hem madem binlerce âlimlerin takdirleriyle karşılanıyor. Hem madem, Kur’ân’ın dellâllığını

yapan kahraman Üstad, eşine rastlanmayacak bir mükemmeliyetle, dürüst adımlarla, hakikî prensiplerle, bütün hayatını iman ve İslâmiyete vakfetmiş, dünyevî hiçbir menfaat aramadan sırf Allah rızası uğruna çalışmıştır. Hemmâdem, bütün kuvvetiyle Nur talebeleri de, iman ve İslâmiyete Ehl-i Sünnet dairesinde hizmet için hayatlarını dahi çekinmeden veriyor ve süflî menfaat peşinde değildirler.

Ve madem yüz binlerce Nur talebeleri bütün tazyik ve tehditlere rağmen bu hakikati fiilen ispat etmişler. Hem her talebe, bugün cereyan eden bâtıl felsefenin akidelerine hakikî mantıkî cevaplar vermek üzere yetişmişler ve yetişiyorlar. Hem her ihtiyacımıza Kur'ân cevap veriyor; onda lâzım olan her hakikat sarih olarak vardır. Ve madem Kur'ân, en güzel şekilde ders veren Allah'ın hediyesi, bir nuru ve rahmetidir. Öyleyse, bu hazine-i rahmeti ve menba-ı hakikati ders veren ve hakikî surette gençliğin ve avâmın anlayabileceği bir şekilde bildiren Risale-i Nur'u, dikkat ve tefekkürle ve devamlı olarak müsait vakitlerimizi boşa gidermeden okumak ve yazmak, en büyük ibadet ve zevk kaynağıdır. Hal ve istikbalin ve biz gençlerin, çok leziz ve iştiyakla alacağı gayet nâfi ve vâfi bir ilâç ve bir tiryaktır, bir mânevî kurtarıcıdır. Bu kat'î hakikatler meydanda iken, ona bütün kuvvetimizle sarılmamak, baştan aşağı Risale-i Nur'u tetkik etmemek, alâkadar olmamak, ancak gafletin eseri olabilir.

Hem, kim hakikat peşinde koşuyorsa, Risale-i Nur'dan ders alması lâzımdır. Ve Nur yolunda giden her münevver, hakikî saadete kavuşacak ve yeryüzünün mahiyetini derk edecektir diye, biz Ankara Nur talebeleri dahi ittifak ediyoruz. Ebedî hayat hazinesini gösteren Kur'ân-ı Hakîmin nuru olan Risale-i Nur, elbette bir zaman dünyayı çınlatan nurlu sesini yükseltecektir.

Madem İslâm âlimleri, hadis-i şerife göre, dünya ikbal ve heveslerinin peşinde koşmadıkça, peygamberlerin en emin vârisleridirler. Biz de Risale-i Nur'u onun tam vârisi biliyoruz. Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsi, hakikî vâris olmanın esasını yaşamış ve yaşıyor. Onun karşısına çıkan körler ve sağırlar ve hissiz gafiller küçüleceklerdir. Böyle muazzam bir olgunluğa sahip olan Risale-i Nur, elbette bütün feylesofları, dünya ilim ve hak erbabını çağıracak ve her akl-ı selim ve kalb-i kerim olan mübarek insanları talebesi yapacak. Bu da inşaallah uzakta değil, yakında tahakkuk edecektir. Dünya, ekseri feylesofların ve âlimlerin dediği gibi, yep yeni bir oluşun eşiğindedir. Dünya, nurunu arıyor. Hakikat şairi Mehmet Âkif,

O nuru gönder, İlâhî, asırlar oldu yeter!
Bunaldı milletin âfâkı bir sabah ister.

diye, işte bu nura işaret ettiği, bugün bizce bir hakikattir.

Aziz kardeşlerimiz,

Risale-i Nur’a lâyık olacak şekilde çalışmamız için bize de dua ediniz ki, Ankaramuhiti, bizi içine alıp eritmesin. Nur, her ne kadar karanlığı gideriyorsa da, yine onu görecek göz, anlayacak kafa lâzım. Böyle bir muhitte, gözlerimize perde inmesin. Biz biçarelere dua ediniz. Allah hepimizi Risale-i Nur’a sarılmakla aziz din-i mübinimize hizmet edenlerden eylesin. Âmin...

Bir kardeşimiz dedi ki: Bugün, sabah namazından sonra şu mısralar mülhem oldu; kardeşlerimize bildirelim.

Dinim İslâm, kitabım Kur’ân, imanım haktır.
Bu uğurda can vermek, ebedî yaşamaktır.

Sizleri çok seven

Ankara ÜniversitesiNur talebeleri

Tahliller

Uzun bir ayrılıktan sonra

Belki yirmi yedi, yirmi sekiz sene oldu Üstadı görmeyeli. Onu görmek, mübarek simasını doya doya seyretmek için her zaman gidip ziyaret etmek istediğim halde, meşguliyetten bir türlü vakit bulamadım. Fakat o kalblerde yaşadığı için, mânevî varlığı ile daima beraberdik. Bu, gönüllerdeki iştiyakı bir dereceye kadar tatmin etmez miydi? Kendisini görüp kucaklaştığımız zaman, onun nuranî simasının verdiği zevk, maddî hasretin de ne kadar büyük olduğunu gösterdi.

Üstadla tanışmamız kırk seneyi geçti. O zamanlar hemen her gün idarehaneye gelir; Akif'ler, Naim'ler, Ferit'ler, İzmirli'lerle birlikte saatlerce tatlı tatlı musahabelerde bulunurduk. Üstad, kendine mahsus şivesiyle yüksek ilmî meselelerden konuşur, onun konuşmasındaki celâdet ve şehamet bizi de heyecanlandırırdı. Harikulâde fıtrî bir zekâ, İlâhî bir mevhibe... En mu'dil meselelerde, zekâsının kudret ve azameti kendisini gösterir. Daima işleyen ve düşünen bir kafa. Nakillerle pek meşgul değil. Onun rehberi yalnız Kur'ân. Bütün feyiz ve zekâ kaynağı bu. Bütün o lem'alar, doğrudan doğruya bu kaynaktan nebean ediyor. Bir müçtehid, bir imam kadar rey sahibi. Kalbi bir Sahabî kadar imanla dolu. Ruhunda Ömer'in şehameti var. Yirminci asırda Devr-i Saadeti nefsinde yaşatan bir mü'min. Bütün hedefi iman ve Kur'ân.

İslâmın gayetü'l-gayesi olan "Tevhid" ve "Allah'a" iman esası, onun ve Risale-i Nur'un en büyük umdesidir. Devr-i Saadette, Müslümanlığın ilk kuruluş zamanlarında olsaydı, Hazret-i Peygamber, Kâbe'deki putların parçalanması vazifesini ona verirdi. Şirke ve putperestliğe o derece düşmandır.

Mücahede ile gönüllerde iman ve Kur'ân hakikatlerini yerleştirmek için geçen uzun, bir asra yakın bir ömür. Fazilet ve şehametle geçen bir ömür. Harp meydanlarında, mücahitlerin önünde, kılınç elinde, dim dik ayakta düşmana saldıran bir kahraman. Esarette, düşman kumandanına karşı koyan bir kahraman. İdam sehpasında, düşman kumandanını düşündüren, insafa getiren bir kahraman.

Millet ve memleket için canını vermekten zerre kadar çekinmeyen bir fedaî. Fitnenin, bozgunculuğun en müthiş düşmanı. Milletin menfaati için, her türlü zulme, işkenceye tahammül ediyor. Ona zulmedenlere beddua bile etmez. Onu zindanlara atanlara, ancak salâh ve iman temenni eder. Gaye uğrunda ölüm, onun için basit birşeydir.

Kendisi bir çanak çorba, bir bardak su, bir lokma ekmekle tagaddî eder. Elbisesi pek basit ve fakiranedir. Beyaz Amerikan bezinden pamuklu bir hırka. Çamaşırını kirlenmedendeğiştirir ve temizletir. Temizliğe fevkalâde itina eder. Kâğıt parayıtutmaz ve üstünde taşımaz. Mâmelek namına dünyada hiçbir şeyi yok. Kendi için yaşamaz, cemiyet için yaşar.

Yapısı ufak tefektir; fakat heybetlidir, haşmetlidir. Gözleri birer şems-i tâban gibi nur saçar. Bakışları şâhânedir. Maddeten, belki dünyanın en fakir adamıdır, fakat mâneviyat âleminin sultanıdır.

Seksen küsur senenin âlâmı yüzünde bir buruşuk yapamamış, yalnız saçlarını ağartmıştır. Rengi pembe beyazdır. Sakalı yoktur. Bir delikanlı kadar zindedir.

Halim ve selimdir. Fakat heyecana geldiği zaman bir arslan tavrı alır, iki dizinin üstüne doğrulur, bir şâhenşâh gibi konuşur.

En sevmediği şey siyasettir. 35 senedir bir gazeteyi eline almış değildir. Dünya şuûnu ile alâkasını kesmiştir. Akşam namazından sonra, ferdâsı öğleye kadar kimseyi kabul etmez, ibadetle meşgul olur. Pek az uyur. Talebelerini de siyasetten şiddetle men eder. Memleketin her tarafında altı bini mütecaviz, belki bir milyonu bulan talebeleri, memleketin en faziletli evlâtlarıdır. Üniversitenin muhtelif fakültelerinde müsbet ilimler tahsil eden şakirtleri pek çoktur; yüzlercedir, binlercedir. Hiçbir Nur talebesi yoktur ki, sınıfının en faziletlisi, en çalışkanı olmasın. Memleketin her tarafında bulunan bu yüz binlerce Risale-i Nur talebesinden hiçbirinin, hiçbir yerde âsâyişi muhil hiçbir hareketi, hiçbir vak’ası yoktur. Her Nur talebesi, hükûmetin, nizam ve intizamın tabiî birer muhafızıdır, âsâyişin mânevî bekçisidir.

İstanbulseyahatinden muztarip olup olmadığını sordum:

“Bana ıztırap veren,” dedi. “Yalnız İslâmın mâruz kaldığı tehlikelerdir. Eskiden tehlikeler hariçten gelirdi; onun için mukavemet kolaydı. Şimdi tehlike içeriden geliyor. Kurt, gövdenin içine girdi. Şimdi, mukavemet güçleşti. Korkarım ki, cemiyetin bünyesi buna dayanamaz. Çünkü düşmanı sezmez. Can damarını koparan, kanını içen en büyük hasmını dost zanneder. Cemiyetin basiret gözü böyle körleşirse, iman kalesi tehlikededir. İşte benim ıztırabım, yegâne ıztırabım budur. Yoksa şahsımın mâruz kaldığı zahmet ve meşakkatleri düşünmeye bile vaktim yoktur. Keşke bunun bin misli meşakkate mâruz kalsam da iman kalesinin istikbali selâmette olsa!”

“Yüz binlerce imanlı talebeleriniz size âtî için ümit ve tesellî vermiyor mu?”

“Evet, büs bütün ümitsiz değilim. Dünya, büyük bir mânevî buhran geçiriyor. Mânevî temelleri sarsılan garp cemiyeti içinde doğan bir hastalık, bir veba, bir tâun felâketi, gittikçe yeryüzüne dağılıyor. Bu müthiş sârî illete karşı İslâm

cemiyeti ne gibi çarelerle karşı koyacak? Garbın çürümüş, kokmuş, tefessüh etmiş, bâtıl formülleriyle mi? Yoksa İslâm cemiyetinin ter ü taze iman esaslarıyla mı? Büyük kafaları gaflet içinde görüyorum. İman kalesini, küfrün çürük direkleri tutamaz. Onun için, ben yalnız iman üzerine mesaimi teksif etmiş bulunuyorum.

Risale-i Nur'u anlamıyorlar. Yahut anlamak istemiyorlar. Beni, skolastik bataklığı içinde saplanmış bir medrese hocası zannediyorlar. Ben, bütün müspet ilimlerle, asr-ı hazır fen ve felsefesiyle meşgul oldum. Bu hususta en derin meseleleri hallettim. Hattâ bu hususta da bazı eserler telif eyledim. Fakat ben öyle mantık oyunları bilmiyorum. Felsefe düzenbazlıklarına da kulak vermem. Ben, cemiyetin iç hayatını, mânevî varlığını, vicdan ve imanını terennüm ediyorum. Yalnız Kur'ân'ın tesis ettiği tevhid ve iman esası üzerinde işliyorum ki, İslâm cemiyetinin ana direği budur. Bu sarsıldığı gün, cemiyet yoktur.

Bana, "Sen şuna buna niçin sataştın?" diyorlar. Farkında değilim. Karşımdamüthiş bir yangın var. Alevleri göklere yükseliyor. İçinde evlâdımyanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yangını söndürmeye, imanımıkurtarmaya koşuyorum. Yolda biri beni kösteklemek istemiş de ayağım onaçarpmış; ne ehemmiyeti var? O müthiş yangın karşısında bu küçük hâdisebir kıymet ifade eder mi? Dar düşünceler, dar görüşler!

"Beni, nefsini kurtarmayı düşünen hodgâm bir adam mı zannediyorlar? Ben, cemiyetin imanını kurtarmak yolunda dünyamı da feda ettim, âhiretimi de. Seksenküsur senelik bütün hayatımda dünya zevki namına birşey bilmiyorum.Bütün ömrüm harp meydanlarında, esaret zindanlarında, yahut memleket hapishanelerinde, memleket mahkemelerinde geçti. Çekmediğim cefa, görmediğim eza kalmadı. Divan-ı harplerde bir câni gibi muamele gördüm; bir serseri gibi memleket memleket sürgüne yollandım. Memleket zindanlarında aylarca ihtilâttan men edildim. Defalarca zehirlendim. Türlü türlü hakaretlere mâruz kaldım.Zaman oldu ki, hayattan bin defa ziyade ölümü tercih ettim. Eğer dinimintihardan beni men etmeseydi, belki bugün Said topraklar altında çürümüş gitmişti.

Benim fıtratım, zillet ve hakarete tahammül etmez. İzzet ve şehamet-i İslâmiye beni bu halde bulunmaktan şiddetle men eder. Böyle bir vaziyete düşünce, karşımda kim olursa olsun, isterse en zalim bir cebbar, en hunhar bir düşman kumandanı olsa, tezellül etmem. Zulmünü, hunharlığını onun suratına çarparım. Beni zindana atar, yahut idam sehpasınagötürür; hiç ehemmiyeti yoktur. Nitekim öyle oldu. Bunların hepsinigördüm. Birkaç dakika daha o hunhar kumandanın kalbi, vicdanı zulümkârlığa dayanabilseydi, Said bugün asılmış ve mâsumlar zümresine iltihak etmiş olacaktı.

İşte benim bütün hayatım böyle zahmet ve meşakkatle, felâket ve musibetle geçti. Cemiyetin imanı, saadet ve selâmeti yolunda nefsimi, dünyamı feda ettim. Helâl olsun. Onlara beddua bile etmiyorum. Çünkü, bu sayede Risale-i Nur, hiç olmazsa birkaç yüzbin, yahut birkaç milyon kişinin-adedini de bilmiyorum ya, öylediyorlar. Afyon Savcısı beş yüz bin demişti. Belki daha ziyade-imanınıkurtarmaya vesile oldu. Ölmekle yalnız kendimi kurtaracaktım; fakathayatta kalıp da zahmet ve meşakkatlere tahammül ile bu kadar imanın kurtulmasına hizmet ettim. Allah'a bin kere hamd olsun.

Sonra, ben cemiyetin iman selâmeti yolunda âhiretimi de feda ettim. Gözümde ne Cennet sevdası var, ne Cehennem korkusu. Cemiyetin, yirmi beş milyon Türk cemiyetinin imanı namına bir Said değil, bin Said feda olsun. Kur'ân'ımızyeryüzünde cemaatsiz kalırsa, Cenneti de istemem; orası da bana zindanolur. Milletimizin imanını selâmette görürsem, Cehennemin alevleri içinde yanmaya razıyım. Çünkü vücudum yanarken, gönlüm gül-gülistan olur."

Hazret coşmuştu. Bir yanardağ gibi lâvlar saçıyordu. Bir fırtına gibi gönül denizini dalgalandırıyordu. Bir şelâle gibi haşmetli zemzemelerle ruhun en derin noktalarına çarpıyordu. Çok heyecanlanmıştı. Millet kürsüsünde coşmuş bir hatip gibi devam ediyor, sözünün kesilmesini istemiyordu. Yorulduğunu hissettim. Bu heyecanlı bahsi değiştireyim, dedim.

"Mahkemede sıkıldınız mı?" diye sordum.

"Dinî tedrisata, kadınlarımızın, muhterem hemşirelerimizin, terbiye-i İslâmiye dairesinde iffet ve şereflerini muhafaza etmelerine taraftar olmanın, bir suç olduğunadair kanunlarda bir madde var mı? 'Kalbe gelen hakikat' gibi tâbirleri de şahsî nüfuz temini maksadına delil göstermelerinin mânâsını da bu ilimle, hukukla meşgul doçentlerden sorarım."

Üstadla görüşmemiz çok uzamıştı. Müsaade alıp ayrıldığım zaman vakit hayli geçmişti.

1952 *Eşref Edip*

Said Nur ve talebeleri

Bahtiyar bir ihtiyar var. Etrafı, sekiz yaşından seksen yaşına kadar bütünnesiller tarafından sarılmış. Yaşlar ayrı, başlar ayrı, işler ayrı...Fakat bu ayrılıkta gayrılık yok. Hepsi birşeye inanmış: Allah'a. Âlemlerin Rabbi olan Allah'a... Onun ulu Peygamberine... Onun büyük kitabına... Kur'ânhenüz yeni nâzil olmuş gibi, herkes aradığını bulmuş gibi bir hal varonlarda. Said Nur ve talebelerini seyrederken, insan kendini âdetâ Asr-ı Saadette hissediyor. Yüzleri nur, içleri nur, dışları nur... Hepsi huzur içindeler. Temiz, ulvî, sonsuz birşeye bağlanmak; her yerde hâzır, nâzır olana, Âlemlerin Yaratıcısına bağlanmak, o yolda yürümek, o yolun kara sevdalısı olmak... Evet, ne büyük saadet!

Said Nur, üç devir yaşamış bir ihtiyar. Gün görmüş bir ihtiyar. Üç devir: Meşrutiyet, İttihad ve Terakki, Cumhuriyet. Bu üç devir, büyük devrilişler, yıkılışlar, çökülüşlerledoludur. Yıkılmayan kalmamış. Yalnız bir adam var; o ayakta... Şark yaylâlarından, güneşin doğduğu yerden İstanbul'a kadar gelen bir adam. İmanı, sıradağlar gibi muhkem. Bu adam, üç devrin şerirlerine karşı imanlı bağrını siper etmiş. Allah demiş, Peygamber demiş, başka birşey dememiş. Başı Ağrı Dağı kadar dik ve mağrur. Hiçbir zalim onu eğememiş, hiçbir âlim onu yenememiş. Kayalar gibi çetin, müthiş bir irade. Şimşekler gibi bir zekâ. İşte Said Nur! Divan-ı harpler, mahkemeler, ihtilâller, inkılâplar, onun için kurulan idam sehpaları, sürgünler, bu müthiş adamı, bu mâneviyat adamını yolundan çevirememiş. O, bunlara imanından gelen sonsuz bir kuvvet vecesaretle karşı koymuş. Kur'ân-ı Kerîmde "İnanıyorsanız muhakkak üstünsünüz" (Âl-i İmran sûresi, âyet 139) buyuruluyor. Bu Allah kelâmı, sanki Said Nur'da tecellî etmiş.

Mahkemelerdeki müdafaalarını okuduk. Bu müdafaalar bir nefs müdafaası değildir, büyük bir dâvânın müdafaasıdır. Celâdet, cesaret, zekâ eseri, şaheseri...

Niçin Sokratbu kadar büyüktür? Bir fikir uğruna hayatı hakîr gördüğü için değil mi? Said Nur en az bir Sokrat'tır; fakat İslâm düşmanları tarafından bir mürteci, bir softa diye takdim olundu. Onlara göre büyük olabilmek için ecnebî olmak gerek! O, mahkemelerden mahkemelere sürüklendi. Mahkûmken bile hükmediyordu. O, hapishanelerden hapishanelere atıldı. Hapishaneler, zindanlar onun sayesinde medrese-i Yusufiye oldu. Said Nur zindanları nur, gönülleri nur eyledi. Nice azılı katiller, nice nizam ve ırz düşmanları, bu iman âbidesinin karşısında eridiler, sanki yeniden yaratıldılar. Hepsi halim-selim mü'minler haline, hayırlı vatandaşlar haline geldiler. Sizin hangimektepleriniz, hangi

terbiye sistemleriniz bunu yapabildi, yapabilir?

Onu diyar diyar sürdüler. Her sürgün yeri, onun öz vatanı oldu. Nereye gitse, nereyesürülse, etrafı saf, temiz mü'minler tarafından sarılıyordu. Kanunlar,yasaklar, polisler, jandarmalar, kalın hapishane duvarları, onu mü'minkardeşlerinden bir an bile ayıramadı. Büyük mürşidin, talebeleriyle arasına yığılan bu maddî kesafetler, din, aşk, iman sayesinde letafetler haline geldiler. Kör kuvvetin, ölü maddenin bu tahdit ve tehditleri, ruh âleminin ummanlarında büyük dalgalar meydana getirdi. Bu dalgalar, köy odalarındanbaşlayarak, yer yer her tarafı sardı, üniversitelerin kapılarına kadardayandı.

Yıllardır mukaddesatları çiğnenmiş vatan çocukları, mahvedilen nesiller, imana susayanlar, onun yoluna, onun nuruna koştular. Üstadın Nur Risaleleri elden ele, dilden dile, ilden ile ulaştı, dolaştı. Genç-ihtiyar, cahil-münevver, sekizinden seksenine kadar herkes ondan birşey aldı, onun nuruylanurlandı. Her talebe, bir makine, bir matbaa oldu. İman, tekniğe meydanokudu. Nur Risaleleri binlerce defa yazıldı, teksir edildi.

Gözlerinin nuru sönmüş, iç âlemlerinin ışığı sönmüş, harabeye dönmüş olan körler, bu nurdan, bu ışıktan korktular. Bu aziz adamı, dillerden hiç eksik etmedikleri "İnkılâba, lâikliğe aykırıhareket ediyor" diye, tekrar tekrar mahkemeye verdiler, tekrar tekrarhapishanelere attılar. Kaç kere zehirlemek istediler. Ona zehirler panzehir oldu, zindanlar dershane... Onun nuru, Kur'ân'ın nuru, Allah'ın nuru vatan sınırlarını da aştı. Bütün âlem-i İslâmı dolaştı. Şimdi Türkiye'de, her teşekkülün, vatanını seven herkesin, önünde hürmetle durması lâzım gelen bir kuvvet vardır: Said Nur ve talebeleri. Bunların derneği yoktur, lokali yoktur, yeri yoktur, yurdu yoktur, partisi, patırdısı, nutku, alâyişi, nümayişi yoktur. Bu, bilinmezlerin, ermişlerin, kendini büyük bir dâvâya vermişlerin şuurlu, imanlı, inançlı kalabalığıdır.

O. Yüksel Serdengeçti

Bediüzzaman’ı zehirlediler

Bundan yedi sene önce, kanunların çiğnendiği, beşer haklarının çarmıha gerildiği, hürriyetlerin hiçe sayıldığı, şahsî arzu ve ihtirasatın kanunlardan üstün tutulduğu bir devr-i rezilânede, Afyon vilâyetinin Emirdağ kazasına seksenlik bir ihtiyar, bir din âlimi sürülüyor. Nüfus kütüğüne kaydettirilip burada ikamete mecbur ediliyor. Tek gayesi, Kur’ân-ı Kerîmin ahkâmını tebliğ, insanları doğruya, iyiye ve namusluluğa sevk etmek olan bir fikiradamı, nefyediliyor... Her cephesinde kan döktüğü kendi öz yurdunda, engizisyon mahkemelerinin dahi insanoğluna reva görmeyeceği zulme, işkencelere tâbi tutuluyor. Sakalına, bıyığına, kılık kıyafetine karışılıyor, jandarma dipçikleri altında ölüme mahkûm ediliyor.

Sürgün olarak gönderildiği yerde dahi rahat bırakılmıyor. Ecdadından misafirperverliği, ihtiyarların, garip ve kimsesizlerin yardımına koşmayı miras alan her Türk gibi, bu kaza halkı da, ilmî eserleriyle, ef’al ve hareketleriyle müsellem olan bu zâtın yardımına koşmayı vicdanî bir vazife telâkki ediyor.

İslâmın ve ilmin izzet ve vakarını şerefle muhafaza etmesini bilen ve asla dünya zevkleri için minnet kabul etmeyen bu şahsın, siyasî hiçbir parti ve teşekkülle de kat’iyen alâkası yoktur.

Türkiye’de iman ve karakter sahibi her fikir adamına yapıldığı gibi, bu kimsenin muhtelif defalar evi aranmış, mahkemelere verilmiş, bütün eserleri, mektupları en ufak teferruatına varıncaya kadar müsadere edilerek suçsuz yere hapishanelerde süründürülmüştür.

Evet, suçsuz yere diyoruz. Çünkü, vali ve kaymakamından tutunuz da, karakoldaki jandarmasına varıncaya kadar, Üstada eza ve cefa etmek, hapishanelerde süründürmek bir vesile-i iftihar; şefin gözüne girebilmek, terfi-i makam edebilmek gibi süflî hırslarla yanıp kavrulanlar için ise, bulunmaz bir fırsat olmuştur.

Bu zulüm, bu işkencenin sebeplerini, o devrin dine karşı olan temayülünde, vicdan hürriyetine ve İslâmiyete yaptığı baskıda aramak lâzımdır. Buhalin, o devirde hiç de acayip olan bir tarafı yoktur. Zira o devirde,memlekette dinsiz, materyalist, behimî hislerinin zebûnu köle ruhlu bir nesil yetiştirilmek istenirken bu zâtın kendi hayatını istihkar derecesinde ortaya atılıp hürriyetle, ahlâkla, imanla meşbû, hayvanî hislerin esiri olmayan bir gençlik istemesi ve bu uğurdaçalışması elbette hoş görülmezdi. Millet haklarını çiğneyip, milyonların

sırtından ahtapotlar gibi geçinmeyi şiar edinenler için korkulacak birhaldir bu. Takipler, baskılar senelerce devam etti. Onunla konuşanların, mektuplaşanların, hizmetine koşanların evleri arandı, kendileri Afyon Hapishanesinde çürütülerek çoluk çocukları sokaklarda sürünmeye mahkûm edildi.

Onun el yazması Kur'ân-ı Kerîmi ile bunun tefsiri olan Risale-i Nur parçaları birer hıyanet-i vataniye evrakı imiş gibi müsadere edilip savcılıklara devredildi.

Muhakemesine mevkufen devam edilerek yirmi ay suçsuz yere hapishanede bırakıldı.

Öyle bir an geldi ki, bu vak'aların cereyan ettiği Afyon Hapishanesi, Allah'a inanmaktan ve onun emirlerini yerine getirmekten gayrı hiçbir suçu olmayan mâsum vatandaşlarla dolup taştı. Onlara reva görülen zulüm, işkence, şeytanları bile dehşete düşürdü, ayyûka çıktı, vahşet halini aldı. Nasıl Kudüs-i Şerif Yahudilerin vahşetine ve peygamberlere yapılan zulümlere sahne olmuşsa, Afyon şehri de, insan haklarının çiğnenip vatandaş haklarının çarmıha gerildiği ikinci bir şehir oldu.

14 Mayıs seçimleriyle çeyrek asrın diktatoryası zîr ü zeber edilip çatır çatır yıkılırken, millet, kendi mukadderatına hâkim olmaktan duyduğu hudutsuz bir sevinç içerisinde bayram ediyor...

14 Mayıs'tan sonra herşeyin değişeceğini beklerken yine görüyoruz ki, vali ve kaymakamlar eski alışkanlıklarına devamdalar.

Taharrî memurları yine konuşan iki-üç vatandaşın peşinde ve yine Bediüzzaman'ın evi tarassut altında. Öyle ki, bir jandarma çavuşu bile, elinde arama emri olmadan, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarıyla müeyyed bulunan mesken masuniyetine tecavüz ediyor. Ve bu cüretkâr, bir türlü ceza görmüyor. Yine Üstadın kılık kıyafetiyle uğraşılıyor, devr-i sabıkta olduğu gibi, ziyaretine gelenler yine kaydedilip karakollara çağrılıyor...

Kendisini milletine hasreden seksen yaşındaki ihtiyar bir din âlimi öldürülmekisteniyor, hem de Ramazan Bayramı akşamı, iftar yemeğine zehir konulmaksuretiyle.

Bu ne feci, bu ne tahammül edilmez bir haldir! Tecrit edilmiş, daimî bir tarassut altında, kapısında bekçi. O içeride ölümle başbaşa bırakılıyor.

Heyhat! Geliniz, ey ehl-i İslâm, hep beraber ağlaşalım. Hayır, hayır! Gözyaşlarıyla, feryatla tedavisi mümkün değil bu derdin... Allah için uğraşalım.

Nihat Yazar

Bediüzzaman Said Nur

Büyük ve dâhi adamların beşiği olan Türkiye şimdiye kadar, ne kadar mebzul mücahidler, müceddidler ve bütün mânâsıyla büyük insanlar görmüştür. Onların idrak ettikleri hayat şartları ve gördükleri itibar, buldukları ve mazhar oldukları hürmet, kadir ve kıymetlerine asla nakîse vermemekle beraber, yürüdükleri hak yolunda, muhakkak ki, kendilerine büyük kolaylıklar temin etmiştir. Bu şartların mâkûs tecellîsine ve zulmün en ağırına mâruz kaldığımız şu geçmiş yirmi beş yıl, bize ağır mücadele ve mücahedeler içinde yoğurulmuş, dâvâsının ve imanının azametinden ilham almış ve büyüklüğünü dünyanın en ücra köşelerine yaymış bir dâhi, bir nur ve fazilet timsali hediye etmiştir.

Nuru birçok muzlim vicdanları aydınlatmış, kudreti birçok zayıf imanlı insanlara cesaret vermiş, dehâsı birçok nasipsiz insanların ruhuna ilham serpmiş olan bu büyük adam, hiç şüphe yoktur ki, Said Nur Hazretleridir.

Ondan fazilet ve fedakârlık dersi alan birçok yolunu şaşırmış insanlar kendilerini mes'ut ve aydınlık bir sahranın ortasında bulmuşlardır. Dehâsı ve celâdeti kadar imanı da kuvvetli olan bu muhterem insan, yirmi beş yıllık istibdat ve zulme gözlerini kırpmadan göğüs geren ve onun korkunç işkence adaletsizliğine imandan doğan bir cüretle karşı koyan tek şahsiyettir.

Bütün Müslüman dünyası, bu kutbun câzibesinden kendisini kurtaramamıştır. Türkiye'nin ıssız ve tenha bir köşesinde doğan bu nur, ziyasını Pakistanlılara, Endonezyalara kadar yaymış ve kendisiyle beraber milletimizin de şan ve şerefine hâleler eklemiştir.

Ne yazıktır ki, bağrımızdan fışkırmış, bize şeref kazandırmış, kararmış gönüllerimizi aydınlatmış, dalâlet yoluna sapmış insanları hak yoluna getirmiş olan bu muhteşem ve mübarek insan, bizden hürmet yerine sadece tazyik ve zulüm görmüştür.

Fakat, o bundan ne yılmış, ne de yolunu değiştirmiştir. Bilâkis, o daha iyi biliyor ki mücadelesiz, fedakârlıksız, ıztırapsız hiçbir dâvâ kök tutamaz.

Ne de olsa, ne kadar biz bu güneşin ışığını söndürmek istesek de, onun nuru karanlık gönüllerde birer meşale gibi yanıyor ve bizi aydınlatıyor. Bu, büyük insanın hakkı ve dâvâsının meyvesidir. Ne mutlu kendisine!

Cevat Rifat Atilhan

Bediüzzaman Said Nur

Güzel Türk vatanının yetiştirip bütün beşeriyete örnek insan olarak hediye ettiği büyük dâhi, büyük mürşid ve muhteşem bir insanın ismidir. Doksan yılı dolduran hayatının her günü birer nur hâlesi, birer fazilet ışığı, bir azim ve iman halkası halinde Türk nesillerinin ruhlarına ve dimağlarına girmiş ve bu nur, senelerle birçok karanlık ruhları aydınlatarak onları doğru, güzel ve ışıklı yollara sevk etmiştir.

İlâhî bir zekânın remzi olan büyük Üstad Said Nur Hazretleri, Allah'ın müstesna bir lütuf ve keremi olan muhteşem dehasını mü'min bir azim ve celâdetle bu aziz milletin hayrı, terakkisi ve yükselişi uğruna harcamış ve onun nuru Türk hudutlarından taşarak komşu memleketlere, Pakistan ve Endonezya'ya kadar yayılmıştır.

Bu nurun ışığı ve insanlara bahşettiği ahlâk ve fazilet şulelerinin tek bir kıymet ve takdir ölçüsünde toplanması mümkün değildir.

Ondaki azim ve irade, ondaki yüksek kanaat ve üstün insan vasfı, hepimiz için örnek teşkil edecek kadar büyüktür.

Yalnız biz değil, yalnız Müslümanlar değil, bütün insanlık bu büyük insanın şahsiyetinde asalet ve necabetin, ahlâk ve faziletin ve bilhassa yüksek imanın bütün göz kamaştırıcı enmuzeçlerini temaşa edebilir. Bütün Türk çocukları, vatanlarının bu kadar ilâhî bir zekâya, bu kadar muhteşem bir şahsiyete, bu kadar temiz bir insana beşik vazifesi gördüğüne iftihar edebilirler.

Evvelki gün onun bir mahkemesi vardı. Bu mahkemeden iki şey öğrendik: Biri, asil ve genç Türk neslinin fazilet ve ulüvv-ü ahlâka, yüksek inanç ve iradeye olan derin saygısı ve yüksek alâkası... Diğeri de, lükslerini, zenginliklerini, rütbe ve mevkilerini ve bugünkü fâni ve sefil varlıklarını Türk milletinin sefalet ve geriliğinde arayan ve zehirli ilhamlarını ve direktiflerini ve kuvvetlerini milletlerarası gizli, devirici ve bozguncu Türk düşmanlarından alan bir soysuzlar ve nesepleri belirsiz insanların takındığı tavır. Binlerce münevver Türk gencinin teşkil ettiği büyük topluluktan bir miktar irkilerek zehirli, mel'un ve müfsit kalemlerini korkak ve titrek dahi olsa sinsi sinsi aleyhte kullanan veartık modası geçmiş olan palavralarla bu kıymeti küçümsemek isteyen gürûh.

Şöyle bir mukayese yapabiliriz: Üstad-ı Âzamla—hâşâ, mason üstadı değil—muasır olan büyük adam ve Hindistan'ın kurtuluş rehberi Mahatma Gandi. Biri, İngiliz ceberutuna, İngiliz emperyalizmine ve onun korkunç istilâ ve istismarına

baş kaldırmış ve yıllarca büyük dâvâsına hizmet ederek İngiltere'nin bütün haşmet ve kudretini, azîm iradesi önünde âciz ve meflûç bir hale getirmiştir. Bizim bu tipte yetiştirdiğimiz büyük insanın mücadele ve mesai hayatı ve şekli, birincisine çok benzemekle beraber, fazla olarak ona Cenab-ı Hakkın bahş buyurduğu Müslümanlık ve iman nuru da kendi ziyasını güneş gibi İslâm iklimlerine ve diyardan diyara aşırıp götürmüştür.

Arada sadece büyük ve şayan-ı esef bir fark vardır.

Bu fark, birincisine dört yüz milyona yakın bir insan topluluğunungösterdiği sarsılmaz inanç, hürmet ve bağlılık... Bizimkine karşı damahdut bile olsa bazı asalet fukarası soysuzların açığa vuran istihfaf ve sinsi hücumları.

Ya Rabbi! Neden bizi böyle her kıymet ve fazileti paçavraya döndürecek kadar pespâyeleştirdin? Biliyoruz, sana karşı günahımız çok ve büyüktür. Yeter, yâ İlâhî, yeter bu sukut bize!

CevatRifat Atilhan

Bediüzzaman kimdir?

Bediüzzaman, mâhut ve mühlik uçurumlarla dolu olan içtimaî seyrimizi, mânevî değerler bakımından bir nur-u imanî ve ziya-yı irşadî ile taht-ı emniyete almaya çabalayan ve bu hususta bilmenin, kendi kendini idare etmek; bilmemenin, körü körüne idare olunmak hakikatine vücut vereceğini halk kitleleri arasında temessül ettiren insandır.

Bediüzzaman, ahlâkî kıymetler ve millî hasletlerin pozitif ilimlerle muvazi olarak kat-ı mesafe edemediğini, bu mânâ ve şekil muvacehesinde yetişen çöl kadar kuru ve boş ruhlarla bulanmış gençliğin, istikbalde milletimizin rüyet ufkunda bir kara belâ olacağı hakikat-i kat'iyesini gözlere sokan ve çare-i halâsı da gösteren kimsedir.

Bediüzzaman, şark ve garp arasındaki azîm mufarakatın, şahsiyet mefhumunun daralma ve genişlemesinden neş'et ettiğini gören ve asrın maymun taklitçiliğine varan şahsiyetsizliği önünde şahsiyet mefhumunun ilâhî yüksekliğini gönüllerin mihrak noktasında sembolleştirmeye tevessül eden âlimdir.

Bediüzzaman, hür adamların, hür memleketinin ilâhî kuruluş felsefesini, akıllara ve gönüllere nakşeden din adamıdır.

Bu necip millet, Bediüzzaman gibi nefsindeki menfaat putunu deviren insanların hizmetine çok, ama çok muhtaçtır.

Hukuk Fakültesinden

Ziya Nur

Ehemmiyetli bir hakikat ve DemokratlarlaÜniversite Nurcularının bir hasbihalidir.

Şimdi milletin arzusuyla şeâir-i İslâmiyenin serbestiyetine vesile olan Demokratlar, hem mevkilerini muhafaza, hem vatan ve milletini memnun etmek çâre-i yegânesi, ittihad-ı İslâm cereyanını kendine nokta-i istinad yapmaktır. Eski zamanda İngiliz, Fransız, Amerika siyasetleri ve menfaatleri buna muarız olmakla mâni olurdular. Şimdi menfaatleri ve siyasetleri buna muarız değil, belki muhtaçtırlar. Çünkü komünistlik, masonluk, zındıklık, dinsizlik, doğrudan doğruya anarşistliği intaç ediyor. Ve bu dehşetli tahrip edicilere karşı ancak ve ancak hakikat-ı Kur'âniye etrafında ittihad-ı İslâm dayanabilir. Ve beşeri bu tehlikeden kurtarmaya vesile olduğu gibi, bu vatanı istilâ-yı ecanipten ve bu milleti anarşilikten kurtaracak yalnız odur. Ve bu hakikate binaen, Demokratlar bütün kuvvetleriyle bu hakikate istinad edip komünist ve masonluk cereyanına karşı vaziyet almaları zarurîdir.

Bir ezan-ı Muhammedînin (a.s.m.) serbestiyetiyle kendi kuvvetlerinden yirmi defa ziyade kuvvet kazandılar. Milletikendilerine ısındırdılar, minnettar ettiler. Hem mânen eski İttihad-ı Muhammedîden (a.s.m.) olan yüz binler Nurcularla, eski zaman gibi farmason ve İttihatçıların mason kısmına karşı ittifakları gibi, şimdi de aynen İttihad-ı İslâmdan olan Nurcular büyük bir yekün teşkil eder. Demokratlara bir nokta-i istinaddır. Fakat Demokrata karşı eski partinin müfrit ve mason veya komünist mânâsını taşıyan kısmı, iki müthiş darbeyi Demokratlara vurmaya hazırlanıyorlar.

Eskiden nasıl Ahrarlar iki defa başa geçtiği halde, az bir zamanda onları devirdiler. Onların müttefiki olan İttihad-ı Muhammedî (a.s.m.) efradının çoklarını astılar. Ve "Ahrar" denilen Demokratları kendilerinden daha dinsiz göstermeye çalıştılar. Aynen öyle de, şimdi bir kısmı dindarlık perdesine girip Demokratları din aleyhine sevk etmek veya kendileri gibi tahribata sevk etmek istedikleri kat'iyen tebeyyün ediyor. Hattâ ulemânın resmî bir kısmını kendilerine alıp Demokratlara karşı sevk etmek ve Demokratın tarafında, onlara mukabil gelecek Nurcuları ezmek, tâ Nurcular vasıtasıyla ulemâ, Demokrata iltica etmesinler. Çünkü Nurcular hangi tarafa meyletseler ulemâ dahi taraftar olur. Çünkü onlardan daha kuvvetli bir cereyan yok ki, ona girsinler.

İşte madem hakikat budur, yirmi beş seneden beri ehl-i ilmi, ehl-i tarikatı ezen, ya kendilerine dalkavukluğa mecbur eden eski partinin müfrit ve mason ve komünist kısmı bu noktadan istifade edip Demokratları devirmemek için,

Demokratlar mecburdurlar ki hem Nurcuları, hem ulemâyı, hem milleti memnun ve minnettar etmek, hem Amerika ve müttefiklerinin yardımlarını kaybetmemek için bütün kuvvetleriyle ezan meselesi gibi şeâir-i İslâmiyeyi ihyâ için mümkün oldukça tamire çalışmaları lâzım ve elzemdir.

Maatteessüf, bazı müfrit ve mason ve komünistler, Demokrat aleyhinde olduğu halde kendini Demokrat gösteriyorlar ki, Demokratları tahribata sevk etsin ve din aleyhinde göstersin, onları devirsin.

Nur talebeleri ve Nurcu Üniversite gençliği namına

Sadık, Sungur, Ziya

Hz. Üstadımızın 1950'de mânevî ihtara binaen yazdırdığı ve lâhikada neşrolunan bu hasbihali, Eşref Edib Bey, bilâhare Sebilürreşad Mecmuasında ve Küçük Tarihçe-i Hayatta aynı imzalarla neşretmiş ve Hz. Üstadımız da tekrar onu lâhikalara dahil etmiştir.

Demokrat kardeşlere tavsiye

Diktatörler ve şefler idaresinde memleketin dinini, imanını, canını, hayatını kasıp kavuran merhametsiz eski devrin farmason kullarının şu can çekişme devrinde Demokratlara tevcih ettikleri silâhların en tesirlisi, onu kendilerinden daha dinsizgöstermeye çalışmalarıdır. Bir kısmı dindarlık perdesine bürünerek, Demokratların millete vaad ettikleri din hürriyetini temin etmeyeceklerini propaganda ediyorlar. Bir kısmı da, irticaı himaye ediyor ithamıyla Demokratların din hürriyetine taraftarlık etmesini önlemeye, kendileri gibi Demokratları da dini, din müesseselerini tahrip etmeye, din ehline karşı şiddet göstermeye sevk ediyorlar.

Demokrat Partinin iktidarı ele alır almaz komünistlere karşı şiddetli davranması, diğer taraftan ezan-ı Muhammedînin serbestisini temin etmesi, bu sebeple halkın muhabbetini kazanarak kendi kuvvetinden yirmi defa daha bir kuvvet elde etmesi, Halkçıları müthiş endişeye düşürdü.

Eski devrin din ehline ve Kur'ân ehli olan Nurculara karşı takip ettiği zalimane siyasetin onları bu hale düşürdüğünü Demokratlar idrak edecek bir seviyede oldukları için, onların pusularına düşmeyeceklerine itimadımız vardır.

Eski devrin belli başlı şiârı malûmdur. Demokratlar, bekalarını temin etmek isterlerse, tamamıyla bu şiâra karşı bir siyaset takip etmeleri icap eder. Bir taraftan komünizme karşı şiddet, diğer taraftan dini ve din ehlini himaye. Açıkça ve mertçe bu yolda yürümek mecburiyetindedir. Bu hususta göstereceği en ufak bir zaaf, yahut en ufak bir samimiyetsizlik onu Halkçıların çukuruna düşürür.

Biz Nur talebeleri, kat'iyen siyasetle iştigal etmeyiz. Bizim yegâne emelimiz, memlekette din hürriyetinin hakikî surette temini, dine ve din ehline ve Kur'ân ehli olan Nurculara karşı çeyrek asırdan beri devam eden zulüm ve tazyikin tamamıyla bertaraf olmasıdır. Demokrat kardeşlere tavsiye ederiz: Devr-i sabıkın şeytankârâne oyunlarına, hilelerine aldanmasınlar, onların düştükleri dalâlete düşmesinler. Milletin ruhunu ve iradesini onlar gibi istihfaf etmesinler. Komünizme ve dine karşı tuttukları doğru yolda azimle devam etsinler.

Bediüzzaman

Bergson *Ahlâkla Dinin İki Kaynağı* adlı son kitaplarından birisinde, bilhassa ahlâkın, bir insan cemiyetinde alçalmış vak'a derekesinden ulvî mefkûre seviyesine, ancak dindar ve temiz şahsiyetler sayesinde yükselebileceğini kaydeder.

Bu görüş, insanlık ve Müslümanlık tarihinde sayısız örneklerle her zaman tahakkuk eylemiştir. Zaten psikoloji ilmine dayanan terbiye san'atı, an'anevî yollarında bu umdeye tutunduğu ve yeni bir istikamet verilecek nesilleri bu kabil örnek insanları taklide sevk ettiği nispette, bizden evvelki devirlerde, bizden çok mes'ut insanlar yetiştirmiştir.

Bediüzzaman, hangi cemiyette ve hangi devirde yaşarsa yaşasın, işte bu işaret ettiğimiz örnek insan vasıflarını muhafaza eden temiz ve müstesna şahsiyetlerden birisidir. Türk milletini mahvetmek için casus ellerle perde arkasında yetiştirilmiş ve Türk milletini yalanla,dolanla her saniye aldatmayı kendine bir geçinme san'atı edinmiş birsürü vatan haini ve millet düşmanı mahlûklar, bu temiz şahsiyetin yıllardan beri hayatını cendereye sokmuştur. Sorarız. (Fakat kime soracağız? Bu sorgudan da ne umacağız?) Bütün tarihimizde, her fırsatta, en korkunç ve amansız düşmanlığınıispat eden Fener Patrikleri muhteşem saraylarında saltanat sürerken, bu aziz toprağın asırlardan beri tapusunu, en az bin senelik bir mülkiyet hakkıyla etinde ve kalbinde taşıyan Bediüzzaman, bu fesat ocağının bir kapıcısı kadar da mı yaşamak hakkından mahrum kalsın?

Hangimiz, yaprakları arasında fikrî ve ruhî seyahatlere kalktığımız kitaplarımızın, ansızın mukaddes bilinen meskenimize tecavüz edilerek, odamızda baskına uğrayarak ellerimizden kapılıp gasp edilmesine tahammül edebiliriz? Böyle bir hareket, güya taklit edilen çağdaş medenî cemiyetlerden en geri kalan İspanya'da da vuku bulamaz; hele vukuundan sonra, nâmütenahi, asla tekerrür edemez.

Biz, Bediüzzaman'ın ilim, ahlâk, fazilet ve edep sıfatlarıyla bezenen temiz ve yüksek şahsiyetine gösterilen ve hele son günlerde bütün bütün şiddetlenen kötü muamelelerden ve bu muameleleri ona reva görenlerden nefret ediyoruz. Ahlâksızlık çirkefinin bir tufan halinde her istikamete taşıp uzanarak her fazileti boğmaya koyulduğu Türklerin bu kadar karanlık günlerinde onun feyzini bir sır gibi kalpten kalbe mukavemeti imkânsız bir hamle halinde intikal eder görmekle tesellî buluyoruz. Gecelerimiz çok karardı ve çok kararan gecelerin sabahları pek

yakın olur.

إِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ [1]

Cevdet Sezer

1. "Muhakkak ki Allah, sabredenlerle beraberdir." Bakara Sûresi, 2:153.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

Çok aziz, çok mübarek, çok müşfik, çok sevgili Üstadımız Hazretleri,

Risale-i Nur'u, himmet ve dualarınızla, dikkat ve tefekkürle okudukça, bu muazzam eser külliyatının tılsım-ı kâinatın muammâsını keşf ve halleden bir keşşaf olduğunu, hal ve istikbalin bir mürşid-i ekberi ve bir rehber-i âzamı olduğunu, yine dua ve himmetinizle idrak ediyoruz. Evet, Üstadımız Hazretleri Risale-i Nur'u okuyan her idrak sahibi anlıyor ki, Risale-i Nur, gerek bu asrın, gerekse önümüzdeki asrın beşeriyetini fikir karanlıklarından kurtarıp, tenvir ve irşad edecektir.

Risale-i Nur, yalnız bu vatan ve millet için değil, âlem-i İslâm ve bütün beşeriyetin ihtiyacına cevap verecek bir külliyat olarak telif edilmiştir. Bugün, tarihte hiç görülmemiş bir fecaat ve felâket içerisinde çırpınan beşeriyet için, halâskâr olarak Risale-i Nur'a sarılmaktan ve ne pahasına olursa olsun, Risale-i Nur'un nuranî ve parlak eczalarını elde edip dikkat ve tefekkürle okumaktan başka bir kurtuluş çaresi yoktur. Risale-i Nur'u okuyan herkes, bu hakikati idrak etmiş ve etmektedir. Eğer biz muktedir olsak, bu hakikati, kâinata nazır bir mahalle çıkıp, bütün kâinata ilân edeceğiz. Fakat madem ki buna muvaffak olamıyoruz ve mademki Risale-i Nur'un cihanşümul kıymetini bu derece Üstadımızın himmetiyle idrak etmişiz; şu halde o nur ve feyiz hazinesi, irfan ve kemalât menbaı olan Risale-i Nur'u, bir dakikamızı bile boş geçirmeden, mütemadi ve devamlı bir şekilde hergün ve her saat okuyacağız ve bu uğurdageceli gündüzlü çalışacağız inşaallah. Fakat, her an bütün işlerimizdeolduğu gibi, bunda da büyük Üstadımızın dua ve himmetiyle muvaffak olabileceğiz.

Hem şu hakikat zahir ve bâhirdir ki: Bir kimse allâme dahi olsa, Risale-i Nur'un ve müellifinin talebesidir, Risale-i Nur'u okumak zaruret ve ihtiyacındadır. Eğer gaflet ederse, kendisini aldatan enaniyetine boyun eğip Risale-i Nur Külliyatını okumazsa, büyük bir mahrumiyete dûçar olur. Fakat biz, idrak ettiğimiz bu muazzam hakikat karşısında, beşeriyetin halâskârı ve milyarlarca insanların fevkinde olan bir memur-u Rabbanîye nasıl minnettar ve medyun olduğumuzu tarif edemiyoruz. Yine dua ve himmetinizle idrak etmişiz ki, Kur'ân-ı Kerîmin bir mu'cize-i maneviyesi olan harika Risale-i Nur Külliyatının bir satırından ettiğimiz istifadenin, bir miktar-ı mukabilini dahi ödemeye gücümüz yetişmez. Bunun için, ancak Cenab-ı Hakka şöyle

yalvarmaya karar verdik:

“Yâ Rab! Bizi ebedî haps-i münferidden kurtarıp bâki ve sermedî bir âlemin saadetine nâil edecek bir hakaik hazinesinin anahtarını Risale-i Nur gibi nazirsiz bir eseriyle bahşeden sevgili ve müşfik Üstadımızı, zâlimlerin ve düşmanların suikastlarından muhafaza eyle, Kur’ân ve iman hizmetinde daima muvaffak eyle. Ona sıhhat ve âfiyetler, uzun ömürler ihsan eyle” diye dua ediyoruz.

Evet, Üstadımız Hazretleri, Risale-i Nur’u dikkat ve tefekkürle okumak nimet-i uzmâsına nail olan biz bir kısım üniversite gençliği, bir hüsn-ü zan veya bir tahminle değil, tahkikî ve tetkikî bir surette, sarsılmaz ve sarsılmayacak olan ilmelyakîn bir kuvvet-i imaniye ile inanıyoruz ki, zemin yüzünün bu asra kadar görmediği bir vahşet ve dehşetin sebebi olan dinsizlik ve ilhadı, Bediüzzaman ortadan kadırmaya inayet-i Hak ile muvaffak olacaktır.

Bizim bu kanaatimiz, safdilâne veya tahminle değildir; ilmî ve delile müstenid bir tahkik iledir. Bunun için, muarız olan dahi bu hakikati kalben tasdik edecektir. Dua ve şefkat buyurun, Kur’ân ve iman hizmetinde fedâi olalım. Risale-i Nur’u, bir dakikamızı bile kaybetmeden okuyalım, yazalım, ihlâs-ı tamme muvaffak olalım.

Üniversite Nur talebeleri namına

Abdülmuhsin

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1]

Çok mübarek Üstadımız Hazretleri,

Evvela: Geçenlerde alınan Nur eczalarının hepsi dağıldı; Nurun müştakları sürur içinde kaldılar. Nurdan kısmeti olanlar, birer birer çıkıp ona koşuyorlar. Nur arayan sineler [2] مَنْ طَلَبَ وَجَدَّ وَجَدَ hakikatince buluyorlar. Bu sefer Ziya kardeşimizin getirdiği otuz dört adet *Sözler* kapışıldı. *Asâ-yı Mûsâ*'lar Ankara'ya ve Anadolu'nun muhtelif yerlerine dağılıyor...

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. Ciddî olarak arayan, aradığını bulur.

Risale-i Nur'un perde arkasındaki parlaklığını görmeyenler dahi ona taraftardırlar. Risale-i Nur'un Medresetü'z-Zehrâsı Anadoluçapında ve âlem-i İslâm ölçüsünde genişleyeceğini, Risale-i Nur'daki hakikatin yüksekliğinden ve dikkat ve tefekkürle okuyan mü'minlerin ve ehl-i ilmin arasında vücuda gelen sarsılmaz uhuvvet ve kardeşlikten anlıyoruz. Medresetü'z-Zehrânın bu muazzam faaliyeti, zemin yüzünde bahar mevsiminde olan İlâhî ve muazzam neşir gibi sessiz, gürültüsüz, şâşaasız, gösterişsiz ve mütevazi, fakat muazzam bir şekilde cereyan etmektedir. Fıtraten acûl olan insanoğlu, âlemde hâkim olan kanun-u İlâhîyi düşünmeyerek, her meselenin istediği vakitte hallolunmasını istiyor;küçük dairelerdeki vazifelerini atlayıp, büyük dairelere sapıyor.

Tohumları atılmış ve sümbül vaktine gelmiş olan Risale-i Nur'un yetiştirdiği hakikî imanlı zatlar, inşaallah yakın zamanda âlem-i İslâma birer nümune-i imtisal olup nur-u hidayeti göstereceklerdir.

AnkaraÜniversitesi Nur talebeleri namına

Abdullah

Ankara'da Nurları neşretmek nimet-i uzmâsına nail olmuş büyük bir âlim ve ehl-i kalb bir zatın Üstada yazdığı bir mektuptur.

Sahibü'l-ihlâs ve'n-nur ve'l-kemal ve'l-irşad, mücahid-i ekber Bediüzzaman Hazretleri,

Meydan-ı iptilâ ve imtihana lillâh ve fillâh için atıldığınız andan bu ana kadar, hukukullah ve hukuk-u ibadın müdafaa ve muhafazasına leyl ü nehar, Hak ve halk huzurunda, zâtınıza has kudret-i ilmiye ve kemaliye ve nuriye ve irşadiyelerinizle fevkalâde ağır şerait dairesinde lâyenkatı denecek derece sa'y ü gayret ve himmetle çalıştığınıza, melek, felek, Arş, Kürsî, Levh, Kalem[1], arz, semavat, âlem-i kevn, ins ve cin ve hariçteki ehl-i insan ve İslâm ve bu abd-i âciz, "eşhedü billâh ilâ âhiri'd-devran" şahid-i dâimî ve ebedîyiz.

1. *Ebû Davûd*, Sünnet: 16; *Tirmizî*,Kader: 17, Tefsiru Sûre: 68; *Müsned*, 5:217.

Sâhibünnur olan Bediüzzaman'ımız! Zât-ı Nuriyelerinizin, abd-i aciz, can ve gönülden dostunuzum. Bu dostluğum, gelip geçici, zevale mahkûm dostluklardan değildir. Âlem-i mânâda, bezm-i ezel-i elestüdeki fıtrat-ı zâtiyelerimizden müntakil dostluk olduğu gibi, âlem-i şuhudumuzda bir yarım asra tekarrüp buyuran etvar ve akval ve harekât ve sekenatınızdan ve bu müddet zarfında devr-i istibdat ve Meşrutiyet ve Cumhuriyette birbirinden beter iptilâ ve imtihan ve çilelerinizden ve tevarih-i muhtelifede âzamî ağır şerait dairesinde divan-ı harb ve sair muhakemelerinizden ve meydan-ı gazalarda harp ve darpler ve meydan-ı ilimde akran ve emsalinize faik mübahesat ve münakaşat-ı ilmiye ve intişar buyuran âsâr-ı celile ve cemilelerinizden; ihlâsa makrun a'mâl-i sâliha ve efkâr-ı nuriyelerinizden, cihad-ı asgar ve ekberlerinizin seyir ve temaşa ve tilâvetinden aldığım ders-i ibret ve hikmetler, zât-ı ekmelinize olan kadim dostluğumu her an arttırdı, son derece tarsin ve tahkim buyurdu, aşka, vecde getirdi. Bu aşk ve şevkle Sultan Hamid zamanından beri zâtınızın ve Nur talebelerinizin hukuk-u umumiye ve hususiyelerinizin hasbeten lillâh müdafaa ve muhafaza ve himayesi için, yakından uzaktan, karınca kudretince, dostluk vecibelerini mânen-maddeten îfada kusur etmemeye âzamî çalıştım, çalışıyorum ve çalışacağım. Bu halime Hak ve halk ve Nur talebelerinizin bir kısm-ı mühimmi âgâhtırlar.

İnşaallah, avn-i Hak ve imdad-ı Muhammedî ile ve cihad-ı asgar ve ekberdeki fî zamanına bî-misal aşk-ı ihlâsiyelerinizle, kariben hak galip, batıl mağlûp olur. Âlem-i insaniyet İslâmiyete inkılâp ve medeniyet-i Muhammediye bütün şâşaasıyla tulû buyurur. İns ve cin, melek ve felek hep birlikte îd-i ekber eyleriz. Hassaten, bu cihanşümul bayramımızı doya doya ve kana kana kemal-i sıhhat ve

âfiyetle seyir ve temâşâlarınızı, rahmet-i İlâhiyeden maa âile duada berdevamız. Cenâb-ı Hak, dergâh-ı Ulûhiyetinde dualarımızı Habib-i Kibriya hürmetine müstecap buyursun. Âmin, sümme âmin.

Pek mübarek kalbî, ruhî, sırrî dostum! Bilmem, abd-i âcizi hatırladınız mı? Her ihtimale karşı hatırlatayım: Yurdun her tarafında mücahede-i milliye devam ederken zât-ı hâkimânelerine, Ankara'da mücahede-i milliyeye birlikte devamı mutazammın, muhtelif eşhastan on sekizi mütecaviz davetnâmeler geldiği zaman, bu davetlere icabet edip etmemek hususunda, İstanbul'da ikametgâhınızda, beynimizde takarrur eden günde buluşarak istişare buyurduğunuz alay müftülerinden dost-u kadiminiz Ankaralı Osman Nuri'yim. Son zamanlarda Millî Müdafaa Vekâleti Müftülüğüne tayin olundum. 25 seneye karib burada müftülük yaptım. Üç sene evvel tekaüd oldum. Şimdi Ankara'da evimde ikamet ediyorum.

Zâtınıza ve ehl-i insan ve İslâma leyl ü nehar dua ile imrar-ı hayat eyliyorum. En büyük emelim ve arzum, ölmeden evvel, dünya gözüyle zatınızı görmek ve ziyaret etmek, hasbeten lillâh bir sohbetinizde bulunmaktır. Bunu can ü gönülden arzu eyliyorum.

Azizlerin azizi azizim,

Kemal-i tazimat ve tekrimatla zât-ı hakîmânelerinizi ve talebe-i Nuriyelerinizi aşk ve şevkle selâmlar ve hatırlar, iki cihanda aziz olmalarını ve olmanızı Hak Teâlâ ve Tekaddes Hazretlerinden tazarru ve niyaz eyleriz. Pek mübarek ellerinizden hasret ve iştiyakla takbil eyler, dua-yı ihlâsiyelerini ve cevab-ı savaplarınızı bekler, Allah'a emanet eylerim, bizim bir tane Sahibü'n-Nur ve'l-Azm ve'l-İrade ve'l-İrşad Efendimiz Hazretleri.

El-bâki Hüvellah

Yâr-ı garınız, müntehâ-yı zirve-i hiçîdebiricik abd-i gubar

Osman Nuri

Üstadın Emirdağı’na gidişi

Üstad Said Nursî, Afyonhapsinden tahliye edildikten sonra, yanındaki talebeleriyle beraber Emirdağ’a gitti. İki sene kadar Emirdağı’nda kaldı. 1371 yılının Muharrem ayında Eskişehir’e geldi ve bir buçuk ay kadar Yıldız Otelinde ikamet etti. Üstadın bu gelişi manidar idi. 1950’ye kadar nefyedildiği mahallerden, hiçbir yere çıkmamıştı; esasen çıkmasına müsaade edilmemişti. Çok zaman, yakın bir köye dahi gidemiyordu.

Üstad, Eskişehir’de, müştak talebeleriyle görüşmüş, Risale-i Nur’un yeni ve taze meyveleri olan genç Nur talebeleriyle konuşmuş, bir derece hayat-ı içtimaiye ile alâkadar olmuştu. Orada her sınıf halktan talebeleri kesretle bulunduğu gibi, askerler içinde, bilhassa havacılardan pek çok Nur talebeleri vardı. Bunların herbirisi imanlı ve yüksek ahlâk sahibi olup, şecaat-i milliye-i İslâmiye ile serefrâz, ihlâslı, kalpleri muhabbet-i Nebeviye ve cihan değer hizmet-i İslâmiye ve vataniye ile meşbû kimselerdi.

Bir müddet sonra, Üstad, Eskişehir’den Isparta’ya gitti ve yetmiş gün kadar orada kaldı. Bu sırada, İstanbul’daki faal talebeleri, *Gençlik Rehberi*’ni tab’ ettirmişler, bu yüzden Üstad aleyhine dâvâ açılmış ve Üstad, mahkeme için İstanbul’a çağrılmıştı.

Üstad, Ispartave İstanbul’da iken, *Nur Âleminin Bir Anahtarı* ismiyle neşredilen tevhid hakkındaki bahisleri yazmış ve mektup olarak talebelerine göndermişti ki, bu bahisler çok kıymettar birer tevhid hazinesi hükmündedir.

İstanbul mahkemesi

Bazı üniversiteli gençler, gençliğin iman ve ahlâkına hizmet maksadıyla *Gençlik Rehberi*'ni İstanbul'da bastırdılar. Bunun üzerine, müddeiumumilik tarafından, 163'üncü maddeye istinaden eser, lâikliğe aykırı olarak, devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak maksadıyla yazıldığı, propaganda ve telkin mahiyetinde olduğu iddiasıyla, Üstad, İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesine sevk olunmuştu.

22 Ocak 1952 muhakeme günü olmak itibarıyla, Bediüzzaman Said Nursî, Isparta'dan İstanbul'a gelerek mahkemede hazır bulunmuştu. Üstadın talebeleri gençüniversiteliler, mahkeme salonunu doldurmuşlardı. Koridorlarda büyük bir kalabalık göze çarpıyordu. Evvelâ iddianame ve ehl-i vukuf raporu okunmuş, Üstadın isticvabı yapılmıştı. Ehl-i vukuf raporunda, "Müellifin bu eserde din düşüncesini yaymaya çalıştığı, gençlere rehber olacak fikirler serd eylediği, müellifin tesettür taraftarı olduğu, kadınların yarım çıplak ve açık bacakla dolaşmalarının İslâmiyete aykırı ve kadının fıtratına zıt olduğunu beyan ettiği, kadını güzelleştiren şeyin terbiye-i İslâmiye dairesinde âdâb-ı Kur'âniye ziyneti olduğunu söylediği, dinî tedrisat taraftarı olduğu, binaenaleyh devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak istediği..." uzun uzadıya izah edilmiştir.

Bediüzzaman Said Nursî'nin müdafaasını İstanbul avukatlarından Seniyyüddin Başak, Mihri Helâv ve Abdurrahman Şeref Lâç deruhte etmişlerdir.

Okunan iddianame ve rapor üzerine, Üstad Said Nursî, cevaben, otuz beş senelik hayatını misal göstererek, siyasetle, dünyevî ve menfî cereyanlarla alâkadar olmadığını, kendisini meşgul eden ve nazarını çeken tek şey, hakaik-i imaniye ve hizmet-i Kur'âniye olduğunu, bütün kuvvetiyle imanı kurtarmak dâvâsında gittiğini bildirir, müteaddit mahkemelerin beraat ve iade kararlarını zikreder. *Gençlik Rehberi* adlı eserinin üniversiteli gençler tarafından bastırılmasının büyük bir memnuniyeti mucip olması lâzım geldiğini, içinde bulunduğumuz asrın menfi cereyanlarına, bilhassa içtimaî bünyemizi sarsan ahlâksızlık ve imansızlık salgınına karşı, *Gençlik Rehberi* gibi Risale-i Nur'un bütün eczalarının külliyetle intişarının, gençliğe ve mâsum evlâtlara ve kadınlara umumen okutturulmasının, vatan-millet saadeti nokta-i nazarından gayet elzem olduğunu beliğ bir surette ifade etmiş; mezkûr gayeler için, kendi haberi olmadan genç üniversitelilerin tab eylediğini beyan etmiştir.

Mahkeme 19 Şubat 1952 gününe talik edilmiştir.

İkinci muhakeme gününde, Risale-i Nur Külliyatından çok istifade eden bir çok üniversite talebeleri ve ehl-i irfandan müteşekkil büyük bir kalabalık, mahkemeyi dinlemek üzere erkenden koridorlarıdoldurmuşlardı, Üstad, alkışlarla, üniversiteli Nur talebelerininkolları arasında mahkeme salonuna girdi, maznun sandalyesine oturdu. Avukatlar da geldiler, yerlerini aldılar. Mahkeme salonunda müthiş bir izdiham vardı. Binlerce kişi mahkemeyi dinlemek üzere salona girmek istiyor,kalabalık, dalgalar halinde kapılardan taşıyordu. Bu hadisenin zahirî heybet ve ihtişamının aksettirdiği mânâ, daha muazzam ve daha haşmetli idi. İslâmiyet nurunun mücessem bir timsal-i müşahhası olan Said Nursî'ye, dinî kültürden mahrum olarak yetiştirilen gençlik, tâzim ederek minnettarlığını ifade ediyordu. Güya lisan-ı halleriyle, "Ey yirminci asrın zulümatını Kur'ân'ın nuruyla yaran, ehl-i İslâma nurlu ve beşaretli ufuklar gösteren, insanlığı, fıtratına münasip yüksek ve ebedi saadete davet eden büyük mücahid! İnsanlığa, bahusus bu vatan evlâtlarına yaptığın büyük hizmeti, bizler şükranla karşılıyoruz. Ve istikbal dahi seni takdirle yâd edecektir. Sen mânen ölüme yüz tutan bir nesli, maneviyat âb-ı hayatına kavuşturan bir hekim olarak çok kıymettar ve yüksek bir hizmet ifâ ettin. Yokluğa, ebedî şekavete atılmak istenen bir milleti ve gelecek nesillerini, Kur'ân'ın nuruyla ebedî saadete ulaştırmaya ve Allah'a kavuşturmaya çalıştığını ve hayatını bu uğurda feda ettiğini biliyoruz.

İmanlı nesiller seni takip edecektir;
Yıllarca, asırlarca peşinden gidecektir."

diyorlar.

Salondaki kalabalığın fazla olmasından, mahkemenin devamına imkân kalmamıştı. İntizamı temine tahsis edilen polisler, halkın tehacümüne mâni olamıyordu. Nihayet mahkeme reisinin halka hitaben, "Hoca efendiyi seviyorsanız biraz meydan veriniz ki, mahkemeye devam edebilelim" demesi üzerine, halk çekilmeye başladı. Bu suretle, mahkemenin devamına imkân hasıl oldu.

Gençlik Rehberi'ni basan matbaacı ve sonra polisler dinlendi. Daha sonra Üstad, ehl-i vukuf raporuna karşı itiraz eyledi. İkindi namazı vakti geçmek üzereolduğundan, Üstad namaz kılmak üzere müsaade istedi. Mahkeme reisi,Üstadın bu ricasını kabul ederek muhakemeye nihayet verdi.

Üstad, genç üniversitelilerin ve kendisini candan seven talebelerinin kollarıarasında koridorlardan geçerken, binlerce halk tarafından alkışlanıyor,kendisi de iki eliyle sevgili talebelerini selâmlıyordu. Adliye binasının önünde üç-dört bin kişi toplanmış, Üstadı görmek üzerebekliyorlardı.

Üstad, binlerce halkın alkış tufanı arasındamerdivenlerden indi. Bu arada heyecandan ağlayanlar da vardı. Bu izdiham arasında yaya yürümek kabil olmadığı için, Nur talebeleri tarafından Üstad bir otomobile bindirilerek Sultanahmet Camiine gidilmiş ve cemaatle namaz kılınarak ikametgâhına götürülmüştü.

Üstad 5 Mart 1952, son muhakeme günü, yine genç mekteplilerle halk tabakalarından müteşekkil binlerce kendisini sevenlerin arasında mahkeme salonuna girdi. Mahkeme salonundaki izdihamın geçen defaki gibi muhakemenin devamına mani olacak dereceye varmaması için, müteaddit polis müfrezeleri Adliye binasının merdivenlerini ve koridorları muhafaza altına almışlar, geçitleri kapamışlardı. Bununla beraber, mahkeme salonu kapılara kadar hıncahınç dolmuştu.

Mahkeme başladı; şahit olarak *Gençlik Rehberi*'ni bastıran üniversite talebesi dinlendi. İfadesinde, şark ve garbın eserlerini okuduğunu, sonra Risale-i Nur eline geçtiğini, bu eserlerden aklı, fikri, ruhu ve kalbi son derece müstefid bulunduğunu, irade ve ahlâkı üzerinde mühim tesirler yaptığını, *Gençlik Rehberi*'nin, gençlerin iman ve ahlâkını temin ve muhafaza yolunda büyük tesiri olması dolayısıyla, bir hizmet-i vataniye yapmak emeliyle bastırdığını, suç mahiyetini haiz birşey görmediğini söylemiştir.

Üstadın müdafaası

Çok uzun süren mazlumane, maceralı hayatıma dair gayet kısa maruzatta bulunacağım. Lütfen dinlemenizi rica ederim.

(Mahkeme, Üstadın müdafaasını serbest ve rahatça yapmasına meydan verdi. Üstad da geniş ve ferahlı bir müdafaa yaptı.)

Muhterem hâkimler,

Yirmi sekiz sene emsalsiz ihanetlere, işkencelere, tarassud ve hapislere maruz kaldım. Bütün bu iftira ve isnatların esası birkaç noktaya dayanır:

1. En birinci ithamları, beni rejim aleyhtarı olarak telâkki etmeleridir. Malûmdur ki, her hükûmette muhalifler bulunur. Asayişe, emniyete dokunmamak şartıyla, hiç kimse vicdanıyla, kalbiyle kabul ettiği bir fikirden, bir metoddan dolayı mes'ul olmaz. Bu hukukî bir mütearifedir.

Dininde çok mutaassıp ve cebbar bir hükûmet olan İngilizlerin yüz sene hâkimiyetleri altında bulunan yüz milyondan ziyade Müslümanlar, İngilizlerin küfür rejimlerini kabul etmeyip Kur'ân ile reddettikleri halde, İngiliz mahkemeleri, şimdiye kadar onlara o cihetten ilişmedi.

Burada ve bütün İslâm hükûmetlerinde eskiden beri Yahudiler, Nasranîler tâbi oldukları memleketin dinine, kudsî rejimine muhalif, zıt ve muteriz bulundukları halde, o hükûmetler hiçbir zaman kanunlarla onlara o cihetten ilişmediler.

Hazret-i Ömer, hilâfeti zamanında, âdi bir Hıristiyan ile mahkemede birlikte muhakeme olundular. Halbuki o Hıristiyan, İslâm hükûmetinin mukaddes rejimlerine, dinlerine, kanunlara muhalif iken, mahkemede, onun o hali nazara alınmaması açıkça gösterir ki, adalet müessesesi hiçbir cereyana kapılmaz, hiçbir tarafgirliğe kaymaz. Bu, din ve vicdan hürriyetinin bir ana umdesidir ki, komünist olmayan şarkta, garpta, bütün dünya adalet müesseselerinde câri ve hâkimdir.

Ben de, din ve vicdan hürriyetinin bu ana umdesine güvenerek, yüzlerce âyat-ı Kur'âniyeye istinaden, medeniyetin bozuk kısmına, hürriyet perdesi altında yürüyen mutlak bir istibdada, lâiklik maskesi altında dine ve dindarlara karşı tatbik edilen en ağır bir baskıya muhalefet etmiş isem, kanunlar haricine mi çıkmış oldum? Yoksa, Anayasanın hakikî ve samimî müdafaasını mı yapmış bulundum? Haksızlığa karşı, zulme karşı, kanunsuzluğa karşı muhalefet hiçbir hükûmette suç sayılmaz; bilâkis muhalefet meşru ve samimî bir muvazene-i adalet unsurudur.

2. Bana zulüm ve cefayı reva gören devr-i sabıkın yaptığı isnatların ikincisi, emniyet ve asayişi ihlâldir. Bu vehim ve hayal ile, bu düzme isnat ile, yirmi sekiz sene bana ceza çektirdiler. Memleket memleket, mahkeme mahkeme süründürdüler. Zindandan zindana attılar. Kimse ilegörüştürmediler. Tecrit ettiler, zehirlediler, türlü türlü hakaretlerde bulundular.

Biz ki, beş yüz bin fedakâr Nur talebeleri, memleketin her tarafında emniyet ve âsayişin fahrî mânevî muhafızlarıyız; bize böyle bir isnatta bulunmaları, günahların en büyüğüdür. Onlar bize o kadar zâlimane ihanetlerde bulundukları halde, biz asla hislerimize kapılmayarak, gönüllerde emniyet ve âsayişi temin yolunda, iman ve Kur'ân'a hizmet yolunda, gafletle anarşiye sapanları düştükleri fevzâ gayyâsından kurtarmak yolunda çalışmaktan bir an hâli kalmadık.

Muhterem hâkimler, şunu kat'î olarak arz ederim ki, bu delilsiz bir iddia değildir. Bizim zulüm ve menfâ sahamız olan altı vilâyetin altı mahkemesi, uzun ve ince tetkikler neticesinde, emniyet ve âsâyişi ihlâl yolunda hiçbir vukuat kaydetmemiştir. Bu hareketimiz ispat eder ki, Nur mekteb-i irfanının talebeleri, kalbler üzerinde işler, emniyet ve âsâyişin bekçisini kafalara, kalblere yerleştirir. Bizim iman derslerimiz anarşiye karşıdır, bozgunculuğa karşıdır, farmasonlara ve komünistlere karşıdır. Memleketin bütün zabıta dairelerinden sorulsun, beş yüz bin Nur irfan mektebi talebesinden birinin olsun nizam ve intizama aykırı bir vukuatı var mıdır? Yoktur. Elbette yoktur. Çünkü hepsinin kalbinde nizam ve intizamın en sağlam muhafızı olan iman bekçisi vardır.

Sebilürreşad'ın 116'ncı nüshasında "Hakikat Konuşuyor" başlıklı makalemde bu hakikatleri uzun uzadıya izah ettim. Bütün dünyasını, hattâ icap ederse hayatını, hattâ âhiretini dinine feda ettiği, bütün hayatı şehadet eden, otuz beş seneden beri siyaseti terk eden, müteaddit mahkemelerin o kadar incelemelerine rağmen bu yolda bir delil bulunamayan, sekseni aşmış, kabir kapısına gelmiş, dünya metâından hiçbir nesneye mâlik olmamış ve ehemmiyet vermemiş bir adam hakkında "Dini siyasete âletediyor" diyen, yerden göğe kadar, gökten yere kadar haksız veinsafsızdır.

Biz Nur mekteb-i irfanı şakirtlerinin Kur'ân-ı Hakîmden aldığımız hakikat dersi şudur ki: Evde, yahut bir gemide, bir mâsum, on câni bulunsa, adalet-i Kur'âniye, o mâsumun hakkına zarar vermemek için, o haneyi, o gemiyi yakmayı men ettiği halde, on mâsumu bir tek câni yüzünden mahv için, o hâne, o gemi yakılır mı? Yakılırsa en büyük zulüm, en büyük hıyanet ve gadir olmaz mı? Bu sebeple, âsâyişi ihlâl yolunda yüzde on câni yüzünden doksan mâsumun hayatını tehlikeye ve zarara sokmayı adalet-i İlâhiye ve hakikat-i Kur'âniye şiddetle men ettiği için, biz bütün kuvvetimizle bu ders-i Kur'ânîye ittibâen âsâyişi muhafazaya kendimizi dinen mecbur biliriz.

İşte bizi böyle haksız isnatlarla ittiham eden devr-i sabıktaki gizli düşmanlarımız, şüphe yok ki, ya siyaseti dinsizliğe âlet etmekistediler, yahut bilerek, bilmeyerek bozuk ideolojileri memleketimizeyerleştirmek gayretine düştüler. Görülüyor ki, nizam ve intizamı bozan, maddî, mânevî memleketin emniyet ve âsâyişini ihlâl eden bizler değil, asıl onlardı. Hakikî bir Müslüman, samimî bir mü'min hiçbir zaman anarşiye ve bozgunculuğa taraftar olmaz. Dinin şiddetle men ettiği şey, fitne ve anarşidir. Çünkü, anarşi hiçbir hak tanımaz. İnsanlık seciyelerini ve medeniyet eserlerini canavar hayvanlar seciyesine çevirir ki, bunun âhirzamanda Ye'cüc ve Me'cüc komitesi olduğuna Kur'ân-ı Hakîm işaret buyurmaktadır.

İşte, muhterem hâkimler, yirmi sekiz sene bana ve talebelerime böyle eza ve cefada bulundular. Ve mahkemelerde savcılar bize hakaretlerde bulunmaktan çekinmediler. Biz, bunların hepsine tahammül ettik. İman ve Kur'ân'a hizmet yolunda devam ettik. Ve devr-i sabık ricalinin bütün o zulüm ve cefalarını affettik. Çünkü onlar müstehak oldukları âkıbete uğradılar. Biz de, hak ve hürriyetimize kavuştuk. Sizler gibi âdil veimanlı hâkimler huzurunda söz söylemek fırsatını Allah bizebahşettiğinden dolayı şükrederiz. *Hâzâ min fadli Rabbî.*

Said Nursî

Avukat Mihri Helâv'ın müdafaasından parçalar

Risale-i Nur Müellifi, bütün müellif ve muharrirlerin en mütevaziidir. Şöhret ve tekebbürün en büyük düşmanıdır. Bütün dünya metâına arka çevirmiştir. Ne mal, ne şöhret, ne nüfuz... bunların hiçbirisi onun pâyine ulaşamamıştır ve ulaşamaz. Gandi bile onun kadar dünyadan elini çekememiştir. Günde elli gram ekmekle ve bir çanak çorba ile tagaddi eden bu büyük adam, yaşıyorsa, ancak Kur'ân ve imana hizmet için yaşıyor. Başka hiç, hiçbir şeyin, onun nazarında kıymet ve ehemmiyeti yoktur. Böyle iken, eserinin medh ü sitayişinde bulundu diye onu suçlandırmaya çalışmak, 163'üncü maddenin cürüm ağına sokmaya uğraşmak, hak ve adaletle, insafla, ilimle, insanî düşünce ile hukuk fikriyle, mantıkla, akıl ve fikirle kabil-i telif midir? Burası yüksek mahkemenin takdirine aittir…

Hükûmete muhalefet bahsi hakkında da birkaç söz söyleyerek mâruzatımı neticelendirmek isterim. Karşınızda kemal-i saffet ve samimiyetle âdilâne kararlarınıza intizar eden bu asırdîde zat, ömründe hiçbir defa hilâf-ı hakikat beyanda bulunmaya tenezzül etmiş bir adam değildir. İlk celse-i muhakemede, bugünkü hükûmetten memnun olduğunu ve muvaffakiyetine dua ettiğini, onun beğenmediği ve tenkit ettiği hükûmet, eski hükûmetler olduğunu alenen söylemiştir. Filhakika, müvekkilim, bütün milletle beraber istibdada karşı mücadele etmiş, hürriyet ve demokrasinin tesisine çalışmış ve bu hususta husule gelen muvaffakiyetten dolayı da memnun olmuştur. Risale-i Nur'un gayesi de içtimaî nizam ve intizamı kalblere yerleştirmektir. Siyasî rical, siyasî sahada nizam-ı içtimaîyi milletin hak ve hürriyetlerini temine çalıştıkları gibi, Risale-i Nur Müellifi de, mânevî sahada, kalblerde bunları yerleştirmeye çalışıyor. Gayeler müşterektir. Bir mekteb-i irfan olan Risale-i Nur'un müellifi ve şakirtleri âsâyişin, nizam ve intizamın fahrî ve mânevî bekçileridir. Mânevî sahada, kalblerde ve dimağlarda anarşinin, bozgunculuğun kalkmasına çalışmaktadırlar. Kemal-i samimiyetle, hiçbir ivaz ve garazı olmaksızın, hiçbir karşılık beklemeksizin, yalnız Allah rızası için,millet ve memleketin menfaati için çalışmaktadırlar. Bunu yapmak bir cürüm ve cinayet değil, millet ve memlekete bir hizmettir. Muahazeye değil, takdire lâyıktır. Beraatini istemek hakkımızdır. Karar yüksek mahkemenindir.

Avukat Seniyüddin Başak’ın müdafaası

Müteakiben, müellifin diğer vekili olan avukat Seniyüddin Başak kalkmış, kısa birkaç söz söylemiştir:

“Artık mesele aydınlanmış, hakikat güneş gibi tezahür etmiştir. Yüksek mahkeme herşeye vâkıf olmuştur. Benim buna ilâve edecek bir sözüm yoktur. Böyle kıymetli, faziletli, millet ve memleket için cansiperane ve hiçbir ivaz ve bedel mukabili olmayarak fîsebilillâh çalışan zevatı buralara getiren, cinayet sandalyelerine oturtan zihniyet hakkında bazı mütalâada bulunmak isterdim; fakat onun yeri burası değildir. Bunun için ayrıca bir eseryazmak icap eder. Çünkü bu zihniyetle mücadele herkes için birvazifedir. Yüksek mahkemenin yüksek vicdanı beni müdafaadan müstağni kılacak derecede itmi’nanbahştır. Müvekkilimin beraatini istemekle şeref duyarım.”

Avukat Abdurrahman Şeref Lâç'ın müdafaası

Müteakiben, diğer mümtaz avukat arkadaşları gibi Üstadın müdafaasını fahrî olarak deruhte eden imanlı ve kudretli meşhur ve mümtaz avukat Abdurrahman Şeref Lâç müdafaaya başladı. Evvelâ bir mukaddime yaptı. Dedi ki:

"Sanık olarak huzurunuza gelen seksen yaşını mütecaviz bu mübarek zâtın suçla hiçbir münasebet ve taallûku olmadığı, tamamıyla tezahür etmiştir. Yüksek mahkemece de buna tam kanaat hâsıl olduğunu, beraatine karar verileceğini de kuvvetle ümit ederim. Ancak, aleyhimizde birkarar verilmesine binde bir ihtimal olsa da, üzerime aldığım bir mâsumun müdafaasını ihmal etmeyi bir vazifesizlik sayarım. Yüksek Temyiz Mahkemesinin kanaat ve nokta-i nazarını da hesaba katmak icap eder. Burada bahsedilmedi diye usul noktasından bir eksiklikte bulunmuş olmamalıyım. Onun için müdafaamı yapmama yüksek mahkemenin müsaadelerini rica ederim."

"Peki Abdurrahman Bey, son müdafaanızı dinleyeceğiz. Buyurun."

"*Gençlik Rehberi* isimli eser, Kur'ân-ı Azîmüşşânın emir ve tefsirlerinden ibaret bulunmasına, İslâm dininin ve bu dinin emir ve nasihatlerini ihtiva eylemesine ve Anayasanın 70'inci maddesine göre; şahsî masuniyet, vicdan, tefekkür, söz ve neşir hak ve hürriyeti Türklerin tabiî haklarından olduğu, Anayasanın 75'inci maddesine göre de hiçbir kimse, mensup olduğu din ve mezhepten dolayı muahaze edilemeyceğinden, müvekkilimin Anayasa ile kendisine bahşedilmiş bulunan bu din ve neşir hürriyetinden mahrum edilerek cezaî tâkibe mâruz bırakılması Anayasa hükümlerine mugayirdir…

"Yukarıda izah ettiğimiz kanunî taraflarımız farz-ı muhal nazar-ı dikkate alınmaz, Türk Ceza Kanununun antidemokratik 163'üncü maddesine göre müvekkilimin tâkibi mümkün farz edilirse, isnat edilen suçun tahliline geçer ve şöyle deriz:

"Bir Müslüman. Ak saçlı, yaşlı bir Müslüman. Saçını başını ve yaşını bütünömrü boyunca nurla ağartmış bir Müslüman. Saçı, başı, yaşı ve bütünvücudu Allah'ın nuruyla yıkanmış, ter temiz ve bem beyaz bir Müslüman.Bütün ömrü boyunca in'âm-ı Hak olan hayatını, Türk milletinin salâh ve hakikî saadeti için vakfetmiş, emr-i İlâhî olan ruhunu, feleğin hakikî mâliki Allah'a teslim edinceye kadar aynı yolda yürümeye azmetmiş, bina-yı Sübhanî olan bedenini, yalnız Allah yolunda yıpratmış olan büyük bir Müslüman,bugün, 'Demokrasi vardır' denilen birgün, kalkıyor, yalnız 'Allah'diyor, 'Kitap' diyor,

‘Resul’ diyor ve gençliğe, ‘Dikkat’ diyor. Derdemez arkasından savcı (dâvâyı açan savcı) yapışıyor.

“Gel buraya... Suç işledin!’ diyor.

“Ve âfâkı kap kara bir zulmet kaplamıştır.

“Fakat, bakın şu asîl ve necip ihtiyar Müslümana! Ne kadar sakin ve ne kadar rahattır. Zira kesrette değil, vahdettedir. Gecenin zulmetinden ve gündüzün rengârenginden bîfütûrdur. Belâ zindanında safayı seyretmektedir. Cefa sofrasında vefa bulan, mazhar-ı tecellî olandır. Zira eşya hakikatlerinden haberdardır. Kesafeti letafete kalb etmiştir. Kanı çekilmiş, damarlarında kan yerine, feyz-i Hak ve nur cereyan etmektedir ve savcı (dâvâyı açan savcı) bu Müslümanı kolundan yakalamış, hapse sürüklemektedir.

“Niçin? Neden? Ne yaptı bu pîr-i fânî? Nedir kabahati bu ihtiyar Müslümanın? Ne mi yaptı? Bakın, savcıya (dâvâyı açana) göre neler ve neler yaptı?

“*Gençlik Rehberi* adıyla bir kitap çıkardı.

“A. Lâikliğe aykırı hareket etti. Allah, din, iman lâikliğe aykırı olur mu? Olur. Peki, başka?

“B. Devletin içtimaî, iktisadî, siyasî ve hukukî temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak istedi. Nasıl, niçin ve ne maksatla yaptı bunları?

“C. Şahsî nüfuz temin ve tesis etmek maksadıyla.

“Peki, ya siyasî menfaat kasdı var mı acaba? Hayır, bu yok. Ehl-i vukuf da bu maksadı görmemiş. Savcı da bunu diyemiyor. Peki, amma madem ki siyasî menfaat kastı yokmuş, bu pîr-i fânînin şahsı, cüssesi, bedeni ne ki, dünyadan ne bekliyor ki nüfuz temin etmek istesin?

“Savcı, ‘Ben orasını bilmem’ diyor. ‘İstiyor işte.’ Hem bunu böylece bilirkişiler de söylüyorlar.

“Peki, nasıl yaptı bu işleri bu Müslüman?

“A. Dini, dinî hissiyatı ve dince mukaddes tanılan şeyleri âlet etmek suretiyle.

“Nedir bu mukaddes tanılan şeyler? İslâm dini, Müslümanlık hisleri, Allah kelimesinin kalbdeki haşyeti, Kur’ân, tefsir... Demek savcı bunları biliyor. Bunların mukaddesat olduğuna inanıyor.

“Peki, amma bunları bilmek, inanmak ve sonra söylemek âlet etmek midir? Evet,dâvâyı açan savcıya göre âlet etmektir. Öyleyse savcı da bunları âletediyor, hem de siyasî bir kanuna âlet ediyor, hem de bir Müslümanı mahkûm ettirmek için âlet ediyor. Şu halde o da 163’üncü maddeye göre suç işlemiyor mu?

“‘Hayır’ der savcı. ‘Ben propaganda yapmıyorum. O propaganda ve telkin yaptı.’ Ne dedi peki? Şunları söyledi:

“‘... Bu zamanda, zındıka dalâleti İslâmiyete karşı muharebesinde nefs-i emmarenin plânıyla şeytan kumandasına verilen fırkalardan en dehşetlisi yarım çıplak hanımlardır ki, açık bacağıyla, dehşetli bıçaklarla ehl-i imana taarruz edip saldırıyorlar. Nikâh yolunu kapamaya, fuhuş yolunu genişlettirmeye çalışarak, çokların nefislerini birden esir edip, kalb ve ruhlarını kebair ile yaralıyorlar; belki o kalblerden bir kısmını öldürüyorlar.’

“Peki, yalan mı bunlar? Fuhşu teşvik ve nikâhı imha eden fâhişeler gürûhu inkâr mı ediliyor? Gizli ve âşikâr fuhuşla ve devlet eliyle mücadele yok mu? Ceza Kanunu, Fuhuşla Mücadele Nizamnâmesi ve Ahlâk Zabıtası bunlarla geceli gündüzlü mücadele etmiyor mu?

“Var, var amma ‘Buna biz karışırız, Allah ne karışır?’ diyor savcı. Peki,böyle desin. Desin amma kanun, zabıta ve savcı, suç işlendikten sonraişleyeni ve işleteni yakalıyor. Yani iş olup bittikten sonra, namuspâyimal olup adam öldükten sonra... Daha evvel tedbir almaya kanunen imkân yok; fakat dinen buna imkân var: Allah korkusu ve din. Bu korku sayesinde her türlü rezaletin önü alınabileceğini bildiriyor. İslâm dini bunu emrediyor. Tedbirievvelden alın diyor. Nasıl? Nasihat edin, ikaz edin, Allah’ı tanıtın,insanın kalbinde Allah korkusu, Allah sevgisi, ateş, Cehennem, ebedî azâp, ebedî saadet yer etsin, bilsin, anlasın, sevsin ve korksun; korksun ki fenalıklardan kaçsın, hem kendisi kurtulsun, hem de cemiyet. Savcı da, devlet de, hükûmet de, millet de rahat etsin. Bunun için Allah korkusunu ve sevgisini insanlara aşılayın.

“Nasıl yapalım bu işi? Söyleyin, yazın, okutun. Peki, amma o zaman propagandadiyorlar. Ne olur? Bunlar Allah’ın emirleri, Kur’ân-ı Azîmüşşânın hikmetleri değil mi? Din, sizin en tabiî hakkınız değil mi? Kim men eder sizibundan, Allah yolundan? Suç diyorlar buna. Öyle mi? Allah’ın emriniokuyun:

اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَشَاقُّوا
الرَّسُولَمِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدٰى لَنْ يَضُرُّوا اللّٰهَ
شَيْئاًوَسَيُحْبِطُ اَعْمَالَهُمْ [1]

1. Muhammed Sûresi, 47:32.
2. Muhammed Sûresi, 47:33.

“Meâli: ‘Haberiniz olsun ki, o küfür edip halkı Allah yolundan men eyleyen ve hak kendilerine tebeyyün ettikten sonra Peygambere karşı gelenler, hiçbir zaman Allah’a zerrece bir zarar edecek değiller. O, onların amellerini heder

edecektir.’

“Peki, amma dinlemezlerse? Dinleyenlere, iman edenlere tekrar edin; çünkü yaptığınız iş iyidir, insanlar için, cemiyet için, millet için, hükûmet için, devlet için hayırlıdır; şerden, belâdan koruyucudur. İmân edenlere deyin ki:

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اَطِيعُوا اللّٰهَ وَ اَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلاَ تُبْطِلُوا اَعْمَالَكُمْ [2]

“Meâli: ‘Ey bütün iman edenler! Allah’a ve Resûlüne itaat edin de amellerinizi iptal eylemeyin.’

“Buna da inanmazlarsa, deyin ki: Tehlike, vatan ve milletiniz için tehlike,dinde, dinin propagandasında değil, dinsizliktedir. Bunu Başvekilimiz de söyledi: ‘Sağcılığın memleket için tehlikeli olduğu görülmemiştir. Bugün din propagandasına mâni bir hal yoktur; tedbir almaya da lüzum kalmamıştır.’

“Muhterem hâkimler! Siz bilirsiniz, fakat bir kere de dâvâyı açan savcıya sorunuz, bakalım hayır diyebilecek mi? Allah’ın emirleri, Kur’ân-ı Azîmüşşânın hikmeleri gençlere anlatılmaz, bildirilmezse, propaganda suçtur diye men edilirse, ahlâksızlık, iffetsizlik, köksüzlük, fuhuş, zina, katil suçlarının önüne geçmek yalnız ceza kanunlarıyla kabil midir? Komünizm gibi bütün dünyayı tehdit eden erzel âfetin, gizli ve âşikâr, seri ve sinsi tahribatını tamamen neyle önlemek mümkündür?

“Muhterem vatansever, Allah’ına ve mukaddesatına bağlı necip Türk hâkimleri! Şu korkunç küfür propagandasına körpe Müslüman Türk çocuklarının temiz ve saf dimağlarını senelerce tahrip ederek felce uğratan korkunç din düşmanlarının akıttığı zehirlere bakın.

“Ne korkunç hal ve tezatlar içindeyiz! Savcı bunu görmez, İslâm dinine ve bütün mukaddes dinlere yapılan bu korkunç taarruz ve hakareti tâkip etmez de, bu taarruzdan gençliğe muhafaza tedbirleri tavsiye edeni mi yakalar?

“Pek muhterem Türk Müslüman hâkimler! Siz Kur’ân-ı Mübînin Allah’ın nurunun pırıltıları ile dolu olan ve yalnız o nur-u İlâhîyi aksettiren Risale-i Nur *Gençlik Rehberi*’nden dolayı müvekkilimi mahkûm edemezsiniz.

“Muhterem, asîl ve Müslüman Türk hâkimleri! Pek iyi bilirsiniz ki, hakikî irşad âlimleri enbiyanın vârisleridir. Bu mübarek zatlarda kendilerine miras kalan vaaz u nasihatı, Kur’ân-ı Mübînin emirlerine göre yaymakla mükelleftirler. Vazifesini yaparken hiçbir ücret ve ivazın talibi değildirler. Vazifelerini fîsebilillâh yaparlar. Ancak, Allah ve Resulünün rızasına taliptirler. Son nefeslerine kadar bu mukaddes vazifeye devam ederler. Çünkü, bu vazife onlara

Allah ve Resulünün emanetidir. Müvekkilim, bu emaneti ehline tevdi ediyor diye nasıl tâkip ve tâzip edilir? Nasıl bu ihtiyar yaşında zayıf ve nahif bünyesi, inanamayacağı ağır bir teklif ile mükellef tutulur: ‘Gel, zindana gir!’

“Bu, en korkunç bir zulüm olur. Bu zulme mâni olmak vazifesi de sizlere emanet edilmiştir.

“Bütün fenalıkları, günahları, ahlâksızlığı, rezaleti, fesat ve fitneyi imha edecek nurdur...

يُرِيدُونَ اَنْ يُطْفِؤُا نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَيَاْبَى اللّٰهُ اِلاَّ اَنْ يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ[1]

“Meâli: ‘Onlar Allah’ın nurunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. Allah ise, muhakkak nurunu tamamlamak, tamamen parlatmak istiyor, kâfirler hoşlanmasalar da.’ ”

1. Tevbe Sûresi, 9:32.

Avukat

AbdurrahmanŞeref Lâç

Bu müdafaayı müteakip Üstad Said Nursî’ye başka bir diyeceği olup olmadığı mahkeme reisi tarafından sorulmuş, mumaileyh ayağa kalkarak,

“Yalnız bir kelime söylemek için müsaadenizi rica ederim.”

“Buyurunuz.”

“Muhterem vekillerim benim şahsım hakkında söylemiş oldukları senakâr sözlere ben lâyık değilim. Ben, Kur’ân ve iman hizmetinde çalışan âciz bir adamım. Başka bir diyeceğim yoktur.”

Beraat kararının tebliği

Bunun üzerine muhakeme hitam bulmuş; heyet-i hâkime müşavereden sonra ittifakla beraat kararını tebliğ etmiş ve bu karar mahkemede hazır bulunan üniversiteliler ve halk tarafından şiddetle alkışlanmıştır. Savcılık tarafından temyiz edilmediği için karar kesinleşmiştir.

Bediüzzaman’ın İstanbul’a teşrifi münasebetiyle üniversiteli bir Nur talebesinin arkadaşına yazdığı mektup

Sevgili Üstadımızın teşrifinden dolayı bizi ve İstanbul’u tebrikinize teşekkür ederim. Bu muhteşem, müstesna hadiseden dolayı, koca şehir kaynadı; için için bayram yapıyor.Âlimi–cahili, fakiri–zengini, genci-ihtiyarı mahkemelerde, otelde heryerde onu görmeye ve dinlemeye koşuyor.

Rüyalarımız dahi neş’e ve ferahla dolu... Düşmanlarımızın ise yüzleri daha ziyade karardı. Nifaklarının hiçbir şey yapmadığını ve yapamayacağını artık biliyorlar. Üstadımız, İstanbul’un şahsiyet devrinin yadigârı olan herşeye yeniden can verdiler. Kardeşlerimizin gözünde, şehrin manzarası birden bire değişti. Ayasofya, Sarayburnu’na kadar uzandı. Minarelerinde yine ezan-ı Muhammedî (a.s.m.) okunuyor; içinde, hâfızlar yeniden Kur’ân-ı Kerîm tilâvetine başladılar. Fâtih, hergün türbesinden kalkarak, fethettiği şehrin büyük ve mübarek misafirine, “Hoşgeldiniz!” diyor ve onu tebrik ediyor. Yeni Camiin şerefesinden, Beyoğlu’nun en karanlık ve mülevves izbesine kadar nüfuz edecek ışık tufanını şimdiden görür gibi oluyoruz. Hepsinin, Ayasofya’nın, Fâtih’in, Sultan Ahmed’in, Eyüb’ün ve Süleymaniye’nin ve bütün Müslüman İstanbul’un hicap perdelerini yüzlerinden atışı ve bize daha muhteşem ve daha samimî görünmeleri, bu büyük teşriften ve bu ulvî nurdan... Üstadımız, artık bu şehrin güneşi. O giderse, ufkundaki güneş de onu takip edecek ve milyonluk şehir kararıverecek. Tesellîmiz, Fâtih şehrinin Risale-i Nur’la aydınlanacağı ve parlayacağı ümididir.

Üstadımızın teşrifini telefonla haber verdikleri zaman, cansız vücudumdan birden bire bir cereyan geçti. Öldürücü ve uyuşturucu değil; dirilten, canlandıran bir cereyan... Maddî ve mânevî varlığımın bir anda kuvvet bulup, muazzam bir mıknatısın beni çektiğini hissettim. Ağır Ceza Mahkemesine vâsıl olduğum zaman, biraz evvelki tahassüslerimin bütün cemiyette hâkim olduğunu fark ettim. Mahkemenin içi ve dışı tıklım tıklım dolu idi.Kalabalığı yararak içeri girmek istedim; fakat gözüm iki üniversitelitalebenin arasında yürüyen Üstada ilişti. Mânâsıyla olduğu kadar,maddesi ve kıyafeti ile de bam başka olan ve şu anda milyonlarca gözünonun üzerinde toplandığı müstesna varlık, sanki hiçbir şeyle alâkadar değildi ve hiçbir hadiseden haberi yoktu…

Mahkemenin içindeyim. Ulvî isim zikredilir edilmez, büyük adam koca bir milletin, dinin ve devrin tarihî mümessili olarak içeri girdi. Ufak bir kaynaşmayı müteakip çıt yok. Herkes, bu muhteşem ve muazzam ânın mânâsını ve

heyecanını duymakta...

“Hastayım” demelerine rağmen, Üstadımızın yerlerinden yıldırım gibi fırlayarakitiraz ve izahları, mahkeme heyetinin hayranlıkla büyük adamı seyri...İkinci celsede daha muazzam bir kalabalık... Üstadımızın, vukufsuz ehl-i vukuf raporuna bizzat verdikleri harikulâde cevaplar ve mahkemenin 5 Mart’a tâliki... Titreyerek, günah ve zaaflarıma bin teessüf ve tevbe ederek yaklaşıp, mübarek ellerini sonsuz bir iştiyakla öptüğüm ve içimi ter temiz tutmaya çabalayarak gözlerini bulmaya cesaret ettiğim o an, o gün, hâtıralarımın en büyük ve en nâdide yadigârı olacak. Üniversiteli diğer kardeşlerim, Üstadımızın hizmetinde bulunmakla şeref-i uzmâya kavuşmuşlar. O Üstadımızdan, Cenâb-ı Hak ebediyen razı olsun ve bütün talebelerine ve bilhassa benim gibi biçare, zavallı ve âcizlere akıl, dirayet, azim ve ihlâs ihsan buyursun. Âmin.

Evet, kardeşim, bu asrın mânevî şahı olduğu, hayatı ve eserleriyle sâbit olan bir Üstadın eserlerini biz muhtaçlara lûtfeden Cenâb-ı Hakka hadsiz şükürlerle beraber, şu zamanın yaralarına en münasip bir ilâç, bir merhem ve zulümatın tehacümüne mâruz heyet-i İslâmiyeye en nâfi bir nur ve dalâlet vâdilerinde hayrete düşenler için en doğru bir rehber olan Risale-i Nur’u, ölünceye kadar okuyacağız, neşredeceğiz inşaallah.

Elbaki Hüve’l-Baki

İstanbul ÜniversitesiNur talebelerinden

Kâmil

Üstadın Emirdağı’na tekrar gidişi

Üstad Bediüzzaman İstanbul’daki muhakemesinin beraatle neticelenmesini müteakip Emirdağ’a geldi. Emirdağ’da Ramazan ayının bir gününde kıra çıktığı zaman, bir başçavuş ve üç silâhlı jandarma yanına gönderilerek, gelecek fıkrada beyan edildiği gibi, kendisine şapka giymesi teklif ediliyor; bu sebeple karakola celb ediliyor. Bunun üzerine Üstad bir istida yazarak Adliye ve Dahiliye Vekâletine gönderiyor. Aynı zamanda Ankara’daki bir talebesine de göndererek alâkadar meb’uslara hadisenin duyurulmasını bildiriyor. Ankara’daki talebeleri, bu şekvânın bir nüshasını, Samsun’da münteşir *Büyük Cihad* gazetesine gönderiyorlar. Yazı, *Büyük Cihad*’da “En Büyük İspat” başlığı altında ve bir hâşiye ilâve edilerek neşrediliyor. Sonra, Ankara ve İstanbul Üniversitesindeki Nur talebeleri de iki-üç makale yazıp, *Büyük Cihad* gazetesine gönderiyorlar ve neşrediliyor. Bu sıralarda Malatya hadisesi vukua geliyor; dindarlar aleyhinde bir sürü yalan, iftira, tezvir propagandası başlıyor. Bu tahriklere aldanan bazı şahsiyetler, dinî gazetelerden medar-ı itham noktalar bulmak için çalışıyorlar. Samsun’da da mezkûr “En Büyük İspat” başlıklı yazı ve Üniversite Nur talebelerinin makaleleri dolayısıyla, gazete neşriyat müdürü ile Ankara’dan bu yazıların bazılarını gönderen bir Nur talebesi tevkif edilerekmahkemeye veriliyor. Nurculuğun memlekette inkşafı aleyhinde gazetelerde beyanatlar, kanaatler ileri sürülüyor. Altı yüz kadar Nur talebesinin mahkûmiyetini istihdaf eder şekilde, Türkiye’de yirmi beş yerde taharri yapılıp, bir kısmında dâvâ açılıyor. Neticede, Risale-i Nur’da ve Nurtalebelerinde medar-ı ittiham bir nokta olmayıp, suç bulunmadığıkanaatine varılıyor.

Samsun’da açılan dâvâda evvelâ mahkûmiyete karar verilmişse de, Mahkeme-i Temyizin Risale-i Nur eserleri ve müellifi Bediüzzaman hakkında serd ettiği mütalâa ile mahkûmiyet kararını esastan bozması sebebiyle tekrar yapılan duruşmada, yazılarda suç unsuru bulunmadığı kanaatine varılarak beraat kararı verilmiştir.

“En Büyük İspat” başlıklı yazıdan dolayı Samsun’da Üstadımız aleyhine de dâvâ açılmıştı. Samsun’a mahkemeye celbi isteniyordu. Çok rahatsız ve ihtiyar olması sebebiyle kaza tabipliğinden aldığı bir raporu nazar-ı itibara alınmayarak, mutlaka mahkemede bulunması isteniyordu. Nihayet Üstad, Samsun’da mahkemede bulunmaya karar vererek İstanbul’a kadar geldi. Fakat sıhhatinin bozukluğu ve tahammül edememesinden, yola devam edemeyip heyet-i sıhhiyeden bir rapor alıp mahkemeye gönderdi. Raporda, Said Nursî’nin,

yapılanmuayene neticesi, ne karadan, ne denizden ve ne de havadan Samsun’a gitmeye vücudu tahammül edemeyeceği yazılı idi. Mahkemede, müddeiumumî şiddetli ısrarlarla Said Nursî’nin mutlaka mahkemede bulunmasını istemişse de, mahkeme heyeti, sıhhıye raporuna istinaden, Bediüzzaman’ın İstanbul mahkemelerinden birinde istinabe suretiyle ifadesinin alınmasına karar verdi. Nihayet, devam eden mahkemeler neticesinde, Samsun Mahkemesi, dâvâ mevzuu yazıda mahkûmiyeti icap ettirecek bir kasıt görmediğinden, Said Nursî’nin beraatine karar verdi.

Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî bu müdafaayı İstanbul Mahkemesinde okumuş ve mahkemesi beraatle nihayet bulmuştur.

Gizli düşmanlarımız, bu Ramazan-ı Şerifte, tekrar adliyeyi benim aleyhime sevk ettiler. Mesele de, bir gizli komünist komitesiyle alâkadardır.

Birisi: Bütün bütün kanun hilâfına olarak, beni tek başımla ve yalnız olarak kırda ve dağda otururken, üçsilâhlı jandarma ile bir başçavuş yanıma gönderdiler, “Sen başına şapkagiymiyorsun” diye, zorla beni karakola getirdiler. Ben de, adaleti hedef tutan bütün adliyelere söylüyorum ki:

Böyle beş vecihle kanunsuzluk edip kanun namına beş vecihle İslâm kanunlarını kıran adam, hakikî kanunsuzluk ile ittiham edilmek lâzım gelirken, onların o acip kanunsuzluğu ve bahanesiyle, iki seneden beri vicdanî azâp verdiklerinden, elbette mahkeme-i kübrâ-yı haşirde bunun cezasını çekeceklerdir.

Evet, otuz beş senedir münzevî olduğu halde hiç çarşı ve kasabalarda gezmeyen bir adamı, “Sen frenk serpuşunu giymiyorsun” diye ittiham etmeye, dünyada hangi kanun müsaade eder? Yirmi sekiz seneden beri beş vilâyet ve beş mahkeme ve beş vilâyetin zabıtaları onun başına ilişmedikleri halde, hususan bu defa İstanbul mahkeme-i âdilesinde yüzden ziyade polislerin gözleri önünde, hem iki ayda yaya olarak her yeri gezdiği halde hiçbir polis ilişmediği ve hem Mahkeme-i Temyiz “Bere yasak değil” diye karar verdiği, hem bütün kadınlar ve başı açık gezenler ve bütün askerî neferler ve vazifedar memurlar giymeye mecbur olmadıklarından ve giymesinde hiçbir maslahat bulunmadığından ve benim resmî bir vazifem olmadığından—ki resmî bir libastır—“Bereyi giyenler de mes’ul olmazlar” denildiği halde; hususan münzevî ve insanlar arasına girmeyen ve Ramazan-ı Şerifin içinde böyle hilâf-ı kanun en çirkin bir şeyle ruhunu meşgul etmemek ve dünyayı hatırına getirmemek için has dostlarıyla dahi görüşmeyen, hattâ şiddetli hasta olduğu halde, ruhu ve kalbi vücuduyla meşgul olmamak için ilâçlarıalmayan ve hekimleri çağırmayan bir adama şapka giydirmek, ecnebî papazlara benzetmek için ona teklif etmek ve adliye ile tehdit etmek, elbette zerre kadar vicdanı olan bundan nefret eder.

Meselâ, ona teklif eden demiş: “Ben emir kuluyum.” Cebr-i keyfî kanunla emir olur mu ki, emir kuluyum desin? Evet, Kur’ân-ı Hakîmde, Yahudi ve Nasranîlere başta benzememek için ona dair âyet olduğu gibi,

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اَطِيعُوا اللّٰهَ وَ اَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاُولِى الْاَمْرِ مِنْكُمْ [1]

âyeti, ulü’l-emre itaati emreder. Allah ve Resulünün itaatine zıt olmamak şartıyla, o itaatin emir kuluyum diye hareket edebilir. Halbuki bu meselede, an’ane-i İslâmiye kanunları hastalara şefkatle incitmemek, gariplere şefkat edip incitmemek, Allah için Kur’ân ve ilm-i imanîye hizmet edenlere zahmet vermemek ve incitmemek emrettiği halde, hususan münzevî, dünyayı terk etmiş bir adama ecnebî papazlarının serpuşunu teklif etmek, on vecihle değil, yüz vecihle kanuna muhalif ve İslâmın an’anevî kanunlarına karşı bir kanunsuzluktur ve keyfî bir emir hesabına o kudsî kanunları kırmaktır. Benim gibi kabir kapısında, gayet hasta, gayet ihtiyar, garip, fakir, münzevî, sünnet-i seniyeye muhalefet etmemek için otuz beş seneden beri dünyayı terk eden bir adama bu tarz muameleler kat’iyen şek ve şüphe bırakmadı ki, komünist perdesi altında, anarşilik hesabına vatan ve millet ve İslâmiyet ve din aleyhinde müthiş bir suikast eseri olduğu gibi, İslâmiyete ve vatana hizmete niyet eden ve müthiş haricî tahribata karşı cephe alan dindar meb’uslar ve demokratlara dahi büyük bir suikasttır. Dindar meb’uslar dikkat etsinler, bu dehşetli suikasta karşı müdafaada beni yalnız bırakmasınlar.[HAŞİYE-1]

1. “Ey îman edenler! Allah’a itaat edin; Peygambere ve sizden olan idarecilere de itaat edin.” Nisâ Sûresi, 4:59.

Haşiye-1 Rus’un Başkumandanı kasten önünden üç defa geçtiği halde ayağa kalkmayan ve tenezzül etmeyen ve onun idam tehdidine karşı izzet-i İslâmiyeyi muhafaza için ona başını eğmeyen; İstanbul’u istilâ eden İngiliz Başkumandanına ve onun vasıtasıyla fetva verenlerekarşı, İslâmiyet şerefi için, idam tehdidine beş para ehemmiyet vermeyen ve “Tükürün zâlimlerin o hayasız yüzüne!” cümlesiyle ve matbuat lisanıyla karşılayan; ve Mustafa Kemal’in, elli meb’us içinde hiddetine ehemmiyet vermeyip, "Namaz kılmayan haindir" diyen ve Divan-ı Harb-i Örfînin dehşetli suallerine karşı, "Şeriatın tek bir meselesine ruhumu feda etmeye hazırım" deyip dalkavukluk etmeyen; ve yirmi sekiz sene, gâvurlara benzememek için inzivayı ihtiyar eden bir İslâm fedaisi ve hakikat-i Kur’âniyenin fedakâr hizmetkârına maslahatsız, kanunsuz denilse ki: "Sen Yahudi ve Hıristiyan papazlarına benzeyeceksin; onlar gibi başına şapka giyeceksin; bütün İslâm ulemasının icmaına muhalefet edeceksin; yoksa ceza vereceğiz" denilse, elbette öyle herşeyini hakikat-i Kur’âniyeye feda eden bir adam, değil dünyevî hapis veya ceza ve işkence, belki parça parça bıçakla kesilse, Cehenneme de atılsa, kat’iyen, yüz ruhu da olsa, bütün tarihçe-i hayatının şehadetiyle, feda edecek! acaba, bu vatan ve dinin gizli düşmanlarının bu eşedd-i zulm-ü nemrudanelerine karşı, mânevî pek çok kuvveti bulunan bu fedakârın tahammülü ve maddî kuvvetle ve menfi cihette mukabele etmemesinin hikmeti nedir? İşte bunu, size ve umum ehl-i vicdana ilân ediyorum ki, yüzde on zındık dinsizin yüzünden doksan mâsuma zarar gelmemek için, bütün kuvvetiyle dahildeki emniyet ve âsâyişi muhafaza etmek için, Nur dersleriyle herkesin kalbine bir yasakçı bırakmak için, Kur’ân-ı Hakîm ona o dersi vermiş. Yoksa, bir günde yirmi sekiz senelik zâlim düşmanlarımdan intikamımı alabilirim! Onun içindir ki, âsâyişi, mâsumların hatırı için, muhafaza yolunda haysiyetini, şerefini tahkir edenlere karşı müdafaa etmiyor ve diyor ki: Ben, değil dünyevî hayatı, lüzum olsa âhiret hayatımı da millet-i İslâmiye hesabına feda edeceğim.

Said Nursî

Ey mübarek müşfik ve muazzez Üstadımız Hazretleri,

Bu acip madde ve dinsizlik asrında, nazarlar kısalmış; kalbler, fenalıklar ve kötülüklerle dolmuş. Yalnız ve yalnız, Kur’ân-ı Hakîmin bu zamandaki en hakikî ve kat’î tereşşuhatı olan Risale-i Nur, o kısalmış nazarları, âdeta maddenin ruhuna nüfuz ettiriyor; o kötü kalblerin zindan gibi karanlık olan içini, nurla dolduruyor. Bunun için, bu asra “Nur asrı” denmesi münasiptir.

Risale-i Nur, beşeriyetin bu tamiri imkân olmayan yarasını uhrevî ilâçlarla tedavi ediyor.

Risale-i Nur ve onun harika müellifi siz mübarek Üstadımız, binlerce münevver gence halâskârlık vazifenizi yapmış ve yapmaktasınız. Bunun böyle olduğuna imanları kurtarılan bu âcizler canlı şahitleriz. Bu dehşetli asırda, materyalizmi, maddeciliği temelinden yıkan, mason ve komünistlerin bâtıl

ideolojilerini bütün ilim ve idrak muvacehesinde zîr ü zeber eden Risale-i Nur, okuyucularına—bu asrın talihli insanlarına—bu dünya ile, hattâ kâinatla bile değişilmez âb-ı hayatı, ebedîlik suyunu, yani beka âleminin bileti olan imanı bahşediyor.

Ey aziz ve mübarek Üstadımız! Bu kadar kıymetli bir hediyeyi bizlere veren siz Üstadımıza ne kadar hürmet ve muhabbet beslesek azdır. Siz kurtarıcı Üstadımızla Risale-i Nur talebeleri arasındaki bağ, ebedî bir bağlılıktır. Bunu hiçbir kuvvet çözemez. Hürmetle mübarek ellerinizden öper, dualarınızı beklerim.

Üniversite Nur talebeleri namınaSiyasal Bilgiler Fakültesinden

Ahmet Atak

[Bu mektup Samsun'da münteşir Büyük Cihad gazetesinde intişar etmiştir. Müfterilerin tahrikâtıyla Samsun'da muhakeme açılmasına sebep olmuştur. Muhakeme beraatle neticelenmiştir.]

Âlem-i İslâmın halâskârı, ehl-i imanın sertâcı, Risale-i Nur'un tercümanı Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerine!

Bu defa dindar Demokratların delâletiyle Afyon Mahkemesince Risale-i Nur'un serbestiyetine, bütün risale, mektup ve mecmualarının suç mevzuu teşkil etmediğinden iadelerine karar verilmesini, senelerce evvel ilân ettiğiniz "Risale-iNur benim değil, Kur'ân'ın malıdır; Kur'ân'ın feyzinden gelmiştir.Hiçbir kuvvet onu Anadolu'nun sinesinden koparıp atamayacaktır. Risale-i Nur Kur'ân'a bağlıdır; Kur'ân ise Arş-ı Âzamla bağlanmıştır. Kimin haddi var ki, onu oradan söküp atsın?" diye olan hakikatli beyanatınızın açık bir tezahürü ve bu ulvî hizmetinizin İlâhî ve Kur'ânî olduğunun parlak bir delili bilerek, bu beraat kararının âlem-i İslâmın ve bâhusus bu millet-i İslâmiyenin saadetlerinin başlangıcı olması itibarıyla, başta, bütün varlığıyla bu zaferleri bekleyen ve Nur ailesine reis ve hakikatler deryasına kaptan tayin edilen ve zulmet-i küfürle tuğyan etmiş insanlığa hâdi ihsan olunan aziz, sevgili Üstadımız ve buna vesile olmakla ehl-i imanı kendilerine dost ve taraftar eyleyen dindar Demokratları ve âdil heyet-i hâkimeyi sonsuz minnetlerle tebrik eder ve arz ederiz ki:

Uzun senelerden beri terakki ve teâlîsi için çalıştığınız ve uğrunda fedâ-yı nefis ve can eylediğiniz hakikat-i Kur'âniyenin bugün bütün bir memleket, bir millet çapında ehl-i imanın kalblerine sürurlar getirerek fevkalâde inkişafı, hizmetine memur kılındığınız ve bilfiil muvaffak olduğunuz kudsî dâvâ ve hizmetinizin ne kadar yüksek ve parlak olduğunu güneş gibi ispat ediyor.

Yirmi beş, otuz seneden beri bütün mânilere ve sıkıntılara rağmen bu kadar sabır ve metanetiniz ve Kur'ân'dan kalb-i münevverinize gelen Risale-i Nur'un neşri cihetinde bu harika hizmet ve mücahedeleriniz, istikbalin nesillerine ve İslâmın kahraman mücahidlerine bir nümune-i iktida ve imtisal oluyor. Kur'ân güneşinin sönmeyen nurları ve ebedî lem'aları olan Nur şuâlarıyla cehl ve dalâlet karanlıklarını izale ederek, milyonlar kalbleri o nurla nurlandırıp ehl-i imanı kendinize minnettar ettiniz. Bu vatan ve bu millet, bu tarih ve bu toprak, sizin bu hizmetinizi, bu fedakârlığınızı hiçbir zaman unutmayacaktır. Ebediyet âlemine göç eylediğinizde dahi sizin bu hizmetiniz bir çekirdek olup, ondan fışkıran bir şecere-i âliye her tarafı kaplayacak ve o Nur ağacının etrafına toplanan büyük cemaatler ve Risale-i Nur'un yükselen ebedî şuâları, o

hizmetinizi ilelebed ve daha parlak ve daha şâşaalı idame edecekler.

Siz, Risale-i Nur’un tercümanı haysiyetiyle ve bu iman hizmetinizin İslâm ufuklarında parlaması cihetiyle gelen, bu asrın bir hidayet serdarısınız.

Kur’ân-ı Kerîmin on dördüncü asr-ı Muhammedîdeki (a.s.m.) aziz dellâlı ve o müthiş zamanın müthiş zulümatına karşı nur-u Kur’ân’la mukabele eden büyük fedakârı ve Risale-i Nur’un yüz binler nüshalarını yüz binler talebelerinin kalemleriyle her tarafta neşredip dinsizliğe ve küfr-ü mutlaka karşı bir sedd-i Kur’ânî tesis eden muhteşem kahramanı sevgili Üstadımız,

Âlemlere rahmetler ve saadetler getiren ve insanlığa selâmet ve teselliler bahşeden bu mukaddes hizmetinizle ehl-i imana zuhurunu müjde verip ispat ettiğiniz ve emareleri gözükmeye başlayan ve bütün kıt’alara şâmil hâkimiyet-i İslâmiyenin nurlu ve büyük bayramını bütün ruhumuzla tebrik eder, Cenâb-ı Haktan uzun ömürlerinize dualar eder, ellerinizden tâzimle öperiz.

Ankara ÜniversitesiNur talebelerinden

İsmail, Salih, Atıf, Ahmed, Ziya, Mehmed, Abdullah

Üstad Said Nursî’nin Isparta’da ikametleri

1953 senesi yaz aylarında Üstad Emirdağından Isparta’ya geldi. Isparta’da pek çok sadık talebeleri vardı. Daha evvel gönderdiği mektuplarında Isparta’yı taşıyla, toprağıyla mübarek olarak tavsif ediyor ve Risale-i Nur’un zuhuru ve intişarıyla vücut bulan mânevî hayatının idamesine en kuvvetli medar Isparta olduğunu beyan buyuruyordu. Filhakika, Isparta, Üstadın bu iltifatına lâyık olduğunu uzun senelerdeki hâdiselerin şehadetiyle ispat etmiş ve göstermiştir. Çünkü, Risale-i Nur’un birinci medresesi ve telif yeri olan Barla, Isparta’nın bir nahiyesidir. Risale-i Nur’un büyük mecmuaları burada telif edilmiştir.

Risale-i Nur’u binler kalemlerle en korkulu zamanlarda yazıp neşredenler Ispartave köylerindeki talebelerdir. Misal olarak Sav köyünü göstermek kâfidir. Üstad Kastamonu’da bulunduğu zaman, Isparta’nın yalnız Sav köyünde bin kadar kalem senelerce Nurları yazmış, çoğaltılmasında çalışmıştır.

Her birisi birer vilâyet kadar, belki daha ziyade Risale-i Nur’a alâka gösteren ve Nurların yayılmasında birer santral misillü çalışan Nur merkezleri Isparta’dadır. Gül ve Nur fabrikaları ve bunların etrafında medrese-i Nuriye şakirtleri, Mübarekler Heyeti, hep Isparta vilâyeti dahilindedir.

Hem herbirisi hizmet-i Kur’âniye itibarıyla birer kutup hükmünde olan Nur talebelerinin medar-ı iftihar büyük kardeşleri de yine Ispartalıdırlar.

Hem Ispartaadliyesi ve emniyeti daima Nurlara insafla muamele etmiştir. Üstad, Isparta adliyesine çok defa dua etmiş, sair vilâyetlere bu noktada da Isparta’yı hüsn-ü misal göstermiştir.

Bu ve bu gibi sebepler tahtında, Üstad, âhir ömrünü Isparta’da geçirmek, ölümünü oradaki mübarek sadık kardeşlerinin arasında karşılamak, mezarını Isparta’da Sav’da veya Barla’da vasiyet etmek üzere Isparta’ya geldi. Kira ile bir eve yerleşti. Yanında dört-beş talebesi vardı. Bu talebeleriyle Üstad, hususî dershane-i Nuriyesini vücuda getirmişti.

Isparta’daki hayatından muhtelif safhalar[HAŞİYE-1*]

Mahkeme safahati:

Haşiye-1 *Hz. Üstadımızın son Isparta hayatının mühim bir hatırası, bir sahnesi ve bir levhası diyebileceğimiz bir ders dairesi var ki, nedense o çok muazzam ve büyük hakikat, buraya yazılmamış. O da: Yanında hizmetinde bulunan talebelere 1954 senesinin başından başlayarak Arabî Mensevî-i Nuriye’yi ve Arabî İşârâtü’l-İ’câz’ı ders vermesidir. Ve o münasebetle ve muhtelif vesilelerle hayatının ayrı ayrı safhalarını beyanda bulunmasıdır. Bu derslerden sonra Hz. Üstad Mesnevî-i Nuriye’yi veİşârâtü’l-İ’câz’ı tercüme etmesi için biraderleri Abdülmecid efendiyegöndermiştir. Hem Risale-i Nurun yeni harf ile Ankara’da ve sonra İstanbul’da matbaalarda tab edilmesi için neşredilecek kitaplar Isparta’da hazırlanmış, tashih edilmiş ve matbaalarda tab esnasında hem Ankara, hem İstanbul’da tab edilen kitaplar tashih için forma forma Isparta’ya gönderilmiş ve öylece tab edilmiş. Ve bu nur mecmuaları tabdan sonra Hz. Üstadla beraber defalarca sabah dersleri halinde ve öğle ve ikindi dersleri olarak okunmuştur. Bütün mecmualar bu suretle meydana gelmiştir.

Afyon Mahkemesitarafından kitaplar serbest bırakılmadan, Malatya hadisesi münasebetiyle bazı vilâyet ve kasabalarda taharriler yapıldı, mahkemeler açıldı. Ezcümle: Mersin’de, Rize’de, Diyarbakır’da Nurlar ve Nurcular aleyhine dâvâ açıldı; neticede mahkemeler beraat verdi. Birçok vilâyetlerde yapılan taharriler ve soruşturmalar ile Nurcular aleyhine umumî bir dâvâ açılması için Isparta Müddeiumumiliği harekete geçti. Sekseni mütecaviz Nur talebesi hakkında iddianame hazırlandı ve dosya sorgu hâkimliğine tevdi edildi.

Emniyetin pek çok gizli mensupları, Nur talebeleri arasında dolaşmaya, her hareketlerini kontrola başladılar. Ankara, İstanbul, Adapazarı, Safranbolu, Karabük, Dinar, İnebolu, Vangibi yerlerde araştırmalar, sorgular yapıldı. Yapılan bütün tetkikat ve taharriler neticesi, vatan, millet aleyhinde zerre kadar bir hareket bulunmayıp, bilâkis her vatandaşın göğsünü iftiharla kabartacak ilmî, imanî, vatanîhizmetler, ahlâkî gayret ve faaliyetlerle hareket ettikleri, Risale-iNur’u okumak, okutmak ve neşrine çalışmaktan başka bir gaye ve maksatları bulunmadığı anlaşılmasıyla, “Nurcularda suç bulamıyoruz, medar-ı mes’uliyet bir hareket ve faaliyetleri görülmemiştir” diye umumen kanaat getirildi. Bu soruşturmalar, Risale-i Nur’un hakkaniyetinin anlaşılmasına vesile oldu. Neticede Nurların beraatine karar verildi.

Urfave Diyarbakır’daki faal Nur talebeleri birer medrese-i Nuriye kurdular. Risale-i Nur’u her sınıf halktan, bilhassa talebelerden, gençlerden gelen cemaate okumak suretiyle ilmî derslere başladılar. Bu zamanda pek ehemmiyetli olan talebe-i ulûmun şerefini ihya ettiler. Şark havalisinde büyük hizmet-i imaniye ifa olundu. Bir aralık, Diyarbakır’da, orada Nurlarla imana ve Kur’ân’a hizmet eden faal bir Nur talebesi aleyhine dâvâ açıldı, beraatle neticelendi, mü’minlerin sürûr ve minnettarlığına vesile oldu.

Afyon’da da devam eden mahkeme neticelendi. 1956 tarihinde Risale-i Nur’u inceleyen Diyanet İşleri Müşavere Kurulu verdiği bir raporla, Risale-i Nur’un iman ve ahlâkî tekemmülâta hizmet hususundaki vasfını ilân etti. Afyon Mahkemesi de bu rapora istinaden, Risale-i Nur eserlerinin beraatine ve serbestiyetine karar verdi, hüküm kat’îleşti.

Afyon Mahkemesinin beraat kararından sonra, Isparta Sorgu Hâkimliği de men-i muhakeme kararı verdi. Böylece, Risale-i Nur, birçok adlî süzgeçlerden geçerek umumî ve küllî bir serbestiyet ve hüsn-ü kabule mazhar oldu.

Nurların neşri: Anadolu'nun birçok yerlerinde Nurlara hizmet devam etmekle beraber, bilhassa Ankara, İstanbul, Diyarbakır, Urfa medrese-i Nuriyeleri, yalnız bulundukları muhitte değil, çok geniş bir sahada hizmet-i imaniyede bulundular. Bu hizmetleri, yalnız bir kişi değil, bir merkez değil, yalnız malûm şahıslar değil, hizmet-i Kur'âniye olduğu için, pek çok vecihlerde, pek çok zatlar tarafından ifa edildi. İsmi bilinmeyen nice halis talebeler, sadık mü'minler bu hizmet-i kudsiyede çalıştılar, nur-u Muhammedîn yayılmasına gayret ettiler.

Ankara'da, üniversiteli talebeler ve muhterem hamiyetperver zatlar, Risale-i Nur mecmualarını matbaalarda tab ile her tarafa neşrine, bilhassa yeni harfle istifadeye muntazır kitlenin ellerine ulaşmasına çalıştılar. Risale-i Nur'un küllî neşriyatını gençliğin, mekteplilerin deruhte etmeleri, bu hususta büyük fedakârlık göstermeleri ise, bu millet ve vatan için büyük bir saadet oldu. Çünkü, hiçbir şahsî menfaat talep etmeden ve yalnız rıza-yı ilâhî için hareket etmeleri, onların, bu asîl milletin hakikî evlâtları olduğunu gösterdi.

Üstadın Barla’ya gidişi

Üstad, Barla’dan yirmi küsur sene evvel ayrılmış ve o zamana kadar hiç gitmemişti. Barlaile, kendi Nurs köyünden ziyade alâkadardı. Çünkü, hayat-ı mâneviyesi olan Risale-i Nur burada telif edilmeye başlamıştı. Kur’ân-ı Hakîmin hidayet nurlarını temsil eden *“Sözler”* ve *“Mektubat”* ve *“Lemeat-ı Nuriye”* buradan etrafa yayılmıştı. Bu itibarla Barla, Risale-i Nur dershanesinin ilk merkezi idi.

Barla’daki hayatı gerçi nefiy ve inziva içinde ve tarassut altında geçmekle acı idi; fakat Risale-i Nur hakikatlerinin telif yeri olduğundan, Üstad’ın en tatlı ve şirin hayatı da yine Barla hayatıdır denilebilir. Bu defa Barla’ya nefiyle değil, hapisle değil, kendi rızasıyla ve serbest olarak gidiyordu. Güzel bir bahar günü Barla’ya geldi. Barla’daki talebelerinin mühim bir kısmı Üstadı karşıladılar. Üstad, sekiz senelik ikâmetgahı olan medrese-i Nuriyesine yaklaşırken kendini tutamadı, mübarek gözlerinden yaşlar boşandı. Haşmetli çınar ağacı da âdetâ kendisini selâmlıyordu. Bir vakitler, yani Barla’da sekiz sene ikametten sonra Isparta’ya celb edilmişti. O zamanki gidişinde mübarek çınar ağacı Üstadı mânen teşyî etmiş, haşmetli kanatları olan dallarının Cenâb-ı Hakka olan secdevâri ubudiyetiyle Üstadı uğurlamıştı. Bu defa da yine uzun bir mufarakattan sonra tekrar Üstada kavuşmanın süruru içinde Hâlık-ı Rahmân’a secde-i şükrana kapanıyordu. Üstad, o mübarek çınar ağacına sarılmış, yanındaki talebelerine ve ahaliye kendisiniyalnız bırakmalarını söylemişti. Zaten gözyaşlarını tutamıyordu. Sonra,Nur dershanesi olan odasına girdi ve iki saat kadar kaldı. Hazin ağlayışı dışarıdan işitiliyordu.

Evet, şüphesiz rahmet-i İlâhiyenin nihayetsiz tecellîlerine mazhardı. Bir zamanlar Şarkî Anadolu’dan Isparta havalisine sürülmüştü… Isparta’dan da, dağlar arasındaki Barla nahiyesine nefyedilmişti. Burada ölüp gidecekti. Eski tarihçe-i hayatının şahadetiyle, çok kahraman ve fedakâr olan bu zât, doğrudan doğruya Kur’ân-ı Hakîmin hakikatlerini benimseyen, ferdî ve millî saadeti, İslâmiyet hakikatlerine sarılmakta gören ve bunu haykıran ve delâil-i akliye ile ilim meydanına çıkan bir kimse idi.

Üç devir geçirmiş, cebbar kumandanlara boyun eğmemiş, kudsî dâvâsından dönmemiş; yaralanmış, zehirlenmiş, ölmemiş; dağlar gibi hadiselerin dalgalarından yılmamıştı…

Milletleri, kavimleri içine alan, zihniyet ve telâkkileri değiştiren asr-ı hâzırın cereyanları, bu zâtı Kur’ân ve iman dâvâsındaki yolundan çevirememişti. O,

ruhundaki şecaat-i imaniye ile kat'î inanıyordu ki, dâvâ ettiği hakikat birgün milletçe benimsenecek; bir Said, binler, belki yüz binler Said olacak... İnsanlık camiasında neşrettiği hakaik-i imaniyenin fütuhatı ve inkişafı başlayacak ve âfâk-ı İslâmı saran zulmet bulutları Kur'ân'dan eline verilen bu meş'ale-i hidayetle dağıtılacak; ölmeye yüz tutmuş zannedilen iman ruhu yeniden canlanacak; canlara can katacak, mânen ölmeye yüz tutan millet-i İslâmiyeyi ihyâ edecek; âleme efendi olan İslâmiyetin—biiznillah—cihana efendiliğinin maddî mânevî mübeşşiri olacaktı.

İşte, bu kudsî hakikatin hâmili ve naşiri olan ve hakikatte bugünkü beşeriyetin medar-ı iftiharı bulunan bu aziz zât, din düşmanlarının plânıyla, vaktiyle bu beldeye gönderilmiş, Anadolu'da tesis ettirilen rejimin aleyhinde bulunmasına, fiilî müdahalesine mümanaat olunmuştu. Heyhat! Esasen kendisi siyasetten çekilmişti; ehl-i dünyanın dünyasına karışmıyordu. O, istikbali nurlandıracak bir hakikatin telif ve neşrine çalışıyordu. Kâinatın sahibi ve hâdiselerin mutasarrıfı olan Allah, onun hâmisi, muîni ve yardımcısı idi.

İşte, otuz sene sonra tekrar Barla'ya döndüğü zaman, hizmet-i imaniyesinde nail olduğu büyük ikramları, inayetleri düşünerek, müşahede ederek mesrur oldu ve sürurundan ağlıyordu, secde-i şükrana varıyordu.

Hâl-i hazırda Üstad Isparta'da ikamet eder. Bazan Emirdağına, bazan Barla'ya gider. Buraları Risale-i Nur'un telif ve inkişaf merkezleri olduğu için ruhen çok alâkadardır. Hem, kendisi doksan yaşına yaklaştığı ve birçok defalar zehirlendiğiiçin rahatsızdır. Hastalığı tarif edilmeyecek derecede ağırdır veşiddetlidir. Ruhen, hissiyatı kuvvetli ve âlem, bahusus âlem-i İslâm, bilhassa Risale-i Nur dairesi, vücud-u mânevîsi hükmünde olduğundan, her iki vücudundaki ıztırap şedittir. Gerçi talebelerinin duaları ve neşr-i envar-ı imaniye o ıztırabına bir merhem ve devâ ise de, yine de pek vâsi şefkati itibarıyla zaman zaman ıztırabı şiddetlenmektedir. Bu itibarla, tebdil-i havaya çok muhtaçtır. Bir yerde fazla kalamıyor. Tebdil-i havaya çıktığı zaman hastalığı kısmen azalıyor, rahat nefes alabiliyor.

Üstad, Risale-i Nur kesretle intişar ettiğinden ve her yerde pek çok Nur talebeleri mevcutolduğundan, halklarla konuşmayı tamamıyla terk etmiştir. "Risale-i Nur,benimle sohbetten on derece ziyade faidelidir" deyip ziyaretçi de kabuletmemektedir. Hattâ yanındaki talebeleriyle dahi zaruret halindekonuşmaktadır.

Artık hayatının son safhasına geldiğini söylemekte, daima içinde yaşadığı ayı çıkarabileceğinden şüphe eder bir vaziyette ecelini beklemektedir. Nurların neşriyatından memnun ve müteşekkirdir. Millet ve devletçe İslâmiyet ve saadet

yolunda atılan her adımı takdir ve tasviple karşılamakta, Hak yolunda yürüyen, İslâmî şeâiri ihya edenlere dua etmektedir. Aynı zamanda, âlem-i İslâmın maddeten ve mânen selâmet ve saadetini dilemekte ve bu yolda girişilen dahil ve hariçteki gayretlerden hadsiz derecede sevinç ve memnuniyet duymaktadır.

Risale-i Nur'u Kur'ân-ı Hakîmin bu zamana mahsus bir mu'cizesi bilmekte, bu vatanı komünizm tehlikesinden Risale-i Nur'daki hakikat-i Kur'âniye muhafaza ettiğini beyan etmekte ve âlem-i İslâmla hakikî kardeşliğe ve uhuvvete ve ittifaka medar olacağını, dünyevî ve uhrevî saadetimizin bu hakikate yapışmamızda bulunduğunu duyurmaktadır.

Risale-i Nur'un Anadolu'dan başka diğer Müslüman memleketlerde yayılmasının elzem olduğu kanaatindedir. Siyasî gayret ve faaliyetlerden evvel, Risale-i Nur'un neşrolunmasının daha menfaattar olacağını ihbar etmektedir.

Bediüzzaman ve Risale-i Nur

Risale-i Nur nedir ve nasıl bir tefsirdir?

Kur'ân'ın hakikatlerini müspet ilim anlayışına uygun bir tarzda izah ve ispat eden Risale-i Nur Külliyatı, her insan için en mühim meseleolan "Ben neyim? Nereden geliyorum? Nereye gideceğim? Vazifem nedir? Bu mevcudat nereden gelip nereye gidiyorlar? Mahiyet ve hakikatleri nedir?" gibi suallerin cevabını vâzıh ve kat'î bir şekilde, çekici bir üslûp ve güzel bir ifade ile beyan edip ruh ve akılları tenvir ve tatmin ediyor.

Yirminci asrın Kur'ân felsefesi olan bu eserler, bir taraftan teknik, fen ve san'at olarak maddiyatı, diğer taraftan iman ve ahlâk olarak mâneviyatı câmi ve hâvi olacak, Türk medeniyetinin, sadece maddiyata dayanan sair medeniyetleri geride bırakacağını da ispat ve ilân etmektedir.

Ecdadımızın bir zamanlar kalblerinde yerleşen iman ve itikad cihetiyle zemin yüzünde yüz mislinden ziyade devletlere, milletlere karşı imanından gelen bir kahramanlıkla mukabele etmesi, İslâmiyet ve kemâlât-ı mâneviyenin bayrağını Asya, Afrika ve yarı Avrupa'da gezdirmesi ve "Ölsem şehidim, öldürsem gaziyim" deyip ölümü gülerek karşılayarak, müteselsil düşman hâdisata karşı dayanması gibi, milletçe medar-ı iftihar âli seciyemizin bugün biz gençlerde inkişafı, vatan ve millet menfaati bakımından ve istikbalimizin selâmeti noktasından ne derece elzem olduğu malûmdur. Mutlaka her hareket ve hizmette maddî bir ücret ve şahsî menfaatler mülâhaza etmek, Türkün millî tarihinin şeref ve haysiyeti ile kabil-i telif olamaz. Bizler, ancak rıza-yı İlâhî için çalışıyoruz. Bizzat hizmetinde bulunmakla aldığımız telezzüz, kardeş ve vatandaşlarımıza, İslâmiyete ve insaniyete yardımda bulunabilmek mazhariyetinden gelen ebedî hayatımıza ait sürur ve ümit, bizim bu babda aldığımız ve alacağımız yegâne hakikî mukabele ve ücrettir.

Risale-i Nur nasıl bir tefsirdir?

Tefsir iki kısımdır.

Birisi: Malûm tefsirlerdir ki, Kur'ân'ın ibaresini ve kelime ve cümlelerin mânâlarını beyan ve izah ve ispat ederler.

İkinci kısım tefsir ise: Kur'ân'ın imanî olan hakikatlerini kuvvetli hüccetlerle beyan ve ispat ve izah etmektir. Bu kısmın çok ehemmiyeti var. Zahir malûm tefsirler, bu kısmı bazan mücmel bir tarzda derc ediyorlar. Fakat Risale-i Nur, doğrudan doğruya bu ikinci kısmı esas tutmuş, emsalsiz bir tarzda muannid

feylesofları da susturan bir mânevî tefsirdir.

Risale-i Nur sübjektif nazariye ve mütalâalardan uzak bir şekilde, her asırda milyonlarca insana rehberlik yapan mukaddes kitabımız olan Kur'ân'ın hakikatlerini rasyonel ve objektif bir şekilde izah edip insaniyetin istifadesine arzedilen bir külliyattır.

Risale-i Nur: Kur'ân âyetlerinin nurlu bir tefsiri. Baştan başa iman ve tevhid hakikatleriyle müberhen. Her sınıf halkın anlayışına göre hazırlanmış. Müsbet ilimlerle mücehhez. Vesveseli şüphecileri ikna ediyor. En avamdan en havassa kadar herkese hitap edip, en muannid feylesofları dahi teslime mecbur ediyor.

Risale-i Nur: Nurlu bir külliyat. Yüz otuz eser. Büyüklü küçüklü risaleler halinde. Asrın ihtiyaçlarına tam cevap verir. Aklı ve kalbi tatmin eder. Kur'ân-ı Kerim'in yirminci asırdaki—lâfzî değil—mânevî tefsiri...

İspat ediyor! Akla gelen bütün istifhamları... Zerreden güneşe kadar iman mertebelerini... Vahdaniyet-i İlâhiyeyi... Nübüvvetin hakikatini...

İspat ediyor! Arz ve semâvâtın tabakatından, melâike ve ruh bahsinden, zamanın hakikatinden, haşir ve âhiretin vukuundan, Cennet ve Cehennemin varlığından, ölümün mahiyet-i asliyesinden ebedî saadet ve şekavetin menbaına kadar, akla gelen ve gelmeyen bütün imanî meseleleri en kat'î delillerle, aklen, mantıken, ilmen ispat ediyor. Pozitif ilimlerin müşevviki... Riyazî meselelerden daha kat'î delillerle aklı ve kalbi ikna edip, merakları izale eden bir şaheser...

Az miktarda bastırılabilen, hiçbir ticarî gaye ve zihniyetle çalışılmayarak bayilere dahi verilmeyen bu eserlerin geliri, mütebaki eserlerin tab'ına hasredilecektir.

Büyük bir titizlik ve hassasiyetle üzerinde durduğumuz mühim bir husus da, Risale-i Nur'un lâyık ellere geçmesi ve onun hakikî fiyatı olarak en az yirmi beş kişinin istifade etmesinin temin edilmesidir.

Bu mânevî tefsir, *Sözler*, *Mektubat*, *Lem'alar*, *Şualar* diye dört büyük kısımdan müteşekkil olup, yekûnu yüz otuz risaledir.

Neşrinde çalışanlar

Konuşan yalnız hakikattir

Risale-i Nur'da ispat edilmiştir ki, bazen zulüm içinde adalet tecellî eder. Yani, insan bir sebeple bir haksızlığa, bir zulme mâruz kalır, başına bir felâket gelir, hapse de mahkûm olur, zindana da atılır. Bu sebep haksız olur. Bu hüküm bir zulüm olur. Fakat bu vâkıa adaletin tecellîsine bir vesile olur. Kader-i İlâhî başka bir sebepten dolayı cezaya, mahkûmiyete istihkak kesb etmiş olan o kimseyi bu defa bir zâlim eliyle cezaya çarptırır, felâkete düşürür. Bu, adalet-i İlâhiyenin bir nevi tecellîsidir.

Ben şimdi düşünüyorum. Yirmi sekiz senedir vilâyet vilâyet, kasaba kasabadolaştırılıyor. Mahkemeden mahkemeye sevk ediliyorum. Bana bu zâlimane işkenceleri yapanların atfettikleri suç nedir? Dini siyasete âlet yapmak mı? Fakat niçin bunu tahakkuk ettiremiyorlar? Çünkü hakikat-i halde böyle birşey yoktur.

Bir mahkeme aylarca, senelerce suç bulup da beni mahkûm etmeye uğraşıyor. O bırakıyor; diğer bir mahkeme aynı meseleden dolayı beni tekrar muhakeme altına alıyor. Bir müddet de o uğraşıyor, beni tazyik ediyor, türlütürlü işkencelere mâruz kılıyor. O da netice elde edemiyor, bırakıyor.Bu defa bir üçüncüsü yakama yapışıyor. Böylece musibetten musibete, felâketten felâkete sürüklenip gidiyorum. Yirmi sekiz sene ömrüm böyle geçti. Bana isnad ettikleri suçun aslı ve esası olmadığını nihayet kendileri de anladılar.

Onlar bu ittihamı kasten mi yaptılar, yoksa bir vehme mi kapıldılar? İster kasıt olsun, ister vehim olsun, benim böyle bir suçla münasebet ve alâkam olmadığını kemâl-i kat'iyetle yakinen ve vicdanen biliyorum. Dini siyasete âlet edecek bir adam olmadığımı bütün insaf dünyası da biliyor. Hattâ beni bu suçla ittiham edenler de biliyorlar. O halde neden bana bu zulmü yapmakta ısrar edip durdular? Neden ben suçsuz ve mâsum olduğum halde böyle devamlı bir zulme, muannid bir işkenceye mâruz kaldım? Neden bu musibetlerden kurtulamadım? Bu ahval adalet-i İlâhiyeye muhalif düşmez mi?

Bir çeyrek asırdır bu suallerin cevaplarını bulamıyordum, üzülüyordum. Muzdarip oluyordum. Bana zulüm ve işkence yaptıklarının hakikî sebebini şimdi bildim. Ben kemâl-i teessürle söylerim ki; benim suçum, hizmet-i Kur'âniyemi maddî-mânevî terakkiyatıma, kemâlâtıma âlet yapmakmış.

Şimdi bunu anlıyorum, hissediyorum, Allah'a binlerle şükrediyorum ki, uzun seneler ihtiyarım haricinde olarak hizmet-i imaniyemi maddî ve mânevî kemalât

ve terakkiyatıma ve azaptan ve Cehennemden kurtulmaklığıma ve hattâ saadet-i ebediyeme vesile yapmaklığıma, yahut herhangi bir maksada âlet yapmaklığıma mânevî gayet kuvvetli mânialar beni men ediyordu. Bu derunî hisler ve ilhamlar beni hayretler içinde bırakıyordu. Herkesin hoşlandığı mânevî makamatı ve uhrevî saadetleri a'mâl-i saliha ile kazanmak ve bu yola müteveccih olmak hem meşru hakkı olduğu, hem de hiç kimseye hiçbir zararı bulunmadığı halde ben ruhen ve kalben men ediliyordum. Rıza-yı İlâhîden başka fıtrî vazife-i ilmiyenin sevkiyle, yalnız ve yalnız imana hizmet hususu bana gösterildi. Çünkü şimdi bu zamanda hiçbir şeye âlet ve tâbi olmayan ve her gayenin fevkinde olan hakaik-i imaniyeyi fıtrî ubudiyetle, bilmeyenlere ve bilmek ihtiyacında olanlara tesirli bir surette bildirmek; bu keşmekeş dünyasında imanı kurtaracak ve muannidlere kat'î kanaat verecek bir tarzda, yani hiçbir şeye âlet olmayacak bir tarzda, bir Kur'ân dersi vermek lâzımdır ki, küfr-ü mutlakı ve mütemerrid ve inatçı dalâleti kırsın, herkese kat'î kanaat verebilsin. Bu kanaat de bu zamanda, bu şerait dahilinde, dinin hiçbir şahsî, uhrevî ve dünyevî, maddî ve mânevî bir şeye âlet edilmediğini bilmekle husule gelebilir.

Yoksa komitecilik ve cemiyetçilikten tevellüd eden dehşetli dinsizlik şahsiyet-i mâneviyesine karşı çıkan bir şahıs, en büyük mânevî bir mertebede bulunsa, yine vesveseleri bütün bütün izale edemez. Çünkü imana girmek isteyen muannidin nefsi ve enesi diyebilir ki: "O şahıs, dehâsıyla, harika makamıyla bizi kandırdı." Böyle der ve içinde şüphesi kalır.

Allah'a binlerce şükürler olsun ki, yirmi sekiz senedir dini siyasete âlet ittihamı altında, kader-i İlâhî, ihtiyarım haricinde, dini hiçbir şahsî şeye âlet etmemek için beşerin zâlimâne eliyle mahz-ı adalet olarak beni tokatlıyor, ikaz ediyor; "Sakın" diyor, "iman hakikatini kendi şahsına âlet yapma tâ ki, imana muhtaç olanlar anlasınlar ki, *yalnız hakikat konuşuyor*. Nefsin evhamı, şeytanın desiseleri kalmasın, sussun."

İşte, Nur Risalelerinin büyük denizlerin büyük dalgaları gibi gönüllerüzerinde husule getirdiği heyecanın, kalblerde ve ruhlarda yaptığıtesirin sırrı budur, başka bir şey değil. Risale-i Nur'un bahsettiği hakikatlerin aynını binlerce âlimler, yüz binlerce kitaplar daha belîğane neşrettikleri halde yine küfr-ü mutlakı durduramıyorlar. Küfr-ü mutlakla mücadelede bu kadar ağır şerait altında Risale-i Nur bir derece muvaffak oluyorsa, bunun sırrı işte budur. Said yoktur. Said'in kudret ve ehliyeti de yoktur. *Konuşan yalnız hakikattir, hakikat-i imaniyedir.*

Madem ki nur-u hakikat, imana muhtaç gönüllerde tesirini yapıyor; bir Said değil, bin Said fedâ olsun. Yirmi sekiz sene çektiğim ezâ ve cefalar ve mâruz kaldığım işkenceler ve katlandığım musibetler hep helâl olsun. Bana zulmedenlere, beni kasaba kasaba dolaştıranlara, hakaret edenlere, türlü türlü

ittihamlarla mahkûm etmek isteyenlere, zindanlarda bana yer hazırlayanlara, hepsine hakkımı helâl ettim.

Âdil kadere de derim ki:

Ben senin bu şefkatli tokatlarına müstahak idim. Yoksa herkes gibi gayet meşru ve zararsız olan bir yol tutarak şahsımı düşünseydim, maddî-mânevî füyûzât hislerimi feda etmeseydim, iman hizmetinde bu büyük mânevî kudreti kaybedecektim. Ben maddî ve mânevî herşeyimi feda ettim, her musibete katlandım, her işkenceye sabrettim. Bu sayede hakikat-i imaniye her tarafa yayıldı. Bu sayede Nur mekteb-i irfanının yüz binlerce, belki de milyonlarca talebeleri yetişti. Artık bu yolda, hizmet-i imaniyede onlar devam edeceklerdir. Ve benim maddî ve mânevî herşeyden ferağat mesleğimden ayrılmayacaklardır. Yalnız ve yalnız Allah rızası için çalışacaklardır…

Bize işkence edenler, bilmeyerek kader-i İlâhînin sırlarına, derin tecellîlerine akıl erdiremeyerek bizim dâvâmıza, hakikat-i imaniyenin inkişafına hizmet ettiler. Bizim vazifemiz onlar için yalnız hidayet temennisinden ibarettir.

Ben çok hastayım. Ne yazmaya, ne söylemeye tâkatim kalmadı. Belki de bunlar son sözlerim olur. Medresetü’z-Zehranın Risale-i Nur talebeleri bu vasiyetimi unutmasınlar.

Said Nursî

İslâmiyet düşmanlarının yaptıkları taarruz ve hilâf-ı hakikat menfî propagandalarına mukabil üniversite Nur talebelerinin bir açıklamasıdır.

Aziz, sıddık kardeşlerimiz,

İmtihan ve gazanız geçmiş olsun der, sizi tebrik ederiz. Risale-i Nur'un tahkikî iman dersleriyle iman mertebelerinde terakki ve teâli edip kuvvetli imanı elde eden Nur talebeleri için öyle taarruzlar, bir cihetten bir imtihandır ve kömürle elması tefrik eden bir mihenktir. Nur talebeleri için Allah'a iman, Peygambere ittibâ ve Kur'ân-ı Kerîmle amelden dolayı hapisler bir medrese-i Yusufiyedir. Zulüm ve işkenceler, birer kamçı, birer perçindir. Kader-i İlâhî bize o hücumlarla işaret veriyor ki, "Haydi, durma, çalış!..."

Kur'ân ve iman hizmeti uğrunda mahkemelerde konuşmak, Nur talebelerince birdostu ile sohbet etmektir. Karakollara götürülüp getirilmek, çarşıpazara gidip gelmekten farksızdır. Kelepçeler, dinî cihâd-ı ekberin birer altın bileziğidirler. Beşerin zulmen mahkûm etmesi ise, hakikatte Hakkın beraat vereceğine bir delildir. Bütün öyle işkence ve zulümler, Nur talebeleri için birer şeref madalyasıdır. Ne mutlu ki, otuz seneden beri Nur talebeleri ağabeylerimiz bu nimetlere mazhar olmuşlar. Maalesef bizlere ki, bizler bu şereflere nail olamadık ve olamayacağız da. Zira bunları kazandıran devir kapanmak üzeredir.

Risale-i Nur, bu vatan ve millete emniyet ve âsâyişi temin eden ve kalblere birer yasakçı bırakan imanî bir eserdir. İslâmiyet düşmanlarının tahrikâtıyla olan müteaddit mahkemelerde Risale-i Nur'a beraatler verilmiş. Temyiz Mahkemesi ittifakla beraat kararını tasdik ederek Risale-i Nur dâvâsı kazıye-i muhkeme halini almıştır. Yirmi beşmahkeme de "Risale-i Nur'da suç bulamıyoruz" diye karar vermiştir. Otuzseneden beri yüz binlerle Nur talebelerinin bir tek vukuatı görülmemiştir. Bunun için, Risale-i Nur'un neşrine mâni olmaya çalışanlar, emniyet ve âsâyişin düşmanı ve vatan ve millet haini anarşistlerin hesabına bilerek veya bilmeyerek çalışanlardır.

Risale-i Nur'a ilişen hükûmet değildir; çünkü, emniyet ve zabıta anlamış ki, Bediüzzaman ve Nur talebelerinde siyasî bir gaye yoktur. Bunların meşguliyeti, sadece iman ve İslâmiyettir. İşte o gizli din düşmanlarının taarruzları karşısında Nur talebeleri Risale-i Nur'daki tahkikî iman derslerinin verdiği iman kuvvetiyle metin, salâbetli ve mağlûp edilmez bir hizbü'l-Kur'ân ve fethedilmez bir kal'a halindedirler. Din düşmanları tarafından hücumlar oldukça,Nur talebelerinin

Risale-i Nur’a ve Üstadlarına olan sadakat ve sebat ve faaliyetleri ziyadeleşir, perçinleşir. Bir talebesi, Üstadımıza şöyle yazmış:

“Ey benim aziz kahraman Üstadım! Muarızlarımız arttıkça kuvvetimiz çoğalıyor. Rabb-i Rahîmimize hadsiz şükürler olsun.”

Evet, o bir zamanlar ki, karanlıklı, zulümatlı ve eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak devrinde herkes susturulmuş; fakat tek bir kimse susmamış ve susturulamamış. Bu yektâ ve nadir kimse olan Bediüzzaman’ın talebeleri de mağlûp edilememişlerdir…

Nur talebeleri, evvelâ kendi imanlarını kurtarmak, bununla beraber din kardeşlerinin de imanlarını kurtarmak için Kur’ân-ı Hakîmin yüksek ve parlak bir tefsiri olan Risale-i Nur’u okumuşlar ve okutmuşlardır. İmanlarını kurtarmaya çalıştıkları ve rıza-yı İlâhi için Kur’ân’a ve imana Risale-i Nur’la hizmet ettikleri sırada mâruz kaldıkları hücum ve taarruzlara hiç ehemmiyet vermeyerek, o gizli din düşmanlarının tasallutlarını, saldırışlarını kendileri için iman ve Kur’ân hesabına bir kamçı ve bir teşvikçi hükmüne geçtiğine kanaat getirmişlerdir. Otuz senelik bu nevi hâdisâtın ve bu nevi tesiratın neticeleri, bu millet-i İslâmiye muvacehesinde meydandadır.

İşte, Risale-i Nur’un yeni ve müştak talebeleri olan kardeşlerimiz! Sizler de böyle bir Üstadın ve böyle bir eserin talebeleri olduğunuzdan, sizlerin de bu semerelere ve meyvelere mazhar olup Nurlara daha ziyade sarılarak, hararet ve iştiyakınız daha fazla ziyadeleşmiş olarak Nurları sebat ve sadakatle okumak derecesine nail olacağınızdan, hem sizleri ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Hem sizlere binler selâm ve dualar edip dualarınızı bekliyoruz.

Nurlara olan taarruzların bir zararı olsa, yirmi faidesi vardır. Elbette yirmi kazanca karşı bir zarar hiç hükmündedir. Taarruzlar ancak ve ancak Nurun neşriyat ve fütuhatının genişlemesine, inkişafına sebeptir ve millet-i İslâmiye nazarında itimat ve emniyet kazanmasına medardır. Risale-i Nur’un Anadolu genişliğinde ve âlem-i İslâm vüs’atında ve Avrupa ve Amerika çapındaki maddî ve mânevî tesirat ve fütuhatına ve neşriyatına şahit olan İslâmiyet düşmanları yine bazı taarruzlar yapmışlar. Aldığımız haberlere göre, bu taarruzlardan sonra, hususan şark vilâyetlerinde, eskisine nazaran Nurun fütuhatı on gün içinde on misli fazlalaşmış. Hem böylelikle halkın nazar-ı dikkati Risale-i Nur’a ve Üstadımıza çevrilmiş, uyuyanlar uyanmış, tembeller harekete gelmiş, ihtiyatsızlar ihtiyata muvaffak olmuşlardır. Bu acı taarruzlar gelip geçici olmakla

beraber, sırf bir korku ve evham yaymak kastıyla yapılan vesileler ve desiseli manevralardır. Ahmak din düşmanları güya Nur talebelerini korkutmak sevdasıyla resmî kimseleri aldatıp tahrik ve âlet etmeye çalışıyorlar. Acaba o gafiller bilmiyorlar mı ki, bizler Nur'un talebeleriyiz? Dinsizlerin, masonların, komünistlerin mâhiyeti gayet derecede zayıftır. Zahiren kuvvetli gibi görünmeleri, serseri bir çocuğun bir haneyi bir kibritle mahvetmesi gibi tahribatla iş görmelerindendir. Evet, onlar son derece zayıftırlar; çünkü, bir serçe kuşu kadar iktidarı olmayan kendi varlıklarına güvenirler. Hem son derece zillet, meskenet ve aşağılık içindedirler; çünkü, insanlara kul-köle olup, onlara mürailik, riyakârlık ve dalkavukluk ediyorlar. Ehl-i iman ise, hususan tahkikî iman ile imanı inkişaf edenler, kavîdirler, muazzezdirler. Onların herbiri bir abd-i aziz ve bir abd-i küllîdirler; çünkü onlar bir Kadîr-i Zülcelâle ve bir Hakîm-i Zülkemâle ve bir Hâlık-ı Kâinat'a ve bir رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ [1] 'a ve bir [2] وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ 'e ibadet ederler, kulluk ederler... O'na intisap ederler, hem istinat ederler.

1. Göklerin ve yerin Rabbi, terbiye edicisi. Zuhruf Sûresi, 43:82; Duhan Sûresi, 44:7.
2. Onun gücü herşeye yeter. Rum Sûresi, 30:50; Şûrâ Sûresi, 42:9.

Bu gizli din düşmanları ve münafıklar çoktandır anladılar ki, Nur talebelerinin kefenleri boyunlarındadır. Onları Risale-i Nur'dan ve Üstadlarından ayırmak kabil değildir. Bunun için şeytanî plânlarını, desiselerini değiştirdiler. Bir zayıf damarlarından veya sâfiyetlerinden istifade ederiz fikriyle aldatmak yolunu tuttular. O münafıklar veya o münafıkların adamları veya adamlarına aldanmış olanlar dost suretine girerek, bazan da talebe şekline girerek derler ve dedirtirler ki: "Bu da İslâmiyete hizmettir; bu da onlarla mücadeledir. Şu malûmatı elde edersen, Risale-i Nur'a daha iyi hizmet edersin. Bu da büyükeserdir" gibi birtakım kandırışlarla, sırf o Nur talebesinin Nurlarla olan meşguliyet ve hizmetini yavaş yavaş azaltmakla ve başka şeylere nazarını çevirip, nihayet Risale-i Nur'a çalışmaya vakit bırakmamak gibituzaklara düşürmeye çalışıyorlar. Veyahut da maaş, servet, mevki, şöhret gibi şeylerle aldatmaya veya korkutmakla hizmetten vazgeçirmeye gayretediyorlar.

Risale-i Nur, dikkatle okuyan kimseye öyle bir fikrî, ruhî, kalbî intibah ve uyanıklık veriyor ki, bütün böyle aldatmalar, bizi Risale-i Nur'a şiddetle sevk ve teşvik ve o dessas münafıkların maksatlarının tam aksine olarak bir tesir ve bir netice hâsıl ediyor. Fesübhanallah! Hattâ öyle Nur talebeleri meydana gelmektedir ki, asıl halis niyet ve kudsî gayeden sonra, bir sebep olarak da, münafıkların mezkûr plânlarının inadına, rağmına dünyayı terk edip kendini Risale-i Nur'a vakfediyor ve Üstadımızın dediği gibi diyorlar: "Zaman,

İslâmiyet fedaisi olmak zamanıdır.”

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى [1]

1. Allah’a hamd olsun, bu Rabbimin bir ihsanıdır.

Bizim hizmet-i imaniyeye nazaran cam parçaları hükmündeki siyasetle alâkamız yoktur. Diyanet Riyaseti ehl-i vukuf raporunda, “Risale-i Nur kitaplarında siyaseti alâkadar eden mevzular yoktur” demiştir. Hattâ o zaman, yine Afyon Savcısı da iddianamesinde, “Bediüzzaman ve talebelerinin faaliyeti siyasî değildir” diye hükmetmiştir. Evet, Risale-i Nur şakirtlerinin meşgul olduğu vazife, en muazzam olan mesail-i dünyeviyeden daha büyüktür. Siyasetle uğraşmaya vaktimiz yoktur. Yüz elimiz de olsa, ancak Nura kâfi gelir. Amerika, İngiliz kadar servetimiz de olsa, yine imanı kurtarmak dâvâsına hasredeceğiz. Hem birtakım siyasî işlerle veya bir takım bâtıl cereyanlarla ve fikirlerle uğraşmaya zamanımız yoktur. Ömrümüz kısadır, vaktimiz dardır. Üstadımızın dediği gibi, “Fena şeylerle meşguliyet fena tesir eder, fena iz bırakır.” Hususan böyle bir asırda “Bâtılı iyice tasvir etmek sâfi zihinleri idlâldir.” Evet, menfilikleri öğrenerek mücadele edeceğim gibi saf bir niyetle başlayıp menfi şeylerle meşgul ola ola dinî bağları ve dinî salâbet ve sadakati eski haline nazaran gevşemiş olanlar olmuştur.

Risale-i Nur, nuru yerleştirerek zulmeti izale ediyor, yok ediyor. İyiyi öğreterek, fenayı fark ve tefrik ettiriyor ve vazgeçiriyor. Hakikati ders vermekle bâtıldan kurtarıyor ve bâtıldan mahfuz kılıyor.

Hülâsa-i kelâm: Biz, ancak Nurlarla meşgulüz. Biz mücevherat-ı Kur’âniye ile iştigal ediyoruz. Bizler, Kur’ân’ın kâinat vüs’atindeki elmas gibi hakikatlerine çalışıyoruz. Bizler ancak bâkiye hizmet ediyoruz. Bizler fâni şeylere emek sarf etmeyiz. Bizim Risale-i Nur’la olan hizmet-i imaniyemiz, başka şeylerle iştigalimize ihtiyaç bırakmıyor, herşeye kâfi geliyor…

Elhasıl: Üstadımız Bediüzzaman’la ve Risale-i Nur’la mücadele eden insafsız gizli din düşmanları, acz-i mutlakla ebede kadar mağlûbiyettedirler. Bediüzzaman ve Risale-i Nur ise, ebediyen muzaffer ve muvaffaktır. Şahsı çürütmeye çalışmakla Risale-i Nur çürütülemez. Zira, Risale-i Nur, bizatihî hüccet ve burhandır. Onu ve onun müellifini çürütmeye çalışanlar, çürümeye mahkûm olmuşlardır.

Nümunesi, tarih muvacehesinde meydandadır. Ve hem de çürüyeceklerdir. Risale-i Nur’daki yüksek hakikat, Risale-i Nur’u ebede kadar payidar kılacaktır…

Evet, Nur talebeleri ağırceza mahkemelerinde demişler ki: “Bizi Üstadımız

Bediüzzaman’dan ve Risale-i Nur’dan ve bizi bizden ayıracak hiçbir beşerî kuvvet yoktur.” Evet, o münafıkların atomları dahi bu hususta âcizdir. Farz-ı muhal yapabilseler, hattâ cesedimizi öldürseler de, ruhumuz selâmet ve saadetle ebediyete gidecektir. Hem Üstadımızın *Mektubat* mecmuasında dediği gibi deriz: “Birimiz dünyada, birimiz âhirette, birimiz şarkta, birimiz garpta, birimiz şimalde, birimiz cenupta olsak, biz yine birbirimizle beraberiz.”

Üstadımız hiçbir mânevî makam iddia etmiyor. Başkaları tarafından kendine verilen büyük ve müstesna payeleri reddediyor. Fakat onun hal ve ahvali, fiiliyat ve harekâtı onun kim olduğunu anlamaya ve ispata kâfidir. Evet, Bediüzzaman’ın ve Risale-i Nur’un Kur’ân, iman ve İslâmiyet hizmetine mâni olabilmek için, dünyayı elinde tutup çevirecek bir kuvvet lâzımdır.

Hazret-i Üstadımızın idam plânlarıyla sevk edildiği mahkemedeki müdafaatlarından, *Büyük Müdafaat* kitabından bazı cümleler:

“Risale-i Nur talebeleri başkalarına benzemez, onlarla uğraşılmaz, onlar mağlûp olmazlar. Risale-i Nur, Kur’ân’ın malıdır. Kur’ân-ı Hakîmden süzülmüştür. Kur’ân ise, Arşı ferşle bağlayan bir zincir-i nuranîdir. Kimin haddi var ki buna el uzatsın? Risale-i Nur, bu Anadolu’nun sinesine yerleşmiştir; hiçbir kuvvet onu söküp atamayacaktır.”

Meşhur ve harikulâde bir eser olan *Âyetü’l-Kübrâ* risalesinden:

“Risale-i Nur, yalnız cüz’î bir tahribatı ve bir küçük hâneyi tâmir etmiyor; belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyeti içine alan ve dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir muhit kal’ayı tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor; belki bin seneden beri tedarik ve teraküm eden müfsit âletlerle dehşetli rahnelenen kalb-i umumîyi ve efkâr-ı âmmeyi ve umumun ve bahusus avâm-ı mü’minînin istinadgâhları olan İslâmî esasların ve cereyanların ve şeairlerin kısmen kırılmasıyla bozulmaya yüz tutan vicdan-ı umumiyeyi, Kur’ân’ın i’câzıyla ve geniş yaralarını, Kur’ân’ın ve imanın ilâçlarıyla tedavi etmeye çalışıyor. Elbette, böyle küllî ve dehşetli rahnelere ve yaralara hakkalyakîn derecesinde, dağlar kuvvetinde hüccetler, cihazlar ve binler tiryak hâsiyetinde mücerreb ilâçlar ve hadsiz edviyeler bulunmak gerektir. İşte bu zamanda, Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyânın i’câz-ı mânevisinden çıkan Risale-i Nur o vazifeyi görmekle beraber; imanın hadsiz mertebelerinde terakkiyat ve inkişafata medar olmuştur ve olmaktadır.”

Aziz kardeşlerimiz,

Yüzlerce ulemânın susturulduğu ve dinî neşriyatın yaptırılmadığı ve Kur’ân’ın hakikatlerini beyan ve tebliğ etmeye dinen muvazzaf oldukları halde cebren yaptırılmadığı ve din adamlarının imha edilmesi gibi dehşetli ve tarihin

görmediği bir hengâmda, Kur’ân ve iman ve İslâmiyeti yıkmak plânlarının tatbik edildiği en müthiş bir devirde ve küfr-ü mutlakın ve dinsizliğin en azgın bir zamanında, Bediüzzaman Said Nursî, Kur’ân ve iman ve İslâmiyetin fedakâr ve pervasız bir müdafii ve muhafızı olarak cihad-ı diniye meydanında yegâne şahıs olarak görülmüştür. Evet, Bediüzzaman, devletlere, milletlere mukabil, değil yalnız bir yerdeki firavunlara, bütün Avrupa dinsizliğine karşı tek başıyla meydan okumuş ve okuyor. Ve Kur’ân hakikatlerini eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak içerisinde neşrediyor. “Vazifemiz çalışmaktır. Bizi galip etmek, mağlûp etmek, muvaffak etmek ve Nurları kabul ettirmek Cenâb-ı Hakka aittir. Biz, vazife-i İlâhiyeye karışmayız” demiş ve tarihte misline rastlanmayan zulüm ve işkenceler içerisinde çok zâlimâne muameleler görmüş ve kapısında jandarma ve polis bekletilmek suretiyle Cuma namazına dahi gitmekten men edilmiş ve bütün bu tarihî faciaları kapatmak ve kimseye işittirmemek için de sıkı bir takyidat altına alınmıştır.

İşte, böyle ağır şartlar içerisinde Risale-i Nur’u Hazret-i Üstadımız inayet-i İlâhiye ile telif edip, ekserisini Kur’ân harfleriyle ve el yazısıyla neşretmiştir. Böylelikle—aynı zamanda—Kur’ân hattını da muhafaza etmiş ve yüz binlerle Müslüman Türk gençleri Risale-i Nur’u okuyabilmek için mukaddes kitabımız olan Kur’ân’ın yazısını öğrenmek nimet ve şerefine nail olmuşlardır. Üstadımız, malik olduğu kuvvet-i iman ve ihlâs-ı tamme ile, hakaik-i Kur’âniye ve imaniyeyi avam ve havas talebelerinin umumunun istifade edebileceği ve asrın anlayışına uygun yepyeni bir tarz-ı beyanla ifade ve izhar etmiştir. Böylece, Risale-i Nur gibi tap taze ve parlak ve yüksek bir tefsir-i Kur’ânîyi inayet-i Hakla meydana getirmiştir.

Bu hârikulâde eserlerdir ki, bu vatan ve milleti dinsizlik ve komünistlikten muhafaza etmiştir. Hem şeair-i İslâmiyenin cebren kaldırıldığı ceberut devrinde, dünya hatırı için kendini mecbur zannederek o kudsî şeairden fedakârlık yapanların ve din zararına hareket edenlerin ve İslâmiyete muhalif fetvalara ve bid’alara mecbur edilenlerin çokluğu zamanında, Bediüzzaman, ne lisan-ı halinde, ne lisan-ı kalinde ve ne de fiiliyatında o kadar zulümler çektiği ve idamlarla tehdit edildiği halde, en küçük bir değişiklik bile yapmamıştır. Bilâkis, “Ecel birdir, tagayyür etmez. Ölüm, bu âlem-i fenadan âlem-i bekaya ve âlem-i nura gitmek için bir terhistir” deyip mücadeleye atılmış; bid’aları tanıtan ve durduran ve şeair-i İslâmiyeyi muhafaza eden ve sünnet-i seniyeyi ihyâ eden eserleri perde altında otuz seneden beri neşretmiş ve muhitinde, âdeta Devr-i Saadetin bir cilvesini yaşatmıştır. Bir sünnet-i seniyeye muhalif hareket etmemek için, işkenceli bir inzivayı ihtiyar etmiştir. Otuz seneden beri milyonlara hükmeden dinsiz ve emsalsiz bir istibdad-ı mutlak, Bediüzzaman’ı hiçbir

cihetten hiçbir vakit hükmü altına alamamış, bilâkis zâlim müstebitler ona mağlûp olmuşlardır.

Risale-i Nur, taklidî imanı tahkikî imana çevirip, imanı kuvvetlendirip, iki cihanın saadetini kazandırıp, hüsn-ü hâtimeyi netice verir. En büyük dinsiz feylesofları da ilzam etmiştir. Risale-i Nur'un bir hususiyeti de şudur ki: Diğer mütekellimîne muhalif olarak, ehl-i dalâletin menfîliklerini zikretmeden, yalnız müsbeti ders vererek, yara yapmaksızın tedavi etmesidir. Bu itibarla, bu zamanda Risale-i Nur, vehim ve vesveseleri mahvediyor; akla gelen sualleri, istifhamları, nefsi ilzam, kalbi ikna ederek cevaplandırıyor.

Risale-i Nur, hem aklı, hem kalbi tenvir eder, nurlandırır; hem nefsi musahhar eder. Bunun içindir ki, yalnız akılla giden ehl-i mektep ve ehl-i felsefe, ve kalb yoluyla giden ehl-i tasavvuf, Risale-i Nur'a sarılıyorlar. Ve ehl-i mektep ve felsefe anlıyorlar ki, hakikî münevverlik, akıl ve kalp nurunun mezciyle kabildir. Yalnız akılla gitmek, aklı göze indiriyor. Bu hal ise, bir kanadı kırık olanın mahkûm olduğu sukutu netice veriyor. İhlâslı, hâlis ehl-i tasavvuf idrak ediyor ki, demek zaman eski zaman değildir; böyle bir zamanda, hem kalble, hem akılla bizi hakikat yolunda götürecek ve hakikata vâsıl edecek Kur'ânî bir yol lâzımdır ki, biz zülcenaheyn olabilelim.[HAŞİYE-1] İntibaha gelmiş olan ehl-i medrese vâkıf oluyorlar ki, eski zamanda medrese usulüyle on beş senede elde edilebilen imanî ve İslâmî netice, bu zamanda, Risale-i Nur'la on beş haftada eldeedilebiliyor. Üstadımız buyuruyorlar ki: "Bir sene Risale-i Nurderslerini anlayarak ve kabul ederek okuyan kimse, bu zamanın mühim ve hakikatli bir âlimi olabilir."

Haşiye-1 Yetmiş-seksen senelik bir seyr-i sülukle kutbiyete ve gavsiyete erişen pek ender zatların bir noktaya kadar gidip "Burası müntehâdır, ilerisine gidilmez" dedikleri mertebeleri, Bediüzzaman, Kur'ân'dan bulduğu bir yolla, ilimle daha ilerisine gittiğini, Arabî *Mesnevî-i Nuriye* mecmuasını mütâlâa eden zatlar söylüyorlar. Büyük bir şaheser olan bu Arabî eseri mütalâa eden o müdakkik ehl-i ilim, "Bu eserdeki çok derin ve pek ince ve gayet derecede yüksek hakikatlerden ne kadar istifade edebilsek bize kârdır" diyorlar.

Risale-i Nur, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimizin nuranî meşrebini ve Sahabe-i Kirâmın âlî seciyesini beyan eden bir nur ve feyiz hazinesidir. İşte bu mezkûr vaziyet, bugünkü dünyaya tap taze, nuranî bir hayat ve yepyeni bir veçhe vererek şu hakikati gösteriyor ki: Çoktandır birbirine muarız zannedilen ehl-i mekteple ehl-i medreseyi ve ehl-i tekyeyi, Risale-i Nur tevhid ve telif ediyor. Hem de, muaraza halinde olan şarkla garbı barıştırıyor. İttihad-ı İslâmı meydana getirmek için çalışan ehl-i İslâma yegâne çarenin Risale-i Nur olduğu, mütehassıs zatlar tarafından kabul ve tasdik edilmektedir. Hem, bugünkü dünyadaki ihtilâfları halledecek olan, aklen, fikren terakki etmiş yirminci asır insanlarına hak ve hakikati anlatabilecek yep yeni bir ilmî keşfiyatı ve bir teceddüdü Amerika'da, Avrupa'da, hususan Almanya'da taharrî eden cereyanlar meydana gelmiş; eğer idrak edebilirler ve görebilirlerse, işte Risale-i Nur Külliyatı... Nitekim bu hakikatin idrak edilmeye başlandığını gösteren emareler, bahtiyar Alman milleti içinde görülmektedir.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Avrupa'da Hıristiyanlar içinde birtek kasabada altmış beş adet sarıklı genç Nur talebesinin çıkması, bunun bir nümunesidir.

Eski zaman garp feylesoflarının çözemedikleri ve yeni zaman feylesoflarının da, “Felsefe henüz bunu halledememiştir” dedikleri düğümler, Risale-i Nur’da, Kur’ân’ın feyziyle keşif ve halledilerek aklen ve mantıkan ispat edilmiştir. Şarkın dâhî hükemalarının kırk sahifede anlatmaya çalıştıkları müşküller, Risale-i Nur’un bir sahifesinde veciz bir şekilde ifade edilmiştir.

Bediüzzaman’ın 1935 senesinde idam edilmek üzere verildiği Ağırceza Mahkemesindeki müdafaatından bir iki cümle: “Risale-i Nur, sönmez, söndürülemez. Risale-i Nur,söndürülmek için üflendikçe parlayan bir nurdur. Risale-i Nur, tılsım-ı kâinatın muammasını keşif ve halleden bir keşşaftır.”

Hem, haşr-i cismanî meselesinde, hükemadan İbni Sina gibi meşhur bir dâhinin, “Haşir naklîdir, iman ederiz; akıl bu yolda gidemez” dediği bir hakikat, Risale-i Nur’da, hem umumun istifade edebileceği emsalsiz bir tarzda, Kur’ân’ın feyziyle, aklen ispat edilmiştir.

Dalâlet-alûd Avrupa feylesoflarının ve sapkın talebelerinin bazı müteşabih âyât-ı kerîme ve ehadîs-i şerifenin zâhirî mânâlarını anlamayarak yaptıkları kasıtlı itirazlara, Risale-i Nur’da aklen, mantıkan cevaplar verilerek, o âyetlerin ve o hadislerin birer mu’cize oldukları ispat edilmiştir. Böylelikle de, bu zamanda fen ve felsefeden gelen dalâlet ve şüpheleri Risale-i Nur kökünden kesmiştir. Risale-i Nur bunu yaparken de müspet bir usul takip etmiştir.

Risale-i Nur, fevkalâde müstesna bir edebî üstünlüğe maliktir. En meşhur eserlerle bile kabil-i kıyas olmayan ve başlı başına bir hususiyeti haiz olan üslûbunda yüksek bir belâgat, fesahat ve selâset ve îcaz vardır. Hattâ Bediüzzaman’ın eserlerini âlem-i İslâmın ısrarla arzu etmesiyle Arapçaya tercüme ettirmek için büyük İslâm âlimlerine *Asâ-yı Mûsâ* mecmuası götürüldüğü vakit, okumuşlar ve demişlerdir ki: “Bediüzzaman’ın eserlerini ancak kendisi tercüme edebilir. Risale-i Nur’daki yüksek belâgati ve misilsiz olan fesahat ve îcâzı tercümede muhafaza etmekten ve onun ilmini ihata etmekten âciziz.” Bu suretle o yüksek âlimler, Üstadımızın faziletini ve Risale-i Nur’un kemâlâtını göstermişlerdir.

Bediüzzaman, eserlerinde, hemen bütün büyük müellif ve ediplerden farklı olarak, lâfızdan ziyade mânâya ehemmiyet vermiştir. Mânâyı lâfza feda etmemiş; lâfzı mânâya feda etmiştir. Üslûpta okuyucunun bir nevi hevesini nazara almamış, hakikati ve mânâyı esas tutmuştur. Vücuda elbiseyi yaparken vücuttan kesmemiş,elbiseden kesmiştir. Risale-i Nur’daki aklı, kalbi, ruhu ve vicdanı celb eden ve hakikate râm eden o İlâhî cazibedendir ki, çoluğu-çocuğu, genci-ihtiyarı, avâmı-havassı o Nura koşuyorlar ve o câzibedar Nurun pervanesi oluyorlar. Bu hakikatin parlak bir misali olarak, geniş bir talebe kitlesi, az

zamanda din düşmanlarını titreten bir hale gelmiştir.

Risale-i Nur'un her cihetten olduğu gibi edebî cihetten de kıymet ve ehemmiyetini ifade etmek, ediplerin, hususan bizlerin bin derece haddinden uzaktır. Bu hususta karınca kararınca olan sönük, fakat samimî ve hakikatli ifadelerimiz, Risale-i Nur'dan gördüğümüz azîm istifadeye mukabil sonsuz bir minnet ve şükranımızın ifadesinden ibarettir. Yoksa, bu mevzularda sahib-i salâhiyet ve sahib-i ihtisas, ancak ve ancak Risale-i Nur'un kendi müellifi olabilir.

Risale-i Nur, bu asrın ihtiyacına tam cevap veren yegâne tefsir-i Kur'ânî olduğu, enaniyetini Hakka feda eden faziletperver, İslâm uleması tarafından tasdik ve fevkalâde bir şekilde takdir ve tahsin edilmiş ve edilmektedir. Elli sene evvel Bediüzzaman Said Nursî'nin telifatındaki hususiyetler ve bir bahr-i umman gibi onun ilmî dehâsıdır ki, Mısır matbuatında "Bediüzzaman, fatînülasırdır" diye yüksek ehl-i ilme hüküm verdirmiştir.

Bediüzzaman, mukabelesiz hediye kabul etmemeyi düstur-u hayat edindiği düşmanlarınca da tasdik edilerek, İslâmiyet düşmanlarının ehl-i ilme yaptığı ittihamı, bu düsturuyla fiilen tekzip ve ilmin hiçbir şeye âlet olmadığını yine fiiliyatı ile ispat etmiştir. Ulema-i İslâmın şeref ve haysiyetini ve izzet-i İslâmiye ve izzet-i diniyeyi, en zalim ve hunhar hükümdarlar karşısında bile muhafaza ve müdafaa etmiştir. Aç kaldığı zamanlarda dahi, hayatı boyunca olan istiğna kaidesini bozmamış ve "İktisat ve kanaat iki büyük hazinedir; bunların bereketi bana kâfidir" diyerek halklardan istiğna etmiş ve etmektedir.

Bediüzzaman Said Nursî'nin senelerden beri hapisten hapse, zindandan zindana atılması ve menfâdan menfâya sürülmesi ve kendisine daima tazyikler ve şiddetli zulüm ve dehşetli işkenceler yapılması ve on yedi defa zehir verilmesi, bir günde bir aylık azaplar çektirilmesi, kendisinin ve Risale-i Nur Külliyatının hakkaniyet ve sıdkına birer canlı mühür ve birer parlak delildir. Meselâ, Hindistan'da sormuşlar: "Bediüzzaman nasıl bir kimsedir?" Cevaben denilmiş ki: "Hasta, garip, fakir, mazlum, hediye ve sadakaları kabul etmeyen ve hâlen de çekmekte olduğu o kadar zulümlere rağmen altmış senedir dâvâsından vazgeçmeyen bir ihtiyardır." Onlar da, "Öyleyse o hakikat söylüyor ve küfr-ü mutlaka, dinsizlere, zındıklara boyun eğmiyor, riyakârlık etmiyor, dalkavukluk yapmıyor ve Kur'ân ve İslâmiyete tesirli ve küllî bir hizmet yapıyor ki, onlar da ona zulmetmişler" demişler.

Üstadımız Bediüzzaman hakkında, takdirkâr ve faziletperver zatların takdirleri bir senâdan ibaret değildir, bir vâkıadır. Fiiliyat ve icraatının belki yüzden birisini kısaca âcizane ve noksan bir tarzda nakletmektir. Hem bu mevzuda

Risale-i Nur talebelerinin takdirkâr makale, mektup ve fıkraları bir medih değildir; belki Üstadımızın dinî hizmetini hedef tutan, şahsına taarruz eden vicdansız ve insafsız din düşmanlarına karşı müspet bir müdafaadır.[HAŞİYE-1]

Böyle olduğu halde Üstadımız öyle zatların ve Risale-i Nur talebelerinin hakikatlı takdir ve beyanlarına karşı hiddetlenerek, çok defa da hatırlarını kırarak der ki: "Zaman şahıs zamanı değil, şahs-ı mânevî zamanıdır. Risale-i Nur'da şahıs yok, şahs-ı mânevî var. Ben bir hiçim. Risale-i Nur, Kur'ân'ın malıdır, Kur'ân'dan süzülmüştür. Şeref ve hüsün Kur'ân'ındır. Şahsımla Risale-i Nur iltibas edilmiş. Meziyet, Risale-i Nur'a aittir. Risale-i Nur'un neşrindeki harika muvaffakiyet ise, Risale-i Nur talebelerine aittir. Yalnız şu kadar var ki, şiddetli ihtiyacıma binaen Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı Hakîmden bana ilâç ve tiryakları ihsan etti; ben de kaleme aldım. Her nasılsa, bu zamanda birinci tercümanlık vazifesi bana düşmüş. Ben de Risale-i Nur'un talebesiyim. Bir risaleyi şimdiye kadar yüz defa okuduğum halde yine okumaya muhtaç oluyorum. Ben sizlerin ders arkadaşınızım" der.

Haşiye-1 İns ve cin şeytanları ve dinsizlerin bir desisesi de budur ki: Bazan derler ve dedirtirler: "Üstadınız şahsına kıymet vermiyor; siz ise onun hakkında takdirkâr mektuplar yazıp, Üstadınızın rızasına uygun hareket etmiyorsunuz." İşte onlar, Risale-i Nur ve Üstadımızı İslâmiyet düşmanlarına karşı müspet ve nezih bir tarzda müdafaa etmekten men etmek için safdillik damarlarından istifade ile böyle bir fikir ve mugalâta ile Nur talebelerini aldatmaya, iğfal etmeye çalışırlar. Evet, Üstadımız Bediüzzaman, ihlâsının iktizası olarak şahsına kıymet vermeyebilir; bu hal, Üstadımızdaki yüksek bir kemalât ve âlî bir seciyenin timsalidir. O, şahsına ne kadar kıymet vermiyorsa, bizim onda milyarlar derece fazla kıymet ve ehemmiyeti görmemiz, basiret ve insaniyetin muktezasıdır. Bir lütf-u ilâhîdir. Zira Risale-i Nur gibi parlak bir tefsir-i Kur'ân olan şaheser, onun varlığından meydana gelmiş ve fışkırmıştır. Öyle bir eserin müellifiyle yalnız bugünkü âlem-i İslâm değil, yalnız asr-ı hazır beşeriyeti değil, nesl-i âtideki milyarlar kimsenin hayat ve memat dâvâsı Risale-i Nur'la alâkadardır.

Bediüzzaman Said Nursî'nin cihanşümul Kur'ân ve iman ve İslâmiyet hizmetindeki müstesna muvaffakiyet ve zaferinin ve Risale-i Nur'daki kuvvetli tesiratın sırrı, kendisinin ihlâs-ı etemmi kazanmış olmasıdır. Yani, yalnız ve yalnız rıza-yı İlâhîyi esas maksat edinmiştir. Bu hususta, "Mesleğimizin esası, âzamî ihlâs ve terk-i enaniyettir. İhlâslı bir dirhem amel, ihlâssız yüz batman amele müreccahtır. İnsanların maddî mânevî hediyelerinden hürmet ve teveccüh-ü âmmeden, şöhretten şiddetle kaçıyorum" der. Ziyaretçi kabul etmemesinin bir hikmeti de bu sır olsa gerek. Hem ihlâsa verdiği gayet fazla ehemmiyet, yüz otuz parça eserinden yalnız "İhlâs Risalesi"nin başına, "Lâakal her on beş günde bir defa okunmalıdır" kaydını koymasından daanlaşılıyor. "Büyük Mahkeme Müdafaatı" kitabında, "Risale-i Nur, değildünyaya, kâinata da âlet edilemez; gayemiz rıza-yı İlâhîdir" demiştir.

İşte bu sırr-ı ihlâstandır ki, İmam-ı Gazâli (r.a.) gibi en meşhur İslâm hükemalarının eserlerini tetebbu eden muhakkik ve müdakkik bir ehl-i ilim diyor ki:

"Risale-i Nur'dan okuduğum bir sahifenin bana verdiği istifade, diğer eserlerin on sahifesinden daha fazladır."

Felsefî eserlerle meşgul bir muallim:

"Ben, bu kadar senedir ilmî ve felsefî eserlerle iştigal ettim. Risale-i Nur kadar beni ikna eden ve garp eserlerinden ve felsefeden aldığım yaraları tedavi eden ve

bu zamanın ihtiyacına tam cevap veren bir eseri görmedim.”

Bir edebiyatçı:

“Benim aklım nursuz, kalbim mü’mindi. Risale-i Nur, hem aklımı, hem kalbimi tenvir ve nefsimi ilzam etti. Beni, Cehennemî bir azaptan kurtardı.”

Bir doktor:

“Risale-i Nur’dan istifadeye başladığım günü, hayata gözlerimi açtığım gün olarak biliyorum.”

Bahtiyar bir üniversiteli:

“Üstadımıza ve Risale-i Nur’a ait bir mektubu, İstanbul’un bir yerinden bir yerine götürmek gibi bir hizmeti, meb’usluğa tercih ederim: ”

Otuz sene evvel, ihlâslı ve faziletli ihtiyar bir ehl-i tasavvuf, Lütfü isminde bir genci göstererek, “Bu Nur talebesi benden ileridir” demiştir ki, bunlar binler itiraflardan birer nümunedir.

Yine bu azîm sırr-ı ihlâsa binaendir ki, Risale-i Nur talebeleri, iman ve İslâmiyet hizmetinde ağır şartlar ve kayıtlar ve tahdidatlar içinde muvaffak oluyorlar ve hayatlarını Risale-i Nur’a ve Üstadlarına vakfetmişler. Risale-i Nur’u, sermaye-i ömür ve gaye-i hayat edinmişlerdir. Risale-i Nur dâvâsı rıza-yı İlâhî dâvâsı olduğu içindir ki, hamiyet-i İslâmiyeye mâlik mümtaz avukatlar, Risale-i Nur’un fahrî avukatı olmak ve dindar hakperest mücahit muharrirler, dünyayı istilâ edecek Nur’un ilânında hissedar olmak şeref ve nimetine mazhar olmuşlardır. Risale-i Nur’un neşriyat ve fütühatı ve tesiratı, sessiz, büyük bir ihtişamla muhteşem bir bahar mevsiminde intişar eden mevcudat gibidir.

İşte, ey Risale-i Nur gibi hadsiz hamd ü senâlara şâyeste olan bir nimet-i azîmeye nail olan Nur kardeşlerimiz! Böyle bir dâhî-yi âzamın, böyle bir mütefekkir-i ekberin, böyle bir müellif-i İslâmın ve ulûm-u evvelîn vel-âhirîne vâkıf böyle bir allâme-i asrın, böyle bir mücahid-i ekberin, böyle bir sahib-i zühd ve takvânın, hakaik-i imaniyenin varlığında âdetâ tecessüm eden böyle bir abd-i küllînin, rıza-yı İlâhîden başka hiçbir şeye iltifat etmeyen ve âzamî ihlâsın mazharı olan böyle bir tilmiz-i Kur’ân ve hâdim-i İslâmın ve “Bir ferdin imanını kurtarmak için Cehenneme de atılmaya hazırım” diyen böyle bir halâskâr-ı imanın ve idam için sevk edildiği Divan-ı Harb-i Örfîde “Sen de mürtecisin” ittihamına karşı, “Eğer meşrutiyetbir fırkanın istibdadından ibaret ise, bütün ins ve cin şahit olsun ki ben mürteciyim. Bin ruhum da olsa, Kur’ân’ın birtek meselesine hepsini feda etmeye hazırım” diyen ve beraatinden sonra da, teşekkür etmeyerek, Bayezid Meydanındaki kalabalıkta: “Yaşasın zalimler için Cehennem! Yaşasın zalimler için Cehennem!” diye bağırarak ilerleyen ve imha plânıyla verildiği mahkemelerde yirmi dört sene evvel “Ey mülhidler! Ey

zındıklar! Said, elli bin nefer kuvvetinde demişsiniz. Yanlışsınız; Kur’ân’a ve imana hizmetimcihetiyle elli bin değil, elli milyon kuvvetindeyim! Titreyiniz,haddiniz varsa ilişiniz!” “Benim ölümüm sizin başınızda bomba gibipatlayıp, başınızı dağıtacaktır. Toprağa atılan bir tohumun yüzersümbüller vermesi gibi, bir Said yerine yüzler Said size o yüksek hakikati haykıracaktır” ve on beş sene evvel, “Saçlarım adedince başlarım bulunsa, hergün biri kesilse, bu hizmet-i imaniyeden çekilmem” ve “Dünyayı başıma ateş yapsanız, hakikat-i Kur’âniyeye feda olan bu başı zındıkaya eğmem” diyen ve elli sene evvel âlem-i İslâmı sömüren sömürgeci cebbar ve zalim bir imparatorluğa karşı, “Tükürün o zalimlerin hayâsız yüzüne!” diye matbuat lisanıyla cevap veren ve Büyük Millet Meclisinde, Reise “Kâinatta en yüksek hakikat imandır. İmandan sonra namazdır. Namaz kılmayan haindir; hainin hükmü merduttur. Cenâb-ı Hak, Kur’ân-ı Kerîminde, yüz yerde edâsını emrettiği namazdan daha büyük bir hakikat olsaydı, imandan sonra onu emrederdi” diyen ve yazdığı bir beyannameden sonra Mecliste cemaatle namaz kılınmasına başlanan ve Birinci Cihan Harbinde gönüllü alay kumandanı olarak esir düştüğü Rusya’da Moskof Çarlığına karşı izzet-i İslâmiyeyi muhafaza edip, kurşuna dizileceği hengâmda “Âhirete gitmek için bana bir pasaport lâzımdı” diye ölümü istihkar eden böyle bir kahraman-ı İslâm Üstadımız Bediüzzaman’ın eserlerini okumak nimet-i uzmâsına mukabil canımızı da feda etsek, ömrümüzü de ona vakfetsek, zulümden zulme de sürüklensek, ömrümüzün nihayetine kadar şükran secdesinden de kalkmasak, bize yine ucuzdur…

Üstadımız sık sık der ki: “Mesleğimiz müsbettir; menfî hareketten Kur’ân bizi men ediyor.”

Ey seyyid-i senedimiz! Ey ruhumuzun ruhu, kalbimizin kalbi, canımızın canı, cânânımız, sertâcımız, sevgili Üstadımız Efendimiz! Madem bize menfî harekete izin vermiyorsun. Öyleyse biz de rahmet-i İlâhiyeden niyaz ederek ahdediyoruz ki, din düşmanlığı ile Üstadımıza zulmeden o gaddar, insafsız zalimlerden intikamımızı şöylece alacağız: Risale-i Nur’u ölünceye kadar mütemadiyen okuyacağız ve neşrinde sebat ve sadakatla hizmet edeceğiz. Onu altın mürekkeplerle yazacağız, inşaallah.

Üniversite Nur talebeleri

Üstadın ziyaretçilere dair bir mektubu

Umum dostlarıma, hususan ziyaretçilere dair bir özrümü beyan etmeye mecbur oldum:

Ekser hayatım inzivada geçtiği gibi, otuz kırk senedir tarassut ve taarruza mâruz kaldığımdan, zaruretsiz sohbet etmekten çekinip tevahhuş ediyordum. Hem eskiden beri mânevî ve maddî hediyeler bana ağır geliyordu. Hem şimdi ziyaretçiler, dostlar çoğalmış, hem mânevî mukabele lâzım gelmiş. Şimdi maddî bir lokma hediye beni hasta ettiği gibi, mânevî bir hediye olan ziyaret etmek, görüşmek, hususan başka yerlerden musafaha için zahmet edip gelmek ziyareti dahi, ehemmiyetli bir hediye-i mâneviyedir. Ona mukabele edemiyorum. Hem de ucuz değil. Mânen pahalıdır. Ben kendimi o hürmete lâyık görmüyorum. Mânen mukabele de edemiyorum. Onun için şimdilik aynen maddî hediye gibi bir ihsan-ı İlâhî olarak bana mânevî hediye gibi olan sohbetten zaruret olmadan men edildim. Bazı beni hasta eder; maddî hediyenin tam mukabilini vermediğim vakit beni hasta ettiği gibi. Onun için hatırınız kırılmasın, gücenmeyiniz.

Risale-i Nur'u okumak, on defa benimle görüşmekten daha kârlıdır. Zaten benimle görüşmek âhiret, iman, Kur'ân hesabınadır. Dünya ile alâkamı kestiğim için, dünya hesabına görüşmek mânâsızdır. Âhiret, iman, Kur'ân için ise, Risale-i Nur daha bana ihtiyaç bırakmamış. Hattâ hizmetimdeki has kardeşlerimle de zaruret olmadan görüşemiyorum. Yalnız bazı Risale-i Nur'un fütuhatına ve neşriyatına ait bazı hizmetler için bazı zatlarla görüşmek isterim. Ne vakit bu noktalar için görüşmek istesem, o zaman görüşmek caiz olabilir. Ve bana sıkıntı vermez.

Bu noktayı bilmeyen ziyarete gelenlere haber veriyorum ki, birkaç senedir ceridelerle ilân etmişim ki, benimle görüşmek isteyenleri, hususan uzak yerden gelerek görüşmeden gidenleri hususî dualarıma dâhil ediyorum. Her sabah da dua ediyorum. Onun için de gücenmesinler.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ[1] اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ[2]

Gayet şiddetli hasta Üstadımıza mühim, resmî bir zattan bir mektup geldi. Diyor ki: “*Tarihçe-i Hayat*’ın neşrolunmaması için eski partinin mühim adamları, büyük bir tâvizle eski partinin bazı memurlarını bu hatâya sevk etmişler.”

Üstadımız da dedi ki: “Bu *Tarihçe-i Hayat*’ın en mühim kısmı üç defa *Sebilürreşad*tarafından, dört defa da otuz kırk seneden beri hem eski harf, hem yeni harfle neşredilmiş ve içindeki müdafaat parçaları da müteaddit mahkemelerin huzurunda okunmuş ve resmen de neşredilmiş. Yeni olarak, Medine-i Münevvere gibi hariç yerlerden bir iki âlim zâtın, izah ve teşekkür nevinden birkaç hakikatli mektupları var. Onun için mahkemelerin resmen bunlara ilişecek hiçbir ciheti yok.

Saniyen: Risale-i Nur, kırk elli senede bütün ehl-i siyasetin tazyikatı altında tek başına âlem-i İslâmda harika bir tarzda neşrolduğu halde, şimdi milyonlar nâşirleri varken, değil eski bir parti, dünya toplansa ona karşı bir sed çekemez, mümkün değil. Belki bir ilânnâme hükmüne geçer. Onun için, Nur talebeleri müteessir olmasınlar…

Salisen: Hem eski partinin bana karşı zulümlerini helâl ettiğim, hem Kur’ân’ın bir kanun-u esasiyesi olan وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ[3] yani, “Birisinin hatâsı ile başkası, partisi, akrabası mes’ul olmaz, olamaz” diye, hem Anadolu, hem vilâyât-i şarkiyede Risale-i Nur’la neşredildiği sebebiyle, âsayişe tam kuvvetli bir tarzda hizmet edilmiş. Demek bir mânevî zabıta hükmünde, herkesin kalbinde bir yasakçı bırakıyor. Bu noktaya binaen, Risale-i Nur eski partinin dört beş hatâsını yüz derece ziyadeleştirmeye mânidir. Yüzde beş adamın hatâsını doksan beşe de verip yirmi otuz derece ziyadeleştirmemiş. Onun için umum o partinin ekserisi iktidar partisi kadar Risale-i Nur’a minnettar olmak lâzımdır. Çünkü, bu dersi, bu kanun-u esasiye-i Kur’âniyeyi Risale-i Nur ders vermeseydi, o beş adamın hatâsı binler adamı da hatâkâr yapardı.

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah’ın adıyla.
2. Allah’ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.
3. En’âm Sûresi, 6:164; İsrâ Sûresi, 17:15; Fâtır Sûresi, 35:18; Zümer Sûresi, 39:7.

Rabian: Kat’iyen tahakkuk etmiş ki, Risale-i Nur hariçten hücum eden küfr-ü mutlaka karşı bu milleti ve âlem-i İslâmiyeti muhafaza edecek Kur’ân-ı Hakîmin mu’cize-i mâneviyesinden bir derstir ki, dinsiz feylesoflardan hiçbirisi ona karşı

mukabele çaresi bulamadılar. Kat’iyen haber aldık ki: Hariçte bazı yerde bir milyon gençler “Müsalemet-i umumiyeyi temin edecek Risale-i Nurdur” demişler. Sulh-u umumî taraftarı Almanya ve Amerika gibi bazı ecnebîlerin de Risale-i Nur’u tercümeye başladığını haber aldık.

Hâmisen: Eğer resmî adamlar bazı yeni kanunlara yanlış mânâlar verip bir ikisatırına ilişseler, benim bedelime deyiniz ki: “Bir adamın hatâsıylayirmi bin komşusu cezalandırılır mı, hapsedilir mi? Dünyada böylehükmeden hiçbir kanun var mı?”

İşte her sahifesi yirmi satır olan beş yüz sahifelik bir kitabın bir satırında bir adama şiddetli tokat vurmuşsa, evvelâ, isim muayyen değil, orada mesuliyet yok... Şayet olsa da, sansür gibi o satır silinir. O kitabı müsadere etmek, on bin adamı hapse sokmak gibi kâinatta işitilmemiş bir kanunsuzluk,bir zulüm olduğu gibi, öteki yirmi bin satırlar şimdiye kadar yirmi binadamın imanını kuvvetlendirdiği cihetle, yirmi bin hasene ve iyilik olduğundan, elbette o hatâyı ve seyyieyi affettirir.

Ben şiddetli hasta olmasaydım daha konuşacaktım. Siz hizmetkârlarım tashih ve ıslah edersiniz. Hattâ münasip görseniz, mânen polislerin bir vazifesini gören Risale-i Nur’un âsayiş hizmetinde polislere büyük bir kuvvet olan derslerine polisler herkesten ziyade taraftar olmak lâzım gelirken, şimdi resmen taharri memuru sûretinde, polislik aleyhinde olan bu hizmeti polislere vermeye ruhum razı değil. Onlara umumen hakkımı helâl ettiğimi söylersiniz.

Sâdisen: Şiddetli bir teessüfle, leyle-i Mirac vaktinde Mirac-ı Şerif, şuhur-u selâse hürmetine vesile beklerken, *Tarihçe-i Hayat* hasebiyle taharrî hâdisesi şiddetli bir keder verdi. “Sadaka belâyı def eder”[1] mealindeki hadis-i sahihin hükmüyle, Risale-i Nur Anadolu için belâları def eder bir sadaka hükmüne geçtiği, ona beraatler ve serbestiyetler verildiği zaman belâların def edilmesi, ona hücum edildiği zaman belâların gelmesi yüz hâdisesi var ki, bazan zelzele ve fırtınalarla kaydedildiği gibi, bu defa da hayatımda görmediğim tahtessıfır on sekiz dereceye yakın bir soğuk, taarruz ve taharrînin aynı vaktinde geldi.

1. Muhammed Atfîş el-Mağribî, Câmiu’ş-Şeml, 1:464, hadis no: 1741.

Üstadımız şiddetli hastalığından fazla konuşamadı. Hasta halinde hizmetkârına dedi: “Merak etmemeleri için berâ-yı malûmat bazı dostlara ve bazı resmî zatlara gönderirsiniz.”

Şiddetli hasta Üstadımızın *hizmetkârı*

Evet, hizmetkârımın yazdığı doğrudur.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ[1] اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ[2]

Muhterem Üstadımız,

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Mücahede-i mâneviyenize ve sabr-ı cemilinize mükâfaten Cenâb-ı Hak tarafından ihsan buyurulan kudsî iman dâvânızın tahakkukunu, Risale-i Nur'un serbest intişarı ile idrak etmiş bulunuyoruz. Senelerden beri devam edegelen bu kudsî dâvâ, bu ideal ve bu çetin mücadele, zaferle neticelenmiş, Hakkın istediği olmuş, gönlümüzün emel ve arzusu yerine gelmiş, iman küfre galebe ederek zulmet perdeleri çatır çatır yırtılarak, âfâk-ı cihan Nurun parlak ziyası ile aydınlanmıştır. Bu neticeye ve bu zafere ulaşmak, iman nimetinin sonsuz saadetine kavuşmak ve dolayısıyla da Hakka yaklaşmak bahtiyarlığını bizlere, Türk milletine ve belki bütün insanlığa bahşeden Risale-i Nur bu muazzam ve korkunç imansızlık savaşının kurtarıcı atomu olmuş, ruhlarımızı tamir, kalblerimizi takviye, gönüllerimizi fetheylemiştir. Bu bakımdan minnet ve şükranlarımızı sevgili ve muazzez Üstadımıza arz ederken, asırlık ömr-ü mübareklerinizin geçirdiği hayat safhalarının her ânı mücadele, mücahede, işkence, eziyet, zulüm, menfâ dolu korkunç bir devrin çile ve ıztıraplarıyla geçmesine rağmen, azminizin, sadakatinizin, feragat ve cesaretinizin ve nihayet o çelikten daha kuvvetli iman ve şuurunuzun, hülâsa, İslâmiyeti anlayışta, insaniyeti kavrayışta, içte ve dışta örnek insan oluşunuzun ve bilhassa Risale-i Nur Külliyatınızın insanlık âlemi üzerine bıraktığı tesir,aksettirdiği mânâ ile daima izinizden, yolunuzdan gidecek olan, giden,gitmeye azmeden milyonlarca Nur talebeleri size meclûb, size müteşekkirdirler.

Muhterem Üstadımız, artık bütün yorgunluğunuza ve ihtiyarlığınıza rağmen çetin imtihanınızın muvaffakiyetle neticelenmesi sayesinde müsterih olunuz. Artık bu kudsî dâvâyı, bu iman ve Kur'ân dâvâsını devam ettirecek istikbalin genç Said'leri yetişmiştir. İman nuru ve şuuruyla, onlar bu kudsî ve ulvî dâvâyı yürütecekler ve inşaallah kıyamete kadar devam ettirecekler ve nesilden nesile intikal ettirecekler.

Muhterem Efendimiz, yarın tarihin altın sahifelerinde iftihar ve ihtişamla yâd edilecek olan yeni ve mufassal *Tarihçe-i Hayat*'ınızın Ankara'da tab' edilip hitama ermesinin sevinci içinde bayram etmekteyiz. Zira bu *Tarihçe-i Hayat*, ömrünüz boyunca ille-i gaye edindiğiniz imanı kurtarmak dâvânız uğrundaki mücadele ve mücahede safhalarınızı, bin türlü mahrumiyetler içerisinde

yorulmak bilmeyen bir azimle maksada vâsıl oluşunuzu ve âleme rahmet olan Risale-i Nur’ların telif, tanzim ve neşri hakkında tatminkâr malûmat vermesi bakımından büyük ehemmiyeti haizdir. Bugün milyonlarca insanı coşturup, selâmete götüren bu Nur deryası daima kükreyecek, küfrü boğacak, zulmeti yırtacak, insanlığa hâmi ve halâskâr olacaktır.

Size medyun-u şükranız. En derin sevgi ve muhabbetlerimizle selâm ve hürmetlerimizi arz eder, dua-i mübareklerinize intizaren ellerinizden öperiz aziz, sevgili Üstadımız.

İstanbul Nur talebeleri

Risale-i Nur Müellifi Üstad Bediüzzaman Said Nursî hazretlerinin, en son defa vasiyetnâmesi hükmünde Emirdağ Lâhikası'nın sonunda derc ve neşr edilen bir beyanı ile yeni Emirdağ Lâhikası'nda neşredilen en son sene kaleme aldığı "Reis-i Cumhur'a ve Başvekile" diye olan bir hitabesini bu Tarihçe-i Hayat'ın sonuna ilâve ediyoruz.

Nur talebeleri Hazret-i Üstad'ın bu vasiyetnâmesinde beyan ettikleri müsbet hizmet tarzı ile "Nurları" bütün cihana karşı ilân ettiler. Kur'ân-ı Hakîm'in bu zamana müteveccih müsbet hizmet telâkkisi ve envar-ı imaniyeyi akıl ve kalplere yerleştirdiler.

Hazret-i Üstad'ın hizmetinde bulunan talebeleri

Umum Nur talebelerine Üstad Bediüzzaman'ın vefatından önce vermiş olduğu en son derstir

Aziz kardeşlerim,

Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfî hareket değildir. Rıza-yı İlâhîye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmaktır, vazife-i İlâhiyeye karışmamaktır. Bizler âsâyişi muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde herbir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz.

Meselâ, kendimi misal alarak derim: Ben eskiden beri tahakküme ve terzile karşı boyun eğmemişim. Hayatımda tahakkümü kaldırmadığım, birçok hâdiselerle sabit olmuş. Meselâ, Rusya'da kumandana ayağa kalkmamak, Divan-ı Harb-i Örfîde idam tehdidine karşımahkemedeki paşaların suallerine beş para ehemmiyet vermediğim gibi,dört kumandanlara karşı bu tavrım, tahakkümlere boyun eğmediğimi gösteriyor. Fakat bu otuz senedir müsbet hareket etmek menfî hareket etmemek ve vazife-i İlâhiyeye karışmamak hakikati için, bana karşı yapılan muamelelere sabırla, rıza ile mukabele ettim. Cercis Aleyhisselâm gibi ve Bedir, Uhud muharebelerinde çok cefa çekenler gibi, sabır ve rıza ile karşıladım.

Evet, meselâ seksen bir hatâsını mahkemede ispat ettiğim bir müdde-i umumînin yanlış iddiaları ile aleyhimizdeki kararına karşı, beddua dahi etmedim. Çünkü asıl mesele bu zamanın cihad-ı mânevîsidir. Mânevî tahribatına karşı sed çekmektir. Bununla dahilî âsâyişe bütün kuvvetimizle yardım etmektir.

Evet, mesleğimizde kuvvet var. Fakat bu kuvvet, âsâyişi muhafaza etmek içindir. وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ [1] düsturu ile ki "Bir câni yüzünden onun

kardeşi, hanedanı, çoluk—çocuğu mesulolamaz” işte bunun içindir ki, bütün hayatımda bütün kuvvetimle âsâyişi muhafazaya çalışmışım. Bu kuvvet dahile karşı değil, ancak hâricî tecavüze karşı istimal edilebilir. Mezkûr âyetin düsturuyla vazifemiz, dahildeki âsâyişe bütün kuvvetimizle yardım etmektir. Onun içindir ki, âlem-i İslâmda âsâyişi ihlâl edici dahilî muharebat ancak binde bir olmuştur. O da aradaki bir içtihad farkından ileri gelmiştir. Ve cihad-ı mâneviyenin en büyük şartı da vazife-i İlâhiyeye karışmamaktır ki, “Bizim vazifemiz hizmettir; netice Cenâb-ı Hakka âittir. Biz vazifemizi yapmakla mecbur ve mükellefiz.”

1. En’âm Sûresi, 6:164; İsrâ Sûresi, 17:15; Fâtır Sûresi, 35:18; Zümer Sûresi; 39:7.

Ben de Celâleddin Harzemşahgibi, “Benim vazifem hizmet-i imaniyedir; muvaffak etmek veya etmemek Cenâb-ı Hakkın vazifesidir” deyip ihlâs ile hareket etmeyi Kur’ân’dan ders almışım.

Haricî tecavüze karşı kuvvetle mukabele edilir. Çünkü düşmanın malı, çoluk çocuğu ganimet hükmüne geçer. Dahilde ise öyle değildir. Dâhildeki hareket, müsbet bir şekilde mânevî tahribata karşı mânevî, ihlâs sırrıyla hareket etmektir. Hariçteki cihad başka, dahildeki cihad başkadır. Şimdi milyonlar hakikî talebeleri Cenâb-ı Hak bana vermiş. Biz bütün kuvvetimizle dahilde ancak âsâyişi muhafaza için müsbet hareket edeceğiz. Bu zamanda dahil ve hariçteki cihad-ı mâneviyedeki fark pek azîmdir.

*Bir mesele daha var;*o da çok ehemmiyetlidir. Hükm-ü Kur’âna göre, bu zamanda mimsiz medeniyetin icabatından olarak hâcât-ı zaruriye dörtten yirmiye çıkmış. Tiryakilikle, görenekle ve itiyadla, hâcat-ı gayr-ı zaruriye, hâcât-ı zaruriye hükmüne geçmiş. Âhirete iman ettiği halde, “Zaruret var” diye ve zaruret zannıyla dünya menfaati ve maişet derdi için dünyayı âhirete tercih ediyor.

Kırk sene evvel, bir başkumandan beni bir parça dünyaya alıştırmak için bazı kumandanları, hattâ hocaları benim yanıma gönderdi. Onlar dediler:

“Biz şimdi mecburuz. [1] اِنَّ اَلضَّرُورَاتِ تُبِيحُ الْمَحْظُورَاتِ kaidesiyle, Avrupa’nın bazı usullerini medeniyetin icaplarını taklide mecburuz” dediler.

1. Zaruretler haramı helâl eder.

Ben de dedim: “Çok aldanmışsınız. Zaruret su-i ihtiyardan gelse, kat’iyen doğru değildir; haramı helâl etmez. Su-i ihtiyardan gelmezse, yani zaruret haram yoluyla olmamışsa zararı yok. Meselâ; Bir adam su-i ihtiyarıyla haram bir tarzda kendini sarhoş etse ve sarhoşlukla bir cinayet yapsa, hüküm aleyhine câri olur, mâzur sayılmaz, ceza görür. Çünkü, su-i ihtiyarıyla bu zaruret meydana gelmiştir. Fakat bir meczup çocuk cezbe halinde birisini vursa, mâzurdur. Ceza

görmez. Çünkü ihtiyarı dahilinde değildir.”

İşte, ben o kumandana ve hocalara dedim: “Ekmek yemek, yaşamak gibi zarurî ihtiyaçlar haricinde başka hangi zaruret var? Su-i ihtiyardan, gayr-ı meşru meyillerden ve haram muamelelerden tevellüd eden hareketler haramı helâl etmeye medar olamazlar. Sinema, tiyatro, dans gibi şeylerde tiryaki olmuşsa, mutlak zaruret olmadığı ve su-i ihtiyardan geldiği için, haramı helâl etmeye sebep olamaz.

Kanun-u beşerî de bu noktaları nazara almış ki, ihtiyar haricinde zaruret-i kat’iye ile, su-i ihtiyardan neş’et eden hükümleri ayırmıştır. Kanun-u İlâhîde ise, daha esaslı ve muhkem bir şekilde bu esaslar tefrik edilmiş.”

Bununla beraber zamanın ilcaatıyla zaruretler ortalıkta zannederek bazı hocaların bid’alara taraftarlığından dolayı onlara hücum etmeyiniz. Bilmeyerek “Zaruret var” zannıyla hareket eden o biçarelere vurmayınız. Onun için kuvvetimizi dahilde sarf etmiyoruz. Biçare, zaruret derecesine girmiş, bize muhalif olanlardan hoca da olsa onlara ilişmeyiniz. Ben tek başımla daha evvel aleyhimdeki o kadar muarızlara karşı dayandığım, zerre kadar fütur getirmediğim, o hizmet-i imaniyede muvaffak olduğum halde, şimdi milyonlar Nur talebesi olduğu halde, yine müsbet hareket etmekle onların bütün tahkiratlarına, zulümlerine tahammül ediyorum.

Biz dünyaya bakmıyoruz. Baktığımız vakit de onlara yardımcı olarak çalışıyoruz. Âsâyişi muhafazaya müsbet bir şekilde yardım ediyoruz. İşte bu gibi hakikatler itibarıyla, bize zulüm de etseler hoş görmeliyiz.

Risale-i Nur’un neşri her tarafta kanaat-i tamme verdi ki, Demokratlar dine taraftardırlar. Şimdi bir risaleye ilişmek, vatan, millet maslahatına tamamen zıttır.

Bir mahrem risale vardı ki, o mahrem risalenin neşrini men etmiştim. “Öldükten sonra neşrolunsun” demiştim. Sonra mahkemeler alıp okudular, tetkik ettiler, sonra beraat verdiler. Mahkeme-i Temyiz o beraati tasdik etti. Ben de bunu dahilde âsâyişi temin için ve yüzde doksan beş mâsuma zarar gelmemesi için neşredenlere izin verdim. “Said, meşveretle neşredebilir” dedim.

Üçüncü mesele: Şimdi küfr-ü mutlak, öyle cehennem-i mânevî neşrine çalışıyor ki, kâinatta hiçbir kâfir ona yanaşmamak lâzım geliyor. Kur’ân’ın “rahmeten lil’âlemîn” olduğunun bir sırrı budur ki: Nasıl Müslümanlara rahmettir; âhirete iman, Allah’a iman ihtimalini vermesiyle de, bütün dinsizlere ve bütün âleme ve nev-i beşere rahmet olmasına bir nükte, bir işarettir ki, o mânevî cehennemden dünyada da onları bir derece kurtarmış. Halbuki şimdi fen ve felsefenin dalâlet kısmı, yani Kur’ân’la barışmayan, yoldan çıkmış, Kur’ân’a

muhalefet eden kısmı, küfr-ü mutlakı komünistler tarzında neşre başladılar. Komünistlik perdesinde anarşistliği netice verecek bir surette münafıklar, zındıklar vasıtasıyla ve bazı müfrit dinsiz siyasetçiler vasıtasıyla neşir ile aşılanmaya başlandığı için, şimdiki hayat, dinsiz olarak kabil değildir, yaşamaz. “Dinsiz bir millet yaşamaz” hükmü bu noktaya işarettir. Küfr-ü mutlak olduğu zaman, hakikat-i halde yaşanmaz. Onun için, Kur’ân-ı Hakîm, bu asırda bir mu’cize-i mâneviyesi olarak Risale-i Nur şakirtlerine bu dersi vermiş ki, küfr-ü mutlaka, anarşistliğe karşı sed çeksin. Hem çekmiş. Evet Çin’i, hem yarı Avrupayı ve Balkanları istilâ eden bu cereyana karşı bizi muhafaza eden Kur’ân-ı Hakîmin bu dersidir ki, o hücuma karşı sed çekmiş, bu suretle o tehlikeye karşı çare bulmuştur.

Demek bir Müslüman mümkün değil, başka bir dine girip, ya Hıristiyanve Yahudi, hususan bolşevik gibi olmak... Çünkü, bir İsevi, Müslüman olsa, İsâ Aleyhisselâmı daha ziyade sever. Bir Mûsevî, Müslüman olsa, Mûsâ Aleyhisselâmı daha ziyade sever. Fakat bir Müslüman, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın zincirinden çıksa, dinini bıraksa, daha hiçbir dine girmez, anarşist olur; ruhunda kemâlâta medar hiçbir hâlet kalmaz. Vicdanı tefessüh eder, hayat-ı içtimaiyeye bir zehir olur.

Onun için, Cenâb-ı Hakka şükür, Kur’ân-ı Hakîmin işârât-ı gaybiyesi ile, kahraman Türk ve Arap milletleri içinde lisan-ı Türkî ve Arabî ile bu asrı kurtaracak bir mu’cize-i Kur’âniyenin Risale-i Nur namıyla bir dersi intişara başlamış. Ve on altı sene evvel altı yüz bin adamın imanını kurtardığı gibi, şimdi milyonlardan geçtiği sabit olmuş.

Demek Risale-i Nur, beşeri anarşistlikten kurtarmaya bir derece vesile olduğu gibi, İslâmın iki kahraman kardeşi olan Türk ve Arabı birleştirmeye, bu Kur’ân’ın kanun-u esasîlerini neşretmeye vesile olduğunu düşmanlar da tasdik ediyorlar.

Madem bu zamanda küfr-ü mutlak Kur’ân’a karşı çıkıyor. Küfr-ü mutlakta Cehennemden ziyade dünyada da daha büyük bir cehennem var. Çünkü, ölüm madem öldürülmüyor. Hergün beşerde otuz bin cenaze ölümün devamına şehadet ediyor. Bu ölüm küfr-ü mutlaka düşenlere, yahut taraftar olanlara, hem şahsın idam-ı ebedîsi ve bütün geçmiş, gelecek akrabalarının da idam-ı ebedîsi olarak düşündüğü için, Cehennemden on defa daha fazla dehşetli cehennem azâbı çeker. Demek o cehennem azâbını küfr-ü mutlakla kalbinde duyuyor. Çünkü, herbir insan akrabasının saadetiyle mesut, azabıyla muazzep olduğu gibi Allah’ı inkâr edenlerin itikadlarınca bütün o saadetleri mahvoluyor, yerine azaplar geliyor. İşte bu zamanda, bu dünyada bu mânevî cehennemi insanların kalbinden izale eden tek bir çaresi var. O da Kur’ân-ı Hakîmdir. Ve bu zamanın

fehmine göre onun bir mu’cize-i mâneviyesi olan Risale-i Nur eczalarıdır.

Şimdi Allah’a şükrediyoruz ki, siyasî partiler içinde bir parti, bir parça bunu hissetti ki, o eserlerin neşrine mâni olmadı; hakaik-i imaniyenin dünyada bir cennet-i mâneviyeyi ehl-i imana kazandırdığını ispat eden Risale-i Nur’a mümanâat etmedi, neşrine müsaadekâr davrandı, nâşirlerine de tazyikattan vazgeçti.

Kardeşlerim, hastalığım pek şiddetli; belki pek yakında öleceğim veyahut bütün bütün konuşmaktan—bazan men olduğum gibi—men edileceğim. Onun için benim Nur âhiret kardeşlerim, “ehvenüşşer” deyip bazı biçare yanlışçıların hatâlarına hücum etmesinler. Daima müsbet hareket etsinler. Menfî hareket vazifemiz değil... Çünkü dahilde hareket menfîce olmaz. Madem siyasetçilerin bir kısmı Risale-i Nur’a zarar vermiyor, az müsaadekârdır; “ehvenüşşer” olarak bakınız. Daha “âzamüşşer”den kurtulmak için, onlara zararınız dokunmasın, onlara fâideniz dokunsun.

Hem dahildeki cihad-ı mânevî, mânevî tahribata karşı çalışmaktır ki, maddî değil, mânevî hizmetler lâzımdır. Onun için, ehl-i siyasete karışmadığımız gibi, ehl-i siyaset de bizimle meşgul olmaya hiçbir hakları yok...

Meselâ, bir parti bana binler vecihle sıkıntı verdiği halde, hattâ otuz senede hapisler de, tazyikler de olduğu halde, hakkımı helâl ettim. Ve azaplarına mukabil, o biçarelerin yüzde doksan beşini tezyif ve itirazlara, zulümlere mâruz kalmaktan kurtulmaya vesile oldum ki, [1] وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ âyeti hükmünce kabahat ancak yüzde beşe verildi. O aleyhimizdeki partinin şimdi hiçbir cihetle aleyhimizde şekvâya hakları yoktur.

1. “Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez.” En’âm Sûresi, 6:164; İsrâSûresi, 17:15; Fâtır Sûresi, 35:18; Zümer Sûresi, 39:7.

Hattâ bir mahkemede yanlış muhbirlerin ve casusların evhamlarıyla bizi, yetmiş kişiyi mahkûm etmek için su-i fehmiyle, dikkatsizliğiyleRisale-i Nur’un bazı kısımlarına yanlış mânâ vererek seksen yanlışlabeni mahkûm etmeye çalıştığı halde, mahkemelerde ispat edildiği gibi, en ziyade hücuma mâruz bir kardeşiniz, mahpus iken pencereden o müdde-iumumînin üç yaşındaki çocuğunu gördü, sordu. Dediler: “Bu müdde-iumumînin kızıdır.” O mâsumun hâtırı için o müddeîye beddua etmedi. Belki onun verdiği zahmetler, o Risale-i Nur’un, o mu’cize-i mâneviyenin intişarına, ilânına bir vesile olduğu için rahmetlere inkılâp etti.

Kardeşlerim, belki ben öleceğim. Bu zamanın bir hastalığı daha var; o da benlik, enaniyet, hodfuruşluk, hayatını güzelce medeniyet fantaziyesiyle geçirmek iştihası, tiryakilik gibi hastalıklardır. Risale-i Nur’un Kur’ân’dan aldığı dersin en birinci esası benlik, enaniyet, hodfuruşluğu terk etmek lüzumudur. Tâ

ihlâs-ı hakikî ile imanın kurtarılmasına hizmet edilsin. Cenâb-ı Hakka şükür, o âzamî ihlâsı kazananların pek çok efradı meydana çıkmış. Benliğini, şan ve şerefini en küçük bir mesele-i imaniyeye feda eden çoktur. Hattâ Nurun biçare bir şakirdinin düşmanları dost olduğu vakit onunla sohbet etmek çoğaldığı için, rahmet-i İlâhiye cihetinde sesi kesilmiş. Hem de ona takdirle bakanlar isabet-i nazar hükmüne geçip onu incitiyor. Hattâ musafaha etmek de tokat vurmak gibi sıkıntı veriyor.

“Senin bu vaziyetin nedir?” diye soruldu. “Madem milyonlar kadar arkadaşlarınvar; neden bunların hatırlarını muhafaza etmiyorsun?”

Cevaben dedi: “Madem mesleğimiz âzamî ihlâstır; değil benlik, enaniyet, dünya saltanatı da verilse, bâki bir mesele-i imaniyeyi o saltanata tercih etmek âzamî ihlâsın iktizasıdır. Meselâ, harp içinde, avcı hattında, düşmanın top gülleleri arasında Kur’ân-ı Hakîmin tek bir âyetinin, tek bir harfinin, tek bir nüktesini tercih ederek, o gülleler içinde Habib kâtibine ‘Defteri çıkar’ diyerek at üstünde o nükteyi yazdırmış. Demek Kur’ân’ın bir harfinin, bir nüktesini düşmanın güllelerine karşı terk etmemiş ruhunun kurtulmasına tercih etmiş.”

O kardeşimize sorduk: “Bu acip ihlâsı nereden ders almışsın?”

Demiş: İki noktadan...

Birisi: Âlem-i İslâmiyetin en acip harbi olan Bedir Harbinde, namaz vaktinde cemaatten hissesiz kalmamak için, düşmanın hücumuyla beraber mücahidlerin yarısı silâhını bırakıp cemaat hayrına şerik olmak, iki rek’at sonra onlar da hissedar olsun diye Fahr-i Âlem Aleyhissalâtü Vesselâm bir hadis-i şerifiyle emretmiş olmasıdır. Madem harpte bu ruhsat var. Ve madem cemaat hayrı da sünnet olduğu halde, o sünnete riayet etmek en büyük bir hâdise-i dünyeviyeye tercih edilmiş. Üstad-ı mutlakın böyle bir işaretinden bir nüktecik alarak, biz de ruh ve canımızla ittibâ ediyoruz.

İkincisi: Kahraman-ı İslâm İmam-ı Ali Radıyallahü Anh, Celcelûtiyenin çok yerlerinde ve âhirinde bir himayetçi istemiş ki, namaz içinde huzuruna gaflet gelmesin. Düşmanları tarafından ona bir hücum mânâsı hâtırına gelmemek, sırf namazdaki huzuruna pek çok olan düşmanları tarafından bir hücum tasavvuru ile namazdaki huzuruna mâni olunmamak için, bir muhafız ifriti dergâh-ı İlâhîden niyaz etmiş.

İşte bu biçare, ömrü bu zamanda hodfuruşluk içinde yuvarlanan biçare kardeşiniz de, hem sebeb-i hilkat-ı âlemden, hem kahraman-ı İslâmdan bu iki küçük nükteyi ders aldım. Ve bu zamanda çok lâzım olan Kur’ân’ın esrarına ehemmiyet vermekle, harp içinde ruhunun muhafazasını dinlemeyerek, Kur’ân’ın bir harfinin bir nüktesini beyan etmiş.

Reis-i Cumhura ve Başvekile,

Kabir kapısında ve seksen küsur yaşında, birkaç hastalıkla hasta bulunan ve ölüme kendini yakın gören bir biçare garip ihtiyar der ki:

Size iki hakikati beyan ediyorum:

Evvelâ: Sizlerin Pakistan ve Irak'la gayet muvaffakiyetkârâne ittifakını, bu millete kemâl-i samimiyetle, sürûr ve ferah ile kazanmanızı bütün ruh-u canımızla tebrik ediyoruz. Bu ittifakınızı, inşaallah dört yüz milyon İslâmın sulh-u umumiyesine ve selâmet-i âmmenin teminine kat'î bir mukaddeme olarak ruhumda hissettim. Ve namaz tesbihatındaki kuvvetli bir ihtar ile bunu size yazmaya mecbur kaldım.

Otuz kırk seneden beri dünyayı ve siyaseti terk ettiğim halde, şiddetli bir alâka ile bu ihtar-ı kalbînin sebebi: Elli seneden beri imanı kurtarmak için gayet kısa bir yolu bulan ve Kur'ân'ın bu zamanda bir mu'cize-i mâneviyesi olan Risale-i Nur'un Arabistan ve Pakistan'da her yerden daha ziyade tesiratı olduğu ve makbul olması, hattâ aldığımız habere göre, mahkemece tesbit edilen miktarın üç misli Risale-i Nur'un talebelerinin o havalide bulunmalarıdır. Bu sır için âhir hayatımda kabir kapısında bu netice-i azîmeyi görmek ve beyan etmeye ruhen mecbur oldum.

Saniyen: Irkçılık fikri, Emevîler zamanında büyük bir tehlike verdiği ve hürriyetin başında "kulüpler" suretinde büyük zararı görülmesi ve Birinci Harb-i Umumîde yine ırkçılığın istimaliyle mübarek kardeş Arapların mücahid Türklere karşı zararı görüldüğü gibi, şimdi de uhuvvet-i İslâmiyeye karşı istimal edilebilir ve istirahat-i umumiye düşmanları gizli dinsizler, yine o ırkçılıkla büyük zarar vermeye çalıştıklarına emareler görünüyor. Halbuki, menfî hareketle başkasının zararıyla beslenmek ırkçılığın seciye-i fıtrîsi olduğu halde, evvelâ başta Türk milleti dünyanın her tarafında Müslüman olduğundan onların ırkçılıkları İslâmiyetle mezc olmuş, kabil-i tefrik değil. Türk, Müslüman demektir. Hattâ Müslüman olmayan kısmı,Türklükten de çıkmışlar. Türk gibi Araplarda da Araplık ve Arapmilliyeti İslâmiyetle mezc olmuş ve olmak lâzımdır. Hakikî milliyetleri İslâmiyettir. O kâfidir. Irkçılık, bütün bütün bir tehlike-i azîmdir.

Sizin bu defaki Irakve Pakistan'la pek kıymettar ittifakınız, inşaallah bu tehlikeli ırkçılığın zararını def edecek ve dört beşmilyon ırkçıların yerine, dört yüz milyon kardeş Müslümanları ve sekizyüz milyon sulh ve müsalemet-i umumiyeye şiddetle muhtaç Hıristiyan ve sâir dinler sahiplerinin dostluklarını

bu vatan milletine kazandırmaya tambir vesile olacağına ruhuma kanaat geldiğinden, size beyan ediyorum.

Salisen: Altmış beş sene evvel bir vali bana bir gazete okudu. Bir dinsiz müstemlekât nâzırı Kur'ân'ı elinde tutup konferans vermiş. Demiş ki: "Bu İslâmların elinde kaldıkça, biz onlara hakikî hâkim olamayız, tahakkümümüz altında tutamayız. Ya Kur'ân'ı sukut ettirmeliyiz veyahut Müslümanları ondan soğutmalıyız."

İşte bu iki fikirle, dehşetli ifsat komitesi bu biçare fedakâr, mâsum, hamiyetkâr millete zarar vermeye çalışmışlar. Ben de, altmış beş sene evvel bu cereyana karşı, Kur'ân-ı Hakîm'den istimdat eyledim. Hakikate karşı kısa bir yol ve bir de pek büyük bir "Dârülfünun-u İslâmiye" tasavvuru ile, altmış beş senedir, âhiretimizi kurtarmak ve onun bir fâidesi olarak hayat-ı dünyeviyemizi de istibdad-ı mutlaktan ve dalâletin helâketinden kurtarmaya ve akvam-ı İslâmiyenin mâbeynindeki uhuvvetini inkişaf ettirmeye iki vesileyi bulduk.

Birinci vesilesi: Risale-i Nur'dur ki, uhuvvet-i imaniyenin inkişafına kuvvet-i iman ile hizmet ettiğine kat'î delil, emsalsiz bir mazlumiyet ve âcizlik hâletinde telif edilmesi ve şimdi âlem-i İslâmın ekseri yerlerinde ve Avrupa ve Amerika'ya da tesirini göstermesi ve ihtilâlcilere ve dinsiz felsefeye ve otuz seneden beri dehşetli bir surette maddiyun ve tabiiyun gibi dinsizlik fikrine karşı galebe çalması ve hiçbir mahkeme ve ehl-i vukuf dahi onları cerh edememesidir. İnşaallah bir zaman da, sizin gibi uhuvvet-i İslâmiyenin anahtarını bulan zatlar, bu mu'cize-i Kur'âniyenin cilvesini âlem-i İslâma işittireceksiniz.

İkinci vesilesi: Altmış beş sene evvel Câmiü'l-Ezhere gitmek istiyordum. Âlem-i İslâmın medresesidir diye, ben de o mübarek medresede bir ders almaya niyet ettim. Fakat kısmet olmadı. Cenâb-ı Hak rahmetiyle bir fikir ruhuma verdi ki:

Câmiü'l-Ezher Afrika'da bir medrese-i umumiye olduğu gibi, Asya Afrika'dan ne kadar büyük ise, daha büyük bir darülfünun, bir İslâm üniversitesi Asya'da lâzımdır. Tâ ki İslâm kavimlerini, meselâ: Arabistan, Hindistan, İran, Kafkas, Türkistan, Kürdistan'daki milletleri, menfi ırkçılık ifsat etmesin. Hakikî, müsbet ve kudsî ve umumî milliyet-i hakikiye olan İslâmiyet milliyeti ile [1] إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ Kur'ân'ın bir kanun-u esasîsinin tam inkişafına mazhar olsun. Ve felsefe fününu ile ulûm-u diniye birbiriyle barışsın ve Avrupa medeniyeti, İslâmiyet hakaikiyle tam musalâha etsin. Ve Anadolu'daki ehl-i mektep ve ehl-i medrese birbirine yardımcı olarak ittifak etsin diye, vilâyât-ı şarkiyenin merkezinde hem Hindistan, hem Arabistan, hem İran, hem Kafkas,

hem Türkistan’ın ortasında, Medresetü’z-Zehra mânâsında, Câmiü’l-Ezher üslûbunda bir darülfünun, hem mektep, hem medrese olarak bir üniversite için, tam elli beş senedir Risale-i Nur’un hakaikine çalıştığım gibi ona da çalışmışım. En evvel bunun kıymetini (Allah rahmet etsin) Sultan Reşad takdir edip yalnız binasını yapmak için yirmi bin altın lira verdiği gibi, sonra ben eski Harb-i Umumîdeki esaretimden döndüğüm vakit, Ankara’da mevcut iki yüz meb’ustan yüz altmış üç meb’usun imzası ile yüz elli bin lira, o zaman paranın kıymetli vaktinde, aynı o üniversite için vermeyi kabul ve imza ettiler. Mustafa Kemal de içinde idi. Demek, şimdiki para ile beş milyon liraya yakın bir tahsisat vermekle, tâ o zamanda böyle kıymetdar bir üniversitenin tesisine herşeyden ziyade ehemmiyet verdiler. Hattâ dinde çok lâkayt ve garplılaşmak ve an’anattan tecerrüd etmek taraftarı bulunan bir kısım meb’uslar dahi onu imza ettiler. Yalnız onlardan ikisi dediler ki:

1. “Ancak mü’minler kardeştirler.” Hucurât Sûresi, 49:10.

“Biz şimdi ulûm-u an’ane ve ulûm-u diniyeden ziyade garplılaşmaya ve medeniyete muhtacız.”

Ben de cevaben dedim:

Siz, farz-ı muhal olarak, hiçbir cihette ihtiyaç olmasa da, ekser enbiyanın Asya’da, şarkta zuhuru ve ekser hükemanın ve feylesofların garpta gelmelerinin delâletiyle Asya’yı hakikî terakki ettirecek, fen ve felsefenin tesiratından ziyade hiss-i dinî olduğu halde, bu fıtrî kanunu nazara almayarak garplılaşmak namıyla an’ane-i İslâmiyeyi bıraksanız ve lâdinî bir esas yapsanız dahi, dört beş büyük milletlerin merkezinde olan vilâyat-ı şarkiyede millet, vatan selâmeti için dine, İslâmiyetin hakaikine kat’iyen tarafdar olmak, size lâzım ve elzemdir. Binler misallerinden bir küçük misal size söyleyeceğim:

Ben Van’da iken, hamiyetli Kürt bir talebeme dedim ki: “Türkler İslâmiyete çok hizmet etmişler. Sen onlara ne niyetle bakıyorsun?” dedim.

Dedi: “Ben Müslüman bir Türkü, fâsık bir kardeşime tercih ediyorum. Belki babamdan ziyade ona alâkadarım. Çünkü tam imana hizmet ediyorlar.”

Bir zaman geçti, (Allah rahmet etsin) o talebem, ben esarette iken, İstanbul’da mektebe girmiş. Esaretten geldikten sonra gördüm. Bazı ırkçı muallimlerden aldığı aksülâmel ile o da Kürtçülük damarıyla başka bir mesleğe girmiş. Bana dedi: “Ben şimdi gayet fâsık, hattâ dinsiz de olsa bir Kürdü salih bir Türke tercih ediyorum.”

Sonra ben onu birkaç sohbette kurtardım. Tam kanaati geldi ki, Türkler bu millet-i İslâmiyenin kahraman bir ordusudur.

Ey sual soran meb’uslar! Şarkta beş milyona yakın Kürt var. Yüz milyona

yakın İranlı ve Hintliler var. Yetmiş milyon Arap var. Kırk milyon Kafkas var. Acaba birbirine komşu, kardeş ve birbirine muhtaç olan bu kardeşlere, bu talebenin Van'daki medreseden aldığı ders-i dinî mi daha lâzım? Veyahut o milletleri karıştıracak ve ırktaşlarından başka düşünmeyen ve uhuvvet-i İslâmiyeyi tanımayan, sırf ulûm-u felsefeyi okumak ve İslâmî ilimleri nazara almamak olan o merhum talebenin ikinci hali mi daha iyidir? Sizden soruyorum.

İşte bu cevabımdan sonra, an'ane aleyhinde ve her cihetle garplılaşmak fikrini taşıyanlar, kalktılar, imza ettiler. İsimlerini söylemeyeceğim. Allah kusurlarını affetsin; şimdi vefat etmişler.

Râbian: Mâdem Reisicumhur gayet mühim mesâil-i siyasiye içinde Şark Üniversitesini en ehemmiyetli bir mesele yapıp hattâ harika bir tarzda altmış milyonliranın o üniversiteye sarfı için bir kanun çıkarmak derecesindefevkalâde bir hizmetle medresenin medâr-ı iftiharı ve kendisine büyük bir şeref verdiren bu medrese-i İslâmiyeye, eski hocalık hissiyatıyla başlaması, bütün şark hocalarını minnettar etmiş. Ve şimdi orta şarkta sulh-u umumînin temel taşı ve birinci kal'ası olan bu üniversiteyi yine mesâil-i azîme-yi siyasiye içinde yeniden nazara alması, elbette bu vatan, bu devlete, bu millete bu azîm, fâideli hizmeti netice verecek. Ulûm-u diniye o üniversitede esas olacak. Çünkü hariçteki kuvvet tahribatı mânevîdir, imansızlıkladır. O mânevî tahribata karşı atom bombası, ancak mânevî cihetinde mâneviyattan kuvvet alıp o tahribatı durdurabilir.

Mâdem elli beş sene bu meseleye bütün hayatını sarf etmiş ve bütün dekaikiyle ve neticeleriyle tetkik etmiş bir adamın bu meselede reyini almak ve fikrini sormak lâzım gelirken, Amerika'da, Avrupa'da bu meseleye dair istişareye kendinizi mecbur bildiğinizden, elbette benim de bu meselede söz söylemeye hakkım var. Hamiyetkâr olan bütün bir millet namına sizden bekliyoruz.

Said Nursî

Risale-i Nur ve Hariç Memleketler

Risale-i Nur'un hariç memleketlerdeki fütuhatına kısa bir bakış

Risale-i Nur, yirminci asrın ilim ve fen seviyesine uygun müspet bir metodla akla ve kalbe hitap ederek ikna ve ispat yoluyla gittiği için, yalnız Türkiye'de değil, hariç memleketlerde de hüsn-ü kabule mazhar olmuştur. Eserler, memleketimizde yeni yazı ile matbaalarda basılmadan evvel, başta Pakistan ve Irak olmak üzere diğer İslâm memleketlerinde Arapça, Urduca, İngilizce ve Hintçe tab' edilerek bütün âlem-İslâma tanıtılmış ve fevkalâde teveccühe mazhar olarak geniş bir okuyucu kitlesi bulmuştur.

Bediüzzaman, kırk-elli seneden beri, yalnız âlem-i İslâmda değil, bütün dünyaca tanınmış mümtaz bir şahsiyettir. Kendisi, küçük yaşından beri ilim sahasında ilzam edilmemiş olduğundan, gerek dahilde ve gerekse hariçte nazarlar üzerine çevrilmiştir. Âlem-i İslâmın ilim merkezi olan Camiü'l-Ezher, onun mertebe-i ilmini ve yüksek zekâsını Üniversite Rektörü Şeyh Bahit gibi müdakkik âlimler vasıtasıyla idrak ederken, müspet ilimlerdeki derin vukufu da bütün dünyaya yayılıyordu. Mısır matbuatında "Fatînü'l-Asr" diye tavsif edilerek hakkında makaleler neşrediliyordu. Kendisi, bundan kırk beş-elli sene önce, Şam'da, içinde yüz ehl-i ilim bulunan on bin kişilik muazzam bir cemaate Camiü'l-Emevîde irad ettiği mühim bir hutbede, âlem-i İslâmın geri kalış sebeplerini ve nasıl ilerleyebileceğini izah ederek, âlem-i İslâmın ittifakının ne kadar zarurî olduğunu beyan etmişti.

Bu hutbesi bütün âlem-i İslâmda hayranlıkla karşılanmış ve ilim meclislerinde ismi çok anılmaya başlanmıştır. Onun mücahede ve mücadelelerini işiten ve eserlerini okuyan binlerce kişi ona karşı büyük bir alâka duymaya başlamışlardır. Camiü'l-Ezher'in hamiyetli talebeleri bir hadis-i şerifin medar-ı evham olmuş mânâsını Üstad Bediüzzaman'dan sormuşlar ve Üstad hasta olması dolayısıyla talebeleri, Risale-i Nur'dan o meseleye müteallik mevzuları ve Üstad tarafından daha evvel o hadis dolayısıyla gelebilecek bir suale verilmiş kat'î bir cevabı bir araya getirerek göndermişler ve bu cevap gayet takdirle karşılanmıştır. Pakistan Maarif Nazır Vekili Ali Ekber Şah (şimdi Sind Üniversitesinde Rektör), Türkiye'ye geldiği zaman,Bediüzzaman'ı ziyaret etmiş ve memleketimizden ayrılırken Üstad veeserleri hakkında gençliğe bir hitabede bulunmuş ve memleketine muvasalatında da, beraberinde götürdüğü Nur Külliyatının, resmen üniversitede okutturulması ve Urducaya tercümesi için teşebbüse geçmiştir. Pakistan'da münteşir Arapça ve İngilizce gazete ve mecmualarda Üstad ve

eserleri okyuculara tanıtılmış; Türkiye'deki İslâmî inkişaf, Risale-i Nur faaliyetinin bir semeresi olarak belirtilmiş, Üstad Bediüzzaman âlem-i İslâmın mânevî lideri olarak zikredilmiş ve "Hazret-i Bediüzzaman Said Nursî"diye hakkında birçok makaleler yazılmıştır. Bugün Risale-i Nur, İslâmâlemince, İslâmiyete yöneltilen hücumları kıran bir sedd-i Kur'ânî olarak bilinmekte ve kabul edilmektedir.

Risale-i Nur, Avrupa, Amerikave Afrika'da da hüsn-ü teveccühe mazhar olmuş; başta bahtiyar Almanya ve Finlandiya olmak üzere, birçok memleketlerde okunmaya başlanmıştır.

Bu cümleden olmak üzere, Almanya'da, Berlin Teknik Üniversite mescidine Risale-i Nur Külliyatı konulmuş ve Şarkiyat Üniversitesi İlâhiyat Bölümünde Risale-i Nur hakkında konferans tertip edilmiştir. Almanya'daki İslâmî fütuhatta Risale-i Nur'un büyük rolü olmuştur.

Yunanistan'ın Gümülcine şehrinde Hafız Ali Efendi tarafından açılan dershanede Risale-i Nurdersleri de okutturulmakta ve yüzlerce Risale-i Nur talebesiyetişmektedir.

Finlandiya'da İslâm Cemaati Reisi tarafından Risale-i Nur neşredilmekte ve bu sayede birçok Finli Müslüman olmaktadır.

Japonyave Kore'de de Risale-i Nur'un birçok okuyucuları bulunmaktadır. Kore Harbi münasebetiyle Türkiye'den Kore'ye giden müteaddit Nur talebeleri tarafından bütün külliyat oraya götürülmüş; bu eserlerin bir kısmı Japon üniversitelerine ve bir kısmı da Kore kütüphanelerine hediye edilmiştir. Bu vesile ile Japonya'daki İslâm cemaati de Risale-i Nur'dan istifade etmeye başlamıştır.

Hindistanve Endonezya'daki Müslümanlar da Risale-i Nur'dan mahrum kalmamışlardır. Hacca giden bir Nur talebesi, tanıştığı bir Hintli âlime Risale-i Nur Külliyatını hediye etmiş ve o âlim de eserleri Hintçeye tercümeedeceğini ve bunun kendisi için büyük bir vazife olduğuna inandığınısöylemiştir.

Amerika'daki Washington Camiine bazı risaleler hediye edilmiş ve buradaki Müslümanların da bu eserlerden istifadeleri sağlanmıştır.

Irak'tan gönderilen Risale-i Nur eserleri münasebetiyle, Washington İslâm Kültür Merkezi GenelSekreteri tarafından eserleri gönderen Nur talebesine bir teşekkürmektubu yazılmıştır.

Mezkûr beyanatımız, Risale-i Nur'un hariç memleketlerdeki inkişafının malûmatımız çevresindeki birkaç nümunesidir.

Yakında tab edilecek "Mu'cizeli Kur'ân"da, Hâfız Osman hattı aynen

muhafaza edilmekle beraber, Kur’ân’ın lâfzî mu’cizeleri gösterilmiştir. Bu Kur’ân’ın, âlem-i İslâm başta olmak üzere bütün dünyaca ne büyük bir alâka ile karşılanacağı şüphesizdir.

Bütün bunlar, Risale-i Nur’un dünya çapında muazzam bir boşluğu doldurmakta olduğunun delil ve emareleri değil midir? Bütün beşeriyet, Kur’ân’a ve dolayısıyla asrımızda onun mânevî i’câzını ispat ve beyan eden Risale-i Nur’a muhtaçtır.

İşte bu kısımda, Üstad Bediüzzaman ve Risale-i Nur hakkında hariç memleketlerde intişar eden makalelerin bir kısmını, Üstada ve talebelerine gelen mektuplardan bazılarını aşağıya dercediyoruz.

Sind Üniversitesinin kıymetli dekanı Ali Ekber Ekber Şah'ın Ankara'daki bir Nur talebesine yazdığı mektup

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ [1]

Aziz, sıddık kardeşim,

Çok zamandan beri size mektup yazmadığım için özür dilerim. İnşaallah bundan sonra sık sık yazacağım. Ve sizden de sık sık yazmanızı ricaederim. Muhabbetimde hiçbir azalma yok; belki bu muhabbet daha daartıyor.

Türkçe bilmiyorum, lâkin sizin Risale-i Nur'u görüyorum ve çok beğeniyorum.

Zeban-i yâr-i men Türkî ve men Türkî nemîdânem,Çe hûşbûde eğer bûde zebaneş der dehânem.[2]

1. Allah'ın selâmı, rahmeti üzerinize olsun.
2. Sevgilimin dili Türkçe'dir, fakat ben Türkçe bilmiyorum. Onun dili bende (ağzımda) olsaydı ne hoş olurdu!

Bu ne kadar iyidir ki, külliyatınızın adı da Nur'dur ve bu, nurun dâisidir. Aramızda ruhanî rabıta var. Allah'tan, bu ruhanî taallûkatlarını çok çok pâyidar etmesini dua ederim. Türkiye'de iken dostlarınızla da görüşmüştüm. Onların hallerini yazın ve hürmet ve selâmlarımı tebliğ ediniz; meşkûr olurum. Hazret-i Nur nasıldır? Onun hakkında yazın ve selâmlarımı ve hulûslarımı, hizmetinde olduğumuzu arzediniz. Sabir İhsanoğlu ile görüştüm veşimdilik onunla beraber oturup Türkiye'ye ait ve sizler hakkındabahsetmekteyim. Bizler biraz daha çalışacağız ve din hizmetindeolacağız. Allah yardım etsin.

Mektuba son verirken sıhhat için dua eder, Cenâb-ı Haktan Müslümanlara emniyet vermesini yalvarırım.

Din kardeşiniz
Seyyid Ali Ekber Şah
Sind ÜniversitesiİlâhiyatFakültesi Dekanı
Haydarabad, Batı Pakistan

Pakistan İslâm Talebe Cemiyeti Reisinden Üstad Bediüzzaman Hazretlerine gelen bir mektup

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ [1]

1. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Pakistan Talebe Cemiyeti yıllık kongresi, Pakistan'ın payitahtı olan Karaşi'de Hicrî 14-15-16 Rebiülâhir 1377, Milâdî 8-9-10 Aralık 1957'de toplanacağını bildirmekle şerefyâb oluruz. İslâmiyet uğruna çalışan gençleri teşçî etmek gayesiyle, bu kongre münasebetiyle mesajınızı göndermenizi rica ederiz.

Belki semâhatli Efendimiz, Pakistan'daki Müslüman Talebe Cemiyetinin İslâmiyeti şiar edindiğini biliyorlar. Ve cihandaki müşkül meseleleri doğruca halledebilecek ancak İslâm dininin olduğuna da inanmaktadır.

Bu cemiyet, Pakistan'da en kuvvetli bir cemiyet, en sağlam bir içtimaî nizam olup, on seneden beri cihanşümul İslâmiyet fikrini ve yüksek nizamlarını talebe önünde ve topluluklarında ispat etmeye çalışmaktadır.

Ayrıca müsaadelerinizi ve lâyık olduğu şekilde bizim sizde olan ümitlerimiziboşa çıkarmayacağınızdan eminiz. Çok teşekkürler ederiz. Selâmlar.

Din kardeşiniz*İbsar Alim*

Pakistan İslâm Talebe Cemiyeti Reisi

Risale-i Nur'un Pakistan'da neşriyatını yaparak pek çok kimselerin bu eserlerden istifadesini sağlayan Karaşi Üniversitesi Türk Tarih Bölümü asistanı ve dört büyük gazetenin muharriri M. Sabir ihsanoğlu'nun bir mektubu.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1] اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ [2]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Muhterem din kardeşlerimiz,

Kıymetli mektubunuzu aldım, çok çok teşekkürler.

Hazret-i Üstadımız Said Nursî'nin hal ve sıhhati nasıldır? Onu seven talebelerve halk soruyor. Bana haber göndermenizi rica ederim.

Bu ay içerisinde Hindistan'da, İslâmiyetin ve Türklerin hakikî düşmanı olan siyonist ve kızıl kâfirlere karşı dört makale neşrettim. Türk-Pakistan dostluğunun esas ve tarihi hakkında da, Karaşi'de de bir fıkra neşrettim, size de gönderdim. *İmam* adlı aylık bir gazetede, "Rusya'da Mazlûm Müslüman" başlıklı bir makale

yazdım; bunu da gönderdim ve başka Urduca gazetelere de gönderdim. Maksadım, İslâmiyete hizmet, Türk edebiyatını tanıtmak ve Türk düşmanlarına karşı, yazmak ve çalışmaktır…

Burada mühim bir kitap neşretmek istiyorum, bunun için size yazıyorum. Bu hususta Halkçıları tanıttırıyorum ki, bunlar, Türklere karşı çalışmışlar ve Cumhuriyetadına bütün milleti aldatıp dindarları zindanlara atmışlardı. Karaşi'de neşredilen bu makaleleri bir kitap halinde tab' etmek istiyorum. Bize ne kadar materyal verirseniz, hepsi burada neşrolacak.

Bu mektubumdan sonra, size mühim bir mektup yazacağım ve bunda, niçinÜstadın İslâm dünyasının en büyük din şahsiyeti olduğu ve bunun gibihiçbir adam, ne Endonezya, ne Hind-Pak Yarımadası, ne Arap ve ne de Afrika'da çıkmadığı gösterilecek.

Ey Nurcu dostlarım, Türk-Pakistandostluğu için çalışınız, komünistlerden âgâh olunuz. İftihar ederiz ki, Türkiye ile Pakistan, Bağdat Paktı muahedesinde şeriktir. Yolumuz İslâmîdir; ne Arapcılık, ne İrancılık…

Geçen ay, Seyyid Ali Ekber Şahbeni çağırdı. Bu zat 1950'de Üstadımızı görmüş. Bana çok iyi malûmat verdi. O, makalelerle de Üstadı tanıtmış ve Yahudiler aleyhinde yazmıştır. Bu zat, Üstada selâmlar ve talebelere dualar ediyor ve diyor ki: "Ben iki adamın tesiri altında kaldım: Biri Mevlânâ, diğeri de Said Nursî."

M. Sabir İhsanoğlu

M. Sabir İhsanoğlu’nundiğer bir mektubu

Bir habere göre, Menderes Hükûmeti, âlem-i İslâmın ve dünyanın büyük mütefekkiri olan Hazret-i Üstad Said Nursî’nin çok mühim İslâmî eserleri olan Risale-i Nur’un neşri için emir vermiş. Bu haberden, Pakistanlı din yolunda çalışan adamlar büyük bir sevinç içinde kalmıştır. Bu neşir münasebetiyle, Hazret-i Said Nursî’yi, talebelerini ve Türk dinkardeşlerimizi ruh u canımızla tebrik eder, milleti zulüm ve istibdat ve dinsizlikten kurtaran başta Menderes olmak üzere bütün Demokratlara teşekkür ederim.

Bu hareketten dolayı, Türk milleti aleyhinde yapılan haricî propagandalar kırılacak ve âlem-i İslâmın Türkiye’ye olan eski muhabbeti yeniden vücut bulacaktır. Ben, bir Pakistanlı Müslüman, Türkiye’ye hiç gitmedim, Said Nursî’yi görmedim. Lâkin İstanbul Üniversitesi Nur talebelerinin neşrettikleri kitaplardan bazı parçaları mütalâa ederek hakikî, ruhanî bir lezzet hissettim. Ve şimdi, bu uzak diyarda bir Nur şakirdi oldum.

Ana dilim Urducada yazılmış bu gibi eserler yok. Ve Nursî gibi bir din kahramanı, Hindistanve Pakistan’da yok. Bu bir hakikattir. Eğer bu eserler Urducaya tercüme edilirse, büyük İslâmî hizmetler olacağını ümit ediyoruz. Filhakika, komünizme karşı neşriyat yoluyla mücadele çok zarurîdir. Ve Demokratlar tüzüklerinde buna yer vermiştir. İnşaallah, bu gibi İslâmî faaliyetlerle, Türklere karşı çalışan komünistler, farmasonlar ve başkaları mahvolacak ve istikbalde Türkiye eski makamına terakki edecek… Âmin.

M. Sabir İhsanoğlu

Errabadlı

Pakistan’da bir Nur şakirdi

Karaşi Nur talebeleri adına yazılan bir mektup

Karaşi Nur Talebeleri

PAKİSTAN

M. Sabir İhsanoğlu, M.A. (Prev)

Department of Islamic History and Culture

University of Karachi

Islamic Republic of Pakistan

Muhterem efendim,

Aziz ve büyük Üstadımız olan Hazret-i Bediüzzaman Said Nursî'nin mühimeserlerini aldım. Başka eserlerini görmemiştim. Siz bana ilk defa olarak gönderdiniz. İmtihanım çok yakın. Mayıs'tan sonra Hazret-i Üstadhakkında ve onun imanî ve Kur'ânî hizmetlerine ait makaleler yazacağım. İnşaallah, sizlere burada neşrolunan nüshalardan da göndereceğim. Maddeten sizi tanımıyorsam da, mânen tanırım. Kur'ân-ı Kerîme göre bütün Müslümanlar hakikî bir kardeş gibi... Ben size, sizin İslâmî birader ve bahusus Türkiyeli Müslüman ve Nurcu olmanız haysiyetiyle yazıyorum. Ben bir Pakistanlıyım; Türkiyeli değilim. Ana dilim Türkçe değil, fakat Nur talebesiyim.Bediüzzaman Said Nursî'yi en büyük din ve fikir adamı bilirim ve kendimi bir Nur talebesi ilân ederim. Said Nursî Hazretleri değil sizlerin,bütün İslâm gençliğinin üstadıdır. Maalesef memleketimizde Türkçe bilenyoktur; bunun için Üstadın hizmetlerine nâvâkıftırlar.

Pakistan'dan Risale-i Nur hakkında size malûmat veriyorum:

Üstad ve Türkiye hakkında malûmat çok azdır. İki yıldır biraz çalışıyorum… Pakistan, Buhara ve Birma gazetelerinde makaleler yazdım. Çok takdir edilip,benden, Türkler ve Risale-i Nur hakkında yazılar rica ettiler. Benim,evvelâ Üstad hakkında malûmatım yoktu. Bu meyanda Salih Özcan adlı bir gence, Türkiye'ye dair kitaplar göndermesi için yazdım, bana gönderdiler. Bunlardan birisi *Serdengeçti* idi. Bunda, Risale-i Nur hakkında bir makale gördüm. Okudum, istifade ettim ve Nur hakkında malûmat toplamaya başladım. Ben onun eserlerini okuyup yazmayı çok isterdim. Ozamandan beri onun yazılarını okudum, düşündüm; o nedir? Bana malûm oldu ki: Ona karşı İslâm düşmanları dışarıda propaganda yapmışlar. Onun hakkında bugüne kadar on iki makale yazdım. *Davet* (Delhi), İstiklâl (Rangoon), *Tasnim* (Lahore), *El-Münir* (Layelpur), *Asia* (Lahore), *Muslim* (Dakka), *İnkılâp* (Karachi), *Anjam* ve *Ceng*

(Karachi) ve diğer bazı gazetelerde yazmıştım.

Üstad hakkında yazılan bu makaleler, diğer dillere de tercüme edilmiştir. Bugün onu, binlerce belki milyonlarca müslim ve gayrımüslim biliyor, benden onun hakkında malûmat istiyorlar. Her gazete onun hakkında yazmak istiyor. İnşaallah, üç ay sonra bu konuda bütün enerjimle çalışacağım. Düşman-ı İslâmdan korkmuyorum. Karaşi'de Üstadın kitaplarını ve başka Türkçe kitapları topladım ve bir küçük kütüphane tesis ettim. Türkiye'den gelen bütün kitaplar buradadır.

Bu yıl "Türk-PakistanTalebeler Birliği" adlı bir cemiyet kurmak niyetindeyiz. Nur dostlarımızdan rica ederim ki, Türk-Pakistan dostluğunun bağlarını müstahkem eylesinler; Urdu lisanı da okusunlar. Bu yarımadada yüz otuz milyon Müslümanın millî lisanı yalnız Urducadır. Bizler, burada Türkçe için çalışırız. Türkçe bilen, Sibirya'dan Arnavutluk'a kadar altmış milyon Müslüman ve Türkiye'deki yirmi beş milyon Türktür.

Nur talebesi kardeşlerime söyüyorum: "Nerede olursa olsun, siyonizme karşı mücadele etsinler." Komünizmin icatçıları yalnız Yahudilerdir. Bugüne kadar bu komünistler, İdil-Ural, Kafkasya, Almanya, Kırım, Azerbaycan, Garbî Türkistanve komşumuz Doğu Türkistan'ı istilâ ettiler. Altmış milyon kardeşimizin hukuku pâyimal oldu. Hindistan dahi bir emperyalisttir. Nehru ve başka Hindular, İslâmiyetin düşmanıdırlar. Maalesef, Müslüman devletler bunu bilmiyorlar. Nehru, Keşmirli Müslümanları öldürtüyor. Said Nursî'ye gidip Hintli Müslümanlarhakkında söyle ki, kendi memleketinde buna karşı yazılsın. Said NursîHazretlerine burada çok hürmet vardır. Onu severiz, onun sıhhat ve uzunhayatı için dua ederiz. İslâm dünyasında Said Nursî'nin eşi yoktur. Mısır'da bir Hasanü'l-Benna vardı (şehit edilmiştir); Yutmizde İkbal var idi (vefat etmiştir); hâlen bir Mevdudî var. Başka büyük adamlar da vardır; lâkin Üstadımız gibi yoktur. Üstad, İslâm dünyasının cevheridir. Onun hakkında malûmat azdır. Onun eserleri Farsça, İngilizce ve Urducaya tercüme edilmemiştir. Lâkin istikbalde olacaktır.[HAŞİYE-1]

Haşiye-1 Bu temenni tahakkuk etmiş ve kısa bir zaman sonra eserler tercümeye başlanmıştır.

Üstadın kıymetli hayatı hapishanede geçmiştir. Halkçılarona çok mezalim reva gördü. Elhamdü lillâh, bunların devr-i istibdadı gitmiş, Demokratlar gelmiştir.

Biz Pakistanlılar, bunun için Menderes hükûmetinin hâmisiyiz. Eğer Demokratlar olmasaydı, ne Türk-Pakistandostluğu olurdu, ne de Bağdat Paktı ve sizlerle taallûkat-ı imaniye...

Kusura bakma, Üstadım Hazretlerine çok çok selâmlar ve hürmetlerimi söyle, Nur dostlarıma da selâm. Üstadın büyük ve iyi fotoğrafını gönder.

Yaşasın İslâm kardeşliği ve Türk-Pakistandostluğu.

Ev adresim: *Elbâki Hüve'l-Bâki*
Room No. 8 Pakistanlı Nur Şakirdi
Üniversity Hostel *Errabadlı*
Mission Rd. ***M. Sabir İhsanoğlu***
Karachi 30.3.1957

M. SabirİhsanoğluʼnUn, Türkiyeʼde İslamî inkişaf münasebetiyle memnuniyetini izhar eden bir mektubu

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ [1] اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ [2]

1. Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.
2. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Aziz, sıddık, muhterem kardeşlerimiz,

Dört adet mühim mektubunuzu, fotoğrafları ve Hazret-i Üstadın *Sözler*adlı eserini aldım. O kadar memnun oldum ki, beyan edemem. Mektubunuzda okudum ki, Türkiyeʼde Risale-i Nur ve İslâmiyet inkişaf ediyormuş; buna çok memnun oldum. Maalesef, eski hükûmet Üstada karşı muarız idi ve ona çok zulümler etti. Lâkin hakiki Müslüman olan bu Menderes, İslâmiyeti baskıdan kurtardı. Var olsun. İnşaallah Türkiye, yakında eski yüksek makamını alacaktır. Üstad ve Risale-i Nurʼu neşredenler gibi mühim din adamları Türkiyeʼde vardır; hükûmetiniz niçin bunları İslâmî toplantıya göndermiyor? Salâhiyetli adamlar Türkiyeʼde çoktur. Kanaatim şudur ki, Üstad gibi âlim dünyada yoktur. Memleketimizden, Hazret-i Üstad gibi bir âlim çıkmadı. Maalesef ki, Kızıl Rusya ve kâfir Çinʼden çok âlimler geliyorlar ve konferanslar vererek, gençleri yavaş yavaş fikren zehirlemektedirler. Eğer Türk milleti büyük Türk âlimleri gönderirse, Pakistanʼda ve bütün İslâm dünyasında büyük tesirleri olacaktır.

Biz Pakistanlılar, Türkiyeʼyi İslâm dünyasının lideri olarak görmekteyiz.

Türkiye, İslâm dünyasının garbî kalesidir. Türkiyeʼsiz, ittihad-ı İslâm mümkün değildir. Size, Üstada dair makalelerimi gönderdim. Üstada dair makalemi ve "Şarkî Türkistanʼda Çin Emperyalizmi" adlı makalemi neşrettim.

Pakistanʼda ne Türkçe okulu, ne kütüphanesi, ne çalışkan adamları ve sefaretinizde de Urduca bilen adam yoktur. Onlar Pakistanʼın gençleriyle temasta değildirler; Urduca neşriyatları da yoktur. Eğer bazıları onları davet etseler, iştirak etmiyorlar. Pres Ateşeliğinizde dine dair malûmat ve kitap da yoktur.

Geçen günlerde, Lâhorʼda bir İslâmî müzakere oldu. Türkiyeʼden meşhur zatlar gelmedi. Ankara Üniversitesinde öğretim görevlisi olan Dr. Rehber (Pakistanlıdır) İslâmiyetin aleyhinde konuştu. Bütün İslâmî dünya onu lânetlediler…

Lâkin avam gazetelerde okuyup onu Türk bildiler ve çok hayret ettiler. Bu adam, dini ve Türkleri tahkir etti. *Sebilürreşad*ʼa yazıyorum.

Hazret-i Üstadın müstakil adresi nedir? Hazret-i Üstada bir adet Kurʼân-ı

Kerîm ve onun hakkında makaleler neşrolunan mecmuaları takdim etmek istiyorum. Hakkınızda çok makaleler yazdım. Onları toplayıp kitap şeklinde basacağım.

Her zaman Pakistan'ın mühim zatları Hazret-i Üstada ve sıhhatine dair malûmat sormaktadırlar. Bizler, buradaki Nur talebeleriyle, Hazret-i Üstadı buraya davet ederiz.

Elbâki Hüve'l-Bâki

Kardeşiniz *M. Sabir İhsanoğlu*

Pakistan'ın en büyük mecmuası "Students' Voice"da İslâm Kongresi Reisi "Zafer Afaq Ansar"ın "İslâmın Büyük Rönesansı" adlı makalesinde Risale-i Nur'un muhterem ve muazzez müellifinden şöyle bahsediyor:

…

Bu hareketlerin asıl merkezini, Said Nursî'nin fazla miktarda talebesi bulunan üniversite ve kültür yerleri teşkil eder. Bu talebeler, Risale-i Nur talebeleri adını alır. "Bu gençler: Biz Kur'ân'ı kendimize düstur seçtik. Bizim gayemiz, zevki Allah'ın yolunda aramak ve İslâmiyeti bütün dünyaya yaymaktır.

Siyonizm, komünizm, Allahsızlık gibi İslâmiyete zıt olan cereyanlara karşı mücadele etmektir.

İslâmiyeti, bütün Türk gençliğinin tam mânâsıyla benimsemesine çalışmaktır.

Türkiye'yi, her türlü tehlikeye karşı müdafaa etmektir.

Irkî ve kavmî ayrılıkları bertaraf ederek, İslâm birliğini meydana getirmektir."

Hazret-i Üstad Nursî tarafından yazılan ve 130 kitap ve risaleden ibaret olan Risale-i Nur Külliyatı bu talebeler tarafından yayılmaktadır.

Pakistan basınında Risale-i Nur ve Üstad Said Nursî Hazretleri hakkındaki neşriyattan örnekler

31 Ocak 1958 tarihli Students' Voice (Talebelerin Sesi) Gazetesi, PakistanİslâmTalebe Cemiyeti tarafından 15 günde bir çıkarılan ve talebeleri istikbalin büyüklerini yüksek İslâmî esaslara göre hazırlamayı gaye edinmiş bir talebe cemiyetinin neşir organıdır. Bu gazetenin "Türk Gençliği Uyanıyor" başlıklı makalesinden:

Bütün İslâm memleketlerinde ittihad-ı İslâm için çalışan İslâmî teşkilâtlar tâdât edilip, Türkiye'de de Nur talebeleri bu meyanda zikrediliyor ve en sonra ittihad-ı İslâm için çalışan ve Pakistan'ın en iyi dostları olan Nur talebelerini tanıdık; Nur talebelerinin üstadı seksen beş yaşında büyük bir âlim olan Üstad Said Nursî'dir. Hakikat-i İslâmiye için yaptığı mücadele, kendi ana vatanında—yani Türkiye'de—otuz sene işkenceli bir hayat vesık sık hapiste yatmasına sebep oldu ve 1952'de serbest bırakıldı. Fakat bu ihtiyarın bakışları hâlâ ateşlidir. Otuz yıllık hapis ve işkenceleronu mağlûp edemedi. Bu mücadelesiyle, birbirine çok sıkı bağlı olan Nur talebeleri kitlesini meydana getirdi. Üstad Said Nursî, Risale-i Nur eserleri vasıtasıyla Türk gençliğini İslâm ideolojisinin en büyük düşmanları olan siyonist ve komünistlerin hilekâr tuzaklarına düşmekten kurtarmıştır. Türkiye Başvekili Adnan Menderes Risale-i Nur Külliyatının neşrine müsaade ettiği zaman, Türkiye'nin Pakistan Elçisi sayın Selâhaddin Rıfat Erbil vasıtası ile bu büyük adama takdirve tebriklerimizi bildirmiştik ve bu vesileyle, Üstad Said Nursî ve Nurtalebelerini de selâmlamıştık ve bu mektubumuz Türkiye'de binlerlebasılarak dağıtılmıştı. Bizim programımız Türkçeye çevrildi. Biz de,birkaç önemli Risaleleri, Urducaya çevirdik.

PakistanİslâmîTalebe Cemiyetinin onuncu yıldönümünde, Türkiye'deki İslâmî hareketi göstermek için,Türklerin, İslâm edebiyatı sergisi de vardı. Bu sergide İlâhiyatFakültesi, Diyanet İşleri Yayınları, bazı Türkçeye çevrilmiş İslâmîeserler ve on beş adet Risale-i Nur Külliyatından eserler vardı. Nur talebelerinin faaliyeti bu sergide harita ve fotoğraflarla ve grafikle izah edildi.

30 Nisan 1958 tarihli Students' Voice gazetesi "İslâm Dünyasındaki Müsbet Uyanıklık" başlıklı makaleden.

Her İslâm memleketinde, İslâmiyetin hâkimiyeti için yapılan övülmeye lâyık şerefli mücadeleler anlatılıyor ve Türkiye'de yapılan mücadelelerin neticesi olarak hükûmet, din hürriyetini sıkan bağları gevşetmiştir. Mehmed Âkif materyalist milliyetçiliği takbih eden ve halk arasında taze bir heyecan verecek olan *Safahat* isimli eseri yazdı.

Hazret-i Said Nursî yılmadan, hakikat-i İslâmiye için mücadele etmektedir. Kendisi, Türkiye'de en büyük cinayet telâkki edilen Atatürk aleyhtarı olmakla ittiham ve aleyhinde neşriyat yapılmışsa da, bu zulümler, halkı onun etrafında toplamıştır. 130 parça eserin sahibi olan Üstad hapiste iken verilmiş olan zehirlerintesiriyle ihtiyarlığını geçirmekte olup, bu hal—seksen yaşını geçtiğihalde—hakikat-i İslâmiye ve İslâmların saadeti için mücadelesine mani olamamıştır.

Medine-i Münevvere’de bulunan ve Nur’un hakikatini tam anlayan ve İslâmiyete hizmet eden bir zâtın mektubudur.

Gönüller fâtihi, pek muhterem ve mükerrem Üstadımız Hazretleri,

Mübarek ellerinizden öper, bütün aziz ve sadakatli talebelerinizle beraber sıhhat ve selâmette daim olmanızı bârigâh-ı Kibriyâdan niyaz eylerim.

Müslümanlar için en büyük bir bayram diye ancak vasıflandırılabilen beraatiniz, bütün Nurcuları şâd ve handan eylediği gibi, bendenizi de dünyalarkadar memnun ve mesrur eylemiştir. Nasıl memnun etmesin ki, sizineserlerinizle birlikte beraatiniz demek, ruhun maddiyata, nurun zulmete, imânın küfre, hakkın bâtıla, tevhidin şirke ve irfanın cehle galip gelmesi demektir.

Yıllardan beri önüne sıradağlar gibi engeller, korkunç uçurumlar gibi mâniler konulan “Nur çağlayanı”, en sonunda mu’cizevî bir şekilde bütün sedleri yıkmış, mânileri aşmış, nur ile bütün zulmetleri târümar eylemiştir.

“Mu’cizevî harikalarla doğan İlâhî tecellîlerin vasfında kalemler kırılır, fikirler gürülder, ilhamlar yanar, kül olur” derlerdi. Hakikaten bendeniz, şimdi bu müstesna zaferin karşısında aynı aczi bütün varlığımla hissediyorum. Zira tefekkür ve ilhamıma nihayetsiz bir ufuk açılıyor. Cihan, muhteşem bir “Nur mâbedini” andırıyor. Civarımdaki herşey, her yer derin vecd ve istiğraklarla gaşyolmuş bir halde... Her zerrede, [1] وَاِنْ مِنْ شَىْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ sırr-ı Sübhânîsi tecelli ediyor...

1. “Hiçbir şey yoktur ki Onu övüp tesbih etmesin.” İsrâ Sûresi, 17:44.

Binaenaleyh bilmiyorum, bu mes’ut hadiseyi şanlı bir zafer, şahane bir fetih, İlâhî bir kurtuluş, cihanşümul bir bayram diye mi vasıflandırayım? Zira kudsî dâvânın kazanmış olduğu bu İlâhî zafer, bütün İslâm ve insanlık dünyasındaki mücahitlerin azimlerine kuvvet, ruhlarına can, imânlarına hız ve heyecan vermiştir.

Evet, azim ve imanları, aşk ve emelleri henüz kemale ermemiş olan birçok Müslümanlar, maalesef acıklı bir yeis içinde idiler. Böyle bir zaferin tahakkukunu, hayal ve muhal görüyorlardı. Fakat bütün feyiz ve nurunu insanlığı tenvir ve irşad için İlâhî bir güneş halinde Arş-ı Âzamın pürnur ufuklarından inen Kur’ân-ı Kerîmden alan Nur neşriyatı, durgun gölleri andıran gönülleri deryalar gibi coşturmuş, kasvet ve hicran yıllarının ümit ve emellere vurduğu

müthiş zincirleri kırmıştır. O nur kaynağından fışkıran o serapa feyiz ve hikmetler saçan eserler, hislerin, fikirlerin ve bilhassa alevler içinde yanan ruh ve vicdanların ezelî ve ebedî ihtiyaçlarına cevap verdiği gibi, onları dalga dalga boğucu karanlıklar muhitinden, ter temiz ve pırıl pırıl nur ufuklarına çıkarmıştır.

Yıllarca devam eden uzun bir sükût, derin bir gaflet ve boğucu bir zulmetten sonra İlâhî bir güneş halinde parlayan bu kudsî zafer, nur için yol aramakta olan perişan beşeriyetin yakın bir gelecekte uyanacağını müjdelemektedir. Çünkü, din ihtiyacı sırf Müslümanların değil, bil'umum insanların ezelî ve ebedî ihtiyacıdır.

Bugün bedbaht insanlık, din nimetinden mahrum olmanın sürekli hicran ve felâketlerini bağrı yanarak çekmektedir. Bu acıklı buhranın korkunç neticesidir ki, çeyrek asır zarfında iki büyük harbe girmiş ve üçüncüsünün de kapısını çalmak çılgınlığını göstermektedir.

Artık bütün insanları kardeş yaparak yemyeşil cennetlerin nurlu ufuklarından esen refah ve saadet, huzur ve âsâyiş rüzgârıyla dalgalanan âlem-şümûl bir bayrak altında toplayacak olan yegâne kuvvet, İslâmdır. Zira beşeriyetin bugünkü hali, tıpkı İslâmdan evvelki insan cemiyetlerinin acıklı halidir. Bunun için insanlığı o günkü ebedî felâketten kurtaran İslâm, bugün de kurtarabilir…

Evet, milyonların, milyarların kalbinde asırlardan beri kanamakta olan o derin yarayı saracak yegâne müşfik el, İslâmdır. Her ne kadar ufuklarda zaman zaman bazı uydurma ışıklar görülüyorsa da, müstakbel, bütün nur ve feyzini güneşlerden değil, bizzat Rabbü'l-Âlemînden alan ezelî ve ebedî yıldızındır. O yıldız dünyalar durdukça duracak ve onu söndürmek isteyenleri yerden yere vuracaktır.

Cihan-kıymet Üstadım,

Malûm-u fâzılâneleridir ki, son günlerde mukaddes dâvâya hizmet eden bazı tenvir ve irşad hareketleri doğmuş, fakat maalesef hiçbirisi Risale-i Nur Külliyatınıngördüğü mühim işi görememiş ve ihraz ettiği İlâhî zaferi kazanamamıştır. Zira bu yol, peygamberlerin, velilerin, âriflerin, salihlerin ve bilhassa cânını cânana seve seve fedâ eden ve sayısı milyonlara sığmayan kahraman şehitlerin mukaddes yoludur. Artık bu çetin yolda yürümek isteyenler, her an karşılarınadikilecek olan müthiş mâniaları daima göz önünde tutmaları lâzımdır.Evet, bu yolda yürüyecek olanların, sizdeki sarsılmak bilmeyen imanla,yüksek ve İlâhî irfanla ve bilhassa harikulâde ihlâs ve feragatle mücehhez olmaları gerektir. Çünkü, bu mühim vâdide Nur dâvâsının takip ettiği tebliğ, tenvir ve irşad usulü bambaşka hususiyetler taşımaktadır. Artık insanın his ve fikrine, ruh ve vicdanına bambaşka ufuklar açacak olan bu derin bahsi, dua buyurun da, müstakil ve mufassal bir eserde aziz ve gönüldaşlarımıza arz etmek

şerefine nâil olayım. Çünkü, bu nurlu bahis o kadar derin ve o derece mühimdir ki, böyle birkaç sahifelik mektup ve makalelerle asla ifade edilemez.

İman ve Kur'ân nuru ile ter temiz gönlünü fethettiğiniz gençlik, İlâhî zaferinizin en parlak delilini teşkil eden en mühim varlık ve en kıymetli cevherdir. "Nurdan Sesler"in hemen her mısraında, asîl ve şuurlu ruhuna hitap ettiğim tertemiz gençlik, işte bu hak ve hakikatın bağrı yanık âşığı olan gençliktir.

Nurlu dâvânın kazanmış olduğu bu son zaferin verdiği bütün vecdle dolu bir ilhamla yazdığım şu manzumeyi[HAŞİYE-1*] takdim ediyorum. Kabulünü rica ve istirham eylerim.

Tekrar tekrar ellerinizden öper, kıymetli dualarınızı beklerim, pek muhterem Üstadım Hazretleri.

Mânevi evlâtlarınızdan

Ali Ulvi

Haşiye-1 *"Gönüller Fatihi Büyük Üstada" başlıklı olan bu manzume, Mektubat'ın ve İhlâs Risalelerinin âhirindedir.

Risale-i Nur’dan Gençlik Rehberi’nin İstanbul Mahkemesinde beraati münasebetiyle Bağdat’tan gelen tebrik telgrafı

Sebilürreşad mecmuasına,

İstanbul

Büyük İslâm âlimi Bediüzzaman Hazretlerinin beraat kararı, bizleri sonsuz bir sevinç içerisinde bıraktı. Bu sevincimize vesile olan bu âdil hükme istinaden, Türk Mahkemesine ve fahrî avukatlarına teşekkürlerimizi, Üstad ve kardeşlerimize tebriklerimizi mecmuanız vasıtasıya bildiririz.

Irak

Emced Zuhavi

Pakistan’daki Nur talebelerinin Üstad Said Nursî’den istedikleri mesaj münasebetiyle, Irak’taki bir Nur talebesinin gönderdiği mektup

Bundan birkaç gün evvel, Pakistan’da talebeler konferansı vardı. Hazret-iÜstaddan bir mesaj istemişlerdi ve bunun tarihî bir tesiri olacaktı.Haber aldık ki, Salih, Nur talebeleri namına bir mesaj göndermiş. Sizlere de yazmışlar ki,acele Hazret-i Üstada bildirirsiniz. Konferansta, Hazret-i Üstad veNurlar çok methedilmiş. Komünistlertarafından itirazlar yapılmış. Fakat reis hepsini reddetmiş. Hazret-i Üstadın fotoğrafları teşhir edilmiş. Yakında Nur ve Nura ait uzun ve resimli bir yazı ile bir mecmua çıkaracaklarmış. Sonsuz selâm ve dualar.

Ahmet Ramazan

[Bağdat’ta çıkan “Ed-Difagazetesi”nin muharririİsa Abdülkadir’in Arabî makalesinin tercümesi.]

Bağdat’ta çıkan Arabî *Ed-Difa* gazetesi Risale-i Nur talebelerinden bahisle diyor ki:

Türkiye’deki Nur talebelerinin İhvan-ı Müslimîncemiyeti ile alâkaları nedir, ne münasebeti var? Hem farkları nedir? Türkiye’deki Nur talebeleri, Mısır’da ve bilâd-ı Arapta İhvan-ı Müslimîn namında ittihad-ı İslâma çalışan cemiyetler gibi müstakil cemiyet midirler? Ve onlar da onlardan mıdır? Ben de cevap veriyorum ki:

Nur talebelerinin ve İhvan-ı MüslimînCemiyetinin gerçi maksatları, hakaik-i Kur’âniye ve imaniyeye hizmet ve ittihad-ı İslâm dairesinde Müslümanların saadet-i dünyeviye ve uhreviyelerine hizmet etmektir; fakat Nur talebelerinin beş altı cihetle farkları var:

Birinci fark: Nur talebeleri siyasetle iştigal etmez, siyasetten kaçıyorlar. Eğersiyasete mecbur olsalar, siyaseti dine âlet yapıyorlar, tâ ki siyasetidinsizliğe âlet edenlere karşı dinin kudsiyetini göstersinler. Siyasî bir cemiyetleri asla mevcut değil.

İhvan-ı Müslimînise, memleket ve vaziyet sebebiyle siyasetle, din lehinde iştigal ediyorlar ve siyasî cemiyet de teşkil ediyorlar.

İkinci fark: Nurcular, Üstadlarıyla içtima etmiyorlar ve etmeye de mecbur değiller. Kendilerini Üstadlarıyla içtimaa mecburiyet hissetmiyorlar. Ders almak için beraber bulunmaya lüzum görmüyorlar. Belki koca bir memleket bir dershane hükmünde, Risale-i Nur kitapları onların eline geçmekle, üstad yerine onlara bir ders verir. Herbir risale, bir Said hükmüne geçer.

Hem ellerinden geldiği kadar ücretsiz istinsah ederler. Muhtaçlara mukabelesiz[1] veriyorlar ki, okusunlar ve dinlesinler. Bu suretle büyük bir memleket bir medrese hükmünde oluyor.

1. Yirmi beş sene müddetle el yazmasıyla Anadolu’da neşri bu şekilde olmuştur.

İhvan-ı Müslimînise, umumî merkezlerinde mürşid ve reisleriyle görüşmek ve emirler ve dersler almak için ziyaretine giderler. Ve o umumî cemiyetin şubelerinde de o büyük üstadla ve naibleriyle ve vekilleri hükmündeki zatlarla yine görüşürler, ders alırlar, emir alırlar.

Hem umumî merkezlerinde çıkan ceride ve mecellelerin fiyatını verip, alıp, onlardan ders alıyorlar.

Üçüncü fark: Nur talebeleri, aynen, âli bir medresenin ve bir üniversite darülfünununun talebeleri gibi, ilmî muhabere vasıtasıyla ders alıyorlar. Büyük bir vilâyet bir medrese hükmünegeçer. Birbirlerini görmedikleri, tanımadıkları ve uzak oldukları haldebirbirine ders veriyorlar ve beraber ders okuyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimînise, memleketleri ve vaziyetleri iktizasıyla mecelleleri ve kitapları çıkarıyorlar, aktar-ı âleme neşrediyorlar; onunla birbirini tanıyıp ders alıyorlar.

Dördüncü fark: Nur talebeleri, bu zamanda ve bugünde ekser bilâd-ı İslâmiyede intişar etmişler ve çoklukla vardırlar. Bu intişarlarında ayrı ayrı hükûmetlerde bulundukları halde hükûmetlerden izin almayamuhtaç olmuyorlar ki, tecemmu' edip toplansınlar ve çalışsınlar. Çünkü, meslekleri siyaset ve cemiyet olmadığından hükûmetlerden izin almaya kendilerini mecbur bilmiyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimînise, vaziyetleri itibarıyla siyasete temas etmeye ve cemiyet teşkiline ve şubeler ve merkezler açmaya muhtaç bulunduklarından, bulundukları yerlerdeki hükûmetten icazet ve ruhsat almaya muhtaçtırlar. Ve Nurcular gibi bilinmiyor değiller. Ve bu esas üzerine, kendilerine umumî merkezleri olan Mısır'da, Suriye'de, Lübnan'da, Filistin'de, Ürdün'de, Sudan'da, Mağrib'de ve Bağdat'ta çok şubeler açmışlar.

Beşinci fark: Nur talebeleri içinde çok muhtelif tabakalar var. Yedi sekiz yaşındaki, camilerde Kur'ân okumak içinelifbâyı ders almakta olan çocuklardan tut, tâ seksen, doksan yaşındakiihtiyarlara varıncaya kadar kadın erkek, hem bir köylü, hammal adamdantut, tâ büyük bir vekile kadar ve bir neferden büyük bir kumandana kadar taifeler Nurcularda var. Bütün Nurcuların bu çok taifelerinin umumen bütün maksatları, Kur'ân-ı Mecîdin hidayetinden ve hakaik-i imaniye ile nurlanmaktan ibarettir. Bütün çalışmaları ilim ve irfan ve hakaik-i imaniyeyi neşretmektir. Bundan başka birşeyle iştigal ettikleri bilinmiyor. Yirmi sekiz seneden beri dehşetli mahkemeler dessas ve kıskanç muarızlar, bu kudsî hizmetten başka onlarda bir maksat bulamadıkları için onları mahkûm edemiyorlar vedağıtamıyorlar. Ve Nurcular, müşterileri ve kendilerine taraftarlarıaramaya kendilerini mecbur bilmiyorlar. "Vazifemiz hizmettir,müşterileri aramayız. Onlar gelsinler bizi arasınlar, bulsunlar"diyorlar. Kemiyete ehemmiyet vermiyorlar. Hakikî ihlâsı taşıyan bir adamı, yüz adama tercih ediyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimînise: Gerçi onlar da Nurcular gibi ulûm-u İslâmiye ve marifet-i İslâmiye ve hakaik-i imaniyeye temessük etmek için insanları teşvik ve sevk ediyorlar; fakat vaziyet, memleket ve siyasete temas iktizasıyla,

ziyadeleşmeye ve kemiyete ehemmiyet veriyorlar, taraftarları arıyorlar.

Altıncı fark: Hakikî ihlâslı Nurcular, menfaat-i maddiyeye ehemmiyet vermedikleri gibi, bir kısmı, âzamî iktisat ve kanaatle ve fakirü'l-hal olmalarıyla beraber, sabır ve insanlardan istiğna ile ve hizmet-i Kur'âniyede hakikî bir ihlâs ve fedakârlıkla; ve çok kesretli ve şiddetli ehl-i dalâlete karşı mağlûp olmamak için ve muhtaçları hakikate ve ihlâsa dâvet etmekte bir şüphe bırakmamak için ve rızâ-yı İlâhîden başka o hizmet-i kudsiyeyi hiçbirşeye âlet etmemek için, bir cihette hayat-ı içtimaiye fâidelerinden çekiniyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimînise: Onlar da hakikaten maksat itibarıyla aynı mahiyette oldukları halde, mekân ve mevzu ve bazı esbap sebebiyle, Nur talebeleri gibi dünyayı terk edemiyorlar. Azamî fedakârlığa kendilerini mecbur bilmiyorlar.

İsa Abdülkadir

Bağdat'ta çıkan, ehemmiyetli, siyasî bir ceride olan Ed-Difa gazetesinin muharriri İsa Abdülkadir diyor ki:

Nur talebelerinin mürşidi olan Bediüzzaman Said Nursî hakkında *Ed-Difa* gazetesini okuyanlar benden soruyorlar. "Türkiye'deki Nur talebelerinden ve Üstadları olan Said Nursî'den bize malûmat ver" diyorlar. Ben de bunlar hakkında kısa bir cevap vereceğim. Çünkü,Üstadın, Nurun ve Nur talebelerinin Araplarda hakkı olduğu için, Araplar onlardan ciddî bahsetsinler. Zira, İslâmiyetin madde-i esasiyesi olan Araplar Risale-i Nur'dan ziyadesiyle fâide görmeye başlamışlar.

Bu Nur talebeleri, Risale-i Nur'la hem Türkiye'de, hem bilâd-ı Arabda komünistliğe karşı muhkem bir sed te'sis ediyorlar.

.....

Bu yazı Demokratlarçıkmadan evvelki zamana bakar; onun için, Nur Talebelerinin adedi hakkında müddeiumuminin dediği gibi, yalnız beş yüz bin değil, belki şimdi Türkiye'de milyonları aşmış bulunuyor ve her gün de ziyadeleşiyor…

Risale-i Nur ise, öyle geniş bir mikyasla intişar ediyor ki, değil yalnız Türkiye'de ve bilâd-ı İslâmiyede, hattâ ecnebîlerde de iştiyakla istenilir oluyor. Ve Nurun talebelerinin şevklerini hiçbir şey kıramıyor.

İşte, Nur talebeleriyle Nur risaleleri ve onların bu büyük hizmet-i Kur'âniyeleri Demokrat Hükûmetinin bir büyük hasenesidir ki, mübarek âlem-i İslâmdaki hareket-i İslâmiye bu hükûmet-i demokrasiyeyi takdir ve tahsinle karşılıyor. Bütün Irak ahali-i Müslimesi ki, Arap, Türk, Kürt, İran, bu İslâmî hizmeti ve kudsî mücahedeyi kemâl-i ferahla karşılıyorlar. Ve Türkiye'deki Türk kardeşlerimiz, Garbın yanlış tesiratlarına karşı bunlarla mukavemet gösteriyorlar kanaatindedirler.

İsa Abdülkadir

Gençlik Rehberi’nin beraati münasebetiyle Camiü’l-Ezher Üniversitesi Türk talebelerinin tebrik mektubu

Mektup: Kahire’den 13.4.1952

Muhterem Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerine,

Kalblerdeki imanı nurlandıran ve umumî nizamın direği, âhiret yolunun hakiki pusulası olan ve ilhamını Kur’ân-ı Kerîmden alan eserlerinizden *Gençlik Rehberi* adlı risaleniz suç teşkil ettiği iddiasıyla devam eden mahkemenizin beraat kararını ölçülmez sevinçlerimizle öğrendik. Siz mübarek Üstadımızı ve Demokrat Türk adliyesinin âdil hâkimlerini candan tebrik ediyoruz.

Hayatını İslâmiyetin sıhhati için vakfeden, Türk milletine hizmet etmeyi şeref addeden, asrımızda eşine tesadüf edilmeyen bir din mücahidi bulunan Üstadımız! Size, âlem-i İslâm ve insaniyet müteşekkirdir. Bizler, ufak bir zerresini ifade için, hürmetlerimizi, teşekkürlerimizi bildiriyor, mübarek dualarınızı talep ediyoruz. Allah sizden ve sizisevenlerden razı olsun.

Camiü’l-Ezher (Üniversitesi) Türk talebeleri namına

Hacı Ali Kılıncalp

İran’lı bir Nur talebesinin Üstad Bediüzzaman Hazretlerine bir mektubu

“Türkiye Cumhuriyetine tâbi Isparta’nın Barla nahiyesinde mukim pek muhterem, faziletmeab Bediüzzaman Hazretlerine takdim olunur.”

Pek muhterem, faziletmeap, Üstad-ı muhterem Bediüzzaman Hazretlerine,

Herşeyden evvel selâm ve hürmet-i mahsusumu takdim, sıhhat ve afiyette devamınızı Cenab-ı Kadîr-i Mutlak Hazretlerinden temenni ve niyaz eylerim. Lütfen ahvâl-i âcizânem istifsar buyurulursa, lehülhamd velminne, vücud-u fânim, baki İran’da, Rizaiye vilâyetine tâbi Mergivar mahallinde Dize karyesinde imrar-ı hayat etmekte olduğumu arz eylerim.

Bu geçen kırk yıl zarfındaki inkılâb-ı zaman dolayısıyla müstağrak olarak uzaklara düşmüş bulunmaklığım hasebiyle, sıhhat ve afiyetinizden bîhaber kalmış, daima vücud-u muhtereminizi soruşturmak, birinci emel ve arzularımdan idi. Cenâb-ı Hak Hazretlerine çok şükür, bugünlerde muhterem kardeşimiz Subay Tayyip İranlı vasıtasıyla sıhhat haberlerinizi aldığımdan son derece memnun ve mütehassis oldum. Kadîr-i Zülcelâl din-i Mübin-i İslâmın hizmet ve saadeti için sizi pek çok zaman lütuf ve himayesinde masun ve mahfuz buyursun. Âmin.

Kıymettar telifatınızdan *Nur’un İlk Kapısı, Asâ-yı Mûsa, Rehberü’ş-Şebab* ve diğer kitaplarınızın birçoğu, muhterem kardeşimiz vasıtasıyla elime geçti ve son derece memnun oldum. İnşaallah, bunlardan behreyab oluruz. Bu ilk mektubum olmak dolayısıyla fazla tasdî’den içtinapla hatime verir, sıhhat ve afiyetinize mübeşşer, sıhhat ve vücud-u muhtereminizin devamını Hâlık-ı Mutlaktan niyaz eylerim.

Lütufnamenizi alacağıma ümitvar, hazretlerinden temenni ve niyaz eylerim efendim.

Merhum Seyyid Abdülkadirzâde, muhibbiniz

Seyyid Abdullah

Suriyeli küçük bir Nur talebesinin Üstad Bediüzzaman Hazretlerine gönderdiği mektup

22 Şevval 1373

Fahrü’l-İslâm Üstad-ı Âzam Bediüzzaman Hazretlerine,

Kemal-i ihtiramla hâk-i pâ-yi zât-ı âlilerinize yüzümü ve gözümü sürerek öperim. Altı yaşındayım, Ramazan-ı Şerifin yirmi altıncı gününde Kur’ân-ı Kerîmi hatmettim. Suriye’de en küçük bir Nur talebesiyim. Arkadaşlarımdan on bir talebe dahaKur’ân-ı Kerîmi hatmettiler. Hepimiz namaz kılıyoruz. Bu mektuplafotoğrafımı Urfa Nur talebeleri vasıtasıyla zât-ı maâl-i sıfat-ı âlilerinize gönderiyorum. Çok rica ederim, mübarek hatt-ı şerîfinizle fotoğrafın arka tarafına bana bir-iki cümle dua yazınız, tekrar fotoğrafımı iade buyurmanızı rica ederim. Pederim Abdülhâdi, hak-i pâ-yi âlilerinizden öper, dualarınızı talep eder.

Suriye Derbasiye nahiyesine tâbi Âliye köyünde Nur talebelerinden

Hüseyin Abdülhadi

Risale-i Nur âlem-i İslâmda olduğu gibi, Avrupa'da da hüsn-ü kabule mazhar olmuştur. Risale-i Nur'un hüsn-ü kabule mazhariyetine nümune olarak Finlandiya'daki "Tampereen İslâmilaisen Sevrakume İmamı Habiburrahman Şakir"in iki mektubunu derc ediyoruz.

الامام حبيب الرحمن شاكر،

امام المحلة الاسلامية في تامبري،

القائم بتبليغ الدعوة الاسلامية بفيلانده

Pek muhterem kardeşim,

وَعَلَيْكُمُ السَّلاَمُ وَرَحَمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتَهُ

Hediye olarak gönderdiğiniz pek kıymetli eser, yani *el-Mesneviyyü'l-Arabî min Risaleti'n-Nur* isimli kitabı aldım. Bu münasebetle, cenabınıza teşekkürlerimi bildiriyorum. Allah-ı Kerîm, her dileğinizi atâ eylesin diye dua ediyorum.

Benim için bu kıymetli hediyeniz çok müfid olacak ve benim tebliğ işlerimde daha yardım edecektir, inşaallah. Size de daima ecir ve sevabı erişip duracağında, sadaka-i câriye kabilinden olacağında elbette şüphe yoktur.

Kitabın müellifi Said Nursî Hazretlerini de bize tanıtmanızı rica ederim. Hürmet ve selâmlarımla.

Habiburrahman Şakir

Risale-i Nur'un Avrupa'daki intişarı ve hüsn-ü kabule mazhariyetine nümune olarak Findandiya'daki Nur talebesi Habiburrahman Şakir'den gelen diğer bir mektup.

Vellamonkatu 21 12/2/1958

Çok muhterem kardeşlerim,

وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ

Göndermiş olduğunuz inayetnamenizi ve dört tane risale *İhlâs*, *Zeylü'l-Hubab*, "Risale-i Nur hakkında Müellifine gönderilen bir mektup", "Risale-i Nur Hakkında Verilen Konferans"ları aldım. Teşekkürlerimi takdim ederim efendim.

Evet, büyük Üstad Said Nursî Hazretleri, zamanımızın büyük dâhilerinden ve Allah'ın en büyük sevgili bendelerinden olduğunda asla şüphemiz yoktur. Belki, bu zata 14. asrın müceddidlerinden deyip itikad etsek bile mübalâğa etmiş olmayacağız. Hamdler olsun Allah Hazretlerine ki, Türk Milleti hazinelerinden zuhur etmiş bu cevheri, inkılâp dolaganlarında gark olup zayi olmasından zamanımıza kadar sakladı; asrımızı, bu zatın vücudu ile ziynetledi. Mûsâ Peygamberi Firavunun eteğinde beslediği gibi, bu zat-ı mübareki de dinsiz zalimler meyanında cefalar içinde besledi. Geleceklerde de selâmetlikle uzun seneler yaşamasını bir Allah'tan temenni ederiz. Üstad Bediüzzaman hakkında bizim akidemiz budur.

Mümkün olursa, bizim tarafımızdan huzurlarına arz-ı ihlâsımızı, gaibane muhabbetimizi bildirseniz ve özünden bizim için hayır dualarını vekâleten rica etseniz diye ricada kalıyoruz. Hürmet ve selâmlarla.

Muhlis dinî, millî kardeşiniz

Habiburrahman Şakir

Sorbon Üniversitesi İslâm ve Roma Mukayeseli Hukuk Kürsüsü Profesörü ve ParisİslâmKültür Merkezi Fahrî Başkanının Üstad Bediüzzaman HazretlerineYazdığı Mektup

21 Cemaziyelahir 1377

İslâmbol

Allah Yolunda Mücahid Muhterem Hazret-i Üstad,

Allah size uzun ömür ihsan eylesin. Göndermiş olduğunuz kıymetli hediyenizolan kitabınızı ve selâmınızı alarak teşekkür ettim. Allah size selâmetversin. Kıymetli yüksek eserlerinizden istifadeye muvaffak kılsın.

Eskiden beri sizin yüksek vasıflarınızı ve büyük mücahedenizi işitirdim ve daima da işitmekteyim. Allah, birbirinden uzak olanlarıkavuşturucudur. Bizleri, sevgi ve rızasını kazanmakta muvaffak kılsın.Bu fakir ve zelil kul, yüksek ve aziz olan siz Kur'ân hâdimine teşekkürlerini arz eder.

Dr. Muhammed Hamidullah

Washington'daki İslâm Cemiyetinin ve İslâm Kültür Merkezinin Genel Sekreteri Dr. Muhammed Habilullah'tan, Irak'taki Nur talebesi Ahmed Ramazan'a gelen mektup.

WashingtonİslâmKültür Merkezine hediye etmek lûtfunda bulunduğunuz Bediüzzaman Said Nursî'nin *Hutbetü'ş-Şamiye* ve *Risale-i Nur Mizanları* adlı kitaplara mukabil halis teşekkürlerimin kabulünü rica ederim.

Tekrar tekrar teşekkürlerimi arz eder, iyi ve saadetli günler dilerim.

İslâm Kültür Merkezi Genel Sekreteri el-Muhlis

Dr. Muhammed Habilullah

Yunanistan’da Risale-i Nur’un neşriyatını yapan ve yüzlerce Nur talebesi yetiştiren bir zatın Türkiye’deki Nurcu kardeşlerine yazdığı mektup.

Din ve imana hâdim (hizmet edici), şirk ve küfrü hâdim (yıkıcı) pek aziz kardeşlerim Abdullah, Hüsnü, Abdülkadir, Mehmed ve Süleyman Nurdaşlarım,

Evvelâ: Pek samimî ve hâlisane yazılan mektubunuzu alarak derecesiz memnun oldum. Muhlis beyanlarınız ve derunî tebrikleriniz, hep coşkun dinî aşkınızdan ve has nura müstağrak ruhunuzdan doğma olduğundan, o Nurun elektrizasyonuyla münevver kalbleri tehyic ve temevvüce düşürmemek mümkün değildir. Onun için, selâm ve muhabbetlerinize mukabil selâm ve meveddetlerimiz bîpâyan olduğu gibi, bu rabıta ve iştiyakla da sizleri kucaklar ve İslâmî hasret ve saffetle gözlerinizden öperim.

Saniyen: Gönderilmesine lûtfettiğiniz *Hutbe-i Şamiye, Şekvâ* ve sair mahkeme kararı ile mektuplar melfufatını alarak fevkalhad memnun oldum. Bunun cevabını vermek üzere iken, Kerkük’ten Ahmed Ramazan kardeşimizden gönderilen *Sözler* mecmuasını aldım. Onun içinde bînihaye tahassüslerle meşhun-u mesâr oldum. Ona da şimdi sizinle beraber teşekkür babındamektup yazıyorum. Bu memnuniyet ve teşekkürlere dahi cemaatimizin bütün efradı iştirak ederek hepinizi selâmlar ve aziz Nurdaşlarıyla kardaşlanırlar…

Gerek ben ve gerekse bütün ihvanımız Üstad Hazretlerine bağlılığı şöyle telâkki ediyoruz: Âfak ve enfüsten müstedlel âyât-ı bînihâyeyi en iyi tefsir edecek bir insan-ı kâmile her asır muhtaçtır. Asrımızda şark ve garpta fâzıl ve muktedir çok ulema yok değildir; fakat fâni menfaatlerden mütecerrid, sırf nur-u Bâkî ile mütenevvir ve mütelezziz gavs-ı ferid makamında en ziyade bir mutemede ihtiyaç vardır. Bu evsaf-ı mebhuse ile Üstad-ı Kebir muttasıf olduğundan zamanımızın kutbu mesabesindedir. Ona tebaiyet, tam uyulmaya lâyık bir muktedâbihe iktida mânâsındadır. Zamanın müceddidi imam-ı kübrâsı fetrete uğradığına göre, böyle bir mürşid-i âzama merbutiyet vâcip derecesine varmıştır. İşte bu sâika, bizi ve onları düşünmeye bile sevk etmeden Üstad-ı Kebire raptediyor. Bunu yapan, onlardaki iman bağının, kedisinde mevcut bulunan nur-u aslînin, nur kaynağının merkez sıkletindeki cazibe kuvvetine incizap ve incilâbıdır. Bunlar, bu eserleri şimdi mütalâa ve müzakere etmekle, tahsilleri az zamanda bazısının derhal husuliye münkalib olmaktadır. Yani, derhal Nur mevzuunu idrak kabiliyetiyle mütefeyyiz oluyorlar.

هٰذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّى [1] هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى [2]

Onun için, fazl ve rahmetine karşı ne kadar hamd ü senâ edilse azdır…

1. Bu Rabbimin bir ihsanıdır.
2. Bu Rabbimden gelen bir rahmettir.

Bu hizmette muvaffak olmak için, sizin bin bir müşkülâtla ikazkâr ve irşadkâr hareketleriniz gibi yıkılmaz ve sarsılmaz azim ve metanetler lâzımdır. İnşaallah, her ufukta, her kuturda böyle çalışması İslâmiyetin halâs-ı umumisini mucip ve müntic olacaktır.

Hafız Ali

يَا اَللّٰهُ يَا رَحْمٰنُ يَا رَحِيمُ يَا فَرْدُ يَا حَيُّ
يَا قَيُّومُ يَا حَكَمُ يَا عَدْلُ يَا قُدُّوسُ

İsm-i Âzamın hakkına ve Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyânın hürmetine ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın şerefine, bu mecmuayı bastıranları ve mübarek yardımcılarını ve Risale-i Nur Talebelerini Cennetü’l-Firdevste saadet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin. Ve hizmet-i imaniye ve Kur’âniyede daima muvaffak eyle. Âmin. Ve defter-i hasenatlarına, bu mecmuanın herbir harfine mukabil, bin hasene yazdır. Âmin. Ve nurların neşrinde sebat ve devam ve ihlâs ihsan eyle. Âmin.

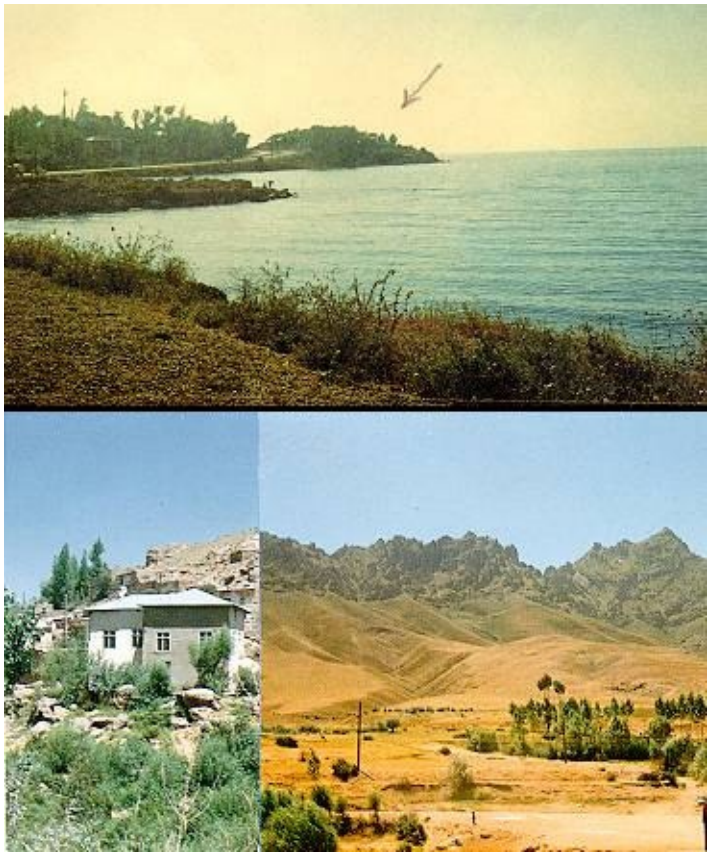
Yâ Erhamerrâhimîn! Umum Risale-i Nur şakirtlerini iki cihanda mes’ut eyle. Âmin. İnsî ve cinnî şeytanların şerlerinden muhafaza eyle. Âmin. Ve bu âciz ve biçare Said’in kusuratını affeyle. Âmin!..

Umum Nur şakirtleri namına Said Nursî

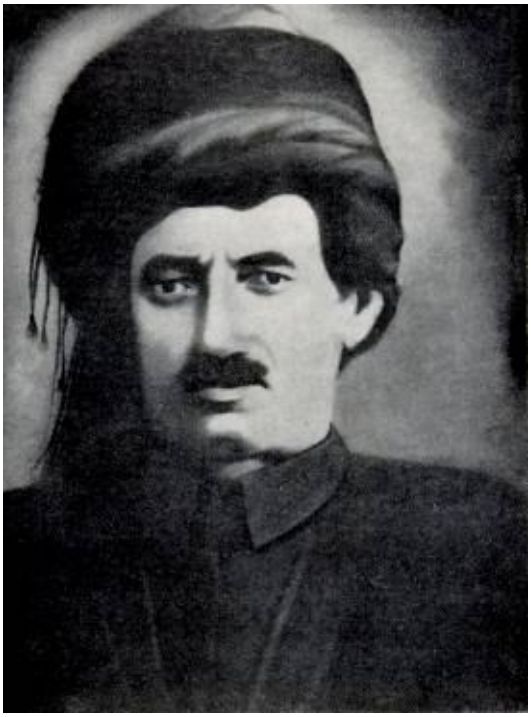
Albüm

Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin Van'daki Horhor Medresesinin bahçesinden Van kalesi ve mağaraların görünüşü.

Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin temelini attığı Darülfünun'un yeri. Bediüzzaman Hazretlerinin Van'daki hayatına ait Çoravaniş köyündeki Medresesinin yanından Erek Dağı'nın görünüşü.

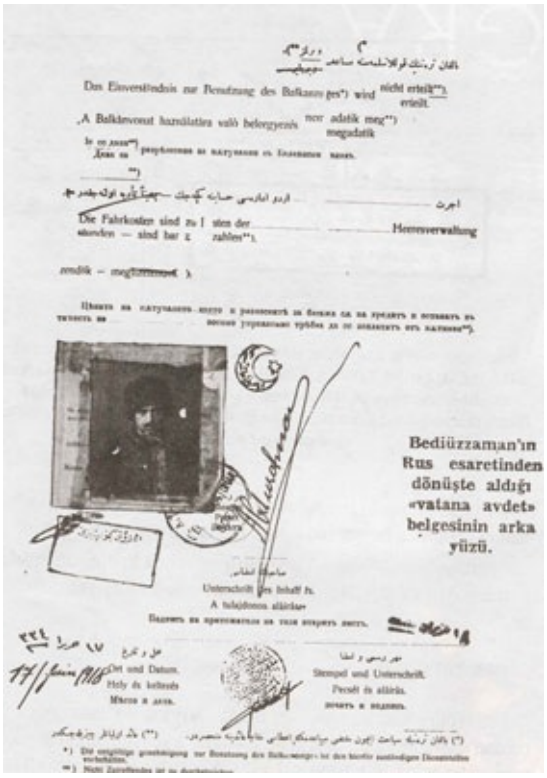
Üstad Bediüzzaman Hazretleri Birinci Cihan Harbinin sonlarında.

Bediüzzaman Hazretleri Rusya esaretinden avdet edip Almanya'ya uğradığı zaman Almanlar tarafından 1918 tarihinde alınmış fotoğrafı.

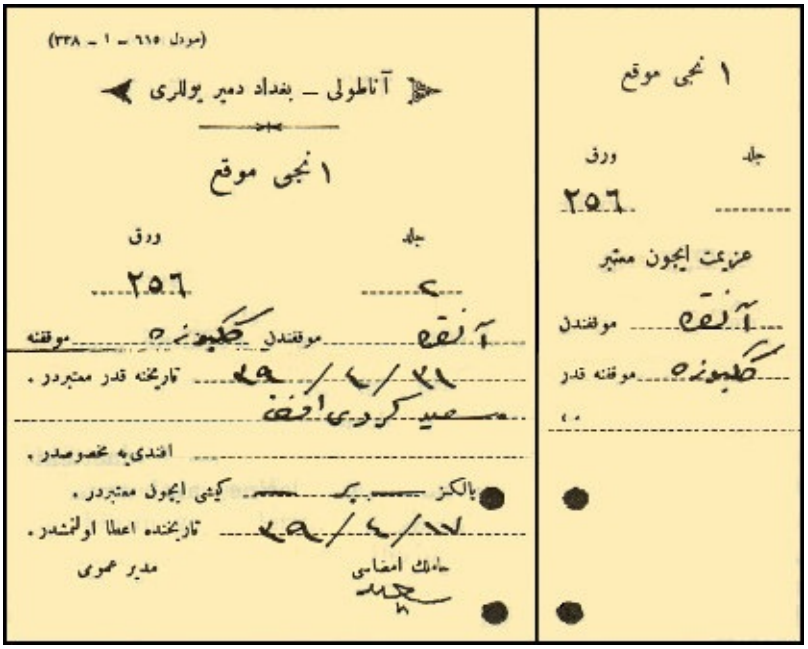
Bediüzzaman'ın, Rusya esaretinden firar edip Almanya yolu ile Sofya'ya geldigi zaman, Sofya Ateşemiliterliği tarafından verilen pasaportudur.

Bediüzzaman'ın "vatana avdet" belgesinin arka yüzü.

Üstad Bediüzzaman Hazretleri Birinci Cihan Harbinin akabinde İstanbul'da biraderzadesi Abdurrahman ile birlikte.

(مودل ٦١٥ ـ ١ ـ ٣٣٨)

آناطولی ـ بغداد دمیر یوللری

١ نجی موقع

جلد ـ ورق ٢٥٦

موقفندن آنقره ـ موقفنه کیمیونه

تاریخنه قدر معتبردر . ٢٩ / ٤ / ٢١

سعید کردی اخف

افندیه مخصوصدر .

بالکز ـ پ ـ کیشی ایچون معتبردر .

تاریخنده اعطا اولنمشدر . ٢٩ / ٤ / ١٩٢١

مدیر عمومی

حامله امضاسی

١ نجی موقع

جلد ـ ورق ٢٥٦

عزیمت ایچون معتبر

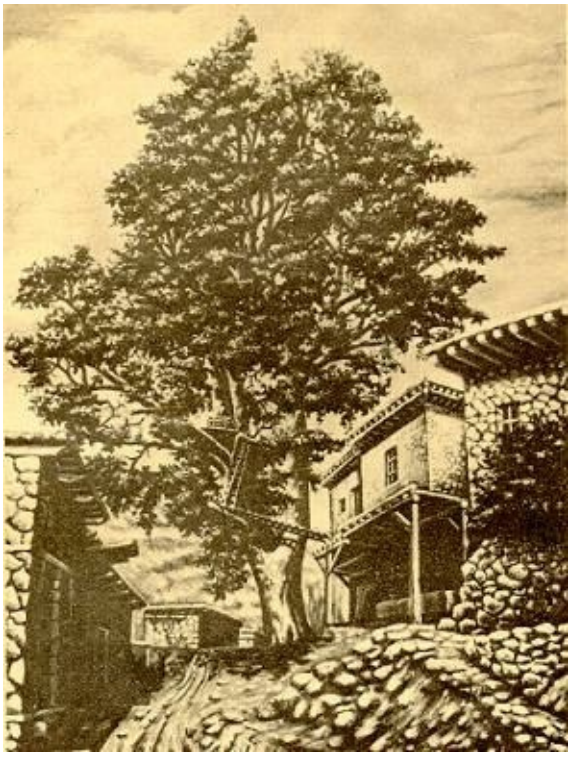
موقفندن آنقره

موقفنه قدر کیمیونه

Bediüzzaman, kendisine tevdi edilen mebusluğu ve teklif edilen Diyanetteki Müsavere Azalığını ve Şark Vilâyetleri Umumî Vaizliğini kabul etmiyerek Ankara'dan Van'a giderken "Eski Said"i Yeni Said'e götüren tren bileti".

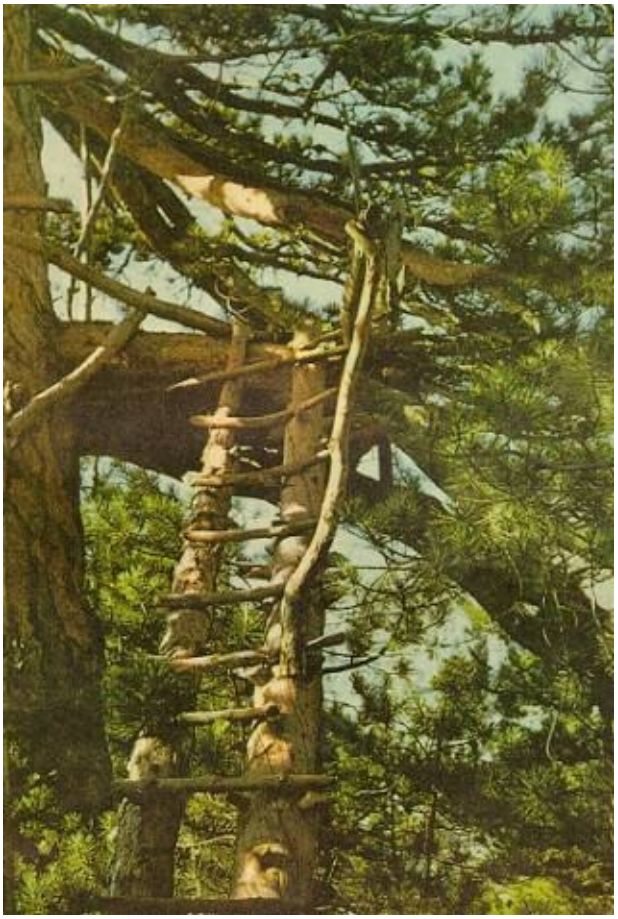
Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin Barla'ya ilk geldikleri zaman çekilmiş resmi.

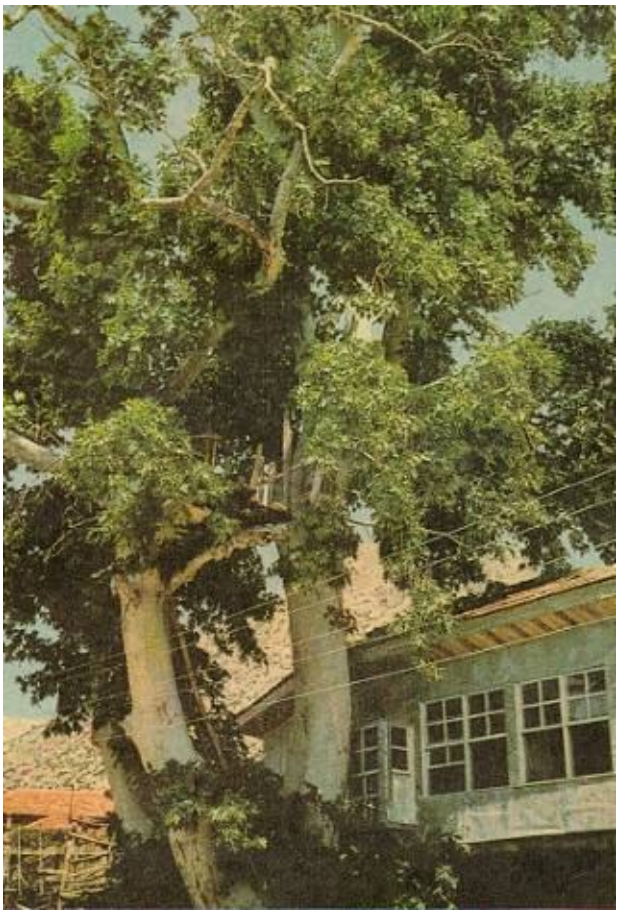
Üstad Bediüzzaman'ın Barla'daki medresesi ve üzerinde ders ve evrad okudukları çınar ağacı.

Üstad Hazretlerinin yaz aylarında kaldığı Çam dağlarından Eğridir Gölü'ne nâzır tepedeki katran ağacı.

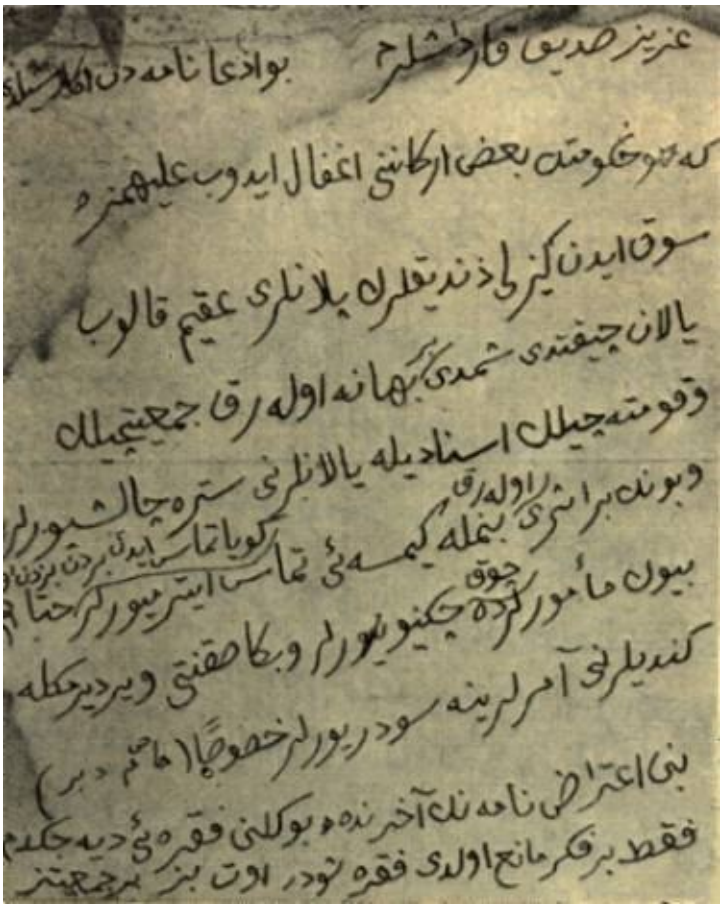
Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin ibadet ve tefekkür ettiği, aynı zamanda Nur'un ilk mektuplarının yazıldığı çam ağacı.

Üstad Hazretlerinin Barla'da 8,5 sene kaldığı Nur'un ilk medresesi, önündeki muhteşem çınar ağacı ile dallar arasında tefekkür ve ibadet ettigi köşkü.

Bediüzzaman Said Nursî'nin Kastamonuda sekiz sene karakolun göz hapsi altında ikamete mecbur edildiği ev (solda) ve karşısında polis karakolu (sağda).

Üstadın talebelerine gönderdiği ve kendi el yazısıyla yazdığı mektub...

Bediüzzaman Said Nursî'nin Emirdağı'nda kaldığı evin, çarsıdan penceresinin görünüşü.

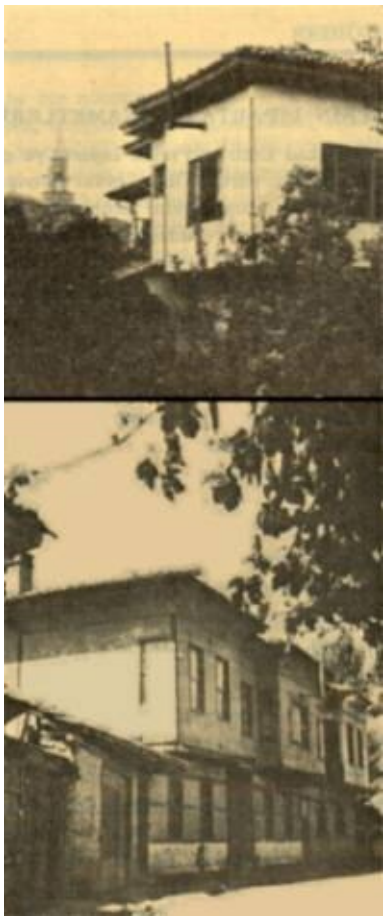
Üstad Bediüzzaman Hazretleri, Afyon mahkeme koridorunda beklerken.

Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri Afyon mahkemesinin bir celsesine talebeleri ile birlikte giderken.

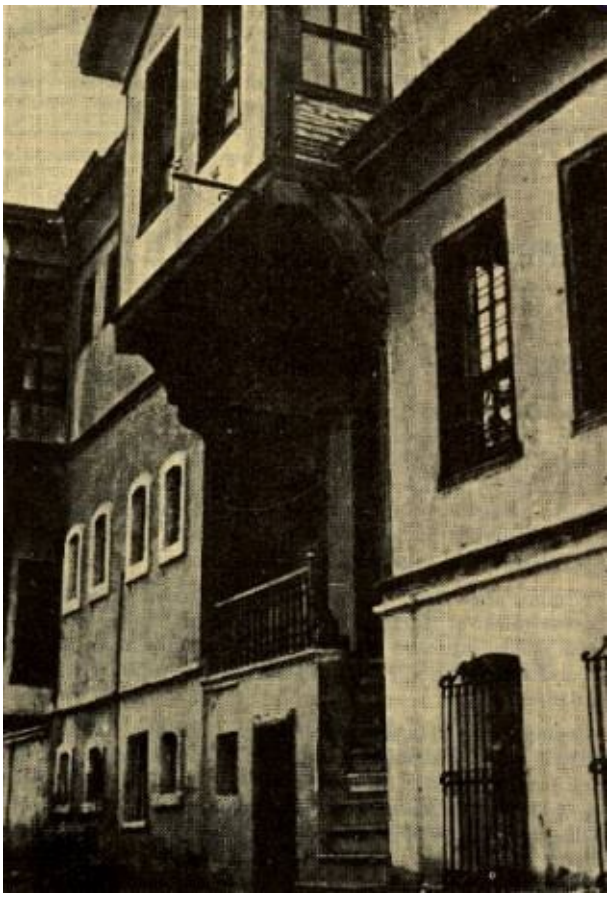
Bediüzzaman Hazretleri 1952 yılında İstanbul'da Fatih türbesinde, Cuma namazından çıktıktan sonra fatiha okurken.

Üstad Bediüzzaman Said Nursi'nin Isparta'da kaldığı evin bahçe kısmından görünüşü.

Üstad Bediüzzaman'ın Barla'da 1950'den sonra kaldığı evin önden görünüşü.

Üstad Bediüzzaman Said Nursî son zamanlarda Eskişehir'e teşrif ettiklerinde kaldıkları ev.

Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin Isparta Tugay Kumandanlığı Camisinin temel atma merasiminde dua etmeleri ve ilk harcı koymaları için davet edildiği zaman cami mahallinde çekilen fotoğrafıdır.

Üstad Bediüzzaman Hazretleri Isparta'daki askeri birlikler için inşa olunan camii şerifin temeline ilk harcı koyarken.

Üstad Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri 1959'da İstanbul'a teşrif ettikleri zaman araba içinde çekilen fotoğrafı.

Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri 1959 yılında Ankara'ya teşrif ettikleri zaman misafir olarak kaldıkları otelden çıkarken.

اسلامی جمعیت طلبہ (پاکستان)

Islami Jamiat-e-Talaba (Pakistan)

Ref. No. KARACHI

الی السید الاعظم علاد سعید نور

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

لطلبة باکستان منعقد فی کراتشی (عاصمة باکستان) فی ۱۲/ ۱۵ / ۱۶ /

ربیع الآخر ۱۳۷۷ھ (الموافق ۸ / ۹ / ۱۰ / نوفمبر ۱۹۵۷ع) و نرجوکم

ان تشرفنا بارسالکم بمناسبة تلک العطلة توجیهاً لقرباء الطالبین فی

سبیل الاسلام -

Pakistan İslâm Talebe Cemiyeti Tarafından Gönderilen Mektup.

بحث

في الاقتصاد والقناعة والاسراف والتبذير

كتبه الاستاذ النورسي بالتركية وعربه اخوه الاستاذ عبد المجيد

كما تقدم سباق العدد السابق انا نسوق الى اصحاب العلم منا

اهل الباكستان والهند نخبة من بحوث العلماء واهل العرب

غير هم ننقل هذا الموضوع المعالي الثمين . من رسالة النور التي

اهداها الينا اسعد رمضان حياه من طلبة النور العراقيه . من

المدرسة السليمانية نشرها تشكر وامتنان . والمقالة في

الاصل للاستاذ النورسي بالتركية . عربه الاستاذ عبد المجيد

(ابو سعيد)

كلوا واشربوا ولا تسرفوا

ان هذه الاية امرة بالاقتصاد ناهية عن الاسراف وفي هذه المسئلة رتبي

Pâkistan'da, Arapça ve Urduca olarak muhtelif gazete ve mecmualarda intişar eden Risale-i Nur'dan İktisad Risalesi'nin Essıddık Mecmuası'ndaki Arapça Tercümesi.

الصديق ملتان ٤

الخطوات الست

فی دسائس ووساوس شیاطین الانس

للعالم الربانی الشهیر بدیع الزمان سعید النورسی

شکر الله سعیه وضاعف اجره ونفع الاسلام بطول حیاته

أعوذ بالله من الشیطان الرجیم

ولا تتبعوا خطوات الشیطان إنه لکم عدو مبین

اعلم: ان لکل زمان شیطانا انسیا وکیدہ، او شیطانا لبس صورة انسان خرج، او

مروج جماعة.

Pakistan'da, Arapça ve Urduca olarak muhtelif gazete ve mecmualarda intişar eden Risale-i Nur'dan Hutuvat-ı Sitte risalesinin Essıddık Mecmuasındaki Arapça Tercümesi.

Risale-i Nur Türkiye'de olduğu gibi Avrupa'da ve Amerika'da da yayılmış ve birçok okuyucu kitlesi bulmuştur. Türkiyede neşrolan Risale-i Nur Külliyatından istifade ederek Kur'an nuru ile nurlanan Avrupa'daki Nur Talebelerinden bir grup hocalarıyla bir arada.)

Üstad Bediüzzaman Said Nursi'yi Afyon hapishanesinde (1948) iken zehirlediklerinde, hasta haliyle çekilmiş bir fotoğraf.

Üstad Bediüzzaman'ın hapiste zehirlendirilmesinden sonra çekilmiştir.

3 Ocak 1960 tarihinde Akşam Gazetesinde yayınlanan, Bediüzzaman Said Nursi Hazretlerinin İstanbul Piyerloti Oteli'nde çekilmiş fotoğrafı.

Üstad'ın bir gazeteci tarafından gizlice çekilen fotoğrafı. Yıl 1960. Yer İstanbul Piyer Loti Oteli.

1952 İstanbul Gençlik Rehberi Muhakemesinde müdafaasını okurken.

Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri,1959 yılı sonlarında İstanbul'a geldiğinde arabasının içinde çekilen resmi.

Bediüzzaman Said Nursi hazretlerinin Afyon Emirdağ da kaldığı ev.

Bediüzzaman,1948 yılında Afyon mahkeme yolunda. Solunda Mehmed Çalışkan,Süleyman Rüştü Çakın,sağda Osman Çalışkan.

Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri,1959 yılı sonlarında İstanbul'a geldiğinde arabasının içinde çekilen resmi.

Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri 1952 baharında Fatih Camii'nden çıkarken.

Üstad Bediüzzaman 1952 yılında Gençlik Rehberi Mahkemesi münasebetiyle İstanbul'a geldiğinde Fatih Camii Şerifinden çıkarken talebeleriyle birlikte görülüyor.

Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri 1952 baharında Gençlik Rehberi mahkemesi münasebetiyle İstanbul'a geldiğinde Fatih Camii Şerifinden çıkarken talebeleriyle birlikte görülüyor.

Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri Emirdağ da Nur talebeleriyle birlikte.

Üstad Bediüzzaman 1952 İlkbaharında Fatih Camiinin avlusunda bir çocukla konuşurken.

Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri 1952 ilkbaharında Fatih Camii avlusunda bir çocukla konuşurken.

Vefatından 3 ay kadar önce İstanbul'a teşrif eden Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri bu araba ile seyahat etmişti.Araba içinde önde solda Bekir BERK şöför mahallinde Hüsnü BAYRAM görülüyor.

Üstad Bediüzzaman Gençlik Rehberi mahkemesinden sonra, Nur Talebelerinden Muhsin Alev, Mehmed Babacan ve Hayrullah Lim'in kollarında; Sirkeci'deki Akşehir Palas Oteli'ne giderken.

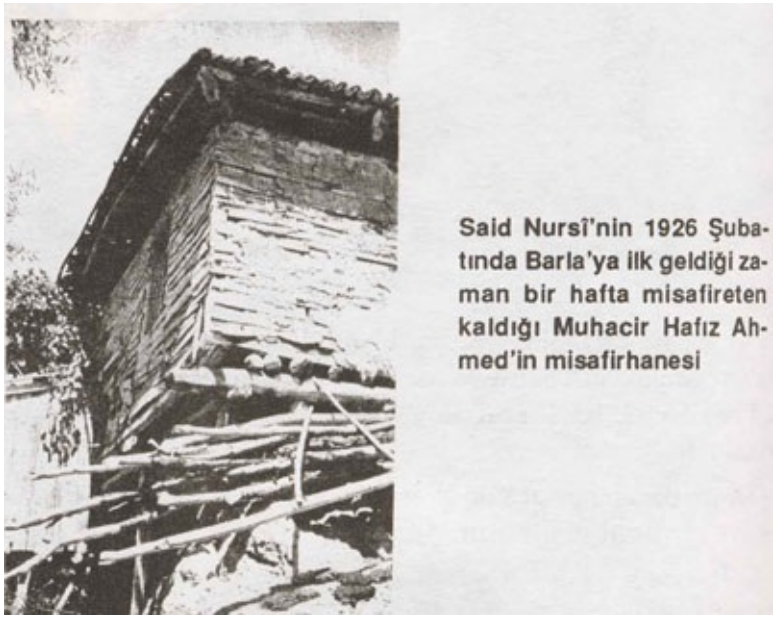
Üstad Bediüzzaman Said Nursi Gençlik Rehberi mahkemesinden çıkışta.

Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri Emirdağ da Nur talebeleriyle birlikte.

Bediüzzaman Said Nursi hazretleri,Gençlik Rehberi mahkemesinden sonra nur talebeleri Muhsin Alev,Mehmed Babacan ve Hayrullah Lim'in kolları arasında oteline gidiyor.

Bediüzzaman Hazretlerinin Barla ya ilk geldiğinde misafir oldukları ev.

Said Nursi'nin 11 ay mevkuf kaldığı Eskişehir Hapishanesi.

Bediüzzaman Hazretlerinin 11 ay tutuklu kaldığı Eskişehir Hapishanesi.

Tillo kasabasındaki Kubbe-i Hasiye

Bediüzzzaman Said Nursi Hazretlerinin Kamus'u Okyanus'u 'Sin' bölümüne kadar ezberlediği Siirt'in Tillo kasabasındaki Kubbe-i Hasiye.

Bediüzzaman Said Nursi'nin Barla'ya ilk geldiğinde Muhacir Hafız Ahmed'in misafirhanesinden sonra taşındığı kaldığı ve kendi tabiriyle Barla'da ilk Medrese-i Nuriye olarak isimlendirdiği ev ve önündeki çınar ağacı.
Altta ise medresenin altında bulunan Yokuş Başı Çeşmesi.

Bediüzzaman Said Nursi Hazretlerinin Barla daki ilk medresesi.

Bediüzzaman Said Nursi'nin 1950'den sonra Isparta'da kaldığı ev.

Bediüzzaman Said Nursi Hazretlerinin 1950 sonrasında Isparta da kaldıkları ev.

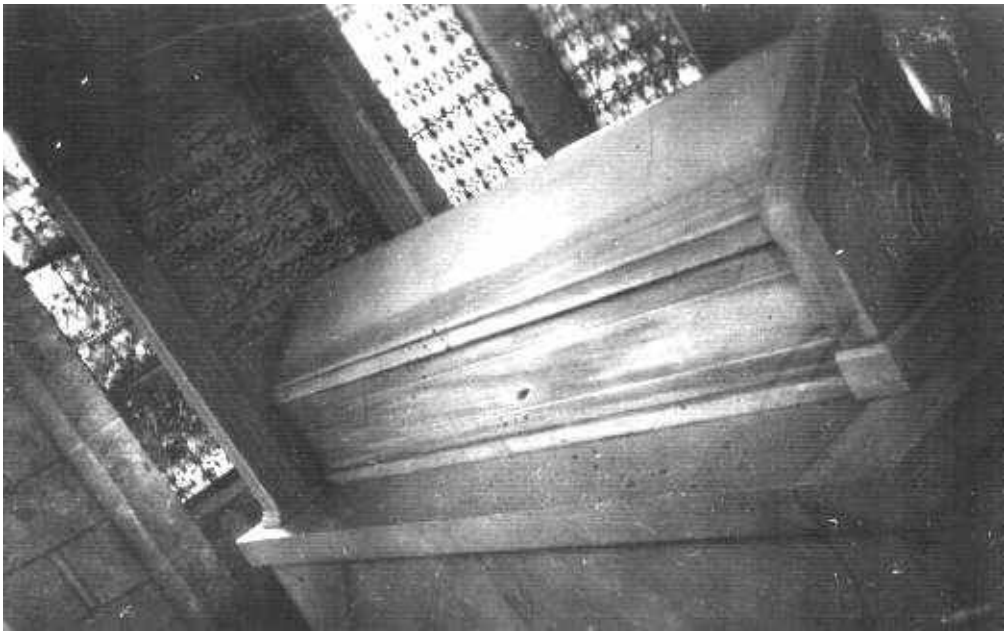

Bediüzzaman'ın vefat ettiği Urfa İpek Palas Oteli ve aynı otelin 27 numaralı odasının kapısı.

Bediüzzaman Said Nursi Hazretlerinin vefat ettiği Urfa İpek Palas Oteli

Bediüzzaman Said Nursi hazretleri omuzlar üzerinde son yolculuğunda.

Bediüzzaman Said Nursi Hazretlerinin üç ay misafir kaldığı Urfa'daki mezarının yıkılmadan önceki hali.

Table of Contents

Giriş
Birinci Kısım
- İlk hayatı
 - O zamanki hayatına kısa bir bakış
 - Yaşasın Şeriat-ı Ahmedî (a.s.m.)
 - Hakikat
 - Mukaddime
 - Bediüzzaman Said Nursî'nin Gönüllü Alay Kumandanı olarak vatan ve millete fedakârane hizmetleri:
- İfade-i Meram
 - Yirmi Altıncı Lem'anın dokuzuncu ricasından bir kısım
 - Esaretten avdetinden sonraki İstanbul hayatına dair kaleme aldığı bir parçadır
 - Rüyada Bir Hitabe
 - (Yirmi Üçüncü Lem'a "Tabiat Risalesi"nden)

İkinci Kısım
- Barla hayatı
 - Risale-i Nur'un zuhuru
 - Bediüzzaman Hazretlerinin vilâyât-ı şarkiyeden Garbî Anadolu'ya nefyedilmesi, Risale-i Nur'un zuhuru, telif ve neşri
 - Barla
 - Risale-i Nur'un telifi ve neşri
 - On Üçüncü Mektup
 - Yirmi İkinci Lem'a
 - Hâtime
 - Yirmi Altıncı Lem'anın Altıncı Ricası
 - Bediüzzaman Said Nursî'nin birkaç mektubu ve Nur risalelerinin telifi zamanlarında Risale-i Nur'u el yazılarıyla neşredenlerden bazılarının fıkralarıdır:
 - Yirmi Sekizinci Mektubun Yedinci Meselesi
 - Mahrem bir suale cevaptır

Yedinci Meselenin Hâtimesidir
Üçüncü Kısım
Eskişehir hayatı
BEDİÜZZAMAN SAİD NURSÎ'NİN ESKİŞEHİR MAHKEMESİMÜDAFAATINDAN BİR KISMI
Yukarıdaki müdafaatımın birinci tetimmesi
Müdafaatımın ikinci tetimmesi
Son müdafaata sonradan bir hikmete binaen ilhak edilmiş bir mukaddemedir
İddianameye karşı itiraznâmem
İtizar
On Altıncı Mektup
On Altıncı Mektubun Zeyli
Dördüncü Kısım
Kastamonu hayatı
Üstad Bediüzzaman'ın İkinci Dünya Harbi Esnasında Yazdığı Mühim Bir Mektup
Karadağ'ın bir meyvesi
Risale-i Nur'un Küçük ve Mâsum Şakirtleri
Isparta'ya Gönderilen Bir Mektup
Isparta'ya Gönderilen Bir Fıkradır
Kastamonu'da Üstad Bediüzzaman'a sekiz sene hizmet eden Mehmet Feyzi ve Çaycı Emin Efendinin, Kastamonu'daki hayatına dair Emirdağı'nda iken Hz. Üstada yazdıkları kıymettar bir mektuplarıdır
Âyetü'l-Kübra hakkında birkaç söz
Mukaddime
Münâcât
Beşinci Kısım
Denizli hayatı
Müdafaadan Bazı Kısımlar
İddianameye karşı itiraznamenin tetimmesidir
Son sözün bir kısmı
Mühim bir suale hakikatli bir cevaptır
Bu defaki küçük müdafaatımda demiştim:
Altıncı Mesele
Yedinci Mesele

Altıncı Kısım
Emirdağı hayatı
Mukaddeme
Said Nursî'nin Denizli hapsindentahliyesi ve Emirdağı'na nefyi
Üstadın Emirdağı'nda zehirlenmesi
Üstad gelenlerle ne konuşurdu?
Üstadın, Emirdağı'ndaki ikameti sırasında onun ve talebelerinin yazdığı mektuplardan bir kısmı
Kendi kendime bir hasbihaldir
"Kendi Kendime Hasbihal" namındaki parçaya lâhika olarak
Bu istida, üç makamata gönderilmiştir. Oradaki kardeşlerime bir me'haz olmak için gönderildi.
Bir suâle mecburî cevabın tetimmesidir.
Büyük Bir Makamda Bir Kumandan ve Ehemmiyetli Bir Zâtın, Ehemmiyetli Mektubuna Mecburi Bir Cevaptır
Üstadın hülâsalı bir mektubu
Birden İhtar Edildi Kaleme Almaya Mecbur Oldum
Afyon Emniyet Müdürüne derim ki:
Dahiliye Vekili ile hasbihalden bir parçadır
Eski dahiliye vekili,şimdi parti kâtib-i umumisi Hilmi Bey,
Heyet-i Vekileye ve milletvekilleri riyasetine cüz'î, fakat ehemmiyetli bir maruzatımdır
Merhum Hasan Feyzi'nin Risale-i Nur Hakkındaki Manzumesi
Merhum Hasan Feyzi, Nurlardan aldığı hakikat dersini, Nurlara işaret ederek güzel tanzim etmiş. Lâhikaya girsin.
(Mekteb-i fününda ve ulum-u İslâmiyede gayet müdakkik ve kıdemli muallimlerden Hasan Feyzi'nin bir şiiri)
Yedinci Kısım
Afyon hayatı
Bediüzzaman'ın tevkifi
Bediüzzaman'ın Afyon Mahkemesi

On Beşinci RicaHAŞİYE-1
Bediüzzaman Said Nursî'nin Afyon Mahkemesi Büyük Müdafaatından Parçalar
Afyonhükûmet ve zâbıtasına mahkemesine birkaç nokta mâruzatım var
Afyon Mahkemesine ve Ağırceza Reisine beyan ediyorum ki:
Afyon Mahkemesine, iddianameye karşı verilen itirazname tetimmesinin bir zeylidir
Son sözüm
Bütün vekâletlere, Diyanet dairesine, Temyiz Riyasetine gönderilen bir istidadır
Bediüzzaman Said Nursî'nin Afyon hapishanesinde tecrid-i mutlakta iken talebelerine yazdığı mektuplardan bazı kısımlarHAŞİYE-1
Sıkıntılı musibetlerimi hiçe indiren bir hakikatli tesellidir
Risale-i Nur nedir? Bediüzzaman kimdir?
Sekizinci Kısım
Isparta hayatı
Afyon hapsinden sonra hizmet-i Nuriye nasıl cereyan etti?
Bediüzzaman Said Nursî'nin ve talebelerinin 1950'den sonra yazdığı mektuplardan bazıları (Ankara'daki Nur talebelerinin bir mektubu)
Tahliller
Said Nur ve talebeleri
Bediüzzaman'ı zehirlediler
Bediüzzaman Said Nur
Bediüzzaman Said Nur
Bediüzzaman kimdir?
Ehemmiyetli bir hakikat ve DemokratlarlaÜniversite Nurcularının bir hasbihalidir.
Demokrat kardeşlere tavsiye
Bediüzzaman
Üstadın Emirdağı'na gidişi
İstanbul mahkemesi
Üstadın müdafaası

Avukat Mihri Helâv'ın müdafaasından parçalar
Avukat Seniyüddin Başak'ın müdafaası
Avukat Abdurrahman Şeref Lâç'ın müdafaası
Üstadın Emirdağı'na tekrar gidişi
Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî bu müdafaayı İstanbul Mahkemesinde okumuş ve mahkemesi beraatle nihayet bulmuştur.
Üstad Said Nursî'nin Isparta'da ikametleri
Isparta'daki hayatından muhtelif safhalarHAŞİYE-1*
Üstadın Barla'ya gidişi
Bediüzzaman ve Risale-i Nur
Konuşan yalnız hakikattir
İslâmiyet düşmanlarının yaptıkları taarruz ve hilâf-ı hakikat menfî propagandalarına mukabil üniversite Nur talebelerinin bir açıklamasıdır.
Üstadın ziyaretçilere dair bir mektubu
Umum Nur talebelerine Üstad Bediüzzaman'ın vefatından önce vermiş olduğu en son derstir
Reis-i Cumhura ve Başvekile,
Risale-i Nur ve Hariç Memleketler
Sind Üniversitesinin kıymetli dekanı Ali Ekber Ekber Şah'ın Ankara'daki bir Nur talebesine yazdığı mektup
Pakistan İslâm Talebe Cemiyeti Reisinden Üstad Bediüzzaman Hazretlerine gelen bir mektup
M. Sabir İhsanoğlu'nundiğer bir mektubu
Karaşi Nur talebeleri adına yazılan bir mektup
M. SabirİhsanoğIu'nun, Türkiye'de İslamî inkişaf münasebetiyle memnuniyetini izhar eden bir mektubu
Medine-i Münevvere'de bulunan ve Nur'un hakikatini tam anlayan ve İslâmiyete hizmet eden bir zâtın mektubudur.
Albüm